Government Oriental Library Series

EDITED BY PANDITS UNDER THE SUPERVISION OF THE CURATOR, GOVERNMENT ORIENTAL LIBRARY, MYSORE

Kannada Section No. VII

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮಹಾಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತ

೪ನೆಯ ಸಂಪುಟ

ಅರಣ್ಯಪರ್ವ

THE

KARNATAKA MAHABHARATA

BY

KUMARAVYASA MAHAKAVI

Volume IV

ARANYA PARVA

EDITED BY

V. SYAMACHARYA

Pandit, Government Oriental Library, Mysore

Published under the authority of the Government of His Highness the Maharaja of Mysore

MYSORE:
PRINTED AT THE GOVERNMENT BRANCH PRESS
1918

ಅವತರಣಿಕೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು. ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನಾದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆತನ ಭಾಷೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲಾ (ಕನ್ನಡ ಸೆಕ್ಷರ್ 3—4ನೆಯವುಗಳಾದ) ಉಪೋದ್ಘಾತ ಸಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಭವಪರ್ವ ಇವುಗಳ ಅವತರಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ, ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಶೇಷವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬರೆವುದು ಈಗ ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಆರಣ್ಯಕಪರ್ವ 1, ಕಿಮ್ಮೀರವಧಪರ್ವ 2, ಅರ್ಜುನಾಭಿಗಮನಪರ್ವ 3, ಕೈರಾತಪರ್ವ 4, ಇಂದ್ರಲೋಕಾಭಿಗಮನಪರ್ವ 5, ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ 6, ಜಟಾಸುರವಧಪರ್ವ 7, ನಿವಾತಕವಚಯುದ್ಧಪರ್ವ 8, ಆಜಗರಪರ್ವ 9, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸಮಾಖ್ಯಾಪರ್ವ 10, ದ್ರೌಪದೀಸತ್ಯಭಾಮಾಸಂವಾದಪರ್ವ 11, ಘೋಷಯಾತ್ರಾಪರ್ವ 12, ಕುಂಡಲಾಹರಣಪರ್ವ 13, ದ್ರೌಪದೀಹರಣಪರ್ವ 14, ಆರಣೇಯಪರ್ವ 15, ಎಂದು ಹದಿನೈದುಪರ್ವಗಳು ಅಡಗಿವೆ.

ಈ ಅರಣ್ಯಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚ. ಡ. ಛ. ಗುರ್ತುಗಳುಳ್ಳ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ 3—4 17·23·25 ಈ ಸಂಧಿಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಖ. ಝ. ಗ, ಗುರ್ತುಗಳುಳ್ಳ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಕಂಡ ಸಂಧಿಗಳು ಕಂಡು ಬಂದುದರಿಂದ ಅವುಗಳು ಉಪೇಕ್ಷೆಗೆ ಅರ್ಹವಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.

ಈ ಗ್ರಂಥಕಾರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳು ಪ್ರಾಯಿಕವಾಗಿ 1ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯ ಅವತರಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪ

ಟ್ಟಿವೆ. ಆದರೆ ಅರಣ್ಯಪರ್ವದ 7ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿದರೆ, ಈ ಕವಿಯನ್ನು ಶಿವಭಕ್ತನಾದ ಅದ್ವೈತಿ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದೆಂಬ ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅರಣ್ಯಪರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಚಾರಮಾಡುವುವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆವಷ್ಟೆ ಆಪ್ರಕಾರ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರವು ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನು ಶಿವಭಕ್ತನಾದ ಅದ್ವೈತಿಯೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ತೋರುವ 7ನೆ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು.

"ಆವನನು ಜೀವಾತ್ಮಚೈತ
ನ್ಯಾವಲಂಬನದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರ
ನಾವನೀತನೊಳಮಗೆ ತೋಟಿಯೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೭—೫೫

"ಲೋಕರಚನಾ ರಕ್ಷೆ ಸಂಪ್ರತಿ
ವ್ಯಾಕರಣೆ ತಾನಾರಧೀಜಗ
ದೇಕದೈವದ ಕೂಡೆ ತೋಟಿಯೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೭—೫೬

"ಅವನೊಬ್ಬನಣೋರಣೀಯನ
ದಾವನುರುಮಹತೋಮಹೀಯನ
ದಾವ ನುರುಂತರ ॥ ೭—೬೩

"ಸರಸಿಜಾಸನ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರೇ
ಶ್ವರಸದಾಶಿವರಾವಳೊಬ್ಬಳ
ಚರಣಸೇವಾಸಂಗದಲ್ಲಿಯೆ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರು ।
ಪರಮ ಶಕ್ತಿಯದಾವನಂಘ್ರಿಗೆ
ಶಿರವನೊಡ್ಡುವಳಾ ಪರಾತ್ಪರ
ಪರಮಶಿವನಲಿ ಸೆಣಸಿದೆವಲಾ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ" ೭—೬೬

ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪದ್ಯಗಳು ಅರ್ಜುನನು ಕಿರಾತರೂಪಿಯಾದ ಶಿವನೊಡನೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಕಿರಾತನು ಶಿವನೆಂದು ವ್ಯಕ್ತವಾ

ಗಲು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯವು ಅನುಚಿತವೆಂದು ಚಿಂತಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಪರಿಭಾವಿಸಿದರೆ ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವೆಂದು ಹೇಳಲವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೇಗೆಂದರೆ—ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಅರ್ಜುನನು ಚಿಂತಿಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆಯೇ ಹೊರತು ಗ್ರಂಥಕಾರನ ಮತವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುವಲ್ಲ. ಅರ್ಜುನನು ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಯೆಂದು ಸರ್ವಸಮ್ಮತನಾದುದರಿಂದ ಅರ್ಜುನನ ಮತವು ದ್ವೈತಾ ದ್ವೈತಾದಿಮತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವುದು ಶಕ್ಯವಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಶಿವಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದಂತೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ವಚನಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅರ್ಜುನನ ಮತವು ಯಾವುದಾದರೂ ಆಗಲಿ ಕವಿಯ ಮತವು ಅರ್ಜುನನ ಮತವೇ ಯೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವೇ ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ಈ ವಚನಗಳಿಂದ ಕವಿಯ ಮತದ ನಿಶ್ಚಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪ್ರೇರಣಾನುಸಾರವಾಗಿ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಶಿವಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬಂದು ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಈ ಸಂಭವವು ಉಂಟಾಯಿತಲ್ಲವೆ ? ಫಲಕಾಮನೆಯಿಂದ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕವನು ತನ್ನಿಂದ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡುವ ದೇವತೆಗೆ ಸಂತೋಷಕರವಾದ ಧ್ಯಾನಸ್ತುತಿಮೊದಲಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಸಹಜವಲ್ಲವೆ ? ಆದರೆ ಅದ್ವೈತಮತಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಧ್ಯಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಧರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆರೋಪಿತವಾದುದರಿಂದ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವಾದಿಗಳನ್ನು ಫಲಾರ್ಥವಾಗಿ ಆರೋಪಿಸಿ ಅರ್ಜುನನು ಉಪಾಸಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪದ್ಯಗಳು ತತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುವಲ್ಲ ಅಲ್ಲದೆ ಅರ್ಜುನನು ಮತ್ತು ಇತರಪಾಂಡವರು ಸರ್ವದಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಪರದೇವತೆಯೆಂದು ನಂಬಿದವರೆಂಬುದು ಇದೇ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇದರಿಂದ ಶಿವಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವು ಅರ್ಜುನನ ಮತವೇ ಅಲ್ಲದಾಗಿರುವಾಗ ಅರ್ಜುನನ ಧ್ಯಾನಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಅನುವದಿಸುವ ಗ್ರಂಥಕಾರನು ಆ ಮತದವನೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸಕಾರಣವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆಯೇ ಶಿವನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗ ಅರ್ಜುನನ ಅಪರಾಧಕ್ಷಮಾಪನಪೂರ್ವಕವಾದ ಶಿವಸ್ತುತಿವಾಕ್ಯಗಳು ಕೂಡ ಗ್ರಂಥಕಾರನ ಮತವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಲ್ಲ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಮೂಲಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಕೆಲವು ಶ್ಲೋಕಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ವಾಕ್ಯಗಳು ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ವಾಕ್ಯಗಳು ಕಂಡುಬಂದರೂ ಆ ವಾಕ್ಯಗಳು ಸರ್ವಮತದವರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮತಾನುಸಾರವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ತಕ್ಕುವಾಗಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳು ಕೂಡ ಮೂಲಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳಂತೆ ಸರ್ವಮತಗಳಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿವೆ. ಮೂಲಭಾರತದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ವಾಕ್ಯಗಳು ಮತಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಂದ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆಂದಾಗಲಿ ಇತರ ಮತಗಳಿಗನುಕೂಲವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳು ಗ್ರಂಥದಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟವೆಯೆಂದಾಗಲಿ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರದಿಂದೇ ಗ್ರಂಥಕಾರನ ಮತನಿರ್ಣಯವು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಲ್ಲದೆ ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಪುಟದ ಅವತರಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಕಾರನು ಇಂತಹ ಮತದವನೆಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕಗಳೆಂದು ನಾವು ತೋರಿಸಿರುವ ಆದ್ಯಂತಗಳಲ್ಲಿ ವೀರನಾರಾಯಣನಾಮಾಂಕನಾದಿಗಳೇ ಸಾಧಕಗಳೆಂದು ತಿಳಿವುದುಚಿತವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತಮತದ ತತ್ವವನ್ನು ಅರಿತು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಮತದ ಪ್ರಕಾರ ಶೈವವೈಷ್ಣವ ವಿಭಾಗವು ಅನಾವಶ್ಯಕ

ವೆಂಬುವು ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಅಮೃತ ರಹಸ್ಯವ್ಯಕ್ತಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಸರ್ವಜನರಿಗೂ ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗಲಾರದೆಂದು ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಇದರ ಶೋಧನಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳ ವಿವರಣೆ.

ಗುರ್ತು	ಗ॥ ಓ॥	ಲೈಬ್ರರಿ ನಂಬರು	ವಿಶೇಷ.
ಕ.	ನಂ॥	70	ಸಮಗ್ರ.
ಖ	,,	,,	ಸಮಗ್ರ ಕೌರ್ಟಪ್ರಸ್ ಪ್ರೊ ಪ್ರೈಟರಾದ ಮ॥ ಮಾಧ ವ್ವನವರಿಂದ ಬಂದದ್ದು.
ಗ	,,	251	ಸಮಗ್ರ.
ಘ	,,	57	ಅಸಮಗ್ರ.
ಜ	,,	2	ಸಮಗ್ರ.
ಝ	,,	266	ಅಸಮಗ್ರ.
ಟ	,,	205	ಸಮಗ್ರ.
ಡ	,,	227	ಸಮಗ್ರ.

ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಅತ್ಯಂತಸಂಗತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಪುಸ್ತಕಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಉಳಿದ ಏನೋ ಒಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಪುಸ್ತಕಾಂತರ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಪುಟದ ಕೆಳಗಡೆ ಆಯಾ ಪುಸ್ತಕದ ಗುರ್ತಿನೊಡನೆ ತೋರಿಸಿದೆ. ಪ್ರಾಯಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಮೂಲವಾಗಿಯೂ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿಯೂ ಯಾವ ಶೋಧನೆಯೂ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಮೇಲೂ ಪ್ರಾಮಾದಿಕ ದೋಷಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಗುಣಜ್ಞರು ಕ್ಷಮಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಗುಣಗ್ರಾಹಿಗಳು ಅಭಿಜ್ಞರೂ ಆದವರೆಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷಿಸುವರೆಂದು ನಂಬಿದೆ.

ಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
2	19	ಧರ	ಧಾರ
4	10	ಬಟೆ	ಬಟಿ
14	18	ನಿಷ	ನಿಷ್ಟ
15	19	ವ್ಯೆ	ವ್ಯೈ
16	9	ವ	ವೇ
48	24	ಗ್ರಾವೋ	ಗಾವ್ರೋ
50	18	ಚ್ರೌ	ಜ್ರೌ
52	24	ಲವೆ	ಲವ
53	16	ಬಿಂಗೆತ	ಬಿಂಗೆ
,,	17	ದ್ಧಾ	ಧಾ
56	15	ವರ್ತಿ	ವತಿ
67	9	ಕರಣಾ	ಕರುಣಾ
70	4	ತಿಂಳ	ತಿಂಗಳ
70	16	ಭ್ರಮಸು	ಭ್ರಮಿಸು
70	23	ಕವು	ಕ್ರವು
142	6	ಕೇಳ	ಖೇಳ
143	12	ಬಾಲ	ಚಾಲಿ
146	10	ದೇವಿ	ದೇವ
153	7	ನಲೆದೊ	ನಲೆದ
158	24	ಖಮತ	ಖಮತು
169	1	ಭೀವ	ಭೀವು
180	13	ಹೊಗ	ಹೋಗ
180	13	ಭೀನು	ಭೀವು

ಪುಟ	ಪಙ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
211	13	ರತ	ತರ
214	24	ಸಕಂ	ಸಕ್ಕಂ
224	13	ತೆಯಾರು	ಕನಾರು
225	7	ನಿಂದ್ಯದ	ನಿಂದ್ಯರ
261	5	ತುಷ್ಟ	ತುಷ್ಟಿ
284	15	ಹಾಯು	ಹಾಯ್ದು
286	20	ಮುದುಡೇ	ಮುಱಿದುಡೇ
315	14	ಗಿದ	ಗಿದು
328	21	ಗಳು	ಗಳ
364	9	ವಿವಲ	ವಿಮಲ

ವಿಷಯ ಸೂಚಿಕೆ.

ವಿಷಯ	ಪುಟ

ಂನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಪಾಂಡವರು ಗಂಗೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಉತ್ತರತೀರದಲ್ಲಿ ಇರುವಿಕೆ 1
ರಾಯನನ್ನು ಪುರಜನಗಳು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದುದು 2
ಧರ್ಮರಾಯನ ಚಿಂತೆ .... ,,
ಜನಗಳು ರಾಯನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ .... ,,
ಧೌಮ್ಯರು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ 3
ಧರ್ಮರಾಯನ ಸೂರ್ಯಪ್ರಾರ್ಥನೆ .... ,,
ಸೂರ್ಯನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಅಕ್ಷಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟದು 4
ಇತ್ತ ಮೈತ್ರೇಯನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನೋಡುವಿಕೆ .... ,,
ಮೈತ್ರೇಯನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು 5
ಮೈತ್ರೇಯನು ತನ್ನ ಮಾತನ್ನೊಪ್ಪದಿರಲು ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಡುವಿಕೆ .... ,,
ಮೈತ್ರೇಯನ ಮಾತನ್ನು ವಿದುರನು ಒಪ್ಪಲು ವಿದುರನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದುದು 6
ಕಾಮ್ಯಕವನವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿದುರನ ಗಮನ .... ,,
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ವಿದುರನನ್ನು ಕರೆಕಳುಹಿಸಿದುದು 7
ಪಾಂಡವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೇಳುವಿಕೆ .... ,,
ಕಾಮ್ಯಕವನಕೆ ಬರಲು ಕಿರ್ಮ್ಮೀರನು ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟಿದುದು 8
ಆಗ ಪಾಂಡವರ ಭಯ 9
ದೈತ್ಯನ ಘೋರವಾದ ಧ್ವನಿ .... ,,
ಪಾಂಡವಕಿರ್ಮ್ಮೀರರ ಸಂವಾದ .... ,,
ಭೀಮನ ಪರಾಕ್ರಮವಾಕ್ಯ 10

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ದೈತ್ಯನ ಪರಾಕ್ರಮವಾಕ್ಯ	10
ಯುದ್ಧ ಜರುಗಿದ ಕ್ರಮ	11
ಕಿರ್ಮ್ಮೀರನ ಮರಣ	,,

೨ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಪಾಂಡವರ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ಇವರೆಡ್ಡೆಗೆ ಬಂದುದು	12
ಆಗ ಅನೇಕರಾಜರ ಆಗಮನ	13
ಪಾಂಡವರು ಸರ್ವರನ್ನು ಆದರಿಸಿದುದು	14
ದ್ರೌಪದಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುದು	15
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸ್ತುತಿ	,,
ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಮಾಧಾನ	17
ನಿಮ್ಮಗೆ ತೊಂದರೆ ಬಂದಾಗ ನಾನು ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಾಕ್ಯ	18
ಸಾಳ್ವಪುರಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	19
ಆಗ ಜೂಜು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿತೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಚನ	20
ದ್ರೌಪದಿಯು ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸ್ತುತಿ	,,
ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುವೆನೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಚನ	,,
ವನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ	21
ಪಾಂಡವರು ಹೆಂಡರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅವರವರ ತೌರುಮನೆಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿದುದು	,,

೩ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಪಾಂಡವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಇನ್ನೊಂದು ದಿವಸ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಇರುವಿಕೆ	22
ಆಗ ಪಾಂಡುರಾಯರ ಶ್ರಾದ್ಧ ನಡೆದ ಕ್ರಮ	23
ಭೀಮಸೇನನ ಮಾತಿಗೆ ಜೈಮಿನಿಯು ಚಿಂತೆ	25

ವಿಷಯ		ಪುಟ
ಆಗ ಭೀಮಸೇನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದುದು ಯೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ	....	25
ಜೈಮಿನಿಯು ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ	...	26
ಭೀಮನ ಆಗಮನ	....	27
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಜೈಮಿನಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು	...	,,
ಮುನಿಯ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	...	28
ಅಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ	....	29
ಆಗ ಕೃಷ್ಣನ ಧರ್ಮೋಪದೇಶ	....	,,
ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಜೈಮಿನಿಯ ಸ್ತುತಿ	....	32
ಜೈಮಿನಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದುದು	....	,,
ಆಗ ಜೈಮಿನಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆದರ	....	,,
ಪಿತೃಯಾಗವನ್ನಾರಂಭಿಸೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಜ್ಞೆ	....	,,
ಯಾಗ ಕ್ರಮ	....	34
ಪಿತೃಯಾಗದಿಂದ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಆಗುವ ತೃಪ್ತಿಕ್ರಮ	....	,,
ಜೈಮಿನಿಯು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸುವಿಕೆ	....	35
ಆಗ ದ್ರೌಪದಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದುದು	....	36

೪ನೆಯ ಸಂಧಿ —

ಧರ್ಮರಾಯನು ಮುನಿಜನಗಳೊಡನೆ ವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವಿಕೆ	....	37
ಆ ವನದ ವರ್ಣನೆ	....	37
ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಮಧುಮಾಸವನ್ನು ಕಳೆದುದು	....	39
ಗ್ರೀಷ್ಮಋತುವು ಬರಲು ಜಂಬೂಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವ ಇಚ್ಛೆ ಹುಟ್ಟಿದುದು	....	,,
ಆ ವನದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನು ಬೇಟೆಯಾಡಿದುದು	....	,,

ವಿಷಯ			ಪುಟ
ಆಗ ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವೃಕ್ಷವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವಿಕೆ	....	....	41
ಆ ಜಂಬೂಫಲವನ್ನು ಕೊಯಿದುದು	....	....	,,
ಆ ಜಂಬೂಫಲವನ್ನು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದುದು		....	51
ಕಣ್ವಋಷಿಯು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದೇಳುವಿಕೆ	....	....	52
ಆಗ ಆ ಮುನಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದರ್ಶನ	....	....	,,
ಆ ಹಣ್ಣನ್ನು ವಿಪ್ರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುದು	....	....	53
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೋದುದು	....	....	55

೫ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಕಾಮ್ಯಕವನದ ಸಂಚಾರ	....	....	56
ದ್ವೈತವನ ಪ್ರವೇಶ	....	....	57
ದ್ರೌಪದೀಭೀಮಸೇನರ ಕೋಪ	....	....	,,
ಧರ್ಮರಾಯನ ಸಮಾಧಾನ	....	....	,,
ಆಗ ವೇದವ್ಯಾಸರ ಆಗಮನ	....	....	58
ಧರ್ಮರಾಯನ ಆದರ	....	....	,,
ಮುನಿಗಳ ಆದರ	....	....	,,
ವೇದವ್ಯಾಸರಿಗೂ ಪಾಂಡವರಿಗೂ ಸಂವಾದ	....	....	59
ವ್ಯಾಸರನ್ನು ಕುರಿತು ಮುನಿಗಳ ನುಡಿ	....	....	60
ವ್ಯಾಸರು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ ಮಾಡಿದುದು		....	61
ಅರ್ಜುನನು ಇಂದ್ರಕೀಲದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲೆಂದು ವ್ಯಾಸರ ಆಜ್ಞೆ	....	....	62
ವ್ಯಾಸರು ತಮ್ಮಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಿಕೆ	....	....	,,
ವ್ಯಾಸರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಿಕೆ		....	,,
ಆಗ ಆದ ಸುಶಕುನಗಳು	....	....	65
ಇಂದ್ರಕೀಲ ಪರ್ವತದ ಬಳಿಗೆ ಹೋದುದು	....	....	,,
ಅದರ ಸಮೀಪದ ವನದ ವರ್ಣನೆ	....	....	,,

ವಿಷಯ			ಪುಟ
ಇದು ಶಿವನ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಆಕಾಶವಾಣಿಯಾಗುವಿಕೆ		....	67
ವನಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಅರ್ಜುನನ ತಪಸ್ಸು	....	....	,,
ಇಂದ್ರನ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ಸಂವಾದ	....	....	68
ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಇಂದ್ರನ ವರದಾನ	....	....	,,

೬ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಅರ್ಜುನನು ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದುದು	....	....	69
ಅರ್ಜುನನ ಧ್ಯಾನಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿದು ಋಷಿಗಳ ಅಸೂಯೆ		....	72
ಆಗ ವನದಲ್ಲಿದ್ದ ಮುನಿಗಳು ಅರ್ಜುನನ ತಪಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಿ ಶಿವನನ್ನು ಮರೆಹೋದುದು	....	....	73
ಆಗ ಈಶ್ವರನು ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅರ್ಜುನನೆಂದು ತಿಳಿದು ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು	....	....	75
ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಸರ್ವರನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸೆಂದು ನಂದೀಶ್ವರನಿಗೆ ಶಿವನ ಅಪ್ಪಣೆ ಮತ್ತು ಡಂಗುರ	....	....	76
ಈಶ್ವರನು ಕಿರಾತವೇಷವನ್ನು ತಾಳಿದುದು		....	,,
ಬಳಿಕ ಈಶ್ವರನ ಪರಿವಾರವೆಲ್ಲ ಕಿರಾತರ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದುದು	....	....	77
ಕಿರಾತವೇಷಿಯಾದ ಈಶ್ವರನು ಸಪರಿವಾರನಾಗಿ ಇಂದ್ರಕೀಲಕ್ಕೆ ಬಂದುದು	....	....	79
ಈ ರಭಸವನ್ನು ಮೂಕದಾನವನು ಕೇಳಿ ಹಂದಿಯ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಬಂದುದು	....	....	,,
ಈಶ್ವರನ ಬಾಣದ ಏಟಿನಿಂದ ಧ್ವನಿಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದ ಹಂದಿಯನ್ನು ಪಾರ್ಥನು ನೋಡಿದುದು	....	....	80
ಪಾರ್ಥನ ಬಾಣದಿಂದ ಹಂದಿಯು ಮೃತವಾಗುವಿಕೆ		....	81
ಹಂದಿ ನನ್ನದು ನನ್ನದು ಯೆಂದು ಶಿವಾರ್ಜುನರ ವಿವಾದ		....	,,

೭ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಕಿರಾತನನ್ನು ಕುರಿತು ಅರ್ಜುನನು ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನನನ್ನು ಕರೆದು ತಾ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು	....	....	82

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ಈಶ್ವರನು ನಕ್ಕು ಪಾರ್ವತಿಯ ಮುಂದೆ ಈತನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	82
ಅರ್ಜುನನ ಉಪೇಕ್ಷಾವಾಕ್ಯಗಳು	83
ಈಶ್ವರನ ವಾಕ್ಯ	,,
ಅರ್ಜುನನು ನಾನು ಈಶ್ವರನ ಶಿಷ್ಯನೆಂದು ಹೇಳಿದುದು	,,
ಅದಕ್ಕೆ ಈಶ್ವರನ ನುಡಿ	,,
ಪಾರ್ಥನು ಕೋಪದಿಂದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದುದು	84
ಕೋಪದಿಂ ಬಂದ ವಿನಾಯಕಾದಿಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದುದು	85
ಈಶ್ವರಾರ್ಜುನರ ಪರಸ್ಪರಬಾಣವೃಷ್ಟಿ	,,
ಅರ್ಜುನನ ಬಾಣಗಳು ಮುಗಿದರೂ ಉತ್ಸಾಹ ಏಕರೀತಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ	86
ಅರ್ಜುನನ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಈಶ್ವರನು ನುಂಗಿದುದು	,,
ಆಗ ಅರ್ಜುನನ ಪರಿತಾಪ	87
ಅರ್ಜುನನು ಭಯಗೊಂಡುದು	,,
ಬಾಹುಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಕರೆದುದು	88
ಪಾರ್ವತಿಯ ಮುಂದೆ ಈತನ ತಪಸ್ಸಿನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	,,
ಪಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಈಶ್ವರನ ಬಾಹುಯುದ್ಧ	89
ಅರ್ಜುನನು ಈಶ್ವರನನ್ನು ಬೇಡಿದುದು	91
ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನೋಡಿ ಶಿವನ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ	,,
ಅರ್ಜುನನ ಸಂತಾಪ	92
ತಿರುಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದುದು	93
ತಿರುಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವಾಗ ಶಿವನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದುದು	94
ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜುನನ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ	95
ಈಶ್ವರನು ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದುದು	99
ಈಶ್ವರನ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಅರ್ಜುನನು ಬೆರಗಾದುದು	102
ಈಶ್ವರನನ್ನು ಕುರಿತು ಅರ್ಜುನನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ	,,

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ಈಶ್ವರನನ್ನು ಕುರಿತು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಜುನನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ	105
ಈಶ್ವರನು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಆದರಿಸಿದುದು	106
ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಈಶ್ವರನು ಖಡ್ಗಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು	,,
ಆಗ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬೇಡಿದುದು	107
ಈಶ್ವರನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು	,,
ಆಗ ದೇವತೆಗಳ ಸಂತೋಷ	,,
ಸ್ತುತಿಯಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟಳಾದ ಗಿರಿಜೆಯು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ವರವನ್ನು ಕೊಡುವಿಕೆ	108
ಆಗ ಗಣೇಶ ಷಣ್ಮುಖರಿಂದ ಅಸ್ತ್ರಲಾಭ	109
ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಹೋಗೆಂದು ಶಿವನ ಆಜ್ಞೆ	110
ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಈಶ್ವರನು ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು	,,
ಬಳಿಕ ಈಶ್ವರನು ಕೈಲಾಸವನ್ನು ಕುರಿತು ತೆರಳಿದುದು	111
ಆಗ ಅರ್ಜುನನ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ	,,
ನೆಯ ಸಂಧಿ—	
ಅರ್ಜುನನ ಯೋಚನೆ	112
ಅರ್ಜುನನ ಆಗಮನ	113
ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬರುವಿಕೆ	,,
ದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಅರ್ಜುನನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿದುದು	114
ಇಂದ್ರಾದಿಗಳು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು	,,
ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಇಂದ್ರನ ಆದರ	,,
ದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಹೊರಟು ಹೋಗಲು ಮಾತಲಿಯು ಸರಥನಾಗಿ ಬಂದುದು	115
ಆ ರಥವನ್ನು ನೋಡಿ ಅರ್ಜುನನು ವಿಸ್ಮಿತನಾದುದು	116
ಮಾತಲಿಯು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ	,,
ಅರ್ಜುನನು ಹೊರಡುವಾಗ ವನದಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನು ಆಜ್ಞೆ ಕೇಳಿದುದು	117
ಅರ್ಜುನನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಬಳಿಕ ರಥವನ್ನು ವೇಗದಿಂದ ಬಿಡುವಿಕೆ	,,

ವಿಷಯ		ಪುಟ
ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಭೂಗೋಳಖಗೋಳಗಳನ್ನು ಹೇಳೆಂದು ಕೇಳಿದುದು	....	118
ಮಾತಲಿಯು ಭೂವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	....	119
ಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮನ ಪುರವರ್ಣನೆ	....	121
ಅಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದಿಳಿದು ಬರುವ ಗಂಗೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಿಕೆ	....	,,
ನಾನಾದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪರ್ವತವೃಕ್ಷನದನದೀವರ್ಣನೆ	....	122
ವರ್ಷದಧಿಪತಿಗಳು	....	126
ಶ್ರೀಪತಿಯ ನಗರ ಮತ್ತು ಅದರ ವರ್ಣನೆ	....	127
ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರ ಪುರಗಳು	....	129
ಸೂರ್ಯರಥ ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಸ್ಥಿತಿ	....	130
ಸೂರ್ಯಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಗ್ರಹಸ್ಥಾನವು	...	131
ಮಂದೇಹರೆಂಬ ದೈತ್ಯರ ವೃತ್ತಾಂತ	....	132
ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದವರನ್ನು ತೋರಿಸಿದುದು	....	133
ಪುರಾತನ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದುದು	....	134
ಅಮರಾವತಿಯನ್ನು ನೋಡೆಂದು ಮಾತ ಹೇಳಿದುದು	....	135
ಅರ್ಜುನನು ಅಮರಾವತಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದು	...	,,
ಆಗ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕಂಡು ಇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಅರ್ಧಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿಸಿದುದು	....	135
ಆಗ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನೋಡಲು ಸರ್ವರು ಬಂದುದು	....	136
ಆಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಬಂದವರನ್ನು ತಡೆದುದು	....	137
ಆಗ ಊರ್ವಶಿ ಮೊದಲಾದವರು ಇಂದ್ರನ ಸಭೆಗೆ ಬಂದುದು	....	,,
ಆಗ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗಾನನರ್ತನಾದಿಗಳ ವರ್ಣನೆ	....	138
ಆಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಅರ್ಜುನನು ನೋಡಿದುದು	....	139
ಸಭೆಯ ಸಮಾಪ್ತಿ	....	,,
ಅರ್ಜುನನ ಬಳಿಗೆ ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸೆಂದು ಇಂದ್ರನ ಅಪ್ಪಣೆ	....	,,
ಊರ್ವಶಿ ಮನೆಗೆ ಚಿತ್ರಸೇನನು ಬಂದುದು	....	,,
ಚಿತ್ರಸೇನನು ಇಂದ್ರನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	....	140

ವಿಷಯ ಪುಟ

೯ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಊರ್ವಶಿಯು ಸಾವಿರಾರು ನರ್ತಕಿಯರನ್ನು ಕರೆಸಿದುದು 142
ಊರ್ವಶಿಯು ಅರ್ಜುನನ ಮನೆಗೆ ಬಂದುದು 144
ಊರ್ವಶಿಯ ಸಂಗಡ ಬಂದ ತರುಣಿಯರ ವರ್ಣನೆ .... „
ಊರ್ವಶಿಯು ಅರ್ಜುನನಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ಬಂದುದು 145
ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಊರ್ವಶಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿದುದು 146
ಅರ್ಜುನನು ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬಂದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು 146
ಆಗ ಊರ್ವಶಿಯ ಚಿಂತೆ 147
ಅರ್ಜುನೋರ್ವಶಿಯರ ಸಂವಾದ ... . „
ಆಗ ಊರ್ವಶಿಯು ಕೋಪದಿಂದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು 151
ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಸುಮ್ಮನೆ ಚಿಂತೆ ಮಾಡಿದುದು 153
ಅರ್ಜುನನಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ಇಂದ್ರನು ಬಂದು ಮಾತನಾಡಿದುದು 154
ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಸುಮ್ಮನೆ ಇರಲು ಇಂದ್ರನು ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು .... „
ಇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕರೆತಂದುದು 155
ಅಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಬಹುವಿಧಾಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರಲಾಭ .... „

೧೦ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಅರ್ಜುನನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯನ ಚಿಂತೆ 156
ಇಂದ್ರನ ಮಾತಿನಂತೆ ಬಂದ ಲೋಮಶಋಷಿಗಳನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯ ಉಪಚರಿಸಿದುದು .... „
ಅರ್ಜುನನ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಿಸಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಡುವಿಕೆ 157
ಆಗ ಲೋಮಶರು ಮಹಾತ್ಮರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದುದು ... „
ಆಗ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಗಂಧಮಾಧನದ ಬಳಿಗೆ ಸಪರಿವಾರನಾಗಿ ಬಂದುದು 161

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಲಾಗಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಿಂದ ಆದ ತೊಂದರೆ	161
ಆಗ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಪಟ್ಟು ಹಿಂದೆ ನಿಂತ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಹುಡಕಿ ಆದರಿಸಿದುದು	163
ದ್ರೌಪದಿಯ ಆಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಧರ್ಮರಾಯನ ವ್ಯಸನ	164
ಆಗ ಜನಗಳು ಶ್ರಾಂತರಾಗಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಲು ಆತನ ಆಗಮನ	165
ಆಗ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಸರ್ವರನ್ನು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದುದು	166

೧೧ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಆಗ ದ್ರೌಪದಿಯು ಸೌಗಂಧಿಕ ಪುಷ್ಪದ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ವಿಸ್ಮಿತಳಾದುದು	167
ಆ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ತರಲು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದುದು	168
ಭೀಮಸೇನನು ಹೊರಟಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಾದ ಚಿತ್ರಕಾರ್ಯಗಳು	169
ಆಗ ಭೀಮಸೇನನ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಹನುಮಂತನು ಆಲೋಚಿಸಿದುದು	170
ಆಗ ಹನುಮಂತನು ತನ್ನ ಬಾಲವನ್ನು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಮಾಡಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುದು	171
ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಹನುಮಂತನು ನೀನಾರೆಂದು ಕೇಳಿದುದು	,,
ಅದಕ್ಕೆ ಭೀಮಸೇನನ ಉತ್ತರ	,,
ದಾರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಬಾಲವನ್ನು ತೆಗೆಯೆಂದು ಹನುಮಂತನು ಕೇಳಿದುದು	172
ನೀವು ನೂಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿರೆಂದು ಹನುಮಂತನ ಉತ್ತರ	,,
ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದರೂ ಬಾಲವು ಹಾಗೆ ಇರಲು ಭೀಮನ ಚಿಂತೆ	173
ಆಗ ಹನುಮಂತನನ್ನು ನೀನಾರೆಂದು ಕೇಳಿದುದು	,,
ಹಾಗೆಯೇ ಹನುಮಂತನು ಕೇಳಿದುದು	174
ಭೀಮಸೇನನ ಉತ್ತರ	,,

ವಿಷಯ				ಪುಟ
ಹನುಮಂತನ ಉತ್ತರ	....	....	....	174
ಆಗ ಹನುಮಂತನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದುದು		....	....	175
ಭೀಮನ ಸ್ತುತಿ	....	....	....	,,
ಸಮುದ್ರತರಣದ ರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸೆಂದು ಭೀಮನ ಪ್ರಶ್ನೆ			....	176
ಆ ರೂಪವನ್ನು ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಹನುಮಂತನು ತೋರಿಸಿದುದು			....	177
ಆ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಭೀಮಸೇನನು ಭೀತನಾದುದು			....	178
ಹನುಮಂತನು ಪೂರ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದುದು			....	,,
ಸರೋವರ ದರ್ಶನ	....	....	....	179
ಅಲ್ಲಿ ಕುಬೇರ ಪರಿವಾರಕ್ಕೂ ಭೀಮಸೇನನಿಗೂ ಸಂವಾದ			....	,,
ಆ ಭಟರು ಕುಬೇರನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದೆಂದು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಕಂಡು ಹೇಳಿದುದು		....	....	180
ಭೀಮಸೇನನಿಗೂ ಕುಬೇರಭಟರಿಗೂ ಯುದ್ಧ			....	181
ಆಗ ಭೀಮಸೇನನ ದಯೆ		....	....	182

೧೭ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಧರ್ಮರಾಯನ ಚಿಂತೆ	....	....	....	183
ಧರ್ಮರಾಯನು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ನೋಡಿದುದು			....	184

೧೮ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂದ್ರನು ಸ್ವರ್ಗದ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	....	....	....	193
ಇಂದ್ರನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ದೈತ್ಯರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟುದು	....	....	....	195
ಅಸುರರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸಿದ್ಧರಾದುದು			....	197
ಅಸುರರು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದರೆಂದು ಹೇಳಿದುದು			....	199
ಅಸುರರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಂದು ಮುತ್ತುವಿಕೆ			....	200
ದೇವತೆಗಳ ಜಯ	....	....	....	201
ಅಸುರರ ಜಯ	....	....	....	,,

ವಿಷಯ — ಪುಟ

ದೇವಾಸುರರ ಅಸ್ತ್ರ ಯುದ್ಧ 202
ನಿವಾತಕವಚರ ಸಂಹಾರ 204
ಕಾಲಕೇಯರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದುದು ... . ,,
ಕಾಲಕೇಯರ ಪರಾಜಯ 206
ಶತ್ರುನಾಶವಾಗಲಾಗಿ ಸುರರು ಸುಖದಿಂದಿರುವಿಕೆ 207
ಅರ್ಜುನನು ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮ ಕೃಪಾಲಬ್ಧವೆಂದು ಹೇಳಿದುದು 208
ಧರ್ಮರಾಯನ ಸಂತೋಷವಚನಗಳು .... ,,

೧೪ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಬೇಟೆಯಾಡುವಾಗ ಮೃಗಗಳು ಇದ್ದ ಕ್ರಮ ... 217
ಭೀಮಸೇನನು ಸಿಂಹಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದುದು 218
ಆಗ ಒಂದು ಹಂದಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಓಡಿದುದು .... ,,
ಅದನ್ನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋದಾಗ ಸರ್ಪವು ಭೀಮನನ್ನು ಹಿಡಿದುದು 218
ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಮಾಡಿದ ಭೀಮನ ಪ್ರಯತ್ನ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವಿಕೆ 219
ಆಗ ಅಪಶಕುನಸೂಚನೆಯಿಂದ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಧರ್ಮರಾಯನು ಬಂದುದು .... ,,
ವನದಲ್ಲಿ ಸರ್ಪಾಕ್ರಾಂತನಾದ ಭೀಮನ ದರ್ಶನ 220
ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ರಾಯನ ಚಿಂತೆ .... ,,
ಆ ಸರ್ಪವನ್ನು ಕುರಿತು ಧರ್ಮರಾಯನ ಪ್ರಶ್ನೆ 221
ಆಗ ಸರ್ಪದ ಉತ್ತರ .... ,,
ಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಪದ ಪ್ರಶ್ನೆ 223
ಧರ್ಮರಾಯನ ಉತ್ತರ .... ,,
ಸರ್ಪವು ತನ್ನ ವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲವನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದುದು 226

೧೫ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಧರ್ಮಭೀಮರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದುದು 229

ವಿಷಯ ಪುಟ

ವಿಷಯ			ಪುಟ
ತಿರುಗಿ ಕಾಮ್ಯಕ ವನಕೆ ಬಂದುದು	...	....	230
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಗಮನ	....	....	231
ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆ	....	....	232
ಧರ್ಮರಾಯನು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು		....	,,
ಆಗ ನಾರದಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಬಂದುದು	....	....	233
ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದುದು		....	,,
ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು		....	,,
ಆಗ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ತನ್ನ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು		....	236
ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮಾಚ್ಯುತರ ಬಳಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಬಂದುದು		....	,,
ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮಾಚ್ಯುತರ ಸಂಭಾಷಣ	...	....	,,
ತಿರುಗಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಕ್ರಮ ನಿರೂಪಣ	....	....	238
ಚತುರ್ಯುಗಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ..	....	....	239
ಅಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮಚತುಷ್ಟಯದ ಸ್ಥಿತಿ	....	....	241
೧೬ನೆಯ ಸಂಧಿ—			
ವಿಪ್ರನ ಕೋಪದಿಂದ ಪಕ್ಷಿಯ ಮೃತಿ	....	....	242
ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನಿಡುವವಳ ಉತ್ತರ	....	....	243
ಬಳಿಕ ತನ್ನ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಹೇಳಿ ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದುದು	....	....	243
ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನ ಅಂಗಡಿ	....	....	244
ಆತನು ತನ್ನ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	....	....	245
ಆಗ ನಾರದಾದಿಗಳು ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿ ಹೊರಡುವಿಕೆ	....	....	247
ದ್ರೌಪದೀಸತ್ಯಭಾಮೆಯರ ಸಂವಾದ	....	....	248
೧೭ನೆಯ ಸಂಧಿ—			
ಪಾಂಡವರು ದ್ವೈತವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದುದು		....	251
ದೂರ್ವಾಸರ ಆಗಮನ	....	....	,,
ದುರ್ಯೋಧನನು ದೂರ್ವಾಸರನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂ ಕರೆತಂದುದು	....	....	252

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ದುರ್ಯೋಧನನು ದೂರ್ವಾಸರಿಗೆ ಆತಿಥ್ಯಮಾಡಿದುದು	252
ದೂರ್ವಾಸರು ಪಾಂಡವರು ಇದ್ದೆಡೆಗೆ ಬಂದುದು	254
ಆಗ ಪರಸ್ಪರ ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆ	,,
ದೂರ್ವಾಸರು ಭೋಜನವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸಿದುದು	255
ಆಗ ನಾನಾವಿಧಚಿಂತೆ	,,
ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ದ್ರೌಪದಿಯು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ ...	257
ದ್ರೌಪದಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಾನಾರೀತಿಯಾಗಿ ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದುದು	,,
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಗಮನ	259
ದ್ರೌಪದಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದುದು	260
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪಾಂಡವರ ಇಷ್ಟವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದುದು	261
ಆಗ ದೂರ್ವಾಸರು ಕೃಷ್ಣಾಗಮನವನ್ನು ತಿಳಿದುದು	262
ಆಗ ಕೃಷ್ಣದೂರ್ವಾಸರ ಪ್ರೇಮಾಲಿಂಗನಸಂವಾದಗಳು	,,
ಧರ್ಮರಾಯನು ದೂರ್ವಾಸರನ್ನು ಭೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಕರೆದುದು ...	264
ಆಗ ತೃಪ್ತರಾಗಿ ದೂರ್ವಾಸರು ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳು	,,

೧೮ನೆಯ ಸಂಧಿ--

ಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೊರಡಲು ಪಾಂಡವರ ಚಿಂತೆ	265
ಕಾಮ್ಯಕವನದಿಂದ ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ಪಾಂಡವರ ವರ್ತಮಾನ ಕೇಳಿದುದು	266
ಅದರಿಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಾಯನ ಚಿಂತೆ	267
ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಕರ್ಣಾದಿಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತು ರಾಯನ ಉತ್ತರ	,,
ಅದಕ್ಕೆ ಶಕುನಿಯ ಸಮಾಧಾನ	268
ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕರ್ಣನು ಅನುಮೋದಿಸಿದುದು	269
ಘೋಷಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯ	270

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ಅದಕ್ಕೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಅಸಮ್ಮತಿ	271
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಸಮ್ಮತಿ ಪಡಿಸಿದುದು	,,
ಇದು ಉಚಿತವಲ್ಲೆಂದು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ಹೇಳಿದುದು	,,
ಯಾರ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳದೆ ಘೋಷಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಡುವಿಕೆ	272
ಘೋಷಯಾತ್ರಾ ವರ್ಣನೆ	273
ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಪಶಕುನಗಳಾದರೂ ಅದನ್ನುಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಹೊರಡುವಿಕೆ	274
ದ್ವೈತವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಗೋವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದುದು	,,
ಆಗ ಅನೇಕ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ಕೊಡುವಿಕೆ	275
೧೯ನೆಯ ಸಂಧಿ—	
ಪಾಂಡವರು ಇದ್ದ ವನದಬಳಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಾಳೆಯವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದುದು	276
ಆಗ ಪರಿವಾರದ ತರುಣಿಯರ ಕಾರ್ಯಗಳು	277
ಆಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಅವಸ್ಥೆ	278
ಆಗ ದ್ವಿಜರಿಗೂ ತರುಣಿಯರಿಗೂ ನಡೆದ ವಿವಾದ	279
ಈ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಿಕೆ	281
ಇದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮರಾಯರ ಸಮಾಧಾನ	,,
ಭೀಮನ ಕೋಪವನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯರು ಶಮನಮಾಡುವಿಕೆ	,,
ದುರ್ಯೋಧನನ ಸ್ತ್ರೀಜನರ ಬರುವಿಕೆಯ ವರ್ಣನೆ	,,
ಆರಭಸಕ್ಕೆ ಕೋಪದಿಂದ ವನಪಾಲರು ಬರುವಿಕೆ	283
ಆಗ ಗಂಧರ್ವರು ಜಲಕೇಳಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಯುದ್ಧವಾಗುವಿಕೆ	283
ಆಗ ಗಂಧರ್ವರಾಜನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದುದು	286
ಕೌರವರ ಪರಾಜಯ	287
೨೦ನೆಯ ಸಂಧಿ—	
ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನ ಚಿಂತೆ	288
ಕರ್ಣಾದಿಗಳು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿದುದು	,,

ವಿಷಯ			ಪುಟ
ಗಂಧರ್ವನು ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು		....	290
ಆಗ ಕೌರವಸೇನೆಯ ದುರವಸ್ಥೆ	...	....	291
ಕೌರವರ ಸೇನೆಯ ಪರಾಕ್ರಮ	....	....	202
ಚಿತ್ರಸೇನನ ಯುದ್ಧ	....	....	293
ಕರ್ಣನು ಗಂಧರ್ವರನ್ನು ಓಡಿಸಿದುದು	....	....	,,
ಆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಪಾಂಡವರು ನೋಡಿದುದು	....	....	295
ಕರ್ಣನು ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡುವಿಕೆ	....	....	296
ಕರ್ಣ ಚಿತ್ರಸೇನರ ಪರಸ್ಪರಾಸ್ತ್ರಯುದ್ಧ	....	....	297
ಗಂಧರ್ವನು ಕರ್ಣನನ್ನು ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ನೋಯಿಸಿದುದು		....	298
ಕರ್ಣನು ಗಂಧರ್ವನನ್ನು ನೋಯಿಸಿದುದು	....	....	,,
ತಿರುಗಿ ಗಂಧರ್ವನು ಬಿಟ್ಟ ಅಸ್ತ್ರಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನು ಬೆರಗಾದುದು	...	....	299
ಕರ್ಣನು ಹಿಂದಾಗಲು ಕೌರವರು ಚಿಂತೆ ಮಾಡಿದುದು		....	,,
ಗಂಧರ್ವನ ಮೇಲೆ ಕೌರವರು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದುದು		....	300
ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ದುರ್ಯೋಧನನೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುವಿಕೆ		....	,,
ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನೋಡಿ ಜನಗಳು ಪರಿಹಾಸ ಮಾಡಿದುದು	....	....	301
ದುರ್ಯೋಧನನು ಗಂಧರ್ವನ ವಶವಾದುದು	....	....	302

ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಹಿಡಿದಾಗ ಕೊಳ್ಳೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದುದು		....	305
ಕೌರವರ ಪತ್ನಿಯರ ರೋದನ	...	....	,,
ಭಾನುಮತಿ ಬಂದು ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಮರೆಹೋಗುವಿಕೆ		...	,,
ಧರ್ಮರಾಯನು ಭಾನುಮತಿಯನ್ನೆತ್ತಿ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದುದು	....	....	307
ಗಂಧರ್ವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಹೇಳುವಿಕೆ		....	,,
ಅದಕ್ಕೆ ಭೀಮಸೇನನ ಅಸಮ್ಮತಿ	....	....	,,
ಧರ್ಮರಾಯನ ನೀತಿವಾಕ್ಯಗಳು	....	....	308

ವಿಷಯು	ಪುಟ
ಯುದ್ಧಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದುದು	309
ಧರ್ಮರಾಯನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಅರ್ಜುನನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟುದು	,,
ಚಿತ್ರಸೇನನು ಹೇಳಿದ ನೀತಿ	312
ಅರ್ಜುನನು ಅಣ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯೇ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿದುದು ...	313
ಆಗ ಅರ್ಜುನಚಿತ್ರಸೇನರಿಗೆ ಕೌರವರನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತ ವಿಚಾರ	314
ಆದರೂ ಅಣ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಇವನನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು	535
ಆಗ ಚಿತ್ರಸೇನನು ಧರ್ಮರಾಯನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದುದು	317

೨೦ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಕಟ್ಟಿದ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯನ ಬಳಿಗೆ ತಂದುದು	317
ಗಂಧರ್ವನು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯನ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದುದು	,,
ಆಗ ಆತನಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಮಾಡಿ ಕಳುಹಿದುದು	,,
ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಬಂದು ದ್ರೌಪದಿಯು ಇವರ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿದುದು	317
ಎಲ್ಲರನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳಿಗೆ ಉಪಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	318
ಭಾನುಮತಿಯು ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದುದು	319
ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಧರ್ಮರಾಯನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು	320
ದುರ್ಯೋಧನನು ಅವಮಾನಿತನಾಗಿ ಹೊರಟುದು	,,
ದುರ್ಯೋಧನನ ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶ	321
ಆಗ ಭಾನುಮತಿ ಬಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಲು ನಡೆದ ಸಂವಾದ	,,
ಆಗ ಗಾಂಧಾರಿಯು ಹೇಳಿದುದು	323
ದುರ್ಯೋಧನನ ನುಡಿ	324

ವಿಷಯು		ಪುಟ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಾಯರ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ಉಚಿತ ಭಾಷಣ	...	325
ದುರ್ಯೋಧನನು ತನಗೆ ಈ ಜಗತ್ತು ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿದುದು	....	,,
ಅದಕ್ಕೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಾಯನ ಉತ್ತರ	....	326
ದುರ್ಯೋಧನನ ಮಾತು	....	,,
ತಂದೆಯು ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದೇಯಿರಲು ಹಿಂತಿರುಗುವಿಕೆ	....	327
ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ಬಂದು ಹೇಳಿದುದು	....	,,
ದುರ್ಯೋಧನೋಕ್ತಿ	....	,,
ಭೀಷ್ಮಪ್ರತ್ಯುಕ್ತಿ	....	328
ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ	....	,,
ಆಗ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ವಚನ	...	,,
ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ನಡಿಸದೇ ಇರಲು ಅವರು ಹಿಂತಿರುಗಿದುದು	....	329
ಕರ್ಣಾದಿಗಳ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ಭಾಷಣ	....	,,
ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪದೆ ಇರಲು ಅವರು ಹಿಂತಿರುಗುವಿಕೆ	....	330
ದುಶ್ಶಾಸನನು ಬಂದು ಮಾತನಾಡಿದುದು	....	331
ದುಶ್ಶಾಸನನು ಹಿಂತಿರುಗಿದುದು ...	....	333
ನಗರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಪುರಜನರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ	....	,,
ದುಶ್ಶಾಸನನೇ ಮುಂದೆ ನಿಮ್ಮಗರಸಾಗುವನೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ	....	333
ಹೀಗಿರುವಾಗ ದೈತ್ಯರು ಬಂದು ಸಹಾಯರಾಗಿರುವೆವೆಂದು ಹೇಳಿದುದು	....	334

ಎಪ್ಪತ್ತೈನೆಯ ಸಂಧಿ —

ಕರ್ಣನಿಂದೊಡಗೂಡಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಚಿಂತೆ	....	336
ಕರ್ಣನಿಗೆ ಸೂರ್ಯನ ಹಿತೋಕ್ತಿ	....	338
ಕರ್ಣನು ಅದನ್ನೊಪ್ಪದೆ ತನ್ನ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೊಂಡುದು	....	,,
ವಿಪ್ರವೇಷಧಾರಿಯಾಗಿ ಇಂದ್ರನು ಬಂದುದು	—	339
ಇಂದ್ರನು ಕವಚಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಬೇಡಿದುದು	....	340
ಕರ್ಣನ ದಾನ	....	,,

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ಇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಆಯುಧವನ್ನು ಕರ್ಣಾದಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುದು	341

೨೪ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಕೌರವನ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಸೈಂಧವನು ಕೇಳಿದುದು	,,
ಜೋಯಿಸರ ಮಾತನ್ನುಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಹೊರಟುದು	342
ನಾನಾವಿಧ ಅಪಶಕುನಗಳು	,,
ಪಾಂಡವರ ಆಶ್ರಮದ ಬಳಿ ಬಂದು ಸೈಂಧವನು ಇಳಿದುದು	343
ದೂತರೊಡನೆ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿದ್ದುದು	,,
ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ಇರಲು ಸೈಂಧವನಿಗೆ ತಿಳುಹಿದುದು	345
ಸೈಂಧವನ ಬರುವಿಕೆ	,,
ಸೈಂಧವನ ಮಾತು	346
ದ್ರೌಪದಿಯ ಮಾತು	,,
ಮುನಿಜನಗಳ ಬುದ್ಧಿವಾದ	,,
ಋಷಿಜನರಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು ...	347
ಭೀಮಾರ್ಜುನಸೈಂಧವರ ಯುದ್ಧ	348
ಸೈಂಧವನ ರಥವನ್ನು ತಡೆದುದು	349
ಸೈಂಧವನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಧರ್ಮರಾಯನ ಬಳಿಗೆ ತಂದುದು	351
ಅಣ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಭೀಮನು ಸೈಂಧವನನ್ನು ಬಿಡುವಿಕೆ	,,
ಬಳಿಕ ಸೈಂಧವನ ತಪಸ್ಸು	352
ಸೈಂಧವನಿಗೆ ಈಶ್ವರನು ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು	353
ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸಂವಾದ	354
ಶ್ರೀರಾಮರ ಕಥೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳಿದುದು	,,

೨೫ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನು ನಾನಾ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	356
ಕೀಚಕನು ಕೌರವರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದುದು	357
ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ಕೀಚಕನನ್ನು ತಡೆದುದು	,,

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ದುರ್ಯೋಧನನು ಪೂರಣಹೋಮಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕನಕನನ್ನು ಕರೆಕಳುಹಿಸಿದುದು	358
ಕನಕನು ತನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೊಂಡುದು	,,
ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಯಜ್ಞಸಾಧನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಟ್ಟುದು	359
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೂತೋತ್ಪತ್ತಿ	,,
ಆಭೂತವು ಕನಕನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಅವರ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದುದು	360
ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪಾಂಡವರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೋಸ್ಕರ ಉಪಾಯವನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿದುದು	361
ಯಮನಿಗೆ ಯಕ್ಷನಾಗೆಂದು ಹೇಳಿ ತಾನು ಮೃಗರೂಪವನ್ನು ತಾಳುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದುದು	362
ಆ ಭೂತವು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿಂತಿರುಗುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದುದು....	,,

೨೬ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಪಾಂಡವರು ವನದಲ್ಲಿದ್ದುದು	363
ಮೃಗರೂಪಿಯಾಗಿ ಅರಣಿಯನ್ನುಕೊಂಡೊಯ್ದುದು	364
ಧರ್ಮರಾಯರಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದು	,,
ಅರಣಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ವಿಷಸರೋವರಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದುದು	365
ಆಮೃಗವನ್ನು ಹಿಡಿದುದು	366
ಆಗ ದಾಹವಾಗಲು ನೀರನ್ನು ತಾರೆಂದು ನಕುಲನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು	,,
ನಕುಲನ ಗಮನ	,,
ನಕುಲನು ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುವಾಗ ಯಕ್ಷನು ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿದುದು	368
ನಕುಲನು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಲು ಸಹದೇವನ ಆಗಮನ	,,
ಆತನು ಯಕ್ಷನ ಮಾತನ್ನುಪೇಕ್ಷಿಸಲು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವಿಕೆ	368

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ಅರ್ಜುನಾಗಮನ	369
ಅರ್ಜುನನು ಪರವಶನಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದುದು	370
ಭೀಮನು ಬಂದು ಇವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ತಾನೂ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದುದು	,,
ಭೀಮನೂ ಪರವಶನಾಗಿ ಬಿದ್ದುದು	371
ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನ ಆಗಮನ	,,
ಧರ್ಮರಾಯನ ಪ್ರಳಾಪ	372
ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯಲು ಧರ್ಮರಾಯನ ಪ್ರಯತ್ನ	374
ಯಕ್ಷನು ಹೇಳಿದುದು	,,
ಧರ್ಮರಾಯನ ವಾಕ್ಯ	375
ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಧರ್ಮರಾಯನ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು	,,
ಆ ಭೂತವು ಕನಕನನ್ನು ತಿಂದುಹೋಗುವಿಕೆ	379
ಬಳಿಕ ಯಮನು ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದುದು	,,

ಶ್ರೀ

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮಹಾಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತ

ಅರಣ್ಯಪರ್ವ

ಚತುರ್ಥ ಸಂಪುಟ

ಒಂದನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ.

ಸಕಲರಾಜ್ಯವನುಳಿದವರು ಕಾ
ಮ್ಯಕಮಹಾಕಾನನಕೆ ಬಂದುಳಿ[1]
ಬಕ[2] ಕುಲಾಂತಕ ಕೆಡಹಿದನು ಕಿಮ್ಮೀರದಾನವನ ||

ಪಾಂಡವರು ಗಂಗೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಉತ್ತರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಇರುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಗಂಗಾತೀರದಲಿ ಭೂ
ಪಾಲಕರು ಗುರುಭೀಷ್ಮವಿದುರಾದ್ಯಖಿಳಬಾಂಧವರ |
ಬೀಳುಕೊಟ್ಟರು ಗಜಪುರದ ಜನ
ಜಾಲವನು ಕಳುಹಿದರು ಗಂಗಾ
ಕೂಲದುತ್ತರಭಾಗದಲಿ ಮಾಡಿದರು ವಿಶ್ರಮವ ||

---

1 ದೊಳಗೆಕೀ, ಡ. 2 ಚಕ, ಡ.

ರಾಯನನ್ನು ಪುರಜನಗಳು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದುದು.

ನಿಲಿಸೆ ನಿಲ್ಲದೆ ಬಂದರರಸನ
ಬಚ್ಚಿಯುಲಗ್ಗದ ಮಂಡಲೇಶ್ವರ
ರೊಲಿದು ಸಾಕಿದ ರಾಜಪುತ್ರರು ಹಲವುಮನ್ನಣೆಯು ।
ಬಲುಭಟರು ಬಾಹತ್ತರದ ನಿ
ಶ್ಚಲನಿಯೋಗಿಗಳಾಶ್ರಮಿಗಳ
ಗ್ಗಳಿಯು ವಿಪ್ರಸ್ತೋಮ ಬಂದುದು ಕೋಟಿಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ ॥ ೨

ಧರ್ಮರಾಯನ ಚಿಂತೆ.

ತಿರುಗಿ ಕಂಡನು ಭೂಮಿಭಾರದ
ನೆರವಿಯನು ಮೂಗಿನಲಿ ಬೆರಳಿ[1]
ಟ್ಟರಸ ತಲೆದೂಗಿದನು ಸುಯ್ದನು ಬೈದು ದುಷ್ಕೃತವ ।
ಧರಣಿ ಸೇರಿದುದಹಿತರಿಗೆ ಕರಿ
ತುರಗರಥವೆಮಗಿಲ್ಲ ವಿಪಿನದ
ಪರಿಬವಣೆಗಿವರೇಕೆ ಬೆಸಗೊಳು ಭೀಮ ನೀನೆಂದ[2] ॥ ೩

ನಿಲ್ಲಿರೈ ದ್ವಿಜನಿಕರ ಕಳುಹಿಸಿ
ಕೊಳ್ಳಿರೈ ಪುರವರ್ಗ ನೇಮವ
ಕೊಳ್ಳಿರೈ ಪರಿವಾರ ಮಕ್ಕಳ ತಂಡವೊದಲಾಗಿ ।
ಎಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಮರ ಗಾಡು ಪಲ್ಲವ
ಫುಲ್ಲಫಲಪಾನೀಯಪೂರಿತ
ವೆಲ್ಲಿ ರಾಯನ ಸೆಜ್ಜೆ ಯುರವುನೆಗೆಂದನಾಭೀಮ ॥ ೪

ಜನಗಳು ರಾಯನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಅವನಿಪತಿ ಚಿತ್ತೈಸು ಬಹಳಾ
ರ್ಣವವ ಹೊಗು ಹಿಮಗಿರಿಯಲಿರು ಭೂ
ವಿವರಗತಿಯಲಿ ಗಮಿಸು ಗಾಹಿಸು ಗಹನಗಹ್ವರವ ।

---

1 ಗಲ್ಲದಲಿ ಕರವಿ, ಚ. 2 ನಿಲಿಸೆಂದ, ಟ

ಎವಗೆ ನೀನೇ ಜೀವ ನೀನೇ
ವಿವಿಧಧನ ಗತಿ ನೀನೆ ಮತಿ ನೀ
ನವಗಡಿಸಬೇಡಕಟ ಕೃಪೆಮಾಡೆಂದುದಖಿಳಜನ ॥ ೫

ತುಂಬಿದನು ಕಂಬನಿಯನಕಟ ವಿ
ಡಂಬಿಸಿತೆ ವಿಧಿ ಯೆನ್ನನಿನಿಬರ
ನಂಬಿಸುವೆ ಪರಿಯೆಂತು ವಸನಗ್ರಾಸವಾಸದಲಿ ।
ತುಂಬಿ ಸವಿಗೆಡಹಿದಳಲಕ್ಷ್ಮಿಯು
ಮುಂಬಿಗನೊಳಪದೆಸೆಯು ಪಂತದ [1]
ಚುಂಬಕನೊಳೇನುಂಟು ಫಲವೆಂದರಸ ಬಿಸುಸುಯ್ದ ॥ ೬

ಧೌಮ್ಯರು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಭೇದ [2] ವೇಕೆಲೆ ನೃಪತಿ ಹರುಷ ವಿ
ಷಾದದಲಿ ಸುಖದುಃಖದಲಿ ನುತಿ
ವಾದಪರಿವಾದದಲಿ ಸಮಬುದ್ಧಿಗಳಲೇ ಬುಧರು ।
ಈದುರಂತದ ಚಿಂತೆ ಬೇಡೀ
ದ್ವಾದಶಾತ್ಮನ ಭಜಿಸಿದೊಡೆ ಭ
ಕ್ಷ್ಯಾದಿಬಹುವಿಧದನ್ನ ಸಿದ್ಧಿಪುದೆಂದನಾಧೌಮ್ಯ ॥ ೭

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ ಧೌಮ್ಯವಚನಾಂ
ತರದೊಳಮರನದೀವಿಗಾಹನ
ಪರಮಪಾವನಕರಣನೀಕ್ಷಿಸಿ ತರಣಿಮಂಡಲವೆ ।

ಧರ್ಮರಾಯನ ಸೂರ್ಯಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಮುರುಹಿ ಮೂಲಾಧರಪವನನ
ನುರುಸುಷುಮ್ನೆಗೆ ನೆಗಹಿ ನಿಶ್ಚಲ
ವರಸಮಾಧಿಯೊಳಿನನ ಮೆಚ್ಚಿಸಿದನು ಮಹೀಪಾಲ [3] ॥ ೮

1 ಕುಂತದ, ಚ ಕುಂದದ, ಟ. 2 ಖೇದ, ಡ.
3 ನೆನೆಯುಲ್ಲು ಖಂದನಾಕ್ಷಣಕೆ, ಝ.

ಸೂರ್ಯನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಅಕ್ಷಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದು.

ಏನು ವರಿಸಿದೆ ಧರ್ಮಸುತ ಹೇ
ಳೆನಲು ಕಂದೆಱೆಯುತ್ತ ನುಡಿದನು
ನೀನಲ್ಲೆ ತ್ರೈಮೂರ್ತಿರೂಪನು ಕರ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲೆ ।
ತಾನು ಬಿನ್ನಹಮಾಡಲೇಕೀ
ಕಾನನದಿ ವಿವಿಧಾನ್ನಪಾನ
ಕ್ಕೇನಪಾಯವು ವಿಲ್ಲದಂತಿರೆ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದೆ ॥ ೯
ವರವನಿತ್ತೆನು ನಿನಗೆ ಹೇಮದ
ಚರುಕವಿದೆ ವಿವಿಧಾನ್ನಪಾನೋ
ತ್ಕರದ ತವನಿಧಿ ನಿನ್ನ ವಧು ಬಾಣಸದ ಕರಣದಲಿ ।
ಇರವು ರಚಿಸಲಿ ಬಳಿಕುಣಲಿ ಸಾ
ವಿರವನಂತರ ನೀವು ಬಳಿಕಂ
ಬುರುಹಮುಖಿ ಮಱುದಿವಸವೀಪರಿಯೆಂದನಾದ್ಯುಮಣಿ ॥ ೧೦
ಭೂಮಿಪತಿ ಭುಲ್ಲವಿಸಿದನು ನಿ
ಸ್ಸೀಮಸಂತೋಷದಲಿ ಸುಜನ
ಸ್ತೋಮರಕ್ಷಣಕಾದ ನಿರ್ವಾಹದ ನಿರೂಢಿಯಲಿ ।
ಆಮುನೀಂದ್ರಂಗೆಱಗಿದನು ನಿಜ
ಕಾಮಿನಿಯ ಕರೆದೀಹದನು ಸು
ಪ್ರೇಮದಿಂದಱುಹಿದನು ಭೀಮಧನಂಜಯಾದ್ಯರಿಗೆ [1] ॥ ೧೧
ಇವರು ತಿರುಗಿದರಿತ್ತಲಡವಿಯ
ಭವಣಿಗೆಯ ಭಾರಾಂಕಭಾಷೆಯ
ಲವಿರಳಿತಜನಜಾಲಸಹಿತಾರಣ್ಯವಾಸದಲಿ [2] ।

ಇತ್ತ ಮೈತ್ರೇಯನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನೋಡುವಿಕೆ.

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳಿತ್ತಲಾ ಕೌ

1 ತನ್ನ ಸಹೋದರವ್ರಜಕೆ, ಚ. 2 ಮಾರ್ಗದಲಿ, ಚ.

ರವನ ನಗರಿಗೆ ಪಾರಿಕಾಂಕ್ಷಿ
ಪ್ರವರನೊಬ್ಬನು ಬಂದು ಕಂಡನು ಕೌರವೇಶ್ವರನ ॥ ೧೨

ಮುನಿಯು ಸತ್ಕರಿಸಿದನು ಕೌರವ
ಜನಪನಾಮುನಿಮುಖ್ಯನೀತನ
ವಿನುತರಚನೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ನುಡಿದನು ರಾಜಕಾರಿಯುವ ।

ಮೈತ್ರೇಯನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ನಿನಗಿದೊಂದೇ ಕೊಱತೆ ಪಾಂಡವ
ಜನಪರನು ಜೂಜಿನಲಿ ಸೋಲಿಸಿ
ಕನಲಿಸಿದೆ ನೀ ಕೆಡುವೆ ಯೆಂದನು ಕೌರವೇಶ್ವರನ[1] ॥ ೧೩

ಹೋದ ಕೃತಿಯುಂತಿರಲಿ ಸಾಕಿ
ನ್ನಾದರೆಯು ಕೌಂತೇಯರನು ಕರೆ
ದಾದರಿಸಿ ಕೊಡು ಧರೆಯನೆನೆ ಕೊಪ್ಪರಿಸಿ ಖಾತಿಯಲಿ ।

ಮೈತ್ರೇಯನು ತನ್ನ ಮಾತನ್ನೊಪ್ಪದಿರಲು ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಹೊಯ್ದು ತೊಡೆಯನು ಹಗೆಗೆ ಕೊಡುವೆನೆ
ಮೇದಿನಿಯನೆನೆ ರೋಷಶಿಖಿಯಲಿ
ಕಾದುದಾತನ ಹೃದಯ ಶಪಿಸಿದನಂದು ಮೈತ್ರೇಯ ॥ ೧೪

ತೊಡೆಗಳನು ಕಲಿಭೀಮ ಬವರದೊ
ಳುಡಿದು ಬಿಸುಡಲಿ ಯೆಂದು ಖತಿಯಲಿ[2]
ನುಡಿಯೆ ಮುನಿಪನ ಸಂತವಿಟ್ಟನು ಬಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ।
ತೊಡೆಗೆ ಬಂದುದು ತೋಟಿ ಸಾಕಿ
ನ್ನೊಡಬಡಿಸಿ ಫಲವಿಲ್ಲ ನಮ್ಮಯ
ನುಡಿಗೆ ಮಱುಮಾತಿಲ್ಲೆನುತ ಮುನಿ ಸರಿದನಾಶ್ರಮಕೆ ॥ ೧೫

---

1 ಯುದಱಿಂದ ಬಲುಗೇಡಹುದು ನಿನಗೆಂದ, ಚ. 2 ಶಾಪವ, ಚ.

ಆಮಹಾಮುನಿಶಾಪಭಯವನು
ಭೀಮಸೇನನ ಬಲುಹ ನೆನೆಯುತ
ವೈಮನಸ್ಯದ ಬೇಗೆಯಲಿ ಬಲು ಬೆಂದು ಬೇಸಱದೆ ।
ಭೂಮಿಪತಿ ಕರೆಸಿದನು ವಿದುರನ
ನಾಮಹಾಜ್ಞಾನಿಯನು ಮುನಿಪನ
ತಾಮಸವನಱುಹಿದರೆ ಬಳಿಕಿಂತೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೬

ಮೈತ್ರೇಯನ ಮಾತನ್ನು ವಿದುರನು ಒಪ್ಪಲು ವಿದುರನನ್ನು
ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದುದು.

ತಪ್ಪದಿದು ನಿನ್ನಾತಗಳ ಭುಜ
ದರ್ಪತೀವ್ರಜ್ವರದ ವಿಕಳರ
ನೊಪ್ಪಿ ಕಾದೆ ಸುಯೋಧನಾದ್ಯರು ಜನಿಸಲೀಜಗಕೆ ।
ತಪ್ಪುವುದೆ ಋಷಿವಚನ ಸಂಧಿಯೊ
ಳೊಪ್ಪುಕೊಳು ಪಾಂಡವರನಲ್ಲದೊ
ಡಪ್ಪಿಕೊಂಬಳು ಮೃತ್ಯು ನಿನ್ನ ಕುಮಾರಕರನೆಂದ ॥ ೧೭
ಎನಲು ಕಿಡಿ ಕಿಡಿ ಯಾಗಿ ಕೌರವ
ಜನಪ ವಿದುರನ ಬೈದು ಕುಂತಿಯ
ತನುಜರಲಿ ಬಾಂಧವನಲಾ ಹೋಗವರ ಹೊರೆಗೆಂದು ।

ಕಾಮ್ಯಕವನವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿದುರನ ಗಮನ

ಮುನಿದು ಗರ್ಜಿಸೆ ಜೀಯ ಕರ ಲೇ
ಸೆನುತ ಮನದುಬ್ಬಿನಲಿ ಪಾಂಡವ
ಜನಪರಿಹ ಕಾಮ್ಯಕವನಾಂತರಕೈದಿದನು ಬಳಿಕ [1]॥ ೧೮
ಇದಿರುಗೊಂಡರು ಹಿರಿದು ಮನ್ನಿಸಿ
ವಿದುರನನು ಕೊಂಡಾಡಿದರು ಕೇ
ಳಿದರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾದಿಗಳ ಸುಕ್ಷೇಮಕುಶಲವನು ।

[1] ತಕೆ ಬಂದನಾವಿದುರ, ಡ.

ವಿದುರನಾಗಮನಪ್ರಪಂಚದ
ಹದನನೆಲ್ಲವ ಕೇಳಿದರು ಹೇ
ಳಿದನು ನಿಜವೃತ್ತಾಂತವನು ವಿದುರಂಗೆ ಯಮಸೂನು ‖ ೧೯

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ವಿದುರನನ್ನು ಕರೆಕಳುಹಿಸಿದುದು.

ಇತ್ತಲಾವಿದುರನ ವಿಯೋಗದ
ಚಿತ್ತದಂತಸ್ತಾಪದಲಿ ನೃಪ
ಮತ್ತೆ ದೂತರ ಕಳುಹಿ ಕರೆಸಿದನಾತನನು ಪುರಕೆ [1] |
ಹೆತ್ತಮಕ್ಕಳ ಬಿಡು ಪೃಥಾಸುತ
ರತ್ತ ತಿರುಗೆನೆ ಖಾತಿಗೊಂಡೆನು
ಮತ್ತೆ ಮುನಿಯದಿರೆಂದು ವಿದುರನನಪ್ಪಿದನು ನೃಪತಿ ‖ ೨೦

ಪಾಂಡವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೇಳುವಿಕೆ.

ಆವ ಬನದಲಿ ಪಾಂಡುಸುತರಿಗೆ
ಠಾವು ನಿನಗೇನೆಂದರನಿಬರ
ನಾವ ಬನದಲಿ ಕಂಡೆ ಕೂಡೆನಿತುಂಟು ಪರಿವಾರ |
ಆವುದಭಿಮತ ಭೀಮಸೇನನ
ಭಾವವೇನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾದಿಗ
ಳಾವ ಭಂಗಿಯಲಿದ್ದರೆಂದನು ನಗುತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ‖ ೨೧

ಅರಸ ಕೇಳ್ ಗಂಗಾನದಿಯಲು
ತ್ತರಿಸಲವರಿಗೆ ಕಮಲಮಿತ್ರನ
ಕರುಣವಾಯಿತು ಕನಕಪಾತ್ರೆಯೊಳಕ್ಷಯಾನ್ನದಲಿ |
ಪರಿಕರದ ಪರುಠವಣೆಯಲಿ ಸಾ
ವಿರದ ಶತಸಂಖ್ಯಾತಧರಣೀ
ಸುರನಿಯೋಗಿಗಳಾಪ್ತಜನಸಹಿತೈದಿದರು ವನವ ‖ ೨೨

1 ದನು ಕರತರಿಸಿದನು ಗಜಪುರಿಗೆ, ಡ.

ಜನಪ ಕೇಳ್ ಕಿಮ್ಮೀರನೆಂಬವ
ನನಿಮಿಷರಿಗುಬ್ಬಸದ ಖಳನಾ
ತನ ವಿಭಾಡಿಸಿ ಹೊಕ್ಕರವರಾರಣ್ಯಮಂದಿರವ ।
ದನುಜನೇ ಕಿಮ್ಮೀರನಾತನ
ನನಿಲಜನೊ ಫಲುಗುಣನೊ ಕೊಂದಾ
ತನೊ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೊ ನೃಪ ವಿಸ್ತರವಾಗಿ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೨೩

ಅರಸ ಕೇಳುವುದೇಕಚಕ್ರದೊ
ಳೊರಸಿದನಲಾ ಭೀಮನಾತನ
ಹಿರಿಯನೀಕಿಮ್ಮೀರ ಬಾಂಧವನಾಹಿಡಿಂಬಕಗೆ ।
ಧರಣಿಪನ ಪರಿವಾರದುಬ್ಬಿನ
ಭರವ ಕಂಡನು ತನ್ನ ತಮ್ಮನ
ಹರಿಬವನು ಮರಳಿಚುವೆನೆಂದಿದಿರಾದನಮರಾರಿ ॥ ೨೪

ಕಾಮ್ಯಕವನಕೆ ಬರಲು ಕಿಮ್ಮೀರನು ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡಕಟ್ಟಿದುದು.

ಇವರು ಮೂಱನೆಯ ದಿನಕೆ ಕಾಮ್ಯಕ
ನವಮಹಾಕಾನನಕೆ ಬರೆ ದಾ
ನವನು ದಾರಿಯ ಕಟ್ಟಿ ನಿಂದನು ಕೋಪ ಭುಗಿಲಿಡಲು [1] ।
ಅವನ ಕಂಗಳ ಕೆಂಪಿನಲಿ ಮೇ
ಣವನ ದಾಡೆಯ ಮಿಂಚಿನಲಿ ಖಳ
ನವಯವವ ಕಂಡಳುಕಿ ನಿಂದರು ಮುಂಗುಡಿಯ ಭಟರು ॥ ೨೫

ಮುಂದೆ ಘೋರಾರಣ್ಯವಿದೆ ಸುರ
ಬಂದಿಕಾಱನ ಕಾಹಿನಲಿ ಕಾ
ಳಂದಿಯುದರದ ಮಬ್ಬಿನಂತಿದೆ ತೀವ್ರತರತಿಮಿರ ।
ಇಂದಿನಿರುಳಲಿ ಬದುಕಿದರೆ ಸಾ

1 ಕೈಯುಮುಷ್ಟಿಯಲಿ, ಡ.

ಆಗ ಪಾಂಡವರ ಭಯ.

ವೆಂದಿಗೆಮಗಿಲ್ಲೆನುತ ಭಯದಲಿ
ನಿಂದುದಲ್ಲಿಯದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುಕುಮಾರಪರಿವಾರ[1] ॥ ೨೬

ದೈತ್ಯನ ಘೋರವಾದ ಧ್ವನಿ.

ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಮಾನವರ[2] ಸೊಗಡವ
ಗಡಿಸುತಿದೆ ಬರಹೇಳು ನೆತ್ತರು
ಗುಡುಹಿಗೈನೆಯರೆಲ್ಲಿ ಶಾಕಿನಿಡಾಕಿನೀನಿಕರ ।
ತಡೆಯ ಬೇಡಾ ತಿನ್ನೆನುತ ಬೊ
ಬ್ಬಿಡುತ ಖಳ ತಱುಬಿದನು ರಾಯನ
ಮಡದಿ ಹೊಕ್ಕಳು ಮಱೆಯನರ್ಜುನಭೀಮಧರ್ಮಜರ ॥ ೨೭

ಎಲೆಲೆ ರಾಕ್ಷಸ ಭೀತಿ ಹೋ ಹೋ[3]
ನಿಲಲಿ ನೀವ್ ನಿಮಿಷಾರ್ಧಮಾತ್ರಕೆ[4]
ಗೆಲುವರೀ ನೃಪರೆನುತ ಮುನಿ ರಕ್ಷೋಘ್ನಸೂಕ್ತವನು ।
ಹಲವುವಿಧದಲಿ ಜಪಿಸಿ ದಿಙ್ಮಂ
ಡಲದ ಬಂಧವ ರಚಿಸಿ ಜನಸಂ
ಕುಲವ ಸಂತೈಸಿದನು ಧೌಮ್ಯನು ಮುಂದೆ ಭೂಪತಿಯ ॥ ೨೮

ಪಾಂಡವಕಿರ್ಮೀರರ ಸಂವಾದ.

ಆರು ನೀವ್ ನಡುವಿರುಳು ಪಾಂಡುಕು
ಮಾರಕರು ನಾವಿತ್ತಲೇನು ವಿ
ಚಾರಿಸಲು ನೀವಾರು ನಾವಾ ಬಕಹಿಡಿಂಬಕರ ।
ವೈರಿಗಳಲಾ ಹೊಲ್ಲಹೇನು ವಿ
ಕಾರಿಗಳನೊಡೆಹೊಯ್ದು ಶೋಣಿತ
ವಾರಿಯೋಕುಳಿಯಾಡಬೇಹುದೆನುತ್ತ ಖಳ ಜಱಿದ ॥ ೨೯

---

1 ದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುಕುಮಾರಕರ ಸೇನೆ, ಡ.	2 ಮಾನಿಸರ, ಚ.
3 ಹೋಗದೆ, ಚ.	4 ನಿಲು ನಿಲೇವ್ರೋ ನಿಮಿಷಮಾತ್ರಕೆ, ಚ.

ಭೀಮನ ಪರಾಕ್ರಮವಾಕ್ಯ

ಮಿಡಿದನರ್ಜುನ ಧನುವನಾತನ
ತಡೆದು ನಿಂದನು ಭೀಮನಸುರನ •
ಕೆಡೆಹಿ ಕಾಮ್ಯಕವನದ ಭೂಮಿಯ ಭೂತಸಂತತಿಗೆ ।
ಬಡಿಸುವೆನು ನೀ ಸೈರಿಸೆನುತವ
ಗಡಿಸಿದನು ಕಲಿ ಭೀಮನಂತ್ಯದ
ಸಿಡಿಲ ಸೆಱೆಬಿಟ್ಟಂತೆ ಬೊಬ್ಬಿಡುತಿರ್ದನಾಭೀಮ ॥ ೩೦

ದೈತ್ಯನ ಪರಾಕ್ರಮವಾಕ್ಯ.

ಎಂಬನೇನನು ಪವನಜನ ಕೈ
ಕೊಂಬದೈತ್ಯನೆ ಹೆಮ್ಮರನ ಹೆ
ಗ್ಗೊಂಬ ಮುಱಿದನು ಸವೆಱಿದನು ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಗಳ ।
ತಿಂಬೆನಿವನನು ತಱಿದು ತಮ್ಮ ಹಿ
ಡಿಂಬಕನ ಹಗೆ ಸಿಲುಕಿತೇ ನಾ
ನಂಬಿದುದು ಬಲುದೈವವೆನುತಿದಿರಾದನಮರಾರಿ ॥ ೩೧

ಹಣುಗುವಾಯತದೃಷ್ಟಿಯೋರೆಯ
ಕುಣಿವಮೀಸೆಯ ದೈತ್ಯನೊಲಿದಿ
ಟ್ಟಣಿಸಿ ಬರಲಾ ಭೀಮನಾಧರ್ಮಜಗೆ ಮಾರುತಗೆ ।
ಕ್ಷಣದಿ ನಮಿಸುತುದಾರವೀರಾ
ಗ್ರಣಿ ಕಿಡಿಯ ವದನದಲಿ ಸೂಸುತ
ಸೆಣಸಲನುವಾಗಿರ್ದ ಕೇಳ್ ನೃಪ ಸಮರಸಂಭ್ರಮವ ॥ ೩೨

ಯುದ್ಧ ಜರುಗಿದಕ್ರಮ.

ಹೊಯ್ದನವನುರವಣಿಸಿ ಕುಸಿದೊಡೆ [1]
ಹೊಯ್ದು ಹೊಕ್ಕನು ಭೀಮನೆಲವೋ
ಕೈದು ಮರನೇ ಸೆಳಗೆ ಸಡೆವುದೆ ಭದ್ರಮದದಂತಿ ।

---

[1] ಮುಱಿದೊಳ,

ಕೈದುವಿಲ್ಲಾ ತರಿಸಿ ಕೊಡುವೆನು
ಕೈದುವನು ಬಿಲುಸರಳನೆನುತವೆ
ಹೊಯ್ದು ಹುರಿಯೋಹುರಿ ಯೆನುತ ಗಹಗಹಿಸಿದನು ಭೀಮ ॥ ೩೩

ಮುಳುಕಿಸುವ ಪವನಜನ ನೆತ್ತಿಯ
ನೆಱಗಿದನು ಬೞಿಕವನ ಹೊಯ್ಲಿನ
ಬಿಱುಸಿನೈಯ್ಯನೊ ಸಿಡಿಲ ಶಿಷ್ಯನೊ ವಜ್ರಕರಹತಿಯೊ ।
ಕಱಗಿದನು ಮಯಣಾದಿಮಗಳಿಂ
ದೆಱೆದ ಕಾಹಿನ ಕಱುವೆನಲು ಕು
ಕ್ಕುರಿಸಲಸುರನನಿಕ್ಕಿದನು ಚಾಪಳಚಪೇಟದಲಿ ॥ ೩೪

ಕಿರ್ಮೀರನ ಮರಣ.

ಡೆಂಡಣಿಸಿ ಸುರವೈರಿ ದೊಪ್ಪನೆ
ದಿಂಡು ಗೆಡೆದನು ನೀಲಶೈಲದ
ದಂಡಿಕಾಱನ ದೇಹಗರ್ತದ ರಕ್ತನಿರ್ಝರದ ।
ದೊಂಡೆಗರುಳಿನ ಬಾಯಿಜೊಲಿನ
ಕುಂಡಲಿತಕರಜಂಘೆಗಳ ಬಿಡು
ಮಂಡೆಗೆದಱಿದ ಖಳನ ಕಂಡುದು ಭೂಸುರವ್ರಾತ ॥ ೩೫

ಅರಸ ಹೇೞುವುದೇನು ಹೋರಿದ
ನರೆಘಳಿಗೆ ಕೊಂಡಾಡಿ ಬೞಿಕಿ
ಟ್ಟೊರಸಿ ಹುಡಿಯಲಿ ಹೂೞಿದನು ಕಿರ್ಮೀರದಾನವನ ।
ಬೆಱಸಿತಾ ವಿಪ್ರೌಘವಾಮುನಿ
ವರಿಯರೀಕಾಮಿನಿಯರೀ ನೃಪ
ವರನ ಪರಿಕರವಾಮಹಾಕಾಮ್ಯಕವನಾಂತರವ ॥ ೩೬

ತಳಿತು ಬಿಟ್ಟುದು ಕೂಡೆ ಹರಹಿನ
ಹೞುವೆದಲಿ ದ್ವಿಜನಿಕರ ರಚಿಸಿದ
ತಳಿರಗುಡಿಗಳ ಪರ್ಣಶಾಲೆಯ ಭದ್ರಭವನಿಕೆಯ ।

ಮೆಳೆಯ ಮಂಟಪ ಹೊದಱದುಱುಗಲ
ನೆಳಲ ಚೌಕಿಗೆ ವಿಪುಳವರಸಂ
ಕುಳದೊಳೋಲಗಶಾಲೆ ಮೆಱೆದುದು ಧರ್ಮನಂದನನ ॥ ೨೭

ಆಸಕಲಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿವಿ
ಲಾಸದರಮನೆಗಳನು ಮಱಸಿದು
ದಾಶರಭಶಾರ್ದೂಲಸೇವಿತಘೋರಕಾಂತಾರ ।
ಆಸುಧಾಕಲಿತಾನ್ನವೇ ಫಲ
ರಾಸಿಯಾದುದು ಗೇಯರಸವಿ
ನ್ಯಾಸವೇ ಮಧುಮಕ್ಷಿಕವ್ರಜಜಂಬುಕಧ್ವಾನ ॥ ೨೮

ದಿನಪ ಕೃಪೆಮಾಡಿದನಲೇ ಕಾಂ
ಚನಮಯದ ಭಾಂಡವನು ಬೞಕಾ
ವನಜಮುಖಿ ಮಾಡಿದ ಸುಪಾಕದ ಷಡ್ರಸಾನ್ನದಲಿ ।
ಮುನಿಜನಕೆ ಪರಿಜನಕೆ ಭೂಸುರ
ಜನಕೆ ತುಷ್ಟಿಯ ಮಾಡಿ ಭೂಪತಿ
ವನದೊಳಿರ್ದನು ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೨೯

ಒಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಸಕಲಯದುಬಲಸಹಿತ ಭಕ್ತ
ಪ್ರಕರಪಾಲಕನೊಲಿವು ಮಿಗೆ [1] ಕಾ
ಮ್ಯಕಮಹಾಕಾನನಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈದನಸುರಾರಿ ।

[1] ನೊಲವಿನಲಿ, ಚ.

ಪಾಂಡವರ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ಅವರಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಬಂದುದು.

ಅರಸ ಕೇಳೈ ದ್ವಾರಕಾಪುರ
ವರಕೆ ಬಂದುದು ವಾರ್ತೆ ಪೀತಾಂ
ಬರನ ಬಹಳಾಸ್ಥಾನದಲಿ ವರ್ತಿಸಿದುದಡಿಗಡಿಗೆ ।
ಧರೆಸಹಿತ ನಿಜವಸ್ತುವಾಹನ
ಪರಮವಿಭವವ ಬಿಸುಟು ಬಾರಿಯ
ಪರಿಭವದಿ ನಟ್ಟಡವಿಯೊಕ್ಕರು ಪಾಂಡುಸುತರೆಂದು ॥ ೧

ಕೇಳಿ ತಲೆದೂಗಿದನು ಮೂಗಿನ
ಮೇಲುವೆರಳಿನ ಹೊತ್ತುದುಗುಡದ
ತೂಳಿದುಬ್ಬೆಯ ನೆಟ್ಟನೋಟದ ನೆಗ್ಗಿನುತ್ಸವದ ।
ಹೂಳಿದೂಹೆಯ ಹಿಡಿದ ನೆನಹಿನ
ಹೇಳಲಳಿದೆನೆ ಹುದಿದ ಭಾವದೆ
ಲಾಲಿಸಿದನಸುರಾರಿ ದೂತವ್ರಜದ ಬಿನ್ನಪವ ॥ ೨

ಅಕಟ ಕಪಟದ್ಯೂತದಲಿ ನೃಪ
ಮುಕುರದುನ್ನತಿ ಮುಳಿದುದೇ ಕೌ
ಳಿಕದಲೀ ಕೌರವರು ಕೊಂಡರೇ ಧರ್ಮಜನ ನೆಲನ ।
ಅಕುಟಿಲರಿಗೇಕಿದು ನಿರಾಬಾ
ಧಕರಿಗೇಕಿದು ಸಕಲಸುಜನ
ಪ್ರಕರವೆಂದ್ಯರಿಗೇಕೆನುತ ಬಿಸುಸುಯ್ದನಸುರಾರಿ[1] ॥ ೩

ಹಿರಿದು ಹರಿ ಚಿಂತಿಸಿದನೀವ್ಯತಿ
ಕರವನಳಿಯದ ಮುಗ್ಧರಿದನಾ
ರಳಿವರೈ ವಿಶ್ವಂಭರಾಭಾರೋಪರೋಧನಕೆ ।

---

[1] ನುತ್ತಸುರಾರಿ ಚಿಂತಿಸಿದ, ಚ.

ಧರಣಿಯಲಿ ವ್ಯಗೊಂಡು ದೈತ್ಯರ
ನೊರಸಿದನು ಬಳಿಕುಳಿದ ಪಾಂಡವ
ಕುರುನೃಪರ ಕದಡಿಸಿದನೆಲೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪

ಏನನೆಂಬೆನು ಜೀಯ ಕಡು ದು
ಮ್ಮಾನದಲಿ ಹೊಱವಂಟು ಬಂದನು
ದಾನವಾಂತಕನೈದಿದುವು ದಂಡಿಗೆಗಳರಸಿಯರ ।
ಆನಿಖಿಳನೃಪವರ್ಗಯಾದವ
ಸೇನೆ ಕವಿದುದು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ಕಾನನವ ಕರುಣಾಳು ಹೊಕ್ಕನು ಹಲವು ಪಯಣದಲಿ ॥ ೫

ಆಗ ಅನೇಕರಾಜರ ಆಗಮನ.

ಕೇಳಿದಾಗಳೆ ಬಂದರಾಪಾಂ
ಚಾಲಕೈಕಯಧೃಷ್ಟಕೇತುವ
ರಾಳಕುಂತೀಭೋಜಸೃಂಜಯಸೋಮಕಾದಿಗಳು ।
ಮೇಲೆಮೇಲೀನಾಲ್ಕುದಿಕ್ಕಿನ
ಮೂಲೆಯರಸುಗಳಿವರ ಕಂಡುಪ
ಲಾಲಿಸಲು ಬರುತಿರ್ದರಾಕಾಮ್ಯಕವಮಹಾವನಕೆ ॥ ೬

ಪಾಂಡವರು ಸರ್ವರನ್ನು ಆದರಿಸಿದುದು.

ಇವರು ಬಂದರು ನಿಖಿಳಭೂಸುರ
ನಿವಹಸಹಿತಿದಿರಾಗಿ ವರಬಾಂ
ಧವರೊಳಭಿವಂದ್ಯರಿಗೆ ತತ್ಸಮರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠರಿಗೆ ।
ಅವರವರಿಗವರುಚಿತಸತ್ಕಾ
ರವನು ಮಾಡಿ ಮುರಾರಿಯಂಘ್ರಿಯ
ನವಿರಳಾಶ್ರುಗಳಿಂದನಾದಿದರರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭

ಬೇಱೆ ಬೇಱೆಯ್ವರನು ತೆಗೆದು ಮು
ರಾರಿಯಪ್ಪಿದನಡಿಗಡಿಗೆ ದೃಗ್

ವಾರಿಗಳನೊರಸಿದನು ಪೀತಾಂಬರದ ಸೆಱಗಿನಲಿ ।

ದ್ರೌಪದಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುದು.

ಸಾರೆಸಾರೆನಲುಘ್ಹಡಣೆಯು ವಿ
ಕಾರವಿನ್ನೇಕೆನುತ ರಾಯನ
ನಾರಿ ಬಂದಳು ಕವಿದು ಬಿದ್ದಳು ಹರಿಯ ಚರಣದಲಿ ॥ ೮

ಬಱಲಿದಳು ದೆಸೆಯೊಡನೊಱಲೆ ಮಿಗೆ
ಹೊಱಳಿದಳು ಹರಿಪಾದದಲಿ ಮೈ
ಮಱೆದಳಂಗನೆ ತನುವ ಮುಸುಕಿದ ಕೇಶಪಾಶದಲಿ ।
ಕಱಗಿದಳು ಕಂದಿದಳು ಮೊಮ್ಮಲ
ಮಱುಗಿ ಕರುಗಂದಿದಳು ದೃಗ್ಜಲ
ದೊಱತೆಯುಕ್ಕಿತು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮಹೀಶನಂಗನೆಗೆ ॥ ೯

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸ್ತುತಿ.

ಹಿಂದೆ ಸೀರೆಯ ಸೆಳೆಯಲಕಟ ಗೋ
ವಿಂದ ರಕ್ಷಿಸನಾಥನಾಥ ಮು
ಕುಂದ ಕಾಯ್ದ್ಯ ಕೃಷ್ಣ ರಕ್ಷಿಸು ಕರುಣಿಸಸುರಾರಿ ।
ಇಂದಿರಾಪತಿಯೇ ಯಶೋದಾ
ನಂದನನೆ ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ ಸಲ
ಹೆಂದೊಡುಱುಹಿದ ದೈವ ನೀ ಮೈದೋಱುದೈ ತನಗೆ ॥ ೧೦

ಶ್ರುತಿಗಳಿಗೆ ಮೈದೋಱೆ ಸುಪತಿ
ವ್ರತೆಯರಿಗೆ ಗೋಚರಿಸೆ ಯತಿಸಂ
ತತಿಗೆ ನಿರ್ಮಳಸಾರಸರ್ವಜ್ಞಾನಭಾವನೆಗೆ ।
ಮತಿಗೊಡದ ಮಹಿಮಾಂಬುನಿಧಿ ಯೆನ
ಗತಿಶಯುವ ನೆಱೆ ಮಾಡಿ ಲಜ್ಜಾ
ಸ್ಥಿತಿಯನುಱುಹಿದ ದೈವ ನೀ ಮೈದೋಱುದೈ ತನಗೆ ॥ ೧೧

ಪತಿಗಳಿವರಂಜಿದರು ಧರ್ಮ
ಸ್ಥಿತಿಯನಱುದವರಳುಕಿದರು ತ
ತ್ಪಿತೃಪಿತಾಮಹಗುರುಗಳಡಗಿದರವನಿಯನು ಬಗಿದು ।
ಗತಿವಿಹೀನೆಗೆ ಕೃಷ್ಣ ನೀನೇ
ಗತಿಯೆನುತ ಬಾಯಿಬಿಡಲು ಲಜ್ಜಾ
ಸ್ಥಿತಿಯನುೞುಹಿದ ದೈವ ನೀ ಮೈದೋಱದೈ ತನಗೆ ॥ ೧೦

ಹೆಸರುಗೊಂಡರೆ ಹಿಂದೆ ಬಂದು
ಬ್ಬಸದ ಭಾರವ್ಯಸನವನು ಹಿಂ
ಗಿಸಿದೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪದದ ದರುಶನವೇನನಿತ್ತಪುದೊ ॥
ಹೆಸರುಗೊಳಲಱಿಯದೆ ಮನೋವಾ
ಗ್ವಿಸರ ಮರಳಿದ ತರ್ಕನಿಗಮ
ಪ್ರಸರಣದ ಪರಬೊಮ್ಮ ನೀ ಮೈದೋಱದೈ ತನಗೆ ॥ ೧೩

ದಾನಯಜ್ಞ ತಪೋವ್ರತಾನು
ಷ್ಠಾನನಿಷ್ಠರು ಕಾಣರಷ್ಟವಿ
ಧಾನಯೋಗದ ಸಿದ್ಧರಱಿಯರು ನಿಮ್ಮ ಸುೞವುಗಳ ।
ಜ್ಞಾನಮುದ್ರಾತ್ರಿಪುಟಿಯನು ಸಂ
ಧಾನರಹಿತಜ್ಞಪ್ತಿರೂಪನು
ನೀನೆನಿಪ ಪರಬೊಮ್ಮ ನೀ ಮೈದೋಱದೈ ತನಗೆ । ೧೪

ಕಾಯಿದೈ ಪ್ರಹ್ಲಾದಮಾರ್ಕಂ
ಡೇಯುವನಗಜವಂಬರೀಷನ
ಕಾಯಿದೈ ಕಾರುಣ್ಯದಲಿ ಪಾತಕಿಯಜಾಮಿಳನ ।
ಕಾಯಿದೈ ಗೋವಿಂದ ಯೆನೆ ಯೆ
ನ್ನಾಯತಿಕೆಯಭಿಮಾನವನು ನೀ
ಕಾಯಿದೈ ಯೆಂದೆನುತ ಪದದಲಿ ಹೊಱಳಿದಳು ತರಳೆ ॥ ೧೫

ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಮಾಧಾನ

ಏಳು ತಾಯೆ ಮಹಾಸತಿಯೆ[1] ಪಾಂ
ಚಾಲಿ ನೊಂದಾ ತಂಗಿ ಯೆನುತ ಕೃ
ಪಾಳು ಕಂಬನಿದೊಡೆದು ಕೊಡಹಿದನವಯವದ ರಜವ ।
ಮೇಲು ಮುಚ್ಚಳದೆಱೆದ ತನುವಿನ
ಹೇಳಿಗೆಯ ಶೋಕಾಹಿ ಯೆಂತಿರೆ
ಲೋಲಲೋಚನೆಯುಬ್ಬಲು ಮಿಗೆ ಹೆಕ್ಕಳಿಸಿತಡಿಗಡಿಗೆ ॥ ೧೬

ಆಸಕಲಪರಿವಾರವಾಧರ
ಣೀಶರಾಮುನಿನಿಕರವಾಜನ
ವಾಸತೀನಿಕುರುಂಬವಾಗಜಘೋಟಕವ್ರಾತ ।
ಆಸರೋಜಾನನೆಯ ಬಹಳ
ಕ್ಲೇಶವನು ಕಂಡಕ್ಷಿಜಲವಾ
ರಾಸಿಯಲಿ ತೇಂಕಾಡಿತೇನೆಂಬೆನು ಮಹಾದ್ಭುತವ ॥ ೧೭

ಮುಡಿಯ ಸಂವರಿಸಬಲೆ ಸೀರೆಯ
ನುಡು ನವಾಂಬರವಿದೆ ವಿರೋಧವ
ಬಿಡು ಸುಯೋಧನರಾಜಸಂತತಿಯುರಿದುದಿನ್ನೇನು ।
ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡರು ನಾಯ್ಗಳಿನ್ನದ
ನುಡಿದು ಫಲವೇನಕಟ ಕೈಕೊಂ
ಡಷ್ಟವಿಯನುಭವ ಸವೆಯೆ ಸೈರಿಪುದೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೧೮

ತುಱುಬುಕಟ್ಟುವೆ ಹದನ ನಿಮ್ಮಡಿ
ಯಱಿಯದೆಂಬೆನೆ ಸಕಲಸಚರಾ
ಚರದ ಚೇತನರೂಪದೇಹಿನಿಕಾಯಕೃತಿಸಾಕ್ಷಿ ।
ತಱಿದು ದುಶ್ಶಾಸನನ ವಕ್ಷದೊ

[1] ಸರೋಜಮುಖಿ, ಚ.

ಳೊಱೆವ ರಕುತದಲದ್ದಿ ಕಟ್ಟುವ
ತುಱುಬನಱಿಯಾ ಕೃಷ್ಣ ಯೆಂದಳು ನಗುತ ಪಾಂಚಾಲಿ ‖ ೧೯
ಐಸಲೇ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗ
ಳೇಸರವದಿರು ಭೀಮಪಾರ್ಥರ
ಬೀಸಱಿಕೆ ಬಲುಗೈಯ ಬರ್ಹಿರ್ಮುಖರ ಭಾರವಣೆ ।
ದೂಷಕನ ರಕ್ತದಲಿ ನಿನ್ನಯ
ಕೇಶವನು ಕಟ್ಟಿಸುವೆ ನಿನ್ನೀ
ಭಾಷೆ ಯೆನ್ನದು ತಾಯೆ ತವಕಿಸಬೇಡ ನೀನೆಂದ ‖ ೨೦
ವರತಪಸ್ವಿನಿ ನೀನು ನಿನ್ನನು
ಕೆರಳಚಿದರೇ ನಾಯ್ಗಳಕಟಾ
ಭರತಸಂತತಿ ಫಲಿತಕದಳಿಯ ತೆಱದಲಾಯಿತಲ ।
ಕುರುಡನಱಿಯದೆ ಹೋದಡೆಯು ಕಂ
ಗರುಡರಾದರೆ ಭೀಷ್ಮವಿದುರಾ
ದ್ಯರು ಮಹಾದೇವೆನುತ ಮುರರಿಪು ತೂಗಿದನು ಶಿರವ ‖ ೨೧
ಶಕುನಿ ಕಲಿಸಿದ ಕಪಟವೇ ಕೌ
ಳಿಕದ ಜೂಜಿದು ನಿಮ್ಮನೀ ಕಾ
ಮ್ಯಕಕೆ ತಂದುದು ದ್ಯೂತದಲಿ ನಾವಿಲ್ಲಲೇ ಯೆನಲು ।
ಸಕಲಜೀವರ ಕರ್ಮಸಾಕ್ಷಿ
ಪ್ರಕಟ [1] ಚೈತನ್ಯಸ್ವರೂಪಾ
ತ್ಮಕನು ನೀನಲ್ಲಿಲ್ಲ [2] ಹುಸಿ ಹುಸಿ ಯೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ ‖ ೨೨

ನಿಮಗೆ ತೊಂದರೆಬಂದಾಗ ನಾನು ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಾಕ್ಯ.

ದೇವಿ ತಾಸಿದನಱಿದೊಡಾವಸು [3]
ದೇವನಾಣೆ ಮಹಾದ್ಭುತವನದ [4]

1 ಪ್ರಕರ, ಚ. 2 ನೀನಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಚ.
3 ನಿದನಱಿದೆನಾದೊಡೆ, ಡ. 4 ಭಾವಿಸಲು ವಸುದೇವನಾಣೆಪು, ಡ.

ನಾವನಱಿಯನು ಯದುನೃಪಾಲವಿಪತ್ಪರಂಪರೆಯ[1] |
ನೀವು ಮಾಡಿದ ಯಜ್ಞಮುಖದ ಫ
ಲಾವಳಿಯಲಾವಿರಲು ಮುತ್ತಿತು
ದೇವರಿಪುಬಲನಿಕರವಸ್ಮದ್ದ್ವಾರಕಾಪುರಿಯ ॥ ೨೩

ಸಾಲ್ವಪುರಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಲಗ್ಗೆಗಳುಕುವುದಲ್ಲಲೇ ಬಲು
ದುರ್ಗವದು ದುರ್ಭೇದವದಱೊಳು
ಗಗ್ಗಳೆಯರಿದ್ದರು ಹಲಾಯುಧಮನ್ಮಥಾದಿಗಳು |
ಬಗ್ಗಿ ಕವಿವಕಠೋರದೈತ್ಯರ
ನುಗ್ಗುನುಸಿಮಾಡಿದರು ಸೋಲದ[2]
ಸುಗ್ಗಿಯಾಯಿತು[3] ಮಾರ್ಬಲದೊಳಬುಜಾಕ್ಷಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೪

ಅಳುಕಿ ಮುತ್ತಿಗೆದೆಗೆದು ಸಾಲ್ವನ
ದಳ ಮುಱಿದು ನಿಜಪುರಕೆ ಹಾಯ್ದುದು
ಗೆಲವು ಸಾತ್ಯಕಿ[4] ರಾಮಕಾಮಾದಿಗಳ ವಶವಾಯ್ತು |
ಬಳಿಕ ನಿಮ್ಮಯ ರಾಜಸೂಯಕೆ
ಕಳಶವಿಟ್ಟು ಮದೀಯನಗರಿಯ
ಕಳಕಳವ ಸಂತೈಸಿ ನಡೆದೆವು ಸಾಲ್ವಪುರಿಗಾಗಿ ॥ ೨೫

ಏನನೆಂಬೆನು ಸಾಲ್ವಪುರದ ನ
ವೀನಮಾಯಾರಚನೆಯನು ತನ
ಗಾನಲಸದಳ ವುಱದಗೀರ್ವಾಣರಿಗೆ ಗೋಚರವೆ |
ದಾನವನ ಮಾಯಾಪುರದ ಸಂ
ಸ್ಥಾನವಮರ್ಮವನಱಿದು ಶರಸಂ
ಧಾನದಲಿ ಸಂಹರಿಸಿದೆವು ಸಾಲ್ವಾದಿರಿಪುಭಟರ ॥ ೨೬

---

1 ಹಾವಿಸೋದವನೇವೊಗಟ್ವೆನು ಯದುಪರಂಪರೆಯ, .ಡ.
2 ಹರಣದ, ಚ.　3 ನೆಱೆದುದು, ಚ.　4 ನಮ್ಮಯ, ಚ.

ಆಗ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜೂಜು ಸಂಭವಿಸಿತೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಚನ

ಅತ್ತಲಾಕೋಳಾಹಳದಲಿರ
ಲಿತ್ತಲಾದುದು ಜೂಜು ನಿಮ್ಮ ವಿ
ಪತ್ತು ಕಂಡುದು ತೆರಹ ತಪ್ಪಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸುಚಿವುಗಳ ।
ಇತ್ತಲಾವಿರೆ ಮೋಣು ದ್ವಾರಕೆ
ಯತ್ತಲಿರೆ ನೀವಡವಿಯೊಕ್ಕರೆ
ಹೆತ್ತಳೋ ದೇವಕಿ ಮಗನನೆಂದನು ಮುರಧ್ವಂಸಿ ॥ ೧೭

ದ್ರೌಪದಿಯು ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸ್ತುತಿ.

ದ್ವಾರಕೆಯುಲಿರು ಮೆತ್ಪುರದಲಿರು
ದೂರದಲ್ಲಿರು ಮೋಣು ನಿಮ್ಮಿಯು
ಸಾಚೆ ನಿಮ್ಮಡಿ ಇರಲಿ ನಿಮ್ಮಾ ಪಾಂಡುನಂದನರ ।
ಭಾರ ನಿನ್ನದು ಭಕ್ತಜನದಾ
ಧಾರ ನಿನ್ನದನಾಥರಾವತಿ
ಕಾರುಣಿಕ ನೀನೆಂದು ಬಿದ್ದಳು ಮತ್ತ ಚರಣದಲಿ ॥ ೧೮

ಮಗನ ಕರೆವರೆ ಯಮನ ದೂತರ
ತಗುಳುವಂದು ಸಮೀಪವರ್ತಿಯೆ
ನಗಧರ ಶ್ರೀಕಾಂತ ಸಲಹೆನೆ ಮುನಿಕುಮಾರಕನ ।
ಉಗಳಿಚಿದೆಲಾ ಮೃತ್ಯುವಿನ ತಾ
ಳಿಗೆಯಿನಂದು ಸಮೀಪವರ್ತಿಯೆ
ಜಗನುಮಯ ನೀ ಜಾಣನಹೆ ಯೆಂದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ ॥ ೧೯

ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ವಚನ.

ಆಯಿತೇಳೌ ತಂಗಿ ನೀ ಪಿರಿ
ದಾಯುಸವನನುಭವಿಸಲುದಿಸಿದೆ
ರಾಯನಾಡಿದ ಭಾಷೆ ಸಲಲಿ ವನಪ್ರವಾಸದಲಿ ।

ವಾಯುತನುಜನ ನುಡಿ ಯೆಲೇ ನಿ
ನ್ನಾಯತಿಕೆ ಹೋಣೆಯಾಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆ
ತಾಯೆ ನಾ ಹೊಣೆ ಯೆಂದು ಕೊಟ್ಟನು ಸತಿಗೆ ನಂಬುಗೆಯ || ೩೦

ವನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಸಂತವಿಟ್ಟನು ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ ಕ್ರ
ತಾಂತಸುತಭೀಮಾದಿಗಳ ಮುನಿ
ಸಂತತಿಯ ಮನ್ನಿಸಿದನವರವರುಚಿತವೃತ್ತಿಯಲಿ |
ಎಂತು ಹದಿಮೂಱಬುದವೀನ್ನೃಪ
ಸಂತತಿಗೆ ಸೌಹಾರ್ದವಕಟ ವ
ನಾಂತರದಲೆಂದಸುರರಿಪು ನುಡಿದನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರಗೆ || ೩೧

ಪಾಂಡವರ ಹೆಂಡರುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅವರವರ ತೌರುಮನೆಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದುದು.

ಕಳುಹುವುದು ಸೌಭದ್ರನನು [1] ನಿಜ
ಲಲನೆಯರನವರವರ ತಾಯ್ಮನೆ
ಗಳಿಗೆ ಬೀಟ್ಕೊಡಿ ನಿಮ್ಮ ಪಂಚದ್ರೌಪದೀಸುತರ |
ಹಬುವ ದಾಟಲಿ ದ್ರುಪದನಂದನೆ
ಯುಱಲಸಿಖಿಗಿಂಧನವಲೇ ಕುರು
ಕುಲದ ಕರಡದ ಬಣಬೆ ಕಾದುವುದಿಲ್ಲ ಬೞಿಕೆಂದ [2] || ೩೨

ಎಂದು ಕಳುಹಿ ಸುಭದ್ರೆಯನು ನರ
ನಂದನನ ಬೀಟ್ಕೊಳಿಸಿದನು ನೃಪ
ನಂದನರ ಕಳುಹಿಸಿದನಾಪಾಂಚಾಲಪತಿಯೊಡನೆ |
ಇಂದುವದನೆಯ ಸಂತವಿಟ್ಟು ಮು
ಕುಂದ ರಥವೇಱಿದನು ಕುಂತೀ
ನಂದನರು ಕಳುಹುತ್ತಬಂದರು ಕಮಲಲೋಚನನ || ೩೩

[1] ಸೌಭದ್ರೆಯನು, ಚ. [2] ಕಾಮರುಹುವುದು ಕೇಳೆಂದ, ಚ.

ಬೀಳುಕೊಂಡರು ಕೃಷ್ಣನನು ಪಾಂ
ಚಾಲಪತಿಯುನು ಪಂಚಕೈಕೆಯು
ಚೋಳಕೇರಳಪಾಂಡ್ಯಕುಂತೀಭೋಜಸೃಂಜಯರ |
ಬೀಳುಕೊಟ್ಟರು ಧೃಷ್ಟಕೇತುನೃ
ಪಾಲಮೊದಲಾದಖಿಳಧರಣೀ
ಪಾಲಕರು ದುಗುಡದಲಿ ಹೊಕ್ಕರು ತಮ್ಮ ನಗರಿಗಳ || ೩೪

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಯಜ್ಞಪುರುಷನ ನೇಮದಲಿ ಪಿತೃ
ಯಜ್ಞವನು ಯಮಸೂನು ರಚಿಸಲ
ಭಿಜ್ಞಮುನಿಗಳ ವರಿಸಿ ವಿಧಿವಿಹಿತದಲಿ ಪೂಜಿಸಿದ ||

ಪಾಂಡವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಇನ್ನೊಂದು ದಿವಸ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಇರುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಕುಂತಿಯ ಪತಿಯ ತದ್ದಿನ
ಕಾಲ ಬಂದುದು ಕೃಷ್ಣನಿರುತಿರೆ ತದ್ವನಂಗಳಲಿ |
ಹೇಳಿದರೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೆಂದನು
ಕೇಳು ಧರ್ಮಜ ಋಷಿಗಳೈವರ
ಕಾಲದಲಿ ಕರೆ ನಾಳೆತನಕಿಹೆನೆಂದನಸುರಾರಿ || ೧

ಆಗ ಪಾಂಡುರಾಯರ ಶ್ರಾದ್ಧ ನಡೆದಕ್ರಮ.

ಮಾಡು ವಿಶ್ವೇದೇವರಿಬ್ಬರ
ರೂಢರೀದೂರ್ವಾಸಧೌಮ್ಯರ
ನೋಡಿ ಮಾಡೈ ಮುಖ್ಯಕ್ಷಣದಲಿ ವ್ಯಾಸಕೌಶಿಕರ ।
ಮಾಡು ಪ್ರಪಿತಾಮಹರ ಠಾವಿಗೆ
ಬೇಡಿಕೊಳ್ ಜೈಮಿನಿಯನತಿಥಿಗೆ
ಮಾಡು ನಮ್ಮನು ಶ್ರಾದ್ಧರಕ್ಷೆಗೆ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧

ಕೇಳಿ ಧರ್ಮಜ ಕ್ಷಣವನಿತ್ತನು
ಮೇಲೆ ನಾಲ್ವರಿಗಲ್ಲಿ ಜೈಮಿನಿ
ಯಾಲಯವ ನಾವಱಿಯೆವೆಂದೆನೆ ಕೃಷ್ಣ ನಸುನಗುತ ।
ಲೋಲಮುನಿಯಾಶ್ರಮವು ಹಿಮಗಿರಿ
ಶೈಲದೊತ್ತಿನಲಿರುವುದಲ್ಲಿಗೆ
ನೀಲಗಿರಿಯೆಂಬೊಂದು ನಗವಿದೆ ದಿವ್ಯವನದಲ್ಲಿ ॥ ೨

ಅಲ್ಲಿಗನಿಲಜ ಪೋಗಿ ಕ್ಷಣವನು
ನಿಲ್ಲದಿತ್ತೊಡೆ ಬೞಿಕ ಶ್ರಾದ್ಧವ
ನೊಲ್ಲೆನೆನ್ನನು ದುಃಖ ಬಂದರೆ ಪರರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ।
ಒಲ್ಲೆನೆನ್ನನು ಶವವ ಹೊಱಲಿಕೆ
ಒಲ್ಲೆನೆನ್ನನು ಬಂದ ದುರಿತಕೆ
ಒಲ್ಲೆನೆನ್ನನು ಪರರ ಸುಖಗಳ ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪

ಒಲ್ಲೆನೆನ್ನನು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯ
ನೊಲ್ಲೆನೆನ್ನನು ದೇವಯಾತ್ರೆಯ
ನೊಲ್ಲೆನೆನ್ನನು ಪರರ ವಂದಿಸೆ ವೇದಸಂಹಿತೆಯು ।
ಒಲ್ಲೆನೆನ್ನನು ನಿತ್ಯಕರ್ಮವ
ನೊಲ್ಲೆನೆನ್ನನು ದುಃಖಬಂದರೆ
ಒಲ್ಲೆನೆನ್ನನು ಪುಣ್ಯಕಥನವ ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫

ಭೂಮಿಯಲಿ ಪರರನ್ನಪಾನವ
ಸೋಮಶೇಖರ ಧರಿಸಲರಿಯನು
ಕಾಮುಕರು ತಾವೇನನರಿಸುವೆರರಸ ಚಿತ್ತೈಸು ।
ಭೂಮಿಸುರನೃಪವೈಶ್ಯಶೂದ್ರ
ಸ್ತೋಮದಲಿ ನೋಡಲ್ಕೆ ವಿಪ್ರ
ಸ್ತೋಮವೇ ಸತ್ಪಾತ್ರವೆಂದನು ದಾನವಧ್ವಂಸಿ ॥ ೬

ಅದನು ಧರಿಸಲು ದ್ವಿಜನೆ ಯೋಗ್ಯನು
ಮುದದಿ ಲೋಕವನುಂಡು ರಕ್ಷಿಸೆ
ಸದೆ ಬಡಿವನುಂಡವರ ಪಾಪವನಿದು ನಿರರ್ಥಕವೆ ।
ನದಿಗೆ ವಿಪ್ರಂಗನಲಗಾಗಲು
ವಿಧಿಸಿಹುದೆ ಯನುಚಿತವ ವೈರಿಗೆ
ಮುದದಿ ಸಂದೊಡೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣದೊಳಾರು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೭

ಎಂದ ಮಾತನು ಕೇಳಿ ಧರ್ಮಜ
ನಂದು ಕಳುಹಿದನನಿಲಜನ ನಲ
ವಿಂದಲೈತಂದಂಘ್ರಿಗೆಱಗಿದನೊಲಿದು ಜೈಮಿನಿಗೆ ।
ತಂದೆ ನೀನಾರೆನಲು ಪವನಜ
ಬಂದಕಾರ್ಯವದೇನೆನಲು ತಾ
ಬಂದೆನಗ್ರಜ ಬೆಸಸೆ ನಿಮ್ಮಡಿಗೆಂದನಾಭೀಮ ॥ ೮

ಆವ ಕಾರಿಯ ವಾವ ಕಾರಣ
ವಾವುದಭಿಮತ ಬೆಸಸೆನಲು ಭೂ
ದೇವ ಬಿನ್ನಹ ತದ್ದಿವಸವಿದು ನಮ್ಮ ಜನಕಗೆ ।
ನೀವು ಕ್ಷಣವನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಯೆನೆ
ಭಾವದಲಿ ಕಡು ನೊಂದು ನಿನಗೀ
ತಾವನಾರಱುಹಿದರು ಯೆನೆ ಕೈಮುಗಿದನಾಭೀಮ ॥ ೯

ಭೀಮಸೇನನ ಮಾತಿಗೆ ಜೈಮಿನಿಯು ಚಿಂತೆ.

ಮುನಿಪನತಿಚಿಂತಿಸಿದನೆನಗೀ
ಘನತರದ ರಾಜಾನ್ನವಿದನಾ
ಘ್ಞಣಿಸುವೆನೆ ರಾಜಪ್ರತಿಗ್ರಹ ಕ್ರೂರತರವಿದನು ।
ತನಗೆ ಹರಿವುದೆ ಗಸಣೆ ಬೇಡೆಂ
ದೆನುತ ದೂರಾಶ್ರಮದೊಳಿರುತಿರೆ
ಮುನಿಪ ಮುನಿದನು ಕೃಷ್ಣಗಾವಪರಾಧಿ ತಾನೆಂದು ‖ ೧೦

ಬಲ್ಲೆನೆಂದೊಡೆ ಘಾತಕಕೆ ಕಡೆ
ಯಿಲ್ಲ ಧರಿಸಿದೊಡಿದಱ ಲಘುತನ
ವಿಲ್ಲದಿಹುದೇ ದೇಹದಲಿ ಮಾಸಾಂತಪರಿಯಂತ ।
ಎಲ್ಲಜನಮಾಡಿದ ಸುಕೃತಫಲ
ವೆಲ್ಲವಾತಗೆ ಸೇರುವುದು ನಮ
ಗಿಲ್ಲ ಹೋ ಹೊ ಶಿವಾ ಯೆನುತ ತುಂಬಿದನು ಕಂಬನಿಯ ‖ ೧೧

ಆವಪರಿಯುಪರಾಧವೋ ನಮ
ಗೀವಿಪತ್ತಡಸಿದುದು ಶಿವ ಶಿವ
ದೇವ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ಯೆನುತವೆ ತೂಗಿದನು ಶಿರವ ।
ನಾವು ನೆನೆದಿಹುದೊಂದು ಹರಿ ತಾ
ಭಾವಿಸಿದ ಮತ್ತೊಂದನೆನುತವೆ
ದೇವಋಷಿ ನುಡಿಸಿದನು ಪವನಜ ಹೇೞು ಹೇೞೆಂದ ‖ ೧೨

ಆಗ ಭೀಮಸೇನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದುದು ಯೊಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಎಂದ ನಮ್ಮಗ್ರಜನು ದೇವ ಮು
ಕುಂದನನು ಬೆಸಗೊಂಡ ಜೈಮಿನಿ
ಯೊಂದಿದಾಶ್ರಮವಾವುದೆನೆ ಕರುಣಿಸಿದನಿಂದೆಮಗೆ ।

ಎಂದೊಡುಬ್ಬಿದ ದೇವನೆನನು ನನೆ
ದಿಂದು ದಂದುಗ ಬಡಕೃಪೇಕ್ಷಣ
ದಿಂದ ನಿಜವನು ತೋರ್ಪರ್ಭರವಿದು ಯೆನುತ ಕೈಕೊಂಡ ॥ ೧೩

ಜೈಮಿನಿಯು ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಆವ ಭಾವದಲಿದ್ದೊಡವರನು
ಶ್ರೀವರನು ಕರುಣಿಸಿದ ಬಗೆಯಲಿ
ಭೂವರನ ಹೊರೆಗೈದಿ ಬಂದನು ಕೃಪೆಯಲಾನೃಪನ ।
ನೋವನಾರಣ್ಯದಲಿ ಕಳವ್ರದ
ಕಾಯುವನು ಸಂತೈಸೆ ಬಂದನ
ದಾವಮುಷಿ ಧರ್ಮಜಗೆ ಸರಿ ದೊರೆ ಯೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೪

ಶ್ರೌತಕರ್ಮಕೆ ಸಿಲುಕನಿವ ಶಾ
ಸ್ತ್ರೋಕ್ತಕರ್ಮಕೆ ಸಿಲುಕನತಿಸಂ
ಪ್ರೀತಿಯುಹ ನವವಿಧದ ಬಕುತಿಗೆ ಸಿಲುಕ ಮುನಿವರರ ।
ಭ್ರಾಂತು ಬಟಿಕಧ್ಯಾತ್ಮನಿಷ್ಠರಿ
ಗಿಂತು ತೋಱುವನಲ್ಲ ನಿಜವನ
ದೆಂತು ಧನ್ಯನೊ ಧರ್ಮನಂದನನೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೫

ನಾವು ವೃದ್ಧರು ಪಥವೆಮಗೆ ದು
ರ್ಭಾವ ಕಾಲಕೆ ಹೋಗಬೇಹುದಿ
ದಾವ ಹದನೆಂದೆನಲು ಪವನಜ ನಿಂದು ಕೈಮುಗಿದ ।
ನೀವು ಬಿಜಯಂಗೈಯ್ಯೆ ಹೆಗಲ
ಲ್ಲಾವವೇಗದಲೊಯ್ವೆನೆನೆ ನಗು
ತಾವಿಬುಧವರ ಬಳಲಿದಾಗಱುಹುವೆನು ನಡೆಯೆಂದ ॥ ೧೬

ಹಿಂದೆ ನೋಡದೆ ನಡೆ ಯೆನಲು ಹರಿ
ನಂದನನು ಬೇಗದಲಿ ಬರುತಿರೆ
ಮುಂದೆ ಬಹುವೇಗದಲಿ ಬಂದನು ಮುನಿ ವನಾಂತರಕೆ ।

ಬಂದು ಕುಳಿತು ಧ್ಯಾನದಿಂದಿರೆ
ಬಂದು ಕಂಡನು ಭೀಮ ಪೊಡವ
ಟ್ಟೆಂದನಾಶ್ರಮಕೈದಬೇಹುದೆನುತ್ತ ಬೆಱಗಾದ ॥ ೧೭

ಮುಂದೆ ನಡೆಯೈ ಭೀಮ ದೇವ ಮು
ಕುಂದನೆಲ್ಲಿಹ ಧೌಮ್ಯ ದರ್ಭೆಯು
ತಂದು ಯುವತಿಲಕ್ಶೃಂಗಿಶತಪತ್ರಾದಿತುಳಸಿಗಳ ।
ತಂದು ಶಿಷ್ಯರು ಸಾಧಿಸಿದರೆನೆ
ಬಂದನಾಧರ್ಮಜನು ಸ್ನಾನಗ
ಳಂದ ಕರ್ಮವ ವಿಧಿಸಿದನೆ ನೋಡೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೮

ಭೀಮನ ಆಗಮನ.

ತ್ವರಿತದಿಂದಲಿ ಮತ್ತೆ ಪವನಜ
ಮುರಹರನ ಬಳಿಗೈದಿ ಸುಮ್ಮನೆ
ಯಿರದೆ ವಿಮಲಗುಣರಹ ವೇದವ್ಯಾಸಧೌಮ್ಯರಿಗೆ ।
ಪಿರಿದು ಚರಣದಲೆಱಗಿದನು ಶ್ರೀ
ವರನು ಕರುಣದಲಂದು ಬೇಗನೆ
ಶಿರವ ತಡವರಿಸುತ್ತ ಕೇಳಿದನಾಗಮದ ಪರಿಯ ॥ ೧೯

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಜೈಮಿನಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು.

ಏನ ನಿನ್ನೊಡನೆಂದನೈ ನೀ
ನೇನ ಮುನಿಯೊಡನೆಂದೆ ಯಿದಱ ವಿ
ಧಾನವನು ಪವಮಾನಸುತ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳೆನಲು ।
ಭಾನುಸನ್ನಿಭ ಹರುಷದಲಿ ಯಮ
ಸೂನು ಹರಿಧೌಮ್ಯಾದಿಮುಖ್ಯರಿ
ಗಾನು ಭೂಪತಿಯನುಜನೆಱಗಿದೆನಧಿಕಭಕ್ತಿಯಲಿ ॥ ೨೦

ಚಿತ್ತವಿಸು ಮುರವೈರಿ ಯಾಮುನಿ
ಪೋತ್ತಮನ ಪೊರೆಗೈದಿ ಪೊಡಮಡ

ಲೆತ್ತಿದನು ಮನ್ನಿಸಿದ ನೀನಾರೆಂದು ಬೆಸಗೊಂಡ ।
ಇತ್ತ ಬರವೇನಾರು ಹೇಳೈ
ವಿಸ್ತರವನೆನೆ ಪಿತನ ಶ್ರಾದ್ಧನಿ
ಮಿತ್ತಕ್ಷಣವನು ಸ್ವೀಕರಿಸು ಯೆನೆ ಮುನಿಪ ಖತಿಗೊಂಡ ॥ ೨೧

ಅತ್ತನೈ ಮುನಿ ಕಣ್ಣ ನೀರುಗ
ಳೊತ್ತರವನೇನೆಂಬೆನೈ ಯೆನ
ಲೊತ್ತರಿಸಿದುವು ಧರ್ಮಪುತ್ರಗೆ ನಯನವಾರಿಗಳು ।
ಚಿತ್ತ ಮುಳಿದುದು ಹರಿಯ ನೇತ್ರದೊ
ಳೊತ್ತರಿಸಿ ಜಲ ಸುಳಿಯೆ ಮನವನು
ತೆತ್ತು ಸಂದೇಹದಲಿ ವಿಸ್ಮಿತನಾದನಾಭೀಮ ॥ ೨೨

ಮುನಿಯು ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಎಂದನೀಪವಮಾನಸುತನು ಮು
ಕುಂದನನ ಬೆಸನೇನು ಮುನಿ ಕ್ಷಣ
ವೆಂದೆನಲು ಶೋಕಿಸಿದ ಕಾರಣವೇನು ಧರ್ಮಜಗೆ ।
ಬಂದ ವಿವರವ ವಿಸ್ತರಿಸೆ ನೆಱೆ
ಸಂದ ಕಣ್ಣೀರ್ಸುರಿದುದಿವ್ಮಡಿ
ಬಂದಪುವಿದೇನು ನಯನಾಂಬುಗಳು ಹದನೆಂತೆಂದ । ೨೩

ಕೇಳು ಪವಮಾನಜ ಪರಾನ್ನದೆ
ಕೀಳಹುದು ರಾಜಾನ್ನವಿದು ನಾ
ನಾಳಿಸಿದೆನೊಲಿದಾಯ್ತುಲಾತನಗೀಪ್ರತಿಗ್ರಹವು ।
ಮೇಲೆ ದೂರಾಶ್ರಮದೊಳೀಶ್ವರ
ನೋಲಗವ ನೆನೆದಿರ್ದ ತನಗೀ
ಹೋಲದಿಹ ರಾಜಾನ್ನ ಬರಲಂತದಕೆ ಶೋಕಿಸಿದ ॥ ೨೪

ಮಾನನಿಧಿ ಯಮಸೂನು ಮನದ ವಿ
ತಾನದಲಿ ಕಣ್ಣೀರ ಸುಱಿದನು

ಹೀನವೀದೇಶಾಧಿಪತ್ಯವ ಸುಡಲಿ ಪಾತಕವ ।
ಈನೆಲನ ಹೊಱಲಾಪುದೇ ನ
ಮ್ಮಾನನಕೆ ಮುನಿಯೋಕರಿಸಿದನು
ಹೀನ ರಾಜಾಧೀಶತನವೆಂದೆನುತ ಬಿಸುಸುಯ್ದ ॥ ೨೫

ಅಸಮಧಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು
ಕುರಿತು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಮುನಿಪತಿಯು ಯಮಸುತನ ನಯನೋ
ಜ್ಜನಿತ ಸಲಿಲವಿದೇಕೆ ತನ್ನಯ
ಮನದ ಸಂದೇಹವನು ಬಿಡಿಸೆಲೆ ದೇವ ಚಿತ್ತೈಸು ।
ಘನತರದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕವು
ಕುಣಿಯುತಿಹುದೀನಿನ್ನ ರೋಮದ
ಲಿನಿತಿದೇನ್ನೆ ನೀನಿದನು ತಿಳುಹೆಂದನಾಭೀಮ ॥ ೨೬

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನ ಧರ್ಮೋಪದೇಶ.

ಭೀಮ ಕೇಳ್ಕೈ ಯುಗದ ಧರ್ಮದ
ಧಾಮ ನೀನೇ ದ್ವಾಪರಾಂತಶಿ
ರೋಮಣಿಯಲಾ ಧರ್ಮಪುತ್ರನು ಸಕಲಭೂಪರಿಗೆ ।
ಸೋಮವಂಶವನುದ್ಧರಿಸಿದನು
ಕಾಮಿತವ ಭೂಸುರರಿಗಿತ್ತು ಮ
ಹಾಮಹಿಮೆಯಲಿ ಪಾಲಿಸುವನೀಯಖಿಳಭೂತಳವ ॥ ೨೭

ಈಮಹೀಪತಿ ಯುಟಿಯೆ ಮುಂದಣ
ಭೂಮಿಪಾಲರದಾವ ವಿಪ್ರರ
ಕಾಮಿಸುವರ್ಕೈ ಹೇಮವಸ್ತ್ರಾಭರಣದಾನದಲಿ ।
ನಾಮವೊಂದನು ಭೂಸುರರ ನಿ
ರ್ನಾಮಕಂಗೈಸುವರು ಕೇಳ್ಲೆ
ಕಾಮುಕರು ಕಲಿಯುಗದ ರಾಯರು ಭೀಮ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೮

ಬಂದ ವಿಪ್ರಂಗನ್ನ ಹೊನ್ನನು
ತಂದು ಕೊಡಲಿಕೆ ಕ್ಲೇಶಗೊಂಬರು
ಮುಂದೆ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ವಿಪ್ರರ ಬಗೆವರಿಲ್ಲೆಂದ ।
ಇಂದಿದಕೆ ಕ್ಲೇಶವನು ಮಾಡಿದೆ
ತಂದೆ ಕೇಳೈ ಭೀಮ ಗೋದ್ವಿಜ
ವೃಂದಭೂಸುರಧರ್ಮವಿದಕಾರ್ ಹಿತವೆರದಱಿಂದ ॥ ೧೯

ಕಱಗುವೆನು ಮುಂದಿವರಿಗಹುದೈ
ನೆಱೆ ನಿರೋಧವು ಕಲಿಯ ರಾಜ್ಯದೊ
ಳೊರಸಿ ಹೋಹುದು ಧರ್ಮ ದುರ್ಮಾರ್ಗಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲಿ ।
ಧರಣಿಯಮರರು ಜಗದಲಧಮರು
ವರಪತಿವ್ರತೆಯರಿಗೆ ವೆಗ್ಗಳ
ಪಿರಿದು ಜಾರೆಯರಹರು ಗೋವಿಂದಧಿಕಕಱುನವೆಂದ ॥ ೨೦

ಮಾನವನ್ನಣೆ ಹಿರಿದು ಕೇಳೈ
ಹೀನರಹ ಘನನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಕೆ
ಮಾನವೆಂಬುದು ಹೀನವಾಯಿತ್ತು ವರ್ಣನಾಲ್ಕಱಲಿ ।
ಮಾನನೀಯರು ದ್ವಿಜರು ಶಕ್ರಸ
ಮಾನರಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಮನುಜವಿ
ತಾನದಲಿ ವೈಶ್ಯಾದಿಜಾತಿಯೆ ಪೂಜ್ಯತರವೆಂದ ॥ ೨೧

ಭೀಮ ಕೇಳೈ ವೇದಮಾರ್ಗ
ಸ್ತೋಮದಲಿ ಭೂಸುರರು ಘನಸಿ
ಸ್ಸೀಮರಪ್ಪರು ಬಳಿಕಲಮಳಕ್ಷತ್ರಿಯೋತ್ತಮರು ।
ಆಮಹಾವೈಶ್ಯೋತ್ತಮರ ಬಳಿ
ಕಾಮಹಾಶೂದ್ರರು ವಿಧವಿಧದ
ಕಾಮದಿಂದಲೆ ಯುಧಮರಾದರು ಭೀಮ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೨

ನಾಮಮಾತ್ರದೆ ವಿಪ್ರ ಭುಜಬಲ
ತಾಮಸನೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಘನನಿ
ಸ್ಸೀಮಧನಿಕನೆ ವೈಶ್ಯ ಕೃಷಿಕನೇ ಶೂದ್ರನೆಂದೆನಿಸಿ ।
ಭೂಮಿಯಲಿ ವರ್ತಿಸುವರವರನು
ಲೋಮಲೋಮಸನಾಮಭೇದವ
ಭೂಮಿಪತಿಗಳು ತಿಳಿವುದಿಲ್ಲಲೆ ಭೀಮ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೩

ಮಾನಿನಿಯರುಪಭೋಗಕಾಲವ
ಮಾನಿಸರು ಘನಕಾಮುಕರು ವರ
ಮಾನಿನಿಯು ಷಣ್ಮಾಸಗರ್ಭದಲಕ್ಕು ಹಾನಿಯೊಳೆ ।
ಹೀನಬುದ್ಧಿಯಲಾಪತಿವ್ರತೆ
ಮಾನಿನಿಯರೊಡನೆಳಸಿದವನನು
ಮಾನವಿಲ್ಲದೆ ಕೆಡುವನಿಹಪರಕಲ್ಲದವನೆಂದ ॥ ೩೪

ಈಸಕಲಸನ್ಮಾರ್ಗಕರ್ಮ
ಭ್ಯಾಸವೆಳ್ಳನಿತಿಲ್ಲ ಕೌರವ
ಕಾಶ್ಯಪೀಶ್ವರ ನೆನೆಸಿದನು ಷಣ್ಮಾಸಗರ್ಭದಲಿ ।
ಭಾಸುರದ್ಯುತಿಯೆನಿಪ ಸಾಂದ
ರ್ಯಾಸದೃಶಲಾವಣ್ಯಕೇಳಿಗೆ
ವಾಸವೆನಿಸುವೆ ಭಾನುಮತಿ ಮುನದಾಯ್ತು ಗತಿಯೆಂದ ॥ ೩೫

ಮುನ್ನ ಲಕ್ಷಣೆ ನವಸುಲಕ್ಷಣೆ
ಕುನ್ನಿಲಕ್ಷಣಗಾದಳದಱಿಂ
ಮುನ್ನ ಕನ್ನೆಯ ರಮಿಸಿದನು ಕುರುರಾಯನುಬ್ಬಿನಲಿ ।
ಮುನ್ನ ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜೆಯ ಮಾನಕೆ
ಭಿನ್ನ ಗಂಡನು ಸಕಲದೋಷಕೆ
ಬನ್ನ ಬಡವನು ಯಿವನು ತಾ ಕಲಿಯಂಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೬

ಈಯೆರಡುಕರ್ಮದಿ ಸುಯೋಧನ
ನಾಯುಷವದೈಶ್ವರ್ಯ ಕೆಡುವುದಿ
ದಾಯುವಾದರು ಮೊಡಲಾಗದು ಶಾಸ್ತ್ರನಿಶ್ಚಯಕೆ ।
ರಾಯ ನಿಮ್ಮಯ ಸತಿಯ ಭಾಗ್ಯದ
ದಾಯದಲಿ ನಿಮಗಕ್ಕು ಲೋಕ
ನ್ಯಾಯಸಂಪದ ಮೇಲೆ ಕೈವಲ್ಯಾದಿಫಲವೆಂದ ॥ ೩೭

ಇನಿತು ಪೇಳ್ದು ಮುರಾರಿ ಧರ್ಮಜ
ಮುನಿಯ ಕರೆಯೌ ಕುತುಪಕಾಲದಿ
ನೆನೆಹ ನೋಡಲು ಕಾಲತಪ್ಪಿದೊಡದುವೆ ಫಲವಹುದೆ ।
ಎನಲು ಮುದದಿಂದೆದ್ದು ಕರಯುಗ
ವನು ಶಿರದೊಳಾಂತನು ಹರುಷಮಿಗೆ
ಮುನಿಯ ಹೊರೆಗೈದಿದನು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಭಕ್ತಿಯಲಿ ॥ ೩೮

ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಜೈಮಿನಿಯ ಸ್ತುತಿ.

ಮುನಿಪನಾಶೀರ್ವದಿಸುತಾಯಮ
ತನಯ ಸರಿಯೇ ನಿನಗೆ ರಾಯರು
ಘನತರದ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ನೀನುತ್ತಮಚರಿತನೆಲೆ ।
ದನುಜಮರ್ದನ ನಿಮ್ಮ ಸಹಚರ
ನೆನಿಸಿಕೊಂಡೊಡನಾಡಿದನು ಘನ
ಸನಕನಾರದಮುಖ್ಯರಿಂಗಿನಿತಿಲ್ಲ ಸುಖವೆಂದ ॥ ೩೯

ಈಸುದಿನ ನಾನಾತಪದಲಾ
ಯಾಸ ಬಟ್ಟೆವು ಕಾಣೆವಾತನ
ನೇಸು ಧನ್ಯನೊ ನೀನೆನುತ ಮುನಿಯೆದ್ದನಾಕ್ಷಣಕೆ ।
ಭೂಸುರನು ಕೈವಿಡಿದು ಧರ್ಮನ
ಭಾಷಿಸುತ ನಡೆತಂದು ಕಂಡನು
ವಾಸುದೇವನನಂದು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಭಕ್ತಿಯಲಿ ॥ ೪೦

ಜೈಮಿನಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದುದು.

ಮುನಿಪ ಚೇತರಿಸಿದನು ಪುಳಕದ
ತನಿಯು ರೋಮದ ಗುಡಿಯು ಕಂಗಳ
ಕೊನೆಯುಲರ್ಘ್ಯಾಂಬುವಿನ ಭಕ್ತಿಯು ಭಾವಶುದ್ಧಿಯಲಿ ।
ನೆನೆದು ಕೃಷ್ಣ ಮುರಾರಿ ಗೋಪೀ
ತನಯ ಆನತಬಂಧುಹಿತ ನೀ
ನೆನುತ ಪದಪದ್ಮದಲಿ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ॥ ೪೧

ತ್ರಾಹಿ ಮಧುಸೂದನ ಪರಾತ್ಮಕ
ತ್ರಾಹಿ ಮುನಿಹೃತ್ಕಮಲವಾಸನೆ
ತ್ರಾಹಿ ಮನ್ಮಥಪಿತನೆ ಮಾಯಾತೀತ ಜಗದಧಿಪ ।
ತ್ರಾಹಿ ಚೈತನ್ಯಾತ್ಮ ನಿರ್ಮಲ
ತ್ರಾಹಿ ನಾನಾನಾಮರೂಪನೆ
ತ್ರಾಹಿ ದೇವರ ದೇವ ಯೆನುತಲೆ ಮುದದಿ ಪೊಡಮಟ್ಟ ॥ ೪೨

ಆಗ ಜೈಮಿನಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆದರ.

ತೆಗೆದು ಹಿಡಿದೆತ್ತಿದನು ಕರದಿಂ
ದಘಹರನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು ಸೋ
ಜಿಗದೆ ಕರದಿಂದೊತ್ತಿ ಜೈಮಿನಿಮುನಿಯ ಕೊಂಡಾಡಿ ।
ನಗುತ ನುಡಿಸಿದನೇನಿವೇನ್ಸ
ಸುಗಮಋಷಿ ನಿನಗೇಕೆ ನಿಟ್ಟಿತ
ನಿಗಮಮತಸುಗುಣಾಬ್ಧಿ ಯೆನುತಾಮುನಿಯನೀಕ್ಷಿಸಿದ ॥ ೪೩

ಪಿತೃಯಾಗವನ್ನಾರಂಭಿಸೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಜ್ಞೆ.

ಇಂದೆಮಗೆ ಸಿದ್ಧಿಸಿತು ನಾನಾ
ದಂದುಗಂ ಬಡುವಾತಪಃಫಲ
ವೆಂದೆನುತ ಕೈಮುಗಿದು ದೂರ್ವಾಸನನು ಕೌಶಿಕನ ।

ವೆಂದ್ಯವೇದವ್ಯಾಸಧೌಮ್ಯರ
ನೆಂದು ಕುಶಲವ ಕೇಳಿ ಧರ್ಮಜ
ಗೆಂದ ನಡೆಸೈ ಕ್ರಿಯೆಯನೆಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದನೊಲಿದು ॥ ೪೪

ಯಾಗಕ್ರಮ.

ಎನಲು ಧರ್ಮಜ ಕರವ ಮುಗಿದನು
ದಿನಪತಿಯು ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕೈದಲು
ಮುನಿಗಳೈವರ ಕಾಲ ತೊಳೆದನು ಕೃಷ್ಣನಾಜ್ಞೆಯಲಿ ।
ಅನಿಲಸಂಭವಮುಖ್ಯನಾಲ್ವರು
ಜನಪತಿಯು ಹೇಳಿದುದ ಮಾಡುತ
ತನತನಗೆ ರಕ್ಷೋಘ್ನಸೂಕ್ತವನೊಲಿದು ಜಪಿಸಿದರು ॥ ೪೫

ಹರಿಯು ತಾ ಕೈಕೊಂಡು ಶ್ರಾದ್ಧದ
ನಿರುತರಕ್ಷೆಯ ಬಳಿಯ ಪಾಂಡವ
ರರಸಿ ಬಡಿಸಿದಳಂದು ದಿವ್ಯರಸಾನ್ನಪಾನಗಳ ।
ಅರಸ ಕೇಳೈ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು
ಹರಿಸಮರ್ಪಣೆಮಾಡಿ ಪಿತೃಗಳ
ಪೊರೆದರಗ್ನೌಕರಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಭೋಜನಾಂತದಲಿ ॥ ೪೬

ಮಾಡಿದರು ಪಿಂಡಪ್ರದಾನವ
ರೂಢಿಗಧಿಪತಿ ಶ್ರಾದ್ಧವೇಕೆನೆ
ನೋಡಿ ಹೇಳೈಮುನಿಪ ನೀನೆನೆ ರಾಯ ಕೇಳೆಂದು ।

ಪಿತೃಯಾಗದಿಂದ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಆಗುವ ತೃಪ್ತಿಕ್ರಮ.

ರೂಢಿಯಲಿ ಜನಿಸಿದರಿಗಹುದೈ
ಮಾಡಿದಗ್ನೌಕರಣ ನಾಕಾ
ರೂಢಗತರಿಂಗಹುದು ಭೂಸುರರುಂಡಫಲವೆಂದ ॥ ೪೭

ಜವಪುರಕೆ ಬಿದ್ದವರಿಗಹುದೈ
ಅವಧರಿಸಲಾ ಪಿಂಡಶ್ರಾದ್ಧವು
ಯಿವನು ಮಾಡಲು ಬಾರದಾರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನಾಜ್ಞೆಯಿದು ।
ಅವನಿಪತಿ ಚಿತ್ತೈಸು ಪಾಂಡವ
ರವರು ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮದ
ಸೇವನ ಸತ್ಕೃತವಾಯ್ತು ತಾ ನೆಱೆ ಮಂತ್ರತಂತ್ರದಲಿ ॥ ೪೮

ಹರಿಯ ಕಾರುಣ್ಯಾವಲೋಕನ
ಸರಣಿಯಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುವು
ಧರಣಿಪತಿ ನಿಮ್ಮವರು ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಗಳು ।
ನಿರುತವಾದುವು ಅಷ್ಟಶುದ್ಧಿಯು
ಕೊಱತೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಪೂರ್ಣವಾದುವು
ಸರಸಿಜಾಕ್ಷನ ಚರಣ ದರುಶನ ಸಫಲವಾಯ್ತೆಂದ ॥ ೪೯

ಜೈಮಿನಿಯು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸುವಿಕೆ.

ಬಳಿಕ ಪಾಂಡುವ ನೃಪನ ಶ್ರಾದ್ಧದೆ
ನಳಿನನಾಭಾದಿಗಳು ಭೋಜಕ
ರೊಲಿದು ಹರಸಿದರಂದು ಪಾಂಡುಕುಮಾರರೈವರನು ।
ಕಳುಹಿದರು ಮುನಿವರರ ತಮ್ಮಯ
ನಿಳಯಕಾಗಲು ಬಳಿಕ ಜೈಮಿನಿ
ಮುಳುಗಿದನು ಪರಿತುಷ್ಟನಾದನು ಹರಿಕೃಪಾಬ್ಧಿಯಲಿ ॥ ೫೦

ನಮ್ಮ ಪಾಪದ ರಾಸಿ ಬೆಂದುದು
ಸುಮ್ಮನೀಪಾಂಡವರ ಗೃಹದಲಿ
ಯೊಮ್ಮೆ ಯನ್ನವನುಣಲಿಕೆನುತವೆ ನಡೆದನಾಶ್ರಮಕೆ ।
ಕರ್ಮಕರ್ತೃ ಪರ್ಣದಲನ್ನವೆ
ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿಗಳು ಬಯಸುವ
ರೆಮ್ಮ ಪುಣ್ಯವ ನೋಡಿರೈ ಸಲೆ ಪಾಂಡುನಂದನರ ॥ ೫೧

ತಮ್ಮ ತಾವಾಗಱಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನೆ
ಯೆಮ್ಮ ಕಾಣಿಸಿಕೊಟ್ಟನೀಗಲು
ನಿಮ್ಮ ನಿಹಪರಕೀರ್ತಿಯಲಿ ರಕ್ಷಿಸಲಿ ಮುರವೈರಿ ।
ಬೊಮ್ಮವಿದರೀಪಾಂಡವರ ಸಲೆ
ಕರ್ಮಪಟವನು ಹರಿಯುತಲೆ ತಾ
ತಮ್ಮ ಪಾಂಡವನಿಳಯುವನು ಬಿಡನೆನುತ ಬೀಳ್ಕೊಳಲು ॥ ೫೨

ಆಗ ದ್ರೌಪದಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದುದು.

ಬಱಿಕ ಪಾಂಡವರಾಯರನು ಬೀ
ಳ್ಕೊಳಲು ದ್ರೌಪದಿಲಲನೆ ನೆಱೆ ಬಂ
ದಳುರಳಿದಳು ತಾ ಕೃಷ್ಣದೇವನ ಚರಣಕಮಲದಲಿ ।
ಎಲೆ ಮುರಾಂತಕ ಕೃಷ್ಣ ನಮ್ಮನು
ಹಱುವದಲಿ ನೀನಿರಿಸಿ ಹೋದರೆ
ಬಱಲೆವೇ ತಾವೆನಲು ನಗುತಸುರಾರಿ ಯಿಂತೆಂದ ॥ ೫೩

ಸಂತವಿಸಿ ಪಾಂಡವರನಾಮುನಿ
ಸಂತತಿಯ ಮನ್ನಿಸಿ ಮಹೀಭೂ
ರಾಂತರವ ನಿಶ್ಚೈಸಿ ಭಾರತಪಾರಿಶೇಷಿಕವ ।
ಅಂತರಾತ್ಮಕನೊಲವಿನಲಿ ಜಗ
ದಂತರಂಗಸ್ಥಾಯಿಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಕಾಂತ ಬಿಜಯಂಗೈದು ಹೊಕ್ಕನು ದ್ವಾರಕಾಪುರವ ॥ ೫೪

ಮೂಱನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಬರುತ ಕಂಡನು ಕಣ್ವನಾಶ್ರಮ
ವೆರದ ಜಂಬೂಫಲವ ಮಾರುತಿ
ತರಲು ಯಮಸುತ ಹಲುಬೆ ಮುರರಿಪು ಶಾಖೆಗೇಱಿಸಿದ ||

ಧರ್ಮರಾಯನು ಮುನಿಜನಗಳೊಡನೆ ವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಯಮಸುತ ಮುನಿಜನಂಗಳ
ಮೇಳದಲಿ ಹೊಱವಂಟು ತನ್ನನುಜಾತರೊಡಗೂಡಿ |
ತಾಳಿಗೆಯ ತಲ್ಲಣದ ಗಿರಿಗಳ
ಮೇಲೆ ಚರಿಸುತ ಬಂದು ವಿಪಿನ
ವ್ಯಾಳಗಜಶಾರ್ದೂಲಸಿಂಹಾದಿಗಳನೀಕ್ಷಿಸುತ || ೧

ಬರಬರಲು ಮುಂದೊಂದು ವನದಲಿ
ಚರಿಪ ಪಕ್ಷಿಮೃಗಾಳಿ ತಳಿತಿಹ
ಬಿರಿಮುಗುಳನೀಕ್ಷಿಸುವ ಮಱಿದುಂಬಿಗಳ ಮೇಳವದ |

ಆವನದ ವರ್ಣನೆ.

ಪರಿಪರಿಯ ಹಣುಹಂಪಲುಗಳು [1]
ಚ್ಚರಿಸೆ [2] ಕೊಡುತಿರೆ ಪಕ್ಷಿಮೃಗಕುಲ
ವೆರಸಿ ಮೆಱೆದುವು ವನದ ಸುತ್ತಲು ರಾಯ ಕೇಳಂದ || ೨

ತುಂಬುರರಳಿ ಲವಂಗಪಾದರಿ
ನಿಂಬಚೂತಪಲಾಶಪನಸಸು

---

[1] ಪುರಪೂ ಫಲಂಗಳ, ಚ. ಛ. [2] ನಿರದ್ಭೆ,ಚ. ಛ.

ಜಂಬುಗುಗ್ಗುಳಶೋಕವಟಪುನ್ನಾಗಚಂಪಕದ |
ಕುಂಭಿನಿಯಲುಳ್ಳಖಿಳವೃಕ್ಷಕ
ದಂಬದಲಿ ವನ ಮೆಱೆದುದದನೇ
ನೆಂಬೆನೈ ಪರಿವಾರ ತುಂಬಿದುದಾವನಾಂತರವ || ೩

ತಿಳಿಗೊಳನ ಮಧ್ಯದಲಿ ಮೆಱೆದಿಹ
ನಳಿನನೃಪನಿದಿರಿನಲಿ ಮಧುಪಾ [1]
ವಳಿ [2] ರವದ ಗಾಯಕರ ಪಿಕಪಾಠಕರ ನೃತ್ಯಗಳ |
ಲಲಿತನವವಿಧ [3] ವಾದ್ಯಗಳ ಘೋಳು
ಘೋಳಿಪ ಕೊಳರ್ವಕ್ಕಿಗಳ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲಲನೆಯುರಮನೆ ಯೆನಲು ಮೆಱೆದುದು ಕೊಳವು [4] ಕೇಳೆಂದ || ೪

* ಬಂದು ಭೂವರ ಕೊಳನ ತೀರದಿ
ನಿಂದೊಡಾಕ್ಷಣ ತಳಿರ ತಿರಿತಂ
ದಂದು ಮನೆಮಾಡಿದರು ಭೂಸುರತತಿಗೆ ಋಷಿಜನಕೆ |
ಅಂದದಲಿ ಪಾಳಯುವ ಬಿಟ್ಟಾ
ನಂದದಲಿ ನಲಿದಾಡುತಿರೆ ರವಿ
ಯಂದಿಳಿದನಪರಾಂಬುಧಿಗೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೫

ದಿನಪನಪರಾರ್ಣವವನೈದಲು
ವನಜ ಮುಗಿದುದು ಚಕ್ರವಾಕದ
ಮನಕೆ ಖತಿ ಕುಮುದಿನಿಗೆ ಮುದ ಯಾಮಿನಿಗೆ ಸಂತೋಷ |

---

[1] ಮುತ್ತಿಗೆ, ಜ. [2] ಯುಳಿ, ಖ. [3] ನವಿಲಿನ, ಚ. ಛ. [4] ಭೂಪ, ಚ.

* ಬಂದು ಭೂಪತಿ ಕೊಳನ ತೀರದಿ
ನಿಂದು ತಮಗಾಶ್ರಮದ ಠಾವಹು
ದೆಂದು ಭೀಮಂಗಱುಹಲಾಕ್ಷಣವಾತನೈತಂದು |
ತಂದು ತಳಿರನು ಪರ್ಣಶಾಲೆಗ
ಳಂದದಲಿ ರಚಿಸಿದನು ಭೂಸುರ
ವೃಂದ ಬಿಟ್ಟುದು ಧರ್ಮಪುತ್ರನ ಸುತ್ತುವಳಯದಲಿ || ಚ. ಛ.

‡ ಕನಕಮಯರಥವೇರಿ ರವಿ ಬರೆ
ವನಜವರಳಿತು ಕುಮುದ ಮುಚ್ಚಿದು
ದನುಪಮಾನಂದದಲಿ ಷಟ್ಪದ ಮೊಱೆಯಿತೊಲವಿಂದ ॥ ೬

ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಮಧುಮಾಸವನ್ನು ಕಳೆದುದು.

ಋಷಿಗಳೊಳು ಮೇಳವು ವರಾಸನ
ವೆಸೆವ ವನದೊಳಗತುಳಗಂಗಾ
ಪ್ರಸರದಲ್ಲಿಯು ಸ್ನಾನ ಭೋಜನ ಕಾಲದಲಿ ಪಾನ ।
ಮಿಸುಪಸುತಿಯು ವಿಲಾಸಗಳ ಸಂ
ತಸದೆ ಕೇಳುತ ಮಥಿಸುತೊಲಲುತ
ವಸುಮತೀವರನಿರ್ದನಾಮಧುಮಾಸ ಕಳಿವನಕ [1] ॥ ೭

ಗ್ರೀಷ್ಮಋತುವು ಬರಲು ಜಂಬೂಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವ
ಇಚ್ಛೆ ಹುಟ್ಟಿದುದು.

ಕಳಿದುದಾಮಧುಮಾಸ ಪಸರಿಸಿ
ಸುೞಿದುದೊಯ್ಯನೆ ಗ್ರೀಷ್ಮಋತುವಿನ
ಸುಳಿವು ಜಂಬೂಫಲವ ಬ್ರಾಹ್ಮರಿಗೀವ ಬುದ್ಧಿಯಲಿ ।
ತೊಳಲಿದರು ಹೇರಡವಿಯಲಿ ಕಡು
ಬೞಲಿದರು ಪಾಂಡವರು ದೊರಕದೆ
ಬೞಿಕಲೈದುಪವಾಸವಾದುದು ದ್ರುಪದನಂದನೆಗೆ ॥ ೮

ಆ ವನದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನು ಬೇಟೆಯಾಡಿದುದು.

ಇರುತಿರಲು ಕಲಿಭೀಮ ಮೃಗಯಾ
ತುರದಲೈದಿದನಾಕಿರಾತರು
ಕರೆಯೆ ಹೊಕ್ಕನು ಬಹಳವಿಪಿನಗಿರಿವ್ರಜದ ಗುಹೆಯ ।

---

‡ ಕನಕಮಯವರರಥವನಡರಿಯೆ
ದನುಜರನು ಸಂಹರಿಸೆ ಕಮಲಿನಿ
ಮನದೊಳುತ್ಸಾಹಿಸಲು ರವಿಯುದಯಾಚಲಕೆ ಬಂದ ॥ ಚ. ಛ

[1] ಧರೆಯಮನುಜನೆಸೆದನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ, ಚ. ಛ.

ವರಹ ಮರೆ ಸಾರಂಗ ಹೆಬ್ಬುಲಿ
ಕರಡಿ ವೃಕ ಶಾರ್ದೂಲ ಕೇಸರಿ
ಕರಿಕಳಭ ಮುಱಿಗೆಡೆದು ವ್ರೋಡಿದುವಖಿಳದೆಸೆದೆಸೆಗೆ [1] ॥ ೯

ಹಾಸದಲಿ ಹಿಡಿದೆಳೆವನಾಯ್ಗಳ
ಬೀಸುವೆಲೆಗಳ ಕಾಲುಕಣ್ಣಿಯ
ಬೀಸುಬಡಿಗೆಯ ಧನುಸರಳ ಪಾರಿವದಕುಪ್ಪಸದ ।
* ಕೇಶದಲಿ ತಳಿರುಗಳ ಕಟ್ಟಿ ವಿ
ಲಾಸದಲಿ ಹರಿತಹ ಕಿರಾತರು
ಘಾಸಿಯಾದರು ಪವನಜನ ಬೆಂಬೞಿಯಲೊಡೆದುೞಿದು * ॥ ೧೦

ಕೊಡಹಿ ಬಿಸುಟನು ಕೇಸರಿಯ ಕಾ
ಲ್ವಿಡಿದು ಸೀೞಿದ ಕರಿಗಳನು ಬೊ
ಬ್ಬಿಡುತ ಹಿಡಿದಪ್ಪಳಿಸಿದನು ಶಾರ್ದೂಲಪೆರ್ಬುಲಿಯ ।
ಅಡಿಗೆಡಹಿ ಪೇರ್ಮುಱಿ ವರಾಹನ
ಮಡದಲುಱೆ ಘಟ್ಟಿಸಿ ವಿನೋದದಿ
ನಡೆಯೆ ಧರೆ ಕಂಪಿಸಿತು ಬಸವೞಿದುದು ಕಿರಾತಚಯ [2] ॥ ೧೧

ತಿರುಗಿ ಕಂಡನು ಭೀಮ ಧಗೆಯಿಂ
ಪರಿತರುವ ಶಬರರನು ಮುಯ್ಯಾಲಿ
ಸುಱಿವ ಬೆಮರಿನ ಚರಣದೆಡಹುಗಳೊತ್ತುಗಲ್ಲುಗಳ ।
ಉಱುವನಾಸಿಕದುಸುರಲೋಡುವ
ಭರದಲೇಱುತ ಬೀಱುತವೆ
ಹರಿಯಿಸುತಲೌಕುವ ಮೃಗಾಳಿಯ ಕೊಂದು ಕೂಗುತ್ತ ॥ ೧೨

---

1 ಓಡಿದುವು ದೆಸೆದೆಸೆಗೈದಿ ತಲ್ಲಣಿಸಿ, ಚ. ಛ. ಝ.

2 ಭೀಮನ ಪದದ ಘಲ್ಲಣೆಗೆ, ಚ.

* ಕೇಶದಲಿ ತಳಿರುಗಳ ಬಿಗಿದು ವಿ
ಳಾಸದಲಿ ಹೊಱವಂಟು ಹೆಬ್ಬಲೆ
ಬೀಸಿದರು ಬೇಂಟೆಗರು ಬಹಳಮೃಗಂಗಳನು ಕೆಡಹಿ ॥ ಚ. ಛ. ಝ.

ಬಂದನೀಪರಿ ಬೇಟೆಯಾಡುತ [1]
ನಿಂದು ಹತವಾದಖಿಳಮೃಗಗಳ
ನಂದು ವ್ಯಾಧಾನೀಕಕಿತ್ತನು ಸೇರವೆಯುನಱಿದು [2] ।
ತಂದರವದಿರು ತಮತಮಗೆ ಹರಿ
ತಂದು ತರುಶಿಖಿಯಿಂದ ದಹಿಸಿದ
ರಂದು ಮಾಂಸವನೊಲಿದು ಭಕ್ಷಿಸಿದರು ವಿನೋದದಲಿ ॥ ೧೩

ಆಗ ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದುವೃಕ್ಷವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವಿಕೆ.

ಮುಂದೆ ಕಂಡನು ದೂರದಲ್ಲಿಹ
ನಂದನಕ್ಕಣೆಯೆನಿಪ ವನವನು [3]
ಸಂದಣಿಯ ಪೂಗೊಂಚಲಿನ ಪಲ್ಲವದ ಶಾಖೆಗಳ ।
ಗೊಂದಣದ ತರುಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಹು
ದೊಂದುಜಂಬೂವೃಕ್ಷ ಮುಱಿದಿರೆ
ನಿಂದು ನೋಡುತ ಭೀಮ ವಿಸ್ಮಯಗೊಳುತ ನಡೆತಂದ ॥ ೧೪

ಆಜಂಬೂವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಫಲವನ್ನು ಕೊಯಿದುದು.

ಇದು ವಿಚಿತ್ರದ ಫಲವು ತಾನೊಂ
ದಿದೆ ಮತಂಗಜ ಘಾತ್ರದಲಿ ನಾ
ನಿದನು ಕೊಂಡೊಯ್ವೆನು ಮಹೀಪಾಲನ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಗೆ ।
ಗದೆಯ ಕಕ್ಷದೊಳೌಕಿ ಮಾರುತಿ
ಮುದದಿ ಕೃಷ್ಣನ ನೆನೆಯುತಾನಂ
ದದಲಿ ವೃಕ್ಷವನಡರಿ ಕೊಯ್ದಿಳುಹಿದನು ತವಕದಲಿ ॥ ೧೫

ಫಲವ ತಲೆಯಲಿ ಹೊತ್ತು ಬೇಗದಿ
ನಲವು ಮಿಗೆ ನಡೆತಂದು ಭೂಪನ

1 ಬಂದಿನದಿ ಬೇಂಟೆಯಲಿ ಚರಿಸುತ, ಛ. ಚ.
2 ಬೇಡರ ನಿಕರಕಿತ್ತನು ಪವನಾತ್ಮಜನು, ಛ. ಚ.
3 ನಂದನದ ಮೇಳೆತರುನಿಕಾಯದ, ಚ.

ಬೞಿಯಲದ ತಂದಿೞುಹಿಂದರೆ ಯಮತನುಜ ಬೆಱಗಾಗಿ ।
ಕೆಲದಲಿದ್ದನುಜರಿಗೆ ಋಷಿಜನ
ಗಳಿಗೆ ನೋಡಿರಿ ಯೆನಲು ಶಿವ ಶಿವ
ಜಲಧಿಶಯನನೆ [1] ಬಲ್ಲನೆಂದರು ಸಕಲಋಷಿವರರು ॥ ೧೬

ಎನಲು ಸಹದೇವನ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ಜನಪ ಬೆಸಗೊಳೆ ಜೀಯ ಹರ ಹರ
ದನುಜರಿಪುಹರಕಮಲಭವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಶಾಪವನು ।
ಅನುವ ಕಾಣೆನು ಕಣ್ವಮುನಿ ತಾ
ಮುನಿದನಾದೊಡೆ ಶಪಿಸುವನದೆಂ
ದನು ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞಾನಿಮಾದ್ರೀಸುತನು ಭೂಪತಿಗೆ ॥ ೧೭

ವರುಷಕೊಂದೇ ಫಲವಹುದು ಅದ
ನಱಿದು ಯೋಗಧ್ಯಾನದಲಿ ಕ
ಣ್ದೆಱೆಯೆ ಕರಪುಟವನರಳಿಚಲಾಗಲಾಫಲವು ।
ಕರಕೆ ಬರುವುದು ಮುನಿಪ ಕೊಂಬನು
ಹರುಷದಿಂದಾ ಫಲವ ಮಾರುತಿ
ತಱಿದು ಕೆಡಿಸಿದನೆನೆ ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞಾನಿ ಸಹದೇವ ॥ ೧೮

ಕಂದೆಱೆದು ಮುನಿ ನೋಡಿದರೆ ನಮ
ಗಿಂದು ಹರುವಹುದೆನುತ ಧರ್ಮಜ
ನೊಂದು ಫಲುಗುಣಭೀಮಸಹದೇವಾದಿಗಳ ಸಹಿತ ।
ಬಂದನತಿವೇಗದಲಿ ಪವನಜ
ನಂದು ವೃಕ್ಷವ ತೋಱಿಸಿದನೇ
ನೆಂದು ಬಣ್ಣಿಪೆ ಬಹಳಕೊನೆಗಳ ಗಗನಚುಂಬಿತವ ॥ ೧೯

ಕಂಡು ಯಮಸುತನತಿಶಯದಲಿದ
ಖಂಡಪರಶುವೆ ಬಲ್ಲ ನಾವ್ ಮುಂ

1 ನಳಿನನಾಭನೆ, ಚ.

ಕೊಂಡು ಮಾಡಿದ ದುಷ್ಕೃತದ ಫಲವೆನುತ ಬಿಸುಸುಯ್ದು |
ಚಂಡವಿಕ್ರಮಭೀಮ ತಾ ಕೈ
ಕೊಂಡು ಜ್ಞಾನವಿವೇಕದಲಿಯು
ದ್ದಂಡತನದಿಂ ತಂದ ಹತ್ತಿಸಲರಿದು ನಮಗೆಂದ || ೨೦

ಕೇಳಿರೈ ನೆರೆದಖಿಳಮುನಿಜನ
ಜಾಲವೀವನದೊಳಗೆ ಬೆಳೆದುದು
ಲೀಲೆಯಲಿ ವರಜಂಬುತರುವಿದಕೊಂದು ವರುಷದಲಿ |
ತಾಳುವುದು ವೊಂದೊಂದುಫಲ ದಿಟ
ಜೋಲುತವೆ ಕಂದೆಜೆಯೆ ಕರದಲಿ
ಬೀಟಲಿದ ಕೈಕೊಂಡು ತೃಪ್ತಿಯನೈದುವೆನು ಕಣ್ವ || ೨೧

ಭೂಪಗೆಂದನು ಧೌಮ್ಯಮುನಿಯಾ
ತಾಪಸಾಗ್ರ್ಯನ ಬಾಯ ತುತ್ತಿದ
ನೀಪವನಸುತ ತಂದನಱಿಯದೆ ಫಲವ ಕೇಳಿನ್ನು |
ಭೂಪವರನೆ ವಿಷಪ್ರಯೋಗವು
ವ್ಯಾಪಿಸಿದೊಡೊಬ್ಬನನು ಸರ್ವ
ಸ್ವಾಪಹಾರವು ಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುಗಳಿದುವೆ ಬಲುಹೆಂದ || ೨೨

ವಂದನೀಯರ ಮೇಲೆ ನಿಂದೆಯು
ನೆಂದಿಗೂ ತಾ ಕೇಳಲಾಗದು
ಹಿಂದೆ ಚೈದ್ಯನು ಗಾಱುಗೆಡೆದನು ಕೃಷ್ಣನಂಘ್ರಿಯಲಿ |
ಅಂದದನು ನೀವ್ ಕೇಳಿದಾಫಲ
ದಿಂದ ರಾಜ್ಯವ ಬಿಸುಟರಣ್ಯದ
ದಂದುಗವನನುಭವಿಸಲೊದಗಿದುದೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೨೩

ಎನಲು ಗದ್ಗದರವದ ರೋಮಾಂ
ಚನದಕಾಯದ ಸಲೆಬಿಡದಕಂ
ಬನಿಯ ಬಾಗಿದಸಿರದ ಗಲ್ಲದಕೈಯ್ಯ ಭೂಪಾಲ |

ಮುನಿಪನಂಘ್ರಿಯಲೆಱಗಿ ಯಿಾಹ
ಣ್ಣಿ ನಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಹೊಱೆಯಲಾರೆನು
ದನುಜಹರನೇ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯ ನಮ ಶ್ರೀವಾ ಯೆಂದ ॥ ೨೪

ಅಕಟ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವದಲಿ ಬಲುಪಾ
ತಕ ನಿಲಲಿ ಮುನಿ ಯೆದ್ದು ರೋಷದ
ಮುಖದಲೆನಗೈತಂದು ಶಾಪವ ಕೊಡುವನೋ ಮೇಣು ।
ಯುಕುತಿ ಯಿದಕಿನ್ನಾವುದೋ ದೇ
ವಕಿಯ ನಂದನ ಕೃಷ್ಣ ವತ್ಸಾಂ
ತಕ ಮಹಾದೇವೆನುತ ಕಡು ದುಮ್ಮಾನಮನನಾದ ॥ ೨೫

ತಿರುಗಿತರಗಿನ ಮಾಡದುರಿ ಹೊಡ
ಕರಿಸಿತುರಗಾಲಿಂಗನದ ಪದ
ಮರಳಿತಮರೇಶ್ವರನ ಹುಯ್ಯಲು ಮಖಸಮಾಪ್ತಿಯಲಿ ।
ಧರೆಯ ದೂಷಕಚೈದ್ಯನಿಂದವ
ಕರಿಸಿ ಧರ್ಮವಿವೇಕವಱಿಯಿತು
ಶರಣಜನವತ್ಸಲನೆ ಕರುಣಿಸಲೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೨೬

ಹೇಱಿರೈ ಋಷಿಗಳಿರ ಹಣ್ಣನು
ಮೇಲೆ ಹತ್ತುಪಾಯವನು ಮುನಿ
ಜಾಲದೊಳಗೆಂದೆನಲು ನುಡಿದನು ಧೌಮ್ಯ ನಸುನಗುತ ।
ಹೇೞಲರಿದಿದ ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಿಪ
ಬಾಲಕೇಳೀಕೃಷ್ಣ ಬಲ್ಲನು
ಕಾಲವನು ನೂಕದೆ ಮಹಾತ್ಮನ ಭಜಿಸು ನೀನೆಂದ ॥ ೨೭

ಎನಲು ಭೂಪನು ಕೃಷ್ಣ ರಕ್ಷಿಸು
ದನುಜಹರ ಗೋವಿಂದ ರಕ್ಷಿಸು
ವನಜನಾಭ ಮುಕುಂದ ರಕ್ಷಿಸು ದಾನವಾಂತಕನೆ 1 ।

1 ರಾವಣಾಂತಕನೆ, ಚ,

ಮನಸಿಜನ ಪಿತ ರಾಮ ರಕ್ಷಿಸು
ಘನಮಹಿಮ ಕೇಶವನೆ ರಕ್ಷಿಸು
ನೆನೆವ ಭಕ್ತರ ಭಾಗ್ಯನಿಧಿ ಮಾಧವನೆ ರಕ್ಷಿಪುದು ॥ ೧೮

ಎಂದು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರಲು ನೃಪ ಗೋ
ವಿಂದ ವಿಮಲಜ್ಞಾನದಲಿ ಸಾ
ನಂದದಿಂದವೆ ಸತ್ಯಭಾಮಾದೇವಿಯರ ಕೂಡೆ ।
ಇಂದುಮುಖಿ [1] ಪವಮಾನಜನ ದೆಸೆ
ಯಿಂದ ಪಾಂಡುಕುವರರಿಗೆ ಕೇ
ಡಿಂದು ಬಂದುದು ಋಷಿಯ ಶಾಪದಿ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೧೯

ಎನುತ ಮಂಚವನಿಳಿದನಾಗಳೆ [2]
ದನುಜಹರ ಕಮಲಾಕ್ಷಿ ನೀ ನಿ
ಲ್ಲೆನುತಬಹುವೇಗದಲಿ ಬಂದನು ಕಾಮ್ಯಕಾಟವಿಗೆ [3] ।
* ನೆನೆದವರ ಹೃದಯದಲಿ ತಾನಿಹ
ನೆನಲು ಋಷಿಕುಲಭೂಸುರರು ಮೊದ
ಲಿನಲಿ ಬಂದಂಘ್ರಿಯಲೆಱಗೆ ಗರುಡಧ್ವಜವನಿಳಿದ * ॥ ೨೦

---

1 ಮಂದಮತಿ, ಚ. 2 ಸಿಂಹಾಸನವನಿಳಿದಾ, ಟ. 3 ಧರ್ಮಜನ ಹೊರೆಗೆ, ಚ.

* ನೆನೆಯೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ ಬಂದನು
ಘನದುರಿತದಾವಾಗ್ನಿ ಬಂದನು
ಯೆನುತ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಮುನಿಜನಸಹಿತಯಮಸೂನು, ಚ. ॥
ತೆಗೆದು ತಕ್ಕೈಸಿದನು ಭೂಪನ
ಮಿಗೆ ಹರುಷದಲಿ ಭೀಮಪಾರ್ಥರ
ನೆಗಹಿ ಮೈದಡವಿದನು ಮಾದ್ರೀಸುತರ ದ್ರೌಪದಿಯ ।
ನಗುತ ಋಷಿಜನವಿಪ್ರಧೌಮ್ಯಾ
ದಿಗಳನುಚಿತೋಕ್ತಿಯಲಿ ಮನ್ನಿಸು
ತಗಧರನು ನೋಡಿದನು ಜಂಬೂಫಲದ ಘನತರುವ ॥
ಈ ಪದ್ಯವು ಚ. ಛ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ.

ಮಾನನಿಧಿಗಳು ಕಂಡರಾವರ
ವೈನತೇಯಧ್ವಜನನಾಕ್ಷಣ
ಭೂನುತರು ಬಂದೆಱಗಿದರು ಪರಮಾತ್ಮನಂಪ್ರಿಯಲಿ ।
ಮಾನಿನಿಯುರಥಿದ್ವೈವ ಬಂದು ಮ
ನೋನುರಾಗದ ರಹಿಯು ರಸದಲಿ
ತಾ ನೊಸಲ ಚಾಚಿದಳು ಹರಿಪದಕಮಲದಲಿ ಹೊಗಟಿ । ೨೧
ಮೈದಡವಿದನು ಕೃಷ್ಣ ತನ್ನಯ
ಮೈದುನರ ಕರತಳದಲೆತ್ತಿದ
ಸೈದೆಯಾಗೆಂದೆನುತ ವರಪಾಂಚಾಲನಂದಿನಿಯ ।
ವೇದರಾಶಿಗಳಱಿಸಿ ಕಾಣವ
ದೈದಲಱಿಯೆವು ಪಾಂಡವರ ಪು
ಣ್ಯೋದಯವ ಬಣ್ಣಿ ಸುವರಾರೆಂದೆಱಗಿದನು ಧೌಮ್ಯ ॥ ೨೨
ಮೋಱೆ ಬಾಡಿದುದಧರಸಂಪುಟ
ವಾಱಿದುದು ಕಣ್ಣಾಲಿ ಯೆದ್ದು ದು
ತಾಱಿತವೆಯುವೆ ತಂಗಿ ತನುವಿನುಪದ್ರವೇನೆನಲು ।
ತೋಱುವೀಸಚರಾಚರಂಗಳ
ನೂಱಿಕೊಂಡಿರುವಾಮಹಾತ್ಮಗೆ
ಬೇಱೆ ಬಿನ್ನಹವಾವುದೆಂದಳು ದ್ರೌಪದೀದೇವಿ ॥ ೨೩
ಅಸುರರಿಪು ಕೇಳ್ ಹಿಡಿದ ಹಣ್ಣನು
ಬೆಸುವ ಬಿನ್ನಣವೆಂತಿದನ ಸಂ
ಧಿಸಲರಿದೆ ಬಟಕೇನು ಸಾಂದೀಪಂಗೆ ತತ್ಸುತನ ।
ಬಸೆದು ತಂದಿತ್ತನುಪಮದ ಸಾ
ಹಸದಚಿಂತ್ಯನು ನೀನಲೇ ಪಾ
ಲಿಸಲು ಬೇಹುದು ನಮ್ಮನೆಂದೆಱಗಿದಳು ಪಾಂಚಾಲಿ ॥ ೨೪
ಏಟು ತಾಯೆ ಸರೋಜಮುಖಿ ಮುನಿ
ಯೂಟಿಗವ ಪರಿಹರಿಸಿ ನೀವ್ ಬ್ಳಟಿ

ಕಾಳಗಾಡುವೆವೆಮ್ಮ ಯೆನುತೆತ್ತಿದನು ಮೌನಿನಿಯು ।
ಬಾಲತನಮೊದಲಾಗಿ ಬಲ್ಲಿರಿ
ಖೇಳಮೇಳದಲೆಮ್ಮ ನೀವೇ
ಹೇಳಿರೇ ದೇವತ್ವವೆಮಗಿಲ್ಲೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೩೫

ಕಾಳುಮಾಡಿದಿರಕಟಕಟ ನೀವ್
ಮೇಲಣಾಟಿಯದೆ ಋಷಿಯು ಶಾಪವ
ನಾಲಿಸದೆ ಮೂಢಾತ್ಮರಂದದಿ ನೆನೆದಿರನುಚಿತವ ।
ಏಳಿ ಫಲದಲಿ ತೊಟ್ಟು ದ್ರೋಣಗದ
ವೇಳೆಯಲ್ಲಿದಿರಿಟ್ಟು ಹಣ್ಣನು
ಹೇಳಿರೈ ನಿಮ್ಮನುಮತಂಗಳ ನಿಶ್ಚಯದಲೆಂದ ॥ ೩೬

ಎನಲು ತಂದಿರಿಸಿದರು ಫಲವನು
ವನಜನಾಭನನೀಕ್ಷಿಸುತ ತ[1]
ಮ್ಮನುನಯವ ಹೇಳಿದರು ಚಿತ್ತೈಸರಸ ಬಗೆಬಗೆಯು[2] ।
ಇನಶಶಿಗಳಂದಾನಲಾಂತಕ
ದನುಜವರುಣಸಮೀರಹರಸಖ
ಮನಸಿಜಾರಿ ನಮೋ ಯೆನುತ ಬಿನ್ನೈಸಿದನು ಭೂಪ ॥ ೩೭

* ಸತ್ಯವೇ ತಾಯ್ ಮತ್ತೆ ಜ್ಞಾನವು
ನಿತ್ಯನಹ ಪಿತ ಧರ್ಮವನುಜನು
ಮಿತ್ರನೇ ಕಡು ದಯೆಯೆ ಶಾಂತಿಯೆ ಸತಿ ಕ್ಷಮೆಯೆ ಪುತ್ರ ।

ಶ್ಲೋಕ ॥ ಸತ್ಯಂ ಮಾತಾ ಪಿತಾ ಜ್ಞಾನಂ ಧರ್ಮೋ ಭ್ರಾತಾ ದಯಾ ಸಖಾ ।
ಶಾಂತಿಃ ಪತ್ನೀ ಕ್ಷಮಾ ಪುತ್ರಃ ಷಡೇತೇ ಮಮ ಬಾಂಧವಾಃ ॥

[1] ಹೇಳಿಕೆಯಲಾ, ಚ.ಟ.

[2] ಕ್ಷಣಕೆ ಕುಂತೀತನುಜ ಹೇಳಿದನೆ ಕೈಗಳನು ಮುಗಿದು, ಚ.

* ಸತ್ಯವೇ ನಿಜಮಾತೆ ಜ್ಞಾನವೇ
ನಿತ್ಯನಹ ಪಿತ ಧರ್ಮವನುಜನು
ಮತ್ತೆ ದಯೆಯೇ ಮಿತ್ರ ಶಾಂತಿಯೆ ಪತ್ನಿ ಕ್ಷಮೆ ಸೂನು ।

ಕಾಯುವೆಂಬುದನಿತ್ಯ ಬೆಂಭಾಗದಲಿ ಬಲುಮೃತ್ಯು ।
ಬಾಯ ಬಿಡುತಿರೆ ನೆಚ್ಚಿ ಕೆಡುವುದ
ಪಾಯದಲಿ ಜಗವೆಱಿಯೆ ಧರ್ಮೋ
ಪಾಯವಿಹಪರಪಥ್ಯವೆನೆ ಫಲವೇಱಿದುದು ಮೊಳೆನ ॥ ೪೦

* ಅನುಜೆ ನಿನ್ನಿಷ್ಟವೆನು ನುಡಿ ನುಡಿ
ಯನುಸರಣೆ ಬೇಡೆಂದೆನಿಪ ಕೃ
ಷ್ಣನ ಘನವಚನವನು ಕೇಳ್ದು ಲಜ್ಜಾವಿನತಮುಖಿಯಾಗಿ ।
ತನಗೆ ಮಱೆಯೇ ತನುಜರಾಗಲಿ
ಜನಕಸುತರಾರಾದೊಡಾಗಲಿ
ವನಿತೆಯರ ಮನವೆ ಸಲೆ ಭ್ರಮಿಸುವುದೆಂದಳೆಂದುಮುಖಿ ॥ ೪೨

ಹತ್ತದಿರೆ ಫಲ ಬಚ್ಚಿಕಲಾದೇ
ವೋತ್ತಮನು ನಸುನಗುತ ನುಡಿದನು
ವೃತ್ತಗುಣಸಂಪನ್ನೆ ಪತಿಭಕ್ತಿಯರಿಗಧಿದೇವಿ ।
ಚಿತ್ತದಲಿ ನೀನಿರಿಸದೇನುವ
ವಿಸ್ತರಿಸು ಯೆಂದೆಂಬ ಕೃಷ್ಣನ
ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ ನೋಡಿ ಕೈಮುಗಿದೆಂದಳೀನುಡಿಯ ॥ ೪೪

ಶ್ಲೋಕ॥ ಸುಂದರಂ ಪುರುಷಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭ್ರಾತರಂ ಪಿತರಂ ಸುತಂ ।
ಯೋನಿರ್ದ್ರವತಿ ನಾರೀಣಾಂ ತಥ್ಯಂ ಚಾತ್ರಮಿಹ ಕೇಶವ ॥

* ಭಾವವಹ ಪುರುಷರನು ಕಾಣುತ
ಭಾವಿಸಲು ಪಿತಸುತರ ಅನುಜರ
ತಾವಿನಲಿ ಯಾದರೆಯು ಯೋನಿದ್ರವಣ ಸತಿಯರಿಗೆ ।
ಭಾವದಲಿ ಮಱೆಪಿಡಿದು ನುಡಿಯಲಿ
ಕಾವಿಗಡ ಫಲವಡಱದಿರುತಿರೆ
ದೇವ ನುಡಿದನು ವಂಚಿಸದೆ ನಿಶ್ಚಯವ ಹೇಪೆಂದು ॥

ಶ್ಲೋಕ ॥ ಪಂಚ ವೇ ಪತಯಸ್ಸಂತಿ ಮುಖ್ಯಂ ಷಷ್ಠೋಪಿ ರೋಚತೇ ।
ಪುರುಷಾಣಾಮಭಾವೇನ ಸರ್ವಾ ನಾರ್ಯಃ ಪತಿವ್ರತಾಃ ॥

ರೂಪಗುಣವಿಕ್ರಮವಿರಾಜಿತ
ರೂಪರೈವರು ಪತಿಗಳಿರೆ ಚಿ
ತ್ತೋಪಚಾರಕೆ ಮಿಾಱಿ ಬಯಸುವೆನಾಱನೆಯು ಪತಿಯ |
ಶ್ರೀಪತಿಯೆ ಚಿತ್ತವಿಸು ಲಲನಾ
ರೂಪಮಾತ್ರಕೆ ಪುರುಷಲೋಭ
ವ್ಯಾಪಿಸದಿರೆ ಪತಿವ್ರತೆಯರಹರೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ || ೪೫

ಆ ಜಂಬೂಫಲವನ್ನು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದುದು.

ಪತಿಗಳೀಶ್ವರನಾಜ್ಞೆಯಿಂದವೆ
ಯತಿಶಯದಲೈವರು ಮನಸ್ಸಿನ
ಮತದೊಳಾರಾಗಿಹುದು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ ಚಿತ್ತದಲಿ |
ಸ್ಮೃತಿವಿಯಲಿ ಪರಪುರುಷರನು ದು
ರ್ಮತಿಯಲೊಡಬಡುವವಳು ಸತಿಯೇ
ಸತತಕರುಣಾಕರನೆ ಯೆನೆ ಫಲ ಠಾವಿಗಡರಿದುದು || ೪೬

* ಕೌತುಕವ ಕೇಳರಸ ಹಣ್ಣವ
ನೀತಳಕೆ ಪುಟ ನೆಗೆದು ಮುನ್ನಿನ
ರೀತಿಯಲಿ ಹರಿದೊಯ್ಯನೆ ಹತ್ತಿದುದು ಬೇಗದಲಿ |

---

* ಹರುಷ ಮಿಗೆ ಮುನಿಜನಕೆ ಧೌಮ್ಯನು
ಕರಗಳನು ನೆಗಹುತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ ಕೃಷ್ಣನಿರೆ ನಿನಗಾವುದರಿದೆಂದು |
ಇರದೆ ದೇವನ ಪಾದಪಂಕಜ
ಕೆಱಗಿದುದು ಮುನಿನಿಕರ ಬುಧಜನ
ನಿರತಪರಮಾನಂದದಿಂದೈದಿಪರು ತದ್ವನವ ||
ಮುನಿಪಕಣ್ವನು ಕಂದೆಱೆದು ಪರ
ಮನನು ಜಾನಿಸಿ ಕರವನರಳಿಚ
ಲೊನೆದು ಬಿದ್ದುದು ಪಣ್ಣ ಕಂಡನು ನಗುತ ಮನದೊಳಗೆ |
ವನಜನಾಭನ ತಂತ್ರವಿದು ಪಾ
ವನಸುರೂಪನ ನೋಟೈನೆಂದಾ
ಮುನಿಪ ಫಲಸಹ ಬಂದು ಕಂಡನು ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವರ || ಚ. ಛ.

ಕಣ್ವರುಷಿಯು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದೇಳುವಿಕೆ.

ಆತಗಳ ಕೈವಿಡಿದು ಯದುಕುಲ
ಜಾತ ನಡೆತಂದೊಂದು ಕೊಳದೆಡೆ
ಗಾತನತ್ತಲು ಮುನಿಪ ಕಂದೆಱೆದೆದ್ದನೆಂದಿನೊಲು ॥ ೪೭

ಲೀಲೆಯಲಿ ಮುನಿ ಬಂದು ನೋಡುತೆ
ಮೇಲುಚಿತ್ತದಲಚ್ಚರಿಯಲುಪ
ಲಾಲಿಸುತ ತಲೆದೂಗಿ ಜಡೆಯೊಲಿದಾಡಲೆಡಬಲಕೆ ।
ಲಾಲಿಸದೆ ಕೊಂಯ್ದ್ರಾಕ್ಷಣದೊಳದ
ಕೀಲಿಸಿದೊಡವ ಶಿವನೊ ಬ್ರಹ್ಮನೊ
ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮನೋ ಯಿವರೊಬ್ಬರಹರೆಂದ ॥ ೪೮

ಎಂದು ಮುನಿ ತರುತಳವ ನೋಡಿದ
ನಂದು ಚರಣಂಗಳನು ಹಲವಿರೆ
ಬಂದವಹಿಪನದಾವನೋ ತಾನೀಕ್ಷಿಸುವೆನೆನುತ ।
ಬಂದ ಪಾರ್ಥಿವಜನದ ಹೆಜ್ಜೆಯ
ಹಿಂದುಗೊಂಡೈತಂದು ಕಂಡನು
ಮುಂದೆ ರಾಜಮರಾಳನಾದಾಂಬುಜಸರೋವರವ ॥ ೪೯

ಆಗ ಆ ಮುನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣದರ್ಶನ.

ನಳನಳಸುತಿಹ ಕೊಳನ ತಡಿಯಲಿ
ತಳಿತ ತಣ್ಣೆಳಲೊಳಗೆ ಹಾಸಿದ
ತಳಿರ ಸಿಂಹಾಸನದ ಸುತ್ತಲು ಬಱಸಿ ಪಾಂಡವರ ।
ನಳಿನಲೋಚನನೆ ಧೌಮ್ಯಮುನಿ
ಗಳು ವೊಲಿದು ಕೈವಾರಿಸಲು ಕೃಷ್ಣಗೆ
ಫಲವ ಕಾಣಿಕೆಯಿತ್ತು ಕಂಡನು ಮುನಿ ಮುರಾಂತಕನ ॥ ೫೦

ಇದಿರೊಳಿರಿಸಿದನಾ ಫಲವ ಸಂ
ಮದದಿ ಹೊಂಪುಱಯೋೞಗಿ ಮುನಿಯಾ
ಪದುಮನಾಭಂಗೆಱಗಿ ತೆಗಸಿರೆ ಫಲವೆನೆಂಧೆನಲು ।

ಮದನಪಿತ ನಸುನಗುತ ಮುನಿಪನ
ಹದುಳ ಮಿಗೆ ಸೈವಿಟ್ಟು ನೆಗಹಿದ
ನುದಿತಫಲವನು ಹಂಚಹೇಳಿದನಾನೃಪನ ಸತಿಗೆ [1] ‖ ೫೧

ವರಮುನೀಶ್ವರನಿತ್ತ ಫಲವನು
ಹರಿಣಲೋಚನೆಗೀಯಲಾಪಂ
ಕರುಹಮುಖಿ ಬಾಗಿನವನಿತ್ತಳು ಮುನಿಪಗೊಲವಿನಲಿ ।
ಪರಮಹರುಷದಿ ಹತ್ತುಭಾಗಾಂ
ತರವ ಮಾಡಿ ಮುರಾರಿ ಕರೆ ಕರೆ
ಧರಣಿಸುರರನು ಸರ್ವರನು ಬರಹೇಳು ಬೇಗದಲಿ ‖ ೫೨

ಆ ಹಣ್ಣನ್ನು ವಿಪ್ರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುದು.

ಬರಿಸಿ ಋಷಿಗಳನವರವರ ತರ
ವರಿದು ಕೊಡಿಸಿದನುಳಿದುದನು ಭೂ
ಸುರರ್ಗೆ ಭೂಪರಿಗೆ ಮುನಿಸತಿಯರಿಗೆ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ।
ಮುರಹರನು ತಾ ಕೊಂಡು ಕಣ್ವಂ
ಗಿರಿಸಿ ನಾನಾಜನಕೆ ಹಂಚಲು
ಹಿರಿದು ಭುಂಜಿಸಿತಾ ಫಲವನವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೫೩

ಪಾರಣೆಯು ನೆಱೆ ಮಾಡಿದರು ಮಿಗೆ ತ
ದ್ದಾರುಣೀಪತಿ ಯಿಷ್ಟಿ ಸಂದುದು
ವಾರಿಜಾಂಬಕನಾನನವ ನೋಡುತ್ತ ಮುನಿ ಮರಳಿ ।
* ಸಾರವಹಸರಸೋಕ್ತಿಯುಲಿ ಸಂ
ಪೂರಣಪ್ರೀತಿಯುಲಿ ನುಡಿದನು
ದಾರಮುನಿಜನವಿಕ್ಷೀಸಲು ಕೈಮುಗಿದು ಭಕ್ತಿಯುಲಿ ‖ ೫೪

---

1 ನೃಪಾಲಂಗೆ ಚ. ಛ.

* ಸಾರವಹ ಸುಸ್ಥಾನಕೈದಿದ
ನಾರು ಭಾವಿಸಬಲ್ಲರಾಮುರ
ವೈರಿಯನುಪಮಮಹಿಮೆಗಳ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ಚ. ಛ. ।

ಹಣ್ಣ ಹರಕೆಯೆದೆತ್ತ ನಿಮ್ಮಗ
ರಣ್ಯವೆನುಭವವೆತ್ತ ಭೀಮನ
ಕಣ್ಣಗೀಫಲ ತೋಱಲಾಗಲೆ ಹರಿಯು ಬರವೆತ್ತ ।
ಗಣ್ಯವೀ ಪರವೆನಗೆ ಕಂಡೆನ
ಗವ್ಯಮೂರ್ತಿಯನಾಂ ಪುರಾಕೃತ
ಪುಣ್ಯತರು ಫಲಿಸಿತು ತನಗೆನುತಾಗ ಮುನಿ ನುಡಿದ ॥ ೫೫

ಮುನಿಪ ಕಳಹಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದನು
ವನಕೆ ಬಱಿಕಾಕೃಷ್ಣನನು
ಮನದೊಳಗೆ ಭಾವಿಸುತ ಸಂತೋಷದಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತ ।
ತೊನೆಲುತಡಿತಡಿಗೊನೆದು ಹೊಗಳುತ
ದನುಜವೈರಿಯ ಲೀಲೆಯನುಪಮ
ವೆನುತ ನರ್ತಿಸುತಾಗ ತಾಪಸರೊಡನೆ ನುಡಿವುತ್ತ ॥ ೫೬

ದೇವ ನಿಮ್ಮಡಿಯಂಘ್ರಿಕಮಲವ
ನಾವ ನೆನೆವನವಂಗೆ ಜಗದಲಿ
ಸಾವುಹುಟ್ಟಿಲ್ಲೆಂಬುವೈ ವರವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ।
ನಾವಲೇ ಕೃತಕೃತ್ಯರಿಂದೀ
ದೇವಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದರುಶನ
ವೀವುದಧಿಕವೆನೋರಥವೆನೆಂತೆಂದ ಸಹದೇವ ॥ ೫೭

ಹರಿಯೊಲಿದು ವೈದಡವಿಯೈವರ
ತರುಣಿಯನು ಸಂತೈಸಿಯಾ ಮುನಿ
ವರರನುಪಚರಿಸಿದನು ಪರಮಪ್ರಿಯತರೋಕ್ತಿಯಲಿ [1] ।
ಉರುತರೋತ್ತರಸಿದ್ಧಿ ನಿಮಗಿ
ನ್ನಿಂದೆ ಫಲಿಸುವುದೆಂದು ಸೂಚಿಸಿ
ಮರಳಿ ತನ್ನಯ ಪುರಕೆ ಗಮನೋದ್ಯೋಗಯುತನಾದ ॥ ೫೮

[1] ಬುದ್ಧಿಯನೊರೆದು ಧರ್ಮಜಗೆ, ಚ.

ಸತ್ಯವನು ಸಲಹುವುದು ಕ್ಷಮೆಯನು
ಹೊತ್ತು ನಡೆಸುವುದಣ್ಣನಾಜ್ಞೆಯ
ಚಿತ್ತದಲಿ ನೀವ್ ದಾಂಟದಿಹುದಾರಣ್ಯವಾಸದಲಿ ।
ನಿತ್ಯನೇಮವ ನಡಿಸುತಾಮುನಿ
ಪೋತ್ತಮನ ಧೌಮ್ಯನ ನುಡಿಯ
ಸತ್ಕೃತ್ಯವನು ಪಾಲಿಸುತಲಿಹುದಿನ್ನೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೫೯

ಭೀಮನೆಂಬುವ ದುಡುಕನೀ ಸು
ತ್ರಾಮಸುತ ಸ್ವೈರಣೆಯುಮನದವ
ನೀಮಹಾಸತಿ ಯಿಂದು ರಿಪುಗಳ ಕೊಲಿಸಲೆಳಸುವಳು ।
ಭೂಮಿಪತಿ ಕೇಳೆಂದು ವೆರಲ
ಕ್ಷ್ಮೇಮನೋಹರ ಧೌಮ್ಯಮುನಿಯೆನೆ
ಪ್ರೇಮದಲಿ ಮುನಿನಿಕರವನೆ ಹದುಳಿಸಿದನೊಲವಿನಲಿ ॥ ೬೦

ಎಂದು ಬುದ್ಧಿಯ ಹೇಳಿ ಧೌಮ್ಯನ
ವಂದನೆಯ ಕೈಕೊಳುತ ಪಾಂಡುವ
ನಂದನರು ನಮಿಸಲ್ಕೆ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಹರುಷದಲಿ ।
ಬಂದನಾಭೂಪತಿ ಮುರಾಂತಕ
ನಂದಣದ ಬಲದೆಸೆಯುಲನಿಲಜ
ಮುಂದೆ ವಾಮದಿ ಪಾರ್ಥಯಮಳರು ದ್ರೌಪದೀದೇವಿ ॥ ೬೧

ಹಿಂದೆ ಬರುತಿರಲೆಡೆಯುಲಲ್ಲಿಯೆ
ಸಿಂದು ಕಳುಹಿದನುಚಿತದಿಂ ಸಲೆ
ಬಂಧುಗಳನೊಲವಿನಲಿ ಯದುಕುಲದಿನಪ ಕೇಳೆಂದ ।

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೋದುದು.

ಇಂದುವದನೆಯ ಹರಸಿ ಕಳಹಿಸ
ಬಂದ ಬಂದರ ಹರಸಿ ಪ್ರೇಮದ
ಲಂದು ದ್ವಾರಾವತಿಯ ಹೊಕ್ಕನು ದಾನವಧ್ವಂಸಿ ॥ ೬೨

ಕಾಲದವಧಿಯ ಕಡೆಯ ಹಾಯ್ದುವ
ಕೀಲತಾಂಗಿಯ ರಮಣನೆಂದು ಸ
ಲೀಲೆಯಲಿ ಮುನಿನಿಕರ ಸಹಿತಾಶ್ರಮಕೆ ನಡೆತಂದು ।
ಮೇಲಣಾಗತದನುವ ಪಂಥದ
ಮೇಲೆ ಮಾಡಲು ಬೇಕೆನುತ ಮುನಿ
ಜಾಲದೊಡನೈತಂದು ನೆನೆದನು ವೀರನಾರಣನ ॥ ೬೩

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಭಜಿಸಿದನು ನರನಿಂದ್ರಕೀಲದೊ
ಳಜಸುರಾರ್ಚಿತಪಾದಪೀಠನ
ತ್ರಿಜಗದಧಿಪತಿಯನು ಮಹಾನಟರಾಯ ಧೂರ್ಜಟಿಯ ॥

ಕಾಮ್ಯಕವನದ ಸಂಚಾರ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಪಾಂಡುಕುಮಾರರಟವಿಯ
ಪಾಳಿಯಲಿ ಪರುಠವಿಸಿದರು ಪದಯುಗಪರಿಭ್ರಮವ ।
ಲೋಲಲೋಚನೆ ಸಹಿತ ತತ್ಕುಲ
ಶೈಲದಲಿ ತದ್ವಿಪಿನದಲಿ ತ
ತ್ಕೂಲವರ್ತಿಗಳ ತೀರದಲಿ ತೊಳಲಿದರು ಬೇಸಱದೆ ॥ ೧
ಫಲಮೃಗಾವಳಿ ಸವೆದುದಿನ್ನೀ
ಹಳುವ ಸಾಕಿನ್ನೊಂದರಣ್ಯ
ಸ್ಥಳವ ನೋಡಲಿ ಕಟಕ ನಡೆಯಲಿ ವಿಪ್ರಸಂಕುಲದ ।

ದ್ವೈತವನ ಪ್ರವೇಶ.

ಸುಲಭವೀವನವೆಂದು ತಮ್ಮೊಳು
ತಿಳಿದು ಪಾರ್ಥಯುಧಿಷ್ಠಿರರು ಮುನಿ
ಕುಲಸಹಿತ ನಲವಿನಲಿ ಹೊಕ್ಕರು ದ್ವೈತಕಾನನವ ॥ ೨

ಅರಸ ಕಳುಹಿದ ದೂತನಾಗಜ
ಪುರವ ಹೊಕ್ಕು ತದೀಯವಾರ್ತಾ
ಭರದ ವಿವರವನರಿದು ಬಂದನು ಕಂಡನವನಿಪನ ।
ಕುರುನೃಪಾಲನ ಬಲುಹನಾತನ
ಸಿರಿಯನಾತನ ಮದವನಾತನ
ಪರಿಯನರುಹಿದನಬುಜಮುಖಿಪವನಜರು ಕಳವಳಿಸೆ ॥ ೩

ದ್ರೌಪದೀಭೀಮಸೇನರ ಕೋಪ.

ಮೂದಲಿಸಿದಳು ದ್ರುಪದತನುಜೆ ವೃ
ಕೋದರನನರ್ಜುನನನವನಿಪ
ನಾದಿಯಾದ್ಯೈವರನು ಕೌರವನೃಪನ ಪತಿಕರಿಸಿ ।
ಆದೊಡೀಕುರುರಾಜವಂಶ
ಚ್ಛೇದಧೀರಕುಠಾರವೆನುತ ವೃ
ಕೋದರನು ತೂಗಿದನು ಗದೆಯನು ಗಾಢಕೋಪದಲಿ ॥ ೪

ಧರ್ಮರಾಯನ ಸಮಾಧಾನ.

ಏಕಿದೇಕೆ ವೃಥಾ ನಿಶಾಟ
ವ್ಯಾಕರಣಪಾಂಡಿತ್ಯವಕಟ ವಿ
ವೇಕವಿರಹಿತನೈ ವೃಕೋದರ ದ್ರುಪದಸುತೆಯಂತೆ ।
ಸಾಕು ಸಾಕೈ ತಮ್ಮ ಸತ್ಯವೆ
ಸಾಕು ಸಾಕು [1] ಮದೀಯಪುಣ್ಯ
ಶ್ಲೋಕತೆಯನುಳುಹೆಂದು ಗಲ್ಲವ ಪಿಡಿದನಸಿಲಜನ ॥ ೫

---

[1] ನಮಗೆ, ಚ.

ಅರಸಿ ನಿನ್ನಯ ಶೋಕವಹ್ನಿಯೊ
ಳುರಿವುದರಿನೃಪಜಲಧಿ ಕೇಳಂ
ಬುರುಹಲೋಚನೆ ನಿನ್ನ ಲೋಚನವಾರಿಪೂರದಲಿ ।
ಕುರುನೃಪಾಲನ ಸತಿಯ [1] ಶೋಕ
ಸ್ಫುರದನಲನುಜ್ವಲಿಸುವುದು ರಿಪು
ವಿರಚಿಸಿದ ವಿಪರೀತಕಿದು ವಿಪರೀತವಹುದೆಂದ ॥ ೬

ಆಗ ವೇದವ್ಯಾಸರ ಆಗಮನ.

ಆಸಮಯದಲಿ ಬಂದನಗ್ಗದ
ಭೂಸುರನು ಶ್ರೀಕಂಠನೋ ಪ
ದ್ಮಾಸನನ ಪಲ್ಲಟವೊ ಕಮಲಾಂಬಕನ ಚುಂಬಕವೊ ।
ಭಾಸುರಕ್ರತುಶತದ ರೂಪವಿ
ಲಾಸವೊ ಶ್ರುತಿಕೋಟಿಗಳ ವಿ
ನ್ಯಾಸಭವನವೊ ದೇವ ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯ ॥ ೭

ಧರ್ಮರಾಯನ ಆದರ

ಹಾ ಮಹಾದೇವಾ ಇದಾರು ಮ
ಹಾಮುನೀಶ್ವರರೆನುತ ಮುನಿಪ
ಸ್ತೋಮವೆದ್ದುದು ಧರ್ಮನಂದನನವರಿಗಿದಿರಾಗಿ ।
ಪ್ರೇಮಪುಳಕದ ನಯನಸಲಿಲದ
ರೋಮಹರುಷದ ಸತ್ಯಭಾವದ
ಭೂಮಿಪತಿ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಮುನಿವರನ ಚರಣದಲಿ ॥ ೮

ಮುನಿಗಳ ಆದರ.

ವಿವಿಧಮುನಿಗಳ ಗೋತ್ರನಾಮ
ಪ್ರವರಸಹಿತಭಿವಾದನಾದ್ಯು
ತ್ಸವವ ಕೈಕೊಳುತನಿಬರನು ಮನ್ನಿಸಿದನುಚಿತದಲಿ ।

[1] ಅಳಿವುದಿನ್ನರಿಯು, ಕ.

ಯುವತಿ ಪದಕೆಱಗಿದರೆ 'ಭೂಯಾ
ತ್ತವ ಮನೋರಥ' ವೆನುತ ನಸುನಗು
ತವನಿಪಾಲನ ಪರ್ಣಶಾಲೆಗೆ ಮುನಿಪನೈತಂದ ॥ ೯

ಇದೆ ಪವಿತ್ರಪಲಾಶಪತ್ರದ
ಲುದಕವರ್ಘ್ಯಾಚಮನಪಾದ್ಯ
ಕ್ಕಿದೆ ವಿಮಲದರ್ಭೋಪರಚಿತಾಸನವಿಳಾಸದಲಿ ।
ಇದುವೆ ಕಾಂಚನಪಾತ್ರಜಲ ವೆಂ
ದಿದು ವರಾಸನವೆಂದು ಕೈಕೊಂ
ಬುದು ಯಥಾಸಂಭವದೊಳೆಂದನು ಧರ್ಮಸುತ ನಗುತ[1] ॥ ೧೦

ವೇದವ್ಯಾಸರಿಗು ಪಾಂಡವರಿಗು ಸಂವಾದ.

ಈ ಪವಿತ್ರೋದಕವಲೇ ದೋ
ಷಾಪಹರ ದರ್ಭಾಸನದೊಳಿಂ
ದೀಪ್ಸಿಥಿವಿಸರ್ವಾಧಿಪತ್ಯವು ಸೇರುವುದು ನಿನಗೆ ।
ಭೂಪ ಕೇಳ್ಳೈ ಜೇನುನೊಣದ ಮ
ಧೂಪಚಯುವವಕಿಲ್ಲಲೇ ಸ
ರ್ವಾಪಹಾರವು ಪರರಿಗಾಕೌರವನ ಸಿರಿಯೆಂದ ॥ ೧೧

ಬಡಲು ಬೀಟಲಿ ಮೇಣು ತಮ್ಮದಿ
ರಡವಿಯಲಿ ಹಾಯಿಕ್ಕಿ ಹೋಗಲಿ
ಮಡದಿ ಮುಳಿಯಲಿ ಜಱಿದು ಬೀಟಲಿ ಧರಣಿ ಕುರುಪತಿಗೆ ।
ಎಡೆಯಲುಳಿದವರಾಗುಹೋಗಿನ
ಗೊಡವೆ ಯೆನಗಿಲ್ಲೆನ್ನ ಸತ್ಯದ
ನುಡಿಗೆ ಬಾಧೆಗಳಿಲ್ಲದಂತಿರೆ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೧೨

ಬಾಧೆಯುಂಟೇ ನಿನ್ನ ಸತ್ಯಕೆ
ಸಾಧಿಸುವುದವಧಿಯನು ನಿನ್ನ ವಿ
ರೋಧಿಗಳಿಗೆ ನಿವಾಸವಹುದು ಕೃತಾಂತಲೋಕದಲಿ ।

1 ನಂದನನು, ಚ.

ಆಧಿಪತ್ಯಭ್ರಮಿತರಲಿ ರಾ
ಜ್ಯಾದಿಯಲಿ ಕಡಗೊಂಡಿರಖಿಳನಿ
ರೋಧವನು ಕಡನನು ಸಮೃದ್ಧಿಕವಾಗಿ ಕೊಡಿ ಯೆಂದ ॥ ೧೩

ವ್ಯಾಸರನ್ನು ಕುರಿತು ಮುನಿಗಳ ನುಡಿ.

ಆವುದರಿದಿವರಿಗೆ ಭವತ್ಕರು
ಣಾವಲೋಕನವುಂಟು ಪುನರಪಿ
ದೇವಕೀನಂದನನಲೊದಗುವ ಮೇಲುನೋಟದಲಿ ।
ಈವಿಪತ್ತೇಸೆರದು ಪಾಂಡವ
ಜೀವನಕೆ ನೀವಿಬ್ಬರಿರಲೆಂ
ದಾವಿಭಾಂಡಕಶೌನಕಾದಿಗಳೆಂದರಾಮುನಿಗೆ ॥ ೧೪

ಕರೆಸಿ ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜೆಯು ಕಂಬನಿ
ಯೊಡತೆಯಾಅಲು ನುಡಿದನಾಕೆಯು
ಕರುಣದಲಿ ಕವಿಗೊಂಡಕಳಕಳವನು ವಿಭಾಡಿಸಿದ ।

ವ್ಯಾಸರು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ ಮಾಡಿದುದು.

ಧರಣಿಪತಿಗೇಕಾಂತಭವನದೊ
ಳೊರೆದನೀಶ್ವರಬೀಜ[1] ಮಂತ್ರಾ
ಕ್ಷರವನಂಗೋಪಾಂಗಮುದ್ರಾಶಕ್ತಿಗಳು ಸಹಿತ ॥ ೧೫

ಇದು ಮಹೀಶರ ಶೋಕಹರವಿಂ
ತಿದು ವಿರೋಧಿಪ್ರಬಲಭಂಜನ
ವಿದು ಸಕಲಪುರುಷಾರ್ಥಸಾಧನವಖಿಳದುರಿತಹರ ।
ಇದು ಮಹಾಧಿವ್ಯಾಧಿಹರವಿಂ
ತಿದನು ನೀಕೊಳ್ಳರ್ಜುನಂಗೊರೆ
ವುದು ರಹಸ್ಯದೊಳೆಂದು ಮುನಿ ಕರುಣಿಸಿದನರಸಂಗೆ ॥ ೧೬

1 ವಿಷಯ, ಚ.

ಅರ್ಜುನನು ಇಂದ್ರಕೀಲದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲೆಂದು ವ್ಯಾಸರ ಆಜ್ಞೆ.

ಪಾರ್ಥನೈದುವುದಿಂದ್ರಕೀಲದೊ
ಳರ್ಥಿಸಲಿ ಶಂಕರನನಖಿಳ
ಸ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬೀಜವಿದು ಬೇಱೊಂದ ಬಯಸದಿರು ।
ವ್ಯರ್ಥರವದಿರು ನಿನ್ನ ಹಗೆಯು ಕ
ದರ್ಥನದೊಳಿನ್ನೇನು ಜಗಕೆ ಸ
ಮರ್ಥನೊಬ್ಬನೆ ಶಂಭು ಕೃಪೆ ಮಾಡುವನು ನಿನಗೆಂದ ॥ ೧೭

ವ್ಯಾಸರು ತಮ್ಮಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಿಕೆ.

ಇಂದುಮುಖಿಯನು ಭೀಮನನು ಯಮ
ನಂದನನನರ್ಜುನನು ಯಮಳರ
ನಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದನು ಮೈದಡವಿದನು ಹರುಷದಲಿ ।
ಬಂದು ಸಂದಣಿಸಿದ ಮುನಿದ್ವಿಜ
ವೃಂದವನು ಮನ್ನಿಸಿ ನಿಜಾಶ್ರಮ
ಮಂದಿರಕೆ ಮುದದಿಂದ ಬಿಜಯಂಗೈದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೮

ವ್ಯಾಸರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಿಕೆ.

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಮುನಿಪನತ್ತಲು
ಸರಿದನಿತ್ತಲು ಪಾರ್ಥನನು ನೃಪ
ಕರೆದು ವೇದವ್ಯಾಸನಿತ್ತುಪದೇಶವಿಸ್ತರವ ।
ಅಱುಹಿದನು ಕೈಲಾಸಸೀಮಾ
ವರುಷದಲ್ಲಿಹುದಿಂದ್ರಕೀಲದ
ಗಿರಿ ಮಹೇಶಕ್ಷೇತ್ರವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು ನೀನೆಂದ ॥ ೧೯

ಅಲ್ಲಿ ಭಜಿಸುವುದಮಳಗಿರಿಜಾ
ವಲ್ಲಭನ ನಾಮಾನ್ನಾಯನಿಕರಕೆ [1]
ದುರ್ಲಭನನಧಿದೈವವನು ಬ್ರಹ್ಮೇಂದ್ರಭಾಸ್ಕರರ ।

---

1 ಜಿಹ್ವೆಗೆ, ಜ.

ಬಲ್ಲೆನೆಂಬರ ಬಹಳಗರ್ವವ
ಘಲ್ಲಿಸುವ ಗಡ ತನ್ನ ಭಕ್ತರು
ಬಲ್ಲಿದರು ತನಗೆಂಬ ಬೋಳೆಯುರರಸನಿಹನೆಂದ ॥ ೨೦

ಏಱು ನಿಷ್ಪ್ರತ್ಯೂಹದಲಿ ಶಶಿ
ಮೌಳಿ ತಲೆದೋಱಲಿ ತದೀಯಶ
ರಾಳಿಗಳು ಸಿದ್ಧಿಸಲಿ ಸೇರಲಿ ಶಿವನ ಕೃಪೆ ನಿನಗೆ ।
ಸೋಲದಿರು ಸುರಸತಿಯರಿಗೆ ಸ
ಮ್ಮೇಳವಾಗದಿರವರೊಡನೆ ಕೈ
ಮೇಳವಿಸುವುದು ಕಾಮವೈರಿಯ ಚರಣಕಮಲದಲಿ ॥ ೨೧

ಮುಗ್ಗದಿರು ಮಾಯೆಯಲಿ ಮದದಲಿ
ನೆಗ್ಗದಿರು ರೋಷದ ವಿಡಂಬದ
ಲಗ್ಗಳೆಯತನದಿಂದಹಂಕೃತಿಭರದಿ ಮೆಱೆಯದಿರು ।
ಹಿಗ್ಗಿಸದಿರಾತ್ಮನನು ಲೋಭದೊ
ಳೊಗ್ಗದಿರು ಲಘುವಾಗದಿರು ಮಿಗೆ
ಹಿಗ್ಗದಿರು ಹೊಗೞಿಕೆಗೆ ಮನದಲಿ ಪಾರ್ಥ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೨

ಆಡದಿರಸತ್ಯವನು ಕಪಟವ
ಮಾಡದಿರು ನಾಸ್ತಿಕರೊಡನೆ ಮಾ
ತಾಡದಿರು ಕೆಳಗೊಳ್ಳದಿರು ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕರ ।
ಖೋಡಿಗಳೆಯದಿರಾರುವನು ಮೈ
ಗೂಡದಿರು ಪರವಧುವಿನಲಿ ರಣ
ಖೇಡನಾಗದಿರೆಂದು ನುಡಿದನು ನೃಪತಿಯರ್ಜುನಗೆ ॥ ೨೩

ಕ್ರೂರರಿಗೆ ಶಠರಿಗೆ ವೃಥಾಹಂ
ಕಾರಿಗಳಿಗತಿಮೂರ್ಖ[1]ರಿಗೆ ಯುಪ
ಕಾರಿಯುಪಘಾತರಿಗೆ ಭೂತದ್ರೋಹಿಜೀವರಿಗೆ ।

---

1 ಕುಟಿಲ, ಚ.

ಜಾರರಿಗೆ ಜಡರಿಗೆ ನಿಕೃಷ್ಟಾ
ಚಾರರಿಗೆ ಪಿಸುಣರಿಗೆ ಧರ್ಮವಿ
ದೂರರಿಗೆ ಕಲಿ ಪಾರ್ಥ ಕೇಳ್ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೨೪

ಭ್ರಾತೃಮಿತ್ರವಿರೋಧಕಗೆ ಪಿತೃ
ಮಾತೃಘಾತಿಗೆ ಖಳನಿಗುತ್ತಮ
ಜಾತಿನಾಶಕನಿಂಗೆ ವರ್ಣಾಶ್ರಮವಿದೂಷಕಗೆ ।
ಜಾತಿಸಂಕರಕಾರಿಗಾಕ್ರೋ
ಧಾತಿರೇಕಿಗೆ ಗಾಢಗರ್ವಿಗೆ
ಭೂತವೈರಿಗೆ ಪಾರ್ಥ ಕೇಳ್ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೨೫

ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯವಿಘಾತುಕಂಗತಿ
ಕಾಮುಕಗೆ ಮಿಥ್ಯಾಪ್ರಲಾಪಿಗೆ
ಭೂಮಿದೇವದ್ವೇಷಿಗತ್ಯಾಶಿಗೆ ಬಕವ್ರತಿಗೆ ।
ಗ್ರಾಮಣಿಗೆ ಪಾಷಂಡಿಗಾತ್ಮವಿ
ರಾಮಕಾರಿಗೆ ಕೂಟಸಾಕ್ಷಿಗೆ
ನಾಮಧಾರಿಗೆ ಪಾರ್ಥ ಕೇಳ್ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೨೬

ಅದಱಿನಾವೆಂಗುಪಹತಿಯು ಮಾ
ಡದಿರು ಸಚರಾಚರದ ಚೈತ
ನ್ಯದಲಿ ನಿನ್ನನೆ ಬೆಱಸಿ ಕಾಂಬುದು ನಿನ್ನ ತನುವೆಂದು ।
ಬೆದಱದಿರು ಬಲುತಪಕೆ ಶೂಲಿಯ
ಪದಯುಗವ ಮಱೆಯದಿರು ಹರಿಯನು
ಹೃದಯದಲಿ ಪಲ್ಲಟಿಸದಿರು ಸುಖಿಯಾಗು ಹೋಗೆಂದ ॥ ೨೭

ಕರುಣಿಸಲಿ ಕಾಮಾರಿ ಕೃಪೆಯಿಂ
ವರಮಹಾಸ್ತ್ರವನಿಂದ್ರಯಮಭಾ
ಸ್ಕರಹುತಾಶನನಿರುತಿವರುಣಕುಬೇರಮಾರುತರು ।

ಸುರರು ವಸುಗಳು ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾ
ಧರಮಹೋರಗಯಕ್ಷಮನುಕಿಂ
ಪುರುಷರೀಯಲಿ ನಿನಗೆ ವಿಮಳಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನೆಯ ॥ ೧೮

ಎನೆ ಹಸಾದವೆನುತ್ತ ಯಮನಂ
ದನಗೆ ಭೀಮಂಗೆಱಗಿದನು ಮುನಿ
ಜನಕೆ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಮುಳುಗಿದನಕ್ಷತೌಘದಲಿ ।
ವಿನಯದಲಿ [1] ಮುನಿವಧುಗಳಾಶೀ
ರ್ವಿನುತದಧಿದೂರ್ವಾಕ್ಷತೆಯನು
ಬ್ಬಿನಲಿ ಕೈಕೊಳುತನುಜರನು ಮನ್ನಿಸಿದನುಚಿತದಲಿ ॥ ೧೯

ನೆನೆಯದಿರು ತನುಸುಖವ ಮನದಲಿ
ನೆನೆ ವಿರೋಧಿಯ ಸಿರಿಯನೆನ್ನಯ
ಘನತರದ ಪರಿಭವವ ನೆನೆ ನಿಮ್ಮಗ್ರಜರ ನುಡಿಯ ।
ಮುನಿವರನ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶವ
ನೆನೆವುದು ಭವನ ಚರಣಕಮಲವ
ನೆನುತ ದ್ರೌಪದಿ ಯೆಱಗಿದಳು ಪಾರ್ಥನ ಪದಾಬ್ಜದಲಿ ॥ ೨೦

ಹರನ ಚರಣವ ಭಜಿಸುವೆನು ದು
ರ್ಧರತಪೋನಿಷ್ಠೆಯಲಿ ಕೇಳಲೆ
ತರುಣಿ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರವಾದಿಯ ದಿವ್ಯಮಾರ್ಗಣವ ।
ಪುರಹರನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಪಡೆದಂ
ತರಿಗಳನು ಸಂಹರಿಸಿ ನಿನ್ನಯ
ಪರಿಭವಾಗ್ನಿಯ ನಂದಿಸುವೆನೇಳೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೨೧

ಬಿಗಿದ ಬತ್ತಳಿಕೆಯನು ಹೊನ್ನಾ
ಯುಗದ ಖಡ್ಗಕಠಾರಿಚಾಪವ
ತೆಗೆದನಳವಡೆಗಟ್ಟಿ ಬದ್ದುಗೆದಾರಗೊಂಡೆಯವ ।

[1] ವನಜಮುಖಿ, ಕ. ಜ. ಟ. ಡ.

ದುಗುಡಹರುಷದ ಹುಗಿಲದಲೆಯೊ
ತ್ತುಗಳಗಿಟ್ಟೆಡೆಯಾಗಿ ಗುಣವಮೌ
ಳಿಗಳ ಮಣಿ ಕಲಿಪಾರ್ಥ ಬೀಳ್ಕೊಂಡನು ನಿಜಾಗ್ರಜನ ‖ ೨೦

ಆಗ ಆದ ಸುಶಕುನಗಳು.

ಹರಡೆ ವಾಮದಲುಲಿಯೆ ಮಧುರ
ಸ್ವರದಲಪಸವ್ಯದಲಿ ಹಸುಬನ
ಸರಸವಾಹಿತವಾಗೆ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಸಮಯದಲಿ ।
ಹರಿಣಭಾರದ್ವಾಜನುಡಿಕೆಯ
ಸರಟನಕುಲನ ತಿರಿದುಗಳ ಕು
ಕ್ಕುರನ ತಾಳಿನ ಶಕುನವನು ಕೈಕೊಳುತ ನಡೆತಂದ ‖ ೨೨

ನೀಲಕಂಠನ ಮನದ ಬಯಕೆಗೆ
ನೀಲಕಂಠನೆ ಬಲಕೆ ಬಂದುದು
ಮೇಲುಪೋಗಿನ ಸಿದ್ಧಿ ದೈತ್ಯಾಂತಕನ ಬುದ್ಧಿಯಲಿ ।
ಕಾಲಗತಿಯಲಿ ಬೞಿಕ ಪರರಿಗ
ಕಾಲಗತಿಯನು ಕಾಂಬೆವೈ ಸಲೆ
ಶೂಲಧರನೇ ಬಲ್ಲನೆನುತೈತಂದನಾಪಾರ್ಥ ‖ ೨೪

ಇಂದ್ರಕೀಲಪರ್ವತದ ಬಳಿಗೆ ಹೋದುದು.

ಅರಸ ಕೇಳ್ಬೈ ಬೞಿಕ ಭಾರತ
ವರುಷವನು ದಾಂಟಿದನು ತಂಪಿನ
ಗಿರಿಯ ತಪ್ಪಲನಿೞಿದನಾಹರಿವರುಷಸೀಮೆಯಲಿ ।
ಬೆರಸಿದನು ಬೞಿಕುತ್ತರೋತ್ತರ
ಸರಣಿಯಲಿ ಸೈನಡೆದು ಹೊಕ್ಕನು
ಸುರರ ಸೇವ್ಯವನಿಂದ್ರಕೀಲಮಹಾಮಹೀಧರವ ‖ ೨೫

ಅದರ ಸಮೀಪದ ವನದ ವರ್ಣನೆ.

ಗಿಳಿಯ ಮೃದುವಾತುಗಳ ಮೞಿಕೋ
ಗಿಲೆಯ ಮಧುರಧ್ವನಿಯ ಹಂಸೆಯ

ಕಳರವದ ಮಱಿನವಿಲ ಕೇಕಾರವದ ನಯಸರದ ।
ಮೆಲುದನಿಯ ಪಾರುವದ ತುಂಬಿಯ
ಲಲಿತಗೀತದ ಬನದ ಸಿರಿ ಬಗೆ
ಗೊಳಿಸಿತ್ತೈ ಪೂರ್ವಾಭಿಭಾಷಿತದಲಿ ಧನಂಜಯನ ॥ ೩೬

ಸೊಂಪೆಸೆವ ಕೋಗಿಲೆಯ ದನಿ ದೆಸೆ
ಕಂಪಿಸುವ ತಂಬೆಲರ ಪೂವಿನ
ಜೊಂಪವನು ಜೊಂಪಿಸುವ ಮಱಿದುಂಬಿಗಳ ಮೇಳವದ ।
ಪೆಂಪೊಗುವ ದಾವರೆಗೊಳಂಗಳ
ತಂಪಿನೊದವಿನ ಬನದ ಸೊಗಸಿನ
ಸೊಂಪು ಸೆಳೆದುದು ಮನವನೀತನ ನರಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೭

ಚಾರುತರಪರಿಪಕ್ವನವಖ
ರ್ಜೂರರಸಧಾರಾಪ್ರವಾಹಮ
ನೋರಮೇಕ್ಷುವಿಭೇದವಿದ್ರುಮರಸದ ದಾಳಿಂಬ ।
ಭೂರಿಜಂಬುಮಧೂಕಪನಸ
ಸ್ಫಾರರಸಪೂರಾನುಕಲಿತವಿ
ಹಾರಸುರಮಹಿಳಾಭಿರಂಜನವಖಿಲವನಭೂಮಿ [1] ॥ ೩೮

ವಿಲಸದಭ್ರಂಲಿಹಮಹಾತರು
ಕುಲದಿನಮರನದೀಸ್ತನಂಧಯ
ಫಲರಸದ ನದಿಗಳಲಿ ದಿಕ್ಕೂಲಂಕಷೋನ್ನತಿಯ [2] ।
ಸುೞಿವ ಪರಿಮಳಪವನನಿಂ ಕಂ
ಗೊಳಿಸಿತರ್ಜುನಕಾಮ್ಯಸಿದ್ಧಿ
ಸ್ಥಳದೊಳಂತರ್ವಿಳಿತಕಾನನವರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೯

---

[1] ...ಮಧುರಾಮ್ರಾಳಿಗಳ ಫಲ । ದೋರಣದಿನಂದೆಸೆವುತಿರ್ದುದು ಬಹಳವನ ಭೂಮಿ, ಚ.

[2] ಫಳರಸದ ನದಿಗಳ ಲತಾಸಂ । ಕುಳದ ನಾನಾಕುಸುಮದಿಂದೊಪ್ಪುವ ಕೊಳಂಗಳಲಿ, ಚ.

ಇದು ಶಿವನ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಆಕಾಶವಾಣಿಯಾಗುವಿಕೆ.

ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲರ್ಜುನತಪೋಧನ
ಗಿಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಶ್ರುತಿಯುವತಿ ಸೂಸುವ
ಚಲ್ಲೆಗಂಗಳ ಮೊನೆಗೆ ಮಿಾಸಲುಗುಡದ ಮೈಸಿರಿಯು ।
ದುರ್ಲಲಿತದಷ್ಟಾಂಗಯೋಗದ
ಕೊಲ್ಲಣಿಗೆಗೊಳಗಾಗದಪ್ರತಿ
ಮಲ್ಲಶಿವನ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿದೆ ಯೆಂದುದು ನಭೋನಿನದ ॥ ೪೦

ವನಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಅರ್ಜುನನ ತಪಸ್ಸು.

ಧರಣಿಪನ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಮಾರ್ಗಾಂ
ತರದೊಳಾರಡಿಗೈದು ಹೊಕ್ಕನು
ಹರನ ಕರಣಾಸಿದ್ಧಿ ಸಾಧನವೆನಿಪ ಗಿರಿವನವ ।
ಮುಱುದಿವಸದುದಯದಲಿ ಮಿಂದನು
ಸರಸಿಯಲಿ ಸಂಧ್ಯಾಭಿಮುಖದಲಿ
ತರಣಿಗರ್ಘ್ಯವನಿತ್ತು ದೇವವ್ರಜಕೆ ಕೈಮುಗಿದ ॥ ೪೧

ವಿನುತಶಾಂಭವಮಂತ್ರಜಪಸಂ
ಜನಿತನಿರ್ಮಳಭಾವಶುದ್ಧಿಯು
ಮನದೊಳರ್ಜುನನೆತ್ತಿ ನಿಂದನು ದೀರ್ಘಬಾಹುಗಳ ।
ನೆನಹು ನೆಮ್ಮಿತು ಶಿವನನಿತರದ
ನನೆಗೊನೆಯು ತೆರಳಿಕೆಯು ಕೊಡಚೆಯು
ಮನದ ಸಂಚಲವೀಚುವೋದುದು ಕಲಿಧನಂಜಯನ ॥ ೪೨

ಮುಗುಳುಗಂಗಳ ಮೇಲುಗುಡಿದೋ
ಳುಗಳ ಮಿಡುಕುವತುಟಿಯ ತುದಿಗಾ
ಲುಗಳ ಹೊರಿಗೆಯ ತಪದ ನಿರಿಗೆಯ ನಿಷ್ಪ್ರಕಂಪನದ ।
ಬಿಗಿದ ಬಿಲ್ಲಿನ ಬೆನ್ನ ಬತ್ತಳಿ
ಕೆಗಳ ಕಿಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಕಠಾರಿಯ
ಹೆಗಲೆಡೆಯಾಯುಧದ ಹೊಸತಪಸಿ ತೊಡಗಿದನು ಬಲುತಪವ ॥ ೪೩

ಇಂದ್ರನ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ಸಂವಾದ.

ಅರಸ ಕೇಳ್ಕೆ ವಿಪ್ರವೇಷವ
ಧರಿಸಿ ಧರೆಗಿಳಿದನು ಸುರೇಶ್ವರ
ತರಹರಿಸದೀಮಾತ ನುಡಿದನು ನಿಜಕುಮಾರಂಗೆ ।
ಮರಿಚಮೌಕ್ತಿಕಲೋಹಹೇಮಾ
ಭರಣ ಚರ್ಮದುಕೂಲಮಿಳಿಹಾ
ದರಿಯು ಹೂವಿನ ದಂಡೆಗೇಕನಿವಾಸವೇಕೆಂದ ॥ ೪೪

ಆವ ಸೇರುವೆ ತಪಕೆ ಚಾಪಶ
ರಾವಳಿಗೆ ಶಮೆ ದಮೆಗೆ ಖಡ್ಗಕಿ
ದಾವ ಸಂಮೇಳನ ವಿಭೂತಿಗೆ ಕವಚಸೀಸಕಕೆ ।
ಆವುದಿದಭಿಧಾನ ತಪವೋ
ಡಾವರಿಗಪಿದ್ಯಾಸಮಾಧಿಯೊ
ನೀವಿದೆಂಥಾಋಷಿಗಳೆಂಬುದನರಿಯೆ ನಾನೆಂದ ॥ ೪೫

ಕಂದೆರೆದು ನೋಡಿದನು ನೀವೇ
ನೆಂದೊಡೆಯು ಹೃದಯಾಬ್ಜಪೀಠದೊ
ಳಿಂದುಮೌಳಿಯ ನಿಲಿಸಿ ಮೆಚ್ಚಿಸುವೆನು ಸಮಾಧಿಯಲಿ ।
ಇಂದಿನೀಬಹಿರಂಗಚಿಹ್ನದ
ಕುಂದುಹೆಚ್ಚಿನಲೇನು ಫಲವೆನ
ಲಂದು ತಲೆದೂಗಿದನು ಸುರಪತಿ ತೋರಿದನು ನಿಜವ ॥ ೪೬

ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಇಂದ್ರನ ವರದಾನ.

ಮಗನೆ ನಿನ್ನಯ ಮನದ ನಿಷ್ಠೆಗೆ
ಸೊಗಸಿದೆನು ಹಿರಿದಾಗಿ ಹರನಿ
ಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಿ ಪಾಲಿಸಲಿ ನಿನ್ನ ಮನೋಭಿವಾಂಛಿತವ ।

ಹಗೆಗೆ ಹರಿವಹುದೆಂದು ಸುರಮೌ
ಳಿಗಳ ಮಣಿ ಸರಿದನು ವಿಮಾನದೊ
ಳಗಧರನ ವೈದುನನ ಮಹಿಮೆಯನಿನ್ನು ಕೇಳೆಂದ ‖ ೪೭

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಆರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಮುನಿನಿಕರ ಬಿನ್ನವಿಸೆ ಕರುಣಾ
ವನಧಿ ಶಂಭು ಕಿರಾತಮಯರೂ
ಪಿನಲಿ ಹೊಕ್ಕನು ಬನದೊಳಿಕ್ಕಿದನು ಮೂಕದಾನವನ ‖

ಅರ್ಜುನನು ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದುದು.

ಮರಳಿದನು ದಿವಿಜೇಂದ್ರನಿತ್ತಲು
ಹರನೊಳಗೆ ಹೊರೆಯೆತ್ತಿದಂತಃ
ಕರಣ ಹಿಗ್ಗಿತು ಹುದುಗಿದುದು ಬಹಿರಂಗಭಾವನೆಯು ।
ಧರಣಿ ಮೊದಲೆನೆ ಭೂತಪಂಚಕ
ಮರುತಪಂಚಕವಿಷಯದಿಂದ್ರಿಯ
ಕರಣವಿಪ್ಪತ್ತೈದುತತ್ವಾತ್ಮಕನ ಚಿಂತಿಸಿದ ‖ ೧

ಮೇಲೆ ವಿದ್ಯಾರಾಗನಿಯತಿಯು
ಕಾಲಕಲನಾತ್ಮಕನ ಮಾಯೆಯು
ಮೇಲುಪೋಗಿನ ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾರೂಪನೀಶ್ವರನ ।
ಕೇಳು ನೃಪತಿ ಸದಾಶಿವನನು
ತ್ತಾಳಶಕ್ತಿಯನಖಿಳತತ್ತ್ವದ
ಮೌಳಿಮಣಿಯನಖಂಡಶಿವನನು ಪಾರ್ಥ ಚಿಂತಿಸಿದ ‖ ೨

ಮೂಱುದಿನಕೊಮ್ಮೆಮ್ಮೆ ಫಲದಾ
ಹಾರದಲಿ ನೂಕಿದನು ತಿಂಗಳ
ನಾಱುದಿವಸಕೆ ಫಲವ ಕೊಂಡನು ತಿಂಗಳೆರಡಱಲಿ ।
ಮೂಱುತಿಂಳ ಕಳೆದನಿಂತೀ
ಬೀಱುದಿವಸಕೆ ಕಂದಮೂಲಾ
ಹಾರದಲಿ ತಱಗೆಲೆಯುಲಿರ್ದನು ನಾಲ್ಕುಮಾಸದಲಿ ॥ ೩

ಬೞಿಕ ಪವನಾಹಾರದಲಿ ನಿ
ಸ್ಖಲಿತಶಿವಪದಭಕ್ತಿಸುಧೆಯುಲಿ
ತಳತರೋಮಾಂಚನದ ಕಂದದ ಕುಂದದವಯುವದ ।
ಥಳಥಳಸುವಾನನದ ಸತ್ವೋ
ಜ್ಜ್ವಲಿತಚಿತ್ತದ ಸುಪ್ರಭಾವದ
ಬಳವಿಗೆಯುಲುತ್ಕೋಚವಾದುದು ತಪ ಧನಂಜಯನ ॥ ೪

ಯಮದೊಳುತ್ಪಾದಿಸಿದ ನಿಯಮ
ಶ್ರಮವ ಗೆಲಿದನು ಶಂಭುವಿನ ಪದ
ಕಮಲ ಬೈಸಿಕೆಯಾದುದೆತ್ತಿದ ಜೀವ ಪವನನಲಿ ।
ಭ್ರಮಸುವಿಂದ್ರಿಯಗಣವನುೞಿದಾ
ಕ್ರಮಿಸಿ ಶಂಕರಭಾವದಲಿ ಸಂ
ಕ್ರಮಿಸಿ ಧರಿಸಿ ಸಮಾಧಿಯನು ತಳೆದಾತ್ಮಪರನಾದ ॥ ೫

ವಿಮಳಮತಿ ಕೇಳಿಂದ್ರಿಯಾರ್ಥ
ಭ್ರಮೆಯು ಜಾಗ್ರದವಸ್ಥೆಯಂತ
ಸ್ತಿಮಿತಕರಣಭ್ರಮೆಯುಲುದಿತಸ್ವಪ್ನವೀಥಿಯುಲಿ ।
ಗಮಿತತದ್ವಾಸನೆಯು ಬೀಜ
ಕ ಮಸುಷುಪ್ತ್ಯಾವಸ್ಥೆಯುಲಿ ಸಂ
ಕ್ರಮಿಸದಗ್ಗದ ತುರ್ಯಶಿವನನು ಪಾರ್ಥ ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೬

ತಾನೆ ಶಿವನೋ ಮೇಣು ಶಿವನ
ಧ್ಯಾನ ತನಗದ್ವೈತದನುಸಂ
ಧಾನಕಿದು ಜವನಿಕೆಯೋ ಜೀವಾತುಮನ ಜಂಜಡವೊ ।
ಧ್ಯಾನವೋ ಮೇಣ್ ದ್ವೈತವೋ ತ
ದ್ಧ್ಯಾನಕರ್ತೃವೊ ತ್ರಿಪುಟಿರಹಿತನೊ
ತಾನು ಮೇಣೆನಲಾಯ್ತು ಚಿತ್ತದ ಶುದ್ಧಿಯರ್ಜುನನ ॥ ೭

ಮುನಿಯಿದೇನೈ ಚಿತ್ರವಾಯ್ತು
ರ್ಜುನನ ಚಿತ್ತದಲೇನು ತಾಮಸ
ಜನಿತಕರ್ಮವೋ ಶುದ್ಧತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಜಲಧಿಯಲಿ ।
ಮನಮುಳುಗಿ ಮಗುಳೆದ್ದು ಶಿತಿಕಂ
ಠನಲಿ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವನು ಬೇಡಿದ
ನೆನಲು ಜನಮೇಜಯಗೆ ವೈಶಂಪಾಯುಮುನಿ ನುಡಿದ [1] ॥ ೮

ಅರಸ ಕೇಳೈ ರಾಜಸಾಂತಃ
ಕರಣವೆದು ಕಾಮ್ಯೈಕಸಿದ್ಧಿ
ಸ್ಫುರಣಗೋಸುಗ ತಪವಲೇ ರಾಜ್ಯಾಭಿಲಾಷೆಯಲಿ ।
ಹರಚರಣನಿಕ್ಷಿಪ್ತಚೇತಃ
ಸ್ಫುರಣೆ ತತ್ಪರಿಯಂತವುಕ್ಕಿತು
ಪರಮವಸ್ತು ನಿಜಸ್ವಭಾವಕೆ ಚಿತ್ರವೇನೆಂದ ॥ ೯

ಮೇಲೆ ಮೇಲೀತನ ತಪೋಗ್ನಿ
ಜ್ವಾಲೆ ಜಡಿದುದು ತಡೆದುದಭ್ರ
ಸ್ಥಾಳಿಯಲಿ ಸೈವರಿವ ಸೂರ್ಯಾಚಂದ್ರಮಪ್ರಭೆಯು ।
ಢಾಳಿಸುವ ಪರಿಧೌತಮೌನಿಕ
ರಾಳತೇಜೋಗರ್ಭತಮಃಧೂ
ಮಾಳಿಯಲಿ ಮೇಘಾಳಿ ಮಸಗಿದುದರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦

1 ಮುನಿಯಿಂತೆಂದ ನಸುನಗುತ, ಚ.

ಈತನುಗ್ರತಪಃಪ್ರಭಾವ
ಖ್ಯಾತಿ ವಿಗಡಿಸಿತಖಿಳಲೋಕ
ವ್ರಾತವನು ಸೋತವನು ಕೌರವನೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೊ ।
ಈತನೀಶ್ವರನಸ್ತ್ರವನು ಕೈ
ಯಾತುಕೊಂಡರೆ ಬಳಿಕ ರಿಪುನೃಪ
ಜಾತರಿದಿರೇ ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಮಹೀಪಾಲ ॥ ೧೧

ಏನನೆಂಬೆನು ಪಾರ್ಥನುಗ್ರತ
ಪೋನಿದಾಘಜ್ವಾಲೆಯನುಸಂ
ಧಾನವನು ತತ್ಪರಿಸರದ ಪಾವನತಪೋಧನರ ।
ಮೌನವಡಗಿದುದು ಜಪಾನು
ಷ್ಠಾನ ಬಿಡೆ ಬೀಸಿತ್ತು ಸಮಾಧಿ
ಧ್ಯಾನ ಸೀಕರಿಯಾಯ್ತು ಸಾರವಿಚಾರ ಶಮಸಹಿತ ॥ ೧೨

ಅರ್ಜುನನ ಧ್ಯಾನಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿದು ಋಷಿಗಳ ಅಸೂಯೆ.

ಶ್ರುತಿಯಲುಳಿ ತಗ್ಗಿತು ವಿವೇಕ
ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಪಲ್ಲಟವಾಯ್ತು ಮತ್ಸರ
ಮತಿಯ ಮೈಲಿಗೆ ಬಿದ್ದುದಾತ್ಮಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ।
ಧೃತಿಯವರ ಬಾಹೆಯಲಸೊಯಾ
ಸತಿಯ ಕಾಹಿಯ ಮನದಲಿರ್ದರು
ಯತಿಗಳೀತನ ತಪದ ತೇಜದ ಹೊದರ ಹೊಯ್ಲಿನಲಿ ॥ ೧೩

ಕೋಪವೆ ರಟಸಿತಾಧಿಭೌತಿಕ
ತಾಪ ತಳಿತುದು ಹೃದಯವೀಶ್ವರ
ರೂಪವನು ಮುಚ್ಚಿದುದು ಮಾಯಾಮೋಹಮುದ್ರೆಯಲಿ ।
ಶಾಪಭೀತರಹಮ್ಮಮತೆಯ ಕ್ರ
ತಾಪರಾಧರು ಪ್ರಕೃತಿಗುಣಯು
ಜ್ಞೋಪವೀತರು ಮಸಗಿದರು ಮುನಿಗಳು ತಪೋವನವ ॥ ೧೪

ಆಗ ವನದಲ್ಲಿದ್ದ ಮುನಿಗಳು ಅರ್ಜುನನ ತಪಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಿ
ಶಿವನನ್ನು ಮರೆಹೋದುದು.

ಹಱಿವ ಹಾವಸೆಮನದಲಿರ್ದರು
ಕೆಲರು ಕೆಲರೆಡೆಯಾಡುತಿರ್ದರು
ತಿಳಿವು ಮರೆವೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲರುಪಶಾಂತಿಭಾವದಲಿ ।
ಕೆಲರಿದೇನಿವನಿಲ್ಲಿ ತೊಲಗಿಸಿ
ಕಳೆವುದೀತನನೆಂದು ತಮ್ಮೊಳು
ಕಳವಳಿಸುತೊಮ್ಮೊತ್ತವಾದುದು ಸಕಲಮುನಿನಿಕರ ॥ ೧೫
ಕೆದಱಿದುದು ಜಡೆ ಯಕ್ಷಮಾಲೆಗ
ಳುದುರಿದುವು ಕರದಲಿ ಕಮಂಡಲು
ವೆದುರಿದುದು ಹಱಿವಾಯ್ತು ಹರಿಣಾಜಿನ ಮುನೀಶ್ವರರ ।
ಕದಡಿತಂಗವಿಭೂತಿ ಕಡುಗೋ
ಪದಲಿ ಹರಿದರು ಹರಗಿರಿಯ ಹ
ತ್ತಿದರು ಕಂಡರು ರಾಜಮೌಳಿಯ ರಾಜಮಂದಿರವ । ೧೬
ಶಿವನ ಭವನವ ದೂರದಲಿ ಕಂ
ಡಿವರು ಮೈಯಿಕ್ಕಿದರು ವರಮುನಿ
ನಿವಹ ಬಂದುದ ಬಾಗಿಲವದಿರು ಬಿನ್ನಹದ ಹದನ ।
ವಿವರಿಸಲು ಕರೆಸಿದನು ಕರುಣಾ
ರ್ಣವನ ಕಂಡರು ಮೈಯ್ಯ ಚಾಚಿದ
ರವನಿಯಲಿ ಜಯ ಜಯ ಮಹೇಶ ನಮಶ್ಶಿವಾ ಯೆನುತ ॥ ೧೭
ಏಱಿರೈ ಸಾಕೇಱಿರೈ ಸಾ
ಕೇಱಿ ಕುಳ್ಳಿರಿ ಬಂದ ಕಾರ್ಯವ
ಹೇೞಿ ಯೆನೆ ಮುನಿನಿಕರ ವೆರ್ದುದು ನೊಸಲ ಕೈಗಳಲಿ ।
ಹೇೞಿ ನೀವ್ ಹೇೞಿನ್ನು ಹಿರಿಯರು
ಹೇೞಿ ಯೆನುತೊಳಗೊಳಗೆ ಘೋಱಾ
ಘೋಱಿ ಮಸಗಿದುದೊಬ್ಬ ಮುನಿ ನಿಲಿಸಿದನು ಕಳಕಳವ ॥ ೧೮

ನೀಲಲೋಹಿತ ಚಿತ್ತವಿಸು ಶಶಿ
ಮೌಳಿ ಬಿನ್ನಹ ನಿಗಮಮಹಿಳಾ
ಮೌಳಿಮಣಿನೀರಾಜಿತಾಂಘ್ರಿಸರೋಜಜನವಧಾನ ।
ಪಾಲಿಸುವುದಾರ್ತರನು ಪರಮಕೃ
ಪಾಳು ನೀನತಿದೀನರಾವು ವಿ
ಟಾಳಸಂಗತಿಯಾದುದಸ್ಮಜ್ಜಪತಪಸ್ಸ್ಥಿತಿಗೆ ೧೯

ಶಾಂತಿಯೇ ಮನೆ ನಿಮ್ಮ ಚರಣದ
ಚಿಂತೆಯೇ ಮನೆವಾರ್ತೆ ವರವೇ
ದಾಂತತತ್ತ್ವರಹಸ್ಯಮನನಾದಿಗಳು ಸರ್ವಸ್ವ ।
ದಾಂತಿಯೇ ಸುಖಭೋಗ ಮಾಯಾ
ಶ್ರಾಂತಿಯೇ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವಿದು ಮುನಿ
ಸಂತತಿಗೆ ವರ್ತನವಲೇ ವೈದಿಕವಿಧಾನದಲಿ ॥ ೨೦

ಹೋದ ಹೊಲಬಿಲ್ಲದಊೊಳಗೆ ದು
ರ್ಭೇದತಪವೇ ಹೊತ್ತುತಿದೆ ಜ
ಳ್ಳಾದುವೆಮ್ಮ ಸಮಾಧಿಸ್ಥೈರಣೆ ಶಮದಮಾದಿಗಳು ।
ಕಾದುದಾವನಭೂಮಿ ತರುಗು
ಲ್ಮಾದಿಗಳು ಕಟ್ಟೊಣಗಲಾದುವು
ತೀದುದೆಮ್ಮಯ ಜಪಸಮಾಧಿಯು ಕರ್ಮವಿಧಿಯಿಂದ [1] ॥ ೨೧

ರಾಯನೋ ವೇಣವನು ರಾವುತ
ನಾ [2] ಯಕನೊ ಋಷಿಯಲ್ಲ ಋಷಿಗೇ
ಕಾಯುಧಂಗಳ ಗೊಡವೆ ನಮಗೇಕದಱ ಬೂತಾಟ ।
ಸಾಯಕದ ಬತ್ತಳಿಕೆ ಚಾಪವ
ಡಾಯುಧದ ಕುಶೆವೆರಳಜಡೆಗಳ
ನಾಯಕದಲನುಚಿತದ ಸಂಗದ ತಪಸಿ ಯಿಹನೆಂದ ॥ ೨೨

---

[1] ನಿತ್ಯ ವಿಧಿಯೊಳ್ಬನ ದೆಸೆಯುಲಿಂದು, ಚ. [2] ಪಾ, ಚ.

ಆಡಿದೊಡೆ ನಾವ್ ಮುನಿಗಸೂಯೆಯು
ಮಾಡಿದವರಿದ ನಿಮ್ಮಡಿಗೆ ನಾ
ಮಾಡದಿರ್ದೊಡೆ ಬಿಸಿಲರಾಶಿಯುನುರಿಯು ಸೂತಕವ ।
ಕೂಡಿತೆಮ್ಮಯ ಕರ್ಮಗತಿ ತಪ
ಗೇಡಿಯುನು ಬಿಡದೆಬ್ಬಿಸೆಮಗೆಡೆ
ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮೊಯ್ಯಿಕ್ಕಿತು ಮುನಿಸ್ತೋಮ ॥ ೨೩

ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮನು ಪಿಸುಣರೆಂದೇ
ಚಿತ್ತವಿಸಲಾಗದು ತಪೋವನ
ಹೊತ್ತುತಿದೆ ವಿಪರೀತ ತಪಸಿಯು ತೀವ್ರತೇಜದಲಿ ।
ಇತ್ತಲೊಂದು ತಪೋವನವ ನಮ
ಗಿತ್ತು ಕರುಣಿಸು ಮೋಣ್ವಿಕಾರಿಯು
ನೆತ್ತಿ ಕಳ್ ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ ಯೆಂದುದು ಮುನಿಸ್ತೋಮ ॥ ೨೪

ಆಗ ಈಶ್ವರನು ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅರ್ಜುನನೆಂದು ತಿಳಿದು
ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು.

ಕೇಳುತವನಾರೋ ಯೆನುತ ಶಶಿ
ಮೌಳಿ ವಿಮಲಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯೊ
ಳಾಳನಱಿದನು ಮನದೊಳಗೆ ನಮ್ಮವನಲಾ ಯೆನುತ ।
ಬಾಲಹಿಮಕರಕಿರಣದೊಡನೆ ಸ
ಮೇಳವಹ ನಗೆ ಮಿನುಗೆ ಮುನಿ
ಜಾಲವನು ನೋಡಿದನು ಸುರಿದನು ಕೃಪೆಯ ತನಿರಸವ ॥ ೨೫

ಅಱಿದೆನಾನಂಜದಿರಿ ಹುಯ್ಯಲ
ಬಱಿದೆ ತಂದಿರಿ ನಿಮ್ಮಗೆಲವಿಂ
ಗೆಱಗುವವನವ [1] ನಲ್ಲ ಬೇಱಿಹುದಾತನಂಘವಣೆ ।

1 ಗೆರಡಬಗೆವವ, ಚ.

ಅಱುಹಲೇಕೆ ಭವತ್ತಪೋವನ
ನೆಱೆ ನಿಮಗೆ ನಾನವನನಬ್ಬಿಸಿ
ತೆಱಹ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡುವೆನೆಂದನು ತ್ರೈಪುರಧ್ವಂಸಿ ॥ ೧೬

ಏಟಿ ನೀವಾಶ್ರಮಕೆ ಹೋಗಿ ಭ
ಡಾಳಿಸಲಿ ಮುನಿವರನ ತಪವಿ
ನ್ನೇಱಿ ಸಾಕೆಂದಭಯವಿತ್ತು ಕರಾಂಬುಜವ ನೆಗಹಿ ।

ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಸರ್ವರನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸೆಂದು ನಂದೀಶ್ವರನಿಗೆ
ಶಿವನ ಅಪ್ಪಣೆ ಮತ್ತು ಡಂಗುರ.

ಬೀಳುಕೊಟ್ಟನು ಸಕಲಮುನಿಜನ
ಜಾಲವನು ಕರೆ ಭೂತನಿಕರವ
ಮೇಳವಿಸಹೇಟೆಂದು ನಂದೀಶ್ವರಗೆ ನೇಮಿಸಿದ ॥ ೧೭

ಅರಸ ಕೇಳ್ಕೆ ಬೇಂಟೆಯೆಂದೀ
ಶ್ವರನ ಕಟಕದಲಾಡಿದುದು ಡಂ
ಗುರದ ದನಿ ಡಾವರದಲೈದಿತು ನಿಖಿಳಭೂತಚಯು [1] ।

ಈಶ್ವರನು ಕಿರಾತವೇಷವನ್ನು ತಾಳಿದುದು.

ಪರಮಕರುಣಾಸಿಂಧು ಭಕ್ತರ
ಪೊರೆವ ಭರದಲಿ ಭೂರಿಮೃಗಯಾ
ಚರಣೆಗೋಸುಗ ಶಬರವರರೂಪವನು ಕೈಕೊಂಡ ॥ ೧೮

ತೆಗೆದು ತಲೆಮಾಲೆಯನು ಹಸುರಂ
ಗಿಗಳ ತೊಟ್ಟನು ಸುತ್ತುವರೆ ಹೀ
ಲಿಗಳ ಹರಹಿನ ಪಾರಿವದ ಚಲ್ಲಣವ ವೆಂಠಣಿಸಿ ।
ಬಿಗಿಜಡೆಯ ಶಶಿಮುಖಕೆ ಪತ್ರಾ
ಳಿಗಳ ಕಟ್ಟಿ ಕಿರಾತವೇಷದ
ವಿಗಡದೇವರ ದೇವ ಕೊಂಡನು ಚಾಪಮಾರ್ಗಣವ ॥ ೧೯

1 ಭುವನವನು, ಚ.

ಬಳಿಕ ಈಶ್ವರನ ಪರಿವಾರವೆಲ್ಲ ಕಿರಾತರ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದುದು.

ದೇವನನುರೂಪದಲಿ ನಿಂದರು
ದೇವಿಯರು ಗುಹಗಣಪತಿಗಳೆ
ಲ್ಲಾ ವಿನೋದವ ನೋಡಲಳವಡಿಸಿದರು ಶಾಬರವ ।
ಆವಿಗಡನಂದೀಶ ವೀರಕ
ದೇವವರರೇಣುಕಮಹೋದರ
ದಾವಶಿಖಿವರವೀರಭದ್ರಾದ್ಯಖಿಳದೇವಗಣ [1] ॥ ೩೦

ಅರಸ ಕೇಳ್ಕ ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ
ಯರು ಮಹೋಪನಿಷನ್ನಿತಂಬಿನಿ
ಯರು ದಿಶಾದೇವಿಯರು ಶ್ರುತಿವಿದ್ಯಾದಿಶಕ್ತಿಯರು ।
ಉರಗಿಯರು ವಿದ್ಯಾಧರಿಯರ
ಪ್ಸರಿಯರೌಷಧಮಂತ್ರದೇವತೆ
ಯರು ಪುಳಿಂದಿಯರಾದರು [2] ಮಹೇಶ್ವರಿಯು ಬೆಸಸಿನಲಿ ॥ ೩೧

ಧೃತಿ ಮಹೋನ್ನತಿ ತುಷ್ಟಿ ಪುಷ್ಟಿ
ಸ್ಮೃತಿ ಸರಸ್ವತಿ ಸಂವಿದಾಯುತಿ
ಮತಿ ಮನಸ್ವಿನಿ ಸಿದ್ಧಿ ಕೀರ್ತಿ ಖ್ಯಾತಿ ಮಿತಿ ನಿಯುತಿ ।
ಗತಿ ಕಳಾಮಾನಿನಿ ಕಳಾವತಿ
ರತಿ ರಸಾವತಿ ಚಂಡಿ ಜಯೆ ಮಘ
ಮತಿ ಯೆನಿಪ ದೇವಿಯರು ಶಬರಿಯರಾಯ್ತು ನಿಮಿಷದಲಿ ॥ ೩೨

ಮಾರಿ ಚಾಮುಂಡಾ ಸ್ಮಶಾನಾ
ಗಾರವತಿ ವರಕಾಳರಾತ್ರಿ ಮ
ಹೀರಮಣಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಯೋಗಿನಿ ಯಜ್ಞಶಕ್ತಿಗಳು ।
ವೀರಸಿರಿ ವನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಶಾಕಿನಿ
ವಾರಿದೇವತೆ ಡಾಕಿನೀಮುಖಿ
ಭೂರಿಶಕ್ತಿಗಳೈದೆ ಶಬರಿಯರಾಯ್ತು ನಿಮಿಷದಲಿ ॥ ೩೩

---

1 ಭೂತಗಣ, ಟ   2 ರಾಯ್ತುಪರಮೇ, ಚ. ಟ.

ಜಾಳಿಸಿದ ಹದವಿಲ್ಲುಗಳ ಬಡಿ
ಕೋಲುಗಳ ಸಂಕಲೆಯುನಾಯ್ಗಳ
ಕೋಲುವಲೆಗಳ ಕಣಿ ವಲೆದಡಿವಲೆಯು ನಿಡಿವಲೆಯು ।
ಕಾಲುಕಣ್ಣಿಯು ಹೆಬ್ಬಲೆಯು ಬೆ
ಳ್ಳಾಲಹೊಱಗಳ ಗಳಗಳಂಟಿನ
ಮೇಲುಗೊಂಬಿನ ಬೇಟೆಕಾಱರು ಬಟಿಸಿದರು ಶಿವನ ॥ ೨೪

ಶ್ರುತಿಗಳೊಟಗತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರದ
ಗತಿಯು ಸೋಹಿನ ತಂತ್ರಮುಯುಸಂ
ಗತಿಯು ಸೋಂಪಿನ ವಿವಿಧಜಪಯುಜ್ಞಾದಿಗಳ ಬಲೆಯು ।
ವ್ರತದ ಜಂತ್ರದ ಕಣ್ಣಿಗಳ ಸ
ತ್ಕೃತಿಯು ಕೋಲ್ಗುಂಡುಗಳ ಯೋಗ
ಸ್ಥಿತಿಯು ಸರಳಿನ ಬೇಟೆಕಾಱರು ಬಟಿಸಿದರು ಹರನ ॥ ೨೫

ಶ್ರವಣಮನನದ ಬೀಸುವಲೆ ಶಾಂ
ಭವಸುವೇದದ ದೀಕ್ಷೆಗಳ ಬಲು
ಗವಣೆಗಳ ಪಶುಪಾಶಬಂಧದ ಬೋಳಯಂಬುಗಳ ।
ನವವಿಧಾಮಳಭಕ್ತಿಗಳ ರಣ
ದವಕದೀಹದ ಹುಲ್ಲೆಗಳ ಮೃಗ
ಭವವಿದಾರಣಸುಭಟರೈದಿತು ಶಿವನ ನೇಮದಲಿ ॥ ೨೬

ಸೋಹಿದರೆ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಹಾಯ್ದುವು
ಮೋಹತಮದಂಭಾದಿಮೃಗತತಿ
ತೋಹಿನಲಿ ಬಿದ್ದುವು ಮಹಾಪಾತಕಮದೇಭಚಯು ।
ದ್ರೋಹದೀಯದ ಮೃಗವಪಾಯುವ
ರಾಹ ಸಂಕೀರ್ಣೋಪಪಾತಕ
ವಾಹರಿಪುಗಳನಂತವಟಿದುವು ಹರನ ಬೇಂಟೆಯಲಿ ॥ ೨೭

ಜಯಜಯೆಂದುದು ನಿಖಿಳಜಗ ಶ್ರುತಿ
ಚಯ ಛಡಾಳಿಸಿ ಹೊಗಳುತಿರ್ದುವು
ನಯನಗೋಚರವಾಯ್ತು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಮಶಿವತತ್ತ್ವ ।
ಲಯದ ಜನನದ ಸುಳಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ
ಲಯಸಮುದ್ರವ ಸುಳಿದು ಕಳೆ ನಿ
ರ್ಭಯವು ಭಕ್ತರಿಗೆಂಬವೋಲ್ ಮಸಗಿತು ಮಹಾಶಬ್ದ ॥ ೩೮

ಕಿರಾತ ವೇಷಿಯಾದ ಈಶ್ವರನು ಸಪರಿವಾರನಾಗಿ ಇಂದ್ರ
ಕೀಲಕ್ಕೆ ಬಂದುದು.

ಹೇಳುವರೆ ರೋಮಾಂಚನವಲಾ
ಕೇಳು ನೃಪ ಕೈಲಾಸವಾಸಿಯು
ಲೀಲೆಯನು ನಿಜಭಕ್ತಜನಸಂದರ್ಶನಾರ್ಥವಲ ।
ಆಳು ನಡೆತಂದಿಂದ್ರಕೀಲದ
ಶೈಲವನು ಬೆಳಸಿತು ಮಹಾದ್ಭುತ
ದೇಳಿಗೆಯನೇನೆಂಬೆನೈ ಕೈರಾತವಿಭ್ರಮವ ॥ ೩೯

ಈ ರಭಸವನ್ನು ಮೂಕದಾನವನು ಕೇಳಿ ಹಂದಿಯ ರೂಪವನ್ನು
ತಾಳಿ ಬಂದುದು.

ಇಂಬಿನಲ್ಲಿಹ ಮೂಕದಾನವ
ನೆಂಬನೊಬ್ಬನ ತನ್ಮಹಾದ್ರಿನಿ
ತಂಬವನದ ನಿಕುಂಜದಲಿ ನಿರ್ಭಯವಿಹಾರದಲಿ ।
ಚುಂಬಿಸಿತು ಬಲುರಭಸವದು ವಿಲ
ಯಾಂಬುಧಿಯ ಕಳಕಳವೆನೆ ಸುರರ
ತಿಂಬೆನೀಕ್ಷಣವೆನುತ ಖಳನಾಲಿಸಿದನಾಧ್ವನಿಯ ॥ ೪೦

ಹಂದಿಯಾದನು ದನುಜನಾಗಿರಿ
ಕಂದರವ ಹೊಱವಂಟು ಬೇಟೆಯ
ಮಂದಿಯೊಳಗಡಹಾಯ್ವುತಿತ್ತಿದನಡ್ಡಬಿದ್ದವರ ।

ಹಂದಿಯಿದು ಬಿಡು ನಾಯ್ಗಳನು ಬಿಡು
ಹಿಂದಹಿಡಿ ಕೆಡೆ ಕುತ್ತು ಕೈಕೊ
ಳ್ಳೆಂದು ಗಜಬಜಿಸಿತ್ತು ಗಾವಳಿ ಗಹನಮಧ್ಯದಲಿ ॥ ೪೧

ಎಳೆವೆಱೆಯನಡುವಿರ್ದ ರಾಹುವೊ
ಉಳಿವಡುವ ದಾಡಿಗಳ ದೊಯು ಮಿಗೆ
ಬಳೆದನೀಲಾಚಲಕೆ ಸರಿಯೆಂದೆನಿಪ ಹೇರೊಡಲ ।
ಮುಳಿದು ಗರ್ಜಿಸಿ ಕಿಡಿಸುರಿವೆಕಂ
ಗಳ ಸರೌದ್ರಾಟೋಪದಲಿ ಕೆ
ಕ್ಕಳಿಸಿದೆಕ್ಕಲ ನೋಡುತಿರ್ದುದು ದೇವಸಂತತಿಯು ॥ ೪೨

ಕೊಡೆ ಕಟ್ಟಿತು ಭೂತಗಣ ದನಿ
ಮಾಡಿ ಭರದಬ್ಬರಿಸಿ ವೆಗೇಱೆಯು
ನೀಡಿ ನಾಯ್ಗಳು ತುಡುಕಿದುವು ತಿರುಗಿದರೆ ಹಿಮ್ಮಡಿಯು ।
ಝಾಡಿಸುತ ಕವಿದೆಕ್ಕಲಂದೋ
ಡಾಡಿ ಬಿರಿದುದು ನೊಱುಘಾಯದಿ
ನೋಡುತಿರ್ದುದು ಸೇನೆ ಕಂಡನು ಶೂಲಿ ಸೂಕರನ ॥ ೪೩

ಈಶ್ವರನ ಬಾಣದ ಏಟಿನಿಂದ ಧ್ವನಿಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದ ಹಂದಿಯನ್ನು ಪಾರ್ಥನು ನೋಡಿದುದು.

ಇದುವೆ ಸಮಯವೆಲಾ ಯೆನುತ ಹೂ
ಡಿದನು ಬಾಣವನುಗಿದು ಪೂರಾ
ಯದಲಿ ತೆಗೆದು ಪಿನಾಕಿ ಯೆಚ್ಚನು ಮೂಕದಾನವನ ।
ಒದೆದು ಹಾಯ್ದುದು ಬಾಣಗಱಿ ದೋ
ಱಿದುದು ಬದಿಯಲಿ ಕೊಡಹಿ ಘೋಳಿಡು
ತದು ಧನಂಜಯನತ್ತ ಹರಿದುದು ಹೊತ್ತಕಣೆಸಹಿತ ॥ ೪೪

ಪಾರ್ಥನ ಬಾಣದಿಂದ ಹಂದಿಯು ಮೃತವಾಗುವಿಕೆ.

ಬಂದು ಗಿರಿಕಂದರದೊಳಿಹ ಮುನಿ
ವೃಂದದೊಳಗಡಹಾಯ್ದು ಕೆಡಹುತ
ಹಂದಿ ಮೋಹಿಯ ನೆಗಹಿ ಮಲೆವುತ ಗಜಱಿ ಗರ್ಜಿಸಿತು ।
ಮುಂದೆ ಬೆದಱುತ ಘೋಳಿಡುತಲಾ
ಯಿಂದುಧರನೇ ಬಲ್ಲ ಶಿವ ಶಿವ
ಯೆಂದು ಮೊಱೆಯಿಡೆ ಕೇಳಿ ಕಣ್ದೆಱೆದೆದ್ದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೪೫

ಕಂಡನರ್ಜುನನೀವರಾಹನ
ದಂಡಿ ಲೇಸಲ್ಲೆನುತ ಬಾಣವ
ಗಾಂಡಿವದೊಳಳವಡಿಸಿ ಬೊಬ್ಬಿಱಿದೆಚ್ಚನಾಖಳನ ।
ದಿಂಡುಗೆಡೆದುದು ಕಾಲ ಕೊಡಹುತ
ಗಂಡಶೈಲದ ಪೋಲು ಭೂತವೆ
ದಿಂಡುದಱಿದಾಹಂದಿ ಬಿದ್ದುದು ಪಾರ್ಥಸಿದಿರಿನಲಿ ॥ ೪೬

ಹಂದಿ ನನ್ನದು ನನ್ನದು ಯೆಂದು ಶಿವಾರ್ಜುನರ ವಿವಾದ.

ಬಂದನೀಶ್ವರ ನಾವು ಕೆಡಹಿದ
ಹಂದಿ ನಮ್ಮದು ತೆಗೆ ಯೆನಲು ನರ
ನೆಂದನೆನ್ನಂಬಿನಲಿ ಬಿದ್ದುದು ಸಾಱು ನೀನೆನಲು ।
ಬಂದುದೇಕಾಮಿಷವಿರೋಧದ
ಕಂದು ಪಾರ್ಥನ ಚಿತ್ತದಲಿ ಬಾ
ಲೇಂದುಧರನೆಂದೆತ್ತ ಬಲ್ಲನು ಕೆಣಕಿದನು ಶಿವನ ॥ ೪೭

ಆರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಏ ಳ ನೆ ಯ ಸ ಂ ಧಿ .

ಸೂಚನೆ.

ಕದನವಮುಖದಲಿ ಖೋಡಿಯಿಲ್ಲದೆ
ಬೆದಱದೊದಗಿದ ನರಗೆ ಕಾರು
ಣ್ಯದಲಿ ಕಾಮವಿರೋಧಿ ಕೊಟ್ಟನು ಪಾಶುಪತಶರವ ||

ಕಿರಾತನನ್ನು ಕುರಿತು ಅರ್ಜುನನು ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನನನ್ನು
ಕರೆದು ತಾ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ಎಲೆ ಕಿರಾತ ಮದೀಯಬಾಣದ
ಬಲೆಗೆ ನೀ ಮೃಗವಾಗದಿರು ನಿ
ನ್ನಳವ ಮೆಱೆಯೈ ಬನದ ನರಿವೊಲಹಕ್ಕಿಹರಿಣನಲಿ |
ಗೆಲಿದಗರುವನು ನೀನು ನಿನ್ನ
ಗ್ಗಳಿಕೆಗಾನಂಜುವೆನೆ ನಿನ್ನಯ
ದಳಿಕೆ ಪತಿಯುಂಟಾದೊಡಾತನ ಕೊಂಡು ಬಾ ಯೆಂದ || ೧

ಈಶ್ವರನು ನಕ್ಕು ಪಾರ್ವತಿಯ ಮುಂದೆ ಈತನ ಪರಾಕ್ರಮ
ವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಎನಲು ನಕ್ಕನು ಶಂಭು ಬಕುತನ
ಮನದ ಧೃತಿಯನು ಭುಜಬಲವನಾ
ತನ ಪರಾಕ್ರಮಲಕ್ಷ್ಮಿಯನು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ತೋಱಿಸಿದ |
ನೆನೆದು ನುಡಿದನಿದೇನು ತಮ್ಮಡಿ
ನಿನಗೆ ತಪದಲಿ ಖಡ್ಗವೇಕೀ
ಧನುಶರಾವಳಿ ಯೇಕೆ ನಿನ್ನಂಘವಣೆ ಯೇನೆಂದ || ೨

ಅರ್ಜುನನ ಉಪೇಕ್ಷಾವಾಕ್ಯಗಳು.

ಏಕೆ ನಿನಗೀತಪದ ಚಿಂತೆ ವಿ
ವೇಕಶಾಸ್ತ್ರವಿಚಾರವಿದು ವಿಪಿ
ನೌಕಸರ ಸಂಹಾರವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧಿ ನಿನ್ನದಲೆ ।
ಆಕೆವಾಳರ ಕರೆಸು ನೀನೇ
ಕಾಕಿ ನಿನ್ನಲಿ ಹರಿಯದಾಹವ
ವೇಕೆ ನಿನಗೆಂತೆಂದು ಕಪಟಕಿರಾತನನು ಜಱಿದ ॥ ೩

ಈಶ್ವರನ ವಾಕ್ಯ.

ನೀವು ಬಲ್ಲಿರಿ ಶಾಸ್ತ್ರದಲಿ ಶ
ಸ್ತ್ರಾವಳಿಯಲಾವಿಂದು ಪಕ್ಷಿಮೃ
ಗಾವಳಿಯ ಬೇಂಟೆಯಲಿ ಬಲ್ಲೆವು ಜಾತಿಧರ್ಮವಿದು ।
ನೀವು ಬಲುಹುಳ್ಳವರು ನಿಮ್ಮೊಡ
ನಾವು ಸೆಣಸುವರಲ್ಲ ನಿಮ್ಮವೊ
ಲಾವ ಋಷಿ ಶಸ್ತ್ರಜ್ಞನಾತನ ಬಿರುದ ತಡೆಯೆಂದ ॥ ೪

ಅರ್ಜುನನು ನಾನು ಈಶ್ವರನ ಶಿಷ್ಯನೆಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ಕಟಕಿಯೇಕೆ ಪುಳಿಂದ ನಾವು
ಬ್ಬಟೆಯ ತಪಸಿಗಳೆಂಬುದಿದು ಪರಿ
ಸ್ಫುಟವಲೇ ತಪ್ಪೇನು ನಿನ್ನೊಡನೆಂದು ಫಲವೇನು ।
ಜಟೆಮೃಗಾಜಿನಭಸ್ಮದೊಡನು
ತ್ಕಟಧನುಶ್ಶರಖಡ್ಗದಲಿ ಧೂ
ರ್ಜಟಿ ಯಿಹನು ನಾವವರ ಶಿಷ್ಯರು ಶಬರ ಕೇಳೆಂದ । ೫

ಅದಕ್ಕೆ ಈಶ್ವರನ ನುಡಿ.

ಲೋಕಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಲೇ ನಮ
ಗೇಕೆ ನಿಮ್ಮಯ ತಪದ ಚಿಂತೆ ಪಿ
ನಾಕಧರನಡಹಾಯ್ದುರೆಯು ಬಿಡೆವೆಮ್ಮ ವಾಸಿಗಳ ।

ಈಕಳಂಬವಿದೆಮ್ಮದೆನುತ ವ
ನೌಕಹದ ನೆಳಲಿನಲಿ ನಿಂದು ಪಿ
ನಾಕಿ ನುಡಿದನು ಕಡಿವನೀತನ ಮನದ ಸೈರಣೆಯ ॥ ೬

ಪಾರ್ಥನು ಕೋಪದಿಂದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದುದು.

ಮಸಗಿದನು ನಿನ್ನಾತನುಗಿದೆ
ಬ್ಬಿಸಿದ ಹುಲಿಯೋ ನೊಂದ ಹಂದಿಯೊ
ಹಸಿದ ಭುಜಗನೊ ಕಾದಕಟ್ಟುಕ್ಕಿನ ಛಡಾಳತೆಯೊ ।
ಉಸುರುಗಳ ಕರ್ಬೊಗೆಗಳಾಲಿಯು
ಬಿಸುಗುದಿಯ ಬಲುಕೆಂಡವೆಂಬಿನ
ಹೊಸಮಸೆಗಳುರಿ ಝೂಡಿ ಝಳಪಿಸಿ ಪಾರ್ಥ ಖತಿಗೊಂಡ ॥ ೭

ಆದೊಡಿದ ಕೊಳ್ಳೆನುತ ಕೆನ್ನೆಗೆ
ಸೇದಿ ಬಿಟ್ಟನು ಸರಳನದು ಹಿಂ
ದಾದುದಾಬಳಿ ಸರಳನದ ಹಿಂದುಳುಹಿ ಮತ್ತೊಂದು ।
ಹೋದುದದು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಮತ್ತೊಂ
ದೈದಿತತಿವೇಗಾಯ್ಲ ತನದನು
ವಾದಸಾಧ್ಯದ ಸರಳು ಕವಿದುವು ಬಿಟ್ಟಸೂಟಿಯಲಿ ॥ ೮

ಏನ ಹೇಳುವೆನರಸ ಶರದಭಿ
ಮಾನದೇವತೆಯುಂಟಲಾ ಹರಿ
ಸೂನುವಱಿಯದೊಡಾಕೆಯಱಿಯಳ ಚಂಡಿಕಾದೇವಿ ।
ಭಾನುಮಂಡಲದಂಧಕಾರದ
ವೈನತೇಯನ ಭುಜಗತತಿಯ ಸ
ಮಾನಧರ್ಮವ ಕಂಡೆನೀಶನೊಳರ್ಜುನಾಸ್ತ್ರದಲಿ ॥ ೯

ಮಂಜು ಮುಸುಕಿದೊಡೇನು ಪರ್ವತ
ವಂಜುವುದೆ ಹಾಲಾಹಲವ ನೊಣ
ನೆಂಜಲಿಸುವುದೆ ವಡಬಸಿಖಿ ನನೆವುದೆ ತುಷಾರದಲಿ ।

ಕಂಜನಾಳದಿ ಕಟ್ಟುವೆಡವುದೆ
ಕುಂಜರನು ನರಶರದ ಜೋಡಿನ
ಜುಂಜುವ್ರೊಳೆಯಲಿ ಜಾಹ್ನವೀಧರ ಜಾಱುವನೆ ಯೆಂದ ॥ ೧೦

ಮತ್ತೆ ಸುಱಿದನು ಸರಳ ಮಳೆಯನ
ದೆತ್ತ ನಭದೆಸೆಯೆತ್ತ ಧಾರುಣಿ
ಯೆತ್ತಲರ್ಜುನನೆತ್ತ ಕಪಟಕಿರಾತ ತಾನೆತ್ತ ।
ಹೊತ್ತಹೊಗರಿನ ಮೊಱೆವ ಗಱಿಗಳ
ಮುತ್ತುಗಿಡಿಗಳ ಬಾಯಧಾರೆಯ
ಮೊತ್ತವೆಂದೌಕಿದುವು ಮೃತ್ಯುಂಜಯನ ಸಮ್ಮುಖಕೆ ॥ ೧೧

ಕೋಪದಿಂ ಬಂದ ವಿನಾಯಕಾದಿಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದುದು.

ಕೆರಳಿದನು ಹೇರಂಬ ಗುಹನ
ಬ್ಬರಿಸಿದನು ರೋಷದಲಿ ಮಸಗಿತು
ತರತರದ ವರವೀರಭದ್ರಾದ್ಯಖಿಳಭೂತಗಣ ।
ಹರನು ಕಂಡನಿದೇನಿದೇನ
ಬ್ಬರಿ ಧನಂಜಯನೆಮಗೆ ನೂರ್ಮಡಿ
ಪರಮಹಿತ ನಿಮ್ಮಿಂದ ನೀವ್ ಗಜಬಜಿಸಬೇಡೆಂದ ॥ ೧೨

ಈಶ್ವರಾರ್ಜುನರ ಪರಸ್ಪರಬಾಣವೃಷ್ಟಿ.

ಎನುತ ಕೊಂಡನು ಧನುವನಾಪಾ
ರ್ಥನ ಶರೌಘವನೆಚ್ಚೊಡೀಶನ
ಮೊನೆಗಣೆಯಲಕ್ಕಾಡಿದುವು ಬಾಡಿದುವು ಬಱಿಸರಳು ।
ಕನಲಿ ಕಿವಿವರೆಗುಗಿದು ಘಡ ಹೋ
ಗೆನುತ ಮಗುಳೆಚ್ಚನು ಧನಂಜಯ
ನನಿತುಶರವನು ಕಡಿದು ಮದನವಿರೋಧಿ ಮಗುಳೆಚ್ಚ ॥ ೧೩

ಎಸುಗೆಯೊಳ್ಳಿತು ಶಬರನತಿಸಾ
ಹಸಿಕನೈ ಬಿಲ್ಲಾಳಲಾ ಸಮ
ಬೆಸನನೆಚ್ಚನು ನಮ್ಮೊಡನೆ ಮಝುಪೂತು ಪಾಯ್ಕನುತ ।

ಹೊಸಮಸೆಯ ಹೊಗರಲಗುಗಳ ದ
ಳ್ಳಿಸುವ ಧಾರೆಯ ಕೆಂಗರಿಯ ಥಾ
ಳಿಸುವ ಕಣೆಗಳ ಶರಧಿಯನು ಕವಿಸಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ ॥ ೧೪

ಅರ್ಜುನನ ಬಾಣಗಳು ಮುಗಿದರೂ ಉತ್ಸಾಹ
ಏಕರೀತಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ.

ಈಡಿರಿದುವೊಂದೊಂದರಲಿ ಹೊಗೆ
ಝಾಡಿ ಝಳಪಿಸುವುರಿಗಳಲಿ ಸರ
ಳೋಡಿದುವು ಗಾಂಡಿವವನೊದೆದು ಮಹೇಶನಿದಿರಿನಲಿ ।
ಕಾಡಿದರೆ ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ ಕೊಂ
ಡಾಡುತಿರ್ದನು ಪಾರ್ಥನಂಬಿನ
ಮೂಡಿಗೆಯ ಸಂವರಣೆ ಸವೆದುದು ಸವೆಯದಾಟೋಪ ॥ ೧೫

ಎಲೆ ಕಿರಾತ ಕಿರಾತರೊಳಗ
ಗ್ಗಳೆಯನಹೆಯೋ ದೇವದಾನವ
ರೊಳಗೆ ಸ್ವೈರಿಸಿ ನಿಲುವನಾವನು ನಮ್ಮ ವಿಲಗದಲಿ ।
ಅಳುಕದಿರು ಕಲಿಯಾಗೆನುತ ತುದಿ
ಹಿಳುಕ ಮಂತ್ರಿಸಿ ದಿವ್ಯಬಾಣಾ
ವಳಿಗಳಲಿ ಬಾಲೇಂದುಮೌಳಿಯನೆಚ್ಚನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೧೬

ಅರ್ಜುನನ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಈಶ್ವರನು ನುಂಗಿದುದು.

ಏಸುಮಂತ್ರಾಸ್ತ್ರದಲಿ ಮುಸುಕಿದೊ
ಡೈಸುವನು ಹರ ನುಂಗಿದನು ಮಗು
ಪೇಸುಕೂರಂಬುಗಳಲೆಚ್ಚೊಡೆ ಕಡಿದನಂಬಿನಲಿ ।
ಈಸುವೆಗ್ಗಳರಾರೆನಿಪ ಜಿ
ಜ್ಞಾಸೆ ಬೇಡಾ ಕ್ಷಾತ್ರತಾಮಸ
ವೇಸು ಬಲುಹೋ ನಿಮ್ಮ ಜಾತಿಗೆ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೭

ಆಗ ಅರ್ಜುನನ ಪರಿತಾಪ.

ಅಂದು ಖಾಂಡವವನದ ದಹನದಿ
ಬಂದುದಕ್ಷಯಬಾಣ ಬಾಣದಿ
ಯಿಂದು ಬಱಿತುದು ಬಹಳಜಲನಿಧಿ ಬತ್ತುವಂದದಲಿ |
ಇಂದುಮೌಳಿಯ ಸೇವೆಗಿಂದು ಪು
ಳಿಂದ ಕಂಟಕನಾದನೇ ಹಾ
ಯೆಂದು ಗರ್ಜಿಸಿ ಚಾಪದಿಂದಪ್ಪಳಿಸಿದನು ಶಿವನ || ೧೮

ಕಳಚಿದನು ದಂಡೆಯಲಿ ಘಾಯವ
ನೆಳಸಿದನಲಾ ಯೆನುತ ಮಗುೞಿ
ಪ್ಪಳಿಸಿದನು ಮೇಲ್ವಾಯ್ದು ಹೊಯ್ದನು ಜಱಿದು ಝೋಂಪಿಸುತ |
ಮೆಲುನಗೆಯಲರ್ಜುನನ ಚಾಪವ
ಸೆಳೆದು ಕೊಂಡನು ತನ್ನ ಭಕ್ತನ
ಬಳವಿಗೆಯನೇ ಮಾಡಿ ಘೇಯೆಂದುದು ಸುರಸ್ತೋಮ || ೧೯

ಅರ್ಜುನನು ಭಯಗೊಂಡುದು.

ತಿಳಿವನುಗಿದಡಿಗಿಕ್ಕಿ ಮಱವೆಯ
ಕಳಕಳವೆ ಮೇಲಾಯ್ತು ತಾಮಸ
ಜಲನಿಧಿಯ ತಳಮಳಲ [1] ಮುಟ್ಟಿತು ಮನ ಧನಂಜಯನ |
ಸೆಳದನೊರೆಯಲಡಾಯುಧವ ಬೀ
ಡೆಲವೊ ಶಬರಾ ಯೆನುತ ಹೊಯ್ದನು
ತಳರೆಲೆಯ ತಳದೆಳವೆಱಿಯನೆಲೆವನೆಯ ಪಶುಪತಿಯ || ೨೦

ಮರದ ಹೆಗ್ಗೊಂಬುಗಳಲಿಟ್ಟನು
ತಿರುಹಿ ಕಲ್ಗುಂಡುಗಳ ಮಳೆಯಲಿ
ಹರನ ಮುಸುಕಿದನೇನನೆಂಬೆನು ಪಾರ್ಥನುರುವಣೆಯ |

---

1 ತಾಯ್ಮಳಲ, ಚ.

ಸರಳಸಾರದಲಿನಿತುವನು ಕ
ತ್ತರಿಸಿ ಕರುಣಾಜಲಧಿ ನುಡಿದನು
ಮರುಳೆ ತಮ್ಮಡಿ ಕೈದುವುಳ್ಳರೆ ಕೊಂಡು ಬಾ ಯೆಂದ ॥ ೨೧

ಬಾಹುಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಕರೆದುದು.

ಕೈದುವೇಕೆ ಪುಳಿಂದ ನಮ್ಮೊಡ
ನೈದಿಸಾ ಭುಜಯುದ್ಧವನು ಬಲು
ಗೈದುವಿದೆಲಾ ಮುಷ್ಟಿ ನಿನಗದು ಪಾಯಕೊಕ್ಕಯುವ ।
ಕಾದುಕೊಳ್ಳನುವಾಗು ನಿನ್ನವ
ರೈದಿ ನೋಡಲಿ ಯೆನುತ ಭುಜವನು
ಹೊಯ್ದು ನಿಂದನು ಪಾರ್ಥನುಱೆ ಬೆಱಗಾಗೆ ಭೂತಗಣ ॥ ೨೨

ಪಾರ್ವತಿಯು ಮುಂದೆ ಈತನ ತಪಸ್ಸಿನ ಕ್ರಮವನ್ನು
ಹೇಳಿದುದು.

ಕಂಡಿರೇ ದೇವಿಯರೆ ನರನು
ದ್ದಂಡತನವನು ತಱಗೆಲೆಯ ಕೈ
ಕೊಂಡು ತಿಂಗಳು ನಾಲ್ಕ ಪವನಾಹಾರದಲಿ ಬಳಿಕ ।
ದಂಡಿಸಿದನೀದೇಹವನು ನಾ
ವಂಡಲೆಯಲೊದಗಿದನಲೇ ಸಮ
ದಂಡಿಯಲಿ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಯೆಂದನು ನಗುತ ಶಶಿಮೌಳಿ ॥ ೨೪

ಹಾಱಿತಾಯುಧವೆಂದು ಭೀತಿಗೆ
ಮೋಱುಹೋದನೆ ವೀರರಸ ನೋಱೆ
ಯಾಱಿತೇ ನಿಜಬಾಹುಸತ್ವದೊಳುಂಟೆ ಬಯಬೋಡಿ ।
ಮಾಱಿ ಹತಕಂತುಕದ ವೋಲು ಪುಟ
ವೇಱುತಿದೆ ವಿಕ್ರಮ ಛಡಾಳಿಸಿ
ಬೀಱುತಿದೆ ಭುಜಭಾರಿಯಂಕವ ದೇವಿ ನೋಡೆಂದ ॥ ೨೫

ಈತ ನರನೆಂಬನು ಕಣಾ ಸಂ
ಗಾತಿ ನಾರಾಯಣಋಷಿಗೆ ತಾ
ನೀತಗಳು ಹರಿಯಂಶಭೂತರು ಭಕ್ತರಿವರೆಮಗೆ ।
ಈತನೆಮ್ಮಯ ಪಾಶುಪತವಿ
ಖ್ಯಾತಬಾಣವ ಬೇಡಿ ತಪದಲಿ
ವೀತರಾಗದ್ವೇಷನಾದನು ಕಾಂತೆ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೬

ಪಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಈಶ್ವರನ ಬಾಹುಯುದ್ಧ.

ಕೊಡುವೆನೀತಂಗೆಮ್ಮ ಶರವನು
ಮಡದಿ ಮತ್ತೆಯು ನೋಡು ಪಾರ್ಥನ
ಕಡುಹನೆನುತಿದಿರಾಗಿ ಬಾಹಪ್ಪಳಿಸಿ ಬೊಬ್ಬಿಡುತ ।
ಹಿಡಿದರಿಬ್ಬರು ಕೈಗಳನು ಹೊ
ಕ್ಕೊಡನೆ ಹತ್ತಾಹತ್ತಿಯಲಿ ಮಿಗೆ
ಜಡಿತೆಯಲಿ ಜಾವಡಿಸಿದರು [1] ಬಹುವಿಧದ ಬಿನ್ನಣವ ॥ ೧೭

ಬಿಗಿವ ಬಿಡಿಸುವ ಬಿಡಿಸಿದಾಕ್ಷಣ
ತೆಗೆವ ಕಳಚುವ ಕೊಂಬಲಳಿಯಲಿ
ಹೊಗುವ ಹತ್ತುವ ಲವಣಿಯಲಿ ಲಾಗಿಸುವ ಹೊಱವಡುವ ।
ಚಿಗಿವ ತೊಡಚುವ ಬಿಡುವ ಬೀಸುವ [2]
ಬಗಿವ ಬಳಸುವ ಬಂಧಗತಿಯಲಿ
ಲಗಡಿಸುವ ಲೋಕೈಕವೀರರು ಹೊಕ್ಕು ಹೆಣಗಿದರು ॥ ೧೮

ಕರವಳಯ ಕರಹತಿಯ [3] ಡೊಕ್ಕರ
ಶಿರವ ಧಣುಧಣುವಟ್ಟಿತಳ ಭೊ
ಪ್ಪರ ದುಮಂಗುಲಕಂದ ಡೊಕ್ಕರ ತೋಱಹತ್ತದಲಿ ।
ಸರಿಸಮರ್ಕಟಬಂಧಪಟ್ಟಿಸ
ಉರಗಬಂಧನಬಾಹುದಱುವಂ
ತರಲಗಡಿಯಂಬಿನಿತರಲಿ ತೋಱಿದರು ಕೌಶಲವ ॥ ೧೯

---

1 ಚಾಳೈದರು, ಚ. 2 ಚಿಗಿವ ಬಿಡಿಸುವ, ಚ. 3 ತಳಹತ್ತ, ಚ. ಟ

ಮುಱಿವ ಬಿಡಿಸುವ ಡಗೆಯ ಸೈರಿಸಿ
ತೆರಳಿಚುವ ತಳವೇಲುಗಳಲು
ತ್ತರಿಸವೇಱುವ ಬೀಱೆ ಚರಿಸುವ [1] ಸುೞಿವ ವಂಚಿಸುವ ।
ಹೊರಳ್ವತನಿಹೋರಟೆಯ ಸತ್ತ್ವೋ
ತ್ಕರದ ಶಮವೆನು ಶಂಭು ಶಿಷ್ಯಗೆ
ಪರಿವಿಡಿಯ ತೋಱಿಸುವ್ರೊಲಿರ್ದನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೦

ಘಾಯವುಂಟೇ ತೋಱು ನೀ ನಡು
ಪಾಯ ಬಿಡು ಜೊಕ್ಕೈಯುವೆನೆನುತಲ
ಜೇಯನೊಡಸಿದಿರೆದ್ದು ತಿವಿದನು ಹರನ ಪೇರುರವ ।
ಘಾಯ ಘಾತಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮತವೆಮ
ಗಾಯ್ತ್ತನುತ ತ್ರಿಪುರಾರಿ ಕಡು ಪ್ರೊ
ರಾಯದಲಿ ಕರಪೆತ್ತಿನಸು ತಿವಿದನು ಧನಂಜಯನ ॥ ೨೧

ತರಹರಿಸಿ ನರನಿಕ್ಕಿದನು ಶಂ
ಕರನ ವಕ್ಷಸ್ಸ್ಥಳವನೆಡೆಯಲಿ
ಮುಱಿದು ಕಳಚಿ ಗಿರೀಶನೆಱಗಿದನಿಂದ್ರನಂದನನ ।
ಮರಳಿ ತಿವಿದನು ಪಾರ್ಥನೀತನ
ಶಿರಕೆ ಕೊಟ್ಟನು ಶಂಭುವಿಂತಿ
ಬ್ಬರ ವಿಷಮಘಾಯದ ಗಡಾವಣೆ ಘಲ್ಲಿಸಿತು ಜಗವ ॥ ೨೨

ಸುಯ್ಲ ಹೊಗೆಗಳ ಹೊದರುದಿವಿಗಳ
ಮೊಯ್ಲಳಿಯ ಮುಱಿವುಗಳ ದೃಢವೇ
ಗಾಯ್ಲರಿಕ್ಕಿದ ಘಾಯಘಾತಿಗೆ ಮುಷ್ಟಿಕಿಡಿಯೇಱೆ ।
ಶಯ್ಲಹತಿಗಳ ಭಾರಣೆಯ ಬಿರು
ವೊಯ್ಲ ಬೆಳ ಸಿರಿವಂತರಿವರೆನ
ಲೈಲಪ್ಪೈಲದ ಜರಡುಗಳ ನರನಾಥ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೩

1 ಹತ್ತುವ, ಟ.

ತ್ರಾಣವೆಂತುಟೊ ಶಿವ ಶಿವಾ ಸ
ತ್ರಾಣನಹೆ ಬಹುದಿವಸ ಭುವನ
ಪ್ರಾಣನೇ ಪ್ರೋಷಣದಲಾ ಮಝು ಪೂತು ಜಗಜಟ್ಟಿ ।
ಕಾಣೆ ನಿನಗೆ ಸಮಾನನನು ಶಿವ
ನಾಣೆ ಗುಣವಲಸೂಯೆಯೋ ತ
ನ್ನಾಣೆ ನೋಡಾ ಶಬರಿ ಯೆಂದನು ನಗುತ ಶಶಿಮೌಳಿ [1] ‖ ೩೪

ಅರ್ಜುನನು ಈಶ್ವರನನ್ನು ಬೇಡಿದುದು.

ನಿನಗೆ ನಾ ಬೆಸಗಾದೆ ನೀನಿಂ
ದೆನಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆ [2] ದೇವದಾನವ
ಜನವೆನಗೆ ಪಾಡಲ್ಲ ನೀ ಹಲ್ಲಣಿಸಿದ್ಯೆ ನಮ್ಮಾ ।
ಇನನೊ ಮೋಕ್ಷ ದೇವೇಂದ್ರನೋ ಹರಿ
ತನುಜನೋ ಹರಿಯೋ ಮಹಾದೇ
ವನೊ ಕಿರಾತನೊ ಪೋಣೆನುತ ಮತ್ತೆಱಗಿದನು ಶಿವನ ‖ ೩೫

ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನೋಡಿ ಶಿವನ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ.

ಘಾಯವನು ಮನ್ನಿಸುತ ಶಿವ ಪೂ
ರಾಯದಲಿ ಮುಟ್ಟಿದನು ಪಾರ್ಥನ
ಬಾಯೊಳೊಕ್ಕುದು ರುಧಿರ ನಾಸಿಕದೆರಡುಬಾಹೆಯಲಿ ।
ನೋಯ ನೊಂದನು ವಿಬುಧ ಮುನಿಯಲ
ಪಾಯವಾದುದಕಟಕಟಾ ತ
ಪ್ಪಾಯಿತ್ತೆ ತಪ್ಪಾಯ್ತೆನುತ ಮಱುಗಿದನು ಮದನಾರಿ ‖ ೩೬

ಬಿರಿದುದೀತನ ಗರ್ವಗಿರಿ ಮೆದ
ಮುಱಿದುದೀತನ ಶಕ್ತಿ ಸಲೆ ಟೆ
ಬ್ಬರಿಸಿತಿಂದ್ರಿಯವರ್ಗ ನಗ್ಗಿತು ನೆನಹಿನೊಡ್ಡವಣೆ ।
ಹರಿದುದಂಗಸ್ವೇದಜಲ ಕಾ
ಹುರಕೆ ಕಾಲ್ವೊಳೆಯಾಯ್ತು ಮತಿನಿ
ಬ್ಬರದ ಬೆಱಗಿನ ಬೆದೆಯಲಿ ಬೆಂಡಾದನಾಪಾರ್ಥ ‖ ೩೭

1 ಮದನಾರಿ, ಚ. ಟ. 2 ಮಂಚಿಸದೆ, ಕ.

ಅರ್ಜುನನ ಸಂತಾಪ.

ಆವ ಸುವ್ರತಭಂಗವೋ ಮೇ
ಣಾವ ದೈವದ್ರೋಹವೋ ಮೇ
ಣಾವ ಶಿವಭಕ್ತಾಪರಾಧವೊ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲಿ ।
ಆವ ಹಿರಿಯರ ಹಳಿದೆನೋ ತಾ
ನಾವ ಧರ್ಮವನಳಿದೆನೋ ತನ
ಗೀವಿಧಿಯು [1] ಪರಿಭವವಮಹೀರುಹ ಫಲಿತವಾಯ್ತೆಂದ ॥ ೩೮

ಈತ ದಿಟಕೆ ಪುಳಿಂದನೇ ವಿ
ಖ್ಯಾತನರ ತಾನಲ್ಲಲೇ ದಿಟ
ಜಾತಿಪಾರ್ಥನೆ ತಾ ನಿಧಾನಿಸೆ ಶಬರನಿವನಲ್ಲ ।
ಈತ ಪಲ್ಲಟವಾದನೋ ಮೇಣ್
ಶ್ವೇತತುರಗನ ಪಲ್ಲಟವೊ ಕುಂ
ತೀತನುಜ ತಾನಲ್ಲ ನಿಶ್ಚಯವೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೩೯

ಅಱಿದನೇ ಶಿವನೆಂದು ದೈವದ
ಸರಿಯ ಬಲುಹನು ಕಂಡೊಡೆಯು ದಿಟ
ವಱಿಯಬಹುದೇ ರಹಸ್ಯ ಮಾಯಾಗೋಪಿಕಾತ್ಮಜನ ।
ಅಱುಹಿಕೊಡವೇ ವೇದಶಿರವೆ
ಚ್ಚರಿಸಿ ತನ್ನನಖಂಡಚಿನ್ಮಯ
ನಱಿವು ತಾನೆಂದಾವನಱಿವನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೦

ಹಂದಿಯೈತರಲೇಕೆ [2] ಬನದ ಪು
ಳಿಂದನಲಿ ಸೆಣಸಾಗಲೇತಕೆ ಪು
ಳಿಂದವಮಾನಕರು ತಾವವಮಾನ್ಯ ರಾದೆವೆಲೆ ।
ಇಂದುಮೌಳಿಯುಪೇಕ್ಷೆಯೋ ತಾ
ನಿಂದು ಶಿವಪದಭಕ್ತಿಶೂನ್ಯನೊ
ಮಂದಭಾಗ್ಯನು ತಾನಲಾ ಹಾ ಯೆನುತ ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೪೧

[1] ಗಾಪಪರಿ, ಚ.   [2] ಯೇತಕೆತನಗೆ, ಚ.

ತಿರುಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದುದು.

ಏಕೆ ಚಿಂತೆ ವೃಥಾ ಮನೋವ್ಯಥೆ
ಕಾಕಲಾ ನಾವಜ್ಞರಾಗೆ ಪಿ
ನಾಕಿ ಮಾಡುವುದೇನು ಮಱೆಯೊಗುವೆನು ಮಹೇಶ್ವರನ ।
ಈಕಿರಾತನ ಹರಿಬವೆನು ಬೞ
ಕೇಕೆ ನಿಮಿಷಕೆ ಗೆಲುವೆನೆಂದು ವಿ
ವೇಕಶಿರಿಯು ಕಟಾಕ್ಷ ಚಿತ್ತಕೆ ಮಾರಿದನು ಮನವ ॥ ४०

ಮಣಲಲಿಂಗವ ಮಾಡಿದನು ನಿ
ರ್ಗುಣನ ಸಗುಣಾರಾಧನೆಯು ಮ
ನ್ನಣೆಗಳಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು ವಿವಿಧಾಗಮೋಕ್ತಿಯಲಿ ।
ಕಣಗಿಲೆಯು ಬಂಧುಗೆಯು ಕಕ್ಕೆಯು
ಸಣಶಿರೀಷದ ಕುಸುಮದಲಿ ರಿಪು
ಗಣಭಯಂಕರನನರ್ಚಿಸಿದನಂಧಾಸುರಾಂತಕನ ॥ ४१

ಅಮಲಶೈವಸ್ತವವ ಹೇಳುತ
ನಮಿಸಿದನು ಬಲ ಬಂದು ಪುನರಪಿ
ವಿಮಲಮತಿ ವ್ಯೈಯ್ಯೈಕ್ಯದನು ಭಯಭರಿತಭಕ್ತಿಯಲಿ [1] ।
ಕಮಲಸಂಭವವಂದ್ಯ ಗಿರಿಜಾ
ರಮಣ ಭಕ್ತಕುಟುಂಬಿ ದೇವೋ
ತ್ತಮ ತ್ರಿಯಂಬಕ ಪುಷ್ಟಿವರ್ಧನ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ४४

ಗೆಲಿದನೆನ್ನನು ಶಬರನೀತನ
ಗೆಲುವಶಕ್ತಿಯು ಕೊಡು ಕಿರಾತನ
ಬಲುಹ ಭಂಗಿಸಿತೆನ್ನ ಬಿಂಕದ ಪ್ರೌಡಿಯು ನೀನಿರಲು ।
ಹಲವು ಮಾತೇನಿವನ ಗೆಲುವ
ಗ್ಗಳಿಕೆಯನು ಕೃಪೆಮಾಡೆನುತ ಪರ
ಬಲದಿಶಾಪಟ ಭುಜವನೊದರಿಸುತಿತ್ತ ಮುಂಡಾದ ॥ ४३

1 ನಿಜಭಾವಶುದ್ಧಿಯಲಿ, ಚ.

ತಿರುಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವಾಗ ಶಿವನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದುದು.

ಕಾಣಬಹುದೋ ಶಬರ ನಿನ್ನಯ
ಪ್ರಾಣವೆನ್ನಾಧೀನ ವೆಱಿಯಾ
ಸ್ಥಾಣುವಿನ ಬಲುಹುಂಟು ಹಿಂಡುವೆನಿನ್ನು ನಿಸ್ಸುವ |
ಗೋಣ ಮುಱಿವೆನು ತುಡುಕಿದರೆ ಶಿವ
ನಾಣೆ ಬಾ ಸಂಮುಖಕೆ ಹಾಣಾ
ಹಾಣಿಗಿನ್ನನುವಾಗೆನುತಲಿವೆಯಿಕ್ಕದೀಕ್ಷಿಸಿದ || ೪೬

ಕಂಡನರ್ಜುನನೀಕಿರಾತನ
ಮಂಡೆಯಲಿ ತಾ ಮಳಲಲಿಂಗದ
ಮಂಡೆಯುಲಿ ಪೂಜಿಸಿದ ಬಹುವಿಧಕುಸುಮಮಂಜರಿಯ |
ಕಂಡನಿತ್ತಲು ಮುಱಿದು ಪುನರಪಿ
ಕಂಡನೀಶಬರಂಗಿದೆತ್ತಣ
ದಂಡಿಯಿದು ತಾನೆನುತ ಬೆಱಗಾಗಿದ್ದನಾಪಾರ್ಥ[1] || ೪೭

ಆಗಲಿದನಾರೈವೆನೆನುತವ
ನಾಗವೋಕ್ರದಿ ಮತ್ತೆ ಲಿಂಗದ
ಮೇಗರೆಯ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯವನು ಬೇಱಿಱಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯುಲಿ |
ಪೂಗಳನು ತಱಿದೊಟ್ಟಿ ಕರುಣಾ
ಸಾಗರನ ಬಲವೆಂದು ದಕ್ಷನ
ಯಾಗಹರನೆ ನಮಶ್ಶಿವಾಯೆನುತಿತ್ತ ಮುಂದಾದ || ೪೮

ಮತ್ತೆ ಕಂಡನು ಖಂಡಪರಶುವಿ
ನುತ್ತಮಾಂಗದೊಳೀಚೆಯುಲಿ ಲಿಂ
ಗೋತ್ತಮಾಂಗದ ಮೇಲೆ ಕಾಣನು ಕುಸುಮಮಂಜರಿಯ |
ಕುತ್ತಿದುವು ಕೌತುಕವ ಕಂಗಳು
ಹೊತ್ತವೆದುಭುತವನು ಭಯಾನಕ
ವೆತ್ತ ರಸದಲಿ ಮುಳುಗಿದುವು ಕಂಗಳು ಧನಂಜಯನ || ೪೯

---

[1] ದಂಡಿಯೋ ಹಾಯೆನುತಸ್ಯೈವೆಱಿಗಾದನಾಪಾರ್ಥ, ಚ.

ಶಿವನಲಾ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಚತುರ್ದಶ
ಭುವನಕರ್ತೃವಲಾ ಕಿರಾತ
ವ್ಯವಹರಣೆಯಲಿ ಸುಚಿದನಸ್ಮದನುಗ್ರಹಾರ್ಥವಲ |
ಎವಗೆ ನಿರಶನ ತಪದ ಪಿತ್ತದ
ಭವಣೆ ತಲೆಗೇಱಿದುದಲಾ ಶಿವ
ಶಿವ ಮಹಾದೇವಾ ಯೆನುತ ಮಱುಗಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ || ೫೦

ಯುದ್ಧವಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜುನನ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ.

ಹೃದಯವಿಬ್ಬಗೆಯಾಯ್ತು ಕಂಗಳು
ಹೆದಱಿದುವು ವೈವರ್ಣ್ಯದಲಿ ತನು
ಗದಗದಿಸಿತಡಿಗಡಿಗೆ ಝುಡಿದುದು ರೋಮಪುಳಕದಲಿ |
ಉದುರಿದುದು ನೇತ್ರಾಂಬು ಬಿಂಕದ
ಬೆದರಿಕೆಯ ಮೂಢತೆಯ ತಿಳುಹಿನ
ಮುದದ ಖೇದದ ಘಾಯಘಾಸಿಗೆ ಪಾರ್ಥನೊಳಗಾದ || ೫೧

ಸ್ವೇದಜಲದಲಿ ಮಿಂದು ಪುನರಪಿ
ಖೇದಪಂಕದೊಳದ್ದು ಬಹಳವಿ
ಷಾದರಜದಲಿ ಹೊರಳಿ ಭಯರಸನದಿಯೊಳೀಸಾಡಿ |
ವ್ಯೈದೆಗೆದು ಮರನಾಗಿ ದೆಸೆಯಲಿ
ಬೀದಿವರಿವುತ ವಿವಿಧಭಾವದ
ಭೇದದಲಿ ಮನ ಮುಂದುಗೆಡುತಿರ್ದುದು ಧನಂಜಯನ || ೫೨

ಏಸು ಬಾಣದೊಳೆಚ್ಚಡೆಯು ಹೊಱ
ಸೂಸಿದುವು ತಾನಱಿದುದಿಲ್ಲ ಮ
ಹಾಶರವ ಕಳುಹಿದೊಡೆ ನುಂಗಿದನಡಱಿದೆನೆ ತಾನು |
ಆಶರಾಸನಖಡ್ಗವೆನು ಕೊಳ
ಲ್ಕೈಸರೊಳಗೆಚ್ಚತ್ತೆನೇ ಹಿಂ
ದೇಸುಜನ್ಮದ ಜಾಡ್ಯಜವನಿಕೆಯೊಡೆದುದೆನಗೆಂದ || ೫೩

ಆವನನು ಜಪಯಜ್ಞದಲಿ ಸಂ
ಭಾವಿಸುವರಾವನ ಪದಾಂಬುಜ
ಸೇವೆಯಲಿ ಸನಕಾದಿಗಳು ಧನ್ಯಾಭಿಮುನಿಗಳು ।
ಆವನೊಬ್ಬನೆ ನಾದಬಿಂದುಕ
ಳಾವಿಶೇಷಾತೀತನಾತನೊ
ಳಾವು ಸಮರಕೆ ಸೆಣಸಿದೆವಲಾ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೫೪

ಆವನನು ಯಜ್ಞಾದಿಕರ್ಮದೊ
ಳಾವನನು ನಿಯಮಾದಿಯೋಗದೊ
ಳಾವನನು ವಿವಿಧಾರ್ಚನಾಂಕಿತಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲಿ ।
ಆವನನು ಜೀವಾತ್ಮಚೈತ
ನ್ಯಾವಲಂಬನದಲ್ಲಿಯೀಶ್ವರ
ನಾವನೀತನೊಳಮಗೆ ತೋಟಿಯೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೫೫

ಲೋಕವಾವನ ಮಾಯೆ ಯೀಜಗ
ದಾಕೆವಾಳರದಾರು ಚಂದ್ರಾದಿ
ವಾಕರಗ್ರಹರಾಶಿತಾರೆಗಳಾರ ತೇಜದಲಿ ।
ಲೋಕರಚನಾರಕ್ಷೆಸಂಹೃತಿ
ವ್ಯಾಕರಣೆ ತಾನಾರದೀಜಗ
ದೇಕದೈವದ ಕೂಡೆ ದಂಡಿಯೆ [1] ಶಿವ ಶಿವಾಯೆಂದ ॥ ೫೬

ಜೀವರೂಪನು ಸಾಕ್ಷಿ ಕೂಟ
ಸ್ಥಾವಲಂಬನಕರ್ತೃ ಚೇತನ
ನಾವನೀ ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞನಂತರ್ಯಾಮಿಸಂಜ್ಞೆಯಲಿ ।
ಆವನಮಳಪ್ರತ್ಯಗಾತುಮ
ನಾವನುರುಪರಮಾತ್ಮನೀಶ್ವರ
ನಾವನಾತನೊಳಮಗೆ ತೋಟಿಯೆ ಶಿವ ಶಿವಾಯೆಂದ ॥ ೫೭

1 ತೋಟಿಯೆ, ಚ.

ಸ್ಫುರದಲಿಂಗನು ಲಿಂಗಮೂಲೋ
ತ್ಕರನುದಾರವ್ಯಕ್ತ ಸದಸ
ತ್ಪರದಪರ ಶಿವನಾರು ಶೈವೋತ್ಕರುಷಲಿಂಗದಲಿ ।
ಪರಮಪರರೂಪಾತ್ಪರಾತ್ಪರ
ತರನಿರೂಪನದಾವನಾತನೊ
ಳರಲಿ ತಾವೆಚ್ಚಾಡಿದೆವಲಾ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೫೮

ಅಅಕಾರಉಕಾರವಿಮಲಮ
ಕಾರಯುಕ್ತೇಕಾಕ್ಷರದ ವಿ
ಸ್ತಾರಿಯಾವನು ಮಾತೃಕಾಕ್ಷರರೂಪನಕ್ಷಯನು ।
ಆರು ವಾಙ್ಮಯನಾರು ವಾಚಕೋ
ದೂರನಾರು ವಚೋನಿಯಾಮಕ
ನಾರವನ ಕೂಡೆಮಗೆ ದಂಡಿಯೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೫೯

ಗಾಹು ಹತ್ತಾಹತ್ತಿ ಗಡ ನಿ
ರ್ದೇಹನೊಡನೆ ಮಹಾಶರೌಘಕೆ
ಮೋಹು ಗಡ ಜೀವನವು ಮೃತ್ಯುಂಜಯನ ಸೇವೆಯಲಿ ।
ಆಹ ಮೊದಲೆ ಗಡ ಸುನಿಗಮ
ವ್ಯೂಹದೂರನ ಕೂಡೆ ಹರನೊಡ
ನಾಹವಕೆ ಸಮಜೋಳಿ ನಾವ್ ಗಡ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೬೦

ಹೂಡಿ ಜಗವನು ಜಗದ ಜೀವರ
ಕೂಡೆ ಬೆರಸಿ ಸಮಸ್ತವಿಷಯದೊ
ಳಾಡಿ ಸೊಗಸುವನಾತನುಪಭೋಗಪ್ರಪಂಚದಲಿ ।
ಹೂಡದಟ್ಟಿಯದೆ ಗಮಿಸಿ ಮರಳದ
ಕೂಡದಗಲದ ನಿತ್ಯತೃಪ್ತನಿ
ರೂಢನೊಡನೆಚ್ಚಾಡಿದೆವಲಾ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೬೧

ಎವೆಗೆರಡು ಕಣ್ ವಿಶ್ವತಶ್ಚ
ಕ್ಷುವಿನೊಡನೆ ಸಕ್ರೋಧದರುಶನ
ವೆವೆಗೆರಡುಭುಜ ವಿಶ್ವತೋಭುಜನೊಡನೆ ಸಂಗ್ರಾಮ ।
ಭುವನಚರಣನ ವಿಶ್ವತೋಮುಖ
ಶಿವನ ನಮ್ಮಾಕಾಲು ನಾಲಿಗೆ
ಯುವಗಡಿಸಿ ಗೆಲಲಾವ್ ಸಮರ್ಥರೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೬೮

ಆವನೊಬ್ಬನಣೋರಣೀಯು ನ
ದಾವನುರುಮಹತೋಮಹೀಯುಸ
ದಾವನುರುತರದೃಷ್ಟಿಸಂಗತವಿಶ್ವಸಮಯದಲಿ ।
ಆವನೊಬ್ಬನ ನಾಮರೂಪಗು
ಣಾವಲಂಬನನಲ್ಲದೀಶ್ವರ
ನಾವನಾತನ ಕೂಡೆ ತೋಟಿಯೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೬೯

ಸೇವ್ಯನನು ಸತ್ಕ್ರಿಯೆ [1] ಗಳಲಿ ದ್ರ
ಷ್ಟವ್ಯನನು ದೃಢಚಿತ್ತದಲಿ ಶ್ರೋ
ತವ್ಯನನು ಮಂತವ್ಯನನು ಸಂಕೀರ್ತಿತವ್ಯನನು ।
ಅವ್ಯಯನನಕ್ಷಯನನಭವನ
ನವ್ಯಸನನಜ್ಞಾನದಲಿ ಯೋ
ದ್ಧವ್ಯನೆಂದೇ [2] ಸೆಣಸಿದೆವಲಾ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೭೦

ಸ್ಫುರದಕಾರಾದಿಯುಹಕಾರೋ
ತ್ತರದ ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮಮಯ ವಿ
ಸ್ತರದಹಂತತ್ವದ ಮಹತ್ತತ್ವಾತಿಶಯಪದದ ।
ಪುರುಷಮೂಲಪ್ರಕೃತಿಗಳನು
ತ್ತರಿಸಿ ತೊಳತೊಳತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ
ಪರಮಶಿವನಲಿ ಸೆಣಸಿದೆವಲಾ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೭೧

---

1 ಸತ್ಕಲತಿ, ಚ., ಟ. 2 ಗವ್ಯಪೇತನ, ಚ

ಸರಸಿಜಾಸನವಿಷ್ಣು ರುದ್ರೇ
ಶ್ವರಸದಾಶಿವರಾವಳೊಬ್ಬಳ
ಚರಣಸೇವಾಸಂಗದಲ್ಲಿಯೆ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರು ।
ಪರಮಶಕ್ತಿಯದಾವನಂಘ್ರಿಗೆ
ಶಿರವನೊಡ್ಡುವಳಾಪರಾತ್ಪರ
ಪರಮಶಿವನಲಿ ಸೇರಿಸಿದೆವೆಲಾ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೬೬

ಈಪರಿಯಲರ್ಜುನನ ಮನದನು
ತಾಪವನು ಕಾಣುತ್ತ ಶಾಬರ
ರೂಪರಚನೆಯ ತೆಱೆಯ ಮೆಱೆಯಲಿ ಮೆಱೆವ ಚಿನ್ಮಯನ ।
ರೂಪನವ್ಯಾಹತನಿಜೋನ್ನತ
ರೂಪರಸದಲಿ ನರನ ಚಿತ್ತದ
ತಾಪವಡಗಲು ತಂಪನೆಱೆದನು ತರುಣಶಶಿಮೌಳಿ ॥ ೬೭

ಈಶ್ವರನು ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದುದು.

ಅರಸ ಕೇಳೈ ನಿಮ್ಮ ಪಾರ್ಥನ
ಪರಮಪುಣ್ಯೋದಯವನೀಶನ
ಕರುಣವನು ಶುಕಸನಕಸಿದ್ಧಾದ್ಯರಿಗಗೋಚರವ ।
ನಿರುಪಮಿತನಿಜರೂಪವನು ವಿ
ಸ್ತರಿಸಿದನು ವಿವಿಧಪ್ರಭಾವೋ
ತ್ಕರದ ನಿಱುಗೆಯ ತೋಱಿದನು ಶ್ರುತಿಕೋಟಿ ಕೈಮುಗಿಯೆ ॥

ಬಲಿದ ಚಂದ್ರಿಕೆಯೆಱಕವೆನೆ ತೊಳ
ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ ಕಾಯಕಾಂತಿಯ
ಪುಲಿದೊಗಲ ಕೆಂಜೆಡೆಯ ಕೇವಣದಿಂದು ಫಣಿಪತಿಯ ।
ಹೊಳೆವ ಹರಿಣನನಕ್ಷಮಾಲಾ
ವಲಯದಭಯದ ವರದಕರಪರಿ
ಕಲಿತನೆಸೆದನು ಶಂಭು ಸದ್ಯೋಜಾತರೂಪದಲಿ ॥ ೬೯

ಹೊಳವ ಕುಂಕುಮಕಾಂತಿಯಲಿ ಥಳ
ಥಳಿಪ ಗಜಚರ್ಮದುಡುಗೆಯು
ಲಲಿತದಂತಪ್ರಭೆಯು ದರಹಸಿತಾನನಾಂಬುಜದ ।
ವಿಲಸಿತಾಭಯಕರದ ಪರಿಕರ
ಲುಳಿತಪರಶು ದೃಢಾಕ್ಷಮಾಲಾ
ವಳಿಗಳೊಪ್ಪಿರೆ ವಾಮದೇವಾನನದಿ ರಂಜಿಸಿದ ॥ ೭೦

ಕಾಳಮೇಘನಿಭಾಂಗ [1] ದುರ್ರುದಂ
ಷ್ಟ್ರಾಳಿಭೀಷಣದಮಲಮಣಿಜಪ
ಮಾಲಿಕೆಯ ಶ್ರುತಿಮುಖದ ಪಾಶಾಂಕುಶದ ಡಮರುಗದ ।
ಶೂಲಘನಖಟ್ವಾಂಗದ್ರುಹಿಣಕ
ಪಾಲಫಣಿವಲಯದ ಕರೋಟಿಯ
ಮಾಲೆಯಿಂದ ಮಹೋಗ್ರನೆಸೆದನು ಘೋರವಕ್ತ್ರದಲಿ ॥ ೭೧

ಪರಶುಡಮರುಗಖಡ್ಗ ಖೇಟಕ
ಶರಧನುಶ್ಶೂಲದ ಕಪಾಲದ
ಕರದ ರಕ್ತಾಂಬರದ ಫಣಿಪನ ಭೋಗಭೂಷಣದ ।
ಸ್ಫುರದಘೋರದ ಭೇದದಭಯದ
ಕರದ ಪಾಶಾಂಕುಶಗಳಲಿ [2] ತ
ತ್ಪುರುಷಮುಖದಲಿ ಮೆಱೆದನೆಱಕದ ಮಿಂಚಿನಂದದಲಿ ॥ ೭೨

ಎಳೆಯ ಮುತ್ತಿನ ಥಾಳವನು ಮು
ಕ್ಕುಳಿಸುವಂಗಚ್ಛವಿಯ ಭಯವರ
ಲುಳಿತ ಜಪಮಣಿವೇದಪಾಶಾಂಕುಶದ ಡಮರುಗದ ।
ಲಲಿತಖಟ್ವಾಂಗದ ಕಪಾಲದ
ಹೊಳವ ಶೂಲದ ಕರದ ನಿಗಮಾ
ವಳಿಶಿರೋಮಣಿ ಮೆಱೆದನಂದೀಶಾನವಕ್ತ್ರದಲಿ ॥ ೭೩

---

1 ಸುವರ್ಣ, ಚ. [2] ಪರಶುಪಾಗಂಗಳಲಿ, ಚ.

ಬೇಟೆಬೇಟುರಿಗಣ್ಣುಗಳ ಫೂ
ತ್ಕಾರದಹಿಬಂಧದ ಜಟಾಕೋ
ಟೀರಭಾರದ ಮುಖಚತುಷ್ಟಯಭುಜಚತುಷ್ಟಯದ |
ವಾರಿಜಾಸನವಿಷ್ಣುರುದ್ರಾ
ಧಾರನೀಶ್ವರಪಂಚವಕ್ತ್ರಾ
ಕಾರದಲಿ ಶಿವ ಮೆರೆದ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮರೂಪಿನಲಿ || ೨೪

ಶ್ರುತಿಗಳುಪನಿಷದಾದ್ಯಖಿಳದೇ
ವತೆಯರಾಕಲ್ಪಿತಕಿರಾತಾ
ಕೃತಿಯನುಟಿದರು ಸುತ್ತಿದರೀಶನ ಸುತ್ತುವಳಯದಲಿ |
ಸ್ಮಿತಮಧುರಮುಖಕಾಂತಿ ಕಲ್ಲೋ
ಲಿತಕಟಾಕ್ಷಚ್ಛವಿಯಲೀಶನ
ಧೃತಿಯಲೀಡಿರಿದೆಡದಲೆಸೆದರು ಗೌರಿದೇವಿಯರು || ೨೫

ಸನಕನಾರದಭೃಗುಪರಾಶರ
ತನುಜಭಾರದ್ವಾಜಗೌತಮ
ಮುನಿವಸಿಷ್ಠಸನತ್ಕುಮಾರನು ಕಣ್ವನುಪಮನ್ಯು |
ಬನಕೆ ಬಂದರು ಪಾರ್ಥ ತಪವಿದು [1]
ಸಿನಗೆ ಸಿದ್ಧಿಸಿತೆಮಗೆ ಲೇಸಾ
ಯ್ತೆನುತ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದುದು ಶಿವನಂಘ್ರಿಯಲಿ ಮುನಿನಿಕರ || ೨೬

ಜಯ ಜಯೆಂದುದು ನಿಖಿಳಜಗವ
ಕ್ಷಯನ ದರುಶನಕೆಂದು ಶ್ರುತಿಕೋ
ಟಿಯು ಗಡಾವಣೆ ಘೋಸಿಯಾದುದು ಹರನ ಫಲ್ಲಣೆಗೆ |
ನಿಯುತವೇನೋ ಜನ್ಮಶತಸಂ
ಚಯದೊಳರರೆ ಕೃತಾರ್ಥನರ್ಜುನ
ಜಯವೆನಲು ಮೊಳಗಿದುವು ಭೇರಿಗಳಮರಕಟಕದಲಿ || ೨೭

1 ಕೇಳಿದು, ಚ.

ಈಶ್ವರನ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಅರ್ಜುನನು ಬೆರಗಾದುದು

ಬಿಟ್ಟ ಸೂಟಿಯೊಳೆದ್ದು ಹರುಷಕೆ
ಕೊಟ್ಟ ಮನವನು ನೋಡುತಿರ್ದನು
ನಟ್ಟದೃಷ್ಟಿಯೊಳೊಗುವ ಜಲಬಿಂದುಗಳ ಪುಳಕದಲಿ ।
ಬಿಟ್ಟು ಹಿಡಿದನು ಹರನ ಕಾಣದೆ
ತೊಟ್ಟ ಝಗೆಗಳ ರೋಮಹರುಷದ
ಲಿಟ್ಟೆಡೆಯು ವೈದವಕದರ್ಜುನ ನಿಂದು ಬೆಱಗಾದ ॥ ೭೮

ಹರಹಿನಲಿ ಹೊದರೆದ್ದ ಹರುಷದ
ಹೊರಳಿಯಲಿ ಹೊಡಕರಿಸಿ ಚಿತ್ತವ
ತಿರುಹಿ ಹಿಡಿದನು ಮನಕೆ ಬುದ್ಧಿಯ ಹಮ್ಮು ಹಮ್ಮುಗೆಯ ।
ಕೊರಳಗೊಳಿಸಿ ಕುಲಾಲಚಕ್ರದ
ಪರಿಭವಣಿಗೆಯ ಪಾಡಿನಲಿ ಕಾ
ತರಿಸುತವನಿಗೆ ಮೈಯ್ಯ ಕೊಟ್ಟನು ಚಾಚಿ ಭುಜಯುಗವ ॥ ೭೯

ಈಶ್ವರನನ್ನು ಕುರಿತು ಅರ್ಜುನನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಕ್ಷಮಿಸುವುದು ಸರ್ವೇಶ ಸರ್ವೋ
ತ್ತಮ ವೃಥಾ ಸುಭಟಾಭಿಮಾನ
ಭ್ರಮಿತನನು ಮೋಹಾಂಧಕೂಪಜಲಾವಗಾಹದಲಿ ।
ಸ್ತಿಮಿತನನು ದುರ್ಬೋಧಭೇದ
ಭ್ರಮಿತನನು ಕಲ್ಯಾಣಪದನಿ
ರ್ಗಮಿತನನು ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ ಕೈಗಾಯಬೇಕೆಂದ ॥ ೮೦

ಅಱಿದಱಿದು ಮತಿಗೆಟ್ಟ ಮಾನವ
ಕುಱಿಯೆಲಾ ನೆಱೆ ಕಂಡು ಕಂಡೀ
ತೆಱದ ಖೂಳನಲಾ ವಿವೇಕದ ಮೂಗು ಮಾರಿಯೊಲ ।
ಬಱಿಮನದ ಬಾಹಿರನೊಳಿನ್ನಲಿ
ಮೆಱೆವುದಪರಾಧವನು ನಿಮ್ಮನು
ಮೆಱೆವುದೈ ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ ಕೈಗಾಯಬೇಕೆಂದ ॥ ೮೧

ಜಯ ಜಗತ್ತ್ರಯನಾಥ ಭಕ್ತಾ
ಶ್ರಯ ಸದಾಶಿವ ಸಾಧುವತ್ಸಲ
ಲಯವಿಹೀನ ಮಹೇಶ ಮನ್ಮಥಹರ ಮಹಾದೇವ ।
ಭಯರಹಿತ ಭಾಳಾಕ್ಷ ಲೋಕ
ವ್ಯಯಭವನ ದುರ್ಲಕ್ಷ ದೇವ
ತ್ರಯನಮಸ್ಕೃತ ನಿಗಮಸತ್ಕೃತ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೮೦

ದೇವ ದೇವ ಕೃಪಾಂಬುನಿಧಿ ಭ
ಕ್ತಾವಲಂಬನ ಭಕ್ತದೇಹಿಕ
ಸೇವಕಪ್ರಿಯ ಭೂತಭಾವನ ಭಾವನಾತೀತ ।
ದೇವವಂದಿತ ಕಾಲರೂಪ ಮ
ಹಾವಿಭವ ಭಯರಹಿತ ಪಾವನ
ಪಾವಕಾಂಬಕ ಶ್ರುತಿಕುಟುಂಬಿಕ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೮೩

ಸರ್ವಗತ ಸರ್ವಜ್ಞ ಸರ್ವದ
ಸರ್ವಭಾವನ ಸರ್ವತೋಮುಖ
ಸರ್ವಪೂಜಿತ ಸರ್ವಸಾಧಕ ಸರ್ವಗುಣನಿಳಯ ।
ಸರ್ವ ಸರ್ವಾಶ್ರಯ ಸಮೋಹಿತ
ಸರ್ವಮಯ ಸರ್ವೇಶ್ವರೇಶ್ವರ
ಸರ್ವದುಃಖಾಪಹ ಮಹೇಶ್ವರ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೮೪

ರೂಪರಹಿತಸರೂಪ ನಿರ್ಮಳ
ರೂಪ ವಿಶ್ವಾಧಾರ ಸದಸ
ದ್ರೂಪ ವಿಮಲವ್ಯೋಮರೂಪಕ ಸರ್ವತೋರೂಪ ।
ರೂಪರಸಗಂಧಾದಿವಿಷಯಸ
ರೂಪ ರೂಪಾತೀತ ಸಂವಿ
ದ್ರೂಪ ವಿಮಲವಿರೂಪಲೋಚನ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೮೫

ಪರಮಹಂಸ ಪರಾತ್ಮ ಪರಮೇ
ಶ್ವರ ಪರಬ್ರಹ್ಮೈಕವಿಗ್ರಹ
ಪರಮಶಿವ ಪರತತ್ವರೂಪ ಪರಾತ್ಪರಾನಂದ ।
ಪರಮಗುಣಪರಶಕ್ತಿವಾಗೀ
ಶ್ವರ ಪರಾರ್ತಿಹರೇಶ ಪರಶಂ
ಕರ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯೆ ಪರೋತ್ತಮ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೮೬

ಲಿಂಗಮಯ ನಿರ್ಲಿಂಗ ತೇಜೋ
ಲಿಂಗ ಲಿಂಗಾತ್ಮಕ ಸದಾಶಿವ
ಲಿಂಗ ನಿರ್ಮಳಲಿಂಗ ಲಿಂಗಸ್ಥಿತ ಮಹಾಲಿಂಗ ।
ಲಿಂಗವಿಲಸಿತಲಿಂಗ ಚಿನುಮಯ
ಲಿಂಗ ಚೇತನಲಿಂಗ ದುರ್ಗಾ
ಲಿಂಗಿತಾಂಗವಿಲಾಸ ಶಂಕರ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೮೭

ನಿರವಧಿಕ ನಿರ್ಮಾಯ ನಿರ್ಗುಣ
ನಿರುಪಮಿತ ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವ ನಿಸ್ಸ್ಪೃಹ
ನಿರವಯವ ನಿರ್ಲೇಪ ನಿರವಗ್ರಹ ನಿರಾಧಾರ ।
ನಿರುಪಮ ನಿರಾಮಯ ನಿರಂತರ
ನಿರವಶೇಷ ನಿರಂಗ ನಿರ್ಮಳ
ನಿರತಿಶಯ ನಿಷ್ಕಳ ಮಹೇಶ್ವರ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೮೮

ವಾಮದೇವ ದುರಂತವಿಭವ
ವ್ಯೋಮಕೇಶ ಕೃತಾಂತಹರ ನಿ
ಸ್ಸೀಮ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಸಮಂಜಸ ಸರ್ವತೋಭದ್ರ ।
ಭೀಮ ಭರ್ಗ ಕಪರ್ದಿ ಕಲ್ಪಿತ
ನಾಮರೂಪಕ್ರಿಯ ವೃಷಧ್ವಜ
ಕಾಮಹರ ಕರುಣಾಮಹಾರ್ಣವ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೮೯

ಈಶ್ವರನನ್ನು ಕುರಿತು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಜುನನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ರಚಿತಮಾಯ ಏಮಾಯ ಮಾಯಾ
ನಿಚಿತ ಮಾಯಾಧಾರ ಮಾಯಾ
ರುಚಿತ ಮಾಯಾರೂಪ ಮಾಯಾಮಯ ಜಗನ್ಮಾಯ ।
ರಚಿತತೇಜೋಮಯ [1] ಹಿರಣ್ಯ
ಪ್ರಚಯತೇಜ ಸುತೇಜ ಗೌರೀ
ಕುಚಯುಗಾಂಕಿತವಕ್ಷ ಲಕ್ಷಿಸಿ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೯೦

ಹರ ಹರಾ ತ್ರೈಮೂರ್ತಿರೂಪವ
ಧರಿಸಿ ಯತುಳಮಹಾಷ್ಟಮೂರ್ತಿಯ
ಧರಿಸಿ ಯನುಪಮವಿಶ್ವಮೂರ್ತಿಯ ಧರಿಸಿ ರಂಜಿಸುವ ।
ಪರಿಯನರಿವವರಾರು ದೇವಾ
ಸುರಮುನೀಶರಿಗರಿದು ವರವನು
ಕರುಣಿಸಲು ಬಂದ್ಯೆ ಮಹಾದೇವೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೯೧

ದೇವ ಸುರದನುಜೇಂದ್ರವಂದಿತ
ದೇವ ಮನುಮುನಿನಿಕರಪೂಜಿತ
ದೇವ ತತ್ವಾಕಾರ ಭಾವಿಪೊಡೆ ಬಹುಗುಣನಾಮ [2] ।
ದೇವ ಸಾಕಾರದಲಿ ನಿಜಭ
ಕ್ತಾವಳಿಯನುದ್ಧರಿಸುವ ಮಹಾ
ದೇವ ಕರುಣಿಸಿದ್ಯೆ ಯನಾಥಂಗೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೯೨

ಹರನೆ ಗಂಗಾಧರನೆ ಗಿರಿಜಾ
ವರನೆ ಶಶಿಶೇಖರನೆ ದಕ್ಷಾ
ಧ್ವರಹರನೆ ಶಂಕರನೆ ನಿಜಭಕ್ತರ ಮನೋಹರನೆ ।

1 ಶುಚಿಸತೇಜೋಬಲ, ಚ. 2 ಡತಿನಿರಾಕಾರ, ಚ.

ಕರುಣಿಸುವುದುದ್ಧರಿಸುವುದು ಸಂ
ಹರಿಸು ಮತ್ಪರಿಭವವೆನೆಂದುರು
ತರದ ಭಕ್ತಿಯಲಿಂದು ಸೈಗೆಡದಿರ್ದ ನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೯೩

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳೀಶನೀತನ
ಹೊರೆಗೆ ಬಿಜಯಂಗೈದು ಪಾರ್ಥನ
ಶಿರವ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿದನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು ಬರಸೆಳೆದು ।
ಮರುಳು ಮಗನೆ ಮಹಾತಪಸ್ಸಂ
ಚರಣೆಯಲಿ ನೊಂದೈ ಯೆನುತ ಕಡು
ಗರುಣಿ ಕರುಣಾಮೃತಸಮುದ್ರದೊಳದ್ದಿದನು ನರನ ॥ ೯೪

ಈಶ್ವರನು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಆದರಿಸಿದುದು.

ಕೂಡೆ ಮೈದಡವಿದನು ಮಿಗೆ ಮುಂ
ಡಾಡಿದನು ಮನ ನೋಯದಿರು ನೀ
ಮಾಡಿದುಪಹತಿ ಯೆಂಬುದೆನಗರ್ಚನೆ ನಮಸ್ಕಾರ ।
ಕೋಡದಿರು ಕೊಂಕದಿರು ಭಕ್ತಿಗೆ
ನಾಡೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆನೆನ್ನ ಚಿತ್ತಕೆ
ಖೋಡಿಯಿಲ್ಲೆಲೆ ಮಗನೆ ಯಿಾಗುಹಗಣಪರಾಣೆಂದ ॥ ೯೫

ನರನು ನೀ ಪೂರ್ವದಲಿ ಪೀತಾಂ
ಬರನ ವಿಮಳಾಂಶಪ್ರಸೂತನು
ಪರಮಋಷಿ ನೀನೆಮ್ಮ ಭಕ್ತನು ಚಿಂತೆ ಬೇಡಿನ್ನು ।

ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಈಶ್ವರನು ಖಡ್ಗಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು.

ವರದನಾದೆನು ಮಗನೆ ಶಸ್ತ್ರೌ
ತ್ಕರವನಿದನೀ ಮುನ್ನ ಕೊಳ್ಳೆಂ
ದುರುತರಪ್ರೇಮದಲಿ ಕೊಟ್ಟನು ಖಡ್ಗ ಶರಧನುವ ॥ ೯೬

ಸಲಿಸುವೆನು ನೀ ಬೇಡಿದುದನ
ಸ್ಖಲಿತವೆಂಜದಿರಿನ್ನು ಸಾಕೆನೆ
ಸುಲಭ ನೀ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಭಯವಿನ್ನೇಕೆ ತನಗೀಗ ।

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬೇಡಿದುದು.

ಸಲಿಸು ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರವೆನು ವೆ
ಗ್ಗಳೆಯ ಬ್ರಹ್ಮಶಿರೋಸ್ತ್ರವೆನು ಕೈ
ಗೊಳಿಸುವುದು ಕೃಪೆಯುಳ್ಳೊಡೆಂದನು ನಗುತ ಕಲಿಪಾರ್ಥ ‖೯೭

ಸವೆಡಿನುಡಿಯುಂಟೇ ಚತುರ್ದಶ
ಭುವನದಾಹವದಕ್ಷವೀಬಾ
ಣವೆನು ಕೊಟ್ಟೆನು ಮಗನೆ ಬ್ರಹ್ಮಶಿರೋವುಹಾಶರವ ।
ದಿವಿಜದನುಜಭುಜಂಗಮಾದಿಗ
ಳವೆಗಡಿಸಲುಟಿ ಹೆಚ್ಚುವುದು ಸಂ
ಭವಿಸಿದಾಹುತಿ ಯಿದಕೆ ಶರವುದ್ದಂಡಬಲನೆಂದ ‖ ೯೮

ಈಶ್ವರನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು.

ಸರಸಿಯುಲಿ ಮಿಂದಾಚಮನವಿ
ಸ್ತರಣವೆಲ್ಲವ ಮಾಡಿ ಶೂಲಿಯು
ಚರಣದಲಿ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ನಿಂದನು ಬಾಗಿ ಕೈಮುಗಿದು ।
ಸರಳಸಾಂಗೋಪಾಂಗಮಂತ್ರೋ
ಚ್ಚರಣಸಂಹೃತಿಮೋಕ್ಷವನು ವಿ
ಸ್ತರದಿ ರಹಸ್ಯದಲಿ ಕೊಟ್ಟನು ಪಾಶುಪತಶರವ ‖ ೯೯

ಆಗ ದೇವತೆಗಳ ಸಂತೋಷ.

ಜಗವು ಘೇ ಯೆಂದುದು ಜಯಧ್ವನಿ
ಗಗನದಲಿ ಗಾಢಿಸಿತು ಹೂವಿನ
ಮುಗುಳ ತನಿಮಳೆ ಸುಱಿದುದೀಶ್ವರನಂಘ್ರಿಕಮಲದಲಿ ।

ಢಗೆಯು ತಳಿ ಮೊಟಿದುದು ಮನೋರಥ
ದಗಳು ತುಂಬಿತು ನರನ ಮನಬು
ದ್ಧಿಗಳು ನೆಱಿ ಸಿಲುಕಿದುವು ಹರುಷೋತ್ಸವದ ದಾಟಿಯಲಿ ॥ ೧೦೦

ಹರನ ಕೋಮಲಪಾಣಿಕಮಲ
ಸ್ಪರುಶಪೀಯೂಷದಲಿ ಮುಳುಗಿದ
ನರನ ತನು ನಿರ್ಮೋಕಮುಕ್ತ ಭುಜಂಗದಂದದಲಿ ।
ಕಿರಣಲಹರಿಯ ಲಳಿಯ ದಿವ್ಯೋ
ತ್ಕರದ ಚಪಳಚ್ಛವಿಯ ಚಾರು
ಸ್ಫುರಣದಲಿ ಬೋಳೈಸಿದುದು ಸುರನರರ ಕಣ್ಮನವ ॥ ೧೦೧

ಸುರಮುನೀಶ್ವರವೇದಮಂತ್ರೋ
ಚ್ಚರಣನಾದದ ಗರುಡಗಂಧ
ರ್ವರ ಮಹಾಸ್ತುತಿರವದ ತುಂಬುರುನಾರದಾದಿಗಳ ।
ವರರಸಾನ್ವಿತಗೀತದೂರ್ವಶಿ
ಯರ ಸುನೃತ್ಯದ ದಿವ್ಯವಾದ್ಯದ
ಹರನ ಕರುಣಾಂಬುಧಿಯಲೋಲಾಡಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ ॥ ೧೦೨

ಧರೆಗೆಸೆವ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮೋ
ತ್ಕರವನನುಪಮಮೋಕ್ಷಪದವನು
ಧುರದೊಳಹಿತರ ಗೆಲುವಶೌರ್ಯೋನ್ನತಿಯ ಸಾಹಸವ ।
ಕರುಣಿಸಿದನಪ್ಪಿದನು ಕರೆದನು
ಗಿರಿತನುಜೆ ನೀನುದ್ಧರಿಪುದೀ
ಪರಮಭಕ್ತನನೆನಲು ಕರುಣದೊಳೀಕ್ಷಿಸಿದಳಗಜೆ ॥ ೧೦೩

ಸ್ತುತಿಯಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟಳಾದ ಗಿರಿಜೆಯು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ
ವರವನ್ನು ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಗಿರಿಜೆ ತ್ರಿಜಗನ್ಮಾತೆ ರಕ್ಷಿಸು
ಪರಮಕರುಣಾಮೂರ್ತಿಯಂಬಿಕೆ

ಶಿರಿ ಸರಸ್ವತಿ ದುರ್ಗೆ ಚಂಡಿಯರೆಂಬನಾಮದಲಿ |
ಚರಿಸುತಿಹ ನಿನ್ನೇಕಶಕ್ತಿಯು
ಪರಿಯನಱಿವವರಾರೆನುತ ತ
ಚ್ಚರಣಕಮಲಕ್ಕೆಱಗಿ ಪುಳಕಿತನಾದನಾಪಾರ್ಥ || ೧೦೪

ಕಂಜನಾಭನ ಮೈದುನನೆ ಬಾ
ಅಂಜದಿರು ನಿನಗಾಂತರಿಪುಗಳ
ಭಂಜಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದನುವನು ತಳೆದು ರಂಜಿಸುವ |
ಅಂಜನಾಸ್ತ್ರವನಿತ್ತೆ ಮಗನೆ ಧ
ನಂಜಯನೆ ನಿನಗೆಂದು ಕರುಣದಿ
ಮಂಜುಳಾರವದಿಂದ ತಚ್ಛಸ್ತ್ರವನು ಬೆಸಸಿದಳು || ೧೦೫

ಬಂದುದಶಶತಸಾವಿರದ ಹೆಸ
ರಿಂದ ಲಕ್ಷವು ಕೋಟಿಯುಗಣಿತ
ದಿಂದ ನಿನಗಾಂತಧಟರಿಪುಗಳು ತಿಂದು ತೇಗುವುದು |
ಬಂದು ಬೆಸನನು ಬೇಡುವುದು ತಾ
ನೊಂದು ಶರರೂಪಾಗೆನುತ ಮೋದ
ದಿಂದ ವರಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನಿತ್ತಳರ್ಜುನಗೆ || ೧೦೬

ದೇವಿಯರು ಕೃಪೆಯಿಂದ ಪಾರ್ಥಂ
ಗೋವಿ ಕೊಟ್ಟರು ದಿವ್ಯಬಾಣವ
ನೋವಿ ಗಣಪತಿ ತಾನು ಕೊಟ್ಟನು ಜಯಮಹಾಶರವ |
ಆವಜನ್ಮದ ಸುಕೃತಫಲವಿದು
ತೀವಿತೋ ಪಲುಗುಣಗೆನುತ್ತವೆ
ದೇವತತಿ ಕೊಂಡಾಡುತಿರ್ದುದು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || ೧೦೭

ಆಗ ಗಣೇಶ ಷಣ್ಮುಖರಿಂದ ಅಸ್ತ್ರಲಾಭ.

ಕರಿಮುಖನ ಷಣ್ಮುಖನ ಚರಣ
ಕ್ಕೆಱಗಿ ನುತಿಸುತ್ತಿರಲು ಪಾರ್ಥನ

ಪರಮಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದರು ಕರುಣದಲಿ ।
ವರಮಹಾಸ್ತ್ರಂಗಳನು ಮಂತ್ರೋ
ತ್ಕರವನವರೊಲಿದಿತ್ತು ಗೆಲು ನೀ
ಧುರದೊಳಹಿತರನೆಂದು ಹರಸಿದರಾಧನಂಜಯನ ॥ ೧೦೮

ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಹೋಗೆಂದು ಶಿವನ ಆಜ್ಞೆ.

ಸರಳ ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವನು ನಿನ
ಗರುಹಿದೆನು ನೀನಿನ್ನು ಶಕ್ರನ
ಪುರಿಗೆ ನಡೆ ನಿನ್ನುತ್ತರೋತ್ತರಕಾರ್ಯಗತಿಗಳಿಗೆ ।
ಹರಿ ಸಹಾಯನು ನಮ್ಮ ಸತ್ವದ
ಪರಮರೂಪಾತ್ಮಕನು ಕಣಾ ನೀ
ನಱದಿರೆಂದು ಮಹೇಶ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನು ಧನಂಜಯನ ॥ ೧೦೯

ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಈಶ್ವರನು ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು.

ನಿಮ್ಮ ಕಥೆ ವೇದೋಕ್ತವಾಗಲಿ
ನಿಮ್ಮ ಚರಿತ ಸುಚರಿತವಾಗಲಿ
ನಿಮ್ಮ ಕಥನಾಮೃತವನಾಲಿಸಿ ಕೇಳ್ದ ರಘಕೆಡಲಿ ।
ನಿಮ್ಮ ನಿಂದಿಸಿದವರುಗಳು ದು
ಷ್ಕರ್ಮಿಗಳು ಪಾತಕರು ತಾನಿದು
ನಮ್ಮ ಮತವೆಂದು ಭವ ಹರಸಿದನಾಧನಂಜಯನ ॥ ೧೧೦

ದೇವಿಯರು ಗುಹಗಣಪಮುಖ್ಯಗ
ಣಾವಳಿಗೆ ಪೊಡಮಟ್ಟನವರ ಕೃ
ಪಾವಲೋಕನದಿಂದ ಹೊಂಪುಳಿಯೋದನಡಿಗಡಿಗೆ ।
ದೇವ ರಜತಾಚಲಗಮನಸಂ
ಭಾವನೋದ್ಯೋಗದಲಿ ಮಿಗೆ ಗಾಂ
ಡೀವಿಯನು ನೆಱೆ ನೋಡಿ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಭವನಿಂತೆಂದ ॥ ೧೧೧

ಬಳಿಕ ಈಶ್ವರನು ಕೈಲಾಸವನ್ನು ಕುರಿತು ತೆರಳಿದುದು.

ಪುರಹರನು ಕರೆದರ್ಜುನನ ಸುರ
ಪುರಕೆ ಪೋಗುತೆ ನೀನು ಬಜಿಕಾ
ಸುರಸಮಿತಿಗಳ ವೈರಿಗಳ ವಧಿಸೆಂದು ಬೆಸಸುತ್ತ ।
ಹರಿಯಜರುಸಹಿತ ಭವ ರಜತಾ
ಚಳಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈದನಿತ್ತಲು
ನರನು ಸೈವೆಱಗಾಗಿ ಚಿಂತಾಚಿತ್ರದಂತಿರ್ದ ॥ ೧೧೦

ಆಗ ಅರ್ಜುನನ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ.

ಹರನ ಕೃಪೆಯಿಂ ಪಡೆವುದರಿದಾ
ದರಿಸುವರೆ ಶಸ್ತ್ರಾಭಿಲಾಷೆಯೆ
ಮರುಳತನದಲಿ ವ್ಯರ್ಥನಾದೆನಲಾ ಮಹಾದೇವ ।
ಧರೆಯು ಕಾಮಿತವೆಂದು ಸುಖವನು
ಮಱೆದನಕಟಕಟಾ ದುರಾಗ್ರಹ
ಪರಿವೃತಂಗೆ ಸುಬುದ್ಧಿಯೇಕಹುದೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೧೧೩

ಹರನು ಮಾಡುವುದೇನು ಕರ್ಮದ
ತರವು ನಮಗರಿಯಾಗಿ ತಾಗಲು
ಹರನು ಪಾಪದ ಪುಣ್ಯದೊಡಲಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿರೂಪನಲೆ ।
ಧರೆಯೊಳಗೆ ಶತಕೋಟಿಜನ್ಮಾಂ
ತರವು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಪುಣ್ಯವು
ನರರ ಬೆನ್ನಲಿ ಬಹುದು ಹುಸಿಯಲ್ಲೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೧೧೪

ಎತ್ತಿದೀಬಲುಚಲವು ನೆಱೆ ತಾನೇ
ನುತ್ತರಿಪುದೀಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವ
ದುತ್ತರೋತ್ತರವಹುದು ಮತ್ತಾ ಚಲದ ಬಲುಹಿಂದ ।
ಮತ್ತೆ ಬಹುಮಾತೇಕೆ ಯಗ್ರಜ
ನಿತ್ತ ಬೆಸದಿಂ ನಡೆದೆನೆಂಬ ಸು
ವೃತ್ತವದೆ ಸತ್ಕೀರ್ತಿಸಾಧನವೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೧೧೫

ಮುರಹರನು ತಾನೆಮಗೆ ಗುರುವರ
ಗುರುಪದಕಮಲಯುಗದ ಭಕ್ತಿಯ
ಲಱಿದ ನಿಜಮೂರ್ತಿಯನು ಕಂಡು ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆನೆಲೆ ।
ಹರಿದುದಘಕುಲವೆನುತ ಪುಳಕೋ
ತ್ಕರದ ಹರುಷದಲಾಧನಂಜಯ
ಪರಮಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೧೧೬

ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಸೂಚನೆ.

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಹರನ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರಲಾಭೋ
ತ್ಕರುಷಹರುಷೋತ್ಸವದಲಿಂದ್ರನ
ಪುರವ ಹೊಕ್ಕನು ಪಾರ್ಥನೆಸೆದನು ಶಕ್ರತೇಜದಲಿ ॥

ಅರ್ಜುನನ ಯೋಚನೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ವರಕೈಲಾಸವಾಸಿಯ
ಬೀಱುಕೊಂಡನು ತದ್ವಿಯೋಗದಲಿಂದ್ರಕೀಲದಲಿ ।
ಮೇಲುದುಗುಡದಲಸ್ತ್ರಲಾಭವ
ನಾಲಿಸದೆ ಶಂಕರಪದಾಂಬುಜ
ದೋಲಗದ ಶಿರಿ ತಪ್ಪಿತೆನುತುಮ್ಮಳಿಸಿದನು ಪಾರ್ಥ ॥ ೧

ಮರುಳದೇವಾರ್ಚನೆಯೊ ಕನಸಿನ[1]
ಶಿರಿಯೊ ಶಿಶುವಿನ ಕೈಯ್ಯ ರತ್ನವೊ
ಹರಿಕರದ ಮಾಲೆಯೊ ಮದೀಯವಿವೇಕವಿಭ್ರಮವೊ ।
ಹರನನೀಚರ್ಮಾಕ್ಷಿಯಲಿ ಗೋ
ಚರಿಸಿ ಬೇಡಿದುದಂಬು ಮರ್ತ್ಯರೊ
ಳಿರವು ಮಝುಭಾಪೆನ್ನ ಪುಣ್ಯವೆನುತ್ತ ಬೆಱಗಾದ ॥ ೨

ಆಗ ವರುಣನ ಆಗಮನ.

ಅರಸ ಕೇಳದ್ಭುತವನಿತ್ತಲು
ಚರಮದಿಗ್ಭಾಗದಲಖಿಳಜಲ
ಚರನಿಕಾಯದ ಮುಂಗುಡಿಯಲಿಕ್ಕಲದ ಫಣಿಕುಲವ ।
ಸುರನದೀನದಕೋಟಿಗಳ ಸಾ
ಗರದ ಪರಿವಾರದಲಿ ಬಂದನು
ವರುಣನಮರೇಂದ್ರನ ಕುಮಾರನ ಕಾಂಬ ತವಕದಲಿ ॥ ೩

ವಿಕಟರಾಕ್ಷಸಯಕ್ಷಜನಗು
ಹ್ಯಕರು ಕಿನ್ನರಗಣಸಹಿತ ಪು
ಷ್ಪಕದಲೈತಂದನು ಧನೇಶ್ವರನಾತಪೋವನಕೆ ।
ಸಕಲಪಿತೃಗಣಸಹಿತ ದೂತ
ಪ್ರಕರಧರ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷರೊಡನಂ
ತಕನು ಬೆಱಸಿದನಿಂದ್ರಕೀಲಮಹಾಮಹೀಧರವ[2] ॥ ೪

ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬರುವಿಕೆ.

ಹಿಡಿದ ಸಾಲಿನ ಸತ್ತಿಗೆಯ ಬಲ
ಕೆಡಕೆ ಕೆದಱುವ ಸೀಗುರಿಯ ಮುಂ
ಗುಡಿಯ ವಿದ್ಯಾಧರಮಹೋರಗಯಕ್ಷಕಿನ್ನರರ[3] ।

1 ಕಳ್ಳನ, ಡ, 2 ವನಾಂತರವ, ಡ. 3 ರಾಕ್ಷಸರ, ಡ.

ಜಡಿವಕಹಳಾರವದ ನೆಲದು
ಗ್ಗಡಣೆಗಳ ಕೈವಾರಿಗಳ ಗಡ
ಬಡೆಯ ಗರುವಾಯಿಯಲಿ ಗಗನದಿನಿಳಿದನಮರೇಂದ್ರ ॥ ೫

ದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿದುದು

ಕಂಡನನಿಬರ ಬರವನೊಲಿದಿದಿ
ರ್ಗೊಂಡನವರವರುಚಿತದಲಿ ಮುಂ
ಕೊಂಡು ಮನ್ನಿಸಿ ಮನವ ಹಿಡಿದನು ಲೋಕಪಾಲಕರ ।

ಇಂದ್ರಾದಿಗಳು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು.

ಖಂಡಪರಶುವಿನಸ್ತ್ರವನು ಕೈ
ಕೊಂಡೆ ನಿನಗೇನರಿದು ನೀನು
ದ್ದಂಡಬಲನೆಂದನಿಬರುಪಚರಿಸಿದರು ಫಲುಗುಣನ ॥ ೬

ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಇಂದ್ರನ ಆದರ.

ಆಮಹಾಸ್ತ್ರಕೆ ಬಳುವಳಿಯ ಕೊ
ಳ್ಳೈ ಮದೀಯಾಸ್ತ್ರವನೆನುತ ಸು
ತ್ರಾಮನಿತ್ತನು ದಿವ್ಯಬಾಣವನೈಂದ್ರಸಂಜ್ಞಕವ ।
ಸಾಮವರ್ತಿಕದಂಡವಾರುಣ
ತಾಮಸದ ಸಮ್ಮೋಹನವನೆಂ
ದಾಮಹಾಂತಕವರುಣಧನಪರು ಕೊಟ್ಟರಂಬುಗಳ ॥ ೭

ಎಲೆ ಧನಂಜಯ ನಿನಗಿದೇನ
ಗ್ಗಳದ ಶರವೇ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಗೆ
ಸಿಲುಕಿದನು ಶಿವನಾತನಂಬಿದೆ ನಿನ್ನ ಸೀಮೆಯಲಿ ।
ಸುಲಭ ನಿನಗಿಂದಮಲಲಕ್ಷ್ಮೀ
ನಿಳಯ ನೀನೇ ಪೂರ್ವದಲಿ ನಿ
ರ್ಮಲಿನನರಋಷಿ ಯೆನುತ ಹರಿ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಮಗನ ॥ ೮

ಕೃತತಪಸ್ಸಂಭಿನ್ನಖೇದ
ಕ್ಷತಶರೀರವ್ಯಥೆಯೆನಮರಾ
ವತಿಯೊಳಗೆ ಕಳೆ ರಥಸಹಿತ ಕಳುಹುವೆನು ಮಾತಲಿಯ |
ಕ್ರತುಶತದ ಕೈಗಾಣಿಕೆಯು ದೀ
ಕ್ಷಿತರ ಶಿರಿಯೆಂತವರ ಮನವಾ
ರತೆಯುದೆಂತುಟೊ ನೋಡಬೇಹುದು ಪಾರ್ಥ ನೀನೆಂದ || ೯

ಹೈ ಹಸಾದವು ನೂಱುಯಜ್ಞದ
ಮೋಹು ಗಾಡನು ಮೆಟ್ಟಲಿವ್ಮಾ
ಹೂಹೆಗಳಗಳವಡುವದೊಲ್ಲವೆ ನಿಮ್ಮ ಕರುಣದಲಿ |
ಐಹಿಕದಲಾಮುಷ್ಮಿಕದ ಸ
ನ್ನಾಹ ಸಂಭವಿಸುವೊಡೆ ನಿಷ್ಪ್ರ
ತ್ಯೂಹವೆಂದೆಱಗಿದನು ಫಲುಗುಣನಿಂದ್ರನಂಘ್ರಿಯಲಿ || ೧೦

ದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಹೊರಟು ಹೋಗಲು ಮಾತಲಿಯು ಸರಥನಾಗಿ ಬಂದುದು.

ಬೀಳುಗೊಟ್ಟರು ನರನನೀದಿ
ಕ್ಪಾಲರಂತರ್ಧಾನದೊಡನೆ ಸ
ಮೇಳರಾದರು ಶಕ್ರಸಾರಥಿ ಸುಳಿದನಭ್ರದಲಿ |
ಜಾಳಿಗೆಯ ಮಣಿವೆಳಗುಗಳ ವೈ
ಹಾಳಿಗಳ ವೈಡೂರ್ಯದೀಪ್ತಿನಿ
ವಾಳಿಗಳ ಸುಪತಾಕೆಬೆಳಗುವ ಹೇಮರಥಸಹಿತ || ೧೧

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳೆ ಹತ್ತುಸಾವಿರ
ತುರಗನಿಕರದ ಲಳಿಯ ದಿವ್ಯಾಂ
ಬರದ ಸಿಂದದ ಸಾಲುಸತ್ತಿಗೆಗಳ ಪತಾಕೆಗಳ |
ಖರರುಚಿಯ ಮಾರಾಂಕವೋ ಸುರ
ಗಿರಿಯ ಸೋದರವೋ ಮೃಗಾಂಕನ
ಮಱುದಲೆಯೊ ಮೇಣೆನಲು ರಥ ಹೊಳೆದಿಳಿದುದಂಬರದಿ || ೧೨

ಆರಥವನ್ನು ನೋಡಿ ಅರ್ಜುನನು ವಿಸ್ಮಿತನಾದುದು.

ಏನಿದಚ್ಚರಿ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ನ
ವೀನದರುಶನವೆನ್ನ ಪುಣ್ಯವೆ
ನೂನವೈ ಸಲೆ ಯೆನುತ ನರನಿದಿರ್ಗೊಂಡನಾರಥವ [1] ।
ನೀನಹೈ ಕಲಿಪಾರ್ಥನೆಂಬ ಮ
ಹಾನರೇಶ್ವರನೆನುತ ಮಿಗೆ ಸ
ನ್ಮಾನಿಸುತ ಸುರಪತಿಯ ಸಾರಥಿ ನಿಲಿಸಿದನು ರಥವ ॥ ೧೩

ಲಲಿತಹೇಷಾಧ್ವನಿಯ ಹಯವಂ
ಡಲಿಯ ಮೌಳಿಯ ಮೇಲುದಾಯದ
ಲುಳಿಯ ಚೀತ್ಕೃತಿರವದ ಪಲಪಲತೆಱದ ಪಟವಿಗೆಯ ।
ಚಲತುರಗಖುರಹತಿಯ ರಭಸೋ
ಚ್ಚಳಿತಧೂಳೀಧೂಸರದ ರಥ
ದೊಳಗೆ ನಿಂದನು ಶಕ್ರಸಾರಥಿ ನುಡಿಸಿದನು ನರನ ॥ ೧೪

ಮಾತಲಿಯು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಏಱು ಫಲುಗುಣ ಹರಿವರೂಥದ
ಮೇಲೆ ಬಿಜಯಂಗೈವ ಬಹಳಫ
ಲಾಳಿಯಿದೆಲಾ ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯದ್ರುಮದ ಬೇಱೊಡೆಯೆ ।
ಸಾಲಕುಱಿವಱಿಗಳ ಕರ್ಮದ
ಕೂಲಿಗರ ಜಡಜಂಜಪೂಗರ
ಜಾಲದಾಶೆಯನಿಮಿಷರ ಪುರ ವಶವಾಯ್ತು ನಿನಗೆಂದ ॥ ೧೫

ಬಲ್ಲರಾರದನಶ್ವಮೇಧದ
ಮಲ್ಲರನುಕ್ರತರಾಜಸೂಯರು
ಬಲ್ಲರೇ ಕಡೆಬೀಡಕೋಟಿಯ ಗುಡಿಯ ಬೊಡ್ಡಿಯರ ।

---

1 ನಿದಿದಾದರಾರಥಕೆ, ಖ.

ಎಲ್ಲಿಯಮರಾವತಿ ನರಾಧಮ
ರೆಲ್ಲಿ ನಾವೀಶ್ವರನ ಕರುಣದ
ಭುಲ್ಲವಣೆಯಲಿ ಭಾಗ್ಯರೈಸಲೆ ಯೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೧೬

ಅರ್ಜುನನು ಹೊರಡುವಾಗ ವನದಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನು ಆಜ್ಞೆ ಕೇಳಿದುದು.

ಎನುತ ತೇರಿನೊಳೊಂದು ಕಾಲಿ
ಟ್ಟನು ಧನಂಜಯನಿಂದ್ರಕೀಲದ
ಬನಕೆ ಕೈಮುಗಿದೆಱಗಿ ನುಡಿದನು ಮಧುರವಚನದಲಿ ।
ಮುನಿಜನವೆ ಪರ್ವತವೆ ಪಂಕಜ
ವನವೆ ತರುಲತೆ ಗುಲ್ಮಖಗಮೃಗ
ವನಚರರೆ ತಾ ಹೋಗಿ ಬಹೆನ್ನೈ ನಿಮ್ಮನುಜ್ಞೆಯಲಿ ॥ ೧೭

ಅರ್ಜುನನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಬಳಿಕ ರಥವನ್ನು ವೇಗದಿಂದ ಬಿಡುವಿಕೆ.

ಎಂದು ರಥವೇಱಿದನು ಪಾರ್ಥ ಪು
ರಂದರನ ಸಾರಥಿ ಗುಣೌಘವ
ನೊಂದುನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಹೊಗೞಿದನಾಧನಂಜಯನ ।
ಗೊಂದಣದ ವಾಘೆಗಳನೆಲ್ಲವ
ನೊಂದುಗೂಡಿ ಕಿರೀಟ ದೃಢವಾ
ಗೆಂದು ಮಾತಳಿ ಚಪ್ಪರಿಸಿದನು ಚಪಲವಾಜಿಗಳ ॥ ೧೮

ಆವ ಜವವೇನೆಂಬ ಗತಿ ಮೇ
ಣಾವದೃಢ ವೇಗಾಯ್ಲತನ ತಾ
ನಾವ ಸೂಟಿಯದಾರು ಬಲ್ಲರು ಮಹಿಲವಿವರಣವ ।
ತೀವಿತಾಕಾಶವನು ಹೇಷಾ
ರಾವವೀತನ ಹುಂಕೃತಧ್ವನಿ
ನಾವಿಗಡರಥಚಕ್ರಚೀತ್ಕೃತಿಚಪಳನಿರ್ಘೋಷ ॥ ೧೯

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಭೂಗೋಳ ಖಗೋಳಗಳನ್ನು ಹೇಳೆಂದು ಕೇಳಿದುದು.

ತೇರು ಮೇಲಕ್ಕಡರೆ ನುಡಿದನು
ಸಾರಥಿಗೆ ಕಲಿಪಾರ್ಥ ವಿವರಿಸು
ಧಾರುಣಿಯ ಪರ್ವತಸಮುದ್ರದ್ವೀಪನದನದಿಯ ।
ತೋಱುವೀಲೋಕಂಗಳಳತೆಯ
ಚಾರುಸಪ್ತದ್ವೀಪಗಣನೆಯ
ಸೂರ್ಯಮೊದಲಾದವರ ಗತಿಯನು ತಿಳಿಯಹೇಳೆಂದ ॥ ೨೦

ಧರೆಯನಾಂತವರಾರು ಧಾರುಣಿ
ಯಿರವದೇತಱ ಮೇಲೆ ದಿಕ್ಪಾ
ಲರ ಪುರಂಗಳವೆಲ್ಲಿಹುವು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆನಿತಗಲ ।
ಉರುತರಗ್ರಹರಾಶಿಗಳ * ವಿ
ಸ್ತರವು ತಾನೆನಿತೆನಿತುಯೋಜನ
ವೆಱುಹೆನಲು ಮಾತಲಿ ನಗುತ ಕಲಿಪಾರ್ಥಗಿಂತೆಂದ ॥ ೨೧

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳಿಂದ್ರಸಾರಥಿ
ವಿವರಿಸಿದನಾತಂಗೆ ಭೂಮಿ
ಭುವನಕೋಶದ ಸಂನಿವೇಶವನದ್ರಿಜಾಲಗಳ ।
ಇವು ಕುಲಾದ್ರಿಗಳಿವು ಪಯೋನಿಧಿ
ಯಿವು ಮಹಾದ್ವೀಪಂಗಳಿವು ಮಾ
ನವರ ಧರಣಿ ಸ್ವರ್ಗಮಿಲ್ಲಿನ್ನಿತ್ತ ನೋಡೆಂದ ॥ ೨೨

ಕೇಳು ನೀನೆಲೆ ಪಾರ್ಥ ತಾರಾ
ಮಾಲೆಗಳ ವಿವರವನು ರವಿರಥ
ಕಾಲಚಕ್ರವೆನ್ನದಿ ಗಗನಾಂಗಣದಿ ಚರಿಯಿಪುದ ।

* ಯಾಥ್ರುವನಿರವು ಮೇಲನಿತೆನಿತು ಯೋಜನವೆಱುಹೆನಲು ಪಾರ್ಥಂಗೆ
ಮಾತಲಿ ನಗುತ ವಿವರಿಸಿದ, ಚ.

ಲೀಲೆಯಿಂದಬುಜೋದರನು ಸಲೆ
ಪಾಲಿಸುವ ಲೋಕಗಳನೆಂದವ
ಶೂಲಿಯಂಘ್ರಿಯ ನೆನೆದು ಪೇಳ್ದದ ಭುವನಕೋಶವನು ‖ ೨೩

ಧರೆಯ ವಿಸ್ತಾರವನು ಮಿಗೆ ಭಾ
ಸ್ಕರನ ದಿವ್ಯವರೂಥದಂದವ
ಪರಮಲೀಲೆಗಳಿಂದ ಮಾತಲಿ ತಿಳುಹಿದನು ನರಗೆ ।
ವರಸುಮೇರುವ ಬಳಸಿದದ್ರಿಗ
ಳಿರವ ಕೀಲಕಪರ್ವತಂಗಳ
ನಱುಹಿದನು ಸುರಪತಿಯ ಸಾರಥಿ ಕಲಿಧನಂಜಯಗೆ ‖ ೨೪

ಮಾತಲಿಯು ಭೂವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಕೆಳಗಣಂಡಕಟಾಹ ತೊಡಗಿಯೆ
ಜಲವು ತುಂಬಿಹುದದಱ ಘಾತವು
ತಿಳಿಯಲಿಪ್ಪತ್ತೈದುಕೋಟಿಯ ಪವಣ ಪಡೆದಿಹುದು ।
ಇಳೆಯುದಱ ಮೇಲೊಂದುಕೋಟಿಯ
ವಳದಲಿಹುದಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲಣ
ದಳತೆಯುದು ಚೌಷಷ್ಟಿ[1] ಕೋಟಿಯಜಾಂಡ ಪರಿಯಂತ ‖ ೨೫

ಧಾರಿಣಿಯನಹಿ ತಾಳ್ದನಾತನ
ವೀರಕಮಠನು ಪೊತ್ತನಿಬ್ಬರ
ಭಾರವನು ನಿಜಶಕ್ತಿ ಧರಿಸಿದಳೊಂದುಲೀಲೆಯಲಿ ।
ತೋರಗಿರಿಗಳು ವೆರಸಿದಿಳೆ ತಾ
ನೀರೊಳದ್ದುವುದೆಂದು ಸಲೆಪೊದ
ವಾರಣಂಗಳು ಧರಿಸಿ ಕೊಂಡಿಹುವೆಂಟುದಿಕ್ಕಿನಲಿ ‖ ೨೬

ಹತ್ತಿರೆಯಲಿಹುದತಳವಲ್ಲಿಂ
ದತ್ತ ವಿತಳ ಸುತಳ ತಳಾತಳ
ದೊತ್ತಿನ ಮಹಾತಳರಸಾತಳ ಕೆಳಗೆ ಪಾತಾಳ ।

---
[1] ಚೌವೀಸ, ಟ.

ಬಿತ್ತರದ ಲೋಕಂಗಳೇಳು ಧ
ರಿತ್ರಿಯೊಳಗೊಂದೊಂದಱಂತರ
ಹತ್ತು ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರಯೋಜನ ಪಾರ್ಥ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೧೭

ಉತ್ತಮವು ಭೂಲೋಕವಲ್ಲಿಂ
ದತ್ತ ಭುವಸುವಲೋಕವಲ್ಲಿಂ
ದತ್ತ ಮಹಜನಲೋಕ ವಲ್ಲಿಂದತ್ತ ತಪಲೋಕ ।
ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಿವಕೆ ಮೇಲಣ
ಸತ್ಯಲೋಕಾದಿಗಳ ನೋಡಿ ಧ
ರಿತ್ರಿಯಲಿ ಬಲುಗಾಱುಕೊಟ್ಟನು ಲೋಕಪಾಲಕರ ‖ ೧೮

ಧರವಿಡಿದ ಮೇಲಣ ಜಗಂಗಳು
ತರಣಿಮಂಡಲ ತೊಡಗಿಯತಿವಿ
ಸ್ತರವೆನಿಪ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಪರಿಯಂತಡಕಿಲಾಗಿಹುವು ।
ಮರುತನಾಧಾರದಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಕರವೆನಿಸಿ ದೇವರುಗಳಿಂದವೆ
ಭರಿತವಾಗಿಹುವವರ ಮಹಿಮೆಯು ಹೇೞಲರಿದೆಂದ ‖ ೧೯

ಧರಣಿ ತಾನೈವತ್ತುಕೋಟಿಯು
ಹರಹು ಸಪ್ತಸಮುದ್ರಹೊಱಗಾ
ವರಿಸಿ ಜಂಬೂದ್ವೀಪ ನಡುವಿಹುದಲ್ಲಿ ಭದ್ರಾಶ್ವ ।
ವರುಷ ಭಾರತಕೇತುಮಾಲವು
ಕುರುವರುಷವಿವು ಪತ್ರವಾಸುರ
ಗಿರಿಯು ಹೊಱಗಾಗಿಹುವು ಕರ್ಣಿಕೆಯಂತೆ ಕನಕಾದ್ರಿ ‖ ೨೦

ಲಕ್ಕದೊಳು ಹದಿನಾಱುಸಾವಿರ
ಸಿಕ್ಕಿತವನಿಯೊಳಾಳುಗೊಂಬುದು
ಲೆಕ್ಕ ಚೌರಾಶೀತಿಸಾಧಿರಯೋಜನದ ನಿಲವು ।

ಲೆಕ್ಕಿಸಲು ಗಿರಿಶಿಖರದಗಲವ
ದಕ್ಕು ಮೂವತ್ತೆರಡುಸಾವಿರ
ದಿಕ್ಕಿನೊಡೆಯರಿಗೆಂಟುಪಟ್ಟಣವದಱ ಮೇಲಿಹುವು ॥ ೨೧

ಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮನ ಪುರದ ವರ್ಣನೆ.

ನಡುವೆ ಚತುರಾನನನ ಪಟ್ಟಣ
ದೆಡೆ ದೆರಹು ಹದಿನಾಱುಸಾವಿರ
ಕಡು ಚಲುವಿನಿಂದೆಸೆವ ಮಿಸುನಿಯ ಕೋಟೆ ನವರತುನ ।
ಎಡೆಗೆಡೆಗೆ ಕೇವಣಿಸಿದಂಗಡಿ
ಗಡಣೆಯಿಲ್ಲದ ಹರ್ಮ್ಯನಿಚಯಕೆ
ಪಡಿ ಚತುರ್ದಶಭುವನದೊಳಗಿಲ್ಲೆನಿಸಿ ಮೆಱೆದಿಹುದು ॥ ೨೨

ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಜನಗಳ ವರ್ಣನೆ.

ಹರಳುಗಳ ಕೇವಣದ ಮಂಗಳ
ತರವೆನಿಪ ತೊಡಿಗೆಗಳ ದಿವ್ಯಾಂ
ಬರದಿ ಬೆಳಗುವ ತನುಲತೆಯ ನವಮಣಿಯ ಮೌಳಿಗಳ ।
ತರಳಲೋಚನದಿಂದುವದನದ
ಪರಮಸೌಭಾಗ್ಯದ ವಿಳಾಸದ
ಪರಿಜನಂಗಳು ಕಮಲಭವಪುರದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿಹರು ॥ ೨೩

ಅಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದಿಳಿದು ಬರುವ ಗಂಗೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಿಕೆ.

ಹಲವುನೆಲೆ ಚಲುವಿಕೆಗೆ ಸಲೆ ಹೊಂ
ಗಳಶ ಲೋಕಕೆ ವಿಮಲಹೇಮದ
ಕೆಲಸಗತಿಯಲಿ ಚೆಲುವೆನಿಸಿದುಪ್ಪರಿಗೆ ನೋಪ್ಪಿರಿಗೆ ।
ಹೊಳಹಿನಲಿ ಥಳಥಳಿಸುತಿಹುದದು
ನಳಿನಪೀಠನ ಭವನ [1] ನಭದಿಂ
ದಿಳಿದ ಗಂಗೆಯ ಧಾರೆ ಮೆಱೆದುದು ಪುರದ ಬಾಹೆಯಲಿ ॥ ೨೪

---

1 ಭವಪಟ್ಟಣದಿ, ಕ.

ಮೇರೆಯಿಲ್ಲದ ದೇವತತಿಗಳ
ಭಾರದಿಂ [1] ಜಗ ಜಱಿವುದೆಂದಾ
ಮೇರುವಿಂಗಣೆಯಿಟ್ಟ ರಜತಸ್ತಂಭವೋ ಮೇಣು |
ಸಾರತರಸುಕೃತವನು ಸಂಚಿಸಿ
ಧೀರರೈದುವ ಸತ್ಯಲೋಕದ
ದಾರಿ ಯೆಂಬಂದದಲಿ ಗಂಗೆಯ ಧಾರೆ ಮೆಱೆದಿಹುದು || ೨೫

ನರಸುರರು ಮೊದಲಾದ ಸಚರಾ
ಚರದ ಜೀವರಘಂಗಳನು ಸಂ
ಹರಿಸಲೋಸುಗ ಸತ್ಯಲೋಕದಿನಿೞಿದು ಬಹ ಗಂಗೆ |
ಧರೆ ಧರಿಸಲರಿದೆನುತ ಕನಕದ
ಗಿರಿಯ ಶಿಖರದ ನಡುವೆ ನಿಂದಾ
ಪರಮಪಾವನೆ ತಿರುಗಿ ಹರಿದಳು ನಾಲ್ಕುಮುಖವಾಗಿ || ೨೬

ಅಳಕನಂದೆ ಸುಚಕ್ಷು ನಿರ್ಮಳ
ಜಲದ ಭದ್ರೆಯು ಸೀತೆ ಯೆಂಬಿವು
ಬಳಿಕ [2] ದಕ್ಷಿಣವಾದಿಯಾಗಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾಧ್ವದಲಿ [3] |
ಇೞಿದು [4] ಮೇರುವಿನಿಂದ ಕುಲಗಿರಿ
ಗಿೞಿದು ಜಾಹ್ನವಿ ನಾಲ್ಕುದಿಕ್ಕಿನ
ಜಲಧಿಯನು ಬೆರಸಿದಳಘಹರೆ ಪಾರ್ಥ ಕೇಳೆಂದ [5] || ೨೭

ನಾನಾದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪರ್ವತ ವೃಕ್ಷನದನದೀವರ್ಣನೆ.

ಸುರಪತಿಯ ದಿಕ್ಕಿನಲಿ ಬೆಳದಿಹು
ದರಳೆ ಜಂಬೂವೃಕ್ಷ ತೆಂಕಲು
ಪಿರಿದೆನಿಸಿ ತನಿವಣ್ಣ ರಸ ನದಿಯಾಗಿ ಹರಿದಿಹುದು |

---

1 ಭುವನ ಜಡಿದಿಹ, ಕ. ಝ. 2 ತಿಳಿಯೆ, ಚ. 3 ಪದಕ್ಷಿಣಾರ್ಧದಲಿ, ಚ
4 ಸುೞಿದು, ಚ. 5 ಳಘಹರೆ ಪಾರ್ಥಕೇಳೆಂದ, ಚ.

ವರುಣನಿಹ ದೆಸೆಯಲಿ ಕದಂಬವು
ಹರಸಖನ ಕಕುಭದಲಿ ವಟವೀ
ಸುರರಿಗಾಶ್ರಯವೆನಿಸಿ ಕೀಲಕಗಿರಿಯ ಮೇಲಿಹುವು ॥ ೩೮

ಸುರಗಿರಿಯ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಕೀಲಕ
ಗಿರಿಯು ನಾಲ್ಕವರಲ್ಲಿ ಕೇಸರ
ಸರಸಿ ನಾಲ್ಕರುಣೋದೆ ಭದ್ರೆ ಸಿತೋದೆ ಮಾನಸದ ।
ಹೊಱಗೆ ನಾಲ್ಕುದ್ಯಾನ ಕೀಲಕ
ಗಿರಿಯುದಯವೈವತ್ತುಯೋಜನ
ಹರಹು ತಾನೆ ಸಹಸ್ರಯೋಜನವದಱ ದಿಕ್ಕಿನಲಿ [1] ॥ ೩೯

ಮಂದರಾಚಲ ಮೂಡ ತೆಂಕಲು
ಗಂಧಮಾದನಗಿರಿಯು ಪಶ್ಚಿಮ
ದಿಂದ ಬಡಗಣಪಾರ್ಶ್ವವೆಂಬಿವು ಕೀಲಕಾದ್ರಿಗಳು ।
ನಂದನವು ಬಡಗಣದು ಪಡುವಣ
ಚಂದವಹ ವೈಭ್ರಾಜ ತೆಂಕಲು
ಗಂಧಮಾದನ ಚೈತ್ರರಥ ಮೂಡಣದು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೦

* ವರಸಿತಾಂತರಬಿಂದುಮಂದರ
ಕುರುರುರುಚಕಗಳಿಂದ್ರದಿಕ್ಕಿನ
ಲುರುಕಳಿಂಗಪತಂಗನಿಷಧನಿಷಾದ ತಾವಿಂತು [2] ।

---

1 ಶಿಖರದಲಿ, ಚ. ಝ.   2 ತಾವ್ಯೇಭ, ಖ.

* ಸೀತಳಾಂತಕ ಕುಂಡಮಳಯ ಕು
ರಾತಿವೈರಂತಕವು ಮೂಡಲು
ನೀತಿವಿದನೆ ತ್ರಿಕೂಟ ಶಿಶಿರಪತಂಗರುಚಿ ನಿಷಧ ।
ಖ್ಯಾತವಿವು ತೆಂಕಣದು ಕಪಿಲನ
ಜಾತವಾರಿಧಿ ಗಂಧಮಾದನ
ತಾತನಿವು ಸುಖವಾಸ ವಿಗೆ ವೈಡೂರ್ಯ ಪಶ್ಚಿಮದಿ * ॥ ಚ.

ತಿರುಗಿ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಮಧುಮಾ
ನ್ಯರಸಕುಮುದಸುಪಾರ್ಶ್ವವಾಪಿಂ
ಜರಗಳಿವು ವಾರುಣದಿಶಾಭಾಗದೊಳು ರಂಜಿಪುವು ‖ ೪೧

ನಾಗ ಕಾಲಾಂಜನವು ಹಂಸನು
ಮೇಘಪುಷ್ಪಕ [1] ಶಂಕಕೂಟವ
ನೀಗಲೀಕ್ಷಿಸು ಬಡಗದಿಕ್ಕಿನೊಳಿಹ ಕುಲಾದ್ರಿಗಳು [2] |
* ಮೇಗೆ ಕೇಳ್ಳೈದು ದೆಸೆಗಳ
ಗಿರಿಯುಲಾಹೋಙ್ಗಹರು ಸುರಜನ
ಯೋಗಿಸಿದ್ಧನಿಷೇವಿತರು ತಾವಾಗಿ ವಿಭವದಲಿ ‖ ೪೨

ಧಾರುಣಿಯು ನಡುವೆಳಸಿ ಬೆಳದಿಹ
ಮೇರುಗಿರಿಯನು ಬಳಸಿ ವೃತ್ತಾ
ಕಾರವಾಗೆಸೆದಿಹುದು ಜಂಬೂದ್ವೀಪ ನವಖಂಡ |
ಮೇರೆಯಾಗಿಪ ಗಿರಿಕುಲಂಗಳ
ತೋರದಗಲವನುನ್ನತಂಗಳ
ಸಾರಹೃದಯನೆ ನಿನಗೆ ಕಲಿಮಲದೂರ ತಿಳುಹುವೆನು [3] ‖ ೪೩

ಕುರು ಹಿರಣ್ಮಯ ರಮ್ಯಕವು ಸುರ
ಗಿರಿಯನೊಳಕೊಂಡಿಪ್ಪಿಳಾವೃತ
ಹರಿವರುಷಕಿಂಪುರುಷಭಾರತಕೇತುಮಾಲಗಳು [4] |

---

1 ಮೇಗೆ ವೃಷಭನು, ಚ 2 ಬಡಗ ಲೆಖ್ಖಕೆ ನಾಲ್ಕುವನು ಬಳಿಕ, ಚ.

4 ಯಾಪಶ್ಚಿಮಾಶಾ ಶರಧಿ ಪರಿಯಂತಿಪ್ಪವರುಷವು ಕೇತುಮಾಲವದು, ಚ

3 ಸಾರಹೃದಯರು ಬಲ್ಲರೈಕಲಿಪಾರ್ಥ ಕೇಳೆಂದ, ಝ.

* ಮೇಗೆ ಕೇಳೀರೈದು ಕೇಸರ
ವಾಗಿ ದಿಕ್ಕುಗಳಲಿ ಸುರಾಲಯ
ವಾಗಿಯು ಬಳಸಿಹವು ದೇವವ್ರಾತಸೇವಿತವು, ಕ, ಖ.

ಪಿರಿಯಶೃಂಗ ಶ್ವೇತ ವಿಂಧ್ಯದ
ಗಿರಿ ನಿಷಧನಗ ಹೇಮಕೂಟದ
ಗಿರಿ ಹಿಮಾಲಯಮಾಗಪರಜಲಧಿಯನು ಮುಟ್ಟಿಹುವು ॥ ೪೪

ಸುರಗಿರಿಯು ಬಳಸಿಪ್ಪಿಳಾವೃತ
ವರುಷದಿಂದವೆ ಮೂಡಲೊಪ್ಪುವೆ
ಪಿರಿಯ:ಗಿರಿ ಮಾಲ್ಯವತ ಜಲನಿಧಿ ಕನಕಭದ್ರಾಶ್ವ ।
ವರುಷ ಪಡುವಣ ಗಂಧಮಾದನ
ಗಿರಿ ತೊಡಗಿ ಪಶ್ಚಿಮದ ಜಲನಿಧಿ
ಪರಿಗಣಿತವರುಷವನು ತಿಳಿವೊಡೆ ಕೇಳು ಮೂಲವದು ॥ ೪೫

ವರುಷಮಧ್ಯದ ಪರ್ವತಂಗಳ
ಹರಹು ತಾನೆರಡೆರಡುಸಾಸಿರ
ವರುಷ ನವನವನವಸಹಸ್ರವದಾ ಸುಮಧ್ಯದಲಿ ।
ವರುಷವೆರಡೈವತ್ತನಾಲ್ಕರ[1]
ಪರಿಗಣಿತಮೂಡಣದು ಪಡುವಣ
ದೆರಡುಸಾಸಿರವೆನಿಸಿ ಮೆರೆವುದು ಹೊರಗೆ ಲವಣಾಬ್ಧಿ ॥ ೪೬

ದೇವಕೂಟದ ಜಠರವೆಂಬಿವು
ಭಾವಿಸಲು ಮಾಲ್ಯವತದಿಕ್ಕಿಲ
ನಾವಿಧದಿ ಕೈಲಾಸಪರ್ವತ ಗಂಧಮಾದನವು ।
ಭೂವಳಯದಲಿ ಪುಣ್ಯವಂತರು
ಭಾವಿಸುವೊಡಾಯಿಶಾದಿಕ್ಕಿನ
ದೇವಕೂಟದ ನಿಕರ ಪಡುವಣಗಿರಿಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲಿ[2] ॥ ೪೭

---

1 ವರುಷವದು ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕರ, ಚ.

2 ಕೋವಿದನೆ ಕೇಳ್ಭೂಮಿವಲಯದೊ
ಳಾವಿಶಾಲದ ಪಾರಿಯಾತ್ರದ
ದೇವಯೋಗ್ಯದ ಗಿರಿಗಳಿಕ್ಕಿಲ ನಿಷಧ ಪರ್ವತಕೆ, ಚ.

ನೀಲಗಿರಿ ಯಿಕ್ಕೆಲಕೆ ವಾರಿಧಿ
ಮೇಲೆನಿಪ್ಪ ತ್ರಿಶೃಂಗವಿವು ವ್ಯೈ
ನೀಳದಲಿ ಪೂರ್ವಾಪರದ ಜಲನಿಧಿಯು ಮುಟ್ಟಿಹುವು ।
ಹೇಳಿದೆಂಟುಪಪರ್ವತಾಗ್ರವಿ
ಶಾಲ ತಾನೆಂಬತ್ತುಯೋಜನ
ಕೇಳಿಳಾವೃತ ಮೇರೆಯಾಗಿಹ ಗಿರಿಯು ಲೆಕ್ಕವನು ॥ ೪೮

ವರ್ಷದಧಿಪತಿಗಳು.

ವರುಷದೊಡೆಯನಿಳಾವೃತಕೆ ಸಂ
ಕರುಷಣನು ಭದ್ರಾಶ್ವದೊಳು ಹಯ
ಶಿರನು ಹರಿವರುಷಕ್ಕೆ ನರಹರಿ ಕೇತುಮಾಲದಲಿ ।
ಸಿರಿಯು ಮಗ ರಮ್ಯಕಕೆ ಮತ್ಸ್ಯನು
ಪಿರಿಯಕಮಠ ಹಿರಣ್ಮಯಕೆ ಯುವ
ಧರಿಸು ಕುರುವರುಷದಲಿ ವರಹನು ಪಾರ್ಥ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೯

ರಾಮ ಕಿಂಪುರುಷಕ್ಕೆ ಭಾರತ
ಭೂಮಿಯಲಿ ನಾರಾಯಣರು ತಿಳಿ
ನಾಮಧಾರಕ ಹನುಮ ವಸುಧಾದೇವಿಯಲಿ ಯಮನು[1] ।
ಆಮನು ಜಗಚ್ಚಕ್ಷುಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಪ್ರೇಮದಿಂ ಪ್ರಹ್ಲಾದನಿಜನಿ
ಸ್ಸೀಮ ಭದ್ರಾಶ್ವಕೆ ಸದಾಶಿವರಿವರು ಪಾಲಕರು ॥ ೫೦

ವರುಷವನು ಗಿರಿಗಳನು ಬಳಸಿಹ
ಪಿರಿಯಲವಣಸಮುದ್ರವದಱಿಂ
ತರದಿ ಪ್ಲಕ್ಷದ್ವೀಪ ಯಿಕ್ಷುಸಮುದ್ರವಲ್ಲಿಂದ ।
ಇರಲು ಶಾಲ್ಮಲಿಯದಱ ಹೊಱಗಣ
ಸುರೆಯ ಶರನಿಧಿಯೊಂದನೊಂದಾ
ವರಿಸಿ ಪರಿಭಾವಿಸಲು ತದ್ದ್ವಿಗುಣಂಗಳಾಗಿಹುವು ॥ ೫೧

---

[1] ನಾರದನು, ಚ,

ತಿಳಿವೊಡಾಸುರೆಯಿಂದ ಕುಶ ಘೃತ
ಜಲಧಿ ಕ್ರೌಂಚದ್ವೀಪವೆಂಬಿವ
ರಳತೆಗಿಮ್ಮಡಿಯಾದುದಾದಧಿಶರಧಿ ತದ್ದ್ವಿಗುಣ ।
ಇಳೆಯು ಮೇಲೆಸೆದಿಪ್ಪ ಶಾಕದ
ಬಳಿಯು ದುಗ್ಧವದೊಂದನೊಂದನು
ಬಳಸಿಕೊಂಡಿಹುದಬುಜನಾಭನ ನಿಳಯ ತಾನಲ್ಲಿ ॥　　೫೭

ಶ್ರೀಪತಿಯ ನಗರ ಮತ್ತು ಅದರ ವರ್ಣನೆ

ಚೆಲುವಿಕೆಗೆ ನೆಲೆಯೆನಿಸಿ ಮೆರೆವುದು
ಪ್ರಳಯ ಯೆಂದೂ ಯಿಲ್ಲ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ನಿಳಯನಿಹನನವರತ ಸುಳಿಯವು ಮೃತ್ಯುಮಾಯೆಗಳು ।
ಬಳಕೆ ಸಲ್ಲದು ಕಲಿಯ ಕಾಲದ
ಹೊಲಬು ಹೊದ್ದದು ಹರಿಯ ರೂಪನು
ತಳೆದ ಪುರವನು ಕ್ಷೀರವಾರಿಧಿ ಬಳಸಿ ಕೊಂಡಿಹುದು ॥　　೫೩

ಯೋಗಿಗಳ ನೆಲೆವೀಡು ಬೊಮ್ಮದ
ಸಾಗರವು ಸನಕಾದಿಮುನಿಗಳ
ಭೋಗಭೂಮಿ ಯನಂತನಿಗಮಗಳುಪನಿಷತ್ತುಗಳ ।
ಆಗರವು ಮೂಲೋಕದರ್ಪಣ
ವಾಗಿ ದುಗ್ಧೋದಧಿಯೊಳೆಸೆವುದು
ಶ್ರೀಗಧೀಶನ ನಗರ ನೋಡೆಲೆ ಪಾರ್ಥ ನೀನೆಂದ ॥　　೫೪

ಜಲಜನಾಭನ ದುಗ್ಧಜಲಧಿಯ
ಬಳಸಿಕೊಂಡಿಹ ಪುಷ್ಕರದ ಹೊರ
ವಳಯದಲಿ ಮೆರೆದಿಹುದು ಸ್ವಾದೂದಕದ ಜಲರಾಶಿ ।
ಇಳೆಗೆ ಕೋಟೆಯನಿಕ್ಕಿದಂತಿರೆ
ಬಳೆದ ಲೋಕಾಲೋಕಪರ್ವತ
ತಿಳಿವೊಡಲ್ಲಿಂದತ್ತ ತಿಮಿರವೆಜಾಂಡಪರಿಯಂತ ॥　　೫೫

ಲಕ್ಷ ಜಂಬೂದ್ವೀಪವಾಪರಿ
ಲಕ್ಷ ಲವಣಸಮುದ್ರ ನಾಲುಕು
ಲಕ್ಷ ಪ್ಲಕ್ಷದ್ವೀಪ ಇಕ್ಷುಸಮುದ್ರಪರಿಯಂತ ।
ಲಕ್ಷವೆಂಟು ಸುಶಾಲ್ಮಲಿಯು ಸುರೆ
ಲಕ್ಷ ಷೋಡಶ ಘೃತಸಮುದ್ರವು
ಲಕ್ಷ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಕೌಂಚದ್ವೀಪ ದಧಿಗೂಡಿ ॥ ೫೬

ಲಕ್ಷ ತಾನಱುವತ್ತುನಾಲ್ಕಾ
ಗಿಕ್ಷು ಸಾಗರ ಕ್ಷೀರಕೋಟಿಯು
ಲಕ್ಷ ಯಿಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಪುಷ್ಕರ ಸುಜಲ ವೊಂದಾಗಿ ।
ಮಿಕ್ಕಕೋಟಿದ್ವಯದ ಮೇಲಣ
ಲಕ್ಷದೈವತ್ತಾಱು ಯೋಜನ
ವೆಕ್ಕ ಹೇಮದ ಭೂಮಿ ಲೋಕಾಲೋಕಪರಿಯಂತ [1] ॥ ೫೭

ಹತ್ತುಲಕ್ಷವು ಹೀನವಾಗಿ
ಪ್ಪತ್ತುಕೋಟಿಯು ಹರಹು ಪೂರ್ವದ
ಸುತ್ತು ಮೇಲಾಗಿಹುದು ಗರ್ಭೋದಕದ ಪರಿಯಂತ ।
ಇತ್ತ ಸುರಗಿರಿಯಿಂದ ಹಿಂದಿ
ಪ್ಪತ್ತುಕೋಟಿಯು ಕೂಡೆ ನೋಡೆ ಧ
ರಿತ್ರಿ ತಾನೈವತ್ತುಕೋಟಿಯು ಲೆಕ್ಕ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೮

ವರುಷ ವೊಂಬತ್ತಾಗಿಹುದು ವಿ
ಸ್ತರದ ಜಂಬೂದ್ವೀಪ ವೊಂದೇ
ವರುಷ ವೇಷಾಗಿಹುದು ಶತಸಂಖ್ಯಾತವಾದ್ವೀಪ ।
ನಿರುತಕಡೆಯು ದ್ವೀಪವೆಂಬುದು
ವರುಷವೆರಡಾಗಿಹುದು ಮಾನಸ
ಗಿರಿಯುದಱ ನಡುವಿಹುದು ಚಕ್ರದ ಕಂಬಿಯಿಂದದಲಿ ॥ ೫೯

---

1 ಗಿರಿಸಹಿತ, ಚ.

ವರುಷವೆರಡಾಗೊಪ್ಪುತಿಹ ಪು
ಷ್ಕರದ ನಡುವಣ ಮಾನಸೋತ್ತರ
ಗಿರಿಯುದಯುವೈವತ್ತುಸಾವಿರಹರಹು ಲಕ್ಷವಲೆ [1] |
ಹರಿಕುಮಾರಕ ಕೇಳ್ಳೈ ಯ್ಯಾ [2]
ಗಿರಿಯು ಶಿಖರದ ಮೇಲೆ ದಿಗ್ದೇ
ವರ ಪುರಂಗಳು ಶಿರಿಗೆ ನೆಲೆವನೆಯಾಗಿ ಮೆಱೆದಿಹುವು || ೬೦

ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರ ಪುರಗಳು.

ಸುರಪನದುವೇ ಸ್ವರ್ಗಸಾರವು
ನಿರುತದಲಿ ಸಂಯಮನಿಯೆಂಬಾ
ಪುರವು ಕಾಲನ ನಗರಿ ತೆಂಕಲು ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿಯಲಿ |
ವರುಣನದು ಶುದ್ಧಿಮತಿ ಯಕ್ಷೇ
ಶ್ವರಗೆಸೆವುದಾಕಾಂತಿಮತಿ ಶಿಖಿ
ನಿರುತಿಮರುದೀಶಾನ್ಯರಿಗೆಯುವರವರ ನಾಮದಲಿ || ೬೧

ಉರಗನಾಳಾಂಬುಜಕುಸುಮಮೀ
ಧರಣಿ ಕರ್ಣಿಕೆ ಮೇರುಗಿರಿ ಕುಲ
ಗಿರಿನಗಂಗಳು ಬಳಸಿ ಕೇಸರದಂತೆ ಮೆಱೆದಿಹುವು |
ಸರಸಿರುಹಭವನದಱ ಮಧ್ಯದೊ
ಳಿರಲು ಭೂತಳವೈದೆ ಮೆಱೆವುದು
ಶಿರಿಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ನಾಭೀಕಮಲದಂದದಲಿ || ೬೨

ಧರೆಯು ವರುಷದ್ವೀಪಗಿರಿಗಳ
ಶರಧಿಗಳ ಸುರಶೈಲದಗ್ರದ
ಹರನ ಚತುರಾನನನ ಪಟ್ಟಣದಿರವ ತಿಳುಹಿದೆನು |

---

[1] ತದ್ವಿಗುಣ, ಚ. [2] ಪಿರಿದು ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕ ಕೇಳಾ, ಚ.

ಸೂರ್ಯ ರಥ ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಸ್ಥಿತಿ.

ಸರಸಿರುಹಬಂಧುವಿನ ರಥವಿಹ
ಪರಿಯು ಚರಿಸುವ ಪಥದ ತಾರೆಗ
ಳಿರವ ನೀ ಕೇಳೆಂದು ಮಾತಲಿ ನುಡಿದನರ್ಜುನಗೆ ॥ ೬೩

ಗಾಳಿ ಮಾನಸಗಿರಿಯ ಶಿಖರದ
ಮೇಲೆ ತಿರುಗುವುದೊಂದು ಕಡೆ ಸುರ
ಶೈಲದಲಿ ಬಿಗಿದಿಹುದು ಕೋಟಿಯ ಮೇಲೆ ಯೈವತ್ತು ।
ಏಳುಲಕ್ಷದ ನೀಳ ರಥದ ವಿ
ಶಾಲವದು ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ
ಮೇಲೆ ಧ್ರುವಮಂಡಲವ ಬಿಗಿದಿಹುದನಿಲಪಾಶದಲಿ ॥ ೬೪

ಹರಿವ ಗಾಲಿಯು ನಾಭಿಮೂಲ [1]
ಕ್ಕೆಳುವ [2] ಚಾತುರ್ಮಾಸಗಳು ಘನ
ತರದ ಷಡೃತುವಯನ ಚಕ್ರವು ಚಾರುಚತುರಯುಗ ।
ತರವಿಡಿದ ಸಂವತ್ಸರವು ಘನ
ತರದ ಪರಿವತ್ಸರವಿಡಾವ
ತ್ಸರವು ವಿದ್ವತ್ಸರವು ವತ್ಸರವೆಂದು ಮೊಳೆಯಾಯ್ತು ॥ ೬೫

ಉರಗನಾಳದ ಹೊರಜೆ ನವಸಾ
ಸಿರದ ಕುಱುಗುಣಿ ಯಾಚುಗಳ ತಾ
ವೆರಡು ಮಡಿ ತೊಂಬತ್ತು ಬಂದುಸಹಸ್ರದರ್ಘವದು ।
ಪರಿಯನೊಗನದಱಧ-ಸಂಖ್ಯೆಗೆ
ಸರಿಯೆನಿಪ ಮೇಲಚ್ಚು ಮಂಗಳ
ತರವೆನಿಪ ನವರತ್ನರಚನೆಯ ಚಿತ್ರರಥವೆಂದ ॥ ೬೬

1 ಮೂಱು, ಚ. 2 ಚ್ಚರಿಯ, ಚ.

ಕರಸಹಸ್ರನ ರಥಕೆ ಹೂಡಿದ
ತುರಗ ಛಂದೋಮಯವು ಸಾರಥಿ
ಯರುಣ ಕಾಲವೆ ಗಾಲಿ ನವಕೋಟಿಯನು ಚರಿಯಿಸುಗು ।
ವರವರೂಥದ ಮಧ್ಯದೊಳು ವಿ
ಸ್ತರದ ಮಣಿಪೀಠದಲಿ ಮಿಗೆ·ದಿನ
ಕರನು ಗ್ರಹಭವನಕ್ಕೆ ತಾನಾಧಾರನಾಗಿಹನು ॥ ೬೭

ಸೂರ್ಯಾದಿಗಳ ಗ್ರಹಸ್ಥಾನವು.

ಹರಿ ತರಣಿಗಿಂದುವಿಗೆ ಕರ್ಕಾಟ
ಧರಣಿಜಂಗಜ ವೃಶ್ಚಿಕವು ಹಿಮ
ಕರನ ತನಯಗೆ ಮಿಥುನ ಕನ್ಯೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೆ ಚಾಪ ।
ಪಿರಿಯಋಷತುಲೆ ವೃಷಭದಾನವ
ಗುರುವಿನವು ಮೃಗಕುಂಭ ಮಂದಂ
ಗಿರವು ನಿಜಗೃಹ ರಾಹುಕೇತುಗಳವರ ಕೂಡಿಹುವು ॥ ೬೮

ಲಕ್ಷವುರ್ವಿಗೆ ರವಿಯು ರಥ ಶಶಿ
ಲಕ್ಷವೆರಡು ತ್ರಿಲಕ್ಷಯೋಜನ
ಮಿಕ್ಕಿಹುವು ನಕ್ಷತ್ರ ಬುಧನಿಹನೈದುಲಕ್ಷದಲಿ ।
ಲಕ್ಷವೇಳಾ ಶುಕ್ರ ಕುಜ ನವ
ಲಕ್ಷ ಗುರು ಹನ್ನೊಂದುಲಕ್ಷವು
ಲಕ್ಷ ವಸುಧಾತಳಕೆ ಶನಿ ಹದಿಮೂಱುವರೆಲಕ್ಷ ॥ ೬೯

ವಿದಿತವಿಂತಿದು ಸಪ್ತಋಷಿಯರ
ಸದನವದು ಹದಿನಾಲ್ಕುಲಕ್ಷವು
ಮುದದಿ ನೆಲಸಿಹನಾ ಧ್ರುವನು ತಾ ಹದಿನೈದುಲಕ್ಷದಲಿ ।
ಅದಱ ಮೇಲಿಹ ವಿಷ್ಣುಪದದಲಿ
ಸದಮಳಾತ್ಮಕ ಶಿಂಶುಮಾರನು
ಪದುಳದಲಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಲೆಯಾಧಾರವಾಗಿಹನು ॥ ೭೦

ಮಂದೇಹರೆಂಬ ದೈತ್ಯರ ವೃತ್ತಾಂತ.

ವರಕುಮಾರಕ ನೀನು ಕೇಳ್ಳೈ
ಪಿರಿಯಲೋಕಾಲೋಕವೆಂಬಾ
ಗಿರಿಯು ಬಳಸಿದ ಕಾಳುಗತ್ತಲೆಯೊಳಗೆ ಮೆಱೆದಿಹರು |
ಧರೆಯೊಳರುಣದ್ವೀಪವದಱೊಳು
ನೆರೆದ ಮಂದೇಹರುಗಳಂದಾ
ಶರೀರದಲಿ ಸರಸಿರುಹಸಂಭವನಿಂದಲುದಿಸಿದರು ‖ ೨೧

ಹರಿಹರವಿರಿಂಚಿಗಳು [1] ಮೊದಲಾ
ದುಱುವ ದೇವರುಗಳೊಳು ಮತ್ತಾ
ಥರವಿಡಿದು ಹದಿನಾಲ್ಕುಲೋಕದೊಳುಳ್ಳ ದೇವರೊಳು |
ತರಣಿ ಯುತಿಬಲವಂತನೆಂಬುದ
ನಱಿದು ಪೂರ್ವದಸುರರು ಸಾಸಿರ
ಕರದ ದಿನನಾಥನೊಳು ಸಲೆ ಕಾಳಗವ ಬಯಸುವರು ‖ ೨೨

ಪರಿಕಿಸಲು ಪರಮಾತ್ಮ ದಿನಕರ
ಹರವಿರಿಂಚಾದಿಗಳು ಸೂರ್ಯನ
ನೆರೆದು ಸುತಿ ಕೈವಾರಿಸುತ್ತಿರೆ ಘನಮಹಾಮಹಿಮ |
ಕಿರಣದುರಿಯುಮಹಾಪ್ರತಾಪನು
ತರಣಿಯೆಂದಾತನೊಳು ಕಾದಲು
ಸರಸಿರುಹಸಂಭವನ ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ವರವ ಪಡೆದಿಹರು ‖ ೨೩

ಕಾಲವೆಂಬುದು ರವಿಯು ಗಾಲಿಯು
ಕಾಲಗತಿಯೈ ಸಲೆ ಕೃತಾಂತಗೆ
ಲೀಲೆ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯವು ಸಚರಾಚರಂಗಳಲಿ |
ಕಾಲಚಕ್ರದ ಖಚರಗತಿಯುಲಿ
ಕಾಲಗತ್ತಲೆಯನು ವಿದಾರಿಸಿ
ಪಾಲಿಸುವ ಲೋಕಂಗಳನಿತುವ ಪಾರ್ಥ ನೋಡೆಂದ ‖ ೨೪

---

1 ಹರವಿರಿಂಚಾದಿಗಳು, ಕ, ಖ.

ಧರಣಿ ತಾನೈವತ್ತು ಕೋಟಿಯು
ಹರಹು ಭೂಮಿಗೆ ಹತ್ತುಮಡಿ ಖ
ರ್ಪರಕಟಾಹವದಕ್ಕೆ ದಶಗುಣ ದಶಗುಣೋತ್ತರದ ।
ಪರಿವಿಡಿಯಲುದಕಾಗ್ನಿ ಹರಿಪು
ಷ್ಕರವಿಹುದು ಮಹದಾದಿಪರಿವಿ
ಸ್ತರಣವೀಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೀಪರಿ ಯಡಕಿಲಾಗಿಹುವು ॥ ೭೫

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳಿಂದ್ರಸಾರಥಿ
ವಿವರಿಸಿದನೀತಂಗೆ ಭೂಮಿಯ
ಭುವನಕೋಶದ ಸಂನಿವೇಶವನದ್ರಿಜಲಧಿಗಳ ।
ಇವು ಕುಲಾದ್ರಿಗಳಿವು ಪಯೋಧಿಗ
ಳಿವು ಮಹಾದ್ವೀಪಂಗಳಿವು ಮಾ
ನವರ ಧರಣಿ ಸ್ವರ್ಗ ವೀಲಿನ್ನಿತ್ತ ನೋಡೆಂದ ॥ ೭೬

ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದವರನ್ನು ತೋರಿಸಿದುದು.

ಈವಿಮಾನದ ಸಾಲ ಸಂದಣಿ
ತೀವಿಕೊಂಡಿದೆ ಗಗನತಳದಲಿ
ದೇವಕನ್ಯಾ ಶತಸಹಸ್ರದ ಖೇಳಮೇಳದಲಿ ।
ಭೂವಳಯದಲಿ ಸುಕೃತಿಗಳು ನಾ
ನಾವಿಧದ ಜಪದಾನಯಜ್ಞ ತ
ಪೋವಿಧಾನದಲೊದಗಿದವರನು ಪಾರ್ಥ ನೋಡೆಂದ ॥ ೭೭

ಭೂತದಯೆಯಲಿ ನಡೆದನೀತೋ
ಪಾತ ನಿರ್ಮಳ ಸತ್ಯಭಾಷಿತ
ನೀತ ತೀರ್ಥವಿಹಾರಿ ಸಜ್ಜನನೀತ ಶುಚಿ ಯಿತ ।
ಈತ ನಿರ್ಮತ್ಸರನಸೂಯಾ
ತೀತನಿವನತಿವಿಪ್ರಪೂಜಕ
ನೀತ ಮಾತಾಪಿತರ ಭಕ್ತನು ಪಾರ್ಥ ನೋಡೆಂದ ॥ ೭೮

ಈತನಿಂದ್ರಿಯವಿಜಯಿ ದುಷ್ಕೃತ[1]
ಭೀತ[2] ನಿವ ವೇದಾಧ್ಯಯನಪರ
ನೀತ ಪರಹಿತನಿವ ಯಥಾಲಾಭೈಕಸಂತೋಷಿ ।
ಈತ ಶುಚಿರುಚಿ ಯೀತ ನಿರ್ಮಳ
ನೀತ ನಿರ್ಭಯನೀತ ನಿಸ್ಸ್ಪೃಹ
ನೀತ ರಾಗದ್ವೇಷರಹಿತನು ಪಾರ್ಥ ನೋಡೆಂದ ॥ ೭೯

ಇತ್ತ ನೋಡೈ ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯಕೆ
ತೆತ್ತ ತನ್ನೊಡಲನು ರಣಾಗ್ರದೊ
ಳೆತ್ತಲೈದನೆ ಭೂಮಿಕನ್ಯಾಗೋಧನಾವಳಿಯ ।
ಇತ್ತವನು ಸತ್ಪುತ್ರರನು ತಾ
ಹೆತ್ತವನು ಗೋವಿಪ್ರಬಾಧೆಗೆ
ಸತ್ತವನಲೇ ಪಾರ್ಥ ನೋಡುತ್ತಮವಿಮಾನದಲಿ ॥ ೮೦

ಮೇಲೆಮೇಲೈದರೆ ಸುತಾರಾ
ಮಾಲೆಗಳವೋಲ್ ರಾಜಸೂಯದ
ಮೇಲು ಯಜ್ಞದ ವಾಜಿಮೇಧದ ಭೂರಿಸುಕೃತಿಗಳು ।
ಕಾಳಗದೊಳರಿಸುಭಟಶಿತಕರ
ವಾಳಧಾರಾತೀರ್ಥಸೇವ್ಯನೃ
ಪಾಲರೈದರೆ ದೀಪ್ಯಮಾನವಿಮಾನಮಧ್ಯದಲಿ ॥ ೮೧

ಪುರಾತನ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದುದು.

ಈತ ಭರತನು ದೂರದಲಿ ತೋ
ರ್ಪಾತನವೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ನಳನೃಗ
ರೀತಗಳು ಪುರುಕುತ್ಸನೀತ ಮರುತ್ತನೃಪನೀತ ।
ಈತ ಹೈಹಯ ದುಂದುಮಾರಕ
ನೀತ ನಹುಷದಿಳೀಪದಶರಥ
ನೀತ ರಘು ತಾನೀತ ಶಂತನು ಪಾರ್ಥ ನೋಡೆಂದ ॥ ೮೨

---

1 ಸತ್ಕೃತ, ಚ. 2 ನೀತ, ಚ.

ಇದೆ ಯಸಂಖ್ಯಾತಕ್ಷಿತೀಶ್ವರ
ರುದಿತಬಹುಪುಣ್ಯೋಪಕೃತಭೋ
ಗದಲಿ ಭಾರತವರುಷ ನಿಮ್ಮದು ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಕಣಾ ।
ಇದರೊಳಗೆ ಜಪಯಜ್ಞದಾನಾ
ಭ್ಯುದಯವೈದಿಕಕರ್ಮನಿಷ್ಠರ
ಪದವಿಗಳ ಪರುಠವಣೆಯನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ ನೋಡೆಂದ ॥ ೮೩

ಅಮರಾವತಿಯನ್ನು ನೋಡೆಂದು ಮಾತಲಿ ಹೇಳಿದುದು.

ಹೊಳೆವುತಿದೆ ದೂರದಲಿ ರಜತಾ
ಚಲವ ಕಡೆದಂದದಲಿ ಕೆಲದಲಿ
ಬಲವಿರೋಧಿಯ ಪಟ್ಟದಾನೆ ಸುರೇಂದ್ರನಂದನನೆ ।
ನಿಳಯವದೆನಸು ದೂರದಲಿ ಥಳ
ಥಳಿಸುವಮಳಮಣಿಪ್ರಭಾಪರಿ
ವಳಯರಶ್ಮಿನಿಬದ್ಧದಮರಾವತಿಯ ನೋಡೆಂದ ॥ ೮೪

ಅರ್ಜುನನು ಅಮರಾವತಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದು.

ಹೊಕ್ಕನಮರಾವತಿಯನರ್ಜುನ
ನೆಕ್ಕತುಳದಲುಪಾರ್ಜಿಸಿದ ಪು
ಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯೇ ನಹುಷನಳಭರತಾದಿಭೂಮಿಪರು ।
ಉಕ್ಕುವತಿಪರಿಮಳದ ಪವನನ [1]
ತೆಕ್ಕೆಗಳ ಲಾವಣ್ಯಲಹರಿಯ
ಸೊಕ್ಕುಗಳ ಸುರಸೂಳೆಗೇರಿಗಳೊಳಗೆ ಬರುತಿರ್ದ ॥ ೮೫

ಆಗ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕಂಡು ಇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಅರ್ಧಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿಸಿದುದು.

ಇಳಿದು ರಥವನು ದಿವಿಜರಾಯನ
ನಿಳಯವನು ಹೊಕ್ಕನು ಕಿರೀಟಿಯ
ನಳವಿಯಲಿ ಕಂಡಿದಿರುವಂದನು ನಗುತ ಶತಮನ್ಯು ।

---

1 ಉಕ್ಕಿ ದ:ವು ಪರಿಮಳದ ತೇಜದ, ಚ.

ಸೆಳೆದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು ಕರದಲಿ
ಕಳುಕಿ ಕರವನು ತಂದು ತನ್ನಯ
ಕೆಲದೊಳಗೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು ಸಿಂಹಾಸನಾರ್ಧದಲಿ ॥ ೮೬

ನೂಱುಪಶುಗೆಡಹಿಗೆ ಸುರೇಂದ್ರನು
ಮಾಱುವನು ಗದ್ದುಗೆಯ ಬಱಿದೇ
ಸೂಱೆಗೊಂಡನು ಸುರಪತಿಯು ಸಿಂಹಾಸನದ ಸಿರಿಯು ।
ಮೂಱುಯುಗದರಸುಗಳೊಳೀತಗೆ
ತೋಱಲೆಣೆಯಿಲ್ಲರಸ ಶಕ್ರನ
ನೂಱುಮಡಿ ತೇಜದಲಿ ತೊಳತೊಳಗಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ ॥ ೮೭

ಆಗ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನೋಡಲು ಸರ್ವರು ಬಂದುದು.

* ನುಸಿಗಳವದಿರು ಮರ್ತ್ಯರೆಂಬವ
ರೊಸಗೆಯಮರಾವತಿಯೊಳೇನಿದು
ಹೊಸತಲಾ ಬಂದಾತನಾರೋ ಪ್ರೂತು ಮಝು ಯೆನುತ ।
ವಸುಗಳಾದಿತ್ಯರು ಭುಜಂಗಮ
ರಸುರಗಂಧರ್ವಾದಿದೇವ
ಪ್ರಸರ ಬಂದುದು ಕಾಣಿಕೆಗೆ ಪುರುಹೂತನಂದನನ ॥ ೮೮

ಅಂದಿನುತ್ಸವವಮರನಿಕರದ
ಸಂದಣಿಯನೇನೆಂಬೆನಿಂದ್ರನ
ಮಂದಿರದೊಳುತ್ತೊತ್ತಿ ಜಡಿದುದು ಝಳದ ಝಾಡಿಯಲಿ ।
ಮಂದಿ ತೊಲಗಲಿ ತೆರಹ ಕೊಡಿಸಾ
ನಿಂದವರ ಹೊಯ್ ಗಜಬಜವ ಮಾ
ಣೆಂದು ಗರ್ಜಿಸಿತಿಂದ್ರನಾಸ್ಥಾನದಲಿ ಸುರನಿಕರ ॥ ೮೯

ನೂಕು ಬಾಗಿಲ ಚಾಕು ಬಣಗು ದಿ
ವೌಕಸರ ನಿಲಿಸಲ್ಪಪುಣ್ಯರ
ನೇಕೆ ಹೊಗಿಸಿದೆ ಬಹಳದಾನತಪೋವಿವರ್ಜಿತರ ।

ಓಕುಳಿಯ ನೆವದಿಂದ ತೆಕ್ಕೆಯ
ಬಾಕುಳಿಗಳುರುವಣಿಸಿತೇ ತವ
ಗೇಕೆ ರಂಭಾದಿಗಳ ಸೋಂಕೆಂದುದು ಸುರಸ್ತೋಮ ॥ ೯೦

ಆಗ ಆಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಬಂದವರನ್ನು ತಡೆದುದು.

ತೊಲಗಿಸಾ ಮಂದಿಯನು ತೆಗೆ ಬಾ
ಗಿಲನೆನಲು ಕವಿದುದು ಸುರೇಂದ್ರನ
ಲಲನೆಯರು ಲಾವಣ್ಯಲಹರಿಯ ಲಲಿತವಿಭ್ರಮದ ।
ಸುಳಿಗುರುಳ ನಿಟ್ಟೆಸಳುಗಂಗಳ
ಹೊಳೆವಕದಪಿನ ನುಣ್ಗೊರಳ ಬಲು
ಮೊಲೆಯ ಮೋಹರ ನೂಕಿತಾ ಪರಿವಾರನಾರಿಯರ [1] ॥ ೯೧

ಆಗ ಊರ್ವಶಿ ಮೊದಲಾದವರು ಇಂದ್ರನ ಸಭೆಗೆ ಬಂದುದು.

ಉಗಿದರೋ ಕತ್ತುರಿಯ ತವಲಾ
ಯಿಗಳ ಮುಚ್ಚಳವೆನೆ ಕವಾಟವ
ತೆಗೆಯೆ ಕವಿದರು ದಿವ್ಯಪರಿಮಳಸಾರ ಪೂರವಿಸೆ ।
ಹೊಗರಲಗು ಹೊಳಹುಗಳ ಕಡೆಗ
ಣ್ಣುಗಳ ಬಲುಗರುವಾಯ ಮುಸುಕಿನ
ಬಿಗುಹುಗಳ ಬಿರುದಂಕಕಾತಿಯರಿಂದ್ರನೋಲಗದ ॥ ೯೨

ನೇವುರದ ನುಣ್ದನಿಯ ಕಾಂಚಿಯ
ಕೇವಣದ ಕಿಂಕಿಣಿಯ ರಭಸದ
ನೇವಣಗಳೊಲವುಗಳ ಮೌಳಿಯ ಮುಱಿದಮುಸುಕುಗಳ ।
ಭಾವದುಬ್ಬಿನ ಚಲ್ಲೆಗಂಗಳ
ಡಾವರದ ಡೊಳ್ಳಾಸಕಾತಿಯ
ರಾವಿಬುಧಪತಿಯೋಲಗವ ಹೊಕ್ಕರು ನವಾಯಿಯಲಿ ॥ ೯೩

1 ನೂಕಿತಮರೀವಾರನಾರಿಯರು, ಝ.

ವರತಿಲೋತ್ತಮೆ ರಂಭೆ ಮಧುರ
ಸ್ವರೆ ಘೃತಾಚಿ ಸುಕೇಶಿ ಗೌರೀ
ಶ್ವರಿ ವರೂಥಿನಿ ಚಿತ್ರಲೇಖೆ ಸುರೇಖೆ ಚೈತ್ರರಥಿ [1] |
ಸುರಭಿ ಗಂಧಿನಿ ಚಾರುಮುಖಿ ಸಾಂ
ದರಿಯುನಿಧಿ ಯೂರ್ವಶಿ ಸುಲೋಚನೆ
ಸುರಸೆಯೆನಿಪಂಗನೆಯರೈದಿತು ಕೋಟಿಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ ‖ ೯೪

ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗಾನನರ್ತನಾದಿಗಳ ವರ್ಣನೆ.

ಏನನೆಂಬೆನು ಜೀಯ ಶಕ್ರಾ
ಸ್ಥಾನವೆಲ್ಲಾ ದಿವ್ಯವಾದ್ಯಸು
ಗಾನನರ್ತನವಿಮಳತೂರ್ಯತ್ರಯದ ಮೇಳವದ |
ಆನಿತಂಬಿನಿಯರ ಸುರೇಖಾ
ಸ್ಥಾನಕದ ನಿಱುಗೆಯ ಸುಧಾಳದ
ನೂನಸಮ್ಮೋಹನದ ತೂಕದ ಭಾವಭಂಗಿಗಳ ‖ ೯೫

ರಸದ ಸಂಸ್ಥಾಪನೆಯ ಭಾವದ
ಬೆಸುಗೆಗಳ ಹಸ್ತಾಭಿನಯದೃ
ಕ್ಪ್ರಸರಣದ ಗತಿ ಸಾತ್ವಿಕಾಂಗಿಕಸುಗತಿವಿಭ್ರಮದ |
ವಿಷಮಸಮಕರಣದ ಕಳಾಪದ
ಕುಸುರಿಗಳ ವರಲಾಸ್ಯತಾಂಡವ
ವೆಸೆದುದೈ ರಂಭಾದಿನರ್ತಕಿಯರಲಿ ಹೊಸತೆನಿಸಿ ‖ ೯೬

ಗಾನರಸದಲಿ ಮುಳುಗಿತಮರಾ [2]
ಸ್ಥಾನವೆತ್ತಣ ವಾದ್ಯನರ್ತನ
ವೇನೆನಲು ಘನವಾದ್ಯಗತಿ ಸಮ್ಮೋಹಿಸಿತು ಸಭೆಯ |
ಗಾನವಾದ್ಯವದೆತ್ತ ನೃತ್ಯರ
ಸಾನುಭವ ಭಾರವಿಸಿತನ್ಯೋ
ನ್ಯಾನುರಂಜಕವಾಯ್ತು ತೂರ್ಯತ್ರಯದ ಮೇಳಾಪ ‖ ೯೭

---

1 ಪೂರ್ವಚಿತ್ತಿಸುಲೇಖೆ ಚಿತ್ರರಥಿ, ಚ.   2 ತಿಂದ್ರಾ, ಚ.

ಆಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಅರ್ಜುನನು ನೋಡಿದುದು.

ಈಯುವೊನುಷನೃತ್ಯವಾದ್ಯಸು
ಗೇಯರಸದಲಿ ಮುಳುಗಿ ಕರಣದ
ಲಾಯತೊಡಕದೆ ಪಾರ್ಥನಿದ್ದನು ಧೈರ್ಯಶಿಖರಿಯಲಿ ।
ಈಯುವತಿ ತಾನಾವಳೋ ಕುಸು
ಮಾಯುಧನ ಖಂಡೆಯವಲಾ ಮೆಝು
ಮಾಯೆ ಯೆನುತೂರ್ವಶಿಯನೆವೆ ಯಿಕ್ಕದೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ॥ ೯೮

ಸಭೆಯ ಸಮಾಪ್ತಿ.

ಪಾರುಖಾಣೆಯನಿತ್ತನಾಜಂ
ಭಾರಿ ಯೂರ್ವಶಿರಂಭೆಮೇನಕಿ
ಗೌರಿಮೊದಲಾದಖಿಳಪಾತ್ರಕೆ ಸಾನುರಾಗದಲಿ [1] ।
ನಾರಿಯರು ನಿಖಿಳಾಮರರು ಬೀ
ಡಾರಕೈದಿತು ಹರದುದೋಲಗ
ವಾರತಿಯ ಹರಿವಾಣ ಸುಳಿದುದು ಸಾಲು ಸೊಡರುಗಳ ॥ ೯೯

ಅರ್ಜುನನ ಬಳಿಗೆ ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸೆಂದು ಇಂದ್ರನ ಅಪ್ಪಣೆ.

ಅರಸ ಕೇಳಾರೋಗಿಸಿದರಿ
ಬ್ಬರು ಸಮೇಳದಲಿದ್ದು ಬೇಱೊಂ
ದರಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿದನು ಪವಡಿಸುವೊಡೆ ಕುಮಾರಕನ [2] ।
ಸುರಪನಿತ್ತಲು ಚಿತ್ರಸೇನನ
ಕರೆಸಿದನು ಫಲುಗುಣನ ಭಾವವ
ನಱುಹಿದನು ನಮ್ಮೂರ್ವಶಿಯ ಕಳುಹೆಂದು ನೇಮಿಸಿದ ॥ ೧೦೦

ಊರ್ವಶಿ ಮನೆಗೆ ಚಿತ್ರಸೇನನು ಬಂದುದು.

ಇನಿಬರಿರೆ ರಂಭಾದಿಸೀಮಂ
ತಿನಿಯರೊಳಗೂರ್ವಶಿಯೊಳಾದುದು
ಮನ ಧನಂಜಯನೀಕ್ಷಿಸಿದನನಿಮೇಷದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ।

1 ನಿಜಾತ್ಮಜನ, ಖ. 2 ಪರಮಹರುಷದಲಿ, ಚ.

ವನಿತೆಯನು ಕಳುಹೇಱು ನೀನೆಂ
ದೆನೆ ಪ್ರಸಾದವೆನುತ್ತ ದೇವಾಂ
ಗನೆಯು ನಿಳಯಕೆ ಬಂದನಾತನು ಹರಿಯ ನೇಮದಲಿ ॥ ೧೦೧

ತಾಯೆ ಚಿತ್ತೈಸರಮನೆಯ ಸೂ
ತಾಯುತನು ಬಂದೈದನೆನೆ ಕಮ
ಲಾಯತಾಂಬಕಿ ಚಿತ್ರಸೇನನ ಕರೆಸಿದಳು ಬೞಕ ।
ತಾ ಯೆನುತ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣದ ಪ
ಸಾಯವಿತ್ತಳು ಪರಿಮಳದ ತವ
ಲಾಯಿಗಳ ನೂಕಿದಳು ವರಕಸ್ತೂರಿಯ ಕರ್ಪುರದ ॥ ೧೦೨

ಅಣುಕವೆಲ್ಲಿದು ರಾಯನಟ್ಟಿದ
ಮಣಿಹವೋ ನಿಜಕಾರ್ಯಗತಿಗಳ
ಕುಣಿಕೆಯೋ ಕರ್ತವ್ಯವಾವುದು ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ।
ಗುಣಭರಿತ ಹೇಱೆನಲು ನಸುನಗೆ[1]
ಕುಣಿಯೆ ಮುಖದಲಿ ಮಾನಿನಿಗೆ ವಂ
ಠಣಿಸಿ ಲಜ್ಜಾಭರದಿ ನುಡಿದನು ದೂತನೀಮಾತ ॥ ೧೦೩

ಚಿತ್ರಸೇನನು ಇಂದ್ರನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು

ಎಮಗೆ ಮಗನರ್ಜುನನು ನೀನಿಂ
ದೆಮಗೆ ಸೊಸೆಯಹುದಾತನಂತ
ಸ್ತಿಮಿರವನು ತೊಳೆ ನಿನ್ನ ಕುಚಯುಗಕಾಂತಿಲಹರಿಯಲಿ ।
ಕಮಲಮುಖಿ ನೀ ಕಮಲವಾತನು
ಭ್ರಮರ ನೀ ಸುರವನದ ಸಿರಿ ಮಧು
ಸಮಯ ವರ್ಜುನನೆಂದು ಬೆಸಸಿದನಮರಪತಿಯೆಂದ ॥ ೧೦೪

ಕೇಳುತಿರೆ ರೋಮಾಂಚ ಲಜ್ಜೆಯ
ಜೋಳಿ ಯೆದ್ದುದು ಝೋಂಪಿಸಿತು ಪುಳ
ಕಾಳಿ ಭಯವ ಪರುಠವಿಸಿದುದನುರಾಗದಭಿಮಾನ[2] ।

1 ಮುಗುಳ್ನಗೆ, ಕ, ಖ. 2 ಕಾಳಿಗಳು ಪಂಠಣಿಸಿದುದಭಿಮಾನದನುರಾಗ, ಖ.

ಮೇಲೆ ಮೇಲಭಿಲಾಷೆ ಧೈರ್ಯವ
ಚಾಳವಿಸೆ ಪರಿತೋಷಪೂರಣ
ದೇಳಿಯಮುಳಿಗಾಯ್ತುತ್ತರಕೆ ನಸುಬಾಗಿದಳು ಶಿರವ ॥ ೧೦೪

ಆತನುತ್ತಮನಾಯಕನು ವಿ
ಖ್ಯಾತೆ ನೀ ಸುರಲೋಕದಲಿ ಲ
ಜ್ಜಾತಿಶಯವೇಕಿಲ್ಲಿ ನಾವೇ ನಿಮ್ಮ ಪರಿವಾರ ।
ಸೋತರೆಯು ದಿಟ ಭಂಗವಿಲ್ಲ ಪು
ರಾತನದ ನಳನಹುಷಭರತಯ
ಯಾತಿನೃಪರೊಳಗೀತನಗ್ಗಳನಬಲೆ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೬

ರಾಯನಟ್ಟಿದ ನೇಮ ಗಡ ಕಮ
ನೀಯವೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ನುಡಿ ರಮ
ಣೀಯಕರವಿದು ನಿನ್ನ ರಚನೆ ಮಹಾನುಭಾವವಲೆ ।
ಆಯಿತಿದು ನೀ ಹೋಗೆನುತಬು
ಜಾಯತಾಕ್ಷಿ ಮನೋತ್ಸವದಿ ನಾ
ರಾಯಣನ ಮೈದುನನ ಬರೆದಳು ಚಿತ್ತಭಿತ್ತಿಯಲಿ ॥ ೧೦೭

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಸೂಚನೆ.

ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಭಯಭರಿತಭಕ್ತಿಯಲಿ ಕಾಮಾ
ರಿಯನು ಗೆಲಿದರ್ಜುನನು ಹರವೈ
ರಿಯನು ಗೆಲಿದನು ಧೈರ್ಯದಿಂದೂರ್ವಶಿಯ ಶಾಪದಲಿ ॥

ಊರ್ವಶಿಯು ಸಾವಿರಾರು ನರ್ತಕಿಯರನ್ನು ಕರೆಸಿದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಪಾರ್ಥನ ಮೆಯ್ಯ ಹುಲುರೋ
ಮಾಳಿ ಹರಿಯದು ಮನುಮಥನ ಖಂಡೆಯದ ಗಾಯದಲಿ ।
ಬೀಳುಕೊಟ್ಟಳು ಚಿತ್ರಸೇನನ
ನಾಲತಾಂಗಿ ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯೆಯ
ಕೇಳಮೇಳದ ಸತಿಯರನು ಕರೆಸಿದಳು ಹರುಷದಲಿ ॥ ೧

ವನಜಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದಳು ಮ
ಜ್ಜನವನಮಲದುಕೂಲಪರಿಮಂ
ಡನದಲೆಸೆದಳು ವಿವಿಧರತ್ನಾಭರಣಶೋಭೆಯಲಿ ।
ತನತನಗೆ ಭರಣಿಗಳಲನುಲೇ
ಪನವ ತಂದರು ವಿಲಸದಧಿವಾ
ಸನೆಯ ಕುಸುಮದ ಮೊಗ್ಗೆಯಲಿ ರಚಿಸಿದರು ಶಿರಿಮುಡಿಯ ॥ ೨

ತಿಗುರ ಗೆಲಿದಳು ತಿಲಕವನು ತೆ
ತ್ತಿಗರಲಂಕರಿಸಿದರು ಹೊಳಹಿನ
ಹೊಗರ ಹೊಸಜವ್ವನದ ಜೋಡಿಯ ಝೂಡಿ ಯಿಮ್ಮಡಿಸೆ ।
ಉಗಿದೊರೆಯ ಕೂರಲಗೊ ಧಾರೆಯ
ನೊಗೆದ ಬಲುಖಂಡೆಯವೊ ಕಾಮನ
ಹಗೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಧೂಮಕೇತುವೊ ರೂಪೊ ಸುರಸತಿಯ ॥ ೩

ಪರಿಮಳದ ಪುತ್ಥಳಿಯೊ ಚಲುವಿನ
ಕರುವಿನೆಟಕವೊ ವಿಟರ ಪುಣ್ಯದ
ಪರಿಣತಿಯೊ ಕಾಮುಕರ ಭಾಗ್ಯದ ಕಲ್ಪತರುಫಲವೊ [1] ।
ಸ್ಮರನ ವಿಜಯಧ್ವಜವೊ ಮನ್ಮಥ
ಪರಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೂಲಸೂತ್ರವೊ
ಸುರಸತಿಯರಧಿದೇವತೆಯೊ ವರ್ಣಿಸುವೊಡರಿದೆಂದ ॥ ೪

1 ಸಪಕ್ವಫಲರಸವೊ, ಖ.

ಲೋಕವಶ್ಯದ ತಿಲಕವೋ ಜಗ
ದೇಕರತುನವೊ ವಿಗಡಮುನಿಚಿ
ತ್ತಾಕರುಷಣದ ಮಂತ್ರವಾದವೊ ಮುನಿತಪಃಫಲವೊ ।
ಲೋಕಸೌಂದರ್ಯೈಕಸರ್ಗವೊ
ನಾಕಸುಖ ಸಾಕಾರವೋ ರೂ
ಪೈಕತಾನವೊ ಚಿತ್ರವಾಯ್ತೂರ್ವಶಿಯ ರೂಪಿನಲಿ ॥ ೫

ನೆರದರಬಲೆಯರಂಗವಟ್ಟದ
ಪರಿಮಳದ ಮುತ್ತಿಗೆಯ ತುಂಬಿಯ
ತೆರಳಿಕೆಯ ಕತ್ತಲೆಯ ಬೆದಱಿಪ ಕಣ್ಣ ಬೆಳಗುಗಳ ।
ಪರಿಪರಿಯ ಪೊಂದೊಡಿಗೆಗಳ ಪರಿ
ಪರಿಯಲುಡಿಗೆಯ ದೇಶಿ ಮಿಗೆ ಪರಿ
ಪರಿಯ ಮುಡಿಗಳ ಮುಗುದೆಯರು ಬಳಸಿದರು ಬಾಲಕಿಯ ॥ ೬

ಹೆಗಲ ಹಡಪದ ಹಿಡಿದ ಮುಕುರಾ
ಳಿಗಳ ಚಿಮ್ಮುವ ಚಾಮರದ ಹಾ [1]
ವುಗೆಯ ಹೇಮನಿತಂಬಕಳಶದ ತಾಳವೃಂತಕದ ।
ಮುಗುದೆಯರು ಮನುಮಥನ ಮನೆಯಾ
ಳುಗಳು ಮುಸುಕಿತು ಮಾನಿನಿಯ ದಂ
ಡಿಗೆಯ ವೈಗಾತಿಗಳ ದುವ್ವಾಳಿಗಳ ಲಹರಿಯಲಿ ॥ ೭

ತುರಗಮೇಧದ ರಾಜಸೂಯದ
ವರಮಹಾಕ್ರತುಕಾಖರೀಕೆಯ
ಚರಣದಂಗುಟದುದಿಯ ಕಾಂಬರೆ ಪೂತು ಫಲುಗುಣನ ।
ಪರಮಪುಣ್ಯವದೇನೊ ತಾನಿ
ದ್ದರಮನೆಗೆ ಸತಿ ಬಂದಳೇನ
ಚ್ಚರಿ ಯೆನುತ ಹೊಗಳಿದರು ಮಾಗಧರಿಂದ್ರನಂದನನ ॥ ೮

1 ಸೀಗುರಿಯ, ಚ:

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳಿವಳ ತೊತ್ತಿರ
ಹೊಱಗೆಲಸದವದಿರ ಪಸಾಯತಿ
ಯರಿಗೆ ಪಡಿಗವನಿಡಲು ಸಲ್ಲರು ಸೋಮಯಾಜಿಗಳು |
ವರುಣಸೂನು ಜಯಂತನಳಕೂ
ಬರರು ಸಮೆಯುವನೊಮ್ಮೆ ಪಡೆ
ಯರು ವರುಷವ್ರೋಲೈಸುವರು ಸಾಧದ ದಾರವಟ್ಟದಲಿ ॥ ೯

ಊರ್ವಶಿಯು ಅರ್ಜುನನ ಮನೆಗೆ ಬಂದುದು.

ಜನಮನದ ಸಂಕಲೆವನೆಯೊ ಲೋ
ಚನಮೃಗದ ತಡೆವೇಂಟೆಕಾತಿಯೊ
ಮನುಮಥನ ಸಂಜೀವನೌಷಧಿಯೋ ಮಹಾದೇವ |
ಮನಸಿಜನ ಮೂರಾಂಕ ಕಾಮುಕ
ಜನದ ಜೀವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ವಿಭುವೆಂ
ದೆನಿಸಿದೂರ್ವಶಿ ಬಂದಳರ್ಜುನದೇವನರಮನೆಗೆ ॥ ೧೦

ಊರ್ವಶಿಯು ಸಂಗಡ ಬಂದ ತರುಣಿಯರ ವರ್ಣನೆ.

ಮೆಲುನುಡಿಗೆ ಗಿಳಿ ಹೊದ್ದಿದುವು ಸರ
ದುಲಿಗೆ ಕೋಗಿಲೆಯೌಕಿದುವು ಪರಿ
ಮಳದ ಪೂರಕೆ ತುಂಬಿದುವು ತುಂಬಿಗಳು ಡೊಂಬಿನಲಿ |
ಹೊಳೆವ ಮುಖಕೆ ಚಕೋರಚಯ ವಿ
ಟ್ಟಳಿಸಿದುವು ನೇವುರದ ಬೊಬ್ಬೆಗೆ
ಸಿಲುಕಿದುವು ಹಂಸೆಗಳು ಕಮಲಾನನೆಯ ಕೆಳದಿಯರ ॥ ೧೧

ಅಲರ್ದ ಕೆಂದಾವರೆಯ ಹಂತಿಯೊ
ತಳಿತಮಾವಿನ ಬನವೊ ಮಿಗೆ ಕ
ತ್ತಲಿಪ ಬಹಳತಮಾಲಕಾನನವೋ ದಿಗಂತದಲಿ |

ಹೊಳೆವ ವಿದ್ರುಮವನವೊ ಕುಸುಮೋ
ಚ್ಚಳಿತಕೇತಕಿದಳವೊ ರಂಭಾ
ವಳಿಯೊ ಕಾಂತಾಜನವೊ ಕಮಲಾನನೆಯು ಮುಂಗುಡಿಯೊ ॥ ೧೦

ಊರ್ವಶಿಯು ಅರ್ಜುನನಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ಬಂದುದು.

ಬಂದಳೂರ್ವಶಿ ಬಳ್ಳಿಮಿಂಚಿನ
ಮಂದಿಯಲಿ ಮುಖದಿಂದವ ಮಖಿಮುಗಿ
ಲಂದದಲಿ ದಂಡಿಗೆಯನಿಳಿದಳು ರಾಜಭವನದಲಿ ।
ಮುಂದೆ ಪಾಯವಧಾರು ಸಖಿಯರ
ಸಂದಣಿಯ ಸಿಂಜಾರವದ ಸೊಗ
ಸಿಂದ ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮ ಸೋತುದು ಸೊರಹಲೇನೆಂದ ॥ ೧೩

ಬಾಗಿಲಲಿ ಬಾಗಿಲಲಿ ನಿಂದರು
ಸೋಗೆಗಣ್ಣ ಬಲೆಯರು ಸೆಜ್ಜೆಯು
ಬಾಗಿಲಲಿ ಚಾಮರದ ಹಡಪದ ಚಪಳೆಯರು ಸಹಿತ ।
ಆಗರುವೆ ಹೊಕ್ಕಳು ಮಹಾಹಿಯು
ಭೋಗತಲ್ಪದ ಹರಿಯೊಲಿಹ ಶತ
ಯಾಗಸುತನನು ಕಂಡಳಂಗನೆ ಮಣಿಯ ಮಂಚದಲಿ ॥ ೧೪

ಹೊಳೆವ ಮಣಿದೀಪಾಂಶುಗಳ ಮು
ಕ್ಕುಳಿಸಿದುವು ಕಡೆಗಂಗಳಿಂದೂ
ಪಲದ ಭಿತ್ತಿಯ ಬೆಳಗನಣಿದುದು ಬಹಳತನುಕಾಂತಿ ।
ಕೆಳದಿಯರ ಕಂಠದಲಿ ಕೈಗಳ
ನಿಳುಹಿ ನಿಂದಳು ತರುಣಿ ನೃಪ
ಕುಲತಿಲಕನಂಗೋಪಾಂಗದಲಿ ಹರಹಿದಳು ಕಣ್ಮನವ ॥ ೧೫

ಎಳೆಯಬೆಳುದಿಂಗಳವೊಲೀಕೆಯ
ಥಳಥಳಿಪ ಮುಖಚಂದ್ರಮನ ತಂ
ಬೆಲರು ಸುಳಿದುದು ಸಾರತರಪರಿಮಳದ ಹರಹಿನಲಿ ।

ತಿಳಿದುದೀತನ ನಿದ್ರೆ ಕರಣಾ
ವಳಿಯು ಪರಮಪ್ರೀತಿರಸದಲಿ
ಮುಳುಗಿ ಸುಖಭಾರದಲಿ ಭುಲ್ಲೈಸಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ ॥ ೧೬
ಹರ ಮಹಾದೇವೀಯುಘಾಟದ
ಪರಿಮಳವಿದೆತ್ತಣದೆನುತ ವ್ಯಾ
ಮುಳಿದು ಕಂಡನಪೂರ್ವಪರಿಮಳಸಾರದಲಿ ಪಾರ್ಥ ।
ಕಿರಣಲಹರಿಯು ದಿವ್ಯರತ್ನಾ
ಭರಣರುಚಿರತರಪ್ರಭಾಪಂ
ಜರದೊಳಗೆ ಹೊಳಹೊಳವಮದನಾಲಸೆಯನೂರ್ವಶಿಯು ॥ ೧೭

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಊರ್ವಶಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿದುದು.

ಹಾ ಮಹಾದೇವಿ ಯಿವಳಾ ಸು
ತ್ರಾಮನೋಲಗದೊಳಗೆ ನರ್ತನ
ರಾಮಣೀಯಕರಚನೆಯಲಿ ರಂಜಿಸಿದಳಾಸಭೆಯು ।
ಈ ಮಹಿಳೆಯಭಿವಂದನೀಯೆ ನಿ
ರಾಮಯುದ ಶಶಿವಂಶಜನನಿಸ
ನಾಮೆಯಲ್ಲಾ ಶಿವ ಯೆನುತ ಮಣಿಮಂಚದಿಂದಿಳಿದ ॥ ೧೮

ಅರ್ಜುನನು ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬಂದಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು.

ಏನು ಬಿಜಯಂಗೈದಿರಿತ್ತಲು
ಮಾನನಿಧಿ ಕುಳ್ಳಿರಿ ಸುರೇಂದ್ರನ
ಮಾನಿನಿಯರಭಿವಂದನೀಯರು ನಾವು ಕೃತಾರ್ಥರಲೆ ।
ಏನು ಬೆಸಸೆನಗೇನು ಹದ ನಿಮ
ಗಾನು ಮಗನು ವಿಚಾರವೇಕೆ ಮ
ನೋನುರಾಗದಲಱುಹಿ ಯೆಂದನು ಪಾರ್ಥನೂರ್ವಶಿಗೆ ॥ ೧೯
ನುಡಿಗೆ ಬೆಱಗಾದಳು ಮನೋಜನ
ಸಡಗರಕೆ ತಗ್ಗಿದಳು ಪಾರ್ಥನ
ನಡವಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದಳು ಬೆಚ್ಚಿದಳಂಗಜಾಸ್ತ್ರದಲಿ ।

ಕಡುಗಿದಳು ಖಾತಿಯಲಿ ಬೊಟಿಯು [1]
ಬಿಡೆಯದಲಿ ಭಯಗೊಂಡಳೂರ್ವಶಿ
ಮಿಡುಕಿದಳು ವಿವಿಧಾನುಭಾವದ ರಸದ ಭಂಗಿಯಲಿ ‖ ೨೦

ಆಗ ಊರ್ವಶಿಯು ಚಿಂತೆ.

ಏಕೆ ನುಡಿದನೊ ಚಿತ್ರಸೇನನ
ದೇಕೆ ತಾ ಕೈಕೊಂಡೆನೆತ್ತಣ
ಕಾಕುವೊತಿಗೆ [2] ಕೋಳುವೋದೆನು ಕಾಮನೆಂಬವಗೆ ।
ಲೋಕವರ್ತಕನಲ್ಲದಿವನನ
ದೇಕೆ ವಿಧಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದನೋ ತಾ
ನೇಕೆ ಯಿವನೇಕೆಂದು ಸುಯ್ದಳು ಬೈದು ಕಮಲಜನ ‖ ೨೧

ವಿಕಳಮತಿಯೋ ಮೋಹಿವ ನಪುಂ
ಸಕನೊ ಜಡನೋ ಶ್ರೋತ್ರಿಯನೊ ಬಾ
ಧಕನೊ ಖಳನೋ ಖೂಳನೋ ಮಾನವವಿಕಾರವಿದು ।
ವಿಕಟತಪಸಿನ ದೇವದೈತ್ಯರ
ಮಕುಟವಾಂತುದು ವಾಮಚರಣವ
ನಕಟ ಕೆಟ್ಟೆನಲಾ ಯೆನುತ ಕರಗಿದಳು ಕಮಲಾಕ್ಷಿ ‖ ೨೨

ಅರ್ಜುನೋರ್ವಶಿಯರ ಸಂವಾದ.

ಎಲವೊ ರಾಯನ ಹೇಳಿಗೆಯಲಂ
ಡಲೆದನೆನ್ನನು ಚಿತ್ರಸೇನಕ
ನಲುಗಿ ನಟ್ಟುವು ಕಾಮಶರವೆನ್ನಂತರಂಗದಲಿ ।
ಒಲಿದು ಬಂದಬಲೆಯನು ಟಿಕ್ಕರಿ
ಗಳವುದೇ ವಿಟಧರ್ಮವಕಟಾ
ತಿಳಿಯಲಾ ತಾನಾವಳೆಂಬುದನೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ ‖ ೨೩

---

[1] ಲಜ್ಜೆಯು, ಚ.　　[2] ಕ್ರಾಕುವಮೂಳಗೆ, ಕ, ಖ,

ಶಿವ ಶಿವೀಮಾತೇಕೆ ಕಾಮನ
ಭವಣಿಯಲಿ ನೀವೞಿಯದಿರೆ ವಾ
ಸವನ ನೇಮವು ಚಿತ್ರಸೇನನ ನುಡಿಗಳಂತಿರಲಿ ।
ಎಮಗಕರ್ತವ್ಯವಲಿ ಮನ ಸಂ
ಭವಿಸುವುದೆ ನೀವೆಮ್ಮ ವಂಶೋ
ದ್ಭವಕೆ ಜನನಿಯಲಾ ಯೆನುತ ಕೈಮುಗಿದು ಪೊಡಮಟ್ಟ[1] ॥ ೨೪

ನಾರಿ ನೀ ಪೂರ್ವದಲಿ ನಮ್ಮ ಪು
ರೂರವನ ಸತಿ ನಿನಗೆ ಬೞಿಕ ಕು
ಮಾರ ಜನಿಸಿದನಾಯು ವಾತನೊಳುದಿಸಿದನು ನಹುಷ ।
ವೀರರಾಜಪರಂಪರೆಯು ಬರ
ಲಾರಿಗಾವುದಿಸಿದೆವು ನೀವು ವಿ
ಚಾರಿಸಿಮದಿಲ್ಲಾ ಯೆನುತ ವಿನಯದಲಿ ನರ ನುಡಿದ ॥ ೨೫

ಪ್ರಣವದರ್ಥವಿಚಾರವೆತ್ತಲು
ಗಣಿಕೆಯರ ಮನೆಯಲಿ ಸ್ವರಾಕ್ಷರ
ಗಣಿತಲಕ್ಷಣವೇಕೆ ರತಿಕೂಟದ ವಿಳಾಸದಲಿ[2] ।
ಬಣಗುಭಾರತವರುಷದವದಿರ
ಭಣಿತೆ ಯೆಮ್ಮಾ ದೇವಲೋಕಕೆ
ಸಣಬಿನಾರವೆ ಚೈತ್ರರಥದೊಳಗೆಂದಳಂದುಮುಖಿ ॥ ೨೬

ಅಯ್ಯನಯ್ಯನು ನಿಮ್ಮವರ ಮು
ತ್ತಯ್ಯನಾತನ ಭಾವ ಮೈದುನ
ನಯ್ಯನಗ್ರಜರನುಜರೆಂಬೀಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವರ ।
ಕಯ್ಯಲರಿಗಳ ಹೊಯ್ದು ಸಿರನರಿ
ದುಯ್ಯಲಾಡಿದವರ್ಗೆ ಮೇಣ್ಮಾ ಖ
ದೈಯ್ಯಗಳಗಾನೊಬ್ಬಳೆಂದಳು ನಗುತ ನಳಿನಾಕ್ಷಿ ॥ ೨೭

---

1 ವಿನಯದಲಿ ನರ ನುಡಿದ, ಚ.   2 ಕೇಳಿ ವಿಧಾನದಲಿ, ಚ.

ಮಱೆಯು ಮಾತಂತಿರಲಿ ನೀನಿದ
ಮಱೆದು ಕಳೆ ಮಾನಿನಿಯುರಿಚ್ಛೆಯು
ನಱಿಯುದವನು ಸುರೇಂದ್ರನಾಗಲಿ ಚಂದ್ರನಾಗಿರಲಿ |
ಕುಱಿ ಕಣಾ ಫಡ ಖೂಳ ನೀನೆಂ
ತಱಿವೆ ಯೆನೆ ನಡುನಡುಗಿ ಕೈಮುಗಿ
ದೆಱಗಿ ಮೇಗುಳೀಮಾತನೆಂದನು ಪಾರ್ಥನೂರ್ವಶಿಗೆ || ೨೮

ಇದು ಮನುಷ್ಯಶರೀರ ಸದ್ಧ
ರ್ಮದಲಿ ತನ್ನವಸಾನಪರಿಯಂ
ತಿದಱೊಳವ್ಯಭಿಚಾರದಲಿ ವರ್ತಿಸಿದ ಬೞಿಕಿನಲಿ |
ತ್ರಿದಶರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೊಡಾಮಾ
ರ್ಗದಲಿ ನಡೆವುದು ದೇವತಾದೇ[1]
ಹದಲಿ ಬಲವತ್ತರವು ದೇಹವಿಶೇಷವಿಧಿ ಯೆಂದ[2] || ೨೯

ಅಹುದಹುದಲೇ ಶಾಸ್ತ್ರ[3] ಪಥದಲಿ
ಬಹಿರಿ ನೀವೇ ಶಾಸ್ತ್ರ[4] ವಿಧಿಸಂ
ನಿಹಿತರೆಂಬುದನಱಿಯದೇ ಮೂಜಗದ ಜನವೆಲ್ಲ |
ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬಳೊಳೈವರೊಡಗೂ
ಡಿಹರು ನೀವೇ ನಲ್ಲಲೇ ನಿ
ಸ್ಪೃಹರು ನೀವ್ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹರ ಹರ ಯೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ || ೩೦

ತಾಯ ನೇಮದಲಂದು ಕಮಲವ
ಳಾಯತಾಕ್ಷಿಯ ಸಂಗವೈವರಿ
ಗಾಯಿತದು ತಪ್ಪೇನು ಜನನಿಯ ನುಡಿಯಲಂಘ್ಯವಲೆ |

---

1 ದೇವವಿಧಿನಾ, ಖ.

2 ನಿದಕೆ ತಪ್ಪುವನಲ್ಲ ವಿಷಯುವ ಸುಡು ಶಿವಾ ಯೆಂದ, ಖ.

3 ಶ್ರೌತ, ಜ.   4 ಸ್ಮಾರ್ತ, ಚ.

ಕಾಯಸಾಖ್ಯಕೆ ಕಾಮತತ್ವವಿ
ಡಾಯಿತಪ್ಪದೆ ವೇಡೆಗೊಂಡ ನ
ವಾಯಿಯಲಿ ದುರ್ಗತಿಗೆ ದುವ್ವಾಳಿಸುವೆನಲ್ಲೆಂದ ॥ ೩೧

ತಾಯ ನೇಮದಲೈವರಿಗೆ ಕಮ
ಲಾಯತಾಕ್ಷಿಯ ಕೂಟವೇ ಸುರ
ರಾಯ ನಿಮ್ಮಯ್ಯ ನುಡಿಯೆ ಲಂಘ್ಯವೆ ನಿನಗೆ ಪಿತೃವಚನ ।
ರಾಯನಟ್ಟಲು ಬಂದೆ ನಾಕುಸು
ಮಾಯುಧನ ಕಗ್ಗೊಲೆಯ ಕಳಚುವ
ಪಾಯವೆನು ನೀ ಒಲ್ಲೆ ಯೆಂದಳು ವನಿತೆ ವಿನಯದಲಿ ॥ ೩೨

ಸರಸಿಜದ ಮಧು ಮಧುಕರನನನು
ಕರಿಸಿದೊಡೆ ಚಂದ್ರಿಕೆ ಚಕೋರನ
ವರಿಸಿದೊಡೆ ನಿಧಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಸುೞಿದೊಡೆ ನಯನವೀಧಿಯಲಿ ।
ಗರುವೆಯರು ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ಪುರುಷನ
ನರಸಿದೊಡೆ ಜಾರುವರೆ ಸುಡಲಾ
ಸರಸಿಜವನಾಚಂದ್ರಿಕೆಯನಾನಿಧಿಯನಾವಧುವ ॥ ೩೩

ತಿಳುಹಿದರೆ ಸುರಲೋಕದವರತಿ
ಗಳಹಿಯರಲಾ ಯೆಂಬೆ ಮನ್ಮಥ
ಖಳ ಕಣಾ ನಿಷ್ಕರುಣಿ ನೀ ಸಾಭಾಗ್ಯಗರ್ವ[1] ದಲಿ ।
ಒಲುಮೆ ಬಿದ್ದುದು ವಾಸಿಯಲಿ ಕಂ
ದೊಳಸುಗೊಂಡುದು ಕಾಮ ಕಣುಮನ
ಮುಱುಗಿದುವು ಜೋಡಿಯಲಿ ಯೆಂದಳು ಖಾತಿಯಲಿ ತರಳೆ ॥ ೩೪

ಕಾಡಲಾಗದು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಮುಱಿ
ದಾಡಲಮ್ಮೆನು ಮನಕೆ ಧೈರ್ಯದ
ಜೋಡ ತೊಟ್ಟಿದಿರಾಗಿ ನಿಲೆ ನನೆಯಂಬು ನಾಂಟುವುವೆ ।

---

1 ವರ್ಗ, ಕ,

ಖೋಡಿಯೇಕಿದಕವ್ವೆ ಮಕ್ಕಳು
ನೋಡ ಬಂದರೆ ಬೇಱೆ ಕಷ್ಟವ
ನಾಡುವರೆ ಬಲ್ಲವರು ಬಿಜಯಂಗೈಯ್ಯಿ ನೀನೆಂದ ॥ ೩೫

ಆಗ ಊರ್ವಶಿಯು ಕೋಪದಿಂದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು.

ರೋಷ ವೆರಡೆಲೆಯಾಯ್ತು ಲಜ್ಜೆಯು
ವಿಾಸಲೞಿದುದು ಬಹುವಿಧದ ಬಲು
ವಾಸಿಗಳು ಪಲ್ಲವಿಸಿದುವು ಕೆಲ್ಲವಿಸಿತನುತಾಪ ।
ಆಸೆ ಪೈಸರವೋಯ್ತು ಕಡು ಝುಳ
ಸೂಸಿದುದು ಮೈಯೊಳಗೆ ಕಂಗಳು
ಕೇಸುರಿಯು ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿದುವು ಹೆಕ್ಕಳಿಸಿ ಕಾಮಿನಿಗೆ ॥ ೩೬

ಸೊಂಪಡಗಿತು ಮುಖೇಂದು ತನುಲತೆ
ಕಂಪಿಸಿದುದಡಿಗಡಿಗೆ ಮೈ ತನು
ಗಂಪಿನಲಿ ಮಘಮಘಿಸಿತಮಳಸ್ವೇದಸಲಿಲದಲಿ ।
ತಂಪಿನಲಿ ಶಿಖಿ ಮಧುರದಲಿ ಕಡು
ನುಂಪಿನಲಿ ಬಿರಿಸಮೃತದಲಿ ವಿಷ
ಗುಂಪಿನಲಿ ನೆಲೆಯಾದವೋಲ್ ಸತಿಗಾಯ್ತು ಘನರೋಷ ॥ ೩೭

ಕೆತ್ತಿದುವು ತುಟಿ ಕದಪಿನಲಿ ಕೈ
ಹತ್ತಿದುದು ತೂಗಿದಳು ಶಿರವನು
ತತ್ತಕೋಪಾಯುಧವ ಮಸೆದಳು ಧಾರೆ ಗಂಗಳಲಿ ।
ಎತ್ತಿದುಬ್ಬೇಗದ ವಿಕಾರದ
ಚಿತ್ತಬುದ್ಧಿಮನಂಗಳಾತ್ಮನ
ಜೊತ್ತಿಸಿದುವದ್ಭುತದಹಂಕಾರದಲಿ ಭಾಮಿನಿಯು ॥ ೩೮

ಎಲವೊ ಭಂಡರ ಭಾವ ಖೂಳರ
ನಿಳಯ ಖಳರಧಿದೈವ [1] ವೆಂಚಕ

[1] ನಾಥ, ಚ.

ತಿಲಕ ಗಾವಿಲರೊಡೆಯ ಬಂಧುವೆ ದುಷ್ಟ ನಾಯಕರ |
ಎಲೆ ಮರುಳೆ ತಾನಾವಳೆಂಬುದ
ತಿಳಿಯಲಾನೀನಾವನೆಂಬುದ
ನಿಳಿಯಲಱಿಯರೆ ಛಂಡ ಫಡ ಹೋಗೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ || ೪೯

ಒಲಿದು ಬಂದವರಾವು ಸೊಬಗಿನೊ
ಳೊಲಿಸಿ ಮಱುಗಿಪ ವಿಟನು[1] ನೀನತಿ
ಸುಲಭರಾವ್ ದುರ್ಲಭನು ನೀ ದೇವೇಂದ್ರಕಟಕದಲಿ |
ಎಲೆ ನಪುಂಸಕ ಗಂಡು ವೇಷದ[2]
ಸುಚಿವು ನಿನಗೇಕೆನುತ ಸತಿ ಕಳ
ವಳಿಸಿ ಕೈಯೆತ್ತಿದಳು ಹಿಡಿ ಹಿಡಿ ಶಾಪವಿದೆ ಯೆನುತ || ೫೦

ತುಳುಕಿತದ್ಭುತಕೋಪ ಸುಯ್ಲಿನ
ಝುಳಹೊಡೆದು ಮೂಗುತಿಯ ಮುತ್ತಿನ
ಬೆಳಕು ಕಂದಿತು ಕುಂದಿತಮಲಚ್ಛವಿ ಮುಖಾಂಬುಜದ |
ಹೊಳೆಹೊಳವ ಕೆಂದಳದ ಸೆಳ್ಳುಗು
ರ್ಗಳ ಮಯೂಖದ ಮಣಿಯ ಮುದ್ರಿಕೆ
ಗಳ ಮರೀಚಿಯಲೆಸೆದುದೆತ್ತಿದ ಹಸ್ತ ವೂರ್ವಶಿಯ || ೫೧

ರಾಹು ತುಡುಕಿದ ಶಶಿಯೊ ಮೇಣಾ
ದ್ರೋಹಿಮಸ್ತಕದ ಮಣಿಯೋ ಕಡು
ಗಾಹಿನಮೃತವೊ ಕುಪಿತಸಿಂಹದ ಗುಹೆಯೊ ಮೃಗಮದವೊ |
ಲೋಹಧಾರೆಯ ಮಧುವೊ ಕಲಿತಹ
ಲಾಹಲದ ಕಜ್ಜಾಯವೆನಿಸಿತು
ರೂಹು ಸುಮನೋಹರಭಯಂಕರವಾಯ್ತು ಸುರಸತಿಯ || ೫೨

ನರಮೃಗಾಧಮ ನಿಮ್ಮ ಭಾರತ
ವರುಷಭೂಮಿಯೊಳೊಂದು ವರುಷಾಂ

[1] ವಿಾಡ, ಚ. [2] ಜೋಹದ, ಕ. ಖ.

ತರ ನಪುಂಸಕನಾಗಿ ಚರಿಸು ನಿರಂತರಾಯದಲಿ ।
ಹರಿಯು ಮೆಱೆಹೊಗು ಹರನನೀನನು
ಸರಿಸು ನಿಮ್ಮಯ್ಯಂಗೆ ಹೇೞದು
ನಿರುತ ತಪ್ಪದು ಹೋಗೆನುತ ಮುಖದಿರುಹಿದಳು ತರಳೆ ॥ ೪೩

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಸುಮ್ಮನೆ ಚಿಂತೆ ಮಾಡಿದುದು.

ಮೂಗನಾದನು ಬಹಳ ಧೈರ್ಯದ
ಬೇಗಡೆಯು ಬಿಡೆ ಬಿಗಿದಬೆಱಗಿನ
ಮೂಗಿನಂಗುಲಿಗಳಲಿ ಧನಂಜಯನೊಲಿದೊಲಿದು ಶಿರವ ।
ಆಗಡಿಗರಿವರಮರವಧುಗಳು
ನಾಗರಿಗರಿವರೆತ್ತ ಭಾರತ
ಭೂಗತರು ನಾವೆತ್ತಲಿದು ಘಟಿಸಿದುದು ವಿಧಿಯೆಂದ ॥ ೪೪

ಸುರಪತಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದೆನೇ ಪೇೞ
ಕರೆಸಿದೆನೆ ಕಮಲಾನನೆಯ ಸಿ
ಷ್ಠರದ ನುಡಿಗಪರಾಧವುಂಟೇ ನಾನು ಮಾಡಿದುದು ।
ಪುರುಷತನಕ ನಪುಂಸಕದಲಾ
ಚರಿಸಬಲ್ಲೆನೆ ಸಾಕು ದೇಹಾಂ
ತರವನಂಗೀಕರಿಸುವೆನಲಾ ತನ್ನ ಸುಡಲೆಂದ ॥ ೪೫

ಎಲೆ ವಿಧಾತ್ರ ಕೃತಾಪರಾಧ
ಸ್ಥಳಕೆ ದಂಡಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲದೆ
ವಿಲಸಿತದ ವೇದಾರ್ಥದಲಿ ಮನ್ವಾದಿಮಾರ್ಗದಲಿ ।
ಚಲಿಸದಾಚರಿಸಿದರೆ ಪುಣ್ಯ
ಸ್ಖಲನೆಗೇನು ನಿಮಿತ್ತ ಪಕಟಾ
ಗಳಿತಪೌರುಷನಾಗಿ ಬದುಕುವನಲ್ಲ ತಾನೆಂದ ॥ ೪೬

ತಪವನಾಚರಿಸಿದರೆ ಪರಪಾ
ಶುಪತಶರವೆನಗಾಯ್ತು ಸತ್ಯವೆ
ತಪವಲಾ ಯೆಂದಱಿದು ನಡೆದರೆ ಷಂಡತನವಾಯ್ತು ।

ತಪವೆರಡು ಸರಿಫಲದೊಳಾದುದು
ವಿಪರಿಯಾಸದ ಗತಿ ಗಹನವೇ
ವಿಪುಳಕರ್ಮಸ್ಥಿತಿ ಯೆನುತ ತೂಗಿದನು ನಿಜಶಿರವ ॥ ೪೭
ಶಿವನ ಶರವೆನಗಾಯ್ತು ರಿಪುಕೌ
ರವರ ರಕುತದ ರಾಟಳವನೆ
ತ್ತುವೆನು ಕಟ್ಟ್ವಾ ಮುಡಿಯನೆಂಬೆನೆ ದ್ರೌಪದೀಸತಿಗೆ ।
ಇವಳು ಭಂಗಿಸಿ ಬೂತುಗೆಡದೀ
ಹವಣನಾರಿಗೆ ಹೇಳುವೆನು ವರ
ಯುವತಿಗೀನುಡಿಯೊಸಗೆಯೇ ಹಾ ಯೆನುತ ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೪೮

ಅರ್ಜುನನಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ಇಂದ್ರನು ಬಂದು ಮಾತನಾಡಿದುದು.

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳೈ ಚಿತ್ರಸೇನನ
ಕರೆಸಿ ಯೂರ್ವಶಿ ಪಾರ್ಥ ಮಾಡಿದ
ಪುರುಳತನವನು ದೂಱಿದರೆ ಸುರಸತಿಯ ಸಂತೈಸಿ ।
ಸುರಪತಿಗೆ ಗಂಧರ್ವನಿವರಿ
ಬ್ಬರ ವಿರೋಧನಿಬಂಧನವನೆ
ಚ್ಚರಿಸಲರ್ಜುನನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು ಬಲಧ್ವಂಸಿ ॥ ೪೯
ಮಗನನಪ್ಪಿದನೆನ್ನ ತಂದೆಗೆ
ದುಗುಡವೇಕೆಂನಾನೆಗೆತ್ತಣ
ಬೆಗಡಿದೆಂನರಸಂಗಿದೆತ್ತಣದೆಸೆಯ ದುಮ್ಮಾನ ।
ಮೊಗದ ತನಿ ಹಳಹಳಿಕೆ ನೇತ್ರಾಂ
ಬುಗಳೊಳದ್ದುದು ನಿಜಮನೋವೃ
ತ್ತಿಗಳೊಳಗೆ ನುಡಿ ಮುಟಿಗಿತೇನಿದು ಚಿತ್ರವಾಯ್ತೆಂದ ॥ ೫೦

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಸುಮ್ಮನೆ ಇರಲು ಇಂದ್ರನು ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ನುಡಿಗೆ ತಲೆವಾಗಿದನು ಲಜ್ಜೆಯ
ಬಿಡೆಯದಲಿ ಜೋವೇರಿದಂತಿವೆ

ಮಿಡುಕದಿರೆ ಮಗುಳಪ್ಪಿ ಹರಿ ಮೊಗ ನೆಗಹಿ ಮುಂಡಾಡಿ |
ಬಿಡು ಮನೋಗ್ಲಾನಿಯನು ಸತಿ ಕಡೆ
ನುಡಿದುದೆಲ್ಲವನೆನಗೆ ಸೈರಿಸು
ಮಡದಿಯರಲೇನುಂಟು ಫಲವೆನ್ನಾಣೆ ಹೇಳೆಂದ || ೫೧

ಎಲೆ ಕಿರೀಟಿ ವೃಥಾ ಮನೋವ್ಯಥೆ
ತಳೆದುದೇ ಯೂರ್ವಶಿಯ ಶಾಪದ
ಉಳುಕಿದೈ ತತ್ಕ್ರೋಧ ನಿನಗುಪಕಾರವಾಯಿತಲ |
ಹಬುವದಲಿ ಹನ್ನೆರಡುವರುಷದ
ಕಳಹಿನಜ್ಞಾತದಲಿ ವರುಷವ
ಕಳೆವೊಡಿದು ಸಾಧನವೆ ಯಾಯ್ತು ಶಿಖಂಡಿತನವೆಂದ || ೫೨

ಖೋಡಿಯಿಲ್ಲಲೆ ಮಗನೆ ಚಿಂತಿಸ
ಬೇಡ ನಿಮ್ಮಜ್ಞಾತಕಿದು ನೆಱೆ
ಜೋಡಲಾ ಜಾಣಾಯ್ಲರಿಪುಜನದೃಷ್ಟಿಶರಹತಿಗೆ |
ಕೂಡಿತಿದು ಪುಣ್ಯದಲಿ ಸುರವಧು
ಮಾಡಿದುಪಕೃತಿ ನಿನ್ನಭಾಷೆಯು
ಬೀಡ ಸಲಹಿದುದಱಿಯೆ ನೀ ಸಾಹಿತ್ಯನಲ್ಲೆಂದ || ೫೩

ಇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕರೆತಂದುದು.

ಎಂದು ಪಾರ್ಥನ ಸಂತವಿಟ್ಟು ಪು
ರಂದರನು ತನ್ನರಮನೆಗೆ ನಡೆ
ತಂದನರ್ಜುನಸಹಿತ ವಿವಿಧವಿನೋದವಿಭವದಲಿ |
ಅಂದು ಶಿಖಿಪವನಾದಿಗಳು ನಲ
ವಿಂದ ಕೊಟ್ಟರು ಶರವನಮರೀ
ವೃಂದ ಸೂಸಿತು ಸೇಸೆಯನು ಜಯರವದ ರಭಸದಲಿ || ೫೪

ಅಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಬಹುವಿಧಾಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರಲಾಭ.

ಸುರಪ ಕಳಿಸಿದನಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರೋ
ತ್ಕರರಹಸ್ಯವನಮರಭುವನದ

ಹೀತಳವ ಸೋತನು ಕಣಾ ಕಲಿಯಿಂದ ಪುಷ್ಕರಗೆ |
ಭೂತಳವ ಬಿಟ್ಟಡವಿಗೈದಿದ
ನಾತ ನಿಜವಧುಸಹಿತ ಬನದಲಿ
ಕಾತರಿಸಿ ನಿಜಸತಿಯ ಬಿಸುಟನು ಹಾಯ್ದು ನಡವಿಯಲಿ || ೬

ಬಳಿಕ ಕರ್ಕೋಟಕನ ದೆಸೆಯಿಂ
ದಳಿಯೆ ನಿಜಋತುಪರ್ಣಭೂಪನ
ನಿಳಯವನು ಸಾಱಿದನು ಬಾಹುಕನೆಂಬ ನಾಮದಲಿ |
ಲಲನೆ ತೊಳಲುತ ಬರುತ ತಂದೆಯ
ನಿಳಯವನು ಸಾಱಿದಳು ಬಳಿಕಾ
ನಳಿನಮುಖಿಯಿಂದಾಯ್ತು ನಳಭೂಪತಿಗೆ ನಿಜಧರಣಿ [1] || ೭

ಆತನಾಪತ್ತದು ಮಹೀಪತಿ
ಗೀತಳೋದರಿಸಹಿತ ತನ್ನೀ
ಭ್ರಾತೃಜನಸಹಿತೀಮಹಾಮುನಿಮುಖ್ಯಜನಸಹಿತ |
ಕಾತರಿಸುತಿಹೆ ನಿನ್ನವೋಲ್ ವಿ
ಖ್ಯಾತರಾರ್ಕೆ ಲೋಕದೊಳಗೆಂ
ದಾತಪೋನಿಧಿ ಸಂತವಿಟ್ಟನು ಧರ್ಮನಂದನನ || ೮

* ನಳಮಹೀಪತಿ ಯಶ್ವಹೃದಯವ
ತಿಳಿದು ಋತುಪರ್ಣನಲಿ ಮರಳಿಯೆ
ಗೆಲಿದನಾಪುಷ್ಕರನ ವಿದ್ಯಾಬಲದ ಮಹಿಮೆಯಲಿ |
ಗೆಲಿದು ಕೌರವಶಕುನಿಗಳು ನಿ
ನ್ನಿಳೆಯ ಕೊಂಡರು ಮರಳಿ ಜೂಜಿಂ
ಗಳುಕಬೇಡೆಂದಕ್ಷಹೃದಯವ ಮುನಿಪ ಕರುಣಿಸಿದ || ೯

---

1 ರಾಜ್ಯ, ಚ.

* ನಳಮಹೀಪತಿ ಯಕ್ಷಹೃದಯವ
ತಿಳಿದು ಋತಪರ್ಣನಲಿ ಕಾಲವ
ಕಳಿದು ಗೆಲಿದನು ಪುಷ್ಕಳನ ವಿದ್ಯಾತಿಮಹಿಮೆಯಲಿ, ಚ. |

ಬಳಿಕ ರೋಮಶಸಹಿತನೃಪಕುಲ
ತಿಲಕ ಬಂದನಗಸ್ತ್ಯನಾಶ್ರಮ
ದೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟನು ಪಾಳೆಯವನಾಮುನಿಯ ಚರಿತವನು ।
ತಿಳುಹಿದನು ರೋಮಶನು ವೃತ್ರನ
ಕಲಹಕೆಂದು ದಧೀಚಿ ಮುನಿಪತಿ
ಯೆಲುವನಮರರು ಬೇಡಿದುದನರುಹಿದನು ಜನಪತಿಗೆ ॥ ೧೦

ಆಮುನಿಯ ಕಂಕಾಳದಲಿ ಸು
ತ್ರಾಮ ಕೊಂದನು ವೃತ್ರನನು ಬಳಿ
ಕಾಮಹಾದಾನವರು ರಕ್ಕಸಕೋಟಿಜಲಧಿಯಲಿ ।
ಭೀಮಬಲರಡಗಿದರು ಬಂದೀ
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವಸಿಷ್ಠನಾಶ್ರಮ
ದಾಮುನೀಂದ್ರರ ತಿಂದರವರು ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ ॥ ೧೧

ಚ್ಯವನನಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮೂಱನು
ತಿವಿದು ಭಾರದ್ವಾಜನಾಶ್ರಮ
ಕವರು ಮುನಿದೆಪ್ಪತ್ತನುಂಗಿದರೇನನುಸುರುವೆನು ।
ದಿವಿಜರಿತ್ತಲಗಸ್ತ್ಯನನು ಪರು
ಠವಿಸಿದರು ಸಾಗರವನಾಮುನಿ
ಹವಣಿಸಿದ ಜಠರದಲಿ ಕೊಂದರು ಸುರರು ದಾನವರ ॥ ೧೨

ಸಗರಸುತಚರಿತವನು ಕಪಿಲನ
ದೃಗುಶಿಖಿಯಲುರಿದುದನು ಬಳಿಕವ
ರಿಗೆ ಭಗೀರಥನಿೞುಹಿದಮರನದೀಕಥಾಂತರವ ।
ವಿಗಡಮುನಿ ಯಿಲ್ವಲನ ವಾತಾ
ಪಿಗಳ ಮರ್ದಿಸಿ ವಿಂಧ್ಯಗಿರಿಹ
ಬ್ಬುಗೆಯ ನಿಲಿಸಿದಗಸ್ತ್ಯಚರಿತವ ಮುನಿಪ ವಿವರಿಸಿದ ॥ ೧೩

ಬಱಸಿಡಿಲ ಬೊಬ್ಬೆಯಲಿ ಪರ್ವತ
ಬಿಱಿಯೆ ಬಲುಗತ್ತಲೆಯ ಬಿಂಕಕೆ
ನರರ ಕಣ್ಮನ ಹೂಳ್ ತೂಳಿತು ಮಟ ಮಹೀತಳವ ॥ ೨೧

ಮರನ ಮರ ತಕ್ಕೈಸಿದುವು ಕುಲ
ಗಿರಿಯ ಗಿರಿ ಮುಂಡಾಡಿದುವುತೆರೆ
ತೆರೆಗಳಲಿ ತೆರೆ ತಿವಿದಾಡಿದುವು ಸಾಗರದ ಸಾಗರದ ।
ಧರಣಿ ಕದಡಲು ಸವಡಿಯಡಿಕಿಲು [1]
ಜರಿಯದಿಹುದೇ ಜಗದ ಜೋಕೆಗೆ [2]
ಹರಿಗೆ ಹೇಟನೆ ಬೀಸಿದುದು ಬಿಱುಗಾಳಿ ಬಿಱುಸಿನಲಿ ॥ ೨೨

ಕೆದಱಿತಲ್ಲಿಯದಲ್ಲಿ ಮಟಯೊಳು
ಹುದುಗಿತಲ್ಲಿಯದಲ್ಲಿ ಕಣಗಿಲು
ಕದಳಿಗಳ ಮಱಗೊಂಡುದಲ್ಲಿಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಹರಿದು ।
ಬೆದಱಿತಲ್ಲಿಯದಲ್ಲಿ ಕರಕರ
ದೊದಱುತಲ್ಲಿಯದಲ್ಲಿ ಬಲು ಮಟ
ಸದೆದುದಿವರನು ಸೇಡಿಗೊಂಡುದು ಜನದ ಸುಮ್ಮಾನ [3] ॥ ೨೩

ಬಗೆದು ಹೊಕ್ಕರು ಮೆಳೆಗಳನು ಮಿಂ
ಚುಗಳ ಕಣ್ಬೆಳಗಿನಲಿ ದಾರಿಯ
ತೆಗೆತೆಗೆದು ಸಾಱಿದರು ಸಂದಣಿ ನರನ ಹೆಮ್ಮರನ ।
ಬಿಗಿದ ರೋಮದ ಹುದಿದ ಕೈಗೊ
ಪ್ಪೆಗಳ ನಡುಕದ ವ್ಯೆಯ್ಯ ಕಡು ಸೇ
ಡುಗಳ ಶೀತದ ಸಕಲಜನ ಹುದುಗಿದುದರಣ್ಯದಲಿ ॥ ೨೪

---

1 ಧರಣಿಗಿಕ್ಕಿದಿಳಿಂಪನಡಕಿಲು, ಚ. 2 ಬೋನಕೆ, ಚ,

3 ಸಕಲಜನನಿಕರ, ಖ.

ಹೊಳೆವ ಕಂಗಳ ಕಾಂತಿ ಬಲುಗ
ತ್ತಲೆಯ ಝಳಪಿಸೆ ಘೋರವಿಪಿನ
ದೊಳಳಿಕುಲಾಳಕಿ ಬಂದಳುಬ್ಬಳ ಮೆಟೆಗೆ ಕೈಯೊಡ್ಡಿ ।
ಬಲಿದು ವ್ಯೆ ನಡುನಡುಗಿ ಹಲುಹಲು
ಹಳಚಿ ನನೆದಳು ವಾರಿಯಲಿ ತನು
ಹಳಹಳಿಸಿ ಬಱಲಿದಳು ಚರಣದ ಹೊನಲ ಹೋರಟೆಗೆ ॥ ೨೫

ಆಗ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಪಟ್ಟು ಹಿಂದೆ ನಿಂತ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು
ಹುಡಕಿ ಆದರಿಸಿದುದು.

ಎಡಹುವೆರಳಿನ ಕಾಲಮುಳುಗಳ
ಕಡುವೆಟೆಯ ಘಾಟಳಿಪಗಾಳಿಯ
ಸಿಡಿಲುಮಿಂಚಿನ ಘಲ್ಲಣೆಯ ಘೋರಾಂಧಕಾರದಲಿ ।
ಒಡನೆ ಮಾನಿಸರಿಲ್ಲ ಕರೆದರೆ
ನುಡಿವರಿಲ್ಲ ಕರದ್ವಯದಿ ತಡ
ವಿಡುತ ಪೈಸರದೊಳಗೆ ಸೂಸಿತು ವ್ಯೆ ಮಹಾಸತಿಯ ॥ ೨೬

ಗಾಳಗೊಱಗಿದ ಕದಳಿಯಂತಿರೆ
ಲೋಲಲೋಚನೆ ಘಟ್ಟುಗೆಡೆದಳು
ಮೇಲುಸುರ ಬಲುಮೂರ್ಛೆಯಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದಚೇತನವ ।
ಬಾಲೆ ಯಿರೆ ಬೆಳಗಾಯ್ತು ತೆಗೆದುದು
ಗಾಳಿ ಬಿಱುವಟೆ ಭೀಮನಕುಲನ್ರ
ಪಾಲರಱಸಿದರೀಕೆಯನು ಕಂಡವರ ಬೆಸಗೊಳುತ ॥ ೨೭

ಬರುತ ಕಂಡರು ಬಟ್ಟೆಯಲಿ [1] ನಿ
ರ್ಭರದ ಮೂರ್ಛಾವೇಹಿತಾಂತಃ
ಕರಣೆಯನು ಹಾ ಯೆನುತ ಬಿದ್ದರು ಪವನಜಾದಿಗಳು ।

1 ಹೊದೆಯೊಳಗೆ, ಕ, ಖ,

ದುರ್ಗವಿದೆ ನಮ್ಮಂಘ್ರಿಶಕ್ತಿಯು
ನುಗ್ಗಿ ಬೀತುದು ಸಾಹಸಿಗ ನೀ
ನಗ್ಗಳೆಯರಿದೆ ನಿನ್ನವರು ಪಡಿಗಿ [1] ರಿಗಳಾಗಿರಿಗೆ ।
ಹುಗ್ಗಿಗರ ಹೆಗಲೇಱಿಸೊಂದೇ
ಲಗ್ಗೆಯಲಿ ಹಾಯ್ಸೆನೆ [2] ಹಸಾದದ
ವೊಗ್ಗೆಗೈಗಳ ದನುಜ ತಗ್ಗಿದನರಸನಿದಿರಿನಲಿ ॥ ೩೬

ಆಗ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಸರ್ವರನ್ನು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ
ಕರೆತಂದುದು.

ಹೊತ್ತನರಸನನರಸನನುಜರ
ನೆತ್ತಿದನು ನೃಪನರಸಿಯನು ಬೞಿ
ಕೆತ್ತಿ ಕೈವೀಸಿದನು ಭಟರಿಗೆ ತೋಱಿ ಪರಿಜನವ ।
ಹೊತ್ತರನಿಬರನಸುರಭಟರೊ
ತ್ತೊತ್ತೆಯಾದುದು ಬೆನ್ನಿನಲಿ ಬಿಗಿ
ದೆತ್ತಿ ಹಾಯ್ದರು ಮುಗಿಲಧಟ್ಟಿನ ಪರಿಯ ಜೋಡಿಯಲಿ ॥ ೩೭

ಅಸುರದೇಹಸ್ಪರ್ಶವಸವಂ
ಜಸವಲಾ ತನಗೆನುತ ಮುನಿರೋ
ಮಶನು ಗಗನೇಚರರ ಗತಿಯಲಿ ಬಂದನಿವರೊಡನೆ ।
ವಿಷಮಗಿರಿಕಾನನಕದಧ್ವ
ಪ್ರಸರವನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಹೊದ್ದಿದ
ರೆಸೆವನರನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮವರತಪೋವನವ ॥ ೩೮

ಅಲ್ಲಿ ಯಖಿಳರುಷಿವ್ರಜವು ಭೂ
ವಲ್ಲಭನನಾತಿಥ್ಯಪೂಜಾ
ಸಲ್ಲಲಿತಸಂಭಾವನಾಮಧುರೋಕ್ತಿರಚನೆಯಲಿ ।

---

1 ಲಕ್ಷ, ಚ, 2 ನಡಸೆನೆ, ಚ,

ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಸಕಲಮುನಿಜನ
ವೆಲ್ಲವನು ಮನ್ನಿಸಿದನಾವನ
ದಲ್ಲಿ ನೂಕಿದನೆಂಟುದಿನವನು ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೯

* ಶ್ರೀಲತಾಂಗಿಯು ರಮಣನೆಂದು ಸ
ಲೀಲೆಯಲಿ ಮುನಿನಿಕರಸಹಿತಾ
ಕಾಲದವಧಿಯು ಕಡೆಯು ಹಾಯ್ದುತ ಭೂಪನಿಂತಿರ್ದ ।
ಮೇಲೆ ಮೇಲೈತರುವ ಶುಭಕರ
ಕಾಲನೋಡುತ ಮುದಿತಸದ್ವಿಜ
ಜಾಲ ನೈತಂದಂದು ನೆನೆದನು ವೀರನಾರಣನ ॥ ೪೦

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಕಂಡನಡವಿಯೊಳನಿಲಜನನಾ
ಖಂಡಲನ ತನುಜನ ಪತಾಕಾ
ದಂಡದಲಿ ನಿಲುವಂತೆ ವರವನು ಪಡೆದನಾ ಭೀಮ ॥

ಆಗ ದ್ರೌಪದಿಯು ಸೌಗಂಧಿಕ ಪುಷ್ಪದ ವಾಸನೆಯನ್ನು
ಅನುಭವಿಸಿ ವಿಸ್ಮಿತಳಾದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ನರನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮ
ಕೂಲವತಿಗಳ ನಂದನದ ನಿರ್ಮಲಸರೋವರದ ।

---

* ೪೦ ನೆಯ ಶ್ಲೋಕವು ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೇಳಿಕೆಯ ನವಿಲುಗಳ ತುಂಬಿಯ
ಮೇಳವದ ಗೀತದ ವಿನೋದದ
ಲಾಳಿದರು ವನವಾಸಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನು ಸೊಗಸಿನಲಿ ॥ ೧
ಪರಮಧರ್ಮಶ್ರವಣಸೌಖ್ಯದೊ
ಳರಸನಿರೆ ಬದರಿಯಲಿ ಪೂರ್ವೋ
ತ್ತರದ ದೆಸೆವಿಡಿದೆಸೆದತಿಶಯಗಂಧಬಂಧುರದ ।
ಭರಣಿ ಮನ್ಮಥ ಪೋತವಣಿಜನ
ತರಣಿ ತರುಣಭ್ರಮರಸೇವಾ
ಸರಣಿಯೆನೆ ಸುಳಿದುದು ಸಮೀರಣನಾಮಹಾದ್ರಿಯಲಿ ॥ ೨
ಸರಸಸೌಗಂಧಿಕದ ಪರಿಮಳ
ಭರದ ಭಾರವಣಿಯಲಿ ತಿಳಿಗೊಳ
ನುಱುಬುದೆಱೆಗಳ ತಿವಿಗುಳಿನ ತುಂತುರುತುಷಾರದಲಿ ।
ಮೊಱೆದುಲಿವ [1] ಮಱಿದುಂಬಿಗಳ ಮೋ
ಹರದ ಮೋಡಾವೋಡಿಯಲಿ ಡಾ
ವರಿಸಿತೈದಿಂದ್ರಿಯದಲೊಂದಿರೆ ಸಕಲಮುನಿಜನವ ॥ ೩
ಮೇಲುತರದತಿಪರಿಮಳದ ವೈ
ಹಾಳಿಯಲಿ ಸಲೆ ಬೀದಿವರಿದು ಜ
ಡಾಳಿಸುವ ಸೊಗಸಿನಲಿ ಸೊಂಪಾದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ ।
ಸೋಲಿಸಿತಲಾ ಚಕೋರಿಯಲಿ ಸಂ
ಪಾಳಿಸಿದ ಸೌಗಂಧವಿನ್ನು ವಿ
ಶಾಲಪದ್ಮವದೆಂತುಟೆನುತವೆ ತೂಗಿದಳು ಶಿರವ ॥ ೪

ಆಪುಷ್ಪವನ್ನು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದುದು.

ಅರಸನಲಿ ಮೇಣ್ ನಕುಲಸಹದೇ
ವರಲಿ ತನ್ನ ಮನೋರಥಕೆ ವಿ
ಸ್ತರಣವಾಗದು ನುಡಿವೊಡಿಲ್ಲರ್ಜುನ ಸಮೀಪದಲಿ ।

[1] ಮೊರೆದೊಗುವ, ಚ.

ಅರಿಭಯಂಕರ ಭೀಮ ನೀ ಗೋ
ಚರಿಸುವನಲಾ ಯೆನುತಲಾತನ
ಹೊರೆಗೆ ಬಂದಳು ನಗುತ ನುಡಿದಳು ಮಧುರವಚನದಲಿ ‖ ೫

ಹಿರಿದು ಸೊಗಸಾಯ್ತು ನಗಪೂರ್ವದ
ಪರಿಮಳದ ಕೇಳಿಯಲಿ ನೀವಾ
ಸರಸಿಜವ ತಂದಿತ್ತು ತನ್ನ ಮನೋಗತವ್ಯಥೆಯ ।
ಪರಿಹರಿಪುದೆನಲಬುಜವದನೆಯ
ಕುರುಳನುಗುರಲಿ ತಿದ್ದಿದನು ತ
ತ್ಸರಸಿಜವ ತಹೆನೆನುತ ಕೊಂಡನು ನಿಜಗದಾಯುಧವ ‖ ೬

ಭೀಮಸೇನನು ಹೊರಟಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಾದ ಚಿತ್ರಕಾರ್ಯಗಳು.

ಬಿಗಿದ ಬತ್ತಳಿಕೆಯನು ಹೊನ್ನಾ
ಯುಗದ ಖಡ್ಗಶರಾಸನವ ಕೊಂ
ಡಗಧರನ ನೆನೆದನಿಲಸುತ ಹೊಱವಂಟನಾಶ್ರಮವ ।
ಬಿಗಿದು ಹೊಕ್ಕನರಣ್ಯವನು ಬೊ
ಬ್ಬೆಗಳ ಬಿರುದಿನ ಬಾಹುಸತ್ವದ
ವಿಗಡಭೀಮನ ಕಾಲ್ದುಳಿಗೆ ಕಂಪಿಸಿತು ವನನಿವಹ ‖ ೭

ಒದಱಿದರೆ ಪರ್ವತದ ಶಿಖರದ
ಉದುರಿದುವು ಹೆಗ್ಗುಂಡುಗಳು ಮುಱಿ
ದೊದೆಯೆ ಬಿದ್ದುವು ಬೇಱುಸಹಿತ ಮಹಾದ್ರುಮಾಳಿಗಳು ।
ಗದೆಯ ಹೊಯ್ಲಿನ ಗಂಡಶೈಲವೊ
ಕದಳಿಗಳೊ ತಾವೞಿಯೆವುಬ್ಬಿದ
ಮದಮುಖನ ಹುರಿಮಸಕ ಮುಱಿದುದು ಗಿರಿತರುವ್ರಜವ ‖ ೮

ಮುಡುಹು ಸೋಂಕಿದೊಡಾಮಹಾದ್ರಿಗ
ಳೊಡನೆ ತೋರಹತರು ಕೆಡೆದುವಡಿ
ಯಿಡಲು ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ತಗ್ಗಿದುದು ನೆಲಸಹಿತ ಹೆದ್ದವರು ।

ಒಡೆದುದಿಳೆ ಬೊಬ್ಬಿಱಿತಕೀತನ
ತೊಡೆಯು ಗಾಳಿಗೆ ಹಾಱಿದುವು ಕಿಱು
ಗಿಡುಮರಂಗಳು ಮುಱಿ ನಡೆದನು ಭೀಮನಡವಿಯಲಿ ॥ ೯

ಹುಲಿ ಕರಡಿ ಕಾಡಾನೆ ಸಿಂಹಾ
ವಳಿಗಳೀತನ ದನಿಗೆ ಯೋಜನ
ದಳವಿನಲಿ ಹಾಯ್ದೋಡಿದುವು ನೋಡುತ್ತ ಮುಱಿಮುಱಿದು ।
ಹಱುವು ತಳಪಟವಾಯ್ತು ದಿಗ್ಗಜ
ತುಱಿದ ಬಾಳೆಯ ಬನದವೊಲು ವೆ
ಗ್ಗಳೆಯನೈ ಕಲಿಭೀಮ ನಡೆದನು ಬನದ ಮಧ್ಯದಲಿ ॥ ೧೦

ಬಿರಿದುವದ್ರಿಗಳನಿಲಸುತನು
ಬ್ಬರಿದ ಬೊಬ್ಬೆಗೆ ಮಿಕ್ಕ ಮೃಗತತಿ
ಶರಭಶಾರ್ದೂಲಂಗಳಿಲ್ಲ ವಿಲೋಚನಾಂತ್ಯದಲಿ ।
ಮರಗಿರನ ಮೃಗಗಿಗನ ಪಾಡೇ
ನರಸ ಭೀಮನ ದನಿಗೆ ಬೆಚ್ಚದೆ
ಗಿರಿಗುಹೆಗಳೇ ಮಲೆತು ನಿಂದುವು ದನಿಗೆ ದನಿಗೊಡುತ ॥ ೧೧

ಆಗ ಭೀಮಸೇನನ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಹನುಮಂತನು ಆಲೋಚಿಸಿದುದು.

ಆ ಮಹಾದ್ರಿಯು ತಪ್ಪಲಲಿ ನಿ
ಸ್ಸೀಮಕದಳೀಷಂಡದಲಿ ರಘು
ರಾಮನಾಮಸುಧಾಭಿಷೇಕಸಮಗ್ರ ಸೌಖ್ಯದಲಿ ।
ಭೀಮವಿಕ್ರಮನಿದ್ದನೀಯು
ದ್ದಾಮಸಿಂಹಧ್ವನಿಗೆ ನಿದ್ರಾ
ತಾಮಸದ ತನಿಮದವಡಗೆ ಕಣ್ದೆಱೆದನಾಹನುಮ ॥ ೧೨

ಏನಿದೆತ್ತಣ ರಭಸ ವೀಗಿರಿ
ಸಾನುವಿದಮಾನುಷವಿಹಾರ
ಸ್ಥಾನವಿವನಾರೋ ಮಹಾದೇವಪ್ರಚಂಡನಲ ।

ಈನಿನದ ನವ್ಮ್ಯಂದಿನಗ್ಗದ
ವಾನರರ ಗರ್ಜನೆಗೆ ಗುರುವಾ
ಯ್ತೀನನೆಂಬೆನೆನುತ್ತ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಿಡುಕಿದನು ಹನುಮ ॥ ೧೩

ಆಗ ಹನುಮಂತನು ತನ್ನ ಬಾಲವನ್ನು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಮಾಡಿ
ದಾರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುದು.

ನಿಱಿನಿಱಿಲುನಿಱಿಲೆನುತ ಹೆಮ್ಮರ
ಮುಱಿದುದಾತನ ರೋಮ ಸೋಂಕಿನ
ಲಿಱಿಕಿಲಾದುದು ಧರಣಿಯುನಿಲಜ ಮುಱಿದ ಮಗ್ಗುಲಲಿ ।
ಉಱುವೆಬಾಲವ ಬೆಳಸಿ ದಾರಿಯು
ತೆಱಹುಗೊಡದೆಡೆಯೊಡ್ಡಿ ಮನುಜನ
ಮುಱುಕವನು ತಾ ಕಾಂಬೆನಿನ್ನೆನುತಿರ್ದನಾಹನುಮ ॥ ೧೪

ಭೀಮಸೇನನ್ನು ಕುರಿತು ಹನುಮಂತನು ನೀನಾರೆಂದು ಕೇಳಿದುದು.

ಮುಱಿಯುದಂತಿರೆ ಲಘುವಿನಲಿ ಹೆ
ಮ್ಮರನನೊಯ್ಯನೆ ನೆಮ್ಮಿ ಕುಳ್ಳಿ
ರ್ದರಿದಿಶಾಪಟನು ನುಡಿಸಿದನು ಪವಮಾನನಂದನನ ।
ಬರವಿದೆಲ್ಲಿಗೆ ಮರ್ತ್ಯನೋ ಖೇ
ಚರನೊ ದೈತ್ಯನೊ ದಿವಿಜನೋ ಕಿ
ನ್ನರನೊ ನೀನಾರೆಂದು ಭೀಮನ ನುಡಿಸಿದನು ಹನುಮ ॥ ೧೫

ಅದಕ್ಕೆ ಭೀಮಸೇನನ ಉತ್ತರ.

ನಾವು ಮರ್ತ್ಯರು ದೂರದಲಿ ರಾ
ಜೀವಗಂಧಸಮೀರಣನ ಸಂ
ಭಾವನೆಗೆ ಸೊಗಸಿದಳು ಸತಿಯಾಕೆಯ ಮನೋರಥದೆ [1] ।
ತಾವರೆಯ ತಹೆನೆನುತ ಸಿಂಹಾ
ರಾವದಲಿ ವಿಕ್ರಮಿಸೆ ವಿಗಡನ
ಡಾವರವ ಬಲುಬಾಲ ತಡೆದುದು ಪವನಜನ ಪಥವ ॥ ೧೬

---

1 ವಚಸ್ಸಿನಲಿ, ಚ.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಬಾಲವನ್ನು ತೆಗೆಯೆಂದು ಹನುಮಂತನನ್ನು
ಕೇಳಿದುದು.

ಗದೆಯ ಮೊನೆಯಲಿ ನೂಕಿದನು ರೋ
ಮದಲಿ ಚಲಿಸದ ಬಾಲ ನೋಡಿದ
ನಿದು ವಿಚಿತ್ರವಲಾ ಯೆನುತ ನುಡಿಸಿದನು ಕಪಿವರನ ।
ಒಡೆದುವದ್ರಿಗಳೞಿವವೆನ್ನಂ
ಗದಲಿ ತಾ ಬಲ್ಲಿದನು ಬಾಲದ
ಕದವ ತೆಗೆ ಬಟ್ಟೆಯಲೆನುತ ಗರ್ಜಿಸಿದನಾಭೀಮ ॥ ೧೭

ನೀವು ನೂಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿರೆಂದು ಹನುಮಂತನ ಉತ್ತರ.

ನೀವು ಬಲ್ಲಿದರಿದಕೆ ಸಂಶಯ
ವಾವುದಲ್ಲದೊಡೀಮದದ್ವಿಭ
ವೀವಿಹಗಕುಲವೀಮೃಗವ್ರಜವಂಜುವುವೆ ನಿಮಗೆ ।
ನಾವು ವೃದ್ಧರು ನಮ್ಮ ಬಾಲವ
ನಾವು ಹದುಳಿಸಲಾರೆವೀಗಳು
ನೀವು ತೊಲಗಿಸಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡುವುದೆಂದನಾಹನುಮ ॥ ೧೮

ಐಸಲೇ ತಪ್ಪೇನೆನುತ ತನೆ
ಗೇಸು ಬಲುಹುಂಟೈಸರಲಿ ಕ
ಟ್ಟಾಸುರದಲೌಕಿದನು ಬಾಲವನೊದಱಿ ಬೊಬ್ಬಿಱಿದು ।
ಗಾಸಿಯಾದನು ಪವನಸುತನೆ
ಳ್ಳೈಸು ಮಿಡುಕದು ಬಾಲವೂರ್ಧ್ವ
ಶ್ವಾಸಲಹರಿಯ ಲಡಿಗಡಿಗೆ ಲಟಕಟಿಸಿದನು ಭೀಮ ॥ ೧೯

ತೆಗೆದು ನಿಂದನು ಭೀಮ ಹೊಯ್ವು
ಳ್ಳೆಗಳ ತಲ್ಲಣವಡಗಲೊಳತಾ
ಳಿಗೆಗೆ ಕವಳವ ನೂಕಿದನು ಕರ್ಪುರದ ಹಳುಕುಗಳ ।

ಡಗೆ ಮರಳ ಮರುವಲಗೆಗೌಡೊ
ತ್ತ್ರಗಳ ಬಲಿದವಯುವದ ಸತ್ರಾ
ಣಿಗಳ ದೇವನು ತಾವುರಿಯುಲೊದಗಿದನು ಬಾಲದಲಿ ‖ ೨೦

ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ಬಾಲವು ಹಾಗೆ ಇರಲು
ಭೀಮನ ಚಿಂತೆ.

ಮಿಡುಕಿದುದು ಮಹಿಯಿಂದ ಭೀಮನ
ಮಿಡುಕು ನಿಂದುದು ಬಾಲದಲಿ ತುದಿ
ನಡುಗದನಿಲಜನಂಗವಟ್ಟದ ಕಡುಹು ಕಂಪಿಸದು ।
ತೊಡಕಿ ಕೆಟ್ಟುದು ಕಾರ್ಯದುರ್ಲಭ
ನೊಡನೆ ಭಂಗವ್ಯಾಪ್ತಿ ತನ್ನನು
ಸುಡಲೆನುತ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿ ಮಮ್ಮಲ ಮಱುಗಿದನು ಭೀಮ ‖ ೨೧

ಈತ ಕಪಿರೂಪಿನಸುರೇಂದ್ರನೊ
ಭೂತನಾಥನೊ ಮೇಣು ವಿಮಲ
ತ್ರೇತೆಯುಲಿ ದಶಮುಖನ ಹಾಣಾಹಾಣಿಗಳ ಕಪಿಯೊ ।
ಏತೆರವೊ ನಮ್ಮಬ್ಬುಟೆಗಳಿಂ
ದೀತ ಗೆಲಿದನು ಬಾಲದಲಿ ಸ
ತ್ವಾತಿಶಯುವಿನ್ನೀತಗೆಂತುಟೊ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ‖ ೨೨

ಆಗ ಹನುಮಂತನನ್ನು ನೀನಾರೆಂದು ಕೇಳಿದುದು.

ಭೀಮ ಗಡ ತಾನೌಕಿ ನಿರಲು
ದ್ದಾಮಬಾಲದ ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿಯದು
ರೋಮತತಿ ಮಸೆಗಾಣಿಸಿದುವೆನ್ನುತ್ತಮಾಂಗದಲಿ ।
ಈಮನುಷ್ಯಶರೀರವಪಜಯು
ಧಾಮವಲ್ಲಾ ಹರ ಹರಾ ನಿ
ಸ್ಸೀಮಕಪಿ ನೀನಾರೆನುತ ಪವನಜನ ಬೆಸಗೊಂಡ ‖ ೨೩

ನಾವು ವಾನರರಟವಿಯಲಿ ಫಲ
ಜೀವಿಗಳು ನಿಸ್ಸತ್ವರಿಲ್ಲಿಯು
ತಾವೆ ಬಿಡಲನ್ಯತ್ರಗಮನತ್ರಾಣವಿಲ್ಲೆಮಗೆ ।

ಹಾಗೆಯೇ ಹನುಮಂತನು ಕೇಳಿದುದು.

ನೀವು ದಿಟವಾರ್ಯೈ ಮಹಾಸಂ
ಭಾವಿತರು ಸುರನರಭುಜಂಗರ
ಲಾವಕುಲ ನಿಮಗೆಂದು ಭೀಮನ ನುಡಿಸಿದನು ಹನುಮ ॥ ೨೪

ಭೀಮಸೇನನ ಉತ್ತರ.

ಮನುಜರಾವ್ ಸೋಮಾಭಿಕುಲದಲಿ
ಜನಿಸಿದನು ವರಪಾಂಡುವಾತನ
ತನುಜರಾವ್ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾರ್ಜುನಭೀಮಯಮಳರಲೆ ।
ಬನಕೆ ಬಂದೆವು ನಮ್ಮ ದಾಯಾ
ದ್ಯನ ವಿಕಾರದ್ಯೂತಕೇಳೀ
ಜನಿತಕಿಲ್ಬಿಷದಿಂದ ರಾಜ್ಯಭ್ರಂಶವಾಯ್ತೆಂದ ॥ ೨೫

ಬೞಿಕ ಸೌಗಂಧಿಕನ ಪವನನ
ಬೞಿವಿಡಿದು ನಾ ಬಂದೆನೆಮ್ಮಯ
ಲಲನೆ ಕಾಮಿಸಿದಳು ಸಹಸ್ರದಳಾಬ್ಜದರುಶನವ ।
ತಿಳಿಯಲಿದು ವೃತ್ತಾಂತ ನೀನ
ಸ್ಖಲಿತಬಲ ನೀನಾರು ನಿನ್ನನು
ತಿಳುಹಬೇಕು ಮಹಾತ್ಮ ಕಪಿ ನೀನೆನುತ ಕೈಮುಗಿದ ॥ ೨೬

ಹನುಮಂತನ ಉತ್ತರ.

ನಾವು ಹಿಂದಣ ಯುಗದ ರಾಘವ
ದೇವನೋಲೆಯಕಾಱರಾಸು
ಗ್ರೀವಮಿತ್ರರು ಪವನನಿಂದಂಜನೆಗೆ ಜನಿಸಿದೆವು ।

ನಾವು ನಿಮ್ಮೊಡಹುಟ್ಟಿದರು ಸಂ
ಭಾವಿಸಿತು ನಮ್ಮಿಷ್ಟವೆನೆ ನಗು
ತಾವೃಕೋದರನೆಱಗಿದನು ಕಲಿಹನುಮನಂಘ್ರಿಯಲಿ ॥ ೨೭

ಆಗ ಹನುಮಂತನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದುದು.

ಜರುಗಿನಲಿ ಜಾಂಬೂನದದ ಸಂ
ವರಣಿಕಾಱಂಗೆಡೆಯೊಳಿರ್ದುದು
ಪರಮನಿಧಿ ಮೆಯ್ಯುಪೂತು ಪುಣ್ಯೋದಯದ ಫಲವೆನಗೆ ।
ಸರಸಿ ಯೆತ್ತಲು ಗಂಧವೆತ್ತಲು
ಬರವಿದೆತ್ತಣದೆತ್ತ ಘಟಿಸಿದು
ದರರೆ ಮಾರುತಿ ತಂದೆ ನೀನೆಂದೆನುತ ಬಣ್ಣಿಸಿದ ॥ ೨೮

ಹಿರಿಯರೆನಗಿಬ್ಬರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ಧರಣಿಪತಿ ನೀನೊಬ್ಬರೈಯ್ಯಂ
ದಿರುಗಳಿಬ್ಬರು ಮಾರುತನು ನೀನೊಬ್ಬನೆಂದೆನಗೆ ।
ಗುರುಗಳಿಬ್ಬರು ಬಾದರಾಯಣ
ಪರಮಋಷಿ ನೀನೊಬ್ಬನೆಂದುಪ
ಚರಿಸಿದನು ಪವಮಾನನಂದನನಂಜನಾಸುತನ ॥ ೨೯

ತೀದುದೆಮಗೆ ವನಪ್ರವಾಸದ
ಖೇದವರ್ಜುನನಗಲಿಕೆಯ ದು
ರ್ಭೇದವಿಷದಿಂದಿಱಿದು ಹೋದುದು ಹರ ಮಹಾದೇವ ।
ಹೋದರಾಜ್ಯಭ್ರಂಶ ಬಹಳವಿ
ಷಾದ ಬೀತುದು ನಿಮ್ಮ ಕಾರು
ಣ್ಯೋದಯವು ನಮಗಾಯ್ತಲಾ ಚರಿತಾರ್ಥರಾವೆಂದ ॥ ೩೦

ಭೀಮನನ್ನು ಸ್ತುತಿ.

ಲಲಿತವಚನಕೆ ನಿನ್ನ ಭುಜದ
ಗ್ಗಳಿಕೆಗಾ ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ಹಿಮಕರ
ಕುಲಪವಿತ್ರರು ಜನಿಸಿದರಲಾ ಪಾಂಡುಜಠರದಲಿ ।

ಗೆಲವು ನಿಮಗಹಿತರಲಿ ಪಾರ್ಥನ
ಕೆಲವುದಿವಸಕೆ ಕಾಂಬಿರೆಮಗೆಯು
ಫಲಿಸಿತೀದಿನವೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದನು ಹನುಮಂತ ‖ ೩೧

ಸಮುದ್ರತರಣದ ರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸೆಂದು ಭೀಮನ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಅಂಜುವೆನು ಬಿನ್ನಹಕೆ ಬಾಂಧವ
ವಂಜಿಕೆಯು ನಭಕೊತ್ತುತಿದೆ ಕೇ
ಳಂಜನಾಸುತ ತನ್ನ ಸಲಿಗೆಯ ಮಾತ ಸಲಿಸುವೊಡೆ ।
ಅಂಜದೆಂಬೆನು ದನುಜಪುರಕೆ ಧ
ನಂಜಯನ ಹೊತ್ತಿಸಿದ ಖಳರನು
ಭಂಜಿಸಿದ ಸಾಗರವ ದಾಂಟಿದ ರೂಪು ತೋಱೆಂದ ‖ ೩೨

ಈಯುಗದ ಗುಣಧರ್ಮವಾತ್ರೇ
ತಾಯುಗದವರಿಗೈದದಾತ್ರೇ
ತಾಯುಗವು ಸರಿಯಲ್ಲ ಕೃತಯುಗದೇಕದೇಶದಲಿ ।
ಆಯುಗದಲಾಮನುಜರಾಸ
ತ್ವಾಯುವಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಾತರು
ವಾಯುಯುಗದಲಿ ಸಲ್ಲದೆಂದನು ನಗುತ ಹನುಮಂತ ‖ ೩೩

ಕೃತಯುಗದವರು ತ್ರೇತೆಯವರಿಂ
ದತಿಪರಾಕ್ರಮಯುಕ್ತರವರದು
ಭುತಬಲರು ತ್ರೇತೆಯವರಿಂ ದ್ವಾಪರಸ್ಥಿತಿಗೆ ।
ವಿತತಸತ್ವರು ಕಲಿಯುಗದ ದು
ರ್ಮತಿಮನುಷ್ಯರಿಗವರು ಕ್ಷೀಣಾ
ಕೃತಿ ಕಣಾ ಯುಗಧರ್ಮ ಕೃತವೊದಲಾಗಿ ಕಲಿಯುಗಕೆ ‖ ೩೪

ಹೀನಸತ್ವರು ಸತ್ಯಧರ್ಮ ವಿ
ಹೀನರರ್ಥ ಪರಾಯಣರು ಕುಜ
ನಾನುರಕ್ತರು ವಿಮಲವರ್ಣಾಶ್ರಮವಿದೂಷಕರು ।

ದಾನಿಗಳು ದುಷ್ಪಾತ್ರದಲಿ ಗುಣ
ಮೌನಿಗಳು ಗರ್ವಿತರು ಮಿಥ್ಯಾ
ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕಲಿಯುಗದ ಮನುಜರು ಭೀಮ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೫

ಅದಱನೀದ್ವಾಪರದ ಕಡೆಯು
ಲ್ಲುದಿತಮಾನುಷ ಧರ್ಮಸಂಶಯು
ವಿದಱೊಳೆಮ್ಮಯ ರೂಪು ಗೋಚರವಲ್ಲ ಮರ್ತ್ಯರಿಗೆ ।
ಇದು ನಿಧಾನವು ಭೀಮ ಯೆನೆ ತ
ತ್ಪದಯುಗಕೆ ಮಗುಱೆಱಗೆ ನಿರ್ಬಂ
ಧದಲಿ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಲೆಮ್ಮನು ತೋಱಬೇಕೆಂದ[1] ॥ ೩೬

ಆರೂಪವನ್ನು ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಹನುಮಂತನು ತೋರಿಸಿದುದು.

ಆದೊಡಿನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸೆನುತ ನಿ
ನಾದದಲಿ ನೆಲ ಬಿಱಿಯೆ ಬಾಲದ
ವೀದಿವರಿ ಬಾಸಳಿಸೆ ಘನನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲವ ।
ಮೇದಿನಿಯ ಹೊಱೆಕಾಱರಳ್ಳದೆ
ಯಾದರಳುಕಿದುವದ್ರಿಗಳು ಸ
ಪ್ತೋದಧಿಗಳುಕ್ಕಿದುವೆನಲು ಹೆಚ್ಚಿದನು ಹನುಮಂತ ॥ ೩೭

ಮೇರುವಿನ ತಪ್ಪಲಲಿ ಬಳೆದ ಬ
ಲಾರಿಚಾಪವೊ ಮೇಣ್ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ
ನಾರುಭಟೆಯಲಿ ಜಡಿವ ಜ್ಯೋತಿರ್ಗಣದ ಬಲುಮಿಣಿಯೊ ।
ಬಾರಿಸುವ ಬಲುಬಾಲವಾ ಜಂ
ಭಾರಿಭವನವನಳ್ಳಿಱಿಯೆ ತ್ರಿಪು
ರಾರಿ ಯೊಡ್ಡಿನ ಹೊಳಹಿನಲಿ ಹೊಳಹೊಳದನಾಹನುಮ ॥ ೩೮

[1] ರೂಪತೋಱೆಂದ, ಚ.

ಆರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಭೀಮಸೇನನು ಭೀತನಾದುದು.

ನೋಡಿದನು ನಡುಗಿದನು ಕಂಗಳ
ಕೋಡಿಯಲಿ ನೀರೊಱೆಯು ಹರುಷದ
ಝೂಡಿಯಲಿ ಝೊಮ್ಮೆದ್ದು ಮನ ಡೆಂಡೆಣಿಸಿ ಭೀತಿಯಲಿ ।
ಬಾಡಿ ಮೋಱೆಯನೆತ್ತಿ ಕೈಗಳ
ನೀಡಿ ಕೈಯಲಿ ಮುಚ್ಚಿ ಮರಳಿಯೆ
ನೋಡಿ ಶಿವ ಶಿವ ಯೆನುತ ಬೆಚ್ಚಿದನೆಂದು ಕಲಿಭೀಮ ॥ ೩೯

ಸಾಕುಸಾ ಕಂಜಿದೆನು ಮನುಜರು
ಕಾಕುಬಲರು ನಿಜಸ್ವಭಾವವ
ನೇಕೆ ಬಿಡುವೆವು ತಿಳಿದು ತಿಳಿಯೆವು ಕಂಡೊಡಂಜುವೆವು ।

ಹನುಮಂತನು ಪೂರ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದುದು.

ಸಾಕು ಪೂರ್ವದ ರೂಪಿನಲಿ ನಿ
ವ್ಯಾಕುಲನ ಮಾಡೆನಲು ಭೀಮನ
ನಾಕಪೀಶ್ವರ ನಗುತ ಮುನ್ನಿನ ರೂಪ ಕೈಕೊಂಡ ॥ ೪೦

ಅಂಜದಿರು ನೀನಿನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದೆ
ನಂಜಲಿಸು ನಾ ಸಲಿಸುವೆನು ನ
ಮ್ಮಂಜನಾದೇವಿಯರು ಕುಂತೀದೇವಿಯಾದರೆಲೆ ।
ರಂಜಕರು ನಾವಲ್ಲ ಹೇೞು ಸ
ಮಂಜಸದಲೆನೆ ಭೀಮ ನಗುತ ಧ
ನಂಜಯನ ಟೆಕ್ಕೆಯಕೆ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ಯಬೇಕೆಂದ ॥ ೪೧

ಐಸಲೇ ಸಲಿಸಿದೆನೆನುತ ಕಪಿ
ಯಾಸಮಯದಲದೃಶ್ಯನಾಗೆ ವಿ
ಕಾಸವಾದುದು ವಿಸ್ಮಯಕೆ ಪವಮಾನನಂದನನ ।
ಆಸುಗಂಧಿಕಕಮಲವನ ತಾ
ನೇಸುದೂರವೊ ದ್ರುಪದಸುತೆ ತನ
ಗೇಸು ಮುನಿವಳೊ ಯೆನುತ ಮಿಗೆ ಹರಿದನು ವನಾಂತದಲಿ ॥ ೪೨

ಸರೋವರದರ್ಶನ.

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ ಬಟಿಕ ವಿಪಿನಾಂ
ತರವನಂತವ ಕಳೆದು ಬರೆ ಬರೆ
ಸರಸಿಜದ ಮೋಹರದ ಮುಂದೈತಪ್ಪ ಪರಿಮಳದ ।
ಮೊಱೆವ ತುಂಬಿಯ ಥಟ್ಟುಗಳ ತನಿ
ವರಿವ ತಂಪಿನ ತುಱಗಲಿನ ತ
ತ್ಸರಸಿಯನು ದೂರದಲಿ ಕಂಡುಱುಬಿದನು ಕಲಿಭೀಮ ॥ ೪೩

ಬಗುಮಿಗೆಯ ಪರಿಮಳದ ಕಂಪಿನ
ತಗಡತೆಕ್ಕೆಯ ಬೀದಿವರಿಗಳ
ಮುಗುಳವೊಗ್ಗೆಯ ತಗೆವ ತುಂಬಿಯ ಲಳಿಯ ಲಗ್ಗೆಗಳ ।
ಹೊಗರ ಹೊರಳಿಯ ಕಿಱುದೆಱೆಯ ನೂ
ಕುಗಳ ತಳಿತ ತುಷಾರಭಾರದ
ಸೊಗಸ ಸೇರಿಸಿ ಮಂದಮಾರುತನಪ್ಪಿದನು ಮಗನ ॥ ೪೪

ಝುಳದ ಲಳಿ ಬಟಕಟಿಸೆ ಮಾರ್ಗ
ಸ್ಖಲಿತಖೇದಸ್ವೇದಬಿಂದುಗ
ಳೊಳಸರಿಯೆ ರೋಮಾಳಿ ಕಾಣಿಸೆ ತೃಷೆಯ ದೆಸೆ ಮುಱಿಯೆ ।
ತಳಿತುದಾಪ್ಯಾಯನವಮನೋರಥ
ಫಲಿಸಿತರಸಿಯ ಹರುಷದರ್ಪಣ
ಬೆಳಗುವುದು ಮಝುಭಾಪೆನುತ ಫುಲ್ಲವಿಸಿದನು ಭೀಮ ॥ ೪೫

ಅಲ್ಲಿ ಕುಬೇರಪರಿವಾರಕ್ಕು ಭೀಮಸೇನನಿಗೂ ಸಂವಾದ.

ಸಾರೆ ಬರೆ ಬರೆ ಕಂಡನಲ್ಲಿ ಕು
ಬೇರನಾಳದ್ದುದು ತದೀಯಸ
ರೋರುಹದ ಕಾಹಿನಲಿ ಯಕ್ಷರು ಲಕ್ಷಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ ।
ಸಾರೆ ಚಾಚಿದ ಹರಿಗೆಗಳ ಬಲು
ಕೂರಲಗು ಹೊದೆಯಂಬುಚಾಪಕ
ತಾರಿ ಸಲ್ಲೆಯ ಸಬಳಗಳ ಸೋಪಾನಪಙ್ಕ್ತಿಯಲಿ ॥ ೪೬

ಯೆದ್ದರವರಿದಿರಾಗಿ ಭೀಮನ
ಹೊದ್ದಿದರು ನೀನಾರು ಹದ್ದಿಗೆ
ಬಿದ್ದಿನನೊ ಮೇಣ್ ಮಿತ್ರಭಾವದಲೆಮಗೆ ಬಿದ್ದಿನನೊ ।
ಉದ್ದರುಟುತನ ನಿನ್ನ ಮೋಜಿಯು
ಲಿದ್ದುದೈ ನೀನಾರು ನಿನಗೇ
ನಿದ್ದುದಿಲ್ಲಿ ಯೆನುತ್ತ ನುಡಿದರು ಯಕ್ಷರನಿಲಜನ ॥ ೪೭

ನಾವಲೇ ಕುಂತೀಕುಮಾರರು
ಭೂವಧೂವಲ್ಲಭರು ನಮ್ಮಯ
ದೇವಿಗಾದುದು ಬಯಕೆ ಸೌಗಂಧಿಕಸರೋರುಹದ ।
ಠಾವ ಗಾಣಿಸಿ ಕೊಂಡು ತಹುದೀ
ತಾವರೆಯನೆನೆ ಬಂದೆವಿಲ್ಲಿಗೆ
ನೀವು ಕಾಹಿನ ಭಂಟರೆಮ್ಮನು ತಡೆಯಲರಿದೆಂದ ॥ ೪೮

ಆಭಟರು ಕುಬೇರನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದೆಂದು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು
ಕಂಡು ಹೇಳಿದುದು.

ಐಸಲೇ ತಪ್ಪೇನು ನೀ ಯ
ಕ್ಷೇಶನಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗಿ ಬೇಡುವು
ದೀಸರೋರುಹವಾವ ಘನ ಧನಪತಿಯುದಾರನಲೆ ।
ವಾಸಲಿನ ಸರಸಿಯಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯ
ನೂಸಬಹುದೇ ರಾಯ ನಾಜ್ಞೆಯ
ಭಾಷೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಬಗೆಯಲರಿದೆಂದುದು ಭಟಸ್ತೋಮ ॥ ೪೯

ಬೇಡಲಱಿಯೆವು ಬೇಡುವರು ಕೂ
ಡಾಡುವವರಾವಲ್ಲ ಕದನವ
ಬೇಡಬಲ್ಲೆವು ಕರೆಯಿಕೊಡಲಾಪರೆ ಧನೇಶ್ವರನ ।
ಬೇಡುವುದು ಗದೆ ನಿಮ್ಮ ವಕ್ಷವ
ತೋಡಿ ನೆತ್ತರುಗೊಳದೊಳೋಕುಳಿ
ಯಾಡುವುದನೆಂದನಿಲಸುತ ತೂಗಿದನು ನಿಜಗದೆಯ । ೫೦

ಭೀಮಸೇನನಿಗೂ ಕುಬೇರಭಟರಿಗೂ ಯುದ್ಧ.

ಎಲೆಲೆ ಕವಿ ಕವಿ ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸ
ದಳವೆ ತಾನೊಟ್ಟೈಸುವೆನು ಹೆ
ಬ್ಬುಲಿಯೆಡೆಗೆ ಹೋತು ಹೊಡಕರಿಸಿತು ಮಹಾದೇವ ।
ತಲೆಯ ಹೊಯ್ ಚೆಂಡಾಡುತಿನ್ನಿವ
ನೆಲುವನೆನುತೀಟಿಯಲಿ ಸಬಳದ
ಲಲಗಿನಲಿ ಖಡ್ಗದಲಿ ಹೊಯ್ದರು ಪವನನಂದನನ ॥ ೫೧

ತಾಗಿದೆಳಮುಳ್ಳಿನಲಿ ಮದಗಜ
ಸೀಗುರಿಸುವುದೆ ಭಟರ ಕೈದುಗ
ಳೇಗುವುದು ಪವಮಾನಸುತ ಕೈಕೊಂಡ ಖಾತಿಯಲಿ ।
ತಾಗಿದವದಿರನಿಕ್ಕಿದನು ರಣ
ದಾಗಡಿಗರನು ಸೆಕ್ಕಿದನು ಕೈ
ದಾಗಿಸಿದನನಿಬರಲಿ ಗಂಡುಗತನದ ಗಾಡಿಯಲಿ ॥ ೫೨

ಗಾಢಿಸಿತು ಗಜಬಜ ಕುಬೇರನ
ಬೀಡಿನಗ್ಗದ ಸುಭಟರೇ ಕೈ
ಮಾಡಿರೈ ಕೊಳಗಾಹಿಗಳು ಘಡ ಹೋಗದಿರಿ ಯೆನುತ ।
ಝಾಡಿಸಿದ ಮಣಿಮಯದ ಗದೆಯಲಿ
ತೋಡು ವೈಲಿನ ತುಡುಕುಘಾಯದ
ನೀಡುಮೊನೆಗಳ ವಿಗಡನಿಕ್ಕಿದ ನಿಖಿಳರಾಕ್ಷಸರ ॥ ೫೩

ಹಾಱಿದುವು ಹಂಸೆಗಳು ತುದಿವೆರ
ನೇಱಿದುವು ನವಿಲುಗಳು ತುಂಡವ
ನೂಱಿ ನೀರೊಳು ಮುಬುಗಿ ಮರಳ್ದವು ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಗಳು ।
ಚೀಱಿದುವು ಕೊಳರ್ವಕ್ಕಿ ದಳದಲಿ
ಜಾಱಿ ತಾವರೆಯೆಲೆಯ ಮೆಱೆಗಳ
ಲಾರಡಿಗಳಡಗಿದುವು ಕೋಳಾಹಳಕೆ ಪವನಜನ ॥ ೫೪

ಚೆಲ್ಲಿದರು ರಕ್ಕಸರು ಯಕ್ಷರು
ಬಿಲ್ಲ ಬಿಸುಟರು ಗುಹ್ಯಕರು ನಿಂ
ದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲರು ಕಿನ್ನರರನಿನ್ನೇನ ಹೇಳುವೆನು |
ಗೆಲ್ಲವಿದು ಲೇಸಾಯ್ತು ಮಾನವ
ನಲ್ಲ ನಮಗೀಭಂಗ ಭಯರಸ
ವೆಲ್ಲಿ ಭಾಪುರೆ ವಿಧಿಯೆನುತ ಚಿಂತಿಸಿತು ಭಟನಿಕರ || ೫೫

ಆಗ ಭೀಮಸೇನನ ದಯೆ.

ಗಾಯವಡೆದರು ಕೆಲರು ಕೆಲರಸು
ಬೀಯವಾದುದು ಬಿಡುದಲೆಯ ಬಲು
ನಾಯಕರು ಸಂತೈಸಿದರು ಕೌಬೇರಭವನದಲಿ |
ವಾಯುಸುತ ನಿಜವಿಜಯ ಶಿರಿಯ ಪ
ಸಾಯಿತಂಗಭಿಷೇಕವೆಂದು ಗ
ದಾಯುಧವನಲುಗಿದನು ನೀರಲಿ ಚಾಚಿದನು ತಡಿಗೆ || ೫೬

ತೊಳೆದು ಚರಣಾನನವನಾನಡು
ಗೊಳದೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕಡಿಗಡಿಗೆ ಮು
ಕ್ಕುಳಿಸಿ ತೀರದಲುಗುಳಿ ದಿವ್ಯಾಂಭೋಜಪರಿಮಳದ ||
ತಳುವದಲೆ [1] ತನಿಹೊರದ ಶೀತಳ
ಜಲವ ಕೊಂಡಾಪ್ಯಾಯಿತಾಂತ
ರ್ಗಲಿತಹೃದಯನು ನಿಮಿರ್ದು ಹಿಡಿದನು ಮೇಲಪಚ್ಚೆಕಗಳ ||

ಚಾಚಿದನು ಬಳಿಕೈಯ್ಯನಬುಜಕೆ
ಚಾಚುವಿಭಪತಿಯಂತೆ ತುಂಬಿಗ
ಳಾಚಡಾಳಧ್ವನಿಯ ಘಟ್ಟಣೆ ಮಿಗಲು ಚಿಮ್ಮಿದುವು |
ವೀಚಿ ಮಸಗಿದ ಕೊಳನೊ ಜನರುಷಿ
ಯಾಚರಣೆಯೋ ಕಮಲವನವನು
ಲೋಚನದಿ ಲಾವಣಿಗೆಗೊಂಡನು ನಿಮಿಷದಲಿ ಭೀಮ || ೫೮

1 ವಿಲಸದಲೆ, ಚ.

ತೀಱಿದು ತಾವರೆವನವ ಕಕ್ಷದೊ
ಳೀಱಿ ಗದೆಯನು ಕೊಂಡು ಸರಸಿಯ
ಹೊಱವಳಯದಲಿ ನಿಂದು ಕಾಹಿನ ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸರ ।
ಬಱಲಿ ಕರೆದನು ನಿಮ್ಮ ಕೊಳನಿದೆ
ಬಱಿದೆ ದೂರದಿರೆಮ್ಮನೆನುತಾ
ಸರಿನವೊತಿನ ನಲವಿನಲಿ ಮೆರಳಿದನು ಕಲಿಭೀಮ ॥ ೫೯

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಭೀಮ ಕೊಂದನು ಕಲಿಜಟಾಸುರ
ನಾಮ ಕಾಮಣಿಮಂತನನು ಬೞಿ
ಕೀಮಹೀತಳ ಕೀೞದು ಕಂಡನು ಪಾರ್ಥನಗ್ರಜನ ॥

ಧರ್ಮರಾಯನ ಚಿಂತೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ನೋಲಗದಲುತ್ಪಾತಶತವಿವ
ರಾಲಿಗಳನಂಜಿಸಿದುವತಿರಂಜಿಸಿದುವದ್ಭುತವ ।
ಕೇಳಿದನಿದೇನೆಂದು ವರವಿ
ಪ್ರಾಳಿಯನು ಧೌಮ್ಯಾದಿಋಷಿಗಳು
ಹೇೞದರು ತಚ್ಛಕುನಸಂಗತಿಗಳ ಫಲೋತ್ತರವ ॥ ೧

ಸರಸಸೌಗಂಧಿಕದ ಪುಷ್ಪೋ
ತ್ಕರಕೆ ಪವನಜ ಹೋದನೆಂಬುದ
ನರಸಿಯಿಂದಱದವನಿಪನು ಪೂರಾಯದುಗುಡದಲಿ ।

ನರನ ಹದನೇನೋ ವೃಕೋದರ
ನಿರಲು ತಾನೆಂತೆನುತ ಚಿಂತಾ
ಭರದಲಿದ್ದನು ಭೀಮಸೇನನ ಕಾಂಬ ತವಕದಲಿ ॥ ೧

ಆಸಕಲಪರಿವಾರರಾಣೀ
ವಾಸಸಹಿತಾರಣ್ಯಭವನಾ
ಭ್ಯಾಸಿ ಬಂದನು ಭೀಮಸೇನನ ಗಮನಪಥವಿಡಿದು ।
ಆಸುಗಂಧಿಕಕಮಲಪರಿಮಳ
ಬಾಸಣಿಸಿತೀಜನಮನೋವಿ
ನ್ಯಾಸವನು ಇದೆ ಬಂದನನಿಲಜನೆಂದುದಖಿಳಜನ ॥ ೩

ಧರ್ಮರಾಯನು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ನೋಡಿದುದು.

ಎನಲು ಬಂದನು ಭೀಮನಂಬುಜ
ವನವಿದಿರು ಬಂದಂತೆ ಕಂಪಿನ
ತನಿರಸದ ತಾವರೆಯ ತೆಕ್ಕೆಯ ಕೊಳನ ತೋಱಿಕೆಯ ।
ಜಿನುಗುತುಂಬಿಯ ಜಾಳಿಗೆಯ ತನಿ
ಮಿನುಗು ಮೋಹಿಯ ಕಣ್ಣ ಕೆಂಪಿನ
ಘನಭಯಂಕರಭೀಮನಿರವನು ಕಂಡನವನೀಶ ॥ ೪

ಸೆಳದು ತಕ್ಕೈಸಿದನು ತಾವರೆ
ಗೊಳನ ತೋಟಿಯ ಹದಕೆ ಕಂಪಿಸಿ
ಬಳಿಕ ಕಪಿದರುಶನದ ಕೌತೂಹಲಕೆ ಝಲ್ಲಿವಿಸಿ ।
ನಳಿನಗಂಧದ ಗಾಢತರಸುಖ
ದೊಳಗೆ ಪೊಂಪುಳಿಯೋಗಿ ಭೂಪತಿ
ತಿಲಕನಿರ್ದನು ಗಂಧಮಾದನಗಿರಿಯ ತಪ್ಪಲಲಿ ॥ ೫

ಗಿರಿಯ ತುದಿಗೇಱುವ ಮಹೀಶನ
ಭರವಸವನಶರೀರರವ ಪರಿ
ಹರಿಸಲಿತ್ತಿದನು ಮರಳಿ ಬಂದನು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕೆ ।

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳೆ ಮತ್ತೆ ವೈರಿಯು
ಪರುಠಪವನನಿಲಜನು ಬೇಂಟೆಗೆ
ಹರಿದನಿತ್ತಲು ಬಂದು ಮುಸುಕಿತು ದಾನವರ ಧಾಟಿ ॥ ೬

ಖಳಜಟಾಸುರನೆಂಬನಾದ್ವಿಜ
ಕುಲವ ಬೆದಱಿಸಿ ಯಮಳರೊಡನಿ
ಟ್ಟಣಿಸಿ ಕಾದಿ ಕಠೋರದಲಿ ಹಿಡಿದನು ಮಹಾಸತಿಯ ।
ಬಲುಗಡಿಯನಿವನೊಡನೆ ಹೋರಿಯೆ
ಬಟಲಿದರು ಬೆಂಬತ್ತಿದರು ಗಾ
ವಳಿಯ ಗಜಬಜ ತಿರುಗಿತತ್ತಲು ಪವನಜನ ಹೊರೆಗೆ ॥ ೭

ತಳಿರಕೈಗಳ ಮೊಱೆವಬಾಯ್ಗಳ
ಜಲದ ಕಂಗಳ ತಾಪದಿಂ ಗಳ
ದೊಳಢಗೆಯ ಹೊಯ್ವಳ್ಳಿಗಳ ಬಲುಭಯದ ಕೌಳ್ಗಳ ।
ಕಳಕಳದ ಕಾಲುವೆಯ ಭಂಗದ
ಹೊಳಹುಗಳ ಹೋಲುವೆಯ ಸವ್ಯಾ
ಕುಳರ ಕಂಡನು ಭೀಮಸೇನನೆಂದುಬೆಸಗೊಂಡ ॥ ೮

ಹಿಡಿದನರಸಿಯನವನಿಪತಿ ಹಿಡಿ
ವಡೆದನನುಜರು ಸಹಿತ ಹಾರುವ
ರಡವಿಯಲಿ ಹಾಯಿದರು ಚೆಲ್ಲಿತು ನಮ್ಮ ಪರಿವಾರ ।
ಕಡುಹು ಘನವಿದೆ ದಾನವರ ಮಂ
ಗಡವೆನಲು ಘನಸಿಂಹನಾದದ
ಸಿಡಿಲ ಶಿಕ್ಷಾಗುರುವೆನಲು ಮಸಗಿದನು ಕಲಿಭೀಮ ॥ ೯

ಧಾಟಿ ಯಿಟ್ಟನು ದಾನವರ ದೆ
ಕ್ಖಾಳದಲ್ಲಿಗೆ ಘಲ್ಲಿಸಿದನು
ಬ್ಬಾಳುಗಳು ಹೊಯ್ದೊಱಸಿ ಬಿಡಿಸಿದ ತನ್ನವರ ಸೆಱೆಯ ।

ಸೀಳಿ ನಾಯ್ಗಳ ನೆತ್ತರಿನ ತನಿ
ಗಾಲುವೆಯಲೀ ಬೆಳಸುವೆನು ದಿವ
ಜಾಳಿಗಳ ಸಂತೋಷಸಸಿಯನೆನುತ್ತ ಗರ್ಜಿಸಿದ ॥ ೧೦

ಮಸಗಿತದ್ಭುತಯುದ್ಧ ವಿಬ್ಬರಿ
ಗಸಮಧಾಳಾಧೂಳಿಯಲಿ ಘ
ಲ್ಲಿಸಿದನವನನು ದಂಡೆಯಲಿ ತಡೆಗಾಲಲೊಡೆ ಹೊಯ್ದು ।
ಬಿಸುಗುದಿಯ ನವರುಧಿರಜಲ ಜಾ
ಳಿಸೆ ನವದ್ವಾರದಲಿ ದೈತ್ಯನ
ಕುಸುಕಿಱಿದು ತಿವಿತಿವಿದು ಕೊಂದನು ಕಲಿಜಟಾಸುರನ ॥ ೧೧

ಅರಸ ಕೇಳಾದಾನವನ ತನು
ಬಿರಿದು ಬಿದ್ದುದು ಬಾತ ಹೆಣನು
ಬ್ಬರದ ಹೊಲಸಿದ ಗವಲು ಕವಿದುದು ಕೂಡೆ ವನದೊಳಗೆ ।
ಧರಣಿಪತಿ ತದ್ಬರಿಕಾಶ್ರಮ
ವರತಪೋವನದಿಂದ ತೆಂಕಲು
ತಿರಿಗಿ ಬಂದನು ಸಾಱಿದನು ವೃಷಪರ್ಣನಾ[1] ಶ್ರಮಕೆ ॥ ೧೨

ಆತಪೋವನವಿವರ ಘಲ್ಲಣೆ
ಗಾತುದಿಲ್ಲ ವಿನೋದದಲಿ ವಿ
ಖ್ಯಾತಶೈಲದ ಮೇಖಲೆಯ ತುದಿಗಡಱಿದನು ಕಲಿ ಭೀಮ ।
ಆತ ನಸು ಹಳಚಿದನು ದೈತ್ಯನ
ಭೀತ ಮಣಿಮಾನೆಂಬವನು ಪದ
ಘಾತಿಯಲಿ ಲಟಕಟಿಸೆ ಗಿರಿಯಲಿ ಕಾದಿದರು ಭಟರು ॥ ೧೩

ಕೊಂದನವನನು ವಿಗತಶಾಪನು
ನಿಂದನಿದಿರಲಿ ಯಕ್ಷರೂಪಿನೊ
ಳಂದಗಸ್ತ್ಯನ ಶಾಪವೃತ್ತಾಂತವನು ವಿವರಿಸಲು ।

1 ಪರ್ವತಾ, ಚ.

ಬಂದನಲ್ಲಿಗೆ ಯಕ್ಷಪತಿ ನಲ
ವಿಂದಲಿವರನು ವಿವಿಧವಸ್ತುಗ
ಳಿಂದ ಸಂತಸಬಡಿಸಿ ಕೊಂಡಾಡಿದನು ಪಾಂಡವರ ॥ ೧೪

ಅರಸನತಿಸಂತೋಷಮಯಸಾ
ಗರದಿ ಮುಳುಗುವನೊಮ್ಮೆ ನಿಮಿಷಕೆ
ನರನ ವಿರಹದ ದುಃಖಸಾಗರದೊಳಗೆ ಸೈಗೆಡವ ।
ಪರಮಋಷಿಗಳ ಮಧುರವಚನೋ
ತ್ಕರದಿ ತಿಳಿವನದೊಮ್ಮೆ ಪುನರಪಿ
ಮರುಳಹನು ಫಲುಗುಣನ ನೆನೆನೆನೆದರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೫

ಅರಸನಲಿ ಬೇಱೂಱಿ ಬೞಿಕಂ
ಕುರಿಸಿದುದು ಭೀಮನಲಿ ನಕುಲನ
ಲೆರಡು ಮೂರೆಲೆಯಾಯ್ತು ಸಹದೇವನಲಿ ಕವಲೊಡೆದು ।
ಅರಸಿಯಲಿ ಸಲೆ ಹೂತು ಕಾತ
ಬ್ಬರಿಸುತಿರ್ದುದು ಶೋಕಲತೆ ತ
ತ್ಪರಿಕರದ ಕರುಣಾವಳಿಯ ಹಬ್ಬುಗೆಯ ಹರಹಿನಲಿ ॥ ೧೬

ಮಱೆದನೋ ನಮ್ಮನಿಬರನು ಧಿಟ
ಮಱೆಯಲುಚಿತವಲೇ ಸುರೇಂದ್ರನ
ಸೆಱಗು ಸೋಂಕುವ ಸಲುಗೆ ಸಲುವುದೆ ಮರ್ತ್ಯಜಾತಿಯಲಿ ।
ಉಱುವಸುರಪನ ಸಾರಸೌಖ್ಯದೊ
ಳಱಿಯನೋ ನಮ್ಮನಿಬರಲಿ ಬಲು [1]
ಸೆಱೆಗೆ ನರನಂಗೈಸನೆಂದವನೀಶ ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೧೭

ವಾಮನಯನಸ್ಫುರಣಪರಿಗತ
ವಾಮಬಾಹುಸ್ಪಂದವಾದುದು
ಭಾಮಿನಿಗೆ ಭೂಪತಿಗೆ ಜನಿಸಿತು ದಕ್ಷಿಣಾಂಗದಲಿ ।

---
1 ನಮ್ಮೊಪ್ಪವ ಸದ, ಜ.

ವೈಮನಸ್ಯವ್ಯಸನನಿರಶನ
ಕೀಮಹಾಶಕುನಂಗಳಿವೆ ಯೆಂ
ದಾಮಹೀಪತಿ ಸೇನೆಯುತಿರ್ದನು ಫಲುಗುಣನ ಬರವ ॥ ೧೮

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಹಿಮದ ಹೊಯ್ಲಿನ
ಸರಸಿಜಕೆ ರವಿಯಂತೆ ಶಿಶಿರದ
ಸರಿದೆಲೆಯ ಬನದಲಿ ವಸಂತನ ಬರವಿನಂದದಲಿ ।
ಸುರವಿಮಾನಶ್ರೇಣಿಗಳ ನವ
ಪರಿಮಳದ ಪೂರದಲಿ ಭಾರತ
ವರುಷಕಿಳಿದನು ಪಾರ್ಥ ಬಂದನು ಧರ್ಮಜನ ಹೊರೆಗೆ ॥ ೧೯

ಏನನೆಂಬೆನು ಜೀಯ ಕುಂತೀ
ಸೂನು ಕಂಡನು ದೂರದಲಿ ಸುರ
ಮಾನಿನೀಜನದಂಗವಟ್ಟದಪೂರ್ವಪರಿಮಳದ ।
ಆನನೇಂದುಗಳಾಭರಣಮಂ
ಕ್ತಾನುಕೃತತಾರಾಮಯೂಖ ವಿ
ತಾನದಲಿ ಹೊಳಹೊಳವ ದಿವ್ಯಸುರೇಂದ್ರಮಣಿರಥವ ॥ ೨೦

ಆರದೀರಥವೆನುತ ತಿರುಗಿ ಮ
ಹೀರಮಣನಾಲಿಗಳು ಹರಿದುವು
ಭಾರಣೆಯ ಜನನಯನಕೋಟಿಯ ಕೊಲ್ಲಣಿಗೆ ಮಿಗಿಲು ।
ಭೂರಿಮಣಿರಶ್ಮಿಗಳ ಚಿಮ್ಮುವ
ಚಾರುಚಾಮರ ತುರಗತತಿಯ ಗ
ಭೀರಹೇಷಾರವದಲಿಳಿದುದು ರಥ ಸುರೇಶ್ವರನ ॥ ೨೧

ರಥ ಸುರೇಶನದೀತ ನಂಮತಿ
ರಥನಲಾ ನೆಱೆ ನೋಂತು ಪಡೆದಳೊ
ಪೃಥೆಯೆನುತ ಕವಿವುದು ಮುನಿವ್ರಜ ಮಿಕ್ಕವರ ಮಿಗುತ ।

ಮಥಿತರಿಪುವೆಮೆಧಾನ ಲೋಕ
ಪ್ರಥಿತ ನಿರುಪಮವೆಂಬ ಸುರಸಾ
ರಥಿಯು ನೆಲನುಗ್ಗಡಣೆಯಲಿ ನಗುತಿಳಿದನಾರಥವ ॥ ೨೨

ಅರಸ ಕೇಳುಬ್ಬಿನಲಿ ಭೀಮನ
ಧರಣಿಪನ ರೋಮಶನ ಧೌಮ್ಯನ
ಚರಣದಲಿ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ಕೈಮುಗಿದೆಱಗಿ ಮುನಿಜನಕೆ ।
ಹರಸಿದನು ಪ್ರೊಡವಂಟ ನಕುಲಾ
ದ್ಯರನು ಮಧುರಪ್ರೀತಿವಚನ
ಸ್ಫುರದಮಂದಸ್ನೇಹದಲಿ ನೋಡಿದನು ಪರಿಜನವ ॥ ೨೩

ಬಿಗಿದಗವಸಣಿಗೆಯಲಿ ಸೂರ್ಯನ
ನುಗಿವವೋಲ್ ಮಾಣಿಕ್ಯಮಯುರ
ಶ್ಮಿಗಳು ರಂಜಿಸೆ ಮಿಗೆ ಸುರೇಶ್ವರನಿತ್ತ ಭೂಷಣವ ।
ತೆಗೆತೆಗೆದು ಯಮನಂದನಂಗೋ
ಲಗಿಸಿ ಭೀಮಂಗಿತ್ತು ನಕುಲಾ
ದಿಗಳ ಮೈಯಲಿ ತೊಡಿಸಿದನು ಕೈಯ್ಯಾರೆ ಕಲಿಪಾರ್ಥ ॥ ೨೪

ಕರೆಸಿ ಕಾಣಿಸಿದನು ಸುರಾಧೀ
ಶ್ವರನ ಸಾರಥಿಯನು ಸುರೇಶನ
ವರವರೂಥದ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಸಕಲಶೋಭೆಗಳ ।
ಅರಸಮೊದಲಾದಖಿಳಜನಭೂ
ಸುರರು ಕಂಡುದು ಮಾತಳಿಯು ಸ
ತ್ಕರಿಸಿ ಸಂಭಾವಿಸಿದನವನೀಪತಿ ಸರಾಗದಲಿ ॥ ೨೫

ಕುಶಲವೇ ದೇವೇಂದ್ರನಾತನ
ಶಶಿವದನೆಯರು ಸುಖಿಗಳೇ ರಾ
ಕ್ಷಸರು ವಶವರ್ತಿಗಳೇ ನಿರ್ಜರನಗರ ನಿರ್ಭಯವೆ ।

ದೆಸೆಯವರು ಮೌಳಿಗಳವರು ಮ
ನ್ನಿಸುವರೇ ಸುರಲೋಕಸಾಖ್ಯ
ವ್ಯಸನಭರಭಂಗಿಸದಲೇ ಹೇಳೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೧೬

ಹದುಳಿಗನು ದೇವೇಂದ್ರನಾತನ
ಸುದತಿಯರು ಸುಖಜೀವಿಗಳು ನೆಱೆ
ತ್ರಿದಶರುಱೆ ಬಲ್ಲಿದರು ವಶವರ್ತಿಗಳು ದಿಗಧಿಪರು ।
ಮದಮುಖದ ರಾಕ್ಷಸರು ಮಾಯಾ
ವಿಧದ ದನುಜರು ಧೂಳಿಪಟವಾ
ಯ್ತದಱಿನೀ ಸುರಲೋಕ ಸಾಖ್ಯದೊಳಿಹುದು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೭

ಭಜಿಸಿದೈ ಭರ್ಗನನು ಶಾಂಭವ
ಯಜನಸಾರಸಮಾಧಿ ಶಿವ ಪದಕೆ
ರಜವ ಬೆಱಸಿತೆ ಬಗೆಯ ಕುಳಿ ತಿವರಾಯ್ತು ತಡಿದೆಗೆದು ।
ವಿಜಯಶಬ್ದವು ಪಾರ್ಥಕೃತಿಯಲಿ
ಮಜಡವಿಲ್ಲಲೆ ವೈರಿರಾಯರ
ಕುಜನತಾವಿಚ್ಛೇದ ಸಾಧ್ಯವೆ ಯೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೧೮

ಜೀಯ ಚಿತ್ತೈಸಿಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಸ
ಹಾಯವಾದನು ಶಿವನ ಕಾರು
ಣ್ಯಾಯುಧವೆ ಮಸೆದುದು ಸುರೇಂದ್ರಸ್ನೇಹ ಸಾಣೆಯಲಿ ।
ಗೇಯವೇ ಧೂರ್ಜಟಿಯ ಶರ ಲೋ
ಕಾಯತರಿಗೇನೆಂಬೆನದು ನಿ
ದಾಯದಲಿ ವಶವರ್ತಿಯಾದುದೆನಗೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೧೯

ಹರನ ಕರುಣಾಲಾಭ ಲೋಕೋ
ತ್ತರದ ಪರಿತೋಷದಲಿ ತಾನಿರೆ
ಸುರಪ ಕಳುಹಿದನೀರಥವನೀವಿಮಲಮಾತಳಿಯ ।

ಕರೆಸಿದನು ನಿಜನಗರಿಗಾ ನಿ
ರ್ಜರನಿಕರವಾಸತಿಯರಾದಿ
ಕ್ಸರಿವೃಢರು ಕೊಂಡಾಡಿತೆನ್ನನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೦

ಪಾಶುಪತಶರಭುವನದೂರ್ಧ್ವ
ಶ್ವಾಸವತಿಕೋವಿದರಲೇ ಚಿ
ತ್ತೈಸಿ ಬಲ್ಲಿರಿ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಾಮ್ನಾಯವೀಥಿಯಲಿ ।
ಆಶರವಲೇ ಸೇರಿತೆನಗೆ ಮ
ಹೇಶನಿಂದಲ್ಲಿಂದ ಬಟಿಕ ಸು
ರೇಶನತಿಮನ್ನಿಸಿದನಮರಾವತಿಯೊಳೊಲವಿನಲಿ ॥ ೩೧

ಖ್ಯಾತಿವಡೆದೆನು ಶಿವನ ಕಾರು
ಣ್ಯಾತಿಶಯಕಿದು ಫಲವೆ ಸಾಕಿ
ನ್ನೈತಕೀರಾಜಸವಿಡಂಬವಿಕಾರಕುಚಿತನಲೆ ।
ವೀತಿಹೋತ್ರಪರೇತಪತಿಪ್ರರು
ಹೂತವರುಣಾದಿಗಳು ಕಾಂಡ
ವ್ರಾತದಲಿ ತೊಳೆದರು ಮನೋರಥಕಲಿತಕರ್ದಮವ ॥ ೩೨

ಕೇಳಿ ವಿಗೆ ಹಿಗ್ಗಿದನು ತನುರೋ
ಮಾಳಿ ತಳಿತುದು ಹರುಷವಾರಿಗ
ಳಾಲಿಗಳ ಹೂಟಿದವು ತೂಟಿದುವಂತರವ್ಯಥೆಯು ।
ತೋಳ ಹಿಡಿದೆಳೆದಪ್ಪಿ ಪಾರ್ಥನ
ಬೋಳವಿಸಿದನು ಪೌರವಾನ್ವಯ
ಪಾಲಕನೆ ಯೆಂದರಸ ಕೊಂಡಾಡಿದನು ಫಲುಗುಣನ ॥ ೩೩

ಮುಟಿದುದಿನ್ನೇನಹಿತಬಲ ಹಗೆ
ಹಟಿದುದೈ ದ್ರೌಪದಿಯ ಮೌಳಿಗೆ
ಕಟುಬಿದವರಿಗೆ ಕಾಣಲಾಯ್ತು ಕೃತಾಂತನೋಲಗವ ।

ಕಱಿದನೇ ಕರುಣವೆನು ಹರ ಹರ
ಪೆಱನೊಸಲಬಲುದ್ಧೈವನಿನಿತರ
ಹೊಱಗೆ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೨೪

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಲೀಲೆ ಮಿಗೆ ನರನಮರಲೋಕದ
ಕಾಲಿಕೇಯನಿವಾತಕವಚರ
ಸೀಳಿ ಬಿಸುಟಂದವನು ವಿವರಿಸಿದನು ಮಹೀಪತಿಗೆ ॥

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಧರ್ಮಜನರ್ಜುನನನುಪ
ಲಾಲಿಸಿದನುಱೆ ಮುಳುಗಿದನು ಪುಳಕಾಂಬುಪೂರದಲಿ ।
ಹೇಳು ಪಾರ್ಥ ಕಪರ್ದಿಯುಸ್ತ್ರ
ವ್ಯಾಳಸಂಗ್ರಹಣಪ್ರಪಂಚವ
ನಾಲಿಸುವೆನೆನೆ ನೃಪತಿಗಭಿವರ್ಣಿಸಿದನಾಕಥೆಯ ॥ ೧

ಹರನ ಶರಲಾಭಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ
ಕರೆಸಿದನು ಹರಿಯಲ್ಲಿ ಸುರಪತಿ
ಗಱುಹಿದನು ಸುರರಿಪುಗಳೊಟ್ಟಿಗವನು ಸುರಾಚಾರ್ಯ ।
ಅರಿಗಳವಗೆ ನಿವಾತಕವಚರು
ಸುರಪದವಿ ಸೋಪದ್ರವದ ನಿ
ಷ್ಠುರವಿದೆಂದು ರಹಸ್ಯದಲಿ ತನಗೆಂದನಮರೇಂದ್ರ ॥ ೨

ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂದ್ರನು ಸ್ವರ್ಗದ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಶಿವನ ಕೃಪೆ ನಿನಗಾಯ್ತು ನಿರ್ಜರ
ನಿವಹವಿದೆ ನಾಕದಲಿ ಬಲುದಾ
ನವರ ವಿಲಗದಿ ಬೆಚ್ಚುವ್ರೋದುದು ಸ್ವರ್ಗಸೌಖ್ಯಫಲ ।
ಜವನ ಭಯ ಜೀವರಿಗೆ ದುರ್ಜನ
ರವಗಡವು ಸುಜನರಿಗೆ ತಮ ಶಶಿ
ರವಿಗಳಿಗೆ ಮುನಿವಂತೆ ಖಳರಿದೆ ಯೆಂದನಮರೇಂದ್ರ ॥ ೩

ಮುದದ ನೆಲೆ ಶುಭದಿಕ್ಕೆ ಸೊಗಸಿನ
ಸದನ ಸೌಖ್ಯದ ಗರುಡಿ ಸೊಂಪಿನ
ಪದವಿ ಲೀಲೆಯ ತಾಣ ತಾಯ್ಮನೆ ಖೇಳಮೇಳವದ ।
ಮುದದ ಮಡು ಭೋಗೈಕನಿಧಿ ಸಂ
ಪದದ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ ಮನೋರಥ
ದುದಯಗಿರಿ ಹಿಂದೀಸುದಿನವಮರಾವತೀನಗರ ॥ ೪

ಕಳವಳದ ನೆಲೆ ಭಯದ ಜನ್ಮ
ಸ್ಥಲ ವಿಷಾದದ ಪೇಟೆ ಖಾತಿಯ
ನಿಳಯ ಖೋಡಿಯ ಕಟಕ ಭಂಗದ ಸಂಭವಸ್ಥಾನ ।
ಅಳುಕಿನಂಗಡಿ ಹಳವಿನಾಡುಂ
ಬೊಲ ನಿರೋಧದ ಶಾಲೆ ದುಗುಡದ
ಕಳನೆನಿಸಿತೀನಗರಿ ಯೀಗಳು ಪಾರ್ಥ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫

ಸಿಡಿಲಕಾಲದೊಳೆಱಗುವಂತಿರೆ
ಕಡಲು ಕಲ್ಪದೊಳುಕ್ಕುವಂತಿರೆ
ಪ್ರೊಡವಿಯಾಕಸ್ಮಿಕದೊಳೆಱವಂತಿರೆ ರಸಾತಳಕೆ ।

ತುಡುಕುವುದು ರಕ್ಕಸರ ಭಯ ಹುಡಿ
ಹುಡಿಯಹುದು ಸುರವಿಭವವೆಮಗಿ
ನ್ನಡಿಯಲವರು ನಿವಾತಕವಚರು ಪಾರ್ಥ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬

ಕೆತ್ತ ಕದ ತೆಗೆಯದು ಸುರೌಘದ
ಹೊತ್ತ ಸರಕಿಳಿಯದು ಸುಕಲ್ಪಿತ
ಮತ್ತಗಜರಥವಾಜಿ ತೆಗೆಯವು ಪುರದ ಬಾಹೆಯಲಿ ।
ತೆತ್ತು ಹರಿಯದು ಕಾದಿ ರಣದಲಿ
ಸತ್ತು ಹಿಂಗದು ಸುರರ ಸತಿಯರು
ತೊತ್ತಿರಾದರು ಖಳರ ಮನೆಗಳಿಗೆಂದನಮರೇಂದ್ರ ॥ ೭

ಭಯದ ಬಾಹೆಯಲಪಸರದ ನಿ
ಶ್ಚಯದ ದುಮ್ಮಾನದ ವಿಘಾತಿಯ
ಲಯದ ಲಾವಣಿಗೆಯಲಿ ರಾಗದ ತಡಿಯ ಸಂಕಟದ ।
ದಯೆಯ ಪಾಡಿನ ಹೃದಯಕಂಪದ
ನಯನದೊಱತೆಯ ಬಗೆಯ ಕೊಱ
ತೆಯ ಜಯದ ಜೋಡಿಯ ದೇವನಿದೆ ನೋಡೆಂದನಮರೇಂದ್ರ ॥ ೮

ಅಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯರು ಮೂಱುಕೋಟಿಗ
ಳಲ್ಲಿ ಸಮಸತ್ವರು ಮಹಾರಥ
ರಲ್ಲದಿಲ್ಲವರೊಳಗೆ ದೇವತ್ರಯಕೆ ಬಲ್ಲಿದರು ।
ಗೆಲ್ಲ ನಿನಗಹುದವರೊಡನೆ ಕಳು
ವಿಲ್ಲ ತನ್ನಿಂದಱಿದ ವಿದ್ಯೆಗ
ಳಲ್ಲವಕೆ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆ ಯಿದೆಂದನು ಬಲಧ್ವಂಸಿ ॥ ೯

ಅವರುಪೇಕ್ಷೆಯಲುೞಿವು ಮೋಕ್ಷ ನ
ಮ್ಮವರ ಬೇಹಿನ ಸುೞಿವಿನಲಿ ಮೋ
ಣವರನಳುಕಿಸುವಾಧಿದೈವಿಕಕರ್ಮಗತಿಗಳಲಿ ।

ದಿವಿಜರಿಂದವರುಚಿದರಾದಾ
ನವರ ಘಟ್ಟಿಸಿ ದೇವಲೋಕವ
ನೆವಗೆ ನಿರುಪದ್ರವದಲೆಡೆ ಮಾಡೆಂದನಮರೇಂದ್ರ ॥ ೧೦

ಇಂದ್ರನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ದೈತ್ಯರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ಹೊರಟುದು.

ಹೈ ಹಸಾದವು ನಿಮ್ಮ ಕೃಪೆಯುವ
ಗಾಹಿಸುವೊಡೇನರಿದು ದೈತ್ಯರು
ಸಾಹಸಿಕರೇ ಸದೆವೆನೀ ಪುರಜನಕೆ ಹಿತವಹರೆ ।
ಆಹರಾಸ್ತ್ರದೊಳಮರವೈರಿ
ವ್ಯೂಹಭಂಜನವಹುದು ನಿಷ್ಪ್ರ
ತ್ಯೂಹ ನಿಶ್ಚಯವೆಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದೆನು ತಾನೆಂದ ॥ ೧೧

ಈರಥವನೇ ಹೂಡಿಸಿದೆನೀ
ಸಾರಥಿಯ ಬೆಸೆಸಿದೆನು ಸುರಪರಿ
ವಾರ ನೆರೆದುದನೆಣಿಸಲಳವೇ ಕೋಟಿಜಿಹ್ವೆಯಲಿ ।
ವಾರಣದ ಹಯರಥಪದಾತಿಯ
ಭಾರಣೆಗೆ ದಿವ ನೆರೆಯದಿಂದ್ರನ
ವೀರಭಟರೆನ್ನೊಡನೆ ನೆರೆದುದು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೨

ಹೊಲಬಿಗರು ಹರಿದರು ಸುರೇಂದ್ರನ
ದಳದ ಮಾನ್ಯರ ಸನ್ನೆಯಲಿ ದಿಗು
ವಳಯದಗಲದೊಳೊಲೆವ ಲಲಿತಚ್ಛತ್ರಚಮರಿಗಳ ।
ಜಲಧಿ ಜಲಧಿಯ ಹಳಚಲಗಿದ
ವ್ವಳಿಪ ವಾದ್ಯಧ್ವನಿಯ ಡಾವರ
ಸೆಳೆದುದಸುರಸಮೂಹಧೈರ್ಯವನರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೩

ಆಳು ನಡೆದುದು ಮುಂಗುಡಿಯು ಹರಿ
ಧಾಟಿ ನೂಕಿ ಹಿರಣ್ಯನಗರಿಯ
ಮೂಲೆಗೈದಿತು ಹೊಯ್ಲದಲ್ಲಿಯ ಬಿನುಗು ಬಿಚ್ಚಟೆಯು ।
ಸೂಳವಿಸಿದುವು ಸನ್ನೆಯಲಿ ನಿ
ಸ್ಸಾಳ ದನುಜಪುರೋಪಕಂಠದ
ಕೂಲವತಿಗಳ ತೀರದಲಿ ಬಿಡಿಸಿದೆನು ಪಾಳೆಯವ ॥ ೧೪

ಅಱಿಯದಾಪಟ್ಟಣವಿದೇನೋ
ಹೊಱಗೆ ಗಜಬಜವೆನೆ ಸುಪರ್ವರ
ಕುಱುಹುಗಳನಱಿದಮರರಿಪುಗಳು ಹರಿದರರಮನೆಗೆ ।
ಬಿಱುನುಡಿಯ ಸುಮ್ಮಾನದುಬ್ಬಿನ
ನೆಱೆ ನಗೆಯ ನಯನಾಂಬುಗಳ ಖಳ
ರೆಱಗಲತಿಸುಮ್ಮಾನವೇನೆಂದಸುರ ಬೆಸಗೊಂಡ ॥ ೧೫

ಜೀಯ ಬಲೆಗಳ ತೆಗಸು ನಡೆ ನಿ
ರ್ದಾಯದಲಿ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಬೇಂಟೆಗೆ
ರಾಯ ಮೃಗ ನಡೆತಂದವಿವೆ ನಗರೋಪಕಂಠದಲಿ ।
ಹೋಯಿತಸುರರ ಕೈಯ್ಯ ಹಸದಿರು
ಪಾಯ ಪಾಯವಧಾರೆನಲು ಖಳ
ರಾಯನೆತ್ತಣ [1] ಮೃಗವದಾವುದೆನುತ್ತ ಬೆಸಗೊಂಡ ॥ ೧೬

ರೂಢಿಸಿದನಮರೇಂದ್ರನಮರರ
ವೇಡೆಯಾಯ್ತು ಹಿರಣ್ಯನಗರಿಗೆ
ಗಾಢಬಲರದೆ ವರುಣಯಮಾಗ್ನಿ ವಾಯುಗಳು ।
ರೂಢಿಗೆಚ್ಚರಿಯಾಯ್ತಲಾ ಪರಿ
ಗೂಢಮೃಗಗಣ ಬಂದುದೀ ನಿ
ರ್ಮೂಢರನ ಹಿಡಿತರಿಸೆಂದನು ದೂತನೊಡೆಯಂಗೆ ॥ ೧೭

---

1 ರಾಯ ಕೇಳುತ, ಚ.

ಇವನ ಹೊಯ್ ಕಟವಾಯ ಕೊಯ್ ತ
ಪ್ಪುವನೆ ಸುರಪತಿ ಶಿವ ಶಿವಾ ಸುರ
ರವಗಡಿಸುವರೆ ಪೇಡೆ ಗಡ ಹೈರಣ್ಯನಗರಿಯಲಿ ।
ಇವನ ಸೀಚೆನೆ ಹೊಳಗೆ ಸುರಸೈ
ನ್ಯವೆನು ಸೀಚಿಯೆ ಬಟಿಕ ನೀ ನಿ
ನ್ನವನ ಮನವೊಲಿವಂತೆ ಮಾಡೆನೆ ಖಳನು ಬೆಱಗಾದ ॥ ೧೮

ಬಂದನೇ ಸುರರಾಜನಕಟೈ
ತಂದು ಮುತ್ತಿತೆ ದಿವಿಜಬಲ ತರು
ಣೇಂದುಧರನೇ ತರಿಸಿದನೆ ಶಿವ ಶಿವ ವಿಶೇಷವಲ ।
ಇಂದಿನಲಿ ಕಡೆ ಯೆಮಗೆ ಪೋಣು ಪು
ರಂದರನು ನಿರ್ನಾಮನೈ ಸಲೆ
ಯೆಂದು ಬಿಟ್ಟನು ಚೂಣಿಯನು ಪಟುಭಟರ ಬೊಬ್ಬೆಯಲಿ [1] ॥
ಧರಣಿತತಿ ಚಿತ್ರೈಸು ಪೇಲೆಯು
ಸಿರವನೊಡೆದುಬ್ಬೇಳ್ವ ಘನಸಾ
ಗರದ ವೊಲ್ ಸಿಡಿದೊದಱಿ ಕವಿದುದು ಕೂಡೆ ವಂಕದಲಿ ।
ಕರಿತುರಗರಥರಾಜಿ ಕಾಲಾ
ಳುರವಣಿಸಿತೇನೆಂಬೆನಸುರರ
ಧೊರೆಯ ಸನ್ನೆಗೆ ಸೂಳವಿಪನಿಸ್ಸಾಳಕೋಟಿಯಲಿ ॥ ೨೦

ಅಸುರರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸಿದ್ಧರಾದುದು.

ಕವಿದುದಸುರರ ಚೂಣಿ ಬೊಬ್ಬೆಯ
ವಿವಿಧವಾದ್ಯಧ್ವನಿಯ ಕಹಳಾ
ರವದ ಕೋಳಾಹಳಕೆ ತುಂಬಿತು ಬಹಳಭೇರಿಗಳು ।
ರವಿಯನಾಕಾಶವ ದಿಗಂತವ
ತಿವಿದು ಕೆದರುವಧೂಳಿ ತಿವಿರಾ
ಣ್ಣವವಲೈ ತ್ರೈಜಗವೆನಲು ಝೋಂಪಿಸಿದುದರಿಸೇನೆ ॥ ೨೧

[1] ವೊಗನೋಡಿ, ಕ, ಖ

ದಾನವರ ಧಕ್ಕಡತನವನದ
ನೇನನೆಂಬೆನು ಜೀಯ ತೊಳದು
ವಾನೆಗಳು ತುಱುಗಿದುವು ತೇಜಿಗಳುಱುಬಿದವು ತೇರು ।
ಆನಲಳವೇ ಭಟರ ಶರಸಂ
ಧಾನವನು ಬಲುಸರಳ ಸೂಟಿಯ
ಸೋನೆಯಲಿ ಜಗ ಮುಳುಗಿತೆನೆ ಝೊಡಿಸಿತು ಖಳಸೇನೆ ॥ ೨೨

ಮುಱಿದುದಮರರ ಚಕೂಣಿ ದಾನವ
ರುಱುಬೆಗಳುಕಿತು ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾ
ಧರಮಹೋರಗಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸಗುಹ್ಯಕಾದಿಗಳು ।
ಹೊರಗೆ ವನವೀಧಿಯಲಿ ಕಾಹಿನ
ಕುಱುವದಲಿ ಗೋಪುರದಲೌಕಿದ
ಸುರರ ಮುಱಿದರು ಮೇಲುಗಾಳಗವಾದುದಸುರರಿಗೆ ॥ ೨೩

ಕೆಣಕಿದಮರರು [1] ಕೋಲುಗಟ್ಟಿತು
ಬಣಗುಸುರರೋಸರಿಸಿ ಭಾರಾಂ
ಕಣವನನ್ನಿದಿರಿನಲಿ ಬಿಸುಟರು ಸೂಸಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ।
ರಣವನದನೇನೆಂಬೆನೈ ಧಾ
ರುಣಿಪತಿಯೆ ವಿಗ್ರಹದ ವಿಸ್ತಾ
ರಣನಿಗುರ್ಗಣೆ ವಿಗಡಿಸಿತು ವಿಬುಧರ ವಿಡಾಯಿಗಳ ॥ ೨೪

ಬಳಿಕ ಬಿಟ್ಟನು ರಥವನೀಮಾ
ತಳಿ ವಿಭಾಡಿಸಿ ಹೊಕ್ಕ ಚಕೂಣಿಯ
ಬಲಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲಿ ಮುಳುಗಿತು ವರೂಥವಿದು ।
ಬಲದೊಳಚ್ಚನು ಹಿಂದು ಮುಂದಿ
ಟ್ಟಳಿಸಿದರನಿಟ್ಟೊರಸಿದೆನು ಮುಂ
ಕೊಳಿಸಿ ಮೇಲ್ವಾಯ್ದವರ ಮುಱಿದೆನು ವಾಮಭಾಗದಲಿ ॥ ೨೫

1 ಸುರರು, ಚ.

ಕೆಟ್ಟದಸುರರ ಚೂಣಿ ದಳ ಜಗ
ಜಟ್ಟಿಗಳು ನುಗ್ಗಾಯ್ತು ದಿವಿಜರ
ಥಟ್ಟನಲಿ ಬೊಬ್ಬಾಟವಾಯ್ತು ಗಭೀರಭೇರಿಗಳು ।
ಬಿಟ್ಟವಂಡೆಯುಲಸುರಸುಭಟರು
ಕೆಟ್ಟು ಹಾಯ್ದರು ಕೂಡೆ ಹೆಣ ಸಾ
ಲಿಟ್ಟತೋಟಿ ಯೆನಲರುಣಜಲ ನಗರೋಪಕಂಠದಲಿ ॥ ೨೬

ಅಸುರರು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದರೆಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ನೂಕಿ ದೈತ್ಯರ ಚೂಣಿಯುನು ಮುಱಿ
ದೌಕಿ ದುರ್ಗವ ಹೊಗಿಸಿದೆನು ಸ
ವ್ಯಾಕುಲರು ಸೂಸಿದರು ಭಯುವ ನಿವಾತಕವಚರಿಗೆ ।
ಆಕೆವಾಳನು ಜೀಯ ನಮ್ಮ ದಿ
ವೌಕಸರ ಪರಿಯಲ್ಲ ಯುದ್ಧ
ವ್ಯಾಕರಣಪಾಂಡಿತ್ಯವುಂಟೆಂದೆನ್ನ ದೂಱದರು ॥ ೨೭

ಕೇಳಿದನು ಕಡುಗೋಪದಲಿ ಸಿಡಿ
ಲೇಟಿಗೆಯಲೆದ್ದನಸುರೇಂದ್ರಗೆ
ಮೇಲುಗಾಳಗವೇ ಸುಪರ್ವರು ನಮ್ಮ ಸದೆವರಲೆ ।
ಕಾಲಗತಿಯೋ ಮೇಣ್ಕಪರ್ದಿಯು
ಕೀಲಕವೊ ರವಿಯೊಡನೆ ತಮ ಕೈ
ಮೇಳವಿಸಿತೇ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದಸುರ ಹಲುಮೊಱೆದ ॥ ೨೮

ಭಟರ ಬರಹೇಟಾ ಸುರೇಂದ್ರನ
ಕಟಕವಿಕ್ಕಿದ ವೇಡೆಯಲಿ ಲಟ
ಕಟಿಸುತಿದೆ ದಾನವರು ಮಾನಚ್ಯುತಿಯು ಮಸ್ಸಿಸದೆ ।
ನಿಟಿಲನಯುನನನೇಡಿಸುವ ಚಾ
ಮಟೆಯುರಾವೆಡೆ ಚತುರರಣಲಂ
ಪಟರಡಱ ಬರಹೇಟೆನುತ ಮಿಗೆ ಗರ್ಜಿಸಿದ ॥ ೨೯

ದಾನವರ ಧಕ್ಕಡತನವೆನದ
ನೇನನೆಂಬೆನು ಜೇಯು ತೂಳಿದು
ವಾನೆಗಳು ತುಱುಗಿದುವು ತೇಜಿಗಳುಱುಬಿದವು ತೇರು |
ಆನಲಳವೇ ಭಟರ ಶರಸಂ
ಧಾನವೆನು ಬಲುಸರಳ ಸೂಟಿಯ
ಸೋನೆಯಲಿ ಜಗ ಮುಳುಗಿತೆನೆ ಝೊಡಿಸಿತು ಖಳಸೇನೆ ‖ ೨೨

ಮುಱಿದುದಮರರ ಚಮೂಣಿ ದಾನವ
ರುಱುಬೆಗಳುಕಿತು ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾ
ಧರಮಹೋರಗಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸಗುಹ್ಯಕಾದಿಗಳು |
ಹೊರಗೆ ವನವೀಧಿಯಲಿ ಕಾಹಿನ
ಕುಱುವದಲಿ ಗೋಪುರದಲೌಕಿದ
ಸುರರ ಮುಱಿದರು ಮೇಲುಗಾಳಗವಾದುದಸುರರಿಗೆ ‖ ೨೩

ಕೆಣಕಿದಮರರು [1] ಕೋಲುಗಟ್ಟಿತು
ಬಣಗುಸುರರೋಸರಿಸಿ ಭಾರಾಂ
ಕಣವನನ್ನಿದಿರಿನಲಿ ಬಿಸುಟರು ಸೂಸಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ |
ರಣವನದನೇನೆಂಬೆನೈ ಧಾ
ರುಣಿಪತಿಯೆ ವಿಗ್ರಹದ ವಿಸ್ತಾ
ರಣನಿಗುರ್ಗಣೆ ವಿಗಡಿಸಿತು ವಿಬುಧರ ವಿಡಾಯಿಗಳ ‖ ೨೪

ಬಳಿಕ ಬಿಟ್ಟನು ರಥವನೀಮಾ
ತಳಿ ವಿಭಾಡಿಸಿ ಹೊಕ್ಕ ಚಮೂಣಿಯ
ಬಲಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲಿ ಮುಳುಗಿತು ವರೂಥವಿದು |
ಬಲದೊಳೆಚ್ಚನು ಹಿಂದು ಮುಂದಿ
ಟ್ಟಳಿಸಿದರನಿಟ್ಟೊರಸಿದೆನು ಮುಂ
ಕೊಳಿಸಿ ಮೇಲ್ವಾಯ್ದವರ ಮುಱಿದೆನು ವಾಮಭಾಗದಲಿ ‖ ೨೫

1 ಸುರರು, ಚ.

ಕೆಟ್ಟುದಸುರರ ಚತುರಂಗ ದಳ ಜಗ
ಜಟ್ಟಿಗಳು ಸುಗ್ಗಾಯ್ತು ದಿವಿಜರ
ಥಟ್ಟಿನಲಿ ಬೊಬ್ಬಾಟವಾಯ್ತು ಗಭೀರಭೇರಿಗಳು ।
ಬಿಟ್ಟನೆಂಡೆಯಲಸುರಸುಭಟರು
ಕೆಟ್ಟು ಹಾಯ್ದರು ಕೂಡೆ ಹೆಣ ಸಾ
ಲಿಟ್ಟತೋಟಿ ಯೆನಲರುಣಜಲ ನಗರೋಪಕಂಠದಲಿ ॥ ೭೬

ಅಸುರರು ಅರ್ಜುನನ್ನು ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದರೆಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ನೂಕಿ ದೈತ್ಯರ ಚತುರಂಗಿಯನು ಮುರಿ
ದೌಕಿ ದುರ್ಗವ ಹೊಗಿಸಿದೆನು ಸ
ವ್ಯಾಕುಲರು ಸೂಸಿದರು ಭಯವ ನಿವಾತಕವಚರಿಗೆ ।
ಆಕೆವಾಳನು ಜೀಯ ನಮ್ಮ ದಿ
ವೌಕಸರ ಪರಿಯಲ್ಲ ಯುದ್ಧ
ವ್ಯಾಕರಣಪಾಂಡಿತ್ಯವುಂಟೆಂದೆನ್ನ ದೂಱಿದರು ॥ ೭೭

ಕೇಳಿದನು ಕಡುಗೋಪದಲಿ ಸಿಡಿ
ಲೇಳಿಗೆಯಲೆದ್ದನಸುರೇಂದ್ರಗೆ
ಮೇಲುಗಾಳಗವೇ ಸುಪರ್ವರು ನಮ್ಮ ಸದೆವರಲೆ ।
ಕಾಲಗತಿಯೋ ಮೇಣ್ಕುಪರ್ದಿಯ
ಕೀಲಕವೊ ರವಿಯೊಡನೆ ತಮ ಕೈ
ಮೇಳವಿಸಿತೇ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದಸುರ ಹಲುಮೊಱೆದ ॥ ೭೮

ಭಟರ ಬರಹೇಳಾ ಸುರೇಂದ್ರನ
ಕಟಕವಿಕ್ಕಿದ ವೀಡೆಯಲಿ ಲಟಿ
ಕಟಿಸುತಿದೆ ದಾನವರು ಮಾನಚ್ಯುತಿಯ ಮನ್ನಿಸದೆ ।
ನಿಟಿಲನಯನನನೇಡಿಸುವ ಚಾ
ವಟೆಯರಾವೆಡೆ ಚತುರರಣಲಂ
ಪಟರಡಱ ಬರಹೇಳೆನುತ ಮಿಗೆ ಗರ್ಜಿಸಿದ ॥ ೭೯

ಅಸುರರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಂದು ಮುತ್ತುವಿಕೆ.

ನೆಱೆದರಸುರರು ಕಾಳಕೂಟದ
ಕಱುವಿನೆಱಕವೊ ಸಿಡಿಲ ದಳ್ಳುರಿ
ದಿರುಳದಡ್ಡಿಯೊ ಪ್ರಳಯಭೈರವನುಬ್ಬಟೆಯ ಪಡೆಯೊ ।
ಹರನ ನಯನಜ್ವಾಲೆಯುವದಿರ
ಗರುಡಿಯೋ ಗಾಢಾಯ್ಲ ತೇಜದ
ದುರುಳದಾನವಭಟರು ಬಂದರು ಕೋಟಿಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ ॥ ೩೦

ನೆರೆದಿರೈ ಪರಿಭವದ ನೆಲೆಯಲಿ
ನೆರೆದಿರೈ ದುಷ್ಕೀರ್ತಿಸತಿಯಲಿ
ನೆರೆದಿರೈ ಸಲೆ ಹೊರೆದಿರೈ ದುರ್ಗತಿಗೆ ಡೊಳ್ಳುಗಳ[1] ।
ಸುರರಲೇ ನೀವ್ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರ
ಕುರಳಕೈದೊಳಸಿಂಗೆ ಮಿಗೆ ಕಾ
ತರಿಸುತಿದೆ ವಾಸವನೊಡನೆ ವಾಸಿಗಳ ಬಿಡಿಯೆಂದ ॥ ೩೧

ಜೀಯ ಖಾತಿಯಿದೇಕೆ ದಿವಿಜರ
ರಾಯನರಸಿಯ ನಿನ್ನ ತೊತ್ತಿರ
ಲಾಯದಲಿ ತೋಱುವೆವು ತಾ ತಾ ವೀಳಯವನೆನುತ ।
ಹಾಯಿದರು ತಮ ತಮಗೆ ಮುಂಗುಡಿ
ದಾಯದಲಿ ಥಟ್ಟಿಸುವ ನಿಸ್ಸಾ
ಳಾಯುತದ ಬಹುವಿಧದ ವಾದ್ಯದ ಉಱಿಯ ಲಗ್ಗೆಯಲಿ ॥ ೩೨

ಒಡೆದುದಿಳೆಯೆನೆ ಸಮವಿಷಮದುರಿ
ಗಡಲು ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆನೆ ವಿಘಾತಿಯ
ಲಿಡೆ ದಡಿಗದಾನವರು ಕವಿದರು ಕೆದಱಿ ಸುರಬಲವ ।
ಫಡಫಡಿದಿರಾಗಲಿ ಸುರೇಂದ್ರನ
ತೊಡಕ ಹೇಱಾ ಕಾಲಲಿದೆಲಾ
ತೊಡರೆನುತ ಹೊಯ್ದರಸುರರು ಸುರರ ಸಂದಣಿಯ ॥ ೩೩

1. ದುಷ್ಕೃತಿಯಲೊಡಲುಗಳ, ಚ.

ದೇವತೆಗಳ ಜಯ.

ಮುಱಿದುದವುರರು ಮತ್ತೆ ಬೊಬ್ಬಿಱಿ
ದುಱುಬಿದೆನು ಹೆಸರೆನಿಸಿದಸುರರ
ತಱಿದೆನೆದಱೊಳು ಕೋಟಿಸಂಖ್ಯೆಯನೈಂದ್ರಬಾಣದಲಿ |
ಹಱಿದುದಮರಾರಿಗಳು ಕೋಟಿಯು
ಹೊಱಗೆ ಸುರಬಲವೌಕಿ ಬಿಟ್ಟುದು
ತುಱುಗಿತಮರರು ಖಳರ ದುರ್ಗದ ತೆನೆಯ ತುದಿಗಳಲಿ || ೩೪

ಎಲೆಲೆ ಸುರಪತಿಯಾಳುಕೋಟಿಯು
ನಿಚಿವುತದೆ ನಡೆ ಯೆನುತ ರಕ್ಕಸ
ರುಲಿದು ಕವಿದುದು ಖಾತಿಯಲಿ ಮಿಗೆ ಭಾಷೆಗಳ ಕೊಡುತ |
ತಲೆಯು ಹೊಯ್ದು ಡೆಗೆಡಹು ಸುರಪನ
ಲಲನೆಯರ ಮುಂದಲೆಯ ಕೊಯ್
ಹುಲುಸುರರು ಸರಿಯೆ ಮುಝು ಯೆನುತ್ತೈದಿದರು ರಣಭಟರು ||೩೫

ಅಸುರರ ಜಯ.

ಏನನೆಂಬೆನು ಜೀಯ ಬೞಿಕಾ
ದಾನವಾಧಿಪರುಬ್ಬೆಯನು ಸುರ
ಮಾನವರು ತರಹರಿಸಲಳವೇ [1] ಖಳರ ಫಲ್ಗುಣಿಯು |
ವೈನತೇಯನ ಪಕ್ಷಹತಪವ
ಮಾನನಂತಿರೆ ಭಟರ ಸುಯ್ಲಿನೊ
ಳಾನಿರೊಢಿಯ ಸುರರು ಹಾಱಿತು ಸೂಸಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ || ೩೬

ತೋಱು ತೋಱಮರೇಂದ್ರ ನಾವೆಡೆ
ತೋಱಿಸೈರಾವತವದೆತ್ತಲು
ತೋಱಿಸುಚ್ಚೈಶ್ರವವನೆಲ್ಲಿಹರಗ್ನಿಯುಮಗಿಮರು |

1 ಲಾಜರ, ಟ.

ತೋಱಿರೈ ಕೈಗುಣವೆನಸುರರ
ಗಾಱುಗೆದಱಿದ ಗರ್ವಿತರ ಮೈ
ದೋಱುಹೇಱಾ ಕಾಣಬಹುದೆನುತುಱುಬಿದರು ಭಟರು ‖ ೩೭

ಕಱಿದರವದಿರು ಕಲ್ಪಮೇಘದ
ಬಿಱುವಳೆಯವೊಲು ಸರಳನನಿತುವ
ತಱಿದು ತೆತ್ತಿಸಿದೆನು ತದಂಗೋಪಾಂಗದಲಿ ಸರಳ |
ಅಱಿಯರೆನ್ನನು ಶಕ್ರನೆಂದೇ
ತಱುಬಿ ದಿಙ್ಮಂಡಲವ ಮುಸುಕಿದ
ರಿರಿತಕಂಜದ ದಿಟ್ಟನಾವೆನು ಸುರರ ಥಟ್ಟನಲಿ ‖ ೩೮

ಝುಗಝುಗಿಪ ಬಾಣಾಗ್ನಿ ಭುಗುಭುಗು
ಭುಗಿಲೆನಲು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರತತಿಯಲಿ
ಹೊಗೆಯ ತೋಱಿಸಿದೆನು ಚತುರ್ದಶಭುವನಭವನದಲಿ |
ವಿಗಡರದ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಲೋಟಿಸಿ
ಮುಗುಚಿದರು ಮದ್ಬಾಣಮಹಿಮೆಯ
ನೊಗಡಿಸಿತು ಕಾಲಾಗ್ನಿ ಕಾಲಾಂತಕರಿಗಾಸಮರ ‖ ೩೯

ಧೊರೆಗಳಱಿತು ರಥತುರಂಗಮ
ಕರಿಗಳಲಿ ಕಾಲಾಳ ಬಿಂಕವ
ನರಸ ಬಣ್ಣಿಸಲಱಿಯೆನಾಸುರಕಲಹಕರ್ಮವಲೆ |
ಸರಿಗರೆದ್ದುದು ಮೂಱುಕೋಟಿಯು
ಸುರರು ಸರಿಗಳಲಿಟ್ಟರಶನಿಯ
ಶರದಲೆಡೆಯಲಿ ತಱಿಬಿದರು ಕೈಸೋತುದೆನಗೆಂದ ‖ ೪೦

ದೇವಾಸುರರ ಅಸ್ತ್ರಯುದ್ಧ.

ಲಟಕಟಿಸುವಾಮೂಱುಕೋಟಿಯ
ಭಟರು ಕಱಿದರು ಕಲುಮಳೆಯನು
ಬ್ಬಟೆಯನದನೇನೆಂಬೆನವದಿರ ಸಮರಸಂಭ್ರಮವ |

ಕುಟಿಲತನದಿಂದೊದಗಿದರು ಕಲು
ಕುಟಿಗಶರ ಶತಕೋಟಿಯಲಿ ಪಡಿ
ಭಟಬಲವ ಬೆದಱಿಸಿದೆ ಚಿತ್ರ್ಯಸೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೪೧

ತೆರಳರವದಿರು ಹೂಡಿದರು ದ
ಳ್ಳುರಿಯ ಧಾರೆಯ ಪಾವಕಾಸ್ತ್ರವೆ
ನರಸ ಹೊಗಡದು ಭುವನ ಹೊಯ್ದುದು ಝಳ ಜಗತ್ತ್ರಯವ ।
ಸರಕು ದೆಗೆದುದು ಸತ್ಯಲೋಕಕೆ
ಥರಥರದ ಜಗವಿಂದ್ರಸಾರಥಿ
ಜಱಿದು ಜವ ಗುಂದಿದನು ಝೂಡಿಸುವನಲನುಬ್ಬೆಯಲಿ ॥ ೪೨

ಸಾರಥಿಯ ಸಂತೈಸಿ ತೇರಿನ
ವಾರುವಂಗಳ ನೇಣನೋಜೆಯೊ
ಳೋರಣಿಸಿ ಸಂವರಿಸಿ ರಥವನು ವರುಣಬಾಣದಲಿ ।
ವಾರಿಧಿಯ ಕೆದಱಿದೆನು ಕಟ್ಟಿದು
ಭೂರಿಗಿಡಿಗಳು ಮಾರುತನ ಕೈ
ವಾರ ಕುಂದಿದುದಸುರಮುಖದನಲಾಸ್ತ್ರ ಪರಿಹರಿಸಿ ॥ ೪೩

ಅವರು ಮೆಗುಪೆಚರು ಶಿಲೀಮುಖ
ದವೆಯುವದಲುಬ್ಬರಿಸಿ ಗಿರಿಗಳು
ಕವಿಯೆ ಕಡಿದೊಟ್ಟಿದೆನು ಭಾರಿಯವಜ್ರಬಾಣವಲಿ ।
ಅವರು ತಿಮಿರಾಸ್ತ್ರದಲಿ ಕೆತ್ತರು
ಭುವನನಯನದ ಕದವನಾಗಳ
ರವಿಯ ಶರದಲಿ ಮುಱಿದೆನಗುಳಿಯನರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೪

ಬಚಿಕ ಸುಱಿದರು ಹಾವುಗಳ ಹೆ
ಮ್ಮಠೆಯನಲ್ಲಿಗೆ ಗರುಡಬಾಣವ
ಸುಟಿಸಿದೆನು ಬಚಿಕಾದುದರ್ಧಗ್ರಾಸವಾಶರಕೆ ।

ಉಳಿದ ದನುಜರು ಮತ್ತೆ ಕೆಂಪಡ
ಮಳೆಯ ಕಱೆದರು ಮಗುಳೆ ಜಲಧಿಯ
ತುಳುಕಿದೆನು ತೊಡಕಾಯ್ತು ಸಾರಥಿ ಮತ್ತೆ ಬಸವಳಿದ ॥ ೪೫

ಸಾರಥಿತ್ವದ ಕೈಮೆ ತತ್ಪ್ರತಿ
ಕಾರಶರಸಂಧಾನವೆರಡಱ
ಭಾರ ಬಿದ್ದುದು ಮೇಲೆ ದನುಜರ ಮೂಱುಕೋಟಿಯದು ।
ಧೀರರಾತ್ಮಸ್ತುತಿಗೆ ನಾಚದ
ರಾರು ಜೀಯ ಮಹಾಹವದ ವಿ
ಸ್ತಾರವನು ಮಾತಳಿಯ ಕೈಯ್ಯಲಿ ಚಿತ್ತವಿಸಿ ಯೆಂದ ॥ ೪೬

ನಿವಾತಕವಚರ ಸಂಹಾರ.

ತೊಡಚಿದೆನು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನು ಹುರಿ
ಯೊಡೆದುದಸುರರು ಮಲೆತವರನಿ
ಕ್ಕಡಿಯ ಮಾಡಿತು ಬಂದುದಳಿವು ನಿವಾತಕವಚರಿಗೆ ।
ಕಡುಹಿನಿಂದಾಗ್ನೇಯವಾರುಣ
ದಡಬಳಿಗರನು ಬಾಚಿದುವು ಬಱ
ಸಿಡಿಲ ಸೆಱೆ ಬಿಟ್ಟಂತೆ ಕಳಚಿದುವಸುರಬಲದಸುವ ॥ ೪೭

ಕಾಲಕೇಯರೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದುದು.

ಕಾಳದನುಜರು ಮೂಱುಕೋಟಿಯೊ
ಳಾಳುತ್ತಿಯದಕ್ಕಾಡಿತಮರರ
ಸೂಳೆಯರ ಸೆಱೆ ಬಿಟ್ಟುದರಿನಗರದಲಸಂಖ್ಯಾತ[1] ।
ಧೂಳಿಪಟವಾಯಿತು ಹಿರಣ್ಯಪು
ರಾಲಯದ ನೆಲೆಗಟ್ಟು ಮುರಳಿಯೆ
ಕಾಲಕೇಯರ ಪುರಕೆ ಬಂದೆನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೮

1 ನಗರೋಪಕಂಠವಲಿ, ಚ.

ಕೆರಳುತಲ್ಲಿ ನಿವಾತಕವಚರ
ಮರಣವಾರ್ತೆಯು ಕೇಳಿದಸುರರು
ಪುರದ ಬಾಹೆಯೊಳಡ್ಡಹಾಯ್ದರು ತಡುಬಿದರು ರಥವ ।
ಅರಸ ಚಿತ್ತೈಸವದಿರಲಿ ಪರಿ
ಪರಿಯ ಮಾಯಾರಚನೆ ರಂಜಿಸಿ
ತೆರಡುಸಾವಿರ ಮಡಿಗೆ ಮಿಗಿಲು ನಿವಾತಕವಚರಿಗೆ ॥　೪೯

ಅವರ ಮಾಯೆಗೆ ತನ್ನ ಮಾಯೆಯು
ಲವರ ಬಲುಹವರಿಖಿತಕೆನ್ನಲಿ
ಸವಡಿ ಮಿಗಿಲವರೂಹೆಗಿಚ್ಛೆಯೊಳೂಹೆ ಹತ್ತುಮಡಿ ।
ಅವರ ಕೈಮೆಗೆ ತನ್ನ ಕೈಮೆಯು
ಹವಣು ಹಿರಿದವರೆಸುಗೆಗೆನ್ನಲಿ
ರಪಣ ನೂರ್ಮಡಿ ಯೆನಿಸಿ ಕಾದಿದೆನರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥　೫೦

ಬೀಸಿದರು ಬಿರುಗಾಳಿಯಾಗಿ ಮ
ಹಾಸಮುದ್ರದ ನೂಕುದೆರೆಯಲಿ
ಬೀಸರಿಸಿದರು ಹುರಿದರವನಿಯನಗ್ನಿರೂಪದಲಿ ।
ಆಸುರದ ತಮವಾಗಿ ರವಿಶತ
ದಾಸರಿನ ಬಿಸಿಲಾಗಿ ಮಾಯಾ
ಭ್ಯಾಸಿಗಳು ಮೋಹಿಸಿದರದನೇ ವರ್ಣಿಸುವೆನೆಂದ ॥　೫೧

ಘೋರತರವದು ಬಟಿಕ ದುಷ್ಪ್ರತಿ
ಕಾರವಿತರರಿಗಿಂದುಮೆಳಿಯು
ಸಾರತರ ಕೃಪೆಯಾಯ್ತಲೇ ಸರಹಸ್ಯಸಾಂಗದಲಿ ।
ಬಾರಿಸಿದುದಾವಂಗದಲಿ ಮಾ
ಯಾರಚನೆಯಾವಿವಿಧವಿವರಣ
ದಾರುಭಟೆಯಲಿ ಸೀಟಿ ಬಿಸುಟೆನು ಶಿಲ್ಪದಲಿ ಖಳರ ॥　೫೨

ಮುಱಿದುದಸುರರ ಮಾಯೆ ಕಾಹಿನೊ
ಳೆಱದ ರಸದವೊಲಿದ್ದ ರನಿಬರು
ತಱುಬಿ ನಿಂದರು ತೂಱಿದರು ಗಜಹಯರಥೌಘದಲಿ |
ತಱಿದುವುಗಿದುವು ತುಂಡಿಸಿದುವನಿ
ದೆಱಗಿದುವು ಸೀಳಿದುವು ಕೊಯ್ದುವು
ಕೊಱೆದು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿದುವು ನಿಮಿಷಕೆ ಶರವರಿವ್ರಜವ || ೫೩

ಕಾಲಕೇಯರ ಪರಾಜಯ.

ಜೇಯ ವಿಗಡಬ್ರಹ್ಮಶರ ವಿಂ
ದ್ರಾಯುಧದ ಮುಂಗುಡಿಯುಲಿದುದು
ಮಾಯಕಾಱ ಮೋಹರವನುಬ್ಬಟೆ ಚತುರ್ಬಲವ |
ಹೋಯಿತಸುರರ ಸೇನೆ ಸರಿದುದು
ನಾಯಕರು ನಾನಾದಿಗಂತ
ಸ್ಥಾಯಿಗಳು ಸ್ವರ್ಗಾದಿಭೋಗಕೆ ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ || ೫೪

ಕಡುಹುವೆಗ್ಗದ ಕಾಲಕೇಯರ
ಗೊಡವೆ ತೀರಿತು ಸುರರ ಬಲುಸೆಱೆ
ಬಿಡಿಸಿದವು ಬಳಿಕಾಯ್ತು ಕಡು ಸನ್ಮಾನ ಸುರಕುಲಕೆ |
ಒಡೆದುದಿಳೆ ಯೆನೆ ಬಾಹುವಿನ ಬಿಱು
ನುಡಿಯ ಕೈಗಳ ತುದಿಬೆರಳ ಬೆಂ
ಬಿಡಿಕೆಗಳ ಸುರಭಟರು ಹರಿದರು ಮುಂದೆ ಸುರಪುರಕೆ || ೫೫

ಕಟ್ಟಿ ಗುಡಿಯನು ಖೋಡಿಯೋ ಜಗ
ಜಟ್ಟಿಗಳು ನುಗ್ಗಾಯ್ತಲೇ ನೀ
ನಟ್ಟಸಸಿ ಸುರಕುಜವಲೇ ಕೊಡದೇ ಮನೋರಥವ |
ಕೆಟ್ಟುದಹಿತನಿವಾತಕವಚರ
ಥಟ್ಟು ಹುಡಿಹುಡಿಯಾಯ್ತು ದನುಜರ
ಹುಟ್ಟು ಹುರಿದುದು ಜೇಯ ಯೆಂದರು ಚರರು ಸುರಪತಿಗೆ || ೫೬

ಶತ್ರುನಾಶವಾಗಲಾಗಿ ಸುರರು ಸುಖದಿಂದಿರುವಿಕೆ.

ಕಾಲಕೇಯರ ನಗರಿಯಲಿ ದು
ವ್ವಾಳಿಸಿತಲೇ ಮೃತ್ಯು ದಿವಿಜರ
ಸೂಳೆಯರು ಸೆಱೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದರು ಯಕ್ಷಕಿನ್ನರರ ।
ಕಾಲಸಂಕಲೆ ಕಡಿದುವಾಖಳ
ರೂಳಿಗಕೆ ಕಡೆಯಾಯ್ತು ಸುರಪುರ
ದಾಳುವೇರಿಯ ಕಾಹು ತೆಗೆಯಲಿ ಯೆಂದರಾಚರರು ॥ ೫೭

ಪುರದ ಬಾಹೆಯ ಕೋರಡಿಯ ಸಂ
ವರಣೆ ತೆಗೆಯಲಿ [1] ನಿರ್ಭಯದಿ ಸಂ
ಚರಿಸುವುದು ನಂದನದೊಳಗೆ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ರಾಣಿಯರು ॥
ಥರಥರದ ಕೊತ್ತಳದ ಕಾಹಿನ
ಸುರಭಟರು ಸುಖನಿದ್ರೆಗೆಯ್ಯಲಿ
ನಿರುತವಿದು ನಿಜನಿಳಯದೊಳಗೆಂದುದು ಸುರಜನವ್ರಾತ ॥ ೫೮

ಕೇಳದನು ಹರುಷಾಶ್ರು ಹೊದಿಸಿದು
ವಾಲಿಗಳ ಸಾವಿರವನುಬ್ಬಿದ
ಮೇಲುಮುದದ ಸರೋಮಪುಳಕದ ಪೂರ್ಣಸೌಖ್ಯದಲಿ ।
ಬಾಲೆಯರ ಬರಹೇೞು ರತ್ನನಿ
ವಾಳಿಗಳ ತರಹೇೞೆನುತ ಸುರ
ಮೌಳಿಮಂಡಿತಚರಣನೆದ್ದನು ಬಂದನಿದಿರಾಗಿ ॥ ೫೯

ಕವಿದುದಮರವ್ರಾತ ಕಾಂತಾ
ನಿವಹ ಹೊಱವಂಟುದು ಸುರೇಂದ್ರನ
ಭವನದಲಿ ಗುಡಿ ನೆಗಹಿದುವು ಸುರಪುರದ ಚೌಕದಲಿ ।

---

1 ಮರಳಲಿ, ಕ, ಖ.

ತವತವಗೆ ತನಿವರಿವ ಜನದು
ತ್ಸವವನದನೇನೆಂಬೆನಂದಿನ
ದಿವಸದೊಸಗೆಯನಮರಲೋಕದಲರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೦

ಅರ್ಜುನನು ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮ ಕೃಪಾ ಲಬ್ಧವೆಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ಇದಿರುವೆಂದನು ಪದಯುಗದಲೆ ಬಿ
ಗಿದರೆ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಸನ್ಮಾ
ನದ ಸಘಾಡವನೇನನೆಂಬೆನು ಸಾವಿರಾಲಿಗಳ ।
ಹೊದಱಿನಲಿ ಹೊದಿಸಿದನು ಮಿಗೆ ನಾ
ದಿದನು ಹರುಷಾಶ್ರುಗಳಲೀಯ
ಭ್ಯುದಯವೇ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಕರುಣಾಕಟಾಕ್ಷಕೃತಿಯೆಂದ ॥ ೬೧

ಸುರರು ಕೊಂಡಾಡಿದರು ಸುರಮುನಿ
ವರರು ಪರಮಾಶೀರ್ವಚೋವಿ
ಸ್ತರಕೆ ಫಲವಿದೆಲಾ ಭವಚ್ಚರಣಾಂಬುಜಾಲೋಕ ।
ಅರಿಸುಭಟಸಂತೋಷಮಯಸಾ
ಗರವ ಸುಱಿಯುವೆ ಸರಳುವಡಬ
ಸ್ಫುರಣಮೋಘಜ್ವಾಲೆ ಜಾಲಕರಾಳಜಿಹ್ವೆಯಲಿ ॥ ೬೨

ಧರ್ಮರಾಯನ ಸಂತೋಷವಚನಗಳು.

ಲೇಸು ಮಾಡಿದೆ ನಾಕವನು ಖಳ
ರೀಸುಕಾಲ ವಿಭಾಡಿಸಿದರೆ ಸು
ರೇಶನಾಪತ್ತಿಂಗೆ ನಿರ್ವಾಪಣವ ರಚಿಸಿದೆಲ ।
ಈಸು ಪುಣ್ಯೋದಯಕೆ ಪೂರ್ವಮ
ಹೀಶಕುಲ ನೋಂತುದೆ ಯೆನುತ ಸಂ
ತೋಷಮಯಜಲಧಿಯಲಿ ಕೀಳ ಮೇಲಾದನವನೀಶ [1] ॥ ೬೩

ಹೊಗೆಱಿ ನಿಲ್ಲದು ಜಿಹ್ವೆ ತಿಕ್ತ್ಯಯು
ಸೊಗಸಿನಲಿ ವೈದಣಿಯದೀಕ್ಷಣ
ಯುಗಳ್ ಬೀಯದು ನೋಡಿ ಪಾರ್ಥನ ಮಾತ ಸವಿಸವಿದು |
ತೆಗೆದು ನಿಲ್ಲದು ಕರ್ಣಯುಗ ಸುರ
ನಗರಿಯುತ್ತಮಗಂಧಭರದಲಿ
ಮಗುಱಿ[1] ದರಸನ ನಾಸಿಕವು ಭೂಪ[2] ಕೇಳೆಂದ || ೬೪

ನೃಪನ ಮೊದವನು ಭೀಮಸೇನನ
ವಿಪುಳಸಂತೋಷವನು ನಕುಲನ
ಚಪಳಮದವನು ಪುಳಕವನು ಸಹದೇವನವಯವದ |
ದ್ರುಪದಸುತೆಯುತ್ಸವವ ಮುನಿಜನ
ದಪಗತಗ್ಲಾನಿಯನು ಪರಿಜನ
ದುಪಚಿತಾನಂದವನು ಬಣ್ಣಿಸಲಱಿಯೆ ನಾನೆಂದ[3] || ೬೫

ಶಿವನ ಘಾಟದ ಶರ ಚತುರ್ದಶ
ಭುವನಭಂಜನವಿದು ಮದೀಯಾ
ಹವಕೆ ಹೂಣಿಗನಾಯ್ತಲೇ ಹೇರಾಳಸುಕೃತವಿದು |
ಎವಗೆ ತೋಱಿಸಬೇಹುದೀಶಾಂ
ಭವಮಹಾಸ್ತ್ರಪ್ರೌಢ ಕೇಳೀ
ವಿವರಣವೆ ಕಾಂಬರ್ತಿಯಾಯ್ತೆಂದನು ಧನಂಜಯಗೆ || ೬೬

ಜೀಯ ನಿಮ್ಮತ್ರರ್ತಿಯನು ಶಂಭುವಿ
ನಾಯುಧದಲೋಸರಿಸುವೆನಾ
ಗ್ನೇಯವಾಯುವ್ಯೈಂದ್ರಕೌಬೇರಾಸ್ತ್ರಕೌಶಲವ |
ಆಯತದೆ ತೋಱಿಸುವೆನೀಗಳ
ನಾಯತವು ರವಿತುರಗನಿಕರದ
ಲಾಯ ನೀಡಿತು ಪಶ್ಚಿಮಾಶಾ ಗಿರಿಯ ತಪ್ಪಲಲಿ || ೬೭

---

1 ಮುಗಿಯು, ಚ. 2 ಗಂಧವಹವನೀಶ, ಚ.

3 ಅರಿದು ತನಗೆಗೆಂದ, ಚ.

ಅರಸ ಕಳುಹಿದನಿಂದ್ರಸೂತನ
ನರಮನೆಗೆ ಬಂದನು ಪಲಾಶದ
ಹಿರಿಯ ಚೌಕಿಗೆಗಳಲಿ ಮುನಿಗಳ ಖೇಳಮೇಳದಲಿ [1] ।
ಅರಸಿ ಬಣ್ಣಿದ ಸೊಡರ ಸುಳಿ [2] ದಳು
ಹರಸಿದರು ಮುನಿವಧುಗಳಕ್ಷತೆ
ವೆರಸಿ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಮೈದುನನ ॥ ೬೮

ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಅಡವಿಯಲಿ ಫಣಿಭೋಗದಲಿ ಬಿಗಿ
ವಡೆದು ಬಳಲಿದ ಭೀಮಸೇನನ
ಬಿಡಿಸಿದನು ಯಮಸೂನು ಧರ್ಮಕಥಾಪ್ರಸಂಗದಲಿ ॥

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರವೇದದ
ಪಾಳಿಯುಚ ರಣೆಯಲಿ ತತ್ಪ್ರಣವಸ್ವರೂಪವೆನೆ ।
ಮೇಳವಿಸಿತರು[2a]ಣಾಂಶು ಪೂರ್ವದಿ
ಶಾಲತಾಂಗಿಯ [3] ಶಿರದ ಮೌಳಿಯ
ಬಾಲಮಣಿ ಕಂಡಂತೆ ಮೆಱೆದುದು ಬಿಂಬ ದಿನಮಣಿಯ [4] ॥ ೧

---

1 ....ಧನಂಜಯಂ ವೆರಸಿ ಪರ್ಣದಚೌಕಿಗೆಯಲಿ ಮುನೀಂದ್ರ ಮೇಳದಲಿ, ಚ.
2 ಬಲಿ, ಚ.
3 ಮಂಡನೋಚಿತ, ಚ.
4 ಮೌಳಿಮಾಣಿಕವೆನಲು ಮೆಱೆದುದು ಬಿಂಬ ದಿನಮಣಿಯ, ಚ.

ಅರಸನುಪ್ಪವಡಿಸಿದನೆದ್ದನು
ವರವೃಕೋದರನರ್ಜುನನ ದೃಗು
ಸರಸಿರುಹವರಳಿದುವು ಮಾದ್ರೀಸುತರು ವೈಮುಱಿದು ।
ಹರಿಯು ನೆನೆದರು ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿದುದು
ಪರಿಜನಕೆ ಮುನಿನಿಕರವೆದ್ದುದು
ತರಣಿ ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯಸತ್ಕೃತಿಜಪಸಮಾಧಿಯಲಿ ॥ ೨

ಮುನಿಜನಕೆ ಕೈಮುಗಿದು ಯಮನಂ
ದನನ ಪಾದಕ್ಕೆಱಗಿ ಶಂಭುವ
ನೆನೆದು ಗವಸಣಿಗೆಯಲಿ ತೆಗೆದನು ಗರುವ ಗಾಂಡಿವವ ।
ಜನಪ ಕೇಳೈ ಕೊಪ್ಪಿನಲಿ ಸಿಂ
ಜಿನಿಯ ಸಿಕ್ಕಿದನಳ್ಳಱಿದು ಮಾ
ರ್ದನಿ ದಿಗಂತರವೊದಱಲೊದಱಿಸಿದನು ಮಹಾಧನುವ ॥ ೩

ಘೋರರತಲಯಭೈರವನ ಹೂಂ
ಕಾರವೋ ಸಂಹಾರ ಸುತಿಯೋಂ
ಕಾರವೋ ಕಲ್ಪಾಂತತಾಂಡವವೇದಪಂಡಿತನ ।
ಆರುಭಟೆಯೋ ಮೇಣ್ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ
ವೀರಪದಭಿನ್ನಾಬ್ಜಜಾಂಡಕ
ಠೋರರವವೆನೆ ಮೊಱೆದುದರ್ಜುನಚಾಪಟಂಕಾರ ॥ ೪

ಏನಿದದ್ಭುತರವವೆನುತ ವೈ
ಮಾನಿಕರು ನಡುನಡುಗಿದರು ಗ
ರ್ವಾತಿಶಯ ಗತವಾಯ್ತಲೇ ಗಜಪುರದ ಗರುವರಿಗೆ ।
ಆನಿರುತಿಯಮವರುಣವಾಯುಕೃ
ಶಾನುಧನಪಮಹೇಶರೈತರ
ಲಾನೆಯಲಿ ಹೊಱವಂಟನಂಬರಗತಿಯಲಮರೇಂದ್ರ ॥ ೫

ನೆಱೆದುದಭ್ರದೊಳಮರಗಣ ಮುನಿ
ವರರು ಸಹಿತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾದಿಗ
ಳೆರಡುವಂಕವ ಹೊದ್ದಿದರು ಹರಿತನಯನೆಡಬಲವ ।
ತರುನಿಕರ ಗಿರಿನಿಚಯವಲ್ಲಿಯು
ಪರಿಜನವ ತಱುಬಿದುವು ತನಗಿದ
ನರಸ ಬಣ್ಣಿಸಲಳವೆ ನರನ ಮಹಾಸ್ತ್ರನಾಟಕವ ॥ ೬

ಮೊದಲಲೈಂದ್ರ[1] ಮಹಾಸ್ತ್ರವನು ಹೂ
ಡಿದನು ಹೊಗೆದುದು ಭುವನದಿಕ್ಕುಗ
ಳೊದಱಿದುವು ಪಂಠಿಸಿತು ರವಿರಥ ಗಗನಮಾರ್ಗದಲಿ ।
ಉದಧಿ ಯುದಧಿಯು ತೆಱೆಯು ಗಂಟ
ಕ್ಕಿದುವು ಹರ ಹರ ಹೇೞಬಾರದ
ಹೊದರು ಹೊದಿಸಿತು ಕೀಳುಮೇಲಣ ಜಗದ ಹಂತಿಗಳ ॥ ೭

ಅಹಹ ಬೆಂದುದು ಭುವನವಿದು ವಿ
ಗ್ರಹದ ಸಮಯವೆ ತಮ್ಮ ಲೀಲೆಗೆ
ಕುಹಕಮತಿಗಳು ತಂದರೈ ತ್ರೈಜಗಕೆ ತಲ್ಲಣವ ।
ರಹವಿದೇನೆಂದಭ್ರತಳದಿಂ
ಮಹಿಗೆ ಬಂದನು ದೇವಮುನಿ ದು
ಸ್ಸಹವಿದೇನೈ ಪಾರ್ಥ ಹೋ ಹೋ ಸಾಕು ಸಾಕೆಂದ ॥ ೮

ತೊಡಚದಿರು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವಿದು ಬಾಯ್
ಗಡಿಯನಿದು ನಿಮಿಷದಲಿ ಭುವನವ
ನಡುಗಿ ತಣಿಯದಿದೊಂದು ಮತ್ತೀಶಾಂಭವಾದಿಗಳ ।
ತೊಡಚದಿರು ಸಂಹಾರಸಮಯವ
ನಡೆಯಲನುಭವಿಸುವುದು ಜಗವಿದು
ಕೆಡಿಸದಿರು ಕೆಡಿಸದಿರು ತೆಗೆ ತೆಗೆ ಯೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೯

---

[1] ಮೊದಲೊಳನಲ, ಚ.

ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ತೊಡಚುವರೆ ನಿ
ರ್ಲಕ್ಷ್ಯಶರವೇ ನೀನುಪಾರ್ಜಿಸಿ
ತಕ್ಷಯವಲಾ [1] ಪಾರ್ಥ ಗಣನೆಯು ಗುತ್ತಿನಂಬುಗಳ ।
ಶಿಕ್ಷೆ ರಕ್ಷೆಗೆ ಬಾಣವೊಂದೇ
ಲಕ್ಷ್ಯವಿದು ನೀನಱಿಯದುದಕೆ ವಿ
ಲಕ್ಷ್ಯನಾದೆನು ತಾನೆನುತ ಮುನಿ ನುಡಿದನರ್ಜುನಗೆ ॥ ೧೦

ಹರಮಹಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳ ಲೀಲೆಯು
ನರಸ ನೋಡಲು ಬೇಹುದಾದೊಡೆ
ಬೆರಸುವುದು ತತ್ಸಮಯ ಸ್ಮರಿಸು ನೃಪನ ಕಣ್ಮನವ ।
ಹೊಱವೆ ಹೇರಾಳದ ಮಹಾಸಂ
ಗರವೆಹುದು ಮುಂದಣಕಥಾವಿ
ಸ್ತರವ ವಿರಚಿಸಬಾರದನುಚಿತವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೧

ಅರಸ ಕೇಳ್ಕೆ ನಾರದನ ನುಡಿ
ಗುರುತರವಲೇ ಪಾರ್ಥ ನಾಚಿಲು
ದಿರುವೆ ಮಗುೞ್ಚುಹಿದನು ಮುನಿಪನ ಮಾತ ಮನ್ನಿಸಿದ ।
ಹರದುದಮರರ ಮೇಲೆ ನೋಡುವ
ನೆರವಿ ದಿಗುಪಾಲಕರು ನಿಜಮಂ
ದಿರಕೆ ಸರಿದರು ದೇವಮುನಿ ಹಾಯಿದನು ಗಗನದಲಿ ॥ ೧೨

ಇವರು ಕಾಮ್ಯಕಕಾನನವನನು
ಭವಿಸಿ ಬೞಿಕಲ್ಲಿಂದ ಹೊಱಮಂ
ಟವಗಡೆಯ ಪರ್ವತಕೆ ಬಂದರು ಯಾಮುನಾಹ್ವಯದ ।
ದಿವಿಜರಿಪು ಹೈಡಿಂಬನಾತುದಿ
ಗವರನೇಱಿಸಿದನು ತದಗ್ರದ
ಲವನಿಪತಿ ಕೆಲದಿವಸವಿದ್ದಲ್ಲಿಂದ ಹೊಱವಂಟ ॥ ೧೩

[1] ದಕ್ಷರವಲೇ, ಚ.

ಅರಸ ಕೇಳ್ಕೈ ಕಾರ್ತಿಕೇಯನ
ವರಮಹಾಶ್ರಮಕ್ಕೈದಿದನು ಮುನಿ
ವರರು ಸಹಿತೊಲವಿನಲಿ ನೂಕಿದನೊಂದುವತ್ಸರವ ।
ಧರಣಿಪತಿ ಬೃಹದಶ್ವನಾಶ್ರಮ
ವರಕೆ ಬಂದನು ತೀರ್ಥಸೇವಾ
ಪರಮಪಾವನಕರಣನಿದ್ದನು ಪರ್ಣಶಾಲೆಯಲಿ ॥ ೧೩

ಬಂದನೊಬ್ಬನು ಪವನಸುತನ ಪು
ಳಿಂದನಟವೀತಟದ ಖಗಮೃಗ
ವೃಂದದಿಕ್ಕೆಯ ಹಕ್ಕೆಯಾಡುಂಬೊಲದ ಸೋಹೆಗಳ ।
ನಿಂದ ನೆಲೆ ನಿರ್ದಾಣ ಹೆಜ್ಜೆಗ
ಳಿಂದ ಭೇದಿಸಿ ಕಂಡೆ [1] ಚಿತ್ರೈ
ಸೆಂದು ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡುತಿರ್ದನು ಭೀಮಸೇನಂಗೆ ॥ ೧೪

ಇದೆ ಮಹಾಕಾನನವು ನಸು [2] ದೂ
ರದಲಿ ವೃಕಶಾರ್ದೂಲಕೇಸರಿ
ರದನಿಕಳಭಕ್ರೋಡಶಿಖಿಲೂಲಾಯಸಾರಂಗ ।
ಮದದ ರಹಿಯಲಿ ಮಾನಿಸರು ಸೋಂ
ಕಿದರು ಸೆಡೆಯವು ಹೊಲನ ಹೊದರಿ
ಕ್ಕಿದುವು ದೇಹದ ಹಿಂಡಿನಂತಿರೆ ಜೀಯ ಚಿತ್ತೈಸು ॥ ೧೫

ಮೇಹು ಗಾಡಿನೊಳವರ ಮೈಮೆಗೆ
ಸೋಹಿದರೆ ಸೂವೆಲೆಯ ಸುಬ್ಬಲೆ
ಯಾಹವದಲೇ ತೋಳತಿಕ್ಕೆಯ ತೋಟಿ ತೇಗುವೊಡೆ ।
ತೋಹಿನಲಿ ತೊದಳಾಗಿ ಗೋರಿಯ
ಗಾಹಿನಲಿ ಗುಹಿ ಗಡಬಡಿಸೆ ಹುಲು
ಸಾಹಸಕಂಜುವೆವು ನೀನೇಳೆಂದನಾಶಬರ ॥ ೧೬

1 ಜೀಯ, ಚ. 2 ಕಾಂತಾರವತಿ, ಚ.

ಕಂಡ ಮೃಗ ಮೃದೆಗೆಯದಿಕ್ಕೆಯ
ಹಿಂಡು ಹೊಳಹಿನ ಹುಲಿಯ ಕರಡಿಯ
ಮಿಂಡವೆಂದಿಯ ಲಾವಣಿಗೆಯ ಲುಲಾಯಲಾಲನೆಯ ।
ತೊಂಡು ಮೊಲನ ತೊಡಂಕುನವಿಲಿನ
ಮಂಡಲಿಯ ಮೋಳವ ಖಡ್ಗಿಯ
ಹಿಂಡುಗಳ ತೋಟಿಸುವೆನೇಟೆಂದನನಿಲಜನ ॥ ೧೮

ಅಂಗ ಚಿತ್ತವೆನಿತ್ತನಾಶಬ
ರಂಗೆ ಬಲೆಗಳ ತೆಗಿಸಿದನು ಹಸು
ರಂಗಿಯನು ತೊಟ್ಟನು ಛಡಾಳಿಸಿ ಪದದೊಳಕ್ಕಡವ ।
ಸಿಂಗಶರಭವನೆಳವಿಗೊಡಲವ
ರಂಗಳಿಯಲಡುಪಾಯಲೌಡಿಯ
ಜಂಗುಣಿಯ ಜೋಡಿಸಿದರಂದು ಜವಾಯ್ಲ ಜಾಯಿಲನ ॥ ೧೯

ಮಡಿದ ಕೊಡಕೆಗಳೊಡ್ಡಿ ದುರದೊ
ಪ್ಪಿಡಿಮನಡುಸಿನ ಕೊಂಕಿದುಗುರಿನ
ಕಡುಮನದ ನಿರ್ಮಾಂಸಜಂಘೆಯ ಕೆಂಪಿನಾಲಿಗಳ ।
ಸಿಡಿಲಘನಗರ್ಜನೆಯ ಗಗನವ
ತುಡುಕುವಾಕುಳಿಕೆಗಳ ಮೊರಹಿನ
ಮಿಡುಕುಗಳ ನಾಯ್ ನೊಕಿದುವು ಹಾಸದ ವಿಳಾಸದಲಿ ॥ ೨೦

ಹೆಸರನಾಯ್ಗಳ ಹಾಸಹರಿದು
ಬ್ಬಸದಲುಚಿದರಿಗರಿದು ಹಿಡಿಮೃಗ
ಮಸಗಿದುವು ಹದವಿಲುಗಳೊದೆದುವು ಹೆದೆಯ ಹರಹಿನಲಿ ।
ನುಸುಳಿದುವು ಮೊಲನುರಿಯ ಹೊಗೆಗಳ
ದೆಸೆವಿಡಿದು ಕೆದಱಿದುವು ಹೊಲದಲಿ
ಹಸುಬಹರಡಿಗಳೇನನೆಂಬೆನು ಶಕುನಸೂಚನೆಯ ॥ ೨೧

ಬಗೆಯಸವಶಕುನವ ಮೃಗವ್ಯಾಧ
ಸೊಗಡಿನಲಿ ಸಿಲುಕಿದವುನೋವ್ಯ
ತ್ತಿಗಳೊಳುಂಟೆ ವಿವೇಕಧರ್ಮವಿಚಾರವಿಸ್ತಾರ ।
ಹೊಗರೊಗುವ ಹೊಂಗರಿಯ ಬಿಲುಸರ
ಳುಗಳ ಹೊದೆನಡೆದುದಡವಿಯ
ಬೆಗಡುಗೊಳಿಸಿತು ಮುಂದೆ ಪುಳಿಂದಸಂದೋಹ ॥ ೨೦

ಭಂಡಿಗಳ ಬೆಳ್ಳಾರವಲೆಗಳ
ಖಂಡವಲೆಗಳ ತಡಿಕೆವಲೆಗಳ
ಗುಂಡುವಲೆಗಳ ಬೀಸುವಲೆಗಳ ಕಾಲುಕಣ್ಣಿಗಳ ।
ದಂಡಿವಲೆಗಳ ತೊಡಕುವಲೆಗಳ
ಹಿಂಡುವಲೆಗಳ ಮಯಣದಂಟಿನ
ಮಂಡವಿಗೆವಲೆಗಳ ಕಿರಾತರು ಕೆದಱುತಗಲದಲಿ ॥ ೨೩

ಏನನೆಂಬೆನು ಭೂಪ ಹೊಕ್ಕನು
ಕಾನನವನನಿಲಜನು ಶಬರವಿ
ತಾನವಿಕ್ಕಿದ ವೇಡೆಗಳ ಬೆಳ್ಳಾರಸುತ್ತುಗಳ ।
ಕಾನನದ ಹಳ್ಳದ ಶಿಲೋಚ್ಚಯ
ಸಾನುಗಳ ಗಹ್ವರದ ಗಂಡ
ಸ್ಥಾನದೀರ್ಘದ್ರೋಣಿಗಳಲಱಸಿದರು ಮೃಗಕುಲವ ॥ ೨೪

ಕಳಚಿ ಹಾಸವನಬ್ಬರಿಸಿ ಕು
ಪ್ಪಳಿಸಿ ಕಂಠೀರವನ ಮೋಹರಿಗೆ
ನಿಲುಕಿ ಕವಿದುವು ಬಿದ್ದ ಹಾಯ್ದುವು ಹಣುಗಿ ತುಡುಕಿದುವು ।
ಸೆಳದುವುಡಿದುಕ್ಕಳಿಸಿ ಯೆಡಬಲ
ಬಳಸಿದುವು ಮೇಲ್ವಾಯ್ದು ನಿಂದು
ಚ್ಚಳಿಸಿದುವು ಕುಸುಬಿದುವು ಕುನ್ನಿಗಳಖಿಳಮೃಗಕುಲವ ॥ ೨೫

ಬೇಟೆಯಾಡುವಾಗ ಮೃಗಗಳು ಇದ್ದ ಕ್ರಮ.

ಬೊಬ್ಬೆಗಳ ಪಟಹದ ಮೃದಂಗದ
ಸರ್ಬಲಗ್ಗೆಯ ಸೋಹಿನಲಿ ಸುಟಿ
ವೆಬ್ಬರಕೆ ಹಿಂಡೊಡೆದು ಹಾಯ್ದುವು ಸೂಸಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ।
ತೆಬ್ಬಿದುವು ಬೆಳ್ಳಾರವಲೆ ಹರಿ
ದುಬ್ಬಿ ಹಾಯ್ದರೆ ವೇಡೆಯವರಿಗೆ
ಹಬ್ಬವಾಯ್ತೇನೆಂಬೆನಗಣಿತಮೃಗನಿಪಾತನವ ॥ ೨೮

ಹೊಕ್ಕು ತಿವಿದರು ಸಬಳದಲಿ ಜಡಿ
ವೆಕ್ಕಲನನಳವಿಯಲಿ ಹರಿಣನ
ನಿಕ್ಕಿದರು ನಾರಾಚದಲಿ ಸೈವರಿದು ಸೈರಿಭನ ।
ಸೊಕ್ಕಿದರು ಸುರಿಗಿಯಲಿ ಹೊದಱಲಿ
ಹೊಕ್ಕು ಹುಲಿಗಳ ಕೆಣಕಿ ಖಡುಗದ
ಲಿಕ್ಕಡಿಯ ತೋಱಿದರು ತೂಱಿದರಖಿಳಮೃಗಕುಲವ ॥ ೨೯

ಗಾಯವಡೆದೆಕ್ಕಲನ ರಭಸದ
ಜಾಯಿಲನ ಗಳಗರ್ಜನೆಯ ಪೂ
ರಾಯದೇಱಿನ ಕರಡಿ ಕಾಡಾನೆಗಳ ಕಳಕಳದ ।
ನೋಯಲೊಱಲುವ ಶರಭಸಿಂಹಲು
ಲಾಯವೃಕಶಾರ್ದೂಲಶಶಗೋ
ಮಾಯುವೊದಲಾದಖಿಳಮೃಗರವ ತುಂಬಿತಂಬರವ ॥ ೩೦

ಮೆಳುದೊಡಕಿನೊಳು ಕೂದಲೊಂದೇ
ಸಿಲುಕಿ ನಿಂದುವು ಚಮರಿಮೃಗ ಮೆಱಿ
ಗಳಿಗೆ ಮೊಲೆಗೊಡುತಿರುಕಿನಲಿ ಹುದುಗಿದುವು ಹುಲ್ಲೆಗಳು ।
ಎಳೆವೆಱಿಯ ನಡೆಗಲಿಸಿ ನಿಂದುವು
ಮೆಳೆತು ಸಿಂಹದ ಮಿಥುನ ಹಿಂಡಿನ
ಕಳಭವನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ವನಕರಿ ತೋಟಿದುವು ಪಡೆಯ ॥ ೩೧

ಭೀಮಸೇನನು ಸಿಂಹಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದುದು.

ಪಡೆ ಬೆದಱೆ ಪಡಿತಳಿಸಿ ಪವನಜ
ಹಿಡಿದು ಬೀಸಿದನಾನೆಗಳನವ
ಗಡಿಸಿ ಸಿಂಹವ ಸೀಳಿದನು ಹೊಯ್ದೊತ್ತುವೆಕ್ಕಲನ ।
ಮಡದಲುಱೆ ಘಟ್ಟಿಸಿದ ಮುಷ್ಟಿಯೊ
ಳಡಸಿ ತಿವಿದನು ಹುಲಿಯ ಕರಡಿಯ
ಕೊಡಹಿದನು ಕೊಂದನು ವನಾಂತದೊಳಖಿಳಮೃಗಕುಲವ ॥ ೨೨

ಆಗ ಒಂದು ಹಂದಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಓಡಿದುದು.

ಈತನುಱುಬೆಗೆ ಬೆದಱಿತುರುಸಂ
ಘಾತದಲಿ ಹೆಬ್ಬಂದಿಯೊಂದು ವಿ
ಘಾತದಲಿ ಹಾಯ್ದುದು ಕಿರಾತವ್ರಜವನೊಡೆದುಳಿದು ।
ಈತನಱೆಯಟ್ಟಿದನು ಶಬರ
ವ್ರಾತವುಳಿದುದು ಹಿಂದೆ ಭೀಮನ
ಭೀತಿಯಲಿ ಹೊಕ್ಕುದು ಮಹಾಗಿರಿಗಹನಗಹ್ವರವ ॥ ೨೩

ಮುಡುಹು ಸೋಂಕಿದೊಡುಲಿದು ಹೆಮ್ಮರ
ನುಡಿದು ಬಿದ್ದುವು ಪಾದಘಾತದೊ
ಳಡಿಗಡಿಗೆ ನೆಗ್ಗಿದುದು ನೆಲನುಬ್ಬರದ ಬೊಬ್ಬೆಯಲಿ ।
ಜಡಿದುದಬುಜಭವಾಂಡವೆನಲವ
ಗಡೆಯ ಭೀಮನ ಕಳಕಳಕೆ ಕಿವಿ
ಯೊಡೆಯೆ ತಿಳಿದುದು ನಿದ್ರೆ ಮುಱಿದೆಕ್ಕೆಯ ಮಹೋರಗನ ॥ ೨೪

ಅದನ್ನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋದಾಗ ಸರ್ಪವು
ಭೀಮನನ್ನು ಹಿಡಿದುದು.

ತೆಕ್ಕೆ ಸಡಲಿತು ತಱಗೆಲೆಯ ಹೊದ
ಱುಕ್ಕಲಿಸೆ ಮೈಮುಱಿಯಲನಿಲಜ
ನೆಕ್ಕತುಳದಲಿ ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದನು ಕಾಣದಹಿಪತಿಯ ।

ಸಿಕ್ಕಿದುವು ಹೆದ್ದೊಡೆಗಳುರಗನ
ತೆಕ್ಕೆಯಲಿ ಡೆಂಢಣಿಸಿ ಫಣಿಪತಿ
ಡೊಕ್ಕರಕೆ ಹಬ್ಬಿದನು ಬಿಗಿದನು ಭಟನ ಹೇರುರವ ॥ ೩೫

ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಮಾಡಿದ ಭೀಮನು ಪ್ರಯತ್ನ
ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವಿಕೆ.

ಝಾಡಿಸಲು ಝಾಡಿಸಲು ಬಿಗುಹತಿ
ಗಾಢಿಸಿತು ಕೊಡಹಿದೊಡೆ ಮಿಗೆ ಮ್ಯೆ
ಗೂಡಿ ಬಿಗಿದುದು ಭುಜಗವಳಯದ ಮಂದರಾದ್ರಿಯೊನೆ ।
ರೂಢಿಸಿದ ಭುಜಬಲದ ಸಿರಿಯೊ
ಕ್ಕಾಡಿತೇ ತನಗೆನುತ ಖಾಡಾ
ಖಾಡಿಯಲಿ ಕಾತರಿಸಿ ಕಳವಳಿಸಿದನು ಕಲಿಭೀಮ ॥ ೩೬

ಭಟ ಮರಳಿ ಸಂತೈಸಿ ಕೊಂಡಟ
ಮಟಿಸಿ ಗದೆಯಲಿ ಹೊಯ್ದು ಬಿಗುಹಿನ
ಕಟಕವನು ಬಿಚ್ಚಿದನು ಹೆಚ್ಚಿದನುಬ್ಬಿ ಬೊಬ್ಬಿರುತ ।
ಪುಟದ ಕಂತುಕದಂತೆ ಫಣಿ ಲಟ
ಕಟಿಸಲೌಕಿತು ಮತ್ತೆ ಗಿಡಗನ
ಪುಟದ ಗಿಳಿಯಂದದಲಿ ಗಿರಿಗಿರಿಗುಟ್ಟಿದನು ಭೀಮ ॥ ೩೭

ಆಗ ಅಪಶಕುನಸೂಚನೆಯಿಂದ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಧರ್ಮ
ರಾಯನು ಬಂದುದು.

ಅರಸ ಕೇಳಿತ್ತಲು ಮಹೀಶನ
ಹೊರೆಯಲಾಯ್ತುತ್ಪಾತಶತ ನಿ
ಷ್ಠುರವಿದೇನೋ ದೈವಕೃತಫಲವಾವುದಿದಕೆನುತ ।
ಕರೆಸಿ ಧೌಮ್ಯಂಗರುಹಲಿದು ನ
ಮ್ಮರಸುಗಳಿಗಪಘಾತಸೂಚಕ
ವಖಿದಿದಲ ನಿರ್ವಾಹವೆಂದರೆ ನೃಪತಿ ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೩೮

ಭೀಮನಾವೆಡೆಯೆನೆ ಕಿರಾತ
ಸ್ತೋಮಸಹಿತ ಮೃಗವ್ಯಕೇಳೀ
ಕಾಮನೈದಿದನೆನಲು ನೃಪ ಹೊಱವಂಟನಾಕ್ಷಣಕೆ |
ಭೂಮಿಸುರರೊಡನೈದಿ ಬರೆ ಸಂ
ಗ್ರಾಮಧೀರನ ಹೆಜ್ಜೆವಿಡಿದು ಮ
ಹೀಮನೋಹರನಱಸಿ ಹೊಕ್ಕನು ಘೋರಕಾನನವ || ೩೯

ವನದಲ್ಲಿ ಸರ್ಪಾಕ್ರಾಂತನಾದ ಭೀಮನ ದರ್ಶನ.

ಹುದುಗಿದಗ್ಗದ ಸತ್ವದುತ್ಸಾ
ಹದ ನಿರೂಢಶ್ವಾಸದಲಿ ಗದು
ಗದಿಪಕಂಠದ ತಳಿತಭಂಗದ ತಿರುಗುವಾಲಿಗಳ |
ಹೆದರದೆಯು ಹೇರಾಳಶೋಕದ
ಕೆದಱುಗೇಶದ ಕೆಳಕೆ ಜೋಲಿದ
ಗದೆಯು ಗರುವಾಯುಚಿದ ಭೀಮನ ಕಂಡನವನೀಶ || ೪೦

ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ರಾಯನ ಚಿಂತೆ.

ಅಕಟ ಹಿಂದನುಭವಿಸಿದೆವು ಕಂ
ಟಕ ಹಲವನೀಪರಿಯು ಬಲುಕಂ
ಟಕ ಮಹಾಕರ್ದಮದೊಳದ್ದಿತೆ ವಿಧಿ ಮಹಾದೇವ |
ವಿಕಟಮದನಾಗಾಯುತತ್ರಾ
ಣಕನ ಸಾಹಸವಡಗಿತೇ ವನ
ವಿಕಟಭುಜಗಾಟೋಪ ಠೌಳಿಯೊಳೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ || ೪೧

ಏನು ಕುಂತೀಸುತನಪಾಯವೆ
ದೇನು ಫಣಿಬಂಧದ ವಿಧಾನವಿ
ದೇನು ನಿನಗೆ ವಿನೋದವ್ರೋ ತ್ರಾಣಾ[1] ಪಚಯವಿಧಿಯೊ |

1 ಪ್ರಾಣಾ, ಚ.

ಏನಿದಕೆ ಕರ್ತವ್ಯ ನವಗೀ
ಹೀನದೆಸೆಗೆ ನಿಮಿತ್ತ ದುಷ್ಕೃತ
ವೇನು ಶಿವ ಶಿವ ಯೆನುತ ನುಡಿಸಿದನನಿಲನಂದನನ ॥ ೪೦

ನೋಡಿದನು ಕಂದೆಱೆದು ಕಂಠಕೆ
ಹೂಡಿದುರಗನ ಘೋರಬಂಧದ
ಗಾಢದಲಿ ನುಡಿ ನೆಗ್ಗಿ ನುಡಿದನು ಬೆರಳ ಸನ್ನೆಯಲಿ ।
ಖೇಡನಾದನಜಾತರಿಪು ವೊ
ತಾಡಿದನಹಿಪತಿಯ ನೆಲೆ ನಾ
ಡಾಡಿಗಳ ನಾಟಕದ ಫಣಿಯಲ್ಲಾರು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೪೩

ಆ ಸರ್ಪವನ್ನು ಕುರಿತು ಧರ್ಮರಾಯನ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಅನಿಲಸುತನಪರಾಧಿಯೋ ನೀ
ವಿನಯಹೀನನೊ ಮೋಱು ಪರಪೀ
ಡನವ್ಯಥಾದುಷ್ಕರ್ಮಸಂಗ್ರಹ ಬೇಹುದೇ ನಿನಗೆ ।
ದನುಜನೋ ಗಂಧರ್ವನೋ ಯ
ಕ್ಷನೊ ಸರೀಸೃಪರೂಪದಿವಿಜೇಂ
ದ್ರನೊ ನಿಧಾನಿಸಲಱಿಯೆ ನೀನಾರೆಂದನವನೀಶ ॥ ೪೪

ಕೇಳಿದನು ಫಣಿ ಭೀಮಸೇನನ
ಮೌಳಿ ತಲ್ಪದ ತಲೆಯ ಹೊಳಹಿನ
ನಾಲಗೆಯ ಚೂರಣದ ಝುಡಿತೆಗೆ ಚಲಿಸುವಾಲಿಗಳ ।
ಮೇಲುಮೊಗದಲಿ ನೃಪನ ನುಡಿಗಳ
ನಾಲಿಸುತ ನುಡಿದನು ಕರಾಳಾ
ಭೀಳದಂಷ್ಟ್ರಾಂತರವಿಸಂಸ್ಥುಳಜಿಹ್ವೆಗಳ ಜಡಿದು ॥ ೪೫

ಆಗ ಸರ್ಪದ ಉತ್ತರ.

ಏನಹನು ನಿನಗೀತ ನೀನಾ
ರೇನು ನಿನ್ನಭಿಧಾನ ವಿಪ್ರನ
ಸೂನುವೋ ಕ್ಷತ್ರಿಯನೊ ವೈಶ್ಯನೊ ಶೂದ್ರಸಂಭವನೊ ।

ಏನು ನಿನಗೀಬನಕೆ ಬರವು ನಿ
ದಾನವೇನು ಹೇಳೆನಲು ಕುಂತಿಯ
ಸೂನು ನುಡಿದನು ತನ್ನ ಪೂರ್ವಾಪರದ ಸಂಗತಿಯ ॥ ೪೬

ಸೋಮವಂಶಪರಂಪರೆಯಲು
ದ್ದಾಮಪಾಂಡುಕ್ಷಿತಿಪ ಜನಿಸಿದ
ನಾಮಹೀಶನ ಸುತಯುಧಿಷ್ಠಿರನೆಂಬುದಭಿಧಾನ ।
ಭೀಮನೀತನು ಪಾರ್ಥನಕುಲಸ
ನಾಮಸಹದೇವಾಖ್ಯಪಾಂಡವ
ನಾಮಧೇಯರು ನಾವೆ ಯೆಂದನು ಭೂಪನಾಫಣಿಗೆ ॥ ೪೭

ಬೀತುದಖಿಳೈಶ್ವರ್ಯ ಕಪಟ
ದ್ಯೂತದಲಿ ಕೌರವರು ಕೊಂಡರು
ಭೂತಳದಲೆಮಗಾಯ್ತು ಬಟಿಕಟವೀಪರಿಭ್ರಮಣ ।
ಈತನೆನ್ನೊಡಹುಟ್ಟಿದನು ನೀ
ನೀತನನು ಬಿಡಬಹೊಡೆ ಬಿಡು ವಿ
ಖ್ಯಾತರಿಗೆ ಪರಪೀಡೆ ಧರ್ಮವಿನಾಶಕರವೆಂದ ॥ ೪೮

ಆದೊಡೆಲೆ ಧರಣೀಶ ಧರ್ಮವ
ನಾದರಿಸುವೈ ಧರ್ಮವೆಂಬುದು
ವೇದಮಾರ್ಗವಲೈ ಸುಧರ್ಮದ ಸಾರಸಂಗತಿಯ ।
ಕೈದುವುಳ್ಳೊಡೆ ಕಾದು ನಿನ್ನಯ
ಸೋದರನ ಬಿಡುವೆನು ಮನಃಪರಿ
ಖೇದವನು ಬಿಸುಟೆನ್ನು ಧರ್ಮರಹಸ್ಯವಿಸ್ತರವ ॥ ೪೯

ಉಸುರಬಹುದೈ ಧರ್ಮತತ್ತ್ವ
ಪ್ರಸರಣವಿದೇ ಯೆಂದು ನೀ ಶಂ
ಕಿಸಲು ವೇದಸ್ಮೃತಿಪುರಾಣತ್ರಾಣ ತುಟ್ಟಿಸದೆ ।

ಎಸೆವ ವಿಪ್ರರ ಮತಿಗೆ ಸಂಭಾ
ವಿಸುವ ಧರ್ಮವನಱುಹುವೆನು ನೀ
ಬೆಸಗೊಳೆಂದನು ಧರ್ಮಸುತ ನಹುಷಂಗೆ ವಿನಯದಲಿ ॥　೫೦

ಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಪದ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಎಸೆವ ವಿಪ್ರರ ಮತಿಗೆ ಸಂಭಾ
ವಿಸುವ ಧರ್ಮಸ್ಥಿತಿಯನಭಿವ
ರ್ಣಿಸುವೆನೆಂದೈ ಭೂಮಿಪತಿ ಭೂದೇವಕುಲದೊಳಗೆ ।
ಎಸೆವ ವಿಪ್ರನದಾರು ಪರಿಶೋ
ಭಿಸುವುದೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವೇತಱ
ದೆಸೆಯೊಳದನೇ ಮುನ್ನ ಹೇಳೆನೆ ರಾಯನಿಂತೆಂದ ॥　೫೧

ಧರ್ಮರಾಯನ ಉತ್ತರ.

ಉರಗ ಕೇಳ್ ಪಿತೃಮಾತೃವಂಶೋ
ತ್ಕರವಿಶುದ್ಧಸದಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಾ
ಚರಿತವಾಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಸತ್ಯವಹಿಂಸೆ ಪರಿತೋಷ ।
ವರಗುಣಂಗಳಿವಾವನಲಿ ಗೋ
ಚರಿಸಿತಾತನೆ ವಿಪ್ರನೆಂಬರು
ಹಿರಿಯರೆಂದನು ಧರ್ಮಸುತ ನಹುಷಂಗೆ ವಿನಯದಲಿ ॥　೫೨

ಆಯಿತಿದು ಮತವಾದುದೈ ಸ್ವಾ
ಧ್ಯಾಯವೆಂಬುದದೇನು ಸತ್ಯದ
ಕಾಯವಾವುದಹಿಂಸೆ ಪರಿತೋಷಂಗಳದೇನು ।
ರಾಯ ಹೇೞಿದಱಿರವ ನಿಜಗುಣ
ದಾಯತವನೆನೆ ಧರ್ಮವತಿರವ
ಣೀಯವೆನೆ ನಹುಷಂಗೆ ವಿವರಿಸಿದನು ಮಹೀಪಾಲ ॥　೫೩

ನಿಯತವೀಶ್ರೋತ್ರಾದಿಪಂಚೇಂ
ದ್ರಿಯದ ನಿಗ್ರಹ ದಮವೆನಿಪ್ಪುದು
ಭಯವನಿತರರಿಗಾಚರಿಸದಿಹುದೇ ಯಹಿಂಸೆ ಕಣಾ ।
ನಯವಿದನೆ ಚಿತ್ತವಿಸು ಲೋಕ
ತ್ರಯವನೊಂದೇ ಸತ್ಯದಿಂದವೆ
ಜಯಿಸಬಹುದಾಸತ್ಯವುಳ್ಳನೆ ವಿಪ್ರನವನೆಂದ ॥ ೫೪

ಸತ್ಯವೇ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಸತ್ಯವೆ
ನಿತ್ಯಕರ್ಮವಿಧಾನ ವೊಂದೇ
ಸತ್ಯವೇ ಜಪ ಹೋಮ ಯಜ್ಞ ಧ್ಯಾನದಾನತಪ ।
ಸತ್ಯವುಳ್ಳರೆ ಶೂದ್ರ ದ್ವಿಜರಿಂ
ದತ್ಯಧಿಕನಾದ್ವಿಜರೊಳಗೆ ವರ
ಸತ್ಯಹೀನನೆ ಹೀನಜಾತಿಗನೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೫೫

ಧೀರನಾವನು ಧಿಟ್ಟನಾರು ವಿ
ಕಾರಿ ಯಾರು ವಿನೀತನಾರಾ
ಚಾರಹೀನನದಾರು ಸುವ್ರತೆಯಾರು ಶಠನಾರು ।
ಕ್ರೂರನಾರತಿಕಷ್ಟನಾರು ವಿ
ಚಾರಿಯಾರು ವಿಮುಕ್ತನಾರು ವಿ
ದೂರನಾರಿಹಪರಕೆ ಭೂಮೀಪಾಲ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೫೬

ನಾರಿಯರ ಕಡೆಗಣ್ಣ ಹೊಯ್ಲಿನ
ಧಾರೆಗಳುಕದ ನಾವನಾತನೆ
ಧೀರನಾತನೆ ಧಿಟ್ಟನಬಲೆಯರುಬ್ಬುಗವಳದಲಿ ।
ಮೇರೆದಪ್ಪಿದವನೆ ವಿಕಾರಿ ವಿ
ಚಾರಪರನೆ ವಿನೀತನನ್ಯಾ
ಚಾರಯುತನಾಚಾರಹೀನನು ಫಣಿಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೭

ಕೃತಕವಲ್ಲದೆ ದ್ವಂದ್ವಸಹನೇ
ವ್ರತಿ ಮುಮುಕ್ಷು ವಿಚಾರಯುಕ್ತನು
ಕೃತಕನೇ ಶಠನಪ್ರಗಲ್ಭಕೃತಘ್ನನೇ ಕ್ರೂರ ।
ಕ್ಷಿತಿಗೆ ಲೋಭಿಯೆ ಕಷ್ಟನಾತ್ಮನಿ
ರತನೆ ಮುಕ್ತನು ವೇದಮಾರ್ಗ
ಚ್ಯುತನೆ ಲೋಕದ್ವಯಕೆ ದೂರನು ಸರ್ಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೮

ಆರು ಭಂಡರು ಸುಜನನಿಂದ್ಯದ
ದಾರು ಹಾಲಾಹಲಸರೂಪಕ
ರಾರು ಸಾಹಸಿಯಾರು ಸಜ್ಜನರಾರು ಶುಚಿಯಾರು ।
ಆರು ಹಗೆ ಸಖರಾರು ಸೇವ್ಯರ
ದಾರು ದುರ್ಲಭರಾರು ದುಸ್ಸಹ
ರಾರು ದುರ್ಮತಿಯಾರು ಧರ್ಮಜ ತಿಳಿಯ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೫೯

ವ್ಯಸನಿ ನಿಂದ್ಯನು ರಣದೊಳೊಡೆಯನ
ಬಿಸುಟು ಹೋಹನೆ ಭಂಡನತಿಸಾ
ಹಸಿಕನೇ ಸೇವಕನು ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿಯೇ ವಿಷನು ಕಣ ।
ಪಿಸುಣನೇ ಹಗೆ ಪರಸತಿಗೆ ಮನ
ಮಿಸುಕದವನೇ ಶುಚಿ ಪರಾರ್ಥ
ವ್ಯಸನಿಯೇ ಸಜ್ಜನನು ಸರ್ಪಾಧೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೦

ವಿನುತಪರತತ್ವಜ್ಞನತಿಸೇ
ವ್ಯನು ಸುದುರ್ಲಭನೇ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ
ನನುಗುಣನೆ ಸಖನು ಸೈರಿಸದವನೆ ದುಸ್ಸಹನು ।
ಮನುಜರಲಿ ದುರ್ಮತಿಯಲಾ ದು
ರ್ಜನರಿಗಾಶ್ರಯವೆಂದು ತೋಱಿದು
ದೆನಗೆ ನಿನಗಭಿಮತವೆ ಸರ್ಪಾಧೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೧

ಅಹುದಲೇ ಬೞಿಕೇನು ವಿದ್ಯಾ
ಮಹಿಮೆ ದಾನತಪೋಗುಣಕೆ ಸ
ನ್ನಿಹಿತನೀಧರ್ಮದಲಿ ಸತ್ಯಾಚಾರಶೀಲದಲಿ ।
ಕುಹಕಿಯಲ್ಲ ವಿರೋಧಿಯಲ್ಲತಿ
ಸಹಜನೈ ಸಾರಜ್ಞನಲ್ಲೆನ
ಬಹುದೆ ನಿನ್ನುಕುತಿಗಳನೆಂದನು ನಹುಷನರಸಂಗೆ ॥ ೬೧

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಕ್ಷಾತ್ರತೇಜವೆ
ಹೊರೆವುದೇ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಶಕ್ತಿ
ಸ್ಫುರಣ ನೀನೀಬ್ರಹ್ಮವರ್ಗದ ಸಾರಸೌಖ್ಯದಲಿ ।
ಮೆಱೆದೆಲಾ ವಿಪ್ರಾವಮಾನವೆ
ಸಿರಿಗೆ ನಂಜು ಕಣಾ ಮಹೀಸುರ
ವರರುಪಾಸನೆ ನಿನಗೆ ನೀ ಕೃತಕೃತ್ಯನಹೆಯೆಂದ ॥ ೬೨

ನೂಱುಯಜ್ಞದ ಹೊಯ್ಲುರಿಗೆ ಹರಿ
ದೇಱಿದೆನು ಸುರಪತಿಯ ಪೀಠವ
ನೋಱುಗುಡಿಸಿತು ಪದವಿಯದು ವಿಪ್ರಾವಮಾನದಲಿ ।
ಮಾಱುಮಾತೇನೈ ಮಹೀಸುರ
ರೇಱಿಸಿದರೇಱುವುದು ಮುನಿದರೆ
ಕಾಱಿಸುವರೈ ಕೋಟಿಯಜ್ಞವನೆಂದನಾನಹುಷ ॥ ೬೩

ಸರ್ಪವು ತನ್ನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು
ಕುರಿತು ಹೇಳಿದುದು.

ಎನ್ನ ವೃತ್ತಾಂತದ ನಿದಾನವ [1]
ಮುನ್ನ ನೀ ಬೆಸಗೊಳಲು ಹೇೞಿದೆ
ನಿನ್ನ ನಿನ್ನಭಿಧಾನವನು ನೀನಾವನೆಂಬುದನು ।

1 ರಹಸ್ಯವ, ಖ.

ಇನ್ನು ಕೇಳುವೆನೆನಲು ನಿಮ್ಮಲಿ
ಮುನ್ನಿನವನು ಯಯಾತಿಯಯ್ಯನು
ತನ್ನ ನಾಮವೆ ನಹುಷನೆಂಬುದು ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೫

ಮಾಡಿದೆನು ಶತಮಖವನದು ಹೋ
ಗಾಡಿತಿಂದ್ರನನಲ್ಲಿ ತನಗೆಡೆ
ಮಾಡಿತರಮನೆ ಕಂಡುದಾತೆತ್ತೀಸ ಕೋಟಿಗಳು ।
ನಾಡು ಬೀಡೆನಗಾಯ್ತು ವಶ ಖಯ
ಖೋಡಿಯಿಲ್ಲದೆ ಶಕ್ರಪದದಲಿ
ರೂಢಿಸಿದೆನದನೇನ ಹೇಳುವೆನೆನುತ ಬಿಸುಸುಯ್ದ ॥ ೬೬

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳ ರಂಭೆಯೂರ್ವಶಿ
ವರತಿಲೋತ್ತಮೆ ಗೌರಿ ಮೇನಕಿ
ಸುರಭಿ ಗಂಧಿನಿ ಮಂಜುಘೋಷೆ ಸುಕೇಶಿ ಮೊದಲಾದ ।
ಸುರಸತಿಯರೆನ್ನರಮನೆಯ ತೊ
ತ್ತಿರುಗಳಾದರು ಮೂಱುಲಕ್ಷದ
ಹೊಱಗೆ ಮೂವತ್ತಾಱುಸಾವಿರವೆಂದನಾನಹುಷ ॥ ೬೭

ಈಸು ನಾರಿಯರಿರಲು ಬಯಲಭಿ
ಲಾಷೆ ದಿವಿಜೇಶ್ವರನ ರಾಣೀ
ವಾಸದಲಿ ಕಂಗಟ್ಟಿ ತಂದುದು ತನ್ನನೀವಿಧಿಗೆ ।
ಮಿಾಸಲಿನ ಮಾನಿನಿಯರಲಿ ಮನ
ದಾಸೆ ಮನುಜರ ಮುಱಿವುದಕೆ ತಾ
ನೈಸಲೇ ದೃಷ್ಟಾಂತವೆಂದನು ನಹುಷನರಸಂಗೆ ॥ ೬೮

ಆಧಿ ಬಿದ್ದುದು ಶಚಿಯ ಮೇಲಣ
ವೇಧೆಯಲಿ ವಿಟಬುದ್ಧಿ ಸಿರಿಗೆ ವಿ
ರೋಧಿಯೆಯ್ದೆ ಸಲೆ ಸತಿಯುಪಾಯವ ಮಾಡಿ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ।

ಬೋಧಿಸಿದರವರೆನ್ನ ವಾಹನ
ಸಾಧನವೆಯಾದರು ಮುನೀಂದ್ರ ವಿ
ರೋಧವಾಯ್ತೆನಗಲ್ಲಿ ಶಪಿಸಿದನಂದಗಸ್ತ್ಯಮುನಿ ॥ ೬೯

ಸರ್ಪ ಪರಿಸರ್ಪ ತ್ವಮನೆ ಘಡ
ಸರ್ಪ ನೀನಾಗೆನಲು ತನ್ನಯ
ದರ್ಪವನು ಕೆಡೆನೂಕಿ ಬಿದ್ದೆನು ಮುನಿಯ ಚರಣದಲಿ ।
ಸರ್ಪತನದನುಭವಕೆ ಕಡೆ ಯೆಂ
ದಪ್ಪುದೆನೆ ಧರ್ಮಜನ ವರವಾ
ಗ್ದರ್ಪಣದಲಹುದೆಂದೊಡಿದು ಸಂಘಟಿಸಿತೆನಗೆಂದ ॥ ೭೦

ಎನುತ ದಿವ್ಯಾವಯವಕಾಂತಿಯು
ಮಿನುಗುವಮೋಹರದೇಹ ಮೂಡಿದು
ವನಿಮಿಷಾಂಗದಲುರಗಕಾಯದ ಕೋಹಳೆಯನುಗಿದು ।
ಜನಪ ನಿನ್ನೊಡಹುಟ್ಟಿದನ ಕೊ
ಳ್ಳೆನುತ ಹೇಮವಿಮಾನದಲಿ ಸುರ
ವನಿತೆಯರ ವ್ರೋಲಗದಲೆಸೆದನು ನಹುಷನಭ್ರದಲಿ ॥ ೭೧

ದುಗುಡದಲಿ ಬರೆ ಭೀಮಸೇನನ
ತೆಗೆದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು ಖೇದದ
ಹೊಗಳಿದೇಕೆ ವ್ಯಥಾಮನೋವ್ಯಥೆಯು ತಾಳದಿರು ।
ಜಗವೆಱಿಯೆ ನಮ್ಮನ್ವಯದ ಪೂ
ರ್ವಿಗನಲಾ ನಹುಷಂಗೆ ಬಂದು
ಬ್ಬೆಗದ ಹದನಿದು ನಮ್ಮ ಪಾಡೇನೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೭೨

ನಿನ್ನ ದೆಸೆಯಿಂದಾಯ್ತಲೇ ಪ್ರತಿ
ಪನ್ನ ಶಾಪವಿಮೋಕ್ಷ ವಿದಱಲಿ
ನಿನ್ನದರ್ಪಕೆ ಹಾನಿಯೇ ಹೇರಾಳಸುಕೃತವಿದು ।

ತನ್ನರಿಷ್ಟವನೀಕ್ಷಿಸದೆ ಪರ
ರುನ್ನತಿಯ ಬಯಸುವರು ಸಜ್ಜನ
ರಿನ್ನುಸಾಕೆಂದೊರಸಿದನು ಕಂಬನಿಯನನಿಲಜನ [1] ॥ ೭೩

ತಿಳುಹಿ ತಂದನು ಸಕಲಮುನಿ ಸಂ
ಕುಲಸಹಿತ ತನ್ನಾಶ್ರಮಕೆ ಕೋ
ಮಲೆಯ ನುಡಿಯಲಿ ಬಿಡಿಸಿದನು ಭೀಮನ ಮನೋವ್ಯಥೆಯ ।
ಅಳಿವು ನಮಗೆಲ್ಲಿಯುದಪಾಯದ
ಜಲಧಿಗಳು ಬತ್ತುವುವು ಯದುಕುಲ
ತಿಲಕಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೭೪

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿನೈದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಕರುಣಿ ಬಿಜಯಂಗೈದು ಪಾಂಡವ
ಧರಣಿಪನ ಸಂತೈಸಿ ಯಾದವ
ರರಸನಿರೆ ಬಂದರು ಮೃಕಂಡುತನೂಜನಾರದರು [2] ॥

ಧರ್ಮಭೀಮರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಗೊಳಿಸಿದುದು.

ಚಿತ್ತವಿಸು ಜನಮೇಜಯ ಕ್ಷಿತಿ
ಪೋತ್ತಮನೆ ಧರ್ಮಜನ ಮುಖದಲಿ
ಕೆತ್ತದುಗುಡವ ಕಳಚಿ ಭೀಮನ ಖೇದವನು ಬಿಡಿಸಿ [3] ।

---

1 ಪವನಜನ ಕಂಬನಿಯ, ಚ.

2 .... ನಿದ್ದನು ಸಕಲಮುನಿಜನಸಹಿತ ವನದೊಳಗೆ, ಚ.

3 ಭೀಮನ ತಂದರಾಶ್ರಮಕೆ, ಖ. ಚ.

ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ ಧೌಮ್ಯನಖಿಲಮ
ಹೋತ್ತಮರು ಪೀಯೂಷಮಧುರರ
ಸೋತ್ಕರದ ನುಡಿಗಳಲಿ ನಾದಿದರನಿಲಜನ ಮನವ ॥ ೧

ಮುಗಿಲು ಬಱತುದು ಬಱಿಯುಗಡಬಡೆ
ಗಗನಕುಳದುದು ಕೊಂಡನೆಲನನು
ತೆಗೆದು ನಿಂದುದು ಹೇಡಿಯಂಗದವೊಲು ನದೀನಿವಹ ।
ನಗುವ ಕೊಳನ ಚಕೋರಚಯ [1] ಹಂ
ಸೆಗಳು ಮೆಱೆದುವು ನಗುವ ತುಂಬಿಯು
ಸುಗುಡತನ ತಾವರೆಯೊಳೆಸೆದುದು ಶರದ ಸಮಯದಲಿ ॥ ೨

ತಿರುಗಿ ಕಾಮ್ಯಕವನಕೆ ಬಂದುದು.

ಸವೆದುದೀನವಿಲ್ಲಿ ಫಲಮೃಗ
ನಿವಹ ಬೀತುದು ನಮ್ಮ ಕಾಲಾ
ಟವನು ಸೈರಿಸಿ ನಿಲುವ ವನವನು ಕಾಣೆ ತಾನೆನುತ ।
ನಮಗೆ ಮಗುಟಾಕಾಮ್ಯಕದ ವನ
ಭವನವೈ ಸಲೆ ಯೆನುತಲಾಮುನಿ
ನಿವಹಸಹಿತವನೀಶ ಕಾಮ್ಯಕವನಕೆ ನಡೆತಂದ ॥ ೩

ಆಶರತ್ಕಾಲವನು ತದ್ವನ
ವಾಸದಲಿ ನೂಕಿದನು ಮುನಿ ಪರಿ
ತೋಷವಂಗಸ್ಫುರಣೆ ಸೂಚಕ ಶಕುನ ಮೊದಲಾದ ।
ಮೀಸಲಱಿಯಲು ಹರುಷದ ಸದಾ
ವೇಶದಲಿ ಮನವುಕ್ಕಿ ಹಿಗ್ಗಿದ
ನೀಶಕುನಸುಮ್ಮಾನ ಯಿದಕೇನಹುದೊ ಫಲವೆಂದ ॥ ೪

1 ಭ್ಯಾಗತೆಯು, ಚ.

ಇದಕೆ ಕೃಷ್ಣಾಗಮನವೇ ಫಲ
ದುದಯವೈ ಸಲೆ ಯೆನುತಲಿರೆ ಬಂ
ದಿದಿರು ನಿಂದನು ದೂತನೊಬ್ಬನು ದ್ವಾರಕಾಪುರಿಯ ।
ಇದೆ ಕೃಪಾನಿಧಿ ಬಂದನಸುರಾ
ಭ್ಯುದಯಘಾತಕ ಬಂದ ರಿಪುಬಲ
ಮದನರುದ್ರನು ಬಂದನಿದೆ ಯೆಂದನು ಮಹೀಪತಿಗೆ ॥ ೫

ಸೂಚಿಸಿದುದೇ ಶಕುನ ಪುನರಪಿ
ಗೋಚರಿಸಿತೇ ಗರುವನಿಧಿ ನಾ
ವಾಚರಿಸಿತೇನೊ ಶಿವ ಶಿವ ಭವಭವಸಹಸ್ರದಲಿ ।
ನಾಚಿದುವು ನಿಗಮಂಗಳಾವನ
ಸೂಚಿಸುವುವೆಮ್ಮೊಳಗೆ ಕೃಪೆಯುಲ
ರೋಚಕವನಾದೈವಮಾಡದೆನುತ್ತ ಹೊಱವಂಟ ॥ ೬

ಹೞವವನು ಹೊಱವಂಟು ಗರುಡನ
ಹೞವಿಗೆಯ ದೂರದಲಿ ಕಂಡನು
ತುಳುಕಿದುವು ಸಂತೋಷಜಲ ನಿಟ್ಟೆಸಳುಕಂಗಳಲಿ ।
ತಳಿತರೋಮಾಂಚನದ ಸರ್ವಾಂಗದ
ಪುಳಕದಲಿ ಪೂರಾಯದುಬ್ಬಿನ
ಲಿಳೆಯೊಡೆಯ ವೈಯಿಕ್ಕುತೈದಿದನಖಿಳಜನಸಹಿತ ॥ ೭

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಗಮನ.

ಇೞದು ದಂಡಿಗೆಯಿಂದ ಕರುಣಾ
ಜಲಧಿ ಬಂದನು ಕಾಲನಡೆಯಲಿ
ಸೆಳೆದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನಿದೇನಾಸುರವಿದೇಕೆನುತ ।
ಬೞಿಕ ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಯಮಳರ
ನೊಲಿದು ಮನ್ನಿಸಿ ಸತಿಯ ಲೋಚನ
ಜಲವ ಸೆಱಗಿನಲೊರಸಿ ಸಂತೈಸಿದನು ಬಾಲಿಕೆಯ ॥ ೮

ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಕುಶಲವೇ ಕುರುರಾಯನೂಳಿಗ
ವೆಸಕದಲೆ ನಿಮ್ಮುತ್ತಲವಧಿಯು
ದೆಸೆ ಸಮೀಪವೆ ತೊಳಲಿದಿರಲಾ ವನವನಂಗಳಲಿ ।
ಪಶುಪತಿಯು ಹಿಡಿದಂಬು ಕೈವ
ಶ್ರೀಸಿತಲಾ ಪಾರ್ಥಂಗೆ ನಮಗಿಂ
ದೊಸಗೆಯಾಯಿತು ಪುಣ್ಯವೆಂದನು ಹರಿ ಮಹೀಪತಿಗೆ ॥ ೯

ಧರ್ಮರಾಯನು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಆಗಲೀವೃಷ್ಣ ವಕೆ ನಮ್ಮಯು
ತಾಗುಭಟ್ಟನ ರಕ್ಷೆ ತೊಡಚಿದು
ದಾಗಲಿರ್ದುದು ಪಾಶುಪತ ಶರವೆದಱ ಬಳಿವಿಡಿದು ।
ಈಗಲೊಸಗೆಯೆ ತಮ್ಮ ಪಂಚಕ
ದಾಗುಹೋಗನು ಹೊತ್ತು ನಡಸಿದೊ
ಡಾಗ ನಮಗಾಯ್ತೊಸಗೆ ಯೆಂದನು ನೃಪತಿ ವಿನಯದಲಿ ॥ ೧೦

ತೊಳಲಿದೆವೆಲ್ಲೈ ಕೃಷ್ಣ ತಪ್ಪದೆ
ಹಲುವಹಲುವವನಮರಪುರದಲಿ
ಕೆಲವುದಿನವಿರಲರ್ಜುನಂಗಾಯ್ತೂರ್ವಶಿಯ ಶಾಪ ।
ಖಳರನಲ್ಲಿ ನಿವಾತಕವಚರ
ಗೆಲಿದು ಬಂದನು ಪಾರ್ಥನಿತ್ತಲು
ಕೆಲಬರಸುರರ ಕಾದಿ ಕೊಂದನು ಭೀಮನಡವಿಯಲಿ ॥ ೧೧

ಇಂತು ತಲೆಯೊತ್ತುತ ಮಹಾವಿಪಿ
ನಾಂತರವ ತೊಳಲಿದೆವು ಬಳಿಕ ವ
ನಾಂತದೊಳಗೊಂದಾಮದೂಳಿಗ ನಹುಷನೃಪತಿಯಲಿ ।
ಭ್ರಾಂತಿಯೈ ಸಲೆ ಭೀಮನುರಗಾ
ಕ್ರಾಂತನಾದನು ಧರ್ಮಕಥೆಯಲಿ
ಸಂತವಾಯ್ತು ವಿಶಾಪನಾದನು ನಹುಷನಾಕ್ಷಣಕೆ ॥ ೧೨

ಮರಳಿ ಕಾಮ್ಯಕವನದ ದಳಮಂ
ದಿರವನೇ ನೆಲೆಮಾಡಿದೆವು ವಿ
ಸ್ತರಣವಿದು ಹಿಂದಾದ ವಿಪಿನಾಂತರಪರಿಭ್ರಮದ ।
ಕರುಣಿ ನಿಮ್ಮಡಿಯಂಘ್ರಿಕಮಲದ
ದರುಶನದಿನಾಯಾಸಪಾರಂ
ಪರೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಯ್ತೆನುತ ವೈಯಿಕ್ಕಿದನು ಭೂಪ ॥ ೧೩

ಏಟೆನುತ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಕರು
ಣಾಳು ಕೇಳ್ ಭೂಪ ಸುರಪತಿ
ಯಾಲಯದೊಳೂರ್ವಶಿಯ ಶಾಪವು ಬಂದೊಡೇನಾಯ್ತು ।
ಲೀಲೆಯಿಂದೀಭೀಮ ದೈತ್ಯರ
ಭಾಳಲಿಪಿಯನು ತೊಡೆದ ನಿನ್ನಯ
ಬಾಳುಬರಹವು ಮುಂದೆ ಯೆಂದನು ನಗುತ ಮುರವೈರಿ ॥ ೧೪

ಆಗ ನಾರದ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಬಂದುದು.

ರಾಯ ಕೇಳಾಕ್ಷಣಕೆ ಮಾರ್ಕಂ
ಡೇಯನಾರದರಿಜದರಬುಜದ
ಛಾಯತಾಕ್ಷಂಗೆಱಗಿದರು ಭಯಭರಿತಭಕ್ತಿಯಲಿ ।
ತಾಯಿ ಕಱುಗಳ ಬಿಡದವೊಲು ನಿ
ರ್ದಾಯದಲಿ ನಿಜಭಕ್ತಸಂಗದ
ಮಾಯೆ ಬಿಡದೈ ನಿಮ್ಮದೆಂದರು ಹೊರಳಿ ಚರಣದಲಿ ॥ ೧೫

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದುದು.

ತಪದಲುರಿದು ಸಮಾಧಿಯೋಗದ
ಉಪಶಮದಲುಬ್ಬಿದ್ದು ಹೋನದ
ಜಪದ ಜಂಜಡದೊಳಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಜನಾರ್ದನನ ಮಱೆವ ।
ಅಪಸದರು ನಾವ್ ಕರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯ
ಕೃಪಣರಾವ್ ಕೇಳ್ ನಿನ್ನ ಮೇಲಣ
ಕೃಪೆಯ ನೋಡೈ ಭೂಪ ಯೆನುತೀಕ್ಷಿಸಿದರಚ್ಯುತನ ॥ ೧೬

ಈಯಘಾಟದ ದೈವವಿದು ನಿ
ರ್ದಾಯದಲಿ ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ಸೇರಿತು
ರಾಯರಿರ್ದರು ಹಿಂದೆ ಭರತಭಗೀರಥಾದಿಗಳು ।
ಆಯಿತೇನವರಿಗೆ ಸರೋಜದ
ಳಾಯತಾಕ್ಷನ ಚರಣಸೇವೆ ನಿ
ರಾಯಸದೆ ಸಹವಾಸಭೋಜನವೆಂದರಾನೃಪಗೆ ॥ ೧೭

ವರುಷಹದಿನಾರರಲಿ ಮೃತ್ಯುವ
ಪರುಠವಿಸಿದುದು ಕರ್ಮಗತಿ ಮುರ
ಹರನ ಸೇವೆಯ ಮಾಡಿ ಸವೆದೆನು ಸರ್ವಭಾವದಲಿ ।
ಕರುಣಿ ಬಿಜಯಂಗೈದು ಮೃತ್ಯುವಿ
ನುರಿಯ ಗಂಟಲಲಿರ್ದ ತನ್ನನು
ಬರಸೆಳೆದನೆಂದಮಲಮಾರ್ಕಂಡೇಯಮುನಿ ನುಡಿದ ॥ ೧೮

ಓಕರಿಸಿದುದು ಮೃತ್ಯುವೆನ್ನನು
ಲೋಕದಿಂ ಹೊರಗೆಂಪು ಯಮಗಿಮ
ರಾಕರಣೆಗಳ ಜೀವಜಾತಿಯೊಳಲ್ಲ ನೀನೆಂದು ।
ಲೋಕದಲಿ ಡಂಗುರವ ಹೊಯ್ಸಿದ
ನೀಕಮಲನಾಭನೆ ಕಣಾ ಕರು
ಣೈಕನಿಧಿ ನಿಮಗೊಲಿದನೆಂದನು ಮುನಿ ಮಹೀಪತಿಗೆ ॥ ೧೯

ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ ಪ್ರಳಯದಲಿ ಸಾ
ಗರದ ತೆರೆ ಮುಂಡಾಡುವೊಲು ಸಾ
ಗರದ ಕೂಟಕೆ ಸಕಲಜಲಧಿಗಳೇಕರೂಪದಲಿ ।
ಧರೆಯ ಮುಳುಗಿಸಿ ಮೇಲೆಮೇಲು
ಬ್ಬರಿಸಿ ಜಗದಡಿಕಿಲದ ಜೋಡಿಯ
ಜರುಹಿದುವು ನೀರೇರಿತಗ್ಗದ ಸತ್ಯಲೋಕದಲಿ ॥ ೨೦

ಜಗದ ಜೀವರ ಕರ್ಮಬೀಜಾ
ಳಿಗಳ ಬೈತ್ರವ ತನ್ನ ಬಾಲಕೆ
ಬಿಗಿದು ನೀರಲಿ ನುಸುಳಿದನು ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರದಲಿ ।
ಬಗೆಯಲಾ ಹರಿ ಯಿಾತನೇ ದೃ
ಗ್ಯುಗಳಗೋಚರನಾದನಹಸುವ
ನಿಗಮವೀತನ ಹೆಜ್ಜೆ ಗಾಣವು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭೧

ಮರಳಿ ಹೂಡಿದನೀಜಗದ ವಿ
ಸ್ತರಣವನು ಮಾಯಾಮಹೋದಧಿ
ಹೊರೆದನುನ್ನತಸತ್ವದಲಿ ಮೇಲಾದ ಲೋಕಗಳ ।
ಉರಿಯಲದ್ದುವನಿವನು ಲೀಲಾ
ಚರಿತವಿದು ಕೃಷ್ಣಂಗೆ ನಿನ್ನಯ
ಸಿರಿಯೆ ಸಿರಿ ಬಡತನವೆ ಬಡತನ ವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೭೨

ಅರಸ ಕೇಳ್ ಕಲ್ಪಾಂತದಲಿ ಬಿಡೆ
ಬಿರಿದುದೀಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಬಹಿರಾ
ವರಣಜಲನಿಧಿಜಲದೊಳೊಂದಾಯ್ತೇನ ಹೇಳುವೆನು ।
ಹರಿ ವಿನೋದದಬೊಳಾಲದೆಲೆಯಲಿ
ಸಿರಿಸಹಿತ ಪವಡಿಶಿದನಿನಶಶಿ
ಕಿರಣವಿಲ್ಲ ಮಹಾಂಧಕಾರ ಸ್ಫಾರವಾಯ್ತೆಂದ ॥ ೭೩

ಈನೆಲನನೀಚಂದ್ರಸೂರ್ಯ ಕೃ
ಶಾನು ತೇಜವನೀಸಮೀರಣ
ನೀನಭವ ತಾ ಕಾಣೆನೊಂದೇಸಲಿಲಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ
ಏನ ಹೇಳುವೆನೆನ್ನ ಚಿತ್ತ
ಗ್ಲಾನಿಯನು ಬಲುತೆಱೆಯ ಹೊಯ್ಲಿನೊ
ಳಾನು ಮುಳುಗುತ್ತೇಳುತಿರ್ದೆನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭೪

ಆಗ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ತನ್ನ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಹೇಳಲೇನದು ಮೃತ್ಯುವಿನ ಗೋ
ನಾಳಿಯೊಳಗಂದಿಳಿಯಲೊಲ್ಲದೆ
ಕಾಳುಮಾಡಿದೆನೇ ಮುರಾರಿಯ ಭಜಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಲಿ ।
ಬಾಲಕನೊಳವಗುಣವನೆಕಟಾ
ತಾಳಬಹುದೇ ತಾಯೆ ಮೃತ್ಯುವ
ತಾಳಿಗೆಯ ತೆಗೆದೆನ್ನನೊಳಕೊಳ್ಳೆಂದು ಹಲುಬಿದೆನು ॥ ೧೫

ನೀರು ಹೊಕ್ಕುದು ನೂಕಿ ವಿವಿಧ
ದ್ವಾರದಲಿ ಬೆಂಡೇಳ್ವೆನೊಮ್ಮೆತಿ
ದೂರ ಮುಳುಗುವೆನಷ್ಟಬೀಳ್ವೆನು ತೆಱೆಯ ಹೊಯ್ಲಿನಲಿ ।
ಯಾರಿಗುಬ್ಬಸವೆನ್ನ ಮರಣವ
ನಾರು ಕಂಡರು ಹೇಸಿ ತನ್ನನು
ದೂರಬಿಸುಟಳು ಮೃತ್ಯು ಬಳಲಿದೆ ನಿಂತು ಹಲಕಾಲ ॥ ೧೬

ಆಗ ಅಚ್ಯುತನ ಬಳಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಬಂದುದು.

ಮುಳುಗುತೇಳುತ ಬರುತ ವಟಕುಜ
ದೆಲೆಯಲೀತನ ಕಂಡೆನೈ ನಾ
ನೆಳತಟಕೆ ಬಿದ್ದಂತೆ ತೆಱೆಯೆಡೆದೆಱೆಗೆ ತನಿಗೆಡೆದು ।
ಜಲಜಸಂಭವನಾಜಲವ ಮು
ಕ್ಕುಳಿಸುತುಗುಳುತ ನಾಲ್ಕುಮುಖ
ದಲಿ ನಿಲುಕಿ ನಿಗುರುತ ಬಂದನು ಕಂಡನಚ್ಯುತನ ॥ ೧೭

ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮಾಚ್ಯುತರ ಸಂಭಾಷಣ.

ಆರು ನೀನೆಂದಾತನೀತನ
ಸಾಱಿದನು ಬೆಸಗೊಳಲು ಜಗದಾ
ಧಾರಕನು ಜಗದುದರ ಹರಿ ತಾನೆಂದೊಡಜ ನಗುತ ।

ಭೂರಿಜಗವೆನ್ನುದರದಲಿ ನೀ
ನಾರು ಜಗಕೆಂದುಲಿದು ಗರ್ವವಿ
ಕಾರದಲಿ ಪರಮೇಷ್ಠಿ ನಿಜತೇಜವ ವಿಭಾಡಿಸಿದ ॥ ೨೮

ಆದುಮೇ ನಿನ್ನುದರದಲಿ ಜಗ
ವಾದೊಡೀಕ್ಷಿಪೆನೆನುತಲಾಕಮ
ಲೋದರನು ಕಮಲಜನ ಜಠರವ ಹೊಕ್ಕು ಹೊಱವೆಂಟು ।
ಭೇದಿಸಿದೆ ತಾನೆನ್ನ ಜಠರವ
ಲಾದ ಲೋಕವನೆಣಿಸಿ ಬಾರೆನ
ಲಾದುರಾಗ್ರಹಿ ಯಿೞಿದನಸುರಾಂತಕನ ಜಠರವಲಿ[1] ॥ ೨೯

ಹೊಲವು ದಪ್ಪಿದನಲ್ಲಿ ಭುವನಾ
ವಳಿಗಳಿದ್ದುವು ಕೋಟಿರುದ್ರಾ
ವಳಿಗಳಿದ್ದರು ಕೋಟಿಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳು ಶತಕೋಟಿ ।
ಹುಲು ನೊರಜು ಸಾಗರದ ಸಲಿಲವ
ನಳವವ್ರೊಲು ನೊಣ ಹಾಱಿ ಗಗನದ
ತಲೆಮೊದಲಕಾಣಿಸುವೆನೆಂಬವ್ರೊಲಾಯ್ತು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೦

ಹಲವುಯುಗಪರ್ಯಂತ ವಲ್ಲಿಯೆ
ತೊೞಲಿ ಕಡೆಗಾಣದೆ ಕೃಪಾಳುವ
ನೊಲಿದು ಹೊಗೞಿದನಜನು ಸಹಸ್ರವೇದಸೂಕ್ತವಲಿ ।
ಬೞಿಕ ಕಾರುಣ್ಯದಲಿ ನಾಭೀ
ನಳಿನದಲಿ ತೆಗೆದನು ವಿರಿಂಚಿಗೆ
ನಳಿನಸಂಭವನೆಂಬ ಹೆಸರಾಯ್ತಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ॥ ೩೧

ಆಮಹಾಜಲಕಗ್ನಿಮುಖದಲಿ
ಹೋಮವಾಯ್ತು ತದಗ್ನಿಯುಡುಗಿದು
ದಾಮರುತ್ತಿನೊಳಾಬಹಳಬಹಿರಂಗಪವಮಾನ ।

---

1 ವದನದಲಿ. ಖ.

ವ್ಯೋಮದಲಿ ತದಹಂಮಹತ್ತು ವಿ
ರಾಮವಾಪ್ರಕೃತಿಯಲಿ ಮಾಯಾ
ಕಾಮಿನಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಲಯವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೩೨

ಏಸುದಿನ ವೀಜಗದ ಬಾಳುವೆ
ಯೇಸುದಿನ ವೀಪ್ರಳಯಮಯ ಪರಿ
ಭಾಸಮಾನಬ್ರಹ್ಮತೇಜೋರೂಪ ವೇಸುದಿನ ।
ಆಸದಾನಂದೈಕರಸವೆ ಪ್ರ
ಕಾಶಿತವವಿದ್ಯಾಪ್ರಪಂಚವಿ
ಲಾಸವಾಯ್ತು ವಿಭಾಗಸೃಷ್ಟಿವಿಧಾನಚಿಂತೆಯಲಿ ॥ ೩೩

ತಿರುಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮ ನಿರೂಪಣ.

ಏಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯವೆಂಬ ನಿ
ರಾಕುಳಿತತೇಜೋನಿಧಿಗೆ ಮಾ
ಯಾಕಳತ್ರದೊಳಾಯ್ತು ನಿಜಗುಣಭೇದವದಱಿಂದ ।
ಆಕಮಲಭವನೀಮುಕುಂದಪಿ
ನಾಕಿಯೆಂಬಭಿಧಾನದಲಿ ತ್ರಿಗು
ಣಾಕೃತಿಯ ಕೈಕೊಂಡನುರುಲೀಲಾವಿನೋದದಲಿ ॥ ೩೪

ಆರಜೋಗುಣಕಬುಜಭವನ ವಿ
ಕಾರಿ ತನ್ನ ಶರೀರದರ್ಧವ
ನಾರಿಯನು ಮಾಡಿದನು ಶತರೂಪಾಭಿಧಾನದಲಿ ।
ಸೇರಿಸಿದನರ್ಧದಲಿ ಮನುವನು
ದಾರಚರಿತನು ಸಕಲಧರ್ಮದ
ಸಾರವನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು ಮನು ಭುವನವಿಭುವಾಗಿ ॥ ೩೫

ಭೃಗುಪುಲಸ್ತ್ಯವಸಿಷ್ಠದಕ್ಷಾ
ದಿಗಳನಿಪ್ಪನವಪ್ರಜೇಶ್ವರ
ರೊಗುಮಿಗೆಯ ಮಾಡಿದರು ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೇಱೆ ಬೇಱವರು ।

ಜಗದ ಜೋಡಣೆಯಾಯ್ತು ಭೂತಾ
ಳಿಗೆ ಚತುರ್ವಿಧಸೃಷ್ಟಿಯೊಡ್ಡಣೆ
ನಿಗಮಮತದಲಿ ಹೂಡಿತವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೬

ಚತುರ್ಯುಗಗಳ ಸ್ಥಿತಿ.

ಆದಿಯಲಿ ಕೃತಯುಗ ಹರಿಶ್ಚಂ
ದ್ರಾದಿಗಳು ಸೂರ್ಯಾನ್ವಯಕೆ ಬುಧ
ನಾದಿ ನಿಮ್ಮನ್ವಯಕೆ ಬಳಿಕ ಪುರೂರವಕ್ಷಿತಿಪ ।
ಮೇದಿನಿಯನಾಯುಗದೊಳವರೋ
ಪಾದಿ ಸಲಹಿದರಿಲ್ಲ ಬೆಳಗಿತು
ವೇದಬೋಧಿತಧರ್ಮ ಸೂರ್ಯಪ್ರಭೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ॥ ೩೭

ಆಯುಗದ ತರುವಾಯಲಾ ತ್ರೇ
ತಾಯುಗವೆಲೇ ಬಳಿಕ ಧರ್ಮದ
ಲಾಯುದಲಿ ಕಟ್ಟಿದರಧರ್ಮವನೊಂದುಪಾದದಲಿ ।
ರಾಯ ಕೇಳೈ ದ್ವಾಪರದಲಿ ದ್ವಿ
ಧಾಯುದಲಿ ತಾ ಧರ್ಮವೆರಡಡಿ
ಬೀಯವಾದುದು ನಿಂದುದೆನಿಸಿತು ತನ್ನ ದೆಸೆಯಿಂದ ॥ ೩೮

ಕಲಿಯ ರಾಜ್ಯದಲೊಂದುಪಾದದ
ಸಲುಗೆ ಧರ್ಮಕ್ಕಹುದು ಸಲೆ ಪೆ
ಗ್ಗಳೆಯುವದಱೊಳಸತ್ಯ ಬಂಧುದ್ರೋಹ ಮತ್ಸರವು ।
ಕಳವು ಹಿಂಸೆಯನೀತಿ ಲೋಭ
ಸ್ಖಲಿತವಾಱಡಿ ಠಕ್ಕು ವಂಚನೆ
ಹಟವು ಹಾದರ ಕವತೆಯೆಂಬಿವೆರಬ್ಬು ಹಿರಿದೆಂದ ॥ ೩೯

ಈ ಯಧರ್ಮವ ಪತಿಕರಿಸಿ ತ
ನ್ನಾಯತಕೆ ಭೂತಳವ ತಂದು ನಿ
ರಾಯಸದಲೇ ಬಳಸುತಿದ್ದನು ದುಂದುಮೆಂಬಸುರ ।

ರಾಯ ಕೇಳಾದೈತ್ಯನನು ತ
ನ್ನಾಯುಧಕೆ ಬಲಿಗೊಟ್ಟು ಬಚ್ಚಿಕ
ಸ್ಥಾಯಿ ಧರ್ಮವ ಬಲಿದು ಕೊಟ್ಟನು ದುಂದುಮಾರನೃಪ ॥ ೪೦

ಆನೃಪನ ರಾಜ್ಯದಲಿ ಯಜ್ಞ ವಿ
ಧಾನವೈದಿಕವಿಧಿಕೃತಾನು
ಷ್ಠಾನಯಮನಿಯಮಾದಿಯೋಗವಿಶಿಷ್ಟನೀತಿಯಲಿ ॥
ದೀನಭಾವವನುಳಿದು ಯಾಚ್ಞಾ
ಹೀನವೃತ್ತಿಯ ಬಿಸುಟು ಲೋಕದಿ
ಭಾನುತೇಜದಿಲೆಸೆದುದಂದು ಮಹೀಸುರವ್ರಾತ ॥ ೪೧

ರಣದೊಳಹಿತರ ಶಿರದ ಮಿದುಳೌ
ತಣವು ಶಸ್ತ್ರಕೆ ವಿತ್ತ ಭೂಸುರ
ಗಣಕೆ ವರಯೌವನದ ವಿಭ್ರಮ ನಿಜಸತೀಜನಕೆ ।
ಗುಣ ಮನುಷ್ಯವ್ರಜಕೆ ಪರಿರ
ಕ್ಷಣವಶೇಷಪ್ರಜೆಗೆನಲು ಧಾ
ರುಣಿಪತಿಗಳೊಪ್ಪಿದರು ಕೃತಯುಗದಾದಿಕಾಲದಲಿ ॥ ೪೨

ಪ್ರಾಢನೇ ವ್ಯವಹರಿಸಲಗ್ಗದ
ಮೂಢನೇ ಬರಲೊಂದೆ ಸತ್ಯ ನಿ
ರೂಢಿಯಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯಸುವ್ಯವಹಾರಮಾರ್ಗದಲಿ ।
ಗಾಢವಿಕ್ರಯಸಕ್ರಯದಲೀ
ಗೂಢಕರು ಮೂಲ್ಯೈಕಲಾಭನಿ
ರೂಢಪರರೊಪ್ಪಿದರು ವೈಶ್ಯರು ಧರ್ಮಕಾಲದಲಿ ॥ ೪೩

ನಿಜಕೃಷಿವ್ಯವಸಾಯದಲಿ ತ
ದ್ವಿಜಕುಲದ ಶಿಶ್ರೂಷೆಯಲಿ ಪಾ
ದಜರು ಕೃತಕೃತ್ಯರು ಚತುರ್ವರ್ಣದಲಿ ಮಾರ್ಗವಿದು ।

ನಿಜನಿಜಾಂಗದ ಧರ್ಮಗತಿಯಲಿ
ಮಜಡರಾದರೆ ಮನುಜರಾದವ
ರಜನ ಪರಮಾಯುಷ್ಯಪರಿಯಂತಿಹರು ನರಕದಲಿ ॥ ೪೪

ಅಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮಚತುಷ್ಟಯದ ಸ್ಥಿತಿ.

ನಯವಿದನೆ ಕೇಳ್ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾ
ಧ್ಯಯನದಲಿ ಪಿತೃಮಾತೃಶಿಶ್ರೂ
ಷೆಯಲಿ ಗುರುಪರಿಚರ್ಯದಲಿ ವಿಮಲಾಗ್ನಿಕಾರ್ಯದಲಿ ।
ನಿಯತಮೌನವ್ರತದ ಸಂಗ
ಪ್ರಿಯದ ಶೌಚಾಸ್ತೇಯದಿಂದ್ರಿಯ
ಜಯದ ವಿಮಲಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮದ ಗತಿಯೆಂದ ॥ ೪೫

ದೇವಗುರುಪಿತೃವಹ್ನಿಶಿಶ್ರೂ
ಷಾವಧಾನ ನಿರಂತಷಟ್ಕ
ರ್ಮಾವಲಂಬ ನಿಜೋಂನತಾಲಾಭೈಕಸಂತೋಷ ।
ಪಾವನವ್ರತ ನಿಜಪುರಂಧ್ರಿಯ
ಸೇವೆ ಸತ್ಯಾಸ್ತೇಯಶೌಚಗು
ಣಾವಳಿಗಳುಳ್ಳಾತ ಗೃಹಪತಿ ಯೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೪೬

ವನವನದೊಳಾಶ್ರಮದೊಳಗೆ ಕುಲ
ವನಿತೆಸಹಿತಮಲಾಗ್ನಿಹೋತ್ರದ
ನೆನಹು ತಪ್ಪದೆ ಕಂದಮೂಲಫಲಾಶನಂಗಳಲಿ ।
ವಿನುತಯಜ್ಞ ತಪೋವ್ರತಾದಿಗ
ಳನಿತರಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನಾದರೆ
ವಿನುತವಾನಪ್ರಸ್ಥನೆಂಬರು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ । ೪೭

ಮದನನಂಬನು ಮುರಿದು ರೋಷವ
ಕದನದಲಿ ಸೋಲಿಸುತ ಲೋಭವ
ನೊದೆದು ಮೋಹವ ನೂಕಿ ಯುಟಿದೀಮದವ ಮತ್ಸರವ ।

ಎದೆಯುಲಂಕವೆ ಬರೆದು ವೈರಾ
ಗ್ಯದ ಸುಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನಯೋಗದ
ಪದದ ಬೆಳಸಿರಿವಂತನೇ ಯತಿ ಯೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೪೮

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ ಜಾತಿಧರ್ಮಾವಿ
ಪರಮಧರ್ಮದ ಸಾರ ವಿದನಾ
ಚರಿಸಿ ಸಿದ್ಧಿಯನೈದಿದನು ಪಿತೃಮಾತೃಭಕ್ತಿಯಲಿ ।
ಬಳಿಗೆ ಬಣ್ಣಿಕೆ ಬೆರಸಿ ವೇದೋ
ಚ್ಚರಿತಧರ್ಮವ ತಿಳುಹಿದನು ಭೂ
ಸುರಗೆ ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನಾತನ ಕಥೆಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೯

ಹದಿನೈದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿನಾರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಮುನಿಗಳುಪಕಥೆಯಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ಜನಪತಿಯು ಸಂತೈಸೆ ಕಾಮ್ಯಕ
ವನದಿನಸುರಾರಾತಿ ಬಂದನು ದ್ವಾರಕಾಪುರಿಗೆ ॥

ವಿಪ್ರನ ಕೋಪದಿಂದ ಪಕ್ಷಿಯು ಮೃತಿ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಮುನಿಪತಿ
ಹೇಳಿದನು ವೇದೋಕ್ತಧರ್ಮದ ಸಾರಸಂಗತಿಯ ।
ಶೀಲಗುಣಸಚ್ಚರಿತದಲಿ ಸಂ
ಮೇಳವಿಸಿ ಮೌದ್ಗಲ್ಯವಂಶವಿ
ಶಾಲನೊಬ್ಬನು ವಿಪ್ರಸಿದ್ಧನು ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯದಲಿ ॥

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳಾ ಮಹೀಸುರ
ವರನು ವೇದಾಧ್ಯಯನಪರನನ
ವರತವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಶೀಲನು ವನವಲೊಂದುದಿನ।
ಮರದ ಮೊದಲಲಿ ವೇದಪಾಠಕ
ನಿರೆ ಮಹೀರುಹದಗ್ರದಲಿ ಸಂ
ಚರಿಸುತಿಹ ಖಗವಿಷ್ಠೆ ಬಿದ್ದುದು ಮೇಲೆ ಭೂಸುರನ॥ ೨

ಮೇಲೆ ನೋಡಿದನಧಿಕರೋಷ
ಜ್ವಾಲೆಯಲಿ ಗಱಿ ಸೀದು ಧರಣಿಯ
ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುದು ವಿಹಗವೀತನ ಮುಂದೆ ತನು ಬೆಂದು।

ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನಿಡುವವಳ ಉತ್ತರ.

ಲೀಲೆಯಲಿ ಭೂದೇವನಲ್ಲಿಂ
ಮೇಲೆ ಭಿಕ್ಷಾಟನಕೆ ಭೂಸುರ
ರಾಲಯದ ಹಂತಿಯಲಿ ಹೊಕ್ಕನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ॥ ೩

ಬಂದು ಮನೆಯಲಿ ಭಿಕ್ಷೆಗೋಸುಗ
ನಿಂದನಾಮನೆಯಾಕೆ ಭಿಕ್ಷವ
ತಂದಪೆನು ನಿಲ್ಲೆನುತ ಪತಿಪರಿಚರ್ಯೆಯನು ಮಾಡಿ।
ತಂದು ಭಿಕ್ಷೆಯ ಹಿಡಿಯೆನಲ್ ದ್ವಿಜ
ನಂದು ಮುದಿದೀಕ್ಷಿಸಿದೊಡಾಸತಿ
ಯೆಂದಳೆಲೆ ಮರುಳೆ ಕುಜಾಗ್ರದ ವಿಹಗನಲ್ಲೆಂನು॥ ೪

ಋಷಿಕ ತನ್ನ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಹೇಳಿ ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನ
ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದುದು.

ಬೆರಗಿನಲಿ ದ್ವಿಜನೆಂದ ನೀನೆಂ
ತಱಿದೆ ಹೇಳೆನೆ ವಿಪ್ರ ನಿಗಮವ
ನಱಿಯೆ ಧರ್ಮರಹಸ್ಯತತ್ವದ ಸಾರಸಂಗತಿಯ।

ಅಱಿದೆ ಪತಿಪರಿಚರ್ಯದಲಿ ಕೈ
ಮಱೆಯದಾಗಲಿ ಸುಧರ್ಮದ
ಲೆಱಕವುಳ್ಳಡೆ ಧನ್ಯರೆಂದಳು ಕಾಂತೆ ಮುನಿಸುತಗೆ[1] ‖ ೫

ಇಲ್ಲಿಗಿದೆ ನಾಲ್ಕೈದುಯೋಜನ
ದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣವದಱೊಳೊಬ್ಬನು
ಬಲ್ಲನಗ್ಗದ ಧರ್ಮಮುದ್ರಾಘಟನವಿಘಟನದ |
ಅಲ್ಲಿಗೈದುವುದಾತನಲಿ ನೀ
ನೆಲ್ಲವನು ತಿಳಿ ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತದೊ
ಳಿಲ್ಲಲೇ ಪರಿಪಾಕವೆಂದುಪದೇಶಿಸಿದಳಬಲೆ ‖ ೬

ಹೆಸರು ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನಾತನ
ದೆಸೆಯುಲಱಿ ಹೋಗೆನಲು ಬಂದನು
ವಸುಧೆಯಮರನು ನಗರಿಗಾಸತಿ ಕೊಟ್ಟ ಕುಱುಹಿನಲಿ |
ಹಸಿದು ಬೀದಿಗಳೊಳಗೆ ತೊಳಲುತ
ಘಸಣಿಗೊಳುತ ಪುರಾಂತದಲಿ ಕ
ರ್ಕಶಪುಳಿಂದರ ಕೇರಿಯಿರೆ ಕಂಡಲ್ಲಿಗೈತಂದ ‖ ೭

ಧರ್ಮ ವ್ಯಾಧನ ಅಂಗಡಿ.

ಬಸೆನೆಣನ ಸುಂಟಿಗೆಯ ಹರಹಿದ
ಹಸಿಯತೊಗಲಿನ ತಳಿತಖಂಡದ
ಹಸರದುರುಗಲ ಕಾಳಿಜದ ಜಂಗಡೆಯ ಗಳಿಗೆಗಳ |
ಬಸೆಯ ಹಂವಿಯ ಸಾಲತೊರಳೆಗೆ
ಬೆಸಳಗೆಯ ಕುಱಿದಲೆಯ ಹಂತಿಯ
ಕುಸುರಿದೆಲುವಿನ ಕೋದವಿಾನಂಗಡಿಯಲೈತಂದ ‖ ೮

ಬರಬರಲು ದೂರದಲಿ ವಿಪ್ರನ
ಬರವ ಕಂಡಿದಿರಾಗಿ ಬಂದುಪ
ಚರಿಸಿದನು ಬಂದೈ ಪತಿವ್ರತೆಯುನ್ನ ದೂಱಿದಳೆ |

---

1 ಭೂಸುರಗೆ, ಚ.

ಧರಣಿಯುಮರೋತ್ತಮರಿಗಿದು ಸಂ
ಚರಣಯೋಗ್ಯಸ್ಥಾನವಲ್ಲಾ
ದರಿಸುವರೆ ಬಾ ಯೆನುತ ತನ್ನಾಲಯಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ‖ ೯

ಆತನು ತನ್ನ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಬಳಗೆ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ನಡುಗುವ
ತಲೆಯು ತೆರಳಿದವೃಯ್ಯ ಬೆಳುಪಿನ
ತಲೆನವಿರ ತಗ್ಗಿದಶರೀರದ ನೆಗ್ಗಿದವಯವದ ।
ತಳಿತನರೆಗಳ ತಾರಿದಾನನ
ದಿಟಿದಹುಬ್ಬಿನ ಹುದಿದಕಂಗಳ
ಚಲಿತವದನದ ವೃದ್ಧರನು ತೋರಿದನು ಮುನಿಸುತಗೆ ‖ ೧೦

ಇವರು ಮಾತಾಪಿತೃಗಳೆನ್ನಯ
ಯುವತಿ ಯಿವಳಿವನೆನ್ನ ಮಗನಿಂ
ದಿವರ ರಕ್ಷೆಗೆ ಬೇಂಟೆಯಾಡುವೆನಡವಿಯುಡವಿಯಲಿ ।
ಕವಲುಗೋಲಲಿ ಮೃಗಗಣವ ಕೊಂ
ದವನು ತಹೆನಂಗಡಿಯಲವ ಮಾ
ರುವೆನು ಲಾಭವನಲ್ಲಿ ಮಾಡೆನು ವಿಪ್ರ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೧೧

ದೊರಕಿದನಿತಾದ್ರವ್ಯದಲಿ ವಿ
ಸ್ತರಿಸುವೆನು ಸಕುಟುಂಬವಿದನಾ
ಹೊರೆವೆನಾರ್ಜಿಸುವೆನು ಕುಟುಂಬಕೆ ತಕ್ಕನಿತುಧನವ ।
ನಿರುತವಿದು ಮಾತಾಪಿತರಪರಿ
ಚರಿಯದಲಿ ರಾಗಾದಿದೋಷಾ
ಚರಣವದು ಮನವಚನಕಾಯದಲಿಲ್ಲ ತನಗೆಂದ ‖ ೧೨

ಭೂತಹಿಂಸೆಯಿದಲ್ಲ ತನಗಿದು
ಮಾತೃಪಿತೃರಕ್ಷಾರ್ಥವೆಮ್ಮಯ
ಜಾತಿಧರ್ಮವು ಮಾಂಸವಿಕ್ರಯಮೃಗವಧಾದಿಗಳು ।

ಜಾತಿಧರ್ಮತ್ಯಾಗಕರ್ಮ ವಿ
ಜಾತಿಧರ್ಮಗ್ರಹಣವೆ ವಿ
ಖ್ಯಾತಕುಂಭೀಪಾಕಸಾಧನ ವಿಪ್ರ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೧೩

ವಿತಥಭಾಷಿತವನ್ಯವಿತ್ತಾ
ಹೃತಿ ಪರವ್ಯಾಪಾದವಾತ್ಮ
ಸ್ತುತಿ ಪರಸ್ತ್ರೀವ್ಯಸನನತ್ಯಾಚಾರ ಬಕವೃತ್ತಿ ।
ಕೃತವಿನಾಶನ ಡಂಭ ಹಿಂಸಾ
ರತಿ ನಿಜಾನ್ವಯಧರ್ಮ ಕರ್ಮ
ಚ್ಯುತಿಗಳಿವು ದೋಷಾಂಕುರಂಗಳು ವಿಪ್ರ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೧೪

ಸಾಂಗವೇದಾಧ್ಯಯನ ಸಜ್ಜನ
ಸಂಗ ಶಾಸ್ತ್ರಶ್ರವಣ ತೃಷ್ಣಾ
ಭಂಗಯಜನವು ದಾನಮೌನವ್ರತ ಸದಾಚಾರ ।
ಮಾಂಗಲಿಕಕರ್ಮಾಭಿಯೋಗ ಕು
ಲಾಂಗನಾರತಿಪಾತ್ರಚಿಂತೆ ಪ
ರಾಂಗನಾವೈಮುಖ್ಯವಿವು ಸದ್ಧರ್ಮಗತಿ ಯೆಂದ ‖ ೧೫

ಧನಮದವ ಸತ್ಕುಲಮದವ ಯೌ
ವನಮದವ ವಿದ್ಯಾಮದವ ಪರಿ
ಜನಮದವ ವೈಭವಮದವ ನಾಚಾರಪಥಮದವ ।
ಮನನದಿಂ ಶ್ರವಣದಿ ಸಿಧಿಧ್ಯಾ
ಸನದಿನಿವ ನಭಕೊತ್ತಿ ವಿದ್ಯಾ
ವಿನಯಸಾಶೀಲ್ಯದಲಿ ನಡೆವುದು ವಿಪ್ರ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೧೬

ನೀವು ಜಾತಿಯಲಧಿಕತರರಿಂ
ದಾವು ಜಾತಿವಿಹೀನರಾಗಿಯೆ
ಭಾವಶುದ್ಧಿಯಲೆಸೆವಧರ್ಮಾಚಾರ ಮಾರ್ಗದಲಿ ।

ಆವದೂಣೆಯವಿಲ್ಲವೀದ್ವಿಜ
ದೇವಗುರುಪರಿಚರ್ಯದಲಿ ಸಂ
ಭಾವಿತರು ನಾವಾದೆವೆಮ್ಮಸು ನೋಡಿ ನಡೆ ಯೆಂದ ॥ ೧೭

ಈಪರಿಯಲುರುಧರ್ಮಕಥನಾ
ಳಾಪದಲಿ ಮುನಿಸುತನ ಸಂ
ದೇಹಾಸನೋದವೆ ಕಳಚಿ ಕಳುಹಿದನಾಮಹೀಸುರನ ।

ಆಗ ನಾರದಾದಿಗಳು ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು
ಹೇಳಿ ಹೊರಡುವಿಕೆ.

ಭೂಪ ಕೇಳ್ಳೈ ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮಕ
ಳಾಪದಲಿ ನಿನಗಿಲ್ಲ ಕೊಅತೆ ಕೃ
ತಾಪರಾಧರು ಕೌರವರು ನಿರ್ನಾಮರಹರೆಂದ ॥ ೧೮

ಬಾಹುಬಲ ಬಲವೆಲ್ಲ ಧರ್ಮ
ದ್ರೋಹಿಗಳಿಗೆ ಸುಧರ್ಮನಿಷ್ಠರ
ಸಾಹಸವು ಕಿಱಿದಾದೊಡೆಯು ಕೊಲುವರು ವಿರೋಧಿಗಳ ।
ಆಹರಾತ್ಮಜ ಹಸುಳೆತನದ
ವ್ಯೂಹದಲಿ ತಾರಕನನಿಕ್ಕಿದ
ಸಾಹಸದ ಜಯಸಿರಿಯು ಧರ್ಮದ ಬೆನ್ನಲಿಪುದೆಂದ ॥ ೧೯

ಎಂದು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಮುನಿ ಯಮ
ನಂದನನನಿತಿಹಾಸಕಥೆಗಳ
ಲಂದವಿಟ್ಟನು ಚಿತ್ತವನು ಖಯಖಿೋಡಿಗಳ ಕಳೆದು ।
ಕಂದು ಕನಲಿಕೆ ಯೇಕೆ ನಿಮಗೆ ಮು
ಕುಂದನೊಲವಿದೆ ಬಯಕೆ ಬೇಱೆ
ಕೆಂದು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನಾರದರಡಱಿದರು ನಭವ ॥ ೨೦

ದ್ರೌಪದಿ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯರ ಸಂವಾದ.

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳೆ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಹರಿ
ಯರಸಿ ನುಡಿದಳು ಸತ್ಯಭಾಮಾ
ಸರಸಿಜಾನನೆ ನಗೆನುಡಿಯ ಸಂಮೇಳಖೇಳದಲಿ ।
ಅರಸಿ ಕೌತುಕವೆನಗೆ ನೀನೈ
ವರಿಗೆ ಸತಿ ವಲ್ಲಭರ ಚಿತ್ತಾ
ಕರುಷಣವು ನಿನಗೆಂತು ಸೇರಿಹುದೇಕಭಾವದಲಿ ॥ ೨೧

ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿಯೊ ಮೇಣು ಶಾಬರ
ಯಂತ್ರರಕ್ಷೆಯೊ ಬಟಿಕಲೌಷಧಿ [1]
ತಂತ್ರತಿಲಕವೊ ರಮಣರಿವರೈವರ ವಶೀಕರಣ ।
ಯಂತ್ರಮಯಹೂಹೆಗಳು ನೃಪರೀ
ಯಂತ್ರಸೂತ್ರದ ಕುಣಿಕೆ ನಿನ್ನಲಿ
ಯಂತ್ರಣವೆ ಹೇಹೌ ನಿಧಾನವನೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ ॥ ೨೨

ದೇವಿ ಯೆಂದಳು ಸತ್ಯಭಾಮಾ
ದೇವಿಯರು ಮುಗ್ಧೆಯರಲಾ ತಾ
ನಾವ ಮಂತ್ರದ ತಂತ್ರ ತೊಡಕಿನ ತೋಟಿಯುಳ್ಳವಳು ।
ಭಾವಶುದ್ಧಿಯಲೈವರನು ಸಂ
ಭಾವಿಸುವೆನವರವರ ಚಿತ್ತದ
ಭಾವವಱಿದುಪಚರಿಸುವೆನು ಚತುರತೆಯ ಚಾಳಿಯಲಿ ॥ ೨೩

ಒಲವಱಿದು ಹತ್ತುವುದು ಚಿತ್ತದ
ಸಲೆಯಱಿದು ನೆಮ್ಮುವುದು ಮುರಿವಿನ
ಹೊಳವಱಿದು ಹಿಂಗುವುದು ಹೊಗುವುದು ಮನದೊಳೊಳವಱಿದು
ಸುಳಿವಱಿದು ಸೋಂಕುವುದು ತವಕಕೆ
ಬಲಿದು ಮುನಿವುದು ಸವಿಯ ಬೇಟವ
ನೆಳಸಿ ಬೆಸವುದು ಬಗೆಯಲೆಂಗಳು ನಳಿನಮುಖಿ ನಗುತ ॥ ೨೪

1 ಮೇಣ್ವರೌಷಧ, ಜ.

ರಸಿಕ ಹರಿ ಹದಿನಾರುಸಾವಿರ
ಶಶಿಮುಖಿಯರಲಿ ಬೇಟ ಜಾಣಿನ
ಲೆಸಕ ನೆಮ್ಮಿತು ಬಗೆಯ ಭಂಗವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕೃಷ್ಣನಲಿ ।
ನುಸುಳು ನೆಲೆ ಡಿಳ್ಳಾಯ [1] ಪಯ್ಸರ
ಬೆಸುಗೆ ಬಿಗುಹುಳುಕೊತ್ತು ಕಲೆಗಳ
ರಸದ ಪಸರವನರಿಯಬಾರದು ವಿಗಡವಿ [2] ಟರುಗಳ ॥ ೨೫

ನೀವು ಮುಗ್ಧೆಯರತಿವಿದಗ್ಧನು
ದೇವಕೀಸುತನೆನ್ನವರು ಧ
ರ್ಮ್ಮಾವಲಂಬರು ದಿಟ್ಟರಲ್ಲ ಮನೋಜಕೇಳಿಯಲಿ ।
ನೀವು ಸೊಬಗಿನ ನಿಧಿಗಳೈ ಶತ
ಸಾವಿರದ ಸತಿಯರಲಿ ಕೃಷ್ಣನ
ಜೀವವಿಶ್ರಮಸತಿಯರೆಂದಳು ನಗುತ ನಳಿನಾಕ್ಷಿ ॥ ೨೬

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಸತ್ಯಭಾಮಾ
ಸರಸಿಜಾನನೆ ದ್ರುಪದಸುತೆಯರು
ಸರಸಮೇಳದೊಳೊಪ್ಪಿದರು ಚತುರೋಕ್ತಿಲೀಲೆಯಲಿ ।
ಹರಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಭೀಮಪಾರ್ಥರು
ವರಮುನಿಗಳಿತಿಹಾಸಮಯಬಂ
ಧುರಕಥಾಕೇಳಿಯಲಿ ಕಳೆದರು ಹಲವುದಿವಸಗಳ ॥ ೨೭

ಹಗೆಗಳಮರಾರಿಗಳು ನಮ್ಮಯ
ನಗರಿ ಶೂನ್ಯಾಸನದಲಿರ್ದುದು
ವಿಗಡರಾಮಾದಿಗಳು ವಿಷಯಂಗಳ ವಿನೋದಿಗಳು ।
ಅಗಲಲಾರೆನು ನಿಮ್ಮ ವನದೊ
ಳಗಕೆ ಬಿಡೆಯವ ಕಾಣೆನೆಂದನು
ನಗುತ ಕರುಣಾಸಿಂಧು ಯಮನಂದನನ ಮೊಗ ನೋಡಿ ॥ ೨೮

---

1 ಡಿಳ್ಳಾಸ, ಟ. 2 ಚದುರ, ಟ.

ನುಡಿದ ಕಾಲಾವಧಿಗೆ ಜರೆ ತೆರೆ
ಯಡಸಿದುವು ಜಾಣಿನಲಿ ಸತ್ಯವ
ನಡೆಸಿದಿರಿ ಕಡೆಸಾರಿಗೆಯುಲುನ್ನತಿಯು ಕೆಡಿಸದಿರಿ ।
ಕಡುಮನದ ಕರ್ಣಾದಿಗಳು ಕೈ
ದುಡುಕಿದರೆ ಕೈಗಾಯ್ದು ಧರ್ಮದ
ತಡಿಗೆ ಜಾಱಿ ಜಯಾಧ್ವದಲಿ ಜಂಘಾಲರಹಿರೆಂದ ॥ ೨೯

ಮೆಱೆಯುಲಿಹ ಕಾಲದಲಿ ಬಲಿದೆ
ಚ್ಚಱದಿಹುದು ಬೇಕಾದರೆಮಗೆ
ಚ್ಚಱಿಸಿ ಕಾರ್ಯಸ್ಥಿತಿಯ ನಿಶ್ಚೈಸುವುದು ನಮ್ಮೊಳಗೆ ।
ಅಱಿದಿಹುದು ನೀವೆಂದು ರಾಯರಿ
ಗಱುಹಿ ಭೀಮಾದಿಗಳಿಗುಚಿತವ
ನೆಱೆ ನುಡಿದು ದ್ರೌಪದಿಯು ಮನ್ನಿಸಿ ಮರಳಿದನು ಪುರಕೆ ॥ ೩೦

ಅಱಿಸಿ ಹರಿಯಾಮ್ನಾಯತತಿ ಕು
ಕ್ಕುಱಿಸಿದುವು ಮುನಿವರ ಸಮಾಧಿಗೆ
ಕಱುಬುವವರಾವಲ್ಲಿ ಕಾಣರು ನಖದ ಕೊನೆಗಳನು ।
ಅರಸ ತಾನೇ ಹರಿಹರಿದು ತ
ನ್ನೊಱಕದವರನು ಬಿಡದೆ ಸಲಹುವ
ಕರುಣವೆಂತುಟೊ ರಾಯ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಣನ ॥ ೩೧

ಹದಿನಾರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

* ಹದಿನೇಳನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ವಿಪಿನದಲಿ ಪಾಂಚಾಲಿ ಭಕುತಿಯು
ತಪದಲಿರೆ ದೂರ್ವಾಸನುಗ್ರವ
ನಪಹರಿಸಲಸುರಾರಿ ಬಂದನು ಪಾಂಡವರ ಬಳಿಗೆ ||

ಪಾಂಡವರು ದ್ವೈತವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದುದು.

ಚಿತ್ತವಿಸು ಜನಮೇಜಯಕ್ಷಿತಿ
ಪೋತ್ತಮನೆ ನಿನ್ನವರು ಬನದಲಿ
ಹತ್ತುವರುಷವನಿಂತು ನೂಕಿದರಿರದೆ ಲೀಲೆಯಲಿ |
ಉತ್ತಮೋತ್ತಮಯಾಮುನಾನದಿ
ತೀರ್ಥಸೇವಾಶೀಲದಿದ್ದರು
ಮತ್ತೆ ಮುನಿಜನಸಹಿತ ಹರುಷದಿ ದ್ವೈತಕಾನನದಿ || ೧

ದೂರ್ವಾಸರ ಆಗಮನ.

ಆಸುಯೋಧನನೇಕಛತ್ರವಿ
ಲಾಸದುರ್ವೀರಾಜ್ಯಪದವಿ
ನ್ಯಾಸವಿಭವದ ಸುಲಭಸೌಖ್ಯವನನುಭವಿಸುತಿರಲು |
ಭೂಸುರವ್ರಜವೆರಸಿ ವರವಿ
ನ್ಯಾಸಮುನಿಜನಸಹಿತಲಾದೂ
ರ್ವಾಸಮುನಿಪತಿ ಬಂದು ಪೊಕ್ಕನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವ || ೨

---

* ಈ ಸಂಧಿ ಬಹು ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ.

ದುರ್ಯೋಧನನು ದೂರ್ವಾಸರನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆ
ಯಿಂದ ಕರೆತಂದುದು.

ಮುನಿಯು ಬರವನು ಕೇಳ್ದು ದುರ್ಯೋ
ಧನನು ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಗೌತಮ
ರಿನತನಯಗುರುಸೂನುವಿದುರಾದಿಗಳನೊಡಗೊಂಡು ||
ವಿನುತಭೂಸುರನಿವಹ ಕಾಂತಾ
ಜನದ ಕನ್ನಡಿಕಲಶವಾದ್ಯ
ಧ್ವನಿಯುಲಾಗಿದಿರ್ಗೊಂಡು ತಂದನು ಕಾಣಿಕೆಯು ನೀಡಿ || ೩

ವಂದನೆಯು ಕೈಕೊಳುತ ಗಂಗಾ
ನಂದನನ ಕೈವಿಡಿದು ಬರೆ ನೃಪ
ಮುಂದೆ ಕರ್ಣಾದಿಗಳ ಗಡಣದಿ ಹೊಕ್ಕನರಮನೆಯು |
ಬಂದನಂಗನೆಸಹಿತ ನಮಿಸಿದೊ
ಡಂಥಭೂಪನ ಹರಸಿ ಹರುಷದ
ಲಂದು ಮುನಿ ಮಂಡಿಸಿದನುನ್ನತಸಿಂಹಪೀಠದಲಿ || ೪

ದುರ್ಯೋಧನನು ದೂರ್ವಾಸರಿಗೆ ಆತಿಥ್ಯ ಮಾಡಿದುದು.

ಹೊಳೆವ ಹೊಂಗಳಶದಲಿ ತುಂಬಿದ
ಜಲದಲಾಮುನಿಪತಿಯು ಪಾದವ
ತೊಳೆದು ಮಧುಪರ್ಕಾದಿಮನ್ನಣೆಗಳನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ |
ಬಳಿಕ ಕುಶಲವ ಕೇಳ್ದು ಮುನಿಸಂ
ಕುಲವನೊಲಿದಾದರಿಸಲಿತ್ತಲ
ದೊಳಗೆ ಮಿಗೆ ಯೆಡೆಯಾಗಲಾರೋಗಣೆಗೆ ಮುನಿ ಪೊಕ್ಕ || ೫

ಷಡುರಸಾನ್ನದಲಾದರಣೆಯಿಂ
ದುಡುಗೆಯಿಂದವೆ ತುಷ್ಟಿಬಡಿಸಿದ
ಪೊಡವಿಪಾಲಕ ಮುನಿಗಳಷ್ಟಾಶೀತಿಸಾವಿರವ |

ಕಡುಸುಖದ ಸಂನ್ಯಾಸಿವೇಷದ
ವ್ಯೈಡನು ಮನದಲಿ ಕೌರವೆನ ಮೈ
ದಡವಿ ಮೆಚ್ಚಿದೆ ಮಗನೆ ಬೇಡೊಲಿದುದನು ನೀನೆಂದ ॥ ೬

ಅರಸ ಕೇಳ್ಕೈ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿಹ
ಪರುಷವನು ಕಲ್ಲೆಂದು ಟಿಕ್ಕೈಯು
ಹರಳಿನಲಿ ಹರಹಿಸುವ ಮೂಢಮನುಷ್ಯರಂದದಲಿ ।
ಕುರುಕುಲಾಗ್ರಣಿ ನುಡಿದನಿನಿಬರು
ವೆರಸಿ ಪಾಂಡವರರಸಿ ಯುಣಲೊಡ
ನಿರದೆ ಗ್ರಾಸವ ಬೇಡಿ ನೀವ್ ನಮಗಿತ್ತ ವರವೆಂದ ॥ ೭

ಭೂಪ ಕೇಳಿದು ದಿನಕೆ ನಿನ್ನಾ
ಳಾಪವನು ಕೈಗೊಂಡೆವೆನುತಾ
ತಾಪಸೋತ್ತಮನೇಱಲೆದ್ದುದು ನೃಪ ಮುನಿವ್ರಾತ ।
ತಾಪಸರು ಬಳಿವಿಡಿದು ಮಿಗೆ ಬಱ
ಕಾಪುರವ ಹೊಱವಡಲಿಭಪುರ
ಭೂಪ ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣರನು ಕಳುಹಿದನು ಮನೆಗಳಿಗೆ ॥ ೮

ಅಗಡುಮುನಿಪತಿ ಯೊಡ್ಡಿದನಲಾ
ವಿಗಡವನು ಮುನಿಯುಗ್ರದೋಷದ
ಸೆಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾಂಡವರು ಸವೆದಂತಾಗದಿರರೆನುತ ।
ದುಗುಡದಲಿ ಗಾಂಗೇಯವಿದುರಾ
ದಿಗಳು ಮನೆ ಹೊಗಲಿತ್ತ ಕೌರವ
ನಗುತ ಕರ್ಣಾದಿಗಳ ಗಡಣದಿ ಹೊಕ್ಕನರಮನೆಯ ॥ ೯

ಇತ್ತಲಾ ದೂರ್ವಾಸಮುನಿ ಯೆಂ
ಭತ್ತಯೆಂಟುಸಹಸ್ರರೊಗ್ಗಿನ
ಲುತ್ತಮರ ವನಕಾಗಿ ಬಂದನು ನಗುತ ಕೌರವನ ।

ಮತ್ತೆ ಮುನಿಗಳು ಕಂಡರೇ ದು
ರ್ವೃತ್ತಿಯನು ಶಿವ ಯೆನುತ ತಲೆದೂ
ಗುತ್ತ ಸಾಹಂಕಾರನಲಿ ಕಾಠಿನ್ಯಭಾವದಲಿ ॥ ೧೦

ದೂರ್ವಾಸರು ಪಾಂಡವರು ಇದ್ದೆಡೆಗೆ ಬಂದುದು.

ಮಱುದಿವಸ ಸತಿಯುಂಡಸಮಯವೆ
ನಱಿದು ಮುನಿಪತಿ ಬರಲು ಕಪಟದ
ನಿಱುಗೆಯನು ಬಲ್ಲನೆ ಯುಧಿಷ್ಟಿರನೆದ್ದು ಮುನಿಸಹಿತ ।
ಕಿಱಿದೆಡೆಯಲಿದಿರ್ಗೊಂಡು ಭಕ್ತಿಯ
ಹೊಱೆಯೊಳಗೆ ಕುಸಿದಂತೆ ನಡೆತಂ
ದೆಱಗಿದನು ಮುನಿಪದಕೆ ತನ್ನನುಜಾತರೊಡಗೂಡಿ ॥ ೧೧

ಆಗ ಪರಸ್ಪರ ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಕುಶಲವೇ ನಿಮಗೆನುತಲೈವರ
ನೊಸಲ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿದನು ಕರದಿಂ
ದೊಸೆದು ಧೌಮ್ಯಾದಿಗಳ ಭೂಸುರಜನವ ಮನ್ನಿಸಿದ ।
ಹೊಸಕುಶೆಯ ಪೀಠದಲಿ ಮುನಿ ಮಂ
ಡಿಸಿದನರ್ಘ್ಯಾಚಮನಪಾದ್ಯ
ಪ್ರಸರಮಧುಪರ್ಕಾದಿ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ ನೃಪ ನುಡಿದ ॥ ೧೨

ದೇಶ ಕಾನನ ವಚಲ ವಾಸವು
ಭೂಸುರವ್ರಜ ವಾತ್ಮಜನವು ಪ
ಲಾಶಪರ್ಣವೆ ಪಾತ್ರ ಭೋಜನ ಕಂದಮೂಲಫಲ ।
ಈಸರಸಿಪಾನೀಯಮಜ್ಜನ
ವಾಸವೀಗ್ರಹ ಭುವನರಾಜ್ಯವಿ
ಲಾಸವೆಮ್ಮದು ಜೀಯ ಚಿತ್ತವಿಸೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೧೩

ಧಾರುಣೀಪತಿ ಹೇಳುಬಹುದುಪ
ಚಾರವೇಕಿದು ರಾಜ್ಯಪದವಿ
ಸ್ತಾರವಾವುದು ರಾಜಋಷಿ ನಿನಗಾರು ಸರಿಯುಂಟೆ ।

ದೂರ್ವಾಸರು ಭೋಜನವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸಿದುದು.

ಸಾರೆಯಾಯಿತು ಸಮಯವೆಮ್ಮ ಕ್ಷು
ಧಾರಪಣವ್ರಣವಿವಿಧಪೀಡಾ
ಹಾರಿಯೇನು ಚಿಕಿತ್ಸೆಯೆಂದನು ಮುನಿಪ ಭೂಪತಿಗೆ ॥　೧೪

ಆವಜನ್ಮದ ಸುಕೃತ ಫಲ ಸಂ
ಭಾವಿಸಿತೊ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ದರ್ಶನ
ಕಾವ ಫಲವಿದು ಕೊಟ್ಟೆನೆಂದನು ನೃಪತಿ ಮುನಿಪತಿಗೆ ।
ಆವಿಗಡ ಮುನಿ ಬಳಿಕನುಷ್ಠಾ
ನಾವಲಂಬನಕತ್ತ ತೆರಳಲು
ಭೂವಧೂವರ ಕರೆಸಿದನು ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜೆಯ ಬೇಗ ॥　೧೫

ಆಗ ನಾನಾವಿಧಚಿಂತೆ.

ಅರಸಿ ಯಾರೋಗಿಸಿದ ಹದನನು
ಬರವಿನಲಿ ನೃಪ ತಿಳಿಯಲಂತಃ
ಕರಣ ಕಳವಳಗೊಳಲು ಸುರಿದುದು ನಯನಜಲಧಾರೆ ।
ಉರಿಹೊಡೆದ ಕೆಂದಾವರೆಯ ವೋಲ್
ಕರಕುವರಿಯಲು ಮುಖ ಕಪೋಲದಿ
ಕರವನಿಟ್ಟು ಮಹೀಶ ಶೋಕಹತ ನುಡಿದನಿಂತೆಂದು ॥　೧೬

ತುಡುಕಿ ಸುರಪನ ಸಿರಿಯ ಶರಧಿಯ
ಮಡುವಿನಲಿ ಹಾಯ್ಕಿದನು ರೋಷವ
ಹಿಡಿದೊಡೀಗಲೆ ಸುಟ್ಟು ಬೊಬ್ಬಿಡುವನು ಜಗತ್ತ್ರಯವ ।
ಮೃಡಮುನೀಶನು ತನಗೆ ಶಾಪವ
ಕೊಡಲಿ ನಾನದಕಂಜೆ ತನ್ನಯ
ನುಡಿಗನೃತಸಂದಷ್ಟವಾದರೆ ಕೆಟ್ಟೆ ತಾನೆಂದ ॥　೧೭

ಕೇಳಿ ದಿಟ ನೀವೆಮ್ಮ ನುಡಿ ಸಂ
ಭಾವಿಸದೆ ಸಂಕಲ್ಪವೇಚಿದರೆ
ಸೋಲುಪಱಿವುದು ಕೃಷ್ಣ ಪ್ಯೈದೋಱಿಂದಳಿಂದುಮುಖಿ ॥ ೨೫

ಹಿಂದೆ ನಾನಾಪಾಯದಿರುಬಿನ
ಬಂಧನವ ಬಿಡಿಸಿದೆ ಯೆಲೈ ಗೋ
ವಿಂದ ಕರುಣಾಸಿಂಧು ಮುನಿವೃಂದನತಪಾದ ।
ಇಂದು ರುದ್ರನು ತಪ್ಪ ಸಾಧಿಸಿ
ಕೊಂದರೆಮ್ಮನು ಕಾಯ್ವರಾರೆಲೆ
ಮಂದರಾದ್ರಿಧರಾಮರಾಶ್ರಿತಕಲ್ಪಕುಜ ಕೇಳು ॥ ೨೬

ಅಱಸುವೆನೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಕೇಳಿಂ
ದಱುಹುವೆನೆ ಸರ್ವಜ್ಞ ಸಾಕಿ
ನ್ನಱಿಸಿ ಮಾಡುವುದೇನು ತಾಯ್ ನೀನಾವು ಶಿಶುಗಳಲೆ ।
ಕುಱುಹು ದೋಱೈ ಕೃಷ್ಣ ಕರುಣವ
ಕಱೆದು ಕಳಯ್ಯೆ ಭಕ್ತರರ್ಥವ
ಹೊಱಿವ ಹೊಂಪುಳ್ಳದಟರಾರೆಂದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ ॥ ೨೭

ಮುನ್ನವೇ ಮುನಿದಂಬರೀಷಗೆ
ಬೆನ್ನ ತೆತ್ತನ ಹರನ ನೇತ್ರದ
ವಹ್ನಿಯೊಳಗುದ್ಧರಿಸು ಕೆಡುವರು ಪಾಂಡುನಂದನರು [1] ।
ಉನ್ನತೋನ್ನತಕೃಷ್ಣ ರಕ್ಷಿಸು
ಪನ್ನಗಾರಿಧ್ವಜನೆ ರಕ್ಷಿಪು
ದನ್ಯಗತಿಯಾರೆನುತ ಹಲುಬಿದಳಂದು ನಳಿನಾಕ್ಷಿ ॥ ೨೮

ಬಿಚಿಕ ನಿನ್ನಯ ವರಸುದರ್ಶನ
ಸುಚಿವು ದೋಱಲು ಕೋಟಿಸೂರ್ಯರ
ಬೆಳಗ ಬೀಱುತ ಹೊತ್ತಿ ಹೊಗಲುರಿ ಮೂಱುಲೋಕದಲಿ ।

1 ವಹ್ನಿಯೊಳಗುದಯಿಸಿದ ಕಂಗಿಡಿ ಸುಡಲು ಕಂಗೆಡುತ್ತ, ಚ

ಬಲುಬಿಸಿಲಲಾಯೆಂದು ಚಂದ್ರಿಕೆ
ಬೆಳಗೆನಲು ಘನರೋಷವಹ್ನಿಯು
ಕಳೆದು ಬೀರಲು ವಿಕಳ[1] ಚಂದ್ರಮನಾದ ದೂರ್ವಾಸ ॥ ೨೯

ಚಿಗಿದು ಬೆಂಬತ್ತಲರಿ ಮುನಿ ಮೂ
ಜಗವನೆಲ್ಲವ ತೊಳಲಿ ಭಕ್ತಿಯ
ಬಿಗುಹಿನಲಿ ವೈರಿಯಾರಿ ಶ್ರುತಿಶೀರ್ಷೋಕ್ತರೀತಿಯಲಿ[2] ।
ಹೊಗಚಿದರೆ ಹಿಂದೆಗೆದುದಾ ಮುನಿ
ಬೆಗಡ ಬಿಡಿಸಿತು ನೃಪನ ಕಾಯ್ದು ಜಿ
ಸುಗುಣಶೇಖರ ಕೃಷ್ಣ ಕಮಲಾಂಬಕನೆ ವೈದೋಜ್ಯಿ ॥ ೩೦

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳಖಿಳವೇದ
ಸ್ತವಕೆ ತಾನೆಡೆಗೊಡದ ಮಹಿಮಾ
ರ್ಣವನನೇಸುಭವಂಗಳಲಿ ಭಜಿಸಿದರೊ ಪಾಂಡವರು ।
ಯುವತಿಯುಕ್ಕೆಯು ಸೈರಿಸದೆ ಯಾ
ದವಶಿರೋಮಣಿ ಬಂದನಾಪಾ
ರ್ಥಿವರು ಕಂಡರು ದೂರದಲಿ ಜನನಾಥ ಕೇಳಂದ ॥ ೩೧

ಮುಗುಳುನಗೆಗಳ ಹೊಂಗುವಂಗದ
ದೃಗುಯುಗಳದಾನಂದಬಿಂದುಗ
ಳೊಗೆಯೆ ಸಂತಸವೆತ್ತು ಹರುಷಸ್ವೇದಸಂಪುಟದ ।
ಬಗೆಯ ಬೆರಸದ ಪರವಸದೊಳಾ
ನಗೆಯೊಳಡೆಗೊಂಡತುಳಜನ್ಮದ
ಮೊಗುದಪಾಂಡವರೆಱಗಿದರು ಧೌಮ್ಯಾದಿಗಳು ಸಹಿತ ॥ ೩೨

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಗಮನ,

ರಥವಿಳಿದನಸುರಾರಿ ಸುಮನೋ
ರಥವಿದಿರು ಬಪ್ಪಂತೆ ಕುಂತೀ
ಸುತರ ನಿಜಭುಜಸಾರೆ ತಕ್ಕೈಸಿದನು ಹರುಷದಲಿ ।

1 ಚಕಿತ, ಚ.　　2 ಸಾರೂಪ್ಯಮಾನದಲಿ, ಚ.

ಕ್ಷಿತಿಯುಮೆರರಾಶೀರ್ವಚನಸಂ
ಸ್ತುತಿಗೆ ತಲೆವಾಗುತ್ತ ಮಿಗೆ ದ್ರೌ
ಪತಿಯು ಹೊರೆಗೈದಿದನುಘೇ ಯೆಂದುದು ಸುರಸ್ತೋಮ ॥ ೩೩

ಜ್ಞಾನ [1] ಗೋಚರನಾಗಿ ವನಿತೆಯು
ಮಾನಸದಲಿಹ ಪರಮಹಂಸನು
ಮಾನವಾಕೃತಿಯಾಗಿ ತೋಱಿದ ಬಾಹ್ಯರಚನೆಯಲಿ ।
ಮಾನಿನಿಯು ಮೈದಡಹಿ ಚಿಂತೆಯು
ದೇನು ತಂಗಿ ಲತಾಂಗಿ ಹೇಳೌ
ಮೌನಮುದ್ರೆಯದೇನೆನಲು ಕಂದೆಱೆದಳೆಂದುಮುಱಿ ॥ ೩೪

ದ್ರೌಪದಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು
ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದುದು.

ಉಬ್ಬಿದಳು ಹರುಷದಲಿ ಗಾಢದ
ಮಬ್ಬುವರಿದುದು ಪುಳಕವಾರಿಯೊ
ಳುಬ್ಬಸವನೊಡೆಹಾಯ್ದು ನಿಂದಳು ನಯನವಾರಿಯಲಿ ।
ಸಭ್ಯತಾಲತೆ ಹೂತು ಹಸರಿಸಿ
ಹಬ್ಬಿ ಫಲವಾದಂತೆ ಕಾಯುವ
ನಿಬ್ಬರದಲೀಡಾಡಿದಳು ಹರಿಪದಪಯೋಜದಲಿ ॥ ೩೫

ಧರಣಿಯನು ಬಿಡದಳೆದು ಹೆಚ್ಚಿದ
ಚರಣವಿದು ಕಾಳಿಂಗಮರ್ದನ
ಚರಣವಿದು ಹರಳಾದಹಲ್ಯೆಯ ಶಾಪಹರಣ ವಿದು ।
ಚರಣವಿದು ಸುರನದಿಯ ಸೃಜಿಸಿದ
ಚರಣವಿದು ಶಕಟಪ್ರಭಂಜನ
ಚರಣವಿದು ಯೆನುತ ಕೊಂಡಾಡಿದಳು ಹರಿಪದವ ॥ ೩೬

---

1 ಧ್ಯಾನ, ಚ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪಾಂಡವರ ಇಷ್ಟವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದುದು.

ಗಾತಗಳಿಗೆ [1] ದು ಸಮೆಯುವೇ ಹೇ
ಚೇತಕೀಸ್ತುತಿಯಂತರಂಗದ
ಲಾತುರವಿದೇನೆನುತ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿದನು ಬಾಲಿಕೆಯ |
ಬೀತತರು ಶುಕನಿಕರಕೀವುದೆ
ಯೌತಣವೆಸಲೆ ತುಷ್ಟಿಬಡಿಸುವ
ರೀತಿಯನು ನೀ ಬಲ್ಲೆ ಯೆಂದಳು ಕಮಲಮುಖಿ ನಗುತ ‖ ೩೩

ಶೌರಿ ಕೇಳ್ಸಾಕ್ಷಾತ್ತು ಶಿವನವ
ತಾರವಹ ದೂರ್ವಾಸ ಮುನಿ ಪರಿ
ವಾರಸಹಿತೈತಂದೊಡಭ್ಯಾಗತವ ನೃಪನಿತ್ತ |
ತೀರಿತಕ್ಷಯದನ್ನವಿಂದು * ಮು
ರಾರಿ ಮುನಿಯೂಟಕ್ಕೆ ಯೇನೈ
ಪಾರಣೆಯ ಮಾಡುವನು ನಿನ್ನಯ ಮೋಣದೈವರನು * ‖ ೩೪

ನಾವು ಹಸಿದೈತಂದೊಡೀಪರಿ
ದೇವಿ ನಾನಾದೂಟ ದೊಳುವು
ದಾವುದುಚಿತವು ಹೇಳೆನಲು ನಡುನಡುಗಿ ಕೈಮುಗಿದು |
ದೇವ ನಿಮ್ಮಯ ಹಸಿವ ಕಳೆವೊಡೆ
ಭಾವಶುದ್ಧಿಯ ಭಕ್ತಿ ಬೇಙಿ
ಲ್ಲಾವು ಚಂಚಲಹೃದಯರೆಂದಳು ನಗುತ ನಳಿನಾಕ್ಷಿ ‖ ೩೫

ಮಾತುಗಳು ಸೊಗಸುವುವೆ ಕೇಳ್ ಕ್ಷು
ಧಾತುರರಿಗೆಲೆ ತಂಗಿ ತಾವು
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದೊಲಿದಿತ್ತುದೆ ಸುಧೆ ನಮಗೆ ಪಥ್ಯವಿದು |

---

1 ಪಸ್ತ್ರೋತ್ರ, ಚ.

* ....ಮು
ಹಾರುಷಿಗೆಯಾಹಾರ ನಿನ್ನಯ
ವೀರಭೈಮ್ಯನರೆಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದಳು ನಳಿನಾಕ್ಷಿ ‖, ಚ.

ನಿತಕೀಜಂಜಡವೆನಲು ಜಲ
ಜಾತಮುಖಿ ಕಂಪಿಸುತ ಕುಮುದಾ
ರಾತಿಯಿತ್ತಾ ಸ್ಥಾಲಿಯನು ತಂದಿತ್ತಳಿದೆ ಯೆನುತ ॥ ೪೦
ಕಂಡು ಕಿಂಚಿತ್ಪಾಕಶೇಷವೆ
ಪುಂಡರೀಕಾಂಬಕನದನು ಕೈ
ಕೊಂಡು ತಾನದನುಂಡು ತಲೆದೂಗಿದನು ತೇಗಿದನು ।
ಭಾಂಡ ತುಂಬಿತು ಮತ್ತೆ ನಲಿಯುತ
ಚಂಡಹೃದಯನ ನುಡಿಯ ವಿಷವನು
ಖಂಡಿಸಿದೆಲಾ ಯೆನುತ ಕೊಂಡಾಡಿದನು ಕೋಮಲೆಯ ॥ ೪೧

ಆಗ ದೂರ್ವಾಸರು ಕೃಷ್ಣಾಗಮನವನ್ನು ತಿಳಿದುದು.

ಅರಸ ಕೇಳೀಚೆಯಲಿ ಮುದದು
ಬ್ಬರದ ತನುವಿನ ತಳಿತರೋಮೋ
ತ್ಕರದ ಹೃಷ್ಟಿಯ ಬಳ್ಳಿದೇಗಿನ ಹಿಗ್ಗುವೆಳ್ಳಗಳ ।
ಕೊರಳಿಗಡಚಿದ ಹೊಟ್ಟೆಗಳ ಋಷಿ
ವರರು ಸಹದೂರ್ವಾಸಮುನಿಯಾ
ಸರಸಿಜಾಕ್ಷನ ಬರವ ಕಂಡನು ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ॥ ೪೨
ಬಂದನೇ ಗೋವಿಂದ ಭಕ್ತರ
ಬಂಧುವೇ ಈತನೊಳುಮನಸಿಗೆ
ಬಂದಮನುಜರ ಸೆಣಸ ಮಾಡುವರಾರು ಭುವನದಲಿ ।
ಎಂದೆನುತ ದೂರ್ವಾಸಮುನಿಪತಿ
ಬಂದು ಕಂಡನು ಕೃಷ್ಣರಾಯನ
ನಂದು ಕುಂತೀಸುತನ ರಾಯನ ಪರ್ಣಶಾಲೆಯಲಿ ॥ ೪೩

ಆಗ ಕೃಷ್ಣದೂರ್ವಾಸರ ಪ್ರೇಮಾಲಿಂಗನ ಸಂವಾದಗಳು.

ಕಾಣುತಿದಿರೆದ್ದಸುರಮರ್ದನ
ಕಾಣಿಕೆಯನಿತ್ತೆರಗಿ ಹೋ ಹೋ
ಸ್ಥಾಣುವಿನ ಬರವೆತ್ತಲಿಂದಾಯ್ತೆಂದು ಕೈಮುಗಿಯೆ ।

ಮಾಣು ಮೋಹವ ನಾವು ಮಾನವ
ರಾಣೆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನುಡಿ ಯಿದು
ಜಾಣ ನೀನಹೆ ಯೆನುತ ಹಾಯ್ದಪ್ಪಿದನು ಮುನಿ ಹರಿಯು ‖ ೪೪

ಯತಿಗಳೃತರೆ ಗಾರುಹಸ್ತ್ಯ
ವ್ರತಿಯು ವಂದಿಸಬೇಹುದಾಪ
ದ್ಧತಿಯು ತೋಱುವ ಪಥವಿದೈ ಸಲೆ ನೀನು ವಂದಿಪ್ಪುದು ।
ಅತಿಸಹಜವೈ ಕೃಷ್ಣ ಕುಳ್ಳಿರು
ಶ್ರುತಿಶಿರೋಮಣಿ ಕುಳ್ಳಿರೈ ವ್ಯಾ
ಹೃತಗೃಹಸ್ಥನೆ ಕುಳ್ಳಿರೆನುತವೆ ಮುನಿಪ ಮನ್ನಿಸಿದ ‖ ೪೫

ಮುನಿಪನಿರ್ದನು ಕುಶೆಯ ಪೀಠದಿ
ದನುಜಹರ ಕೆಲಕಡೆಯುಲಾ
ತನ ಕೆಲದಲೈದರು ಬೞಿಕ ಬುಧಜನರವರ ಮಧ್ಯದಲಿ ।
ತನತನಗೆ ದೂರ್ವಾಸನಾಜ್ಞೆಯೊ
ಳನಿತು ಅಷ್ಟಾಶೀತಿಸಾವಿರ
ಮುನಿಗಳಿರಲಂದಬಲೆ ಬಂದಳು ಹರುಷಭಾವದಲಿ ‖ ೪೬

ತುಂಬಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದಖಿಳಮುನಿನಿಕು
ರುಂಬ ಸಭೆಯೊಳಗಿರ್ದ ಮುನಿಪಂ
ಗಂಬುಜಾನನೆ ನಮಿಸೆ ಹರಸಿದನೈದೆಯಾಗೆನುತ ।
ಹಂಬಲಿಸುತಿಹ ನಿಗಮಶಾಸ್ತ್ರಾಗ
ಳಿಂಬುಗೊಡದಿಹ ಗಾಢದೈವವು
ಬೆಂಬಳಿಯಲಿರಲರಿದದಾವುದಸಾಧ್ಯವೇನೆಂದ ‖ ೪೭

ವೈವಶವ ಮಾಡಿದರಲ್ಲೈ ಬಲು
ದೈವವನು ಕುರುಕುಲದ ಬೇಱನು
ಕೊಯ್ವನೀಹರಿ ಬಳಿಸಲಿಸಿ ಭೀಮಾರ್ಜುನಾಸ್ತ್ರದಲಿ ।

* ಕಾವೆ ನಿಮ್ಮನು ಬಳಿಕ ಕಡೆಯಲಿ
ಭಾವಧುವ ಸೇರಿಸುವೆ ಕೊಡುವೆನು
ಕೈವಲವನಂಜಿ ಕೈವಿಡಿದು ಕಲ್ಪಿತಸಿದ್ಧವಹುದೆಂದ * ॥ ೪೮

ಧರ್ಮರಾಯರು ದೂರ್ವಾಸರನ್ನು ಭೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಕರೆದುದು.

ಎಲೆ ಮುನೀಶ್ವರ ನಿಮ್ಮ ನುಡಿಯು
ಸ್ಖಲಿತವಿದು ಯಿಹಪರದ ಗತಿ ನಿ
ರ್ಮಲವು ಕೃಷ್ಣನ ಕೂರ್ಮೆಯಿರಲರಿದಾವುದೆರಡಲಿ ।
ನಳಿನಸಖನಪರಾಂಬುರಾಶಿಯು
ನಿಲುಕುತೈದನೆ ಹಸಿದುದೀಮುನಿ
ಬಳಗವಾರೋಗಣೆಗೆ ಚಿತ್ತವಿಸೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೪೯

ಆಗ ತೃಪ್ತರಾಗಿ ದೂರ್ವಾಸರು ಆಡಿದಮಾತುಗಳು.

ಬೇರು ನೀರುಂಡಾಗ ದಣಿಯದೆ
ಭೂರುಹದ ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಗ
ಳೋರಣಿಯು ನಿಜದೇಹವಂಗೋಪಾಂಗವೆಂದೆಂಬ ।
ಶ್ರೀರಮಣಸಂತುಷ್ಟನಾದರೆ
ಬೇರೆ ಭೋಜನ ನಮಗೆ ಬೇಹುದೆ
ಭೂರಮಣ ಹೇಳೆಂದು ನಗುತಿಂತೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೫೦

ಮೃಷ್ಟಭೋಜನದಿಂದ ನಾವ್ ಸಂ
ತುಷ್ಟರಾವೊಲಿದುದನು ಬೇಡೈ
ದುಷ್ಟಕೌರವ ನಮ್ಮ ಕಳುಹಿದ ಧೂರ್ತವಿದ್ಯೆಯಲಿ ।
ಕಷ್ಟಕೈಗೂಡಿದರೆ ಮಿಗೆ ವ್ರತ
ಗೆಟ್ಟರೇ ಪಾಂಡವರು ಹರಿಪದ
ನಿಷ್ಠರನು ನಿಲುಕುವರೆ ದುರ್ಜನರೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೫೧

---

* ಕಾವನೈ ನಿಮ್ಮೈವರನು ಕೈ
ಗಾವನೇ ವರರಾಜ್ಯಲಕುಮಿಯು
ಕೈವಿಡಿವ ಸಂಕಲ್ಪಸಿದ್ಧಿಪುದೆಂದನಾಮುನಿಪ, ॥ ಚ.

ಎಂದು ಹರಿಯನು ಹೊಗಳಿ ನಾನಾ
ಚಂದದಲಿ ಪಾಂಡವರ ತಿಳುಹಿ ಮು
ನೀಂದ್ರ ತನ್ನಾಶ್ರಮಕೆ ಸರಿದನು ತಾಪಸರು ಸಹಿತ ।
* ಅಂದು ಕುಂತೀಸುತರನತಿಕೃಪೆ
ಯಿಂದ ಮನ್ನಿಸಿ ವೀರನಾರಣ
ನಂದು ಬಿಜಯಂಗೈದ ಸಂದಾದ್ವಾರಕಾಪುರಿಗೆ * ॥ ೫೦

ಹದಿನೇಳನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹ ದಿ ನೆಂ ಟ ನೆ ಯ ಸಂ ಧಿ .

ಸೂಚನೆ.

ರಾಯ ಕುರುಪತಿವಿದುರಗುರುಗಾಂ
ಗೇಯಕೃಪರಲ್ಲಿನಲು ಪಾಂಡವ
ರಾಯವಿಪಿನಕೆ ಘೋಷಯಾತ್ರೆಯ ನೆವದಲೈತಂದ ॥

ಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೊರಡಲು ಪಾಂಡವರ ಚಿಂತೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ನಿಜನಗರಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲ ಬಿಜಯಂಗೈದನಿತ್ತಲು ಪಾಂಡುನಂದನರು ।
ಮೇಲುದುಗುಡದ ಮುಖದ ಚಿಂತೆಯ
ಜಾಳಿಗೆಯ ಜಡಮನದಲಿದ್ದರು
ಸೂಳುಸುಯ್ಲಿನ ಹೊಯ್ಲ ನಾಸಾಪುಟದ ಬೆರಳಿನಲಿ ॥ ೧

---

* ಅಂದು ಕುಂತೀನಂದನರಿಗಾ
ನಂದಸುಖವನು ಕರೆದು ದೇವವು
ಕುಂದ ಬಿಜಯಂಗೈದು ಹೊಕ್ಕನು ನೋರಕಾಪುರಿಯ, ಚ.

ಸೂಱೆಯೋದುದು ರಾಜ್ಯಸಿರಿ ಮು
ಮ್ಮಾೞುವೋದುದು ಲಜ್ಜೆ ಬೆಟ್ಟವ
ಸೇಱಿ ಕಾನನಕಿೞಿದು ವನದಿಂದಡಱಿ ಗಿರಿಕುಲವ ।
ತಾೞುಂಥಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಯ್ವ ಸುಖ ಮನ
ದೇೞು ಮಸಗಿ ಮುರಾರಿ ಕೃಪೆಯುನು
ತ್ರೋಱಿ ಯಡಗಿದನಕಟವಿಧಿಯೆಂದಬಿಲಿದನು ಭೂಪ ॥ ೧

ಎಹಗೆ ಸ್ಮರಿಸಿ ನಿಂದರೋ ವ್ರಜ
ಮಹಿಳೆಯರು ಕೃಷ್ಣಾಂಘ್ರಿವಿರಹದ
ದಹನತಾಪಸ್ತಂಭಕೌಷಧದಾನಶೌಂಡರಿಗೆ ।
ಅಹಹ ಕೊಡುವೆನು ತನ್ನನೆನುತು
ಮ್ಮಹದ ಮೊನೆಮುೞಿದವನಿಪತಿ ನಿ
ಸ್ಪೃಹೆಯುಳಿರ್ದನು ರಾಜಕಾರ್ಯವಿಹಾರಲೀಲೆಯಲಿ ॥ ೨

ಕಾಮ್ಯಕವನದಿಂದ ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ಪಾಂಡವರ
ವರ್ತಮಾನ ಕೇಳಿದುದು.

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳ ಹಸ್ತಿನಾಪುರ
ವರಕೆ ಕಾಮ್ಯಕವನದಿ ಬಂದನು
ಧರಣಿಸುರನೈತಂದು ಕರ್ಣಾದಿಗಳ ಭವನದಲಿ ।
ಇರಲಿರಲು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಭೂಪತಿ
ಕರೆಸಿ ಬೆಸಗೊಂಡನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ನಿರವನಟವೀತಟಪರಿಭ್ರಮಭೂರಿಭೂಷಣನ ॥ ೪

ವಿವಿಧವನಪರ್ಯಟನದಾಯಾ
ಸವನು ತತ್ಪರಿಸರದ ಕಂಟಕ
ನಿವಹವನು ದಾನವರ ದಕ್ಕಡತನದ ಧಟ್ಟಣೆಯು ।

1 ಪರಿಭ್ರಮಣೈಕಭೀಷಣನ, ಚ.

ಅವಚಿದಾಪತ್ತಿನ ಮನಃಖೇ
ದವನು ಖೋಡಿಯು ಖತಿಯು ಲಜ್ಜಾ
ವಿವರಣವನರುಹಿದನು ದ್ವಿಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಭೂಪತಿಗೆ ॥ ೫

ಅದರಿಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಾಯನ ಚಿಂತೆ.

ಈ ವಿಧಿಯೆ ಪಾಂಡವರಿಗಕಟಾ
ಸಾವು ಬಾರದು ತನಗೆ ತಾ ಮು
ನ್ನಾವ ನೋಹಿಯನಟಿದೆನೋ ಶಿವ ಭವಸಹಸ್ರದಲಿ ।
ಈ ವಿಲಾಸವನೀವಿಭವಸಂ
ಭಾವನೆಯನೀಪದವನೀಪು
ತ್ರಾವಳಿಯ ಸುಡಲೆನುತ ಮಿಗೆ ಮುಱುಗಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ॥ ೬

ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮನ
ದಿರವ ಭೀಮನ ಖತಿಯ ಪಾರ್ಥನ
ಪರಿಯ ನಕುಲನ ನಿಲವನಾ ಸಹದೇವನಾಯತವ ।
ತರಳೆಯುಬ್ಬೆಯನಾ ಪುರೋಹಿತ
ವರನ ಖೇದವನಾಮುನೀಂದ್ರರ
ಪರಗತಿಯನಡಿಗಡಿಗೆ ಕೇಳುತ ಮುಱುಗಿದನು ನೃಪತಿ ॥ ೭

ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಕರ್ಣಾದಿಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತು
ರಾಯನ ಉತ್ತರ.

ಅಳಲುಮೀ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಭೂಪನ
ಕಳಕಳವನುಱೆ ಕೇಳಿ ಹರುಷದೊ [1]
ಳುಲಿದು ತಂಬುಲ ಸೂಸೆ ನಕ್ಕರು ಹೊಯ್ದು ಕರತಳವ ।
ಖಳಶಿರೋಮಣಿಗಳು ಮಹೀಶನ
ನಿಳಯಕೈತಂದರು ವಿಲೋಚನ
ಜಲವ ಸೆಱಗಿನೊಳೊಱಸಿ ನುಡಿದರು ಖೇದವೇಕೆಂದು ॥ ೮

1 ಕಳವ ಕೇಳುತ ಕರ್ಣ ಶಕುನಿಗ, ಚ.

ಖೇದವೇಕೆಂದೇಸು ಮಕ್ಕಳು
ಬೀದಿಗರುವಾದರು ವನಾಂತದ
ಲಾದಚಿತ್ತವ್ಯಥೆಯ ಕೇಳಲು ಬೆಂದುದೆನ್ನೊಡಲು।
ಆದಿವಾಕರನಂತೆ ನಿಚ್ಚಲು
ಕಾದುದುದಯಾಸ್ತಮಯದಲಿ ದನು
ಜಾದಿಖಳರೊಡನಡವಿಗೋಟಲೆ ಯೆಂದು ಬಿಸುಸುಯ್ದ॥ ೯

ಅದಕ್ಕೆ ಶಕುನಿಯ ಸಮಾಧಾನ.

ಈಕುಮಾರಕರಲ್ಲಲೇ ಕುಂ
ತೀಕುಮಾರರು ನವೆವುತಿದ್ದರೆ
ಸಾಕು ಸಾಕಳಲೇಕೆ ಸತ್ವಾಧಿಕರು ಸಜ್ಜನರು।
ಈಕುರುಕ್ಷಿತಿಪತಿಯಲನ್ಯಾ
ಯ್ಯೆಕಲವವುಂಟೇ ವಿಚಾರಿಸಿ
ಶೋಕವನು ಬಿಡಿ ಬಯಲಡೊಂಬೇಕೆಂದನಾಶಕುನಿ॥ ೧೦

ವಿಷಯಲಂಪಟರಕ್ಷಲೀಲಾ
ವ್ಯಸನಕೋಸುಗವೊತ್ತೆ ಯಿಟ್ಟರು
ವಸುಮತಿಯಲನ್ಯಾಯವುಂಟೇ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಲಿ।
ಉಸುರಲಮ್ಮದೆ ಸತ್ಯವನು ಪಾ
ಲಿಸಲು ಹೊಕ್ಕರರಣ್ಯವನು ತ
ದ್ವ್ಯಸನಫಲಭೋಗಿಗಳಗಟಲುವಿರೇಕೆ ನೀವೆಂದ॥ ೧೧

ಅವರು ಕುಹಕೋಪಾಯದಲಿ ಕೌ
ರವರ ಕೆಡಿಸದೆ ಮಾಣರರ್ಜುನ
ಪವನಜರ ಭಾಷೆಗಳ ಮಱೆದಿರೆ ಜೂಜುಸಭೆಯೊಳಗೆ।
ಅವರು ಸುಜನರು ನಿಮ್ಮವರು ಖಳ
ರವರು ಸದಮಲಸಾಧುಗಳು ಕೌ
ರವರಸಾಧುಗಳೆಂದು ತೋಱಿತೆ ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತದಲಿ॥ ೧೨

ಗಳಹನನಿಲಜ ಗಾಢಗರ್ವದ
ಹುಳುಕನರ್ಜುನನವರ ದೇಹದ
ನೆಳಲು ಮಾದ್ರೀಸುತರು ಮಕ್ಕಳು ವಿಪುಳಸಾಹಸರು ।
ಅಳಲಬಹುದರಸಂಗೆ ಘಳಿಗೆಗೆ
ತಿಳಿವೆನವದಿರ ಸಂಗದಲಿ ಮನ
ಮುಳಿವನೆರಡಿಟ್ಟಹನು ಧರ್ಮಜನೆಂದನಾಶಕುನಿ ॥ ೧೩

ಅವರ ವನವಾಸದ ದಿನಂಗಳು
ನವಗೆ ಸುದಿನ ಸುಖಾನುಭವವವ
ರವಧಿ ತುಂಬಿದ ಬಳಿಕ ನೋಡಾ ಸಾಧುಗಳ ಪರಿಯು ।
ನಿವಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನ ಸಾಮ್ರಾ
ಜ್ಯವ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವರ್ತಿಯಲಿ ಪಾಂ
ಡವರ ಹಂಬಲ ಬಿಡುವುದುಚಿತವಿದೆಂದನಾಶಕುನಿ [1] ॥ ೧೪

ಬೇವು ತಾ ಪರಿಪಕ್ವವಾದರೆ
ಹಾವು ಮೆಕ್ಕೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಗಡ ಧ
ರ್ಮಾವಮಾನದ ಕವಿಗೆ ಕಾಮಾದಿಗಳ ನೆರವಿ ಗಡ ।
ಆವಿಡಂಬದ ಶಕುನಿಕರ್ಣರು
ಜೀವಸಖರೈ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ದು
ರ್ಭಾವಭೀಕರಹೃದಯ ನುಡಿದನು ಕರ್ಣನರಸಂಗೆ ॥ ೧೫

ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕರ್ಣನು ಅನುಮೋದಿಸಿದುದು.

ಆಹ ಶಕುನಿಯ ಮಾತಿನಲಿ ಸಂ
ದೇಹವೇ ಪಾಂಡವರು ಬಂಧು
ದ್ರೋಹಿಗಳು ತಮ್ಮವಧಿ ತುಂಬಲು ಕೇಡತಹರೆಂಬ ।
ಊಹದನು ತಪ್ಪುವುದೆ ನೀವತಿ
ಮೋಹದಲಿ ಬಿಡೆ ಬಿಸಿದು ಬಿದ್ದರೆ
ಕಾಹುರರು ಕುರುಪತಿಯು [2] ಕೆಡಿಸುವರೆಂದನಾಕರ್ಣ ॥ ೧೬

1 ಮುಳಿವುದುಚಿತವು ಕರ್ಣ ಹೇಳೆಂದ, ಚ. 2 ಕೌರವರ, ಚ,

ಈಸುಖದ ಸುಗ್ಗಿಯಲಿ ನಿನ್ನವ
ರೇಸು ಹೆಚ್ಚುಗೆಯಾಗಿ ಬದುಕಿದ
ರೈಸುವನು ನೆಚ್ಚಿ ನೋಡಿ ಹಿಗ್ಗದೆ ಪಾಂಡುನಂದನರು |
ಘಾಸಿಯಾದರು ಘಟ್ಟಬೆಟ್ಟದ
ಪೈಸರದಳಿಂದಬಲಿ ಮಱುಗುತ
ಸೂಸಿದ್ಯೆ ಸಾಹಿತ್ಯಭಾಷೆಯನೆಂದನಾಕರ್ಣ || ೧೭

ಸೊಗಸು ತಳಿತುದು ತರಳಮನ ತಳ
ಮಗುಚಿದಂತಾಯ್ತುವರೆಲವು ಕಾ
ಡಿಗೆಯು ಕೆಸಱೊಳಗ್ಗದ ನೀಲದ ಸರಿಗೆ ಸರಿಯಾಯ್ತು |
ಮುಗುಳುಗಂಗಳ ಬಾಷ್ಪಬಿಂದುವೆ
ನುಗುರಕೊನೆಯಲಿ ಮಿಡಿದು ಕರ್ಣನ
ಹೊಗಟ್ಟಿದನು ಬಚ್ಚಿಕೇನು ಸಿಂಗಿಯಲುಂಟೆ ಸವಿಯೆಂದ || ೧೮

ಹೋಗಲಾಪಾಂಡವರ ಚಿಂತೆಯು
ನೀಗಿದೆವು ನೀವಿನ್ನು ನೆನೆವು
ದ್ಯೋಗವೇನನೆ ನಗುತ ನುಡಿದರು ಕರ್ಣಶಕುನಿಗಳು |

ಘೋಷಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯ.

ಈಗಳೀವಿಭವದ ವಿಲಾಸದ
ಭೋಗದಗ್ಗಳಿಕೆಗಳ ಭುಜದ
ಪೋಗಮವನವರಿದ್ದ ಬನದಲಿ ತೋಱಬೇಕೆಂದ || ೧೯

ನಾಡೊಳಗೆ ತುಱುಹಟ್ಟಿಯಲಿ ಹೊಲ
ನಾಡಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಗೋಕದಂಬವ
ನೋಡುವುದು ನೆವ ಕುರುಪತಿಯು ಗಾಢದ ಸಗಾಢಿಕೆಯು |
ನೋಡಿ ನಸಿಯಲಿ ಪಾಂಡುಸುತರವ
ರಾಡುಗಾಡಿನ ಹೊಲನ ಹೊರೆಯಲಿ
ಕೂಡೆ ತನುಪರಿವಳದಲರಮನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದ [1] || ೨೦

1 ಯುಂಗನಾನಿವಹ, ಚ.

ವನದ ಚಿಮ್ಮಂಡೆಗಳ ಘೋರ
ಧ್ವನಿಗಳಲಿ ಕಿವಿ ಮೃಗಕುಲದ ಸೊಗ
ಡಿನಲಿ ನಾಸಿಕ ರೌದ್ರಭೂತಾಲೋಕನದಿ ನಯನ |
ಜನಪರುಚಿ ಬೆದಱುವರು ನಿನ್ನರ
ಮನೆಯ ಸತಿಯರ ನೇವುರದ ನು
ಣ್ದನಿಗಳಲಿ ತನುಗಂಧದಲಿ ರೂಪಿನಲಿ ಸೊಗಸಿನಲಿ || ೨೧

ಅದಕ್ಕೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಅಸಮ್ಮತಿ.

ಸಿರಿಗೆ ಸಫಲತೆಯಹುದು ನಾನಿದ
ನಱಿಯೆ ನೀವವರಿದ್ದ ವಿಪಿನಾಂ
ತರಕೆ ಗಮಿಸುವುದುಚಿತವೇ ಮನಮುನಿಸು ನಿಜ ಬಲಿದು |
ಕೆರಳಿದರೆ ಕಾಳಹುದು ಭೀಮನ
ದುರುಳುತನವೀಕೌರವೇಂದ್ರನ
ಹುರುಡು ಹುರಿಯೇಱುವುದು ಮತವಲ್ಲೆಂದನಂಧನೃಪ || ೨೨

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಸಮ್ಮತಿಪಡಿಸಿದುದು.

ಹೂಣಿಯೇಕ [1] ವರೊಡನೆ ಸೆಣಸಿನ
ಸಾಣೆಯಿಕ್ಕುವ ಮಸೆವ ಕದನವ
ಕಾಣೆವೆಮ್ಮಱಿಕೆಯಲಿ ಸಲುಗೆಯ ಸಾಧುಸಾಮದಲಿ |
ರಾಣಿಯರ ರಹಿಯಿಂದ ರಂಜಿಸಿ
ಜಾಣಿನಲಿ ಬಹೆವರಸ ನಿಮ್ಮಡಿ
ಯಾಣೆ ಯೆಂದೊಡಬಡಿಸಿದರು ನೃಪ ಕರ್ಣಶಕುನಿಗಳು || ೨೩

ಇದು ಉಚಿತವಲ್ಲೆಂದು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ಹೇಳಿದುದು.

ಪರಿಮಿತದಲೀವಾರ್ತೆನೆಗಳದು
ದರಮನೆಯಲಿದನೆಲ್ಲ ಕೇಳ್ದರು
ಗುರುವಿದುರಗಾಂಗೇಯಕೃಪರಚಲಿದರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ |

1 ಹೊಗೆವನ, ಚ.

ಕರೆಸಿ ನುಡಿದರು ಕರ್ಣಸೌಬಲ
ಕುರುಪತಿಗಳಿಗೆ ಘೋಷಯಾತ್ರಾ
ಭರವನಱಿದೆವು ಹೋಹುದನುಚಿತವೆಂದರನಿಬರಿಗೆ ॥ ೨೪

ಅವಗಡೆಯನಾಭೀಮ ನೀವೆಂ
ಬವರು ನಿಸ್ಸೀಮರು ಚತುರ್ಬಲ
ನಿವಹ ಸಿಲ್ಲದು ತುಡುಕುವುದು ತುಱಿವುದು ತಪೋವನವ ।
ವಿವಿಧಋಷಿಗಳನೇಡಿಸುವರೀ
ಯುವತಿಯರು ಕೈಕಾಲುಮುಟ್ಟಿನ
ಬವರ ಗಂಟಿಕ್ಕುವುದು ಲೇಸಲ್ಲೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ ॥ ೨೫

ಸಾಱಿದೆವು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಬಾರೆವು
ದೂಱಿಲಾಗದು ನಮ್ಮ ನಿನಿಬರ
ಮೀಱಿದರೆ ರಣಭಂಗ ತಪ್ಪದು ಹೋಗಿ ನೀವೆನಲು [1] ।
ದೂಱ ತಾರೆವು ನಿಮಗೆ ನಾವ್ ಕೈ
ಮೀಱಿ ನಡೆಯವು ಕಾರ್ಯಗತಿಯಲಿ
ಜಾಱಿ ಝುಡಿತೆಯ ಮಾಡೆವೆಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯ ॥ ೨೬

ಆದರೇಳಿ [2] ಶುಭಾಶುಭದ ಫಲ
ಬೀದಿವರಿಸುವುದೈಸಲೇ ನಿಮ
ಗೀದುರಾಗ್ರಹವೇಕೆ ಕಾಂಬಿರಿ ಫಲವನಗ್ರದಲಿ ।

ಯಾರ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳದೆ ಘೋಷಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಡುವಿಕೆ.

ಆದುದಾಗಲಿ ಹೋಗಿ ಯೆನೆ ದು
ರ್ಭೇದಗರ್ವಗ್ರಂಥಿಕಲುಷವಿ
ನೋದಶೀಲರು ಭುಜವ ಹೊಯ್ದರು ನೋಡಬಹುದೆನುತ ॥ ೨೭

---

1 ಹೋಗಬೇಡೆನಲು, ಚ. 2 ಇಲ್ಲಿ, ಚ.

ಘೋಷಯಾತ್ರಾವರ್ಣನ.

ಊರೊಳಗೆ [1] ಸಾಱಿದರು ಕೊಟ್ಟರು
ವಾರಕವನಬಲಾಜನಕೆ ಭಂ
ಡಾರ ಸವೆದುದು ಗಣಿಕೆಯರಿಗಾಭರಣದಾನದಲಿ ।
ಸಾರಪರಿಮಳವಸ್ತುಗಳ ಬಲು
ಭಾರಣೆಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳೊಟ್ಟಿತು
ತೇರುಗಳ ಮೇಲೊದಗಿತಕ್ಷೋಹಿಣಿಯ ನಾರಿಯರು ॥ ೧೮

ಬಿಗಿದಬೀಯಗಬದ್ಧರದಭಂ
ಡಿಗಳು ರಾಣಿಯ ವಾಸದಂದಣ
ತೆಗೆದುವೊಱಲುವೆ ಕಂಚುಕಿಗಳುಗ್ಗಡದ ರಭಸದಲಿ ।
ಗಗನ ವೆಡಗಿತು ಪಲ್ಲವದ ಸ
ತ್ತಿಗೆಯ ಸಾಲಿನಲಿ ಝಲ್ಲರಿಯ ಝೂ
ಡಿಗಳಲಾಡುವ ಚಮರಸೀಗುರಿಗಳ ಪತಾಕೆಯಲಿ ॥ ೧೯

ಸವಡಿಯಾನೆಯ ಮೇಲೆ ಗಣಿಕಾ
ನಿವಹ ದಂಡಿಗೆಗಳಲಿ ಕೆಲವರು
ಯುವತಿಯರು ಕೆಲರಶ್ವಚಯದಲಿ ರಥನಿಕಾಯದಲಿ ।
ಯುವತಿಮಯವೋ ಸೃಷ್ಟಿ ಗಣಿಕಾ
ಯುವತಿಯರ ನೆಲನೀದುದೋ ದಿ
ಗ್ವಿವರ ಕಱೆದುದೊ ಕಾಂತೆಯರನೆನೆ ಕವಿದುದಗಲದಲಿ ॥ ೨೦

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ ಹತ್ತುಸಾವಿರ
ಕರಿಘಟಾವಳಿ ಯೆಂಟುಸಾವಿರ
ವರರಥವು ರಾವುತರ ವಾಘೆಯಲಿ ಹಯಕೋಟಿ ।
ಬಿರುದಿನಗ್ಗದ ಭಟರ ಸಂಖ್ಯೆಯ
ನಱಿಯೆನಿಂತಿದು ಘೋಷಯಾತ್ರಾ
ಪರುಠವಣೆಯ ಮಹಾಚತುರ್ಬಲ ಕೌರವೇಶ್ವರನ ॥ ೨೧

---

1 ಕೇರಿಯಲಿ, ಚ.

ನೆರೆದುದಗಣಿತವಂದಿಜನ ಕವಿ
ವರರು ವಿದ್ವಾಂಸರು ವಿಧಾವಂ
ತರು ಸುನರ್ತಕ ಕಥಕಪರಿಹಾಸಕರು ಮಾಗಧರು ।
ಚರರು ಮಲ್ಲರು ಬೇಟೆಕಾರರು
ಪರಿಜನಾವಳಿಸಹಿತ ವಿಪಿನಾಂ
ತರಕೆ ಪಯಣದ ಮೇಲೆ ಪಯಣದಲರಸನೈತಂದ ॥ ೨೦

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಪಶಕುನಗಳಾದರೂ ಅದನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ
ಹೊರಡುವಿಕೆ.

ಅರಸ ಕೇಳವರತ್ತಪಯಣದ
ಭರದಲೈತರೆ ಮುಂದೆ ವಾಯಸ
ವೆರಡು ತಮ್ಮೊಳು ಕದನಮುಖದಲಿ ವಾಮದೆಸೆಗಾಗಿ ।
ಪರಿದುವಲ್ಲಿಂ ಬಟಿಕ ಹಸುಬನ
ಸರುವು ವಾಮದೆ ಗರ್ದಭನ ಬಲ
ಕರಿಯ ಹಕ್ಕಿಯು ತಡೆಯು ಮನ್ನಿಸದೈದಿದನು ಭೂಪ ॥ ೨೨

ಇಂದು ಕಂಡವಶಕುನಗತಿಯಲಿ
ಮುಂದೆ ಲೇಸಲ್ಲೆನುತ ನುಡಿಸಿದೊ
ಡಂದು ಸಚಿವಪಸಾಯ್ತರಾಪ್ತರು ಮಂತ್ರಿವರ್ಗಚಯ ।
ಚಂದವಾಗದು ಶಕುನಗತಿ ಮರ
ಳೆಂದು ಹೇಳಲು ಬಾರೆವಾವೆನೆ
ಮುಂದಣಗ್ರಹ ಘನವೆನುತ ಮಱುಗಿದರು ಮಂತ್ರಿಗಳು॥ ೨೪

ದ್ವೈತವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಗೋವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದುದು.

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ ದ್ವೈತವನಬಂ
ಧುರನದೀತೀರದಲಿ ವನದಲಿ
ಸರಸಿಯಲಿ ದೀರ್ಘಿಕೆಗಳಲಿ ವಾಪೀತಟಾಕದಲಿ ।

ಬೆರಸಿ ಬಿಟ್ಟುದು ಕೂಡೆ ಪಾಳೆಯ
ವೆರವುನೆಯ ಗುಡಿ ನೆಗಹಿದುವು ವಿ
ಸ್ತರಿಸಿದುವು ಮಂಡವಿಗೆ ಲಾಯದ ಭವ್ಯಭವನಗಳು ॥ ೩೫

ಕರೆಸಿದನು ಕೀಲಾರಿಗಳನಾ
ದರಿಸಿ ಹಟ್ಟಿಯ ತುರುಗಳಲ್ಲವ
ಕರೆಸಿ ನೋಡಿದನಲ್ಲಿ ಹಿಂಡಿನ ಕೋಟಿಸಂಖ್ಯೆಗಳ ।
ಹರಿವ ಹಾರುವ ಪಂಠಿಸುವ ಸೈ
ವರಿವ ಮರಳುವ ಮುರಿವ ನಿಲುವೆಳ
ಗರುಗಳನು ನೋಡಿದನು ನಗುತ ನರೇಂದ್ರನೊಲವಿನಲಿ ॥ ೩೬

ಬೆಳೆವಿಣಿಯ ಮಿಡಿ ಗೊಲೆವ ಬಾಲದ
ನೆಲಕೆ ನಿಗುರುವ ಗಂಗೆದೊಗಲಿನ
ಹಲಗೆಬೆನ್ನಿನ ಸಿಡಿಲಮರಿಯೆನೆ ಮೊಳೆವ ಹುಂಕೃತಿಯ ।
ಕೆಲವಿದಿರುಬರಲದ್ರಿಯದ್ರಿಯ
ಹಳಚುವಂತಿರೆ ಹರಿವ ಹಾರುವ
ಸಲಗನೀಡಿರಿವಾಡುತಿರ್ದುವು ಹಿಂಡುಹಿಂಡಿನಲಿ ॥ ೩೭

ಆಗ ಅನೇಕಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನವಾಗಿಕೊಡುವಿಕೆ.

ತರಿಸಿ ಹೋರಿಯ ಗವಿಯ ಗೂಳಿಯ
ಬರೆಸಿದನು ಕೆಲಕೆಲವ ಕೃಷಿಕರಿ
ಗಿರಿಸಿದನು ಗೋಲಕ್ಷವಿತ್ತನು ವಿಪ್ರಸಂಕುಲಕೆ ।
ಕರೆಸಿ ಕೊಟ್ಟನು ಭಟ್ಟರಿಗೆ ಮ
ಲ್ಲರಿಗೆ ಗಾಯಕರಿಗೆ [1] ವಿಧಾವಂ
ತರಿಗೆ ಬಹುವಿಧಬಹಳವಂದಿಗೆ ಮಾಗಧವ್ರಜಕೆ ॥ ೩೮

ಅಂಗ ಚಿತ್ತವನಿತ್ತು ಮೊದಲಿನ
ಪುಂಗವನ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಹಿಂಡಿನ
ಪಂಗಡದ ಗೋಪಾಲನಿಕರಕೆ ಕೊಟ್ಟನುಡುಗೊರೆಯ ।

1 ವಿಟರಿಗೆ ನಟ,ಚ.

ಹಿಂಗಿದುವು ತುಱುಬೇಟೆಯಾಡಿ ಮೃ
ಗಂಗಳಿಗೆ ಮದ್ದಱಿದು ಗಡಿ ಭೂ
ಗಂಗಳನು ಕೊಡಿಸಿದನು ಪರಿವಾರಕೆ ವಿನೋದದಲಿ ‖ ೩೯

ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಪರಿವಿಡಿಯಲಾದ್ವೈತವನದಲಿ
ಬೆರಸಿ ಬಿಟ್ಟುದು ಬೀಡು ಗಂಧ
ರ್ವರಿಗೆ ಕೌರವಬಲದೊಡನೆ ಮಸೆದುದು ಮಹಾಸಮರ ‖

ಪಾಂಡವರು ಇದ್ದ ವನದ ಬಳಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಾಳೆಯವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ತುಱುಪಳ್ಳಿಗಳ ನೋಡಿ ವ
ನಾಳಿ ದಪ್ಪದೆ ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಸಮಸ್ತದಳಸಹಿತ ।
ಲೀಲೆ ಮಿಗಲಾಪಾಂಡವರ ವನ
ವೇಲೆಯಲಿ ನಿಸ್ಸಾಳರಭಸದ
ಸೂಳ ಸಂಕೇತದಲಿ ನೃಪ ಬಿಡಿಸಿದನು ಪಾಳಯವ ‖ ೧

ಲಾಯ ನೀಡಿತು ಮುಂದೆ ರಾವುತ
ಪಾಯಕರಿಗೆಡವಂಕ ಮಂತ್ರಿಪ
ಸಾಯಿತರು ಕರ್ಣಾದಿಗಳಿಗೆಡೆಯಾಯ್ತು ಬಲವಂಕ ।

ರಾಯನರಮನೆ ಮೌಕ್ತಿಕದ ಕಳ
ಶಾಯುತದ ಬೆಳಗಿನಲಿ ಪಾಂಡವ
ರಾಯನೆಲೆವನೆಗಳನು ನಗುತಿರ್ದುದು ನವಾಯಿಯಲಿ ॥ ೨

ಆಗ ಪರಿವಾರದ ತರುಣಿಯರ ಕಾರ್ಯಗಳು.

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಕೌರವೇಶ್ವರ
ನರಸಿಯರು ಲೀಲೆಯಲಿ ಶತಸಾ
ವಿರಸಖೀಜನಸಹಿತ ಹೊಱವಂಟರು ವನಾಂತರಕೆ ।
ಸರಸಿಜದ ನಿಜಗಂಧದಲಿ ತನು
ಪರಿಮಳವ ತಕ್ಕೈಸಿ ವನದಲಿ
ತರಳೆಯರು ತುಂಬಿದರು ಮಱಿದುಂಬಿಗಳ ಡೊಂಬಿನಲಿ ॥ ೩

ಕೆಲರು ಹೊಂದಾವರೆಯ ಹಂತಿಯ
ಕೊಳನ ಹೊಕ್ಕರು ಬಿಲ್ವಫಲಗಳ
ನಿಲುಕಿ ಕೊಯ್ದರು ಕೊಡಹಿ ಮೊಲೆಗಳ ಮೇಲುದಿನ ನಿಱಿಯ ।
ಕೆಲರು ಹೂಗೊಂಚಲಿನ ತುಂಬಿಯ
ಬಳಗವನು ಬೆಂಕೊಂಡರುಲಿಪರೆ
ಗಿಳಿಗೆ ಹಾರದ ಬಲೆಗಳನು ಹಾಯ್ಕಿದರು ಕೊಂಬಿನಲಿ ॥ ೪

ಪಾರಿಜಾತವ ಪಾದರಿಯ ನಾ [1]
ನಾರಿಯರು ಕೆಲರಾ [2] ನನದಲಿ ಚ
ಕೋರಿಗಳ ನಿಲಿಸಿದರು ಕೆಲಕೆಲರಂಗಪರಿಮಳಕೆ ।
ಸಾರಿದರೆ ಮಱಿದುಂಬಿಗಳ ಸುಖ
ಪಾರಣೆಯ ಬೆಸಗೊಳುತ ನಗುತ ವಿ
ಕಾರಿಗಳು ವೇಡೈಸಿದರು[3] ನೃಪ ಮುನಿಜನಾಶ್ರಮವ ॥ ೫

1 ಪಾರಿವದುಪಾಧ್ಯರನು ನಮಿಸುತೆ. ಖ. ಚ.
2 ವಾರನಾರಿಯರಾ, ಖ, ಚ.
3 ವೊಡ್ಡೈಸಿದರು, ಚ.

ನೇವುರದ ದನಿ ದಟ್ಟೈಸಿತು ವೇ
ದಾವಳಿಯ ನಿರ್ಘೋಷವೆನು ನಾ
ನಾವಿಭೂಷಣಕಾಂತಿ ಕೆಣಕಿತು ಮುನಿಸಮಾಧಿಗಳ ।
ಆವೆಧೂಜನದಂಗಗಂಧ
ಪ್ರಾವರಣ ಹುತಚರುಪುರೋಡಾ
ಶಾವಳಿಯ ಸೌರಭವ ಮುಸುಕಿತು ವನದ ವೆಳಯದಲಿ ॥ ೬

ಹೊಕ್ಕರಿವರಾಶ್ರಮವ ತುಱುಗಿದ
ತಕ್ಕರಂತಃಕರಣ ತುರಗಕೆ
ದುಕ್ಕುಡಿಯನಿಕ್ಕಿದರು ತಿರುಹಿದರೆರಡುವಾಘೆಯಲಿ ।
ಸಿಕ್ಕಿದುವು ಧಾಟಿಯಲಿ ಧೈರ್ಯದ
ದಕ್ಕಡರಮನ ಹರಹಿನಲಿ ಹಾ
ಯಿಕ್ಕಿದರು ಕಡೆಗಣ್ಣ ಬಲೆಗಳ ಮುನಿಮೃಗಾವಳಿಗೆ ॥ ೭

ಸ್ರುಕ್‌ಸ್ರುವವ ಮುಟ್ಟಿದರು ಧೌತಾಂ
ಶುಕದೊಳಗೆ ತಂಬುಲವ ಕಟ್ಟಿದ
ರಕಟುಪಾಧ್ಯರ ಮೋಱೆಯನು ತೀಡಿಸುತ ಬೆರಳಿನಲಿ ।
ಚಕಿತಧೃತಿಯರು ದೀಕ್ಷಿತರ ಚಂ
ಡಿಕೆಗಳನು ತುಡುಕಿದರು ಮುನಿವಟು
ನಿಕರಶಿರದಲಿ ಕುಣಿಸಿದರು ಕುಂಚಿತಕರಾಂಗುಲಿಯ ॥ ೮

ಆಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಅವಸ್ಥೆ

ರಾಯರೆಂಬವರಿಲ್ಲಲಾ ಸ್ವಾ
ಧ್ಯಾಯ ಕೆಟ್ಟುದು ಮುಟ್ಟಿದರುಪಾ
ಧ್ಯಾಯರನು ಶೂದ್ರಿಯರು ಸೆಳೆದರು ಮೌಂಜಿಮೇಖಲೆಯ ।
ಹಾಯಿದರು ಯಜ್ಞೋಪವೀತಕೆ
ಬಾಯಲೆಂಜಲಗಿಡಿಯ ಬಗೆದರ
ಳಾಯೆನುತ ಬಿಟ್ಟೋಡಿದರು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು ॥ ೯

ಕೆದಱಿದರು ಗಡ್ಡವನುಪಾಧ್ಯರು
ಬೆದಱಿನಿಂದರಿದೇನು ನೀವ ಮಾ
ಡಿದವಿಟಾಳವ ಹೇೞುವೆವು ಕುಂತೀಕುಮಾರರಿಗೆ ।
ಇದು ಮಹಾಮುನಿಸೇವಿತಾಶ್ರಮ
ವಿದಱ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರವೆನು ಕೆಡಿ
ಸಿದವರೇ ಕ್ಷಯವಹರು ಶಿವ ಶಿವ ಯೆಂದರಾದ್ವಿಜರು ॥ ೧೦

ಆಗ ದ್ವಿಜರಿಗೂ ತರುಣಿಯರಿಗೂ ನಡೆದ ವಿವಾದ.

ಹೇೞದರೆ ಕುಂತೀಕುಮಾರರು
ಕೇಳಿ ಮಾಡುವುದಾವುದೋ ವನ
ಪಾಲಕರು ತಾವಿಂದು ಪೃಥ್ವೀಪಾಲ ನರ್ಮ್ಮಡೆಯ ।
ಹೇೞ ಬೞಕಜು-ನನ ಭೀಮನ
ಧಾೞಯನು ತರಲಹಿರೆನುತ ಘಾ
ತಾಳಿಯರು ಮುನಿಜನವ ಬೈದರು ಬಹುವಿಕಾರದಲಿ ॥ ೧೧

ಶಾಂತರುಱ ವಿಜಿತೇಂದ್ರಿಯರು ವೇ
ದಾಂತನಿಷ್ಠರು ಸುವ್ರತಿಗಳ
ಶ್ರಾಂತವೇದಾಧ್ಯಯನಯಾಜ್ಞಿಕಕರ್ಮಕೋವಿದರು ।
ಸಂತತಾನುಷ್ಠಾನಪರರನ
ದೆಂತು ನೀವಾಕ್ರಮಿಸುವಿರಿ ವಿ
ಭ್ರಾಂತೆಯರು ನೀವೆನುತ ಜಱದರು ಕಾಮಿನೀಜನವ ॥ ೧೨

ಒದೆದು ಪದದಲಿ ಕೆಂದಳಿರ ತೋ
ಱದೆವಶೋಕೆಗೆ ಮಧ್ಯಗಂಡೂ
ಷದಲಿ ಬಕುಳದ ಮರನ ಭುಲ್ಲವಿಸಿದೆವು ಕುರುವಕಕೆ ।
ತುದಿವೊಲೆಯ ಸೋಂಕಿನಲಿ ಹೂದೋ
ಱದೆವು ಕಂಣ್ಣೊಱೆಯಲಿ ತಿಲಕವ
ಕದುಕಿದೆವು ನೀವಾವ ಘನ ಘಡ ಯೆಂದರಬಲೆಯರು ॥ ೧೩

ಬಲುಮೊಲೆಯ ಸೋಂಕಿನಲಿ ಶಾಂತರ
ತಲೆಕೆಳಕ ಮಾಡುವೆವು ಕಡೆಗ
ಣ್ಣ ಲಗಿನಲಿ ಕೊಯ್ದು ತ್ತುವೆವು ವಿಜಿತೇಂದ್ರಿಯರ ಮನವ ।
ಎಳನಗೆಗಳಲಿ ವೇದಪಾಠರ
ಕಲಕುವೆವು ವೇದಾಂತನಿಷ್ಠರ
ಹೊಳಸ ದುವ್ವಾಳಿಸುವೆವೆಮಗಿದಿರಾರು ಲೋಕದಲಿ [1] ॥ ೧೪

ಎನುತ ಕವಿದುದು ಮತ್ತೆ ಕಾಂತಾ
ಜನಸುಯೋಧನನರಮನೆಯ ಸೊಂ
ಪಿನ ಸಖೀನಿಕುರುಂಬ ತುಂಬಿತು ವರತಪೋವನವ ।
ಮನಸಿಜನ ದಳ ನೂಕಿತೇಟೇ
ಟೆನುತ ಚೆಲ್ಲಿತು ಮುನಿನಿಕರ ನೃಪ
ವನಿತೆಯಿದಿರಲಿ ಸುಳಿದರವದಿರ ಮುಂದೆ ಸಂದಣಿಸಿ ॥ ೧೫

ಆಗ ಆತರುಣಿಯರು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳು.

ಈಕೆ ಪಾಂಡವಸತಿ ಕಣಾ ತೆಗೆ
ಯೀಕೆ ಯತಿದಾರಿದ್ರ್ಯಮೂರುತಿ
ಯೀಕೆಯಲ್ಲಡಗಿಹಳು ರಾಣಿಯವಾಸವೆಂಬರಲೆ ।
ಈಕೆಯಹುದಲ್ಲಿದಕೆ ಪಣವೇ
ನೀಕೆ ಬಣಗಕಟೆನುತ ಕಾಂತಾ
ನೀಕ ತಮ್ಮೊಳು ನುಡಿವುತಿರ್ದುದು ತೋಱಿ ಬೆರಳಿನಲಿ ॥ ೧೬

ಕುಣಿವರಂದುಗೆಗಾಲ ಝಣಝಣ
ಝಣಝಣತ್ಕೃತಿರವ ಮಸಗೆ ಕಂ
ಕಣದ ದನಿ ದೋಱುವರು ನುಡಿನುಡಿಸೇರದಂದದಲಿ ।
ಮಣಿಮಯದ ಕುಂಡಲವನಲುಗುವ
ರೆಣಿಸುವಂತಿರೆ ಕೊರಲ ಹಾರದ
ಮಣಿಗಳನು ಮುತ್ತುಗಳ ಮೆಱೆವರು ಮುಱಿದ ಮೌಳಿಯಲಿ ॥ ೧೭

---

1 ವಿದಿರಾರೊಂದು ನಿಮಿಷದಲಿ, ಚ. ಕ. ಖ.

ಈ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಿಕೆ.

ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲೈದಿತು ಮುನಿಗಳಿವರುಪ
ಟಳವನರಸಂಗಱುಹಿದರು ವೆ
ಗ್ಗಳಿಸಿ ಭೀಮಂಗೆಂದರರ್ಜುನಯಮಳರಿದಿರಿನಲಿ ।
ಉಟ್ಟಿದರೆಮಗೀವನವಿಟಾಳ
ಪ್ರಳಯವಾದುದು ಕಾನನಾಂತರ
ನಿಳಯದಲಿ ನಿಲಿಸೆಮ್ಮನೆಂದುದು ಸಕಲಮುನಿನಿಕರ ॥ ೧೮

ಇದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮರಾಯನ ಸಮಾಧಾನ.

ಅರಸಲಾ ಕುರುರಾಯನಾತನ
ಬರವು ತುಱುಪಳ್ಳಿ [1] ಗಳ ಗೋವಿ
ಸ್ತರಣಕೋಸುಗವೈಸೆ ಪಾಳೆಯ ಸಾರ್ವಭೌಮನದು ।
ಪರಿಸರದಲಿದ್ದುದು ವಿನೋದಕೆ
ತರುಣಿಯರು ಬರಲೇಕೆ ನೀವೆ
ಬ್ಬರಿಸುವಿರಿ ನಮ್ಮವರಲಾ ಯೆಂದನು ಮಹೀಪಾಲ ॥ ೧೯

ಭೀಮನ ಕೋಪವನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯನು ಶಮನ ಮಾಡುವಿಕೆ.

ಔಡು ಗಚ್ಚಿದನಂಘ್ರಿಯಲಿ ನೆಲ
ಬೀಡ ಬಿಡಲೊದೆದನು ಕರಾಂಗುಲಿ
ಗೂಡಿ ಮುಱಿದೌಕಿದನು ಖತಿಯಲಿ ನಿಜಗದಾಯುಧವ ।
ನೋಡಿದನು ಕುರುರಾಯನಲಿ ಹೊ
ಯ್ದಾಡಿ ಬರಬೇಕೆಂಬ ಭೀಮನ
ಮೋಡಿಯನು ನೃಪನಱಿದು ಸಂತೈಸಿದನು ಸಾಮದಲಿ ॥ ೨೦

ದುರ್ಯೋಧನನ ಸ್ತ್ರೀಜನರ ಬರುವಿಕೆಯ ವರ್ಣನೆ.

ಕರೆಸಿದನು ನೃಪ ವಾರಿಕೇಳಿಗೆ
ವರವಧೂವರ್ಗವನು ಕೇಳಿದು
ತಿರುಗಿತಂಗಜ [2] ಥಟ್ಟು ಝಣ ಝಣರವದ ರಭಸದಲಿ ।

[1] ವಟ್ಟ, ಚ. [2] ತಿಟ್ಟೆಯ, ಜ. ಡ. ಟಿ.

ಸರಿದುದೀವ ನಿಱಿಯೊಂದು ಕೈಯಲಿ
ಸುರಿವರಳಮುಡಿ ಯೊಂದು ಕೈಯಲಿ
ಭರದೆ ಗಮನಸ್ವೇದಜಲ ಮಘಮಘಿಸೆ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ॥ ೨೧

ಬಲುಮೊಲೆಗಳಳ್ಳಿಱಿಯಲೇಕಾ
ವಳಿಗಳನು ಕೆಲಕೊತ್ತಿ ಮೇಲುದ
ಕಳಚಿ ನಡುಗಿಸಿ ನಡುವನಂಜಿಸಿ ಜಘನಮಂಡಲವ ।
ಅಳಕನಿಕರವ ಕುಣಿಸಿ ಮಣಿಕುಂ
ಡಲವನಲುಗಿಸಿ ಹಣೆಯ ಮುತ್ತಿನ
ತಿಲಕವನು ತನಿಗೆದಱಿ ನಡೆದುದು ಕೂಡೆ ಸತಿನಿವಹ ॥ ೨೨

ತಾರಕೆಗಳುಱಿದಂಬರದ ವಿ
ಸ್ತಾರವೋ ಗತಹಂಸಕುಲಕಾ
ಸಾರವೋ ನಿಸ್ಸಾರವೋ ನಿರ್ಗಳಿತಪೋವನವೋ ।
ನಾರಿಯರ ದಳ ನೂಕಿದರೆ ತನು
ಸೌರಭದ ದಳ ತೆಗೆಯದಾಕಾಂ
ತಾರದೊಳಗೇನೆಂಬೆನಾಸೌಗಂಧಬಂಧುರವ ॥ ೨೩

ಅಲರ್ದ ಹೊಂದಾವರೆಯ ಹಂತಿಯೊ
ತಳಿತಮಾವಿನ ಬನವೊ ಮಿಗೆ ಕ
ತ್ತಲಿಪ ಬಹಳತಮಾಲಕಾನನವೋ ದಿಗಂತದಲಿ ॥
ಹೊಳೆವ ವಿದ್ರುಮವನವೊ ಕುಸುಮೋ
ಜ್ವಳಿತಕೇತಕಿದಳವೊ ರಂಭಾ
ವಳಿಯೊ ಕಾಂತಾಜನವೊ ಕಮಲಾಕಾರವದನೆಯರೊ ॥ ೨೪

ಅರಸ ಕೇಳೈ ವಾರಿಕೇಳಿಗೆ
ಕುರುಪತಿಯು ನೇಮದಲಿ ಶತಸಾ
ವಿರಸರೋಜಾನನೆಯರೈದಿತು ವನವನಂಗಳಲಿ ।
ಪರಿಮಳದ ಪಸರಣದ ಪದ್ಮಾ

ಕರಸಹಸ್ರದ ಸಾಲಸುಮನೋ
ಹರಮಹೋದ್ಯಾನವನು ಕಂಡೈತಂದರಬಲೆಯರು ‖ ೨೫

ರಾಯಕುವರರು ಸಚಿವಮಂತ್ರಿ ಪ
ಸಾಯಿತರ ಮಕ್ಕಳು ಚಮೂಪರ
ನಾಯಕರ ನಂದನರು ವಿಟರು ವಿನೋದಿಗಳು ಪುರದ ।
ಆಯತಾಕ್ಷಿಯರೊಡನೆ ರಾವುತ
ಪಾಯಕರ ಸುತರೋಳಿಯೋಳಿನ
ವಾಯಿಗಳ ನಾಗರಿಕರೈದಿತು ಕೋಟಿಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ ‖ ೨೬

ಆರಭಟಕ್ಕೆ ಕೋಪದಿಂದ ವನಪಾಲರು ಬರುವಿಕೆ.

ತವಗೆ ತಚ ಮೊಳುವೇಲಿ ಬಾಗಿಲ
ಜವಳಿಗದ ಬೀಯಗದಲಿದ್ದು ಮು
ದಿವಿಜವನ ವೃದ್ಧಂಡತರಪರಿಮಳದ ಪೂರದಲಿ ।
ಯುವತಿಯರ ದಳ ನೂಕಿತುದಕೋ
ತ್ಸವವ್ಯಥಾಕೇಳಿಯಲಿ ಕನಕೋ
ದ್ಘಾಟಕವಾಟವನೊದೆದು ಕರೆದರು ಕಾಹಿನವರುಗಳ ‖ ೨೭

ಆರಿವರು ಕರೆವವರೆನುತ ಸುರ
ವೀರರೌಕಿತು ಬಾಗಿಲಲಿ ನೀ
ವಾರೆನಲು ತೆಗೆ ಕದವನಖಿಯಾ ರಾಯಕುರುಪತಿಯ [1] ।
ವಾರನಾರಿಯರವನಿಪತಿಯು ಕು
ಮಾರರಿದೆ ಬೇಹವರು ಸರಸಿಯು
ವಾರಿಕೇಳಿಗೆ ಬಂದೆವೆಂದರು ಗಜ**ಟಿ** ಗರ್ಜಿಸುತ ‖ ೨೮

ಆಗ ಗಂಧರ್ವರು ಜಲಕೇಳಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸಿದ್ಧವಾಗುವಿಕೆ.

ಹೊಗಬಹುದೆ ಗಂಧರ್ವರಾಯನ
ಮಗನ ಬನವಿದು ನೋಡಿದರೆ ದೃ
ಗ್ಯುಗಳದೆವೆ ಸೀವುದು ಕಣಾ ಫಡ ಹೋಗಿ ಹೋಗಿಯೆನೆ ।

1 ನರಮನೆಯು, ಚ.

ತೆಗೆ ವಿಕಾರವ ನವೆಸ್ಕೊಡನೆ ತೆಗೆ
ತೆಗೆ ಕದವ ಗಂಧರ್ವನಾರಿಗೆ
ಮಗನದಾವವನೆನುತ ಹೊಕ್ಕರು ತಟಿಯು ಮುಱಿದೊದೆದು ॥ ೨೯

ಒಱಲಿದುವು ಕಹಳೆಗಳು ಕಾಹಿನ
ಸುರಭಟರು ನೆರೆದಸಿ ಮುಸುಂಡಿಯು
ಪರಶುಮುದ್ಗರಚಾಪಮಾರ್ಗಣ ಸಬಳಸೂನೆಗೆಯು ।
ಹರಿಗೆ ಖಡ್ಗದಲರಿಭಟರ ಚ
ಪ್ಪರಿಸಿದರು ಗಂಧರ್ವಭಟರಿಗೆ
ಕುರುಪತಿಯು ಸುಭಟರಿಗೆ ತೊಡಕಿತು ತೋಟಿ ತೋಪಿನಲಿ॥ ೩೦

ಚೆಲ್ಲಿದರು ಚಪಳೆಯರು ಮುನಿಜನ
ವೆಲ್ಲ ಪಾಂಡವರಾಶ್ರಮದ ಮೊಗ
ಲಲ್ಲಿ ಮೊನೆಗಣೆ ಮೞಿದು ಮುಱಿದುವು ಮೊನೆಯು ಮುಂಬಿಗರ ।
ಚೆಲ್ಲಗಂಗಳ ಯುವತಿಯರ ನಾ
ನೆಲ್ಲಿ ಕಾಣೆನು ಕಾಮುಕರು ನಿಂ
ದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಹಾಯು ರವನೀಪತಿಯು ಪಾಳೆಯಕೆ ॥ ೩೧

ಬಱಿಯು ಮಕ್ಕಳ ತಂಡವೇ ಹೊ
ಕ್ಕುಱಿದುದವದಿರನುಱುಬಿ ದಿವಿಜರು
ಜಱಿದು ನೂಕಿತು ವನವನೊಳಬಿದ್ದವರ ಹೊಱವಡಿಸಿ ।
ಮುಱಿದು ತಟಿಗಳ ಬಲಿದು ಬಾಗಿಲ
ಹೊಱಗೆ ನಿಂದರು ವಾರಿಕಲೆಯು
ಮೞಿದು ಶೋಣಿತವಾರಿಕೇಳಿಗೆ ಬನ್ನಿ ನೀವೆನುತ ॥ ೩೨

ನೃಪಸುತರ ಪಡಿಬಲಕೆ ಬಂದುದು
ವಿಪುಲಬಲ ಹಲ್ಲಣಿಸಿ ಹೊಯ್ ಹೊ
ಯ್ಯಪಶದರ ಗಂಧರ್ವಸುಭಟರನೆನುತ ಸೂಟಿಯಲಿ ।

ಕುಪಿತರಱಿಯಟ್ಟಿದರು ತೋಪಿನ
ಕಪಿಗಳಾವೆಡೆ ಕಾಣಬಹುದಿ
ನ್ನುಪಚರರನಿನ್ನೇನು ಹೊಗಿಸಿದರವರನಾವನವ ॥ ೩೩

ಬಂದ ಬಲ ಹೇರಾಳ ತೆಗೆ ತೆಗೆ
ಯೆಂದು ತೋಪಿನ ಕಡೆಗೆ ಹಾಯ್ದುಱೆ
ನಿಂದು ನೆರಹಿದರಕಟ ಗಂಧರ್ವರು ಭಟವ್ರಜವ ।
ಬಂದುದದು ನಡುಬನಕೆ ಕೌರವ
ವೃಂದವನು ಕರೆದರು ವಿನೋದಕೆ
ಬಂದಿರೈ ನಾರಾಚಸಲಿಲಕ್ರೀಡೆ ಯಿದೆ ಯೆನುತ ॥ ೩೪

ಮುಱಿಯಿಸುತ ಗಂಧರ್ವಬಲ ಮು
ಕ್ಕುಱಿಕಿ ಕೌರವಬಲವ ತತ್ತರ
ದಱಿದು ತರಹರವಿಲ್ಲೆನಿಸಿ ಹೊಗಿಸಿದರು ಪಾಳೆಯವ ।
ಹೊಱಗುಡಿಯ ಹೊಱಪಾಳೆಯದ ಭಟ
ರಱುಹಿದರು ಕುರುಪತಿಗೆ ಖತಿಯಲಿ
ಜಱಿದು ಜೋಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನಕ್ಷೋಹಿಣಿಯ ನಾಯಕರ ॥ ೩೫

ಹಲ್ಲಣಿಸಿದುದು ಚಾತುರಂಗವ
ದೆಲ್ಲ ಕವಿದುದು ಹೊಕ್ಕದಿವಿಜರ
ಚೆಲ್ಲ ಬಡಿದರು ಚಾಚಿದರು ತೋಪಿನ ಕವಾಟದಲಿ ।
ನಿಲ್ಲದೌಕಿದರಂತಕನ ಪುರ
ದೆಲ್ಲೆಯಲಿ ಹೆಕ್ಕಳದ ಖಡುಗದ
ಘಲ್ಲಣೆಯ ಖಣಿಖಟಿಲ ಗಾಢಿಕೆ ಘಲ್ಲಿಸಿತು ನಭವ ॥ ೩೬

ಯುದ್ಧದಿಂದ ವನಕ್ಕಾದ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಸೇನನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಿಕೆ.

ಬಲದ ಪದಘಟ್ಟನೆಗೆ ಹೆಮ್ಮರ
ನುಲಿದು ಬಿದ್ದುದು ಸಾಲಪೂಗಾ
ವಳಿಕಪಿತ್ಥಲವಂಗತುಂಬುರನಿಂಬದಾಳಿಂಬ ।

ಫಲಪಲಾಶರಸಾಲಶಮಿಗು
ಗ್ಗುಲಮಧೂಕಾಶೋಕಬಿಲ್ವಾ
ಮಲಕಜಂಬೀರಾದಿಗಳು ನುಗ್ಗಾಯ್ತು [1] ನಿಮಿಷದಲಿ ॥ ೩೭

ಕದಡಿದುವು ಸರಸಿಗಳು ಕೆಡೆದುವು
ಕದಳಿಗಳು ಗೊನೆಸಹಿತ ಸೆಳದೊಱ [2]
ಗಿದುವು ಮುಂಡಿಗೆ ಮುಱಿದು ಮಿನುಗುವ [3] ನಾಗವಳ್ಳಿಗಳು ।
ತುದಿಗೊನೆಯ ಚೆಂದೆಂಗು ಖರ್ಜೂ
ರದಲಿ ಕಾಣೆನು ಹುರಳನಾರಾ
ಮದ ವಿರಾಮವನೇನನೆಂಬೆನು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ॥ ೩೮

ತೋಟ ಹುಡಿಹುಡಿಯಾಯ್ತು ಮುಱಿದುದು
ತೋಟಿಯಲಿ ನಮ್ಮವರು ಹಗೆಗಳ
ಘಾಟದವರಾಟಿಕೆಯಲಿ ದುರ್ಬಲ ನಮ್ಮದೀಟೆಯಲಿ ।
ಆಟವಿಕದಳ ಹೊಯ್ದು ಮಿಂಡರ [4]
ಮಾಟನೆತ್ತಿದರವರು ಕಾಹಿನ
ಕೋಟಲೆಗೆ ನಾವೊಲ್ಲೆವೆಂದರು ಚಿತ್ರಸೇನಂಗೆ ॥ ೩೯

ಆಗ ಗಂಧರ್ವರಾಜನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದುದು.

ಅವರು ಮರ್ತ್ಯರು ನಮ್ಮದಕಟಾ
ದಿವಿಜರೀವಿಧಿಯಾದುದೇ ಕವಿ
ಕವಿ ಯೆನುತ ಬೇಹವರಿಗಿತ್ತನು ರಣಕೆ ವೀಳೆಯವ ।
ಗವಿಯ ಗರುವರು ಗಾಢಿಸಿತು ಮಾ
ನವರ ಮಱುಕಕೆ ಮು ದುದೇ ಸುರ
ನಿವಹ ಸುತಲಾಹವವೆವೆನುತೈದಿದರು ಸೂಟಿಯಲಿ [5] ॥ ೪೦

---

1 ಕದಂಬವು ನುಗ್ಗುನುಸಿಯಾಯ್ತೆಂದು, ಚ.
2 ಮುಂಡಿಗೆ, ಚ. 3 ಮುದುಡಿ ನೆಲಕೊಱಗಿದುವು ಮಿಱುಗುವ, ಚ.
4 ರೊಳಹೊಕ್ಕುಬೀರರ, ಖ. 5 ಸಂದಣಿಸಿ, ಚ.

ಕೌರವರ ಪರಾಜಯ.

ಆತುದಿದು ತೋಪಿನಲಿ ಗಂಧ
ರ್ವಾತಿರೇಕವ ಸೈರಿಸಿತು ಪದ
ಘಾತಧೂಳೀಪಟಲ ಪರಿಚುಂಬಿಸಿದುದಂಬರವ |
ಭೀತಿ ಬಿಟ್ಟುದೆ ಮನುಜರಿಗೆ ನ
ಮ್ಮಾತಗಳ ಕೂಡಹುದಲೈ ಕಾ
ಲಾತುದೇ ಕಲಿತನಕೆನುತ ಕೈಕೊಂಡರವಗಡಿಸಿ || ೪೧

ಆರು ನಿಲುವರು ದೇವಲೋಕದ
ವೀರರಲ್ಲಾ ವಿಗಡರೆಸುಗೆಯ
ಭೂರಿಬಾಣದ ಹಿಂಡು ತಱಿದುವು ಹೊಗುವ ದಂಡಿಗರ |
ಮಾರುವನು ಮುಖದಿಱುಹಿದುವು ಮದ
ವಾರಣಂಗಳು ಕೊಡಹಿದುವು ಹೊಂ
ದೇರು ಮುಗ್ಗಿದವೊಗ್ಗು ಮುಱಿದುದು ಮಿಗುವಕಾಲಾಳ || ೪೨

ಮುಱಿದುದಿದು ಗಂಧರ್ವಬಲ ಮಿ
ಕ್ಕುಱುಬಿಕೊಂಡೇ ಬಂದುವಗ್ಗದ
ಗರುವರಟ್ಟಿದರು ಬೞಿಯದುರ್ಯಶ ವೃತ್ತಿದುದರಸಂಗೆ |
ಕರಿತುರಗರಥಪಾಯಿದಳಹೆಣ
ಹೊರಳಿಗಟ್ಟಿತು ಪಾಳೆಯದ ಗೋ
ಪುರದ ಹೊಱಬಾಹೆಯಲಿ ಸಿಂದುದು ಬಲಕೆ ಬೇಹವರು || ೪೩

ಮುಱಿದು ಬರುತಿದೆ ಜೀಯ ನಾಯಕ
ರುರಿವವರ ಬಲುಘಾಯದಲಿ ಕು
ಕ್ಕುರಿಸಿದರು ಗಂಧರ್ವರಿದೆ ಕಡೆವನದ ಕಾಹಿನಲಿ |
ಮರಳಿ ಪಾಳೆಯ ಬಿಡಲಿ ಮೇಣ್ ಹಗೆ
ಯಿಱಿತಕಂಘೈಸುವರ ಬಿಡು ಕೈ
ಮೆಱೆಯ ಬೇಡೆನೆ ಬೆರಳ ಮೂಗಿನಲರಸ ಬೆಱಗಾದ || ೪೪

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ರಾಯದಳವನು ಮುರಿದು ಕೌರವ
ರಾಯನನುಜರು ಸಹಿತ ಗಗನಕೆ
ಹಾಯಿದನು ಗಂಧರ್ವಪತಿ ಸುರಪತಿಯ ನೇಮದಲಿ ॥

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನ ಚಿಂತೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ವನಪಾಲಕರ ಜಗಳದೊ
ಳಾಳು ನೊಂದುದು ಧರೆಗೆ ಬಿದ್ದುದು ತೋಟಿ ತೋಪಿನಲಿ ।
ಆಲಿಗಳ ಕಣ್ಣೊರೆಟದೊಲಹಿನ
ಮೌಳಿಯುಬ್ಬಿನ ಸುಯ್ಲ ದುಗುಡದ
ಜಾಳಿಗೆಯ ಜಡಮನದಲಿದ್ದನು ಕೌರವರ ರಾಯ ॥ ೧

ಜೀಯ ದುಗುಡವಿದೇಕೆ ದಿವಿಜರ
ರಾಯ ಶಿಖಿ ಯಮ ನಿರುತಿ ಜಲಧಿಪ
ವಾಯು ಧನದ ಶಿವಾದಿಗಳ ಸಾಹಸಕೆ ಮೂವಡಿಯ ।
ರಾಯಭಟರಿದೆ ನೇಮಿಸಾ ಸುರ
ರಾಯನೂರಿನ ಹಾಡುಗರು ಹುಲು
ನಾಯಕರಿಗೀಸೇಕೆ ಖತಿ ಬೆಸಸೆಂದನಾಕರ್ಣ ॥ ೨

ಕರ್ಣಾದಿಗಳು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿದುದು.

ನೇಮವಾಯಿತು ಸುಭಟರೊಳಗೆ ಸ
ನಾಮರೆದ್ದರು ಕರ್ಣಸೌಬಲ
ಭೂಮಿಪತಿಯನುಜಾತಬಾಹ್ಲಿಕಶಲ್ಯನಂದನರು ।

ಸೋಮದತ್ತನ ಸುತ ಕಳಿಂಗ ಸು
ಧಾಮಚಿತ್ರಮಹಾರಥಾದಿಮ
ಹಾಮಹಿಮರನುವಾಯ್ತು ರಥಗಜಹಯನಿಕಾಯದಲಿ ॥ ೩

ನೋಕಿದರು ಮುಂಗುಡಿಯವರು ಬನ [1]
ದಾಕೆಯಲಿ ಹೊಯ್ದರು ವಿರೋಧಿದಿ
ವೌಕಸರನಿಕ್ಕಿದರು ಸಿಕ್ಕಿದರವರು ಸಬಳದಲಿ ।
ಆಕೆವಾಳರು ಕರ್ಣಶಕುನಿಗ
ಳೇಕೆ ನಿಲುವರು ಬಿರಿದುಪಾಡಿನ
ನೇಕಭಟರೊಳಹೊಕ್ಕು [2] ತಿವಿದರು ಬೆರಸಿ ಸುರ [3] ಬಲನ ॥ ೪

ಮತ್ತೆ ಮುೞಿದುದು ದೇವಬಲ ಬೆಂ
ಬತ್ತಿ ತಿವಿದರು ಕೌರವನ ಭಟ
ರೆತ್ತಿ ಹಾಯ್ಕಿದರದಟಗಂಧರ್ವರ ಭಟವ್ರಜವ ।
ತೆತ್ತಿಸಿದ ಸರಳೇೞ ಸುರಿಗರು
ಳೊತ್ತುಗೈಗಳ ತಾಳಿಗೆಯ ತಲೆ
ಹೊತ್ತು ರಕ್ತದ ರಹಿಯಲೋಡಿತು ಸೇನೆ ಸುರಪುರಕೆ ॥ ೫

ಹೊಯ್ಯಲಾದುದು ಚಿತ್ರಸೇನನ
ಬಯ್ಯಲೇತಕೆ ಬೇಱೆ ಘಾಯದ
ಮೈಯ್ಯ ಬಿಸುಟಾಯುಧದ ಬೆನ್ನಲಿ ಬಿಟ್ಟಮಂಡೆಗಳ ।
ಸುಯ್ಯಬಹಳದ ಭಟರು ತೊದಳಿಸು
ತೊಯ್ಯನೆಂದರು ಜೀಯ ಕರ್ಣನ
ಕೈಯ್ಯಲಮರರ ಜೀವವಿದೆ ಜಾಱುವುದು ನಿಮಿಷದಲಿ [4] ॥ ೬

---

1 ಬಲ, ಟ. 2 ಬಿದ್ದು, ಚ. 3 ಪರ, ಚ.
4 ನಯವೆಂದ, ಚ, ಹಿತನಿಮಗೆ, ಕ. ಖ.

ಸುರಪನಾನುಡಿಗೇಳಿ ಶಿವ ಶಿವ
ನರರ ಕೈಯ್ಯಲಿ ಘಾಸಿಯಾದರೆ
ಸುರರೆನುತ್ತವೆ ಚಿತ್ರಸೇನನ ನೋಡಲವನೆಂದು ।
ಅರಸ ನೇಮವೆ ತನಗೆ ತಂದಾ
ಕುರುಪತಿಯ ನೊಡಹುಟ್ಟಿದರ ಸಹಿ
ತೊಱಗಿಸುವೆ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಚರಣದೊಳೆನುತ ಬೀಡ್ಗೊಂಡ ॥ ೭

ಗಂಧರ್ವನು ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಕಳವಳಿಸದಿರಿ ಧನುವ ತಾ ಹೆ
ಬ್ಬಲವ ಕರೆ ಕರೆ ಹುಲುಮನುಷ್ಯರ
ಬಲುಹು ಗಡ ಬಯಲಾಯ್ತು ಗಡ ಗಂಧರ್ವರಾಟೋಪ ।
ನೆಲದೊಳೂಕ್ಕೊಡೆ ಶೋಣಿತಕೆ ಱು
ಟಳವ ಹಿಡಿ ಬರಹೇಳು ಶಾಕಿನಿ
ಕುಲವ ಡಾಕಿನಿಯರನು ನೆತ್ತರಗುಡುಹಿ ಗೈನೆಯರ ॥ ೮

ಏನ ಹೇಳುವೆನರಸ ದಿವಿಜರ
ಸೇನೆಯಲ್ಲಾ ಛತ್ರಚಮರಾವಿ
ತಾನದಲಿ ನಭವಿಲ್ಲ ನಗಹಿದಸುಬಳ ಶಲ್ಯಹಕೆ ।
ವೈನುಸುಳ ಕಾಣೆನು ಸಮೀರನ
ಭಾನುಕಿರಣದ ಸುಳಿವನೀಶ್ವರ
ತಾನೆ ಬಲ್ಲನು ಶಿವ ಶಿವನೆ ಜೋಡಿಸಿತು ನಿಮಿಷದಲಿ ॥ ೯

ತಿನ್ನಡಗ ಕೊಯ್ನಿಣನ ಮನುಜರ
ಬೆನ್ನಲುಗಿ ತನಿಗರುಳನಕಟಾ
ಕುನ್ನಿಗಳಿರುದ್ಯಾನವನು ನೆಱ ಕೆಡಿಸಿ ಕಳದಿರಲ ।
ಮುನ್ನ ಮುಱಿದವರಾರೆನುತಲಾ
ಪನ್ನರನು ತೊಲಗಿಸುತ ಸುರಪನ
ಮನ್ನಣೆಯ ಗಂಧರ್ವಬಲ ಬೆರಸಿದುದು ಪರಬಲವ ॥ ೧೦

ಹೊಯ್ದು ರೊಳಬಿದ್ದವರ ಮುಂದಲೆ
ವಾಯ್ದು ತಿವಿದರು ಮುಱಿದ ಮೂಳೆಯ
ಹಾಯ್ದು ಕರುಳಿನ ಮಿದುಳಜೋಡಿನ ಬಸಿವಶೋಣಿತದ |
ಕೈದುಗಳ ಖಣಿಖಟಿಲ ಹೊಯ್ಲಿನ
ಬಾಯ್ದಣಿಯೆ ಬೈಗುಳಿನಲುಭಯದ
ಕೈದುಗಾಱರು ನೀಗಿದರು ನಿಜಪತಿಯ ಹಣರುಣವ || ೧೧

ಬಿಟ್ಟಸೂಟಿಯ ಕುದುರೆಗಾಱರ
ನಿಟ್ಟೆಡೆಯಲೌಕುವ ಮದೇಭದ
ಥಟ್ಟುಗಳನುಬ್ಬೆದ್ದು ಗಗನವನಡರ್ವ ತೇರುಗಳ [1] |
ಬಿಟ್ಟನಾರಾಚದ ವಿಘಾತದೊ
ಳಿಟ್ಟಸೆಲ್ಲೆ ಹಸಬಳಬಿಟ್ಟೀ
ಱಿಟ್ಟೆಗಳ ಮಱೆ ನಾದಿದುವು ಕಾದಿದರಿಂತು ಚಮೂಣಿಯಲಿ || ೧೨

ಆಗ ಕೌರವಸೇನೆಯ ದುರವಸ್ಥೆ.

ಮುಱಿದು ಚಮೂಣಿಯ ಭಟರು ತಂದರು
ಬಿಱಿಸಿನರನೆಲೆಗಿದು ನಿಹಾರದೊ
ಳುಱಿದು ನೆಱೆ ಸೊಪ್ಪಾಗೆ ಸಾರಿತು ಸರಿದು ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ |
ಸುಱಿಯಲರುಣಾಂಬುಗಳ ನದಿ
ಹೊಱವುಱಿಯೆ ದೊರೆಗಿಕ್ಕಿದರು ಬೊ
ಬ್ಬಿರಿದಱಿವ ಧನಿ ಥಟ್ಟಿಸಿತು ನಿಸ್ಸಾಳ ಹತಿ ದನಿಯ || ೧೩

ನೂಕಿದರೆ ಕರ್ಣಾದಿದೊರೆಗಳ
ಥಾಕನಾನುವರಾರು ದಿವಿಜಾ
ನೀಕದಲಿ ಧಕ್ಕಡರು ದುವ್ವಾಳಿಸಿತು ಯಮಪುರಕೆ [2] |
ತೋಕಿದುವು ನಾರಾಚ ದಶದಿಶೆ
ಯೋಕರಿಸಿದುವೊ ಸರಳನೆನೆ ಸ
ವ್ಯಾಕುಳರ ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಹಿಂಡಿದನಸುವನತಿಬಲರ || ೧೪

1 ಹರಿಸುವ ರಥದ ಧ್ವಾಜಿಗಳ, ಚ, 2 ಮಿಗೆ ದುವ್ವಾಳಿಸಿತು ನಭಕೆ, ಚ,

ಕೌರವಸೇನೆಯ ಪರಾಕ್ರಮ.

ಮುಱಿವುದಾಗಂಧರ್ವಬಲ ಹೊ
ಕ್ಕಿಱಿವು ಕೌರವರಾಯದಳದಲಿ
ಕುಱುಹಿನವರಪ್ಪಿದರು ಖಚರೀಜನದ ಕುಚಯುಗವ ।
ಉಱುಬಿತರೆನೆಲೆ ಚಿತ್ರಸೇನನ
ಸೆಱಗ ಹಿಡಿದರು ಸಮರ ಹೊಯ್ ಹೊಯ್
ಕುಱಿಮನದ ಕುನ್ನಿಗಳನೆನುತೇಱಿದನು ಮಣಿರಥವ ॥ ೧೫

ಧನುವ ಕೊಂಡನು ತನ್ನ ತೂಕದ
ವಿನುತಭಟರೊಗ್ಗಾಯ್ತು ವಾದ್ಯ
ಧ್ವನಿಯ ಧಟ್ಟಣೆ ಧಾತುಗೆಡಿಸಿತು ಜಗದ ಜೋಡಿಗಳ ।
ಮನುಜರಿವದಿರ ಮುಱಿದು ಖಚಭಟ
ರನಿಮಿಷರು ಬಯಲಾಯ್ತು ಕಟಕಟ
ದನುಜರಿಪುಗಳ ದೆಸೆಗಳಿದವೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೧೬

ನೂಕಿದನು ಗಂಧರ್ವಸೇನೆಯೊ
ಳಾಕೆವಾಳರ ಮುಂದೆ ತಾನವಿ
ವೇಕಿಯೋ ದೊರೆತನದಲಿದ್ದನು ಸಕಲದಳಸಹಿತ ।
ಸೋಕಬಹುದೇ ಕರ್ಣ ಕೆಲಬಲ
ದಾಕೆವಾಳರ ಕೊಂಬನೇ ನೆಱೆ
ತೋಕಿದನು ಗಂಧರ್ವಬಲಜಲಧಿಯನು [1] ನಿಮಿಷದಲಿ ॥ ೧೭

ಗಾಯವಡೆದರು ಕೆಲರು ನೆಲದಲಿ
ಲಾಯ ನೀಡಿತು ಕೆಲಬರಿಗೆ ಪೂ
ರಾಯದೆಸುಗೆಗೆ ಹಸುಗೆಯಾದರು ಭಟರು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ।
ಆಯುಧದ ಮೊದೆಯೊಡ್ಡಿ ತಾಕ
ಣಾಯತಾಕ್ಷನ [2] ಕೆಣಕಿ ಖೇಚರ
ರಾಯದಳ ನುಗ್ಗಾಯ್ತು ದೊರೆ ಹೊಕ್ಕನು ಮಹಾಹವವ ॥

1 ಜಲಧಿಯನೊಂದು, ಚ.   2 ಸ್ರಾನ, ಚ.

ಚಿತ್ರಸೇನನ ಯುದ್ಧ.

ತೊಲಗು ಮರ್ತ್ಯರಿಗೀಸುದರ್ಶದ
ಗೆಲುವುತನವೇ ನಿಮಿಷ ಸ್ವೈರಿಸು
ಹುಲುಭಟರು ಹರಿವೆ ಪ್ರತಾಪಾನಳನ ಸೆಗಳಿಯಲಿ ।
ಅಳುಕುವುದೆ ಖಚರೇಂದ್ರಜಳಧರ
ನೆಲವೊ ತೋಱು ಚಾಪವಿದ್ಯಾ
ಕಲೆಯ ನೋಡುವೆನೆನುತ ಬೊಬ್ಬಿಱಿದೆಚ್ಚ ನಿನಸುತನ ॥ ೧೯

ಹೇಱಬಹುದೆ ಸುರೇಂದ್ರಭವನದ
ಸೂಳೆಯರ ಸೂಠಾಯತದ ವಾ
ಚಾಳತನಕೇನೊಜಿವೆ ನಟರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಿದ್ಯೆಯೆಲ ।
ಆಳುತನದಂಗದಲಿ ಬಹೊಡೆ ಶ
ರಾಳಿಯಲಿ ಮಾತಾಡೆನುತ ಕೆಂ
ಗೋಲನಲಿ ಸಲೆ ಹೂಱದನು ವುದ್ಯಾನವನತಳವ ॥ ೨೦

ಪೂತು ಮಝು ಮರ್ತ್ಯರಲಿ ಬಿಲ್ವಿ
ದ್ಯಾತಿಶಯ ಕಿಱಿದುಂಟಲಾ ತಾ
ನೀತ ಕರ್ಣನೆ ಕೌರವೇಂದ್ರಗೆ ಬೇಹಭಟನಿವನೆ ।
ಆತುಕೊಳ್ಳದೊಡೆ ಯೆನುತ ದಿಗು
ಜಾತವಂಬಿನಲಡಗೆ ರಿಪುಶರ
ಜಾತವನು ಹರೆಗಡಿದು ಕರ್ಣನ ಧನುವ ಖಂಡಿಸಿದ ॥ ೨೧

ಕರ್ಣನು ಗಂಧರ್ವರನ್ನು ಓಡಿಸಿದುದು.

ಇದು ಶರಾವಳಿ ಯಹುದು ಸರಿಗಮ
ಪದನಿಗಳ ಸರವಲ್ಲಲಾ ಸೇ
ರಿದ ಧನುರ್ವಿದ್ಯಾತಿಶಯಯೋಗ್ಯತೆ ವಿಶೇಷವಲ ।
ಇದು ಮನುಷ್ಯರ ಕಲುಹೆ ನೋಡೆನು

ತೊಡಚಿ ಹೊಸಚಾಪದಲಿ ಕಲಿ ಚಿ
ಮ್ಮಿದನು ಚಾವೀಕರಸುರೇಖಾವಳಿಶರಾವಳಿಯ[1] ॥ ೨೨

ಕಡಿದು ಗಂಧರ್ವನ ಶರೌಘವ
ನಡಸಿ ನಟ್ಟವು ಕರ್ಣಶರ ಸೈ
ಗೆಡಹಿದುವು ಕಿಂಪುರುಷಗುಹ್ಯಕಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸರ ।
ಹೊಡೆಕರಿಸಿ ಹೊದರೆದ್ದು ಬಲಸಂ
ಗಡಿಸಿ ತಳವರಿಗೆಯಲಿ ಕರ್ಣನ
ಬಿಡುಸರಳ ಭೀತಿಯಲಿ[2] ಬೆದಱದೆ ನೂಕಿತಳವಿಯಲಿ ॥ ೨೩

ಸಂಧಿಸಿತು ಪಡೆ ಚಿತ್ರಸೇನನ
ಹಿಂದೆ ನಿಲಿಸಿ ವಿರೋಧಿಶರಹತಿ
ಗಂದವೆಱುದೆ ಮುಸುಕಿದರು[3] ಕಟ್ಟಳವಿಯಲಿ ರಥವ ।
ಮುಂದುಗೆಟ್ಟನು ಕರ್ಣನೆನೆ ಕೈ
ಗುಂದಿದರು ಸಾಬಲಸುಯೋಧನ
ನಂದನರು ದುಶ್ಶಾಸನಾದಿಸಮಸ್ತಪರಿವಾರ ॥ ೨೪

ನೂರಜಿನೆರಕೆಯ ಗಾಳಿಯಲಿ ಹೆ
ಮ್ಮರದ ಮೊದಲಳುಕುವುದೆ ಘಡ ಕಾ
ತರಿಸದಿರಿ ಕೌರವರೆನುತ ಕಲಿಕರ್ಣ ಬೊಬ್ಬಿಱಿದು ।
ಶರನಿಧಿಗೆ ಬಡಬಾಗ್ನಿ ಮುನಿವವೊ
ಲುರುವಣಿಪ ಹೆಬ್ಬಲವನೊಂದೇ
ಸರಳನಲಿ ಸವೆಱಿದನು ಸುಳಿಸಿದನೌಕಿ ನಿಜರಥವ ॥ ೨೫

ಗೆದ್ದುದೇ ರಣವೆಲವೊ ದಿವಿಜರ
ದೊದ್ದೆಯಲಿ ಸೂಳೆಯರ ಜಾತಿಯು[4]
ಬಿದ್ದಿನರ ವೀಳೆಯದ ಬದಗರು ಭಟರ ವೋಡಿಯಲಿ ।

1 ಶಿಲೀಮುಖವ, ಚ. 2 ಬೀದಿಯಲಿ, ಚ.
3 ಮುತ್ತಿದುದು, ಚ. 4 ಚಾರಿಗೆ, ಚ.

ಹೊದ್ದಿದರೆ ಹುರುಳಹುದೆ ಭಯರಸ
ದದ್ದುಗೆಯ ಮಂಜಿಡಿಕೆಮನದವ
ರಿದ್ದು ಫಲವೇನೆನುತ ಕೈಮಾಡಿದನು ಕಲಿಕರ್ಣ ॥ ೨೬

ನೊಂದುದಾತನ ಪೊರೆಯ ಸುಭಟರು
ಸಂದಣಿಗಳಕ್ಕಲಿಸಿ ಬಿದ್ದುದು
ಮುಂದೆ ಬಲುಗಂಧರ್ವಬಲವಿನಸುತನ ಶರಹತಿಗೆ ।
ಬಂದುನಿಮಿಷಕೆ ಮತ್ತೆ ಪಡಿಬಲ
ಬಂದುದಗಣಿತಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸ
ವೃಂದ ಮುಕ್ಕುರುಕಿದುದು ಕರ್ಣನ ರಥದ ಮುಂಕಣಿಯ ॥ ೨೭

ಆಯುದ್ಧವನ್ನು ಪಾಂಡವರು ನೋಡಿದುದು.

ಅರಸ ಕೇಳೀಚೆಯಲಿ ಕೌರವ
ರರಸ ಬಂದನು ಸರ್ವದಳಸಹಿ
ತೆರಡು ಬಲದುಬ್ಬರದ ಬೊಬ್ಬೆಗೆ ಬಿರಿದುದವನಿತಳ ।
ನರವೃಕೋದರನಕುಲಸಹದೇ
ವರು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಸುತ್ತಣ
ಮೊಱಡಿಗಳ ಮೇಲಿದ್ದು ನೋಡಿದರಾಮಹಾಹವವ ॥ ೨೮

ತೆಗಿಸಿದನು ನೃಪನಿನಸುತನ ಮು
ತ್ತಿಗೆಯನೆರಡೊಡ್ಡಿನಲಿ ಸೂಸುವ
ಹೊಗರಗಣೆಗಳ ಹೊಯ್ವಡಾಯುಧ ಕಡಿವಪರಶುಗಳ ।
ಬಗಿವ ಸಬಳದ ಲೋಟಿಸುವ ಲೌ
ಡಿಗಳ ಚಿಮ್ಮುವ ಸುರಗಿಗಳ ಕಾ
ಳಗದ ರೌದ್ರಾಟೋಪವಂಜಿಸಿ [1] ತಮರಾಲಿಗಳ ॥ ೨೯

ನೂಕಿದುದು ತೋಪಿನ ತುದಿಗೆ ಮಗು
ಚೌಕಿದುದು ಪಾಳಯಕೆ ಮುಱಿದು ದಿ
ವೌಕಸರು ಜಾಱುವರು ಜೋಡಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಕುರುಬಲವ ।

1 ರಂಜಿಸಿ,

ತೋಕುವರು ಗಂಧರ್ವ ರುಭಯಾ
ನೀಕದೋಹರಿಸಾಹರಿಯು ಸ
ವ್ಯಾಕುಲರನೀಕ್ಷಿಸುತಲಿದ್ದರು ಪವನಜಾದಿಗಳು ॥ ೩೦

ಈಸು ಕೊಂಡಾಡಿದರೆ ಸುರರುಪ
ಹಾಸವಾಡುವರೆಮ್ಮನೆನುತ ಮ
ಹಾಸಗರ್ವರು ಚಿತ್ರಸೇನನ ಮನ್ನಣೆಯ ಭಟರು ॥
ಪಾಶಚಕ್ರಮುಸುಂಡಿಪರಿಘ
ಪ್ರಾಸಪರಶುಕೃಪಾಣಸಬಳಶ
ರಾಸನಾದಿಯ ಕೈದುಗಾಱರು ಕದನಕನುವಾಯ್ತು ॥ ೩೧

ಜೋಡುಮಾಡಿತು ಖಚರಬಲ ಕೈ
ಮಾಡಿ ಕವಿದುದು ಚಿತ್ರಸೇನನ
ಜೋಡಿಯಲಿ ಜರ್ಝರರಿಱಿದರು ಮುಂದೆ ಮುಂಗುಡಿಯ ।
ಓಡಿದರೆ ಹಾವಿಂಗೆ ಹದ್ದಿನ
ಕೂಡೆ ಮಱುಕವೆ ಘಡ ಯೆನುತ ಕೈ
ಮಾಡಿದರು ರಿಪುಭಟರು ನಿಂದರು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ॥ ೩೨

ಗಿಳಿಯ ಹಿಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಗಿಡುಗನ
ಬಳಗ ಕವಿವಂದದಲಿ ಸೂಟಿಯೊ
ಳಳವಿಗೊಡ್ಡಿದ ಚಾತುರಂಗವನಿಕ್ಕಡಿಯ ಮಾಡಿ ।
ಎಲೆ ಸುಯೋಧನ ಬೇಟಕೈದುವ
ನಿಳುಹಿ ಖೇಚರರಾಯನಂಘ್ರಿಯೊ
ಳಲವೊ ರವಿಸುತ ಹೋಗೆನುತ ಹೊಕ್ಕಿಱಿದರುರುವಣಿಸಿ ॥ ೩೩

ಕರ್ಣನು ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡುವಿಕೆ.

ಹೊಡಕರಿಸಿ ಹೊದರೆದ್ದು ಬಲಸಂ
ಗಡಿಸಿ ತಲೆವರಿಗೆಯಲಿ ಕರ್ಣನ
ಬಿಡುಸರಳ ಬೆದಱಿಗೆ ಬೆದಱದೆ ನೂಕಿತಳವಿಯಲಿ ।

ಫಡ ಸುಯೋಧನ ತೊಲಗು ಕರ್ಣನ
ಕಡುಹಿನಲಿ ಫಲವೇನು ನಿನ್ನಯ
ಪಡೆಯು ಬಂದರೆ ಕೆಡದೆ ಯೆಂದುದು ಕೂಡೆ ಸುರಸೇನೆ ॥ ೨೪

ಕರ್ಣ ಚಿತ್ರಸೇನರ ಪರಸ್ಪರಾಸ್ತ್ರಯುದ್ಧ.

ಗರುವರೇ ನೀವೆಲವೊ ಸುರಪನ
ಪುರದ ನಟ್ಟುವಿಗರು ಸುಯೋಧನ
ನರಮನೆಯ ಸಟ್ಟುವಿಗಳಿಗೆ ಪಾಡಹಿರಿ ತುಡುಕು[1] ವೊಡೆ ।
ಅರಸುಪರಿಯಂತೇಕೆ ನಿಮಗೆನು
ತರಿಭಟರಿಗಾಗ್ನೇಯವಾರುಣ
ನಿರುತಿಮೊದಲಾದಸ್ತ್ರಚಯವೆನು ಕವಿಸಿದನು ಕರ್ಣ ॥ ೨೫

ನೈರುತಕ್ಕಾಗ್ನೇಯಯಾಮ್ಯಕ
ವಾರುಣಕೆ ಸುರರೊಡೆಯರೆಮ್ಮಲಿ
ವೈರಬಂಧವಿದುಂಟೆ ಸಾಧನ ನಿನಗೆ ದಿವ್ಯಶರ ।
ಸೇರಿದರೆ ನಿನಗಾದರಿದಕೋ
ವಾರುಣ ಪ್ರತಿಕಾರ ಪಾವಕ
ನೈಋತಾದಿಗೆ ಕೊಳ್ಳನುತ ಗಾಂಧರ್ವಪತಿ ಯೆಚ್ಚ ॥ ೨೬

ಗಬ್ಬರಿಸಿದುವು ದಿವ್ಯಶರಚಯ[2]
ಗರ್ಭವ ಪ್ರತಿಕಾರಿಶರ ಮಗ್ಗು
ಚೆಬ್ಬಿಸಿದನಿನಸೂನು ಪರ್ವತತಿಮಿರಫಣಿಶರವ ।
ಪರ್ಬತಕೆ ವಜ್ರಾಸ್ತ್ರ ತಿಮಿರದ
ಹಬ್ಬುಗೆಗೆ ರವಿಬಾಣ ಹಾವುಗ
ಳೊಬ್ಬುಳಿಗೆ ಗರುಡಾಸ್ತ್ರವೆನು ಗಂಧರ್ವಪತಿ ಯೆಚ್ಚ ॥ ೨೭

ಸವೆದುವಿನಸುತನಂಬು ಖೇಚರ
ನವಗಡಿಸಿ ಕವಿದೆಚ್ಚನೀತನ

1 ನೋಡುವರೆ, ಕ, ಚ.   2 ವಿಶಿಖದ, ಚ.

ಸವಗಸೀಸಕಜೋಡು ತೊಟ್ಟವು ಸರಳಜೋಡುಗಳ ।
ಕವಿದುದೆಡಬಲವೆಂಕದಲಿ ಸುರ
ನಿವಹ ಸೂಟಿಯು ಸರಳಸೋನೆಯ [1]
ಲವಗಡಿಸಿತ [2] ಡಿಗಡಿಗೆ ಕರ್ಣನ ರಥದ ವಾಜಿಗಳು ॥ ೩೮

ಗಂಧರ್ವನು ಕರ್ಣನನ್ನು ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ನೋಯಿಸಿದುದು

ಜೋಡು ಹರಿದುದು ಸೀಸಕದ ದಡಿ
ಬೀಡೆ ಬಿರಿದುದು ತಲೆಯ ಚಿಪ್ಪಿನ
ಜೋಡು ಜಱಿದುದು ಮನಕೆ ಸುಱಿದುದು ಸೊಗಡು ರಣರಸದ ।
ಖೋಡಿ ಕೊಪ್ಪರಿಸಿದುದು ಧೈರ್ಯವ
ನೀಡಿಱಿದುದಪದೆಸೆ ವಿಟಾಳಿಸಿ
ಖೇಡತನ ಭುಲ್ಲವಿಸುತಿರ್ದುದು ಭಾನುನಂದನನ ॥ ೩೯

ಕರ್ಣನು ಗಂಧರ್ವನನ್ನು ನೋಯಿಸಿದುದು.

ಮತ್ತೆ ಕೊಂಡನು ಬಿಲುಸರಳ ನಭ
ಕೊತ್ತಿದನು ರಣಭಯುನನಹಿತನ
ಕುತ್ತಿದನು ಕಣ್ಣಿನಲಿ ಕದಡಿದನು ಮನದೊಳರಿಭಟನ ।
ಕೆತ್ತಿದನು ಕೂರಲಗಿನಲಿ ಮುಳು
ಮುತ್ತ ಹೂತಂದದಲಿ ಹುದುಗಿದ
ನೆತ್ತರಿನ ನೆಣವಸೆಯೊಳೆಸೆದನು ರಥದೊಳಾಖಚರ ॥ ೪೦

ನೊಂದೊಡುಬ್ಬಿತು ದರ್ಪಶಿಖಿ ಖತಿ
ಯಿಂದ ಮದದುಬ್ಬಿನಲಿ ಘಾತದ
ಕಂದುಕದವೋಲ್ ಕುಣಿದುದಂತಃಖೇದ ಕೊಬ್ಬಿನಲಿ ।
ನೊಂದುದಿನಿಸಿಲ್ಲಕಟ ದೈತ್ಯರ
ದಂದುಗಗಲಾವಿಂದು ಮರ್ತ್ಯರು
ಬಂದಿವಿಡಿದರೆ ಬಲುಹನೆನುತೋರಂತೆ ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೪೧

---

1 ಸೋನೆಗೆ, ಟ. 2 ಡವರಿಸಿದುವು, ಚ.

ತಿರುಗಿ ಗಂಧರ್ವನು ಬಿಟ್ಟ ಅಸ್ತ್ರಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ಕರ್ಣನು ಬೆರಗಾದುದು.

ಖತಿಯಲುಗಿದನು ದಿವ್ಯಬಾಣ
ಪ್ರತತಿಯನು ರಥಸೂತಹಯಸಂ
ತತಿಶರಾಸನಕೇತುದಂಡಚ್ಛತ್ರಚಾಮರವ ।
ಹುತವಹನೊಳೊಟ್ಟಿದನು ಸಮರ
ವ್ಯತಿಕರದೊಳಾಗ್ನೇಯಶರ ಚಿ
ಮ್ಮಿತು ಛಡಾಳಿಸಿ ಕೆಂಡ ಗೆದಱಲು ಕರ್ಣ ಬೆಱಗಾದ ॥ ೪೦

ಕರ್ಣನು ಹಿಂದಾಗಲು ಕೌರವರು ಚಿಂತೆ ಮಾಡಿದುದು.

ವಿರಥನಾದನು ಹಲಗೆಖಡ್ಗದ
ಲರಿಭಟನ ಪಡಿಮುಖಕೆ ಚಿಮ್ಮಿದ
ನೆರಡನೊಂದಂಬಿನಲಿ ಕಡಿದನು ಜಡಿದನಿನಸುತನ ।
ತಿರುಗಿ ಹಾಯ್ದನು ಕರ್ಣನಾತನ
ಮುಱಿವ ಕಂಡು ವಿಕರ್ಣ ತನ್ನಯ
ವರರಥವ ಚಾಚಿದನು ಬೋಳೈಸಿದನು ಭಾನುಜನ ॥ ೪೩

ಪೈಸರಸಿತೋ ಕುರುಚತುರ್ಬಲ
ಘಾಸಿಯಾದನು ಕರ್ಣನಿದು ಧೊರೆ
ಗೈಸಲೇ ದುಮ್ಮಾನವೆನುತಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕುರುಸೇನೆ ।
ಓಸರಿಸಿದುದು ಸಮರಮುಖದಲಿ
ಸೂಸಿದರು ಸಮರಥರು ಸೋಲವ
ನಾಸುಯೋಧನ ನಗುತ ಕಂಡನು ನೋಡಿ ಕೆಲಬಲನ ॥ ೪೪

ಅವನಿಪನ ಮೊಗಸನ್ನೆಯಲಿ ಸೂ
ಳವಿಸಿದುವು ನಿಸ್ಸಾಳಕೋಟಿಗ
ಳವಚಿದುದು ಬಹುವಿಧದ ವಾದ್ಯಧ್ವನಿ ದಿಶಾಮುಖವ ।

ತವತವಗೆ ಧುರತೋರಹತ್ತರು
ತವಕಿಸುತ ಹುರಿಯೇಱಿದರು ಕೌ
ರವರು ಕರ್ಣನ ಹಂಬಲಾಹವವೆನಗೆ ತನಗೆನುತ ॥ ೪೫

ಗಂಧರ್ವನ ಮೇಲೆ ಕೌರವರು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದುದು

ಮುಱಿದು ಬಲ ಸಂವರಿಸಿ ಪಡಿಮುಖ
ಕುಱುಬಿದುದು ದುರ್ಯೋಧನಾನುಜ
ರಱಸಿದರು ಗಂಧರ್ವನಾವೆಡೆ ತೋಱು ತೋಱೆನುತ ।
ತಱುಬುವುದು ಜಯವೊಮ್ಮೆ ಮನದಲಿ
ಕಱುಬುವುದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಪ್ಪೇ
ನಿಱಿದಸಹಸವ ತೋಱೆನುತ ಬೆರಸಿದರು ಪರಬಲವ ॥ ೪೬

ಅರಸನನುಜರೆ ನೀವು ಕರ್ಣನ
ಹರಿಬದವರೇ ಹರ ಹರೆಮಗಿ
ನ್ನರಿದಲೈ ನಿಮಗೀಸು ಖತಿ ಝೋಂಪಿಸಿತು ಬಳಿಕೇನು ।
ತರಹರವು ತಮಗಿಲ್ಲಲಾ ಪೂ
ತುಱೆ ಯೆನುತ ಪಡಿತಳಿಸಿ ಗಂಧ
ರ್ವರ ಚಮೂಪರು ನೂಕಿದರು ತೋಕಿದರು ಪರಬಲವ । ೪೭

ಎಚ್ಚರಿಱಿದರು ಹೊಯ್ದರಿಟ್ಟರು
ಚುಚ್ಚಿದರು ಸೀಳಿದರು ನೂಕಿದ
ನಿಚ್ಚಟರ ಸೇದಿದರು ದಡಿವಲೆಕಣ್ಣಿವಲೆಗಳಲಿ ।
ಕೊಚ್ಚಿದರು ನುಗ್ಗಿದರು ಕೊಯ್ದಿದರು
ನುಚ್ಚುನುಱಿಮಾಡಿದರು ಹರಿಬಕೆ
ಹೆಚ್ಚಿ ಹೊಗುವ ಮಹೀಶನನುಜರ ಮನ್ನಣೆಯ ಭಟರ ॥ ೪೮

ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ದುರ್ಯೋಧನನೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುವಿಕೆ.

ಗಾಯವಡೆಯದರಿಲ್ಲ ಸಾಯದೆ
ನೋಯದವರಿಲ್ಲೆರಡುಬಲದಲಿ
ಬೀಯವಾದರು ಸುಭಟರೆನೆ ಗಂಧರ್ವಪತಿ ಮುಳಿದು ।

ರಾಯನನುಜರನಟ್ಟಿದನು ದೀ
ರ್ಘಾಯುವನು ಹಿಡಿದನು ವಿಕರ್ಣನ
ನೋಯಲೆಚ್ಚನು ಕೆದರಿದನು ಕೌರವಚತುರ್ಬಲವ ॥ ೪೯
ಘಡ ಯೆನುತ ಕುರುರಾಯನಾತನ
ಪಡಿಮುಖಕೆ ನೂಕಿದನು ಜೋಡಿಸಿ
ಜಡಿವ ನಿಸ್ಸಾಳಾಯತದ ಕಹಳೆಗಳ ಕಳಕಳದ ।
ಬಿಡುರಥದ ಘಟ್ಟಣೆಯ ಧಾಟಿಯ
ಕಡುಗುದುರೆಗಳ ನೆತ್ತಿಯಂಕುಶ
ದೆಡೆಯ ಘಟೆಯಾನೆಗಳ ದಳ ಸಂದಣಿಸಿತೊಗ್ಗಿನಲಿ ॥ ೫೦
ನುಗ್ಗನಿವ ಕೈಕೊಂಬನೇ ರಣ
ದಗ್ಗಳದ ಮೌಳಿಯಲಿ ಕದನದ
ಹುಗ್ಗಿಗರ ಸಾಕಿದನು ಶಾಕಿನಿಡಾಕಿನೀಜನವ ।
ಬಗ್ಗಿ ಕವಿದರನಿಂದ್ರಲೋಕದ
ಸುಗ್ಗಿಯಲಿ ಸೇಱಿಸಿದನಾಹವ
ದುಗ್ಗಡವನೇನೆಂಬೆನೈ ಗಾಂಧರ್ವವಿಕ್ರಮವ ॥ ೫೧
ಮೀಟೆನಿಪ ಗಂಧರ್ವರೊಂದೇ
ಕೋಟಿ ಕವಿದುದು ಕುರುಬಲಕೆ ಪಡಿ
ಕೋಟೆಯಾದುದು ನೃಪತಿ ಸಿಲುಕಿದನವರ ವೇಡೆಯಲಿ ।
ದಾಟಿತರಸನ ಧೈರ್ಯ ಕೈದುಗ
ಳಾಟ ನಿಂದುದು ಕರದ ಹೊಯ್ಲಲಿ
ನೋಟಕರು ಘೋಳೆಂದರಿತ್ತಲು ಪಾಂಡವರ ವನದ ॥ ೫೨

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನೋಡಿ ಜನಗಳು
ಪರಿಹಾಸ ಮಾಡಿದುದು,

ಮುತ್ತಿದರಿಬಲಜಾಲವನು ನಭ
ಕೊತ್ತಿ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರದಲಿ ಸೀಳಿದ
ನೆತ್ತ ಮುಱಿದೋಡಿದರೆ ರಥವನು ಹರಿಸಿ ಬೇಗದಲಿ ।

ಒತ್ತಿ ಹರಿತಹರಥತುರಂಗಮ
ಮುತ್ತಿದಿಭಸಂಘಾತವನು ನೃಪ
ನೊತ್ತಿ ಕಡಿದನು ಹಯವ ಗಜರಥವುಚಿದಕಾಲಾಳ ‖ ೫೩

ಇತ್ತ ಕೌರವರಾಯ ರಥವನ
ದೆತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟನು ಖಚರರಾಯನ
ಸುತ್ತಣಿಯ ಚತುರಂಗಸೇನೆಯನಸಮಬಾಣದಲಿ ।
ತೆತ್ತಿಗರ ಕರೆ ನಿನಗೆ ನೂಕದೆ
ನುತ್ತ ಶರಸಂಧಾನಚಯದಲಿ
ಮೆತ್ತಿದನು ಮೊನೆಗಣೆಗಳಲಿ ಖಚರೇಂದ್ರ ಕೈಮರೆಯ ‖ ೫೪

ದುರ್ಯೋಧನನು ಗಂಧರ್ವನ ವಶವಾದುದು.

ಮುಱಿದ ಬಲ ಗರಿಗಟ್ಟಿನೋಡಿ
ಧರಣಿಪನ ಮುಂಗಡಿಯಲೇಱಿತು
ತುರಗಗಜರಥಹರಿಗೆಸಬಳಮುಸುಂಡಿಪರಿಘದಲಿ ।
ಉರುಬಿದನು ಖಚರೇಂದ್ರ ಕೌರವ
ರರಸ ಸೌಬಲಸೈಂಧವರು ಕೈ
ಮರೆದು ಹಿಂಗಿತು ಕೌರವೇಶ್ವರ ಸಿಲುಕಿದನು ಹಗೆಗೆ ‖ ೫೫

ಇಟ್ಟಣಿಸಿದರು ಮುಟ್ಟಿ ರಾಯನ
ನಟ್ಟಲೀಸದೆ ಕುರುಚತುರ್ಬಲ
ಹೊಟ್ಟುಗಳ ತೂಱಿದರು ಹಿಡಿದರು ಕೌರವಾನುಜರ ।
ಮುಟ್ಟಿ ಬಂದುದು ಕೇಡು ರಾಯನ
ನಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದುದು ದಿವಿಜಬಲ ಜಗ
ಜಟ್ಟಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದನು ನೋಡಿದ ಕೌರವೇಶ್ವರನ ‖ ೫೬

ಅರರೆ ಧೊರೆ ಸಿಕ್ಕಿದನು ನೆಱೆ [1] ಡಾ
ವರಿಸುವರ ಹೊಯ ಹೊಯ್ಯೆನುತ ಖೇ
ಚರರ ಕಂಬಿಗಳಾಡಿದುವು ಸುತ್ತಲು ಸುಯೋಧನನ ।

1 ಧೊರೆಡೊಂಬಿಯಲ್ಲಿ, ಚ,

ಅರಸರಂಜದಿರಂಜದಿರಿ ಯೆನು
ತುರುವಣಿಸಿ ಕೌರವನರೇಂದ್ರನ
ಕರದ ಕೈದುವನೀಸಿಕೊಂಡನು ಖಚರಪತಿ ನಗುತ ॥ ೫೭

ಹಯದ ಪಡಿವಾಘೆಯಲಿ ಬಾಹು
ದ್ವಯುವ ಬಿಗಿದನು ತನ್ನ ರಥದಲಿ
ಜಯವಿಹೀನನನಿರಿಸಿದನು ಕುರುರಾಯವಲ್ಲಭನ ।
ಭಯಭರಿತದುಶ್ಶಾಸನನ ದು
ರ್ಜಯನ ಚಿತ್ರಾಂಗದವಿಕರ್ಣನ
ನಯವಿದೂರರ ತಂದರಿಪ್ಪತ್ತೈದುಸಹಭವರ ॥ ೫೮

ಇಳಿದು ಗಜವನು ಕೈದುಗಳನೆಲ
ಕಿಳುಹಿ ಜೋಧರು ವಾರುವದಿನಿಳೆ
ಗಿಳಿದ ರಾವ್ತರು ಹಾಯ್ಕಿದರು ದೂಹತ್ತಿಲೌಡಿಗಳ ।
ಬಿಲುಸರಳ್ಗಳ ಬಿಸುಟು ರಥಿಕರು
ನೆಲಕೆ ಹಾಯ್ದರು ಹೊತ್ತ ಕೈದುವ
ನಿಳುಹಿ ಪಯದಲಿ ಬೀಳುಕೊಂಡುದು ಖೇಚರೇಶ್ವರನ ॥ ೫೯

ಮುಟ್ಟದಿರಿ ಪರಿವಾರಕೈದುವ
ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗಲಿ ಧೊರೆಗಳಾದರ
ಬಿಟ್ಟವರಿಗಮರೇಂದ್ರನಾಣೆ ಯೆನುತ್ತ ಸಾರಿದರು ।
ಕೆಟ್ಟುದೀ ಕುರುಪತಿಯ ದಳ ಜಗ
ಜಟ್ಟಿಗಳು ಕರ್ಣಾದಿಗಳು ಮುಸು
ಕಿಟ್ಟು ಜಾಱಿತು ಕಂಡದೆಸೆಗವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೦

ಖಿನ್ನನಾದನು ಪಾರ್ಥನನಿಲಜ
ನುನ್ನತೋತ್ಸವನಾದನತಿಸಂ
ಪನ್ನಸಮ್ಮದರಾದರಾಮಾದ್ರೀಕುಮಾರಕರು ।

ಇನ್ನು ಪಾಂಡವರಾಜ್ಯಸಿರಿ ಯೆಮ
ಗಿನ್ನು ಲೇಸಹುದಕಟ ದೈವದ
ಗನ್ನಗತಕವೆ ಯೆನುತ ಹಿಗ್ಗಿತು ಮುನಿಜನಸ್ತೋಮ [1] ॥ ೬೧

ಭಾವನವರರ್ತಿಯಲಿ ಜಲಕೇ
ಳೀವಿನೋದಕೆ ಬಂದು ಗಂಧ
ರ್ವಾವಳಿಯ ಕೇಳಿಯಲಿ ಚಿತ್ತೈಸಿದರಲಾ ಯೆನುತ ।
ದೇವಿಯರು ನಸುನಗುತ ಚಿತ್ತದ
ಚಾವಡಿಯಲೋಲೈಸಿ ಕೊಂಡರು
ಭೂವಳಯದೇಕಾಧಿಪತ್ಯದ ಸಾಖ್ಯಸಂಪದವ ॥ ೬೨

ಕೇಳಿದನು ಯಮಸೂನು ದುಗುಡವ
ತಾಳಿದನು ನಳನಹುಷಭರತನೃ
ಪಾಲಪಾರಂಪರೆಯಲುದಿಸಿದ ಸೋಮವಂಶದಲಿ ।
ಕೋಳು ಹೋದುದೆ ಕೀರ್ತಿ ಯೆಮ್ಮಾ
ಬಾಳಿಕೆಯ ಸುಡಲೆನುತ ಚಿಂತಾ
ಲೋಲನಿದ್ದನು ವೀರನಾರಾಯಣನ ನೆನೆಯುತ್ತ ॥ ೬೩

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ರಾಯದಳವನು ಮುರಿದು ಕೌರವ
ರಾಯನನು ಕೊಂಡೊಯ್ವ ಖೇಚರ
ರಾಯನನು ತಾಗಿದನು ಮರಳಿಚಿ ತಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥

---

1 ವಧೂನಿಕರ, ಕ. ಖ.

ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಹಿಡಿದಾಗ ಕೊಳ್ಳೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಸಿಕ್ಕಿದನತ್ತ ಕುರುಭೂ
ಪಾಲನದನೇ ಹೇಳುವೆನು ಪಾಳಯದ ಗಜಬಜವ |
ಆಳು ಹಾಯ್ದುದು [1] ಕಂಪಮುಖದಲಿ
ಕೀಳುಮೇಲೊಂದಾಯ್ತು ಧನಿಕರ
ಪೇಟಿಗೆಯ ಧನ ಸೂಱೆವೋದುದು ಕೇರಿಕೇರಿಯಲಿ || ೧

ಕುದುರೆ ಹಾಯ್ದುವು ಕಂಡಕಡೆಯಲಿ
ಮದಗಜಾವಳಿಯೋಡಿದುವು ವರ
ಸುದತಿಯರು ಬಾಯ್ಬಿಡುತ ಹರಿದರು ಬಿಟ್ಟಮಂಡೆಯಲಿ |
ಕದಡಿದುದು ಜನಜಲಧಿ ಝೂಡಿಸಿ
ಬೆದಱಿದರು ಕೋಡಿಗಳು [2] ರಾಯನ
ಹದನದೇನೆನುತ ಹರದರು ಹರಿದರಗಲದಲಿ || ೨

ಕೌರವರ ಪತ್ನಿಯರ ರೋದನ.

ಗಾಳಿಯುಱಿಯದು ರವಿಯ ಕಿರಣಕೆ
ಬಾಲೆಯರು ಗೋಚರವೆ ದಡ್ಡಿಯ
ಮೇಲು ಬೀಯಗದಂಗರಕ್ಷೆಯ ಕಂಚುಕಿವ್ರಜದ |
ಮೇಳವವದೇನಾಯ್ತೊ ಬೀದಿಯ
ಗಾಳುಮಂದಿಯ ನಡುವೆ ಕುರುಭೂ
ಪಾಲನರಸಿಯರಳುತ ಹರಿದರು ಬಿಟ್ಟಮಂಡೆಯಲಿ || ೩

ಭಾನುಮತಿ ಬಂದು ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಮರೆಹೊಗುವಿಕೆ.

ಕುರುಪತಿಯ ದುಶ್ಶಾಸನಾದಿಯ
ರರಸಿಯರು ಚೌಪಟದಲೊದರಿದ
ರರಸನುಪಹತಿಗೊಪ್ಪುಗೊಟ್ಟರೆ ಕರ್ಣಶಕುನಿಗಳು |

[1] ನಡೆದುದು, ಚ. [2] ನೆಱೆದು, ಕವಱಿದುವು ಕೇರಿಗಳು, ಜ, ಟ.

ಗುರುನದೀಸುತರಿದ್ದರೀಪರಿ
ಪರಿಭವಕೆ ಪಾಡಹುದೆ ಪಾಂಡವ
ರರಸನಿಹ ವನವಾವುದೆಂದೊಱಲಿದಳು ಭಾನುಮತಿ ॥ ೪

ಅರಸಿಯರು ಸಖಿಯರು ಕುಮಾರಿಯ
ರರಸನನುಜರ ಹೆಂಡಿರನಿಬರು
ನೆರಸಿ ಬಂದಳು ಭಾನುಮತಿ ಯಮತನುಜನಾಶ್ರಮಕೆ ।
ಕರುಣಿ ರಕ್ಷಿಸು ಸೋಮವಂಶೋ
ದ್ಧರಣ ರಕ್ಷಿಸು ಸತ್ಯಧರ್ಮದ
ಸಿರಿಯೆ ರಕ್ಷಿಸೆನುತ್ತ ಧೊಪ್ಪನೆ ಕೆಡೆದಳಂಘ್ರಿಯಲಿ ॥ ೫

ನಾದಿದಳು ನೃಪನಂಘ್ರಿಯನು ನಯ
ನೋದಕದ ಧಾರೆಯಲಿ ಭಾಳವ
ತೇದು ತಿಲಕದ ಗಂಧದಲಿ ಬೈತಲೆಯ ಮುತ್ತಿನಲಿ ।
ಆದರಿಸಿ ನವಕುಸುಮದಲಿ ಘನ
ರೋದನಧ್ವನಿಮಂತ್ರದಲಿ ನೃಪ
ಪಾದಪೂಜೆಯ ರಚಿಸುವವೊಲೊಪ್ಪಿದಳು ಭಾನುಮತಿ ॥ ೬

ಖಳರು ಕೌರವರಿಂದು ಸಜ್ಜನ
ಕುಲಶಿರೋಮಣಿ ನೀನು ಕರುಣಾ
ಜಲಧಿ ನೀನಪರಾಧಿಗಳು ನಾವಹೆವು ಜಗವಱಿಯೆ ।
ಹುಳಿಗೆ ಹಾಲಳುಕಿದರೆ ಹಾಲಿನ
ಜಲಧಿ ಕೆಡುವುದೆ ಜೀಯ ತನ್ನವ
ರೆಳಸಿ ಕೊಂಡರು ಕಾಯಬೇಕೆಂದೊಱಲಿದಳು ತರಳೆ ॥ ೭

ರಾಯರಿಗೆ ಬಿನ್ನಹವ ಮಾಡೌ
ತಾಯೆ ಕೇಳೌ ದ್ರೌಪದಿಯೆ ಹಿರಿ
ದಾಯಸವ ಬಡಿಸಿದನು ಕುರುಪತಿ ನಿನ್ನ ಮೈದುನನು ।

ನೋಯಿಸಲು ಶ್ರೀಗಂಧ ನಿಜಗುಣ
ದಾಯತವ ಬಿಡದಂತೆ ನೀವೇ
ಕಾಯಬೇಹುದು ಪತಿಯನೆಂದೊಱಲಿದಳು ಭಾನುಮತಿ ॥ ೮

ಧರ್ಮರಾಯನು ಭಾನುಮತಿಯನ್ನೆತ್ತಿ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದುದು.

ಚುಂಬಿಸಿತು ಕಡುಶೋಕ ಮಿಡಿದನು
ಕಂಬನಿಯನುಗುರಿನಲಿ ಘನಕರು
ಣಾಂಬುನಿಧಿ ಸೀವರಿಸಿ ವ್ಯೆಗುಡಿಯಿರಿದರೋವದಲಿ ।
ಹಂಬಲಿಸಬೇಡಕಟ ಕುರುಪತಿ
ಯೆಂಬನಾರವ ಬೊಪ್ಪನವರೇ
ನೆಂಬರೇಱೌ ತಾಯೆ ಯೆನುತೆತ್ತಿದನು ಭಾಮಿನಿಯ ॥ ೯

ಗಂಧರ್ವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಭೀಮ ಬಾ ಕುರುರಾಜಕುಲಚೂ
ಡಾಮಣಿಯೆ ತಾ ಹೋಗು ಕದನೋ
ದ್ದಾಮದರ್ಪನ ತಾ ನಿಜಾನ್ವಯಕುಮುದಚಂದ್ರಮನ ।
ತಾ ಮನೋವ್ಯಥೆ ಬೇಡ ನೃಪಚಿಂ
ತಾಮಣಿಯೆ ತಾ ಹೋಗೆನಲು ಕರ
ತಾಮರಸವನು ಮುಗಿದು ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದನು ಭೀಮ ॥ ೧೦

ಅದಕ್ಕೆ ಭೀಮಸೇನನ ಅಸಮ್ಮತಿ.

ಬೆಸಸಬೇಹುದು ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರದ
ಬೆಸುಗೆ ತಪ್ಪದೆ ರಾಜಧರ್ಮದ
ಮುಸುಡು ಕಂದದೆ ಖೋಡಿವಿಡಿಯದೆ ಕುಶಲರಾದವರು ।
ಎಸಗುವುದು ತಾವಾವ ಕಾರ್ಯದೊ
ಳಸುವನಿಕ್ಕಿ ತದರ್ಥವನು ಪರ
ರೆಸಗಿದರೆ ನಮಗೇನು ಬಾಧಕವೆಂದನಾಭೀಮ ॥ ೧೧

ತಮ್ಮ ಸಂಕಟಕಿವರು ವಿನಯವ
ನೆಮ್ಮ ಬಿನ್ನಹವೂಡುತಿದ್ದರೆ
ನಿಮ್ಮಡಿಗೆ ಪರಿತೋಷವೇ ಕರ್ತವ್ಯ ವಿಷಯದಲಿ ।
ಎಮ್ಮ ಮನ ಮುಂಚುವುದು ಕಾರ್ಯದ
ಹಮ್ಮುಗೆಯು ನೀವಱಿಯಿರೇ ತಮ
ತಮ್ಮದುಷ್ಕೃತ ತಮಗೆ ಫಲಿಸಿದರೇನು ನಿಮಗೆಂದ ॥ ೧೦

ಧರ್ಮರಾಯನ ನೀತಿವಾಕ್ಯಗಳು.

ಅನುಜ ಕೇಳಪಕಾರಿಜನದಲಿ
ನೆನೆವುದುಪಕಾರವನು ಗುಣಹೀ
ನನಲಿ ಗುಣವನು ತೋಱುವುದು ಗರುವರಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಯಿದು ।
ಅನುಜನಲ್ಲಾ ನಮಗೆ ಕೌರವ
ಜನಪನವರಪರಾಧಶತವನು
ನೆನೆವೊಡಿದು ಹೊತ್ತೇ ಮಹಾದೇವೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೧೩

ಭರತವಂಶದೊಳವರ ಭಂಗವೆ
ನಿರುತವೆಮ್ಮದು ನಮ್ಮ ಭಂಗ
ಸ್ಫುರಣವವರದು ನೀನಱಿಯೆ ತಾವಱಿಯೆವೀಹದನ ।
ಪರರ ಕಲಹಕೆ ನಾವು ನೂಱೈ
ವರುಗಳಂತಃಕಲಹಕದು ನೂ
ರ್ವರು ವಿಚಾರಿಸಲೈವರಾವೆಂದನು ಮಹೀಪಾಲ ॥ ೧೪

ಆವನಾಗಲಿ ಬೇಡಿದಂಗೊಲಿ
ದೀವುದೇ ನೃಪಧರ್ಮ ಹಗೆ ಕೆಳೆ
ಯಾವನಾಗಲಿ ನೊಂದರೆ ಕಾದುವುದೆ ನೃಪನೀತಿ ।
ಆವನಾಗಲಿ ಶರಣುವೊಕ್ಕರೆ
ಕಾವುದೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಮತ ವಿ
ನ್ನಾವುದುಚಿತವು ಭೀಮ ನೀ ಹೇಳೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೧೫

ಆರಿಗಾರುಪಕಾರಿಗಳು ಮೇ
ಣಾರಿಗಾರಪಕಾರಿಗಳು ತಾ
ನಾರಿಗಾರುಂಟವರ ಕೃತಕರ್ಮಗಳ ಸಂಸ್ಕಾರ ।
ಹೋರಿಸುವುದಳಿಸುವುದು ಸಾಖ್ಯಕೆ
ಸೇರಿಸುವುದಿದಕಹಿತಹಿತರೆಂ
ದಾರ ಮುಳಿವುದು ಮನ್ನಿಸುವುದೈ ಭೀಮ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೧೬

ಅದಱನಾಚೆಯ ಭವದ ದುಷ್ಕೃತ
ವೊದಗಿತೀಜನ್ಮದಲಿ ವನವಾ
ಸದ ಪರಿಕ್ಲೇಶಾನುಭವಕಿವರೇನ ಮಾಡುವರು ।
ಒದಗಿತುತ್ಸಾಹದಲಿ [1] ಪರರ
ಭ್ಯುದಯವನು ಬಯಸುವುದು ಪರರಿಗೆ
ಮುದವನಾಚರಿಸುವುದು ಧರ್ಮಜ್ಞರಿಗೆ ಗುಣವೆಂದ ॥ ೧೭

ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು ಧರ್ಮರಾಯನು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದುದು.

ಎಣಿಸಲೇಕಿನ್ನದನು ಕೌರವ
ಗಣ ಮರಳಿ ಬಂದಲ್ಲದಾರೋ
ಗಣೆಯು ಮಾಡೆನು ಪಾರ್ಥ ನೀ ನುಡಿ ನಿನ್ನ ಹವಣೇನು ।
ರಣದೊಳರಿಗಳ ಮುಱಿದು ಕುರುಧಾ
ರುಣಿಪತಿಯು ತಹುದುಂಟೆ ಯೆನೆ ಬಿಲು
ಗಣೆಗಳನು ತಿದ್ದಿದನು ಫಲುಗುಣ ಹೂಡಿದನು ರಥವ ॥ ೧೮

ಧರ್ಮರಾಯನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಅರ್ಜುನನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ಹೊರಟುದುದು.

ಎಮಗೆ ನುಡಿ ಬೇಱುಂಟೆ ನೀತಿ
ಭ್ರಮಿತರಾ ವಲ್ಲನಿಲಸುತನು
ಭ್ರಮಿತನವ ಸೈರಿಸುವುದೈ ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ ನೀನು ।

1 ಒದಗಿದುತ್ಸವದಲ್ಲಿ. ಚ.

ನಿಮಿಷದಲಿ ಗಂಧರ್ವಕನನಾ
ಕ್ರಮಿಸಿ ಕೌರವಗಣವ ನಿಜಪದ
ಕಮಲದಿದಿರಲಿ ಕೆಡಹಿ ತೋಱುವೆನೆನುತ ಹೊಱವಂಟ ॥ ೧೯

ಮುಱಿದು ಚೆಲ್ಲಿದ ಸಕಲಕುರುಬಲ
ನೆರೆದುದರ್ಜುನನೊಡನೆ ಸೂಟಿಯು
ಳರಿಭಟರ ಬೆಂಬತ್ತಿದನು ಫಡ ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲೆನುತ ।
ಸೆಱೆಯ ಬಿಡು ಗಂಧರ್ವಲೋಕವ
ನುರುಹುವೆನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಕೊಂಬನ
ಶಿರವ ಚೆಂಡಾಡುವೆನೆನುತ ಕವಿದೆಚ್ಚನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೨೦

ಸರಳಿನುಬ್ಬೆಗೆ ಸೆಡೆದು ಸಮರಕೆ
ತಿರುಗಿ ನಿಂದುದು ಖಚರಬಲವು
ಬ್ಬರದ ಬೊಬ್ಬೆಯುಲುರುಬಿದರು ಶರಹತಿಗೆ ಸೈರಿಸುತ ।
ಉರುಳಿದುವು ಗಂಧರ್ವಶಿರ ನಭ
ಸರಳಮಯದಿಗುಜಾಲವಂಬಿನ
ಹೊರಳಿಯಲಿ ಹೊದಿಸಿದುದೆನಲು ಕವಿದೆಚ್ಚನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೨೧

ಮೊಱೆವ ಗಱಿಗಳ ಮೊನೆಯಲು
ದುರುವ ಹೊರಳಿಗಿಡಿಗಳ ಬಾಯ್ಧಾರೆಗ
ಳುರಿಯ ಹೊದರಿನ ಹುದಿದ ಹೊಂಬರಹದ ಸುರೇಖೆಗಳ ।
ಸರಳು ಹೊಕ್ಕುವು ಹಿಕ್ಕಿದುವು ಖೇ
ಚರಬಲವನೊಕ್ಕಿದುವು ಕೂರಿದು
ವರಿಭಟರ ಚುಚ್ಚಿದುವು ಕೊಚ್ಚಿದುವೆಂಟುದೆಸೆಗಳಲಿ ॥ ೨೨

ಕೋಲ ಬಲುಮಳೆಗೊಡ್ಡಿ ಹರಿಗೆಯ
ಮೇಳಯವ ಮಱೆಗೊಂಡು ಖೇಚರ
ರಾಳು ನಿಂದೆಚ್ಚುದು ನಿಹಾರದಲರ್ಜುನನ ರಥವ ।

ಕೋಲುಗಳನಾಹರಿಗೆ ಹಲಿಗೆಯ
ಮೇಳಯವನಾವುರೆಯಲುಗಿದೆಸು
ವಾಳನೊಂದಂಬಿನಲಿ ಸಂದಣಿಗೆಡಹಿದನು ಪಾರ್ಥ ॥ ೧೩

ಮೆಟ್ಟಿ ಜೇಣನನು ಖಚರಬಲ ಹುರಿ
ಗಟ್ಟಿ ತಲೆವರಿಗೆಯಲಿ ಪಾರ್ಥನ
ಕಟ್ಟಳವಿಯಲಿ ಚೂರಿಸಿದರುಬ್ಬಣದ ಮೊನೆಗಳಲಿ ।
ಥಟ್ಟರಹಿರೋ ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ಕಟ್ಟಿದಾತನ ಕರೆಯಿ ನಿಮ್ಮನು
ಮುಟ್ಟಿದರೆ ನೃಪನಾಣೆ ಯೆನುತೊಡೆಹಾಯ್ಸಿದನು ರಥವ ॥ ೧೪

ಗಜದ ಪದಘಟ್ಟಣೆಯ ಬಹಳಂ
ಬುಜದವೋಲ್ ರಥಚಕ್ರಹತಿಯಲಿ
ಗಿಜಿಗಿಜಿಯ ಮಾಡಿಸಿದ ಖೇಚರ ಚಟುಳಪಟುಭಟರ ।
ವಿಜಯನಲ್ಲಾ ಸುರಪುರದ ಮೌ
ರಜಿಗನಾವೆಡೆ ಕುರುಬಲದ ಗಜ
ಬಜದ ಗರುವನ ತೋಱೆನುತ ತೆಗೆದೆಚ್ಚನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೧೫

ಅಳವಿಯಲಿ ಕೈಮಾಡಿ ಖೇಚರ
ನಳಲಿಗರು ಮುಮ್ಮಳಿತರಾದರು
ಬೆಳಗಿದುವು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಧಾರೆಗಳಖಿಳದಿಕ್ತಟವ ।
ತಳಪಟದೊಳಾಸೆರೆಸಹಿತ ಕೈ
ಚಳಕದಲಿ ತೆಗೆದೆಸುತ ಸಮರಕೆ
ಮಲೆತು ನಿಂದನು ಚಿತ್ರಸೇನನು ಪಾರ್ಥನಿದಿರಿನಲಿ ॥ ೧೬

ಬಿಡು ಸೆಱೆಯನವಗಡೆಯತನವಿ
ವ್ರ್ಮಡನೆ ಸಲ್ಲದು ಸೂಳಯರ ಸುರೆ [1]
ಗುಡುಹಿ [2] ಗಳ ಸರವಾದಿಗಳ ಸೇರುವೆಯಲೊಪ್ಪುವುದು ।

1 ಸುತ್ತಿ, ಕ. 2 ಗುರುಪ್ಪಿ, ಕ.

ಫಡ ಯೆನುತ ನಾರಾಚಕದಲಿ ಬಲ
ನೆಡನ ಕೀಲಿಸಿ ಪಿಂಗಡೆಯುವಮಂ
ಗಡೆಯ ಕಟ್ಟಿದನಂಬಿನಲಿ ಖಚರಾಧಿಪನ ರಥವ ॥ ೧೭

ನೂಕದಿರಲಾಹವಕೆ ಸಮ್ಮುಖ
ವೇಕೆನುತ ಹತ್ತಿದನು ಗಗನವ
ನಾಕಿರೀಟಿಯು ಗೆಲುವೆನೆಂದುಬ್ಬರದ ಗರ್ವದಲಿ[1] ।
ನಾಕನಿಳಯರ ಮಾರ್ಗದಲಿ ಸ
ವ್ಯಾಕುಳನು ಭುಲ್ಲವಿಸುತಿರೆ ಲೋ
ಕೈಕವೀರನಲಾ ಧನಂಜಯನಡಚಿದನು ನಭವ ॥ ೧೮

ಎಲವೊ ಕೌರವಸಹಿತ ಕಮಠನ
ಕೆಳಗೆ ಧ್ರುವನಿಂ ಮೇಲೆ ಹೊಕ್ಕರೆ
ಕೊಲುವೆನಲ್ಲದೆ ಬಿಡುವೆನೇ ಫಡ ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲೆನುತ ।
ತುಳುಕಿದನು ಕೆಂಗೋಲನಿನಮಂ
ಡಲಕೆ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಯಾಯ್ತು ನಭದಲಿ
ಸುಲಿವ ಸುರರ ವಿಮಾನತತಿ ಚೆಲ್ಲಿದುವು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ॥ ೧೯

ಚಿತ್ರಸೇನನು ಹೇಳಿದ ನೀತಿ.

ತಿರುಗಿ ನಿಂದನು ಖಚರಪತಿ ನಿ
ಷ್ಠುರವಿದೇನೈ ಪಾರ್ಥ ನೀ ಕಡು
ಮರುಳೊ ಮೂರ್ಖನೊ[2] ಜಡನೊ ಪಿತ್ತಭ್ರಾಂತಿವಿಹ್ವಲನೊ ।
ಧುರದ ಕೌತುಕಗರಳಮೂರ್ಛಾ
ತರಿತಹೃದಯನೊ ನಿಲ್ಲು ಚಾಪದ
ಶರವನುಪಸಂಹರಿಸು ತನ್ನಯ ಮಾತ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೦

ಹುಲಿಯು ಮುಳಿದೊತ್ತಿದರೆ ಪಶುಸಂ
ಕುಲಕೆ ಸಂಕಟವೇನು ವಾಯಸ
ಕುಲವ ಕೈಮಾಡಿದರೆ ಕೋಟಲೆಯೇನು ಕೋಗಿಲೆಗೆ ।

1 ಬೊಬ್ಬೆಯಲಿ. ಚ. 2 ಮೂಢನೊ, ಜ.

ಖಳರ ಕೊಪ್ಪರಿಸಿದರೆ ಸುಜನರ
ತಲೆಗೆ ವೇದನೆ ಯೇನು ಕೌರವ
ಕುಲವೆ ಕಟ್ಟಿದ [1] ರೇನು ಜಠರದ ಶೂಲೆ ನಿನಗೆಂದ ॥ ೩೧

ಹೋಧ ಮಾರಿಯ ಕರೆದು ಮನೆಯೊಳ
ಗಾದರಿಸಿದವರುಂಟೆ ನೀರಲಿ
ನಾದ ಕೆಂಡವನುರುಹಿ ಮುಡಿದವರುಂಟೆ ಮಂಡೆಯಲಿ ।
ಕೈದು ಮುಱಿದರೆ ಹಗೆಗೆ ತನ್ನಯ
ಕೈದು ಕೊಟ್ಟವರುಂಟೆ ಕುರುಪನ
ತೀದರೀತನ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಬುದು [2] ಲೇಸೆ ನಿಮಗೆಂದ ॥ ೩೨

ಜನಪನೀತಿಯೊ ಮೇಣು ಬೋಳೆಯ
ತನವೊ ಬಿಲುಜಾಣಿಕೆಯ ಬಿಂಕವೊ
ನಿನಗೆ ಕದನದ ಕಲುಹೆಯೋ ನಾವಱಿಯೆವಿದನೀಗ ।
ಬನಕೆ ಮರಳ್ಯ ಮರುಳ ನೀ ಪುದು
ಮನೆಯ ಹಾವನು ಹದ್ದು ಹಿಡಿದರೆ
ಮನಕಿಶವ ಮಾಡುವರೆ ಬಿಜಯವ ಮಾಡು ನೀನೆಂದ ॥ ೩೩

ಅರ್ಜುನನು ಅಣ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯೇ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿದುದು

ನಟರಲಾ ನೀವ್ ಸುರಪುರದ ಚಾ
ವಟೆಯರ್ಕೈ ಚತುರೋಕ್ತಿಗಳಲಟ
ಮಟಿಸಿದರೆ ನಾ ಮರಳುವೆನೆ ಬಿಡು ಬಿಡು ಸುಯೋಧನನ ।
ಕಟು ಮಧುರ ವುರಿ ಶೀತವತಿಸಂ
ಕಟವು ಸುಖ ವಿಷವಮೃತವಾವುದು
ಘಟಿಸಲಗ್ರಜನಾಜ್ಞೆಯದು ತಮಗೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೩೪

---

1 ನದ್ದಿದ, ಜ.　　2 ಕರೆಸಿಕೊಂಬುದು, ತ.

ಧರ್ಮವಾಗಲಿ ಮೋಕ್ಷ ಜಗದಲ
ಧರ್ಮವಾಗಲಿ ರಾಜಮಂತ್ರದ
ಮರ್ಮವಾಗಲಿ ನೀತಿಬಾಹಿರವಾಗಲದು ಮೋಕ್ಷ ।
ಧರ್ಮಪುತ್ರನ ಬೆಸನೆ ವೈದಿಕ
ಧರ್ಮವೆಮಗದು ರಾಜಮಂತ್ರದ
ನಿರ್ಮಳಿನಮತವೆಮಗೆ ಬೇಱೊಂದಿಲ್ಲ ಗತಿ ಯೆಂದ [1] ॥ ೩೫

ನುಸುಳುಗಂಡಿಯಿದಲ್ಲ ಕೌರವ
ವಸುಮತೀಶನಕಟ ಬಿಡು ನಿ
ನ್ನ ಸುರಿಗುಬ್ಬಸ ಮಾಡೆನಂಘ್ರಿಗಳಾಣೆ ಧರ್ಮಜನ ।
ಮಸಗುವೊಡೆ ಹಿಡಿ ಧನುವನೆನುತೆ
ಬ್ಬಿಸಿದನವಿರಳಶರವನಾತನ
ಮುಸುಕಿದುವು ಮುಕ್ಕುರಿಕಿದುವು ರಥಸನ್ನಿವೇಶದಲಿ ॥ ೩೬

ಆಗ ಅರ್ಜುನ ಚಿತ್ರಸೇನರಿಗೆ ಕೌರವರನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತ ವಿಚಾರ.

ಕೋಲ ಬಱಿದೇ ಬೀಯ ಮಾಡದಿ
ರೇಳು ಫಲುಗುಣ ಮರಳು ನೀ ದಿಟ
ಕೇಳುವರೆ ನಾಸಿವನ ಕಟ್ಟಿದೆನಿಂದ್ರನಾಜ್ಞೆಯಲಿ ।
ಪಾಲಿಸಾ ನಿಮ್ಮಯ್ಯ ಬೆಸಸಿದ
ನೇಳಿಸದೆ ಕೇಳೆನಲು ಕೆಂಗರಿ
ಗೋಲ ದೂಗುತ ಪಾರ್ಥ ನುಡಿದನು ಚಿತ್ರಸೇನಂಗೆ ॥ ೩೭

ಕುರುಪತಿಯ ಕಟ್ಟೆಂದು ಸುರಪತಿ
ಕರೆದು ಬೆಸಸಿದ ನಿನಗೆ ನನಗೆ
ಮ್ಮರಸ ನೇಮವ ಕೊಟ್ಟನೀಕುರುಪತಿಯ ಬಿಡಿಸೆಂದು ।
ಸುರಪತಿಗೆ ಕೃತಕಾರ್ಯ ನೀನಾ

---

1 ನಮಗೆಂದ, ಡ.

ಗಿರಲು ನಾವಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿಯೆ
ಮೆರಳಿ ಜನಪನ ಕಾಂಬುದುಚಿತವೆ [1] ಜಾಣನಹೆ ಯೆಂದ ‖ ೩೮

ಎಲೆ ಧನಂಜಯ ಕೌರವೇಶ್ವರ
ನೊಲವು ಮಿಗಿಲ್ಕೆತಂದು ತನ್ನಯ
ಲಲನೆಯರ ಸೌಭಾಗ್ಯ ತನ್ನನುಜಾತರಾತ್ಮಜರ ।
ಬಲುಹ ರವಿಸುತಸೌಬಲಾದ್ಯರ
ಸಲೆ ಮದಮುಖರ ತನ್ನಬಲದಲಿ
ತಳೆದ ಚಾತುರ್ಬಲವ ನೀವ್ ನೋಡಲ್ಕೆ ನಡೆತಂದ ‖ ೩೯

ಇದನಱಿತು ದೇವೇಂದ್ರ ಮದಮುಖ
ಗುದಿಸಿದಗ್ಗದ ಮಾನಹಾನಿಯ
ನೊದಗಿ ಮಾಡುವುದೆಂದು ತನಗಗ್ಗಳದ ವೆರವಿತ್ತು ।
ಮುದದಿ ಕಳುಹಲು ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ
ಲೊದಗಿದೆನು ತಾನಕಟ ದುರ್ಧರ
ದದಟು ನಿನಗಿದ ಚಿತವೆ ನಮ್ಮಲಿ ಲೇಸು ಲೇಸೆಂದ ‖ ೪೦

ಆದರೂ ಅಣ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಇವನನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ಆದೊಡೆಲೆ ಗಂಧರ್ವಪತಿ ದು
ರ್ಯೋಧನನುಮೊದಲಾಗಿ ಕೌರವ
ರಾದರದಲೈತಂದ ಕಾರ್ಯವಿದಹುದು ಸಿದ್ಧವಲೆ ।
ಆದರೆಯು ಯಮಸುತನ ಚರಣದೊ
ಳಾದರದಿ ಬಿದ್ದವರ ಕಾವುದು
ಮೇದಿನೀಶರ ಧರ್ಮವಿದು ಲೇಸಾಗಿ ನೋಡೆಂದ ‖ ೪೧

ಬಿಡುವೆ ಯಾದರೆ ನೃಪನ ಸೆಱೆಯನು
ಬಿಡಿಸುವೆನು ಮೇಣಲ್ಲದಿರ್ದೊಡೆ
ಬಿಡಿಸುವೆನು ನಿನ್ನಸುರ ಸೆಱೆಯನು ನಿನ್ನದೇಹದಲಿ ।

---

[1] ಕಾಂಬವೈಸಲೆ, ಕ. ಖ.

ನುಡಿಗೆ ತೆರಹಿಲ್ಲೇಚೆನುತಲವೆ
ಗಡೆಯುನೆಚ್ಚನು ಕಾಳಕೂಟದ
ಕಡಲು ಕವಿವಂದದಲಿ ಕವಿದುವು ಪಾರ್ಥನಂಬುಗಳು ॥ ೪೨

ಆಗ ಚಿತ್ರಸೇನನು ಧರ್ಮರಾಯನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದುದು.

ಕಡಿದನರ್ಜುನನಂಬು ನಿನ್ನವ [1]
ಗಡವಿದೇಕೈ [2] ಮರುಳೆ ಕೆಂಡವ
ಮಡುಲೊಳಕ್ಕುವುದರ್ತಿಯೇ ಸಂಧಾನ ನಿಮಗೆಮಗೆ ।
ಬಿಡುವೆನಿನಿಬರ ಸೆಱೆಗಳನು ನಿ
ಮ್ಮೊಡೆಯನಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಂಡುಬಹೆನೆಂ
ದೊಡನೆ ಬಂದನು ಧರ್ಮಪುತ್ರನ ಬಳಿಗೆ [3] ಖಚರೇಂದ್ರ ॥ ೪೩

ಸೋಲವೆಮ್ಮದು ನಿಮ್ಮ ತಮ್ಮನೆ
ಮೇಲುಗೈ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಾಜ್ಞಾ
ಪಾಲಕರು ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಮಾದ್ರೀಕುಮಾರಕರು ।
ಕಾಳಗದೊಳೆಮ್ಮಖಿಳಖಚರರ
ಧೂಳಿಪಟಮಾಡಿದರು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲ ನಿಮಗೊಳ್ಳಿದನು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ ॥ ೪೪

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿವುದು.

ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಕಳುಹಿದನು ಯಮಸೂನು ವಂಶ
ಪ್ರಳಯನನು ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶವ
ತಿಳುಹಿ ದೈತ್ಯರು ಸಂತವಿಟ್ಟರು ಕೌರವೇಶ್ವರನ ॥

---

1 ನೀನವ, ಡ. 2 ಗಡಿಸಲೇತಕೆ, ಡ. 3 ಬನಕೆ, ಡ.

ಕಟ್ಟಿದ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯನ ಬಳಿಗೆ ತಂದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಕೌರವನೃಪನ ತಂದು ಕೃ
ಪಾಳುವಿನ ಚರಣಾಗ್ರದಲಿ ಕೆಡಹಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ ।
ತೋಳ ಹಿಂಗಟ್ಟುಗಳ ಮೋರೆಯ
ಕಾಳಿಕೆಯ ಬಿಱುದಲೆಯ ನೀರೊಱೆ
ವಾಲಿಗಳ ಕುರುಭೂಪನಿದ್ದನು ತಮ್ಮದಿರುಸಹಿತ ॥ ೧

ಗಂಧರ್ವನು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯನ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದುದು.

ಕೊಳ್ಳಿ ಸೆಱೆಯನು ನಿಮ್ಮ ಸಹಭವ
ರೆಲ್ಲರುಂ ಕಡುಮೂರ್ಖರಿದು ನಿ
ಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ಮತವೈಸಲೇ ನಾವೆಂದು ಫಲವೇನು ।
ಖುಲ್ಲರಿವದಿರ ಬಿಡಿಸಿದಕೆ ತಳು
ವಿಲ್ಲದಹುದಪಘಾತ ಸಾಕಿ
ನ್ನೆಲ್ಲಿಯದು ನಯ ಬೀಳುಗೊಡಿ ನೀವೆಂದನಾಖಚರ ॥ ೨

ಆಗ ಆತನಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಮಾಡಿ ಕಳುಹಿದುದು.

ಮಾನಭಂಗವೆ ಬರಲಿ ಮೇಣಭಿ
ಮಾನವಾಲಿಂಗಿಸಲಿ ಚರಣದೊ
ಳಾನತರ ಪಾಲಿಸುವುದೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಮಾರ್ಗ[1]ವಿದು ।
ನೀನೆಮಗೆ ಬಾಂಧವನೆನುತ ಸ
ನ್ಮಾನದಲಿ ಕಳುಹಿದನು ಬೞಿಕು
ದ್ಯಾನದಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನೆತ್ತಿದನೞಿದ[2] ಖೇಚರರ ॥ ೩

ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಬಂದು ದ್ರೌಪದಿಯು ಇವರ
ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿದುದು,

ಕಳುಹಿದನು ಖೇಚರನನವನಿಪ
ತಿಲಕನೀತನ ನೋಡಿದನು ನಿಜ

1 ಧರ್ಮ, ಚ.   2 ಸಖಿಳ, ಪ,

ಲಲನೆಯನು ಕರೆದನು ಸುಯೋಧನ ನೊಂದನಕಟೆನುತ ।
ನಳಿನಮುಖಿ ಹೆಡಗೈಯ್ಯ ಬಿಡುಕಲು
ನೆಲನು ಹಾಸಿಕೆ ಹಂಸತಲ್ಪದ
ಪಳಿಕಿನಲಿ ಪವಡಿಸುವಗೀವಿಧಿಯೇ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೪

ಎಲ್ಲರನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳಿಗೆ ಉಪಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಬಂದಳಬುಜಾನನೆ ಸುಯೋಧನ
ನಂದವನು ನೋಡಿದಳು ಸುಯ್ದಳು
ಬೆಂದ ವಿಧಿ ಬಂಧನವ ತಂದುದೆ ಸಾರ್ವಭೌಮರಿಗೆ ।
ಬಂದು ಕೈ ಗಲ್ಲದಲಿ ಬಿಡಿಸಿದ
ಳೊಂದು ಕೈಯಲಿ ಭುಜದ ಪಾಶವ
ನಿಂದುಮುಖಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ದುಶ್ಶಾಸನನು ಸಹಿತ ॥ ೫

ಕೆಳದಿಯರ ಕೈಯ್ಯಿಂದ ಕೊಯ್ಸಿದ
ಳುಳಿದ ಕೌರವನನುಜವರ್ಗದ
ಬಲುಹುರಿಯು ನೇಣುಗಳನವದಿರ ಗೋಣುಗಳು ಮೆಣಿಯು [1] ।
ಅಳಲಿಸಿದನೇ ಚಿತ್ರಸೇನನ
ಕೊಲಿಸಬೇಹುದು ಕಳುಹಿ ಕಷ್ಟವ
ಬಳಸಿದನು ಭೂಪಾಲನೆಂದಳು ನಳಿನಮುಖಿ ನಗುತ ॥ ೬

ಅರಸ ನೊಂದ್ಯೆ ಮರ್ದನಕೆ [2] ಮ
ಲ್ಲರುಗಳಿಲ್ಲೆಮಗೊತ್ತುವೊಡೆ ಕಲು
ಹರಳು ಮಜ್ಜನಮಾಡುವೊಡೆ [3] ಶೀತಾಂಬು ತಿಳಿಗೊಳದ ।
ಹರಿಣಶಾರ್ದೂಲಾದಿಚರ್ಮಂ
ಬರವೆ ಸಮೆಕಟ್ಟೆಮಗೆ ರತ್ನಾ
ಭರಣವೇ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಯೆಂದಳು ನಳಿನಮುಖಿ ನಗುತ ॥ ೭

---

1 ಗೋಣ ಕೊಯಿವಂತೆ, ಟ. 2 ಬಂಧನಕೆ, ಜ, ಡ. 3 ಮಾಡುವರೆ, ಡ.

ವಾರುವನು ವಟಶಾಖೆ ಗಿರಿಗಳು
ತೋರಕರಿಗಳು ಭದ್ರಗಜ ವನ
ಭೂರುಹದ ನೆಳಲೆಮಗೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಪಲ್ಲವವ್ರಾತ ।
ಚಾರುಚಾಮರ ಕಿಱುವೊಱಡಿ ವಿ
ಸ್ತಾರಪೀಠವು ಹಂತಿಕಾಱರು
ಭೂರಿಸರ್ಪಾವಳಿಗಳರಮನೆ ಹೊದರು ಹೊಸವೆಳೆಯು ॥ ೮

ಈವಿಪತ್ತಿನ ನಿಮ್ಮ ಸಿರಿಯು ಸಂ
ಭಾವಿಸುವರೆಮಗಾವ ವಸ್ತುಗ
ಳೀವಿಧಿಗಳೇಕೆಮ್ಮ ಬಾಳಿಕೆಯೆಂದು ನಸುನಗುತ [1] ।
ದೇವನಿರ್ಪನು ಧರ್ಮಸುತ ನಿ
ನ್ನಾವುದುಚಿತಾನುಚಿತವೆಂಬುದ
ಭಾವನವರೇ ಬಲ್ಲರೆಂದಳು ದ್ರೌಪದೀದೇವಿ ॥ ೯

ಮಾನಿನಿಯು ಕಟಕಿಯ ಮಹಾಸ್ತ್ರಕೆ
ಮೌನವನು ಮಱೆಗೊಂಡು ಕಲುಷ
ಧ್ಯಾನಸಿದ್ಧನು ಚಿತ್ತದಲಿ ಬೇಱೊಂದ ಚಿಂತಿಸುತ ।

ಭಾನುಮತಿಯು ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದುದು.

ಭಾನುಮತಿ ಕೈಮುಗಿದಳೀಕ
ರ್ಣಾನುಗತತಾಟಂಕಮುದ್ರೆಯ
ನೀನಲ್ಲೈ ದಯೆಗೈದೆ ಯೆಂದೆಱಗಿದಳು ಚರಣದಲಿ ॥ ೧೦

ಎತ್ತಿದನು ನಾರಿಯನು [2] ನೃಪತಲೆ
ಗುತ್ತಲೇಕೆ ನಿನಗೆ ಬಂದಾ
ಪತ್ತು ನಮ್ಮದು ನಮ್ಮ ತೊಡಕಿನ ತೋಟಿಗಳು ನಿಮಗೆ ।
ಹೆತ್ತತಾಯ್ ಗಾಂಧಾರಿಸತಿ ನಾ

---

1 ದುಗುಡದಲಿ, ಚ. 2 ರಾಣಿಯನು ಚ. ಟ.

ವಿತ್ತಡಿಗಳಕಟಕಟ ನೀದು
ಕ್ಷಿತ್ತನಹೆ ಯೇಕೆಂದು ನುಡಿದನು ನೃಪತಿ ಕೌರವನ ॥ ೧೧

ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಧರ್ಮರಾಯನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು.

ದ್ರೋಣರೆಂದುದ ಮಾಡೆ ಭೀಷ್ಮರ
ವಾಣಿ ವಿಷವೈ ನಿನಗೆ ವಿದುರನು
ರಾಣಿಕವೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬಲ್ಲನೆ ಬಗೆಯೆ ನೀನವರ ।
ಪ್ರಾಣವಾಯುಗಳವರು ಸುಭಟ
ಶ್ರೇಣಿ ದೇಹಕೆ ನಿನ್ನ ತನು ನಿ
ತ್ರಾಣವದಱಿಂದಾಯ್ತು ಪರಿಭವವೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೧೨

ದುರ್ಯೋಧನನು ಅವಮಾನಿತನಾಗಿ ಹೊರಟುದು.

ಬಿಡಿಸಿದಧರದ್ವಯವಿಷಾದದ
ತಡಿಯ ಚಿತ್ತದ ನೃಗೆ ಬೇಱೊಂ
ದೆಡೆಯಲಿದ್ದುದು ಬೀಳುಕೊಂಡನು ಧರ್ಮನಂದನನ ।
ಒಡನೆ ಬಂದರು ರಾಣಿಯರು ಕೈ
ಗುಡಿಯವರ ಸುದ್ದಿಯಲಿ ಸೂಸಿದ
ಪಡೆಯು ನಿಮಿಷಕೆ ನೆರೆದುದಿನಸುತಸೌಬಲರು ಸಹಿತ ॥ ೧೩

ಭಟರ ಬೊಬ್ಬೆಗಳಡಗಿದುವು ಬಾ
ಯುಬ್ಬಟೆಗಳಾಡವು ವಂದಿನಿಕರಕೆ
ಪಟಹಪಣವವ್ಯಾದಂಗವಿದ್ದುವು ಮೌನದೀಕ್ಷೆಯಲಿ ।
ಚಟುಳಗಜಹಯರಥದವರು ಲಟ
ಕಟಿಸದಿದ್ದರು ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ಕಟಕ ದುಮ್ಮಾನದಲಿ ಬಂದುದು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕೆ ॥ ೧೪

ಹೊಗಲಿ ಪಾಳೆಯ ಪುರಪ್ರವೇಶನೆಂದು
ಬೈಗದ ಬೆಳ ಸಿರಿವಂತನೆತ್ತಿದ

ದುಗುಡದಲಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದನಾಸುರನದಿಯ ತೀರದಲಿ ।
ಹೊಗುವವೊಲೆರೆಯ ನೆಲಕೆ ನೆಟ್ಟಾ
ಲಿಗಳ ನಿಖಿಳೇಂದ್ರಿಯದರೋಚಕ
ಬಿಗಿಯಬೇಗೆಯ ಬೇಸಱಿನ ಬಿಸುಗುದಿಯ ಸುಯ್ಲಿನಲಿ ॥ ೧೫

ದುರ್ಯೋಧನನ ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶ.

ತರಿಸಿ ಗಂಗಾಜಲವ ಗೋಮಯ
ವೆರಸಿ ಕುಶಸಂಮಾರ್ಜನವ ವಿ
ಸ್ತರಿಸಿ ಪರಿಕರಶುದ್ಧಿಯಲಿ ಪಸರಿಸಿದ ಬರ್ಹಿಯಲಿ ।
ನಿರಶನವ್ರತವೆಂದು ಮಂತ್ರೋ
ಚ್ಚರಿತಸಂಕಲ್ಪದಲಿ ಕೌರವ
ರರಸ ಪವಡಿಸಿದನು ಕೃತಪ್ರಾಯೋಪವೇಶದಲಿ ॥ ೧೬

ಹೊಗಿಸಬೇಡಾರುವನು ಕರ್ಣಾ
ದಿಗಳ ಮೊದಲಾಗೆಂದು ದಡ್ಡಿಯ
ನುಗುಳುಗಂಡಿಯ ಕಾಹ ಕೊಟ್ಟನು ತನ್ನ ಜೋಹವರ ।

ಆಗ ಭಾನುಮತಿ ಬಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಲು ನಡೆದ ಸಂವಾದ.

ದುಗುಡದಲಿ ಪರಿವಾರ ಬಂದೋ
ಲಗಿಸಿ ಹೊಱಗೇ ಹೋಗುತಿರ್ದುದು
ನಗುತ ಹೊಕ್ಕಳು ಭಾನುಮತಿ ಕಂಚುಕಿಯನೊಡೆನೂಕಿ [1] ॥ ೧೭

ಏನು ದಿಟ ಸಂಕಲ್ಪವಿನಿತಕೆ
ತಾನು ಹೊಱಗೇ ಹೊಗುವೆವೇಳು ಕೃ
ಶಾನುವನು ಬೀಱುವೆವು ನಡೆ ಭಾಗೀರಥಿಯ ಮಡುವ ।
ಮಾನನಿಧಿಯೋ ವಿವಿಧಗರಳವಿ
ತಾನವನು ತರಿಸುವೆನು ನಿಶ್ಚಯ
ವೇನು ನಿರಶನಮರಣವೇಕೆಂದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ ॥ ೧೮

1 ತುಳಿದು, ಕ. ಖ.

ತರುಣಿ ನೀ ಹೆಸರಿಸಿದುವಿವು ದು
ರ್ಮರಣಸಾಧನ ವಿಮಲದರ್ಭಾ
ಸ್ತರಣವಿದು ಪಾವನವಲಾ ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶದಲಿ |
ಪರಿಹರಿಸುವೆನು ದೇಹವನು ಸುಡ
ಲರಸುತನವನು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ಕರುಣಕಲುಷಿತಕಾಯವಿದನಾದರಿಸುವೆನೆ ಯೆಂದ || ೧೯

ಈ ನಿರಾಹಾರವು ನಿರರ್ಥಕ
ವೇನನೆಂಬೆನು ಜೀಯ ಮುಖಿದಭಿ
ಮಾನ ಬೆಸುವುದೆ ಬಣ್ಣವೆಟವುದೆ ಬಂದದುರ್ಯಶದ |
ಆನದೀಸುತವಿದುರನೆಂದುದ
ನೀನುಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಕಳವೆ ಹೆಂಗುಸು
ಸೀನಖಿಯೆ ಯೆನಬೇಡ ಚಿತ್ತವಿಸೊಂದು ಬಿನ್ನಪವ || ೨೦

ತಮ್ಮನೆಜಿ ವ್ರೊಟ್ಟೈಸಿ ರಣದಲಿ
ನಮ್ಮ ಬಿಡಿಸಿದರವರು ನೀವಿ
ನ್ನೆಮ್ಮ ಹಿಂದಣಗುಣವ ನೋಡದಿರೆಂದು ಯಮಸುತನ |
ನಮ್ಮ ನಗರಿಗೆ ಕರಸಿ ಧರೆಯನು
ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣಸಹಿತ ಕೊಟ್ಟರೆ
ನಿಮ್ಮಡಿಗಳನು ಲೋಕ ಮೆಚ್ಚುವುದೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ [1] || ೨೧

ಕರೆಸಿದರೆ ದಿಟಬಾರರವರಾ
ಧರಣಿಯನು ಕೈಕೊಂಡು ನಿಲುವರು
ವರುಷಹದಿಮೂಱಾದೊಡಲ್ಲದೆ ಕೊಟ್ಟ [2] ರೀನೆಲನ |
ಅರಿಗಳುಪಟಳದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ
ಮರಳಿಚಿದ ಜೀವೋಪಕಾರಕೆ
ಕುರುಕುಲಾಗ್ರಣಿ ಲೇಸಮಾಡಿದನೆಂಬುದೀಲೋಕ || ೨೨

1 ಳಬುಜಾಕ್ಷಿ, ಕ. ಖ. 2 ಮೆಟ್ಟ, ಚ.

ನುಡಿದವಧಿ ಹದಿಮೂಱುವರುಷದ
ಹೆಡತಲೆಯನೊದೆದೆದ್ದು ನಿಮ್ಮಯ
ಪೊಡವಿಯರ್ಧಕೆ ಬಲೆಯ ಬೀಸದೆ ಬಿಡುವರೇ ಬಳಿಕ ।
* ನುಡಿಯ ಸಲಿಸದ ಮುನ್ನ ಕೊಟ್ಟೊಡೆ
ಕಡು ಕೃತಘ್ನತೆ ತಪ್ಪುವುದು ಮಿಗೆ
ನುಡಿಯಲಮ್ಮನು ರಾಜಕಾರ್ಯವನೆಂದಳಂದುಮುಖಿ ॥ ೨೩

ಮಱೆವ ಹಗೆಯೇ ನಾವು ಮಾಡಿದ
ನಱೆಯಲಾ ಮೊದಲಿಸಿ ಧರ್ಮಜ
ನಿಱುವೆ ಕತ್ತಿ ಕಣಾ ಸದಾ ಪಾಂಚಾಲಿಪವನಜರು ।
ಮಱುಗಲೇತಕೆ ಭಾನುಮತಿ ನಿ
ನ್ನಱುವ ಮಗನಲಿ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ
ಹೊಱಿಸಿ ನೀ ಬದುಕೆಮ್ಮ ಕಾಡದೆ ಪೋಗು ನೀನೆಂದ ॥ ೨೪

ಸಾಕು ಸಾಕೀಮಾತಿನಲಿ ಜಗ
ದೇಕರಾಜ್ಯದ ಪಟ್ಟವಾಯಿತವಿ
ವೇಕಿಗಳಗಧಿದೈವ ತಾನೆನಗೀಸು ಹಿರಿದಲ್ಲ ।
ಮೂಕಭಾವದ ದೀಕ್ಷೆಯೆನಗೆಂ
ದಾಕಮಲಮುಖಿ ಯಿದ್ದಳಿತ್ತಲು
ನೂಕು ನೂಕಾಯ್ತುರಮನೆಯ ದಂಡಿಗೆಗಳಟ್ಟಣಿಸಿ ॥ ೨೫

ಆಗ ಗಾಂಧಾರಿಯು ಹೇಳಿದುದು,

ಬಂದಳಾಗಾಂಧಾರಿ ಸೊಸೆಯರ
ವೃಂದಸಹಿತುರುವಣಿಸಿ ಹೊಕ್ಕಳು
ನಿಂದು ನೋಡಿದಳಾತನಿರವನು ಕುಶೆಯ ಹರಹಿನಲಿ ।
ಕಂದಿದಳು ಕಡುಶೋಕಶಿಖಿಯಲಿ
ಬೆಂದೆನೇಟೈ ಮಗನೆ ಹಾಸಿಕೆ
ಯಿಂಗ ಲೇಸಾಯ್ತೆನುತ ಕುಳ್ಳಿರ್ದಳು ಸವಿಸಾಪದಲಿ ॥ ೨೬

* ನುಡಿಯ ಸಲಿಸದ ಮುನ್ನನೀಕೆ.೨ । ಟ್ಟೊಡೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ತಪ್ಪುವುದೆ, ಕ. ಖ.

ಏನು ದರ್ಭಾಸ್ತರಣಶಯನವಿ
ದೇನು ಕಾರಣವನಶನವ್ರತ
ವೇನ ಸಾಧಿಸಲಾದುದೀಪ್ರಾಯೋಪವೇಶದಲಿ ।
ಏನು ಸಿದ್ಧಿ ಯಿದಕ್ಕೆ ಮೋಹಿದ
ಮೌನಮುದ್ರೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳೆ
ನ್ನಾಣೆಯೆಂದಳು ಹಣೆಯ ಹಣೆಯಲಿ ಬಾಚಿದಳು ಮಗನ ॥ ೨೭

ದುರ್ಯೋಧನನ ನುಡಿ.

ತಾಯೆ ಹೇಳುವುದೇನು ಪಾಂಡವ
ರಾಯರುಳುಹಿದರೊಡಲನಿನ್ನಿದ
ಱಾಯಸವ ತಾ ಹೇಳಲಱಿಯೆನು ಹೊಱಗೆ ಕೇಳುವುದು ।
ನೋಯಲೇತಕೆ ನಿಮಗೆ ಮಕ್ಕಳು
ತಾಯೆ ನೂಱುಂಟನಿಬರಲಿ ಕುಂ
ದಾಯಿತೊಂದೈಸಲೆ ಮನೋವ್ಯಥೆಯೇಕೆ ನಿಮಗೆಂದ ॥ ೨೮

ಮಾಡಿದೆನು ಸಂಕಲ್ಪವಿದಱಲಿ
ಗೂಡ ಕಳಚುವೆನೊಮ್ಮೆ ನೀವೇ
ನೋಡಿ ಸಂತಸಬಡುವುದಾದುಶ್ಶಾಸನಾದಿಗಳ ।
ಕೇಡಿಗನು ಕುರುವಂಶಕೆಂದಿಳೆ
ಯಾಡುವುದು ತನ್ನೊಬ್ಬನನು ತಾ
ಮಾಡಿದವ ನೆಱೆ ಮುಳುಗಿದರೆ ಕುಲಕೆಲ್ಲ ಲೇಸೆಂದ ॥ ೨೯

ಉಸುರು ಬೀಯದ ಮುನ್ನ ರಾಜ್ಯವ
ನೊಸೆದು ಕೊಟ್ಟೆನು ಪಟ್ಟಬಂಧನ
ದೊಸಗೆಯಲಿ ಕೌತುಕವನೀಕಿವಿಯಾರೆ ಕೇಳುವೆನು ।
ಅಸುವನಳುಕದೆ ಬಿಡುವೆನೌ ಶಂ
ಕಿಸದೆ ದುಶ್ಶಾಸನಗೆ ಪಟ್ಟವ
ನೆಸಗಿ ನಡೆಯೌ ತಾಯೆ ಬಿಜಯಂಗೈಯ್ಯಿ ನೀನೆಂದ ॥ ೩೦

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಾಯನ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ಉಚಿತಭಾಷಣ.

ಆಸಮಯದಲಿ ವಿಗತನಯನನು
ಹೀಶ ಬಂದನು ಜನಪದದ ವಿ
ನ್ಯಾಸದುಗ್ಗಡಣೆಯಲಿ ವಿದುರನ ಹೆಗಲ ತೋಳಿನಲಿ |
ಆಸಱಿನ ಬಿಸುಗುದಿಯ ಚಿಂತೆಯ
ಬೇಸಱಿನ ಬಿಸುಸುಯ್ಲ ರಾಣೀ
ವಾಸಕುಃವಿದಿರೆದ್ದುದಖಿಳಾಭರಣರಭಸದಲಿ || ೩೧

ಸಂತವಿಡಿರೇ ಮಗನ ನಿಜದೇ
ಹಾಂತಕೃತಸಂಕಲ್ಪ ಗಡ ನೃಪ
ನಂತರಂಗರ ಕರೆಸಿ ಯೆಂದಳಚಿಲಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ |
ಭ್ರಾಂತಿಬಿಡದೇ ಚತುರಚಿತ್ತಕೆ
ಚಿಂತೆ ಬೇಱೊಂದಾಯ್ತು ರಾಯನ
ಹಂತಿಕಾಱರು ಬರಲಿ ಹಿಡಿಯಲಿ ನಿರಶನವ್ರತವ || ೩೨

ಸಾಕು ಮಗನೆ ದುರಂತಚಿಂತೆ ಯಿ
ದೇಕೆ ಸಂಕಲ್ಪಾಭಿಯೋಗ
ವ್ಯಾಕುಲತೆ ಬೇಡೇಳು ಪಾಲಿಸು ಸಕಲಭೂತಳವ |
ಆಕುಮಾರರ ಕರೆಸಿ ಗುಣದಲಿ
ಸಾಕುವುದು ಜೀವೋಪಕಾರಕೆ
ಕಾಕ ನೆನೆಯದಿರೆನುತ ಮುಂಡಾಡಿದನು ನಂದನನ || ೩೩

ದುರ್ಯೋಧನನು ತನಗೆ ಈ ಜಗತ್ತು ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿದುದು,

ಸವೆದು ಹೋಯ್ತಾಯುಷ್ಯ ತನಗಿ
ನ್ನವನಿಯಾಗದು ಮೆಱೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ಪವನಜರು ನಿಮಗನ್ಯರೇ ಕರೆಸುವುದು ರಾಜ್ಯದಲಿ |
ಅವರುಗಳ ನಿಲಿಸುವುದು ನೆಲನ

ರ್ಥವನು ದುಶ್ಶಾಸನಗೆ ಕೊಡುವುದು
ನಿವಗೆ ಚಿತ್ತಕೆ ಬಹೊಡೆ ಯೆಂದನು ತಂದೆಗವನೀಶ ॥ ೩೪

ಅದಕ್ಕೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಉತ್ತರ.

ಆದೊಡವರೆಂತಿರಲಿ ನಿನಗಿ
ನ್ನೀದುರಾಗ್ರಹ ಬೇಡ ನಿನ್ನಣಿ
ವಾದೊಡೀಕುರುವಂಶವುಚಿಯದು ಪಟ್ಟವಾವನಲಿ ।
ಬೀದಿಗಲಹದಲೊಮ್ಮೆ ಪೈಸರ
ವಾದೊಡದು ಪರಿಹರಿಸಿದವರೇ
ಸೋದರರಲಾ ಹೆಚ್ಚುಕುಂದೇನೆಂದನಂಧನೃಪ ॥ ೩೫

ದುರ್ಯೋಧನನ ಮಾತು.

ಕಲಹ ಬೀದಿಯೊಳಾಯ್ತು ಖೇಚರ
ರಲಿ ವಿನೋದದಲಹಿತರೆಡಹಾ [1]
ಯ್ದು ಳಿದು ತಂದನು ಪಾರ್ಥ ಬಾಹುದ್ವಯದ ಸೇಣುಗಳ ।
ನಳಿನಮುಖಿ ಕಡು ಮೌಳಿಯಲಿ ಮೂ
ದಲಿಸಿ ಕೊಯ್ದಳು ತನಗೆ ಭಂಗದ
ಲುಳಿವುದೆತ್ತಣ ಮಾತು ಕರುಣಿಸಿ ಬೊಪ್ಪನೀವೆಂದ ॥ ೩೬

ದೋಷ ನಿಮಗಿಲ್ಲೆಮ್ಮ ಮೇಲಭಿ
ಲಾಷೆಯನು ಬಿಡಿ ನಿಮ್ಮ ಮಗ ಕುಲ
ಭೂಷಣನಲಾ ಧರ್ಮಸುತನಾತನಲಿ ಹುರುಡಿಸುವ ।
ರೋಷ ವುಂಟೇ ತನಗೆ ನಿಮಗದು
ಭೂಷಣವು ತಾನಲ್ಲ ನಾನಾ
ಘೋಷಿಸುವೆನೈ ಧರ್ಮಸುತನರಸಾಗಬೇಕೆಂದು [2] ॥ ೩೭

ಸಾರವೀನುಡಿ ಕಟಕಿಯಲ್ಲ ವಿ
ಚಾರಪರರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತಕೆ

---

[1] ಹಿತರಡಹಾ, ಟ. [2] ಪಾಂಡುಸುತರರಸಾಗಬೇಕೆಂದು, ಚ.

ಬಾರದಿದ್ದರೆ ನಿಲಲಿ ದುಶ್ಶಾಸನನ ಕರೆಸುವುದು ।
ಸೇರಿಸುವುದವನಿಯನು ಮೋಹಿದು
ಭಾರವೇ ನಮ್ಮರಮನೆಗೆ ವಿ
ಸ್ತಾರದಿಂದವೆ ಚಿತ್ತವಿಸಿ ಯೆನುತತ್ತ ಮುಂತಾದ ॥ ೩೮

ತಂದೆಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದೇ ಇರಲು ಹಿಂದಿರುಗುವಿಕೆ.

ಮುನಿಸಿನಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ತನ್ನರ
ಮನೆಗೆ ತಿರುಗಿದನತ್ತ ನಾರೀ
ಜನವನೆಲ್ಲವ ಬೀಳುಕೊಟ್ಟನು ಬೈದು ಖಾತಿಯಲಿ ।

ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ಬಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ಮನಕದಡಿ ಕಾತರಿಸಿ ಗಂಗಾ
ತನುಜಗುರುಜದ್ರೋಣಗೌತಮ
ರನುಚಿತಪ್ರಾರಂಭಭೀತರು [1] ಬಂದರೊಗ್ಗಿನಲಿ ॥ ೩೯

ರಾಯನಿಹ ಹದನೇನು ನಿದ್ರಾ
ನಾಯಿಕೆಯ ಮೋಹವದಲಿರ್ಪನೆ
ಜೀಯ ಯೆನಲೊಳಹೊಕ್ಕು ನಿಂದರು ನೃಪಸಮೀಪದಲಿ ।
ಆಯಿತೇ ನಾವೆಂದ ನುಡಿಯದು
ಹೋಯಿತನಶನದಿಂದ ದೇಹದ
ಬೀಯದಲಿ ಸಂಕಲ್ಪ ಗಡ ಹೇಳೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ ॥ ೪೦

ದುರ್ಯೋಧನೋಕ್ತಿ.

ಈಸುದಿನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಸೌಖ್ಯವಿ
ಲಾಸದಲಿ ಬಳಸಿದೆನು ಸಾಕಿ
ನ್ನೀ ಶರೀರವ ನೂಕಿ ನಿಲುವೆನು ಮುಕ್ತಿರಾಜ್ಯದಲಿ ।
ಆಶೆಯುವನಿಯೊಳಿಲ್ಲ ವಿಷಯಾ

---

[1] ಚಿತ್ರರು, ಕ. ಖ.

ಭ್ಯಾಸಕೊಮ್ಮೆ ವಿರಕ್ತಿದೆಸೆಯುಹು
ದೈಸಲೇ ಗುರು ನೀವು ಬೆಸಸುವುದೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೪೧

ಭೀಷ್ಮಪ್ರತ್ಯುಕ್ತಿ.

ಕೇಳಿದೆವು ಹಿಂದಾದ ಖೇಚರ
ರೊಳಗವನೆಡಹಾಯ್ದು ನಿನ್ನವ
ರೋಲಗಿಸಿದಂದವನು ನಿನಗದಱಿಂದ ಪರಿಭವವೆ ।
ತಾಳದಂತಿರಲವರ ಕರೆಸುವೆ
ವೇಳು ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ನಿನಗಿ
ನ್ನಾಳುಗೆಲಸದೊಳಿರಿಸಿ ನಡೆಸುವೆವೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ ॥ ೪೨

ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ.

ಮೊದಲು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂಗೆ ನಾ ಜನಿ
ಸಿದೆನು ಬೞಿಕೀದೇಹ ಧರ್ಮಜ
ನುದರದಿಂದವೆ ಬಂದುದಿನ್ನವರೊಡನೆ ಮತ್ಸರವೆ ॥
ಅದು ನಿಲಲಿ ದುರ್ವಿಷಯವೈರಾ
ಗ್ಯದಲಿ ದೇಹವ ಬಿಡುವೆನಲ್ಲದೆ
ಬೆದಱುಮನಸಿನೊಳಿಲ್ಲ ಬಿಜಯಂಗೈಯ್ಯಿ ನೀವೆಂದ ॥ ೪೩

ಆಗ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ವಚನ.

ನಾವು ಪಡಿಬಾಹಿರರು ಬೀಯದ
ಸೇವಕರು ಸಮ ಹಂತಿಕಾಱರಿ
ಗೀವುದೈಸಲೆ ದೃಢಮುದ್ರಿತಾಂತರ್ಮಾನಸಾಮೃತವ ।
ಭೂವಧುವ ಬೋಳವಿಸು ತಾವೆನು
ಜೀವಿಗಳು ತಮ್ಮೊಲಿದುದಾಗಲಿ
ಸಾವುದನುಚಿತವೆಂದು ನುಡಿದರು ಭೀಷ್ಮಗುರುಕೃಪರು ॥ ೪೪

ಎಮ್ಮ ನುಡಿಗಳು ಪಥ್ಯವಾದೊಡೆ
ನಿಮ್ಮ ಕರ್ಣಾದಿಗಳ ಕರೆಸುವು

ದೆಮ್ಮ ನುಡಿಗವರೆಂದ ಮಾತನುಸಾರಿ ಯೆನಿಸಿದರೆ ।
ಬಿಮ್ಮ ಕೈಕೊಂಬುದು ವೃಥಾ ನೃಪ
ಧರ್ಮವೆನು ಬಿಡಬೇಡ ಸಮರವ[1]
ನೆಮ್ಮಿ ಸಾವುದು ಗರುವರಿಗೆ ಗುಣವೆಂದರವರೆಂದು[2] ॥ ೪೫

ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ನಡಸದೇ ಇರಲು ಅವರು
ಹಿಂತಿರುಗಿದುದು.

ಕದನವಾರಲಿ ಪಾಂಡುಸುತರಲಿ
ಕದನವಾಡುವುದುಚಿತವೇ ನಮ
ಗಿದಿರು ಬಳಿಕಾರುಂಟು ಭಾರತವರುಷಭೂಮಿಯಲಿ ।
ಇದನಳಿದು ಸಂಕಲ್ಪಭಂಗಾ
ಸ್ಪದವ ಮಾಡುವುದುಚಿತವೇ ನಿಜ
ಸದನಕಭಿಮುಖರಾಗಿ ಕರುಣಿಪುದೆಂದನವನೀಶ ॥ ೪೬

ಐಸಲೇ ದೈವೋಪಹತಮನ
ದಾಸಱಾರಿಂದಡಗುವುದು ನಾ
ವೇಸನೊಱಲಿದೊಡಾಗದವರೇ ಬಂದು ನಿಲಿಸುವರು ।

ಕರ್ಣಾದಿಗಳ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ಭಾಷಣ.

ಈಸಱಲಿ ಮರಳುವೆವೆನುತ ನಿಜ
ವಾಸಕೈದಿದರಿತ್ತಮೋಹಿದು
ವಾಶಕುನಿಕರ್ಣಾದಿಗಳ ದಂಡಿಗೆಗಳೊಗ್ಗಿನಲಿ ॥ ೪೭

ಹೊಕ್ಕು ರಾಯನ ಕಂಡರನಿಬರು
ಹೊಕ್ಕು ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಹರ ಹರ
ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆಯೇನಿದಗ್ಗದ ಸಾರ್ವಭೌಮರಿಗೆ ।

1 ಸಮರದೊ, ಟ. 1 ಕದನವ, ಜ. 2 ಗುಣವು ಗರುವರಿಗೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ, ಚ.
2 ಳೊಮ್ಮೆಸಾವುದು ಗರುವರಿಗೆ ಗುಣವೆಂದ ನಾಭೀಷ್ಮ, ಟ.
2 ನೆಮ್ಮುವುದು ತಾನಕಟಗುಣವಲ್ಲೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ, ಜ.

ಸಿಕ್ಕುವನು ಹಗೆ ತನಗೆ ತಾನೇ
ಸಿಕ್ಕುವನು ಹಗೆಗಳಿಗೆ ಲೋಕದೊ
ಳಕ್ಕಜವೆ ಜಯವಿಜಯವೆಂದರು ಕರ್ಣಶಕುನಿಗಳು ॥ ೪೮

ಹರಿಬ ಬೇಕೇ ಮತ್ತೆ ಗಂಧ
ರ್ವರಿಗೆ ದೂತರನಟ್ಟಿ ಭೀಮನ
ನರನೊಳನುಸಂಧಾನವೇ ನಾಲ್ಕೆಂಟುದಿವಸದಲಿ ।
ಧರೆಯೊಳವರಿರದಂತೆ ಘಟ್ಟಿಸಿ
ತೆರಳಿಚುವೆವಕಟಕಟ ದರ್ಭೆಯ
ಹರಹಿ ಹಕ್ಕೆಯನಿಕ್ಕಲೇಕೆಂದೊದಱಿದರು ಖಳರು ॥ ೪೯

ದೂತರಮರರಿಗಟ್ಟುವೆನೆ ತಾ
ಬೂತು ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಕೂಡೆ ವಿ
ಘಾತಿ ಕೈಯೊಡನುಚಿತವೇ ಕೆಡೆನುಡಿಯದೇ[1] ಲೋಕ ।
ಈತನುವನೀಪರಿಯಲೇ ನಿ
ರ್ಧೂತವನು ಮಾಡುವೆನು ನಮ್ಮನು
ಜಾತನಲಿ ಭೂವಧುವ ಸೇರಿಸಿ ಬದುಕಿ ನೀವೆಂದ ॥ ೫೦

ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಬಿಟ್ಟದೆ ಇರಲು ಅವರು ಹಿಂತಿರುಗುವಿಕೆ.

ನಿನ್ನೊಡನೆ ಹುತವಹನ ಹೊಗುವೆವು
ಮನ್ನಣೆಯ ಮಾತಲ್ಲ ನಿನ್ನಿಂ
ಮುನ್ನ ಮುಂಡಿತಶಿರದೊಳುಚಿವೆವು[2] ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯಲಿ ।
ಎನ್ನ ಮನ[3] ವೀಸೌಬಲನ ಮನ[4]
ನಿನ್ನ ಕೆಲರಲಿ ಬೆಱಿಸುವುದೆ ಬೇ
ಱಿನ್ನು ಮಾತೇಕೆನುತ ಮುಱಿದರು ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ॥ ೫೧

[1] ನುಡಿವುದೀ, ಟ. [2] ಳಿಸೆವೆವು, ಚ. [3] ಮತ, ಚ. [4] ಮತ, ಚ.

ದುಶ್ಶಾಸನನು ಬಂದು ಮಾತನಾಡಿದುದು.

ಉಲಿವ ಭಟ್ಟರ ನಿಲಿಸಿದನು ಸಮ
ನೆಲನ ಹೊಗಳುವ ಪಾಠಕರ ಕಳ
ಕಳವ ನಭಕೊತ್ತಿದನು ಕಹಳಾರವಕೆ ಕೋಪಿಸುತ ।
ತಲೆ ಮುಸುಕಿನಲಿ ತಾಱಿದೊಡಲಿನ
ತಳಿತದುಗುಡದ ಮೋಱೆಯಲಿ ಕುರು
ಕುಲಭಯಂಕರನೈದಿದನು ದುಶ್ಶಾಸನನು ನೃಪನ ॥ ೫೨

ಹೊಕ್ಕನೊಳಗನುರಾಯನಂಘ್ರಿಯೊ
ಳೊಕ್ಕನೊಡಲನು ಲೋಚನಾಂಬುಗ
ಳುಕ್ಕಿದುವು ನೆನೆನೆನೆದು ಸಲೆ [1] ಕರಣೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳು ।
ಬಿಕ್ಕಿದನು ಬಿರಿಬಿರಿದು ಸೆಱೆಗಳು
ಮುಕ್ಕುಱುಕಿದುವು ಕೊರಳಹೃದಯದೊ
ಳೊಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿತು ಶೋಕಪಾವಕವಾನೃಪಾತ್ಮಜಗೆ ॥ ೫೩

ಅನುಜನದ್ಭುತಶೋಕರಸವಲಿ
ಕೊನರಿತರಸನ ಮೋಹ ಕುರುಕುಲ
ವನಪರಶು ಕುಳ್ಳಿರ್ದನೊಯ್ಯನೆ ಮಾನಿನಿಯ ಮಲಗಿ ।
ನಿನಗಿದೇನುದ್ವೇಗವೀಹ
ಸ್ತಿನಪುರದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಸಿರಿ ರಿಪು
ಜನಪರಿಗೆ ಹುರುಡಿಸಳೆ ಹೇಳೆಂದೆತ್ತಿದನು [2] ಹಣೆಯ ॥ ೫೪

ಸೆಳೆದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು ಲೋಚನ
ಜಲವ ತೊಡೆದನು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು
ಸೆಳೆದು ಕೊಳ್ಳರೆ ನೆಲನನಕಟಾ ಮತ್ಪರೋಕ್ಷದಲಿ ।
ಕುಲವ ನೀನುದ್ಧರಿಸು ಸೇಸೆಯ

---

1 ಕಳವಳಿಸಿದುವು, ಚ.   2 ಹುದುಗೊಳಿಸದೇಳೆಂದೆತ್ತಿದನು, ಟ

1 ಕರಣೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳುರಿದುವಿನ್ನೇನು, ಡ.

ತಳಿವೆ ತಾ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಬಱಿದಿ
ನ್ನುಱಲದಿರು ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶವ ಬಿಡೆನು ತಾನೆಂದ ॥ ೫೫

ಅಱಿದೊಡಱಿವೆ ಭವತ್ಪರೋಕ್ಷದೊ
ಳುಱಿವೆನೇ ನಿನ್ನರಸಿ ಧರೆಗಾ
ನಳುವುವೆನೆ ನಿನ್ನಱಿವನೀಕ್ಷಿಪ ಧೈರ್ಯ ತನಗುಂಟೆ ।
ನೆಲನ ಕುಂತಿಯ ಮಕ್ಕಳೀಕ್ಕೈ
ಕೊಳಲಿ ಮೊಣಲಿ ಸಿರಿಗೆ ಸೇಸೆಯ
ತಳಿವರಿಗೆ ತಿಳಿ ನಿನ್ನ ಬಿಡದಿಹ ಭಾಷೆ ತನಗೆಂದ ॥ ೫೬

ಧಾತುಗೆಡಲೇಕೀಸು ಕಾತೊಡೆ
ಬೀತುಹೋಹುದು ಬೀತಮರನೇ
ಕಾತಿಹುದಲ್ಲೈ ಹತ ವಿಧಿಗೆ ವಿಪರೀತಕೃತಿ ಸಹಜ ॥
ಆತಗಳ್ ನಮಗುಪಕರಿಸಿ ವಿ
ಖ್ಯಾತರಾದರು ಮರಳಿ ತಾ ವಿ
ನ್ಯಾತಗಳನಱಿಲಿಸುವುಪಾಯವ ಕಂಡೊಡೇನೆಂದ ॥ ೫೭

ಮರಳು ತಮ್ಮ ವೃಥಾ ಖಳಾಡಂ
ಬರವಿದಲ್ಲದೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ಪರಿಭವಿಸಲೊಡಬಡುವರೇ ವಿದುರಾದಿಬಾಂಧವರು[1] ॥
ಅರಮನೆಗೆ ನೀ ಹೋಗು ಹಸ್ತಿನ
ಪುರಿಗೆ ನೀನರಸಾಗು ಮೋಹದ
ಮರಳುತನವೀಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವಿದಲ್ಲ[2] ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೮

ಮಗಗೆ ಮುನಿವನು ತಂದೆ ತಂದೆಗೆ
ಮಗ ಮುನಿವನೊಡಹುಟ್ಟಿದರು ಬಲು
ಪಗೆ ಕಣಾ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಭೂಪರಿಗೆಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಯಿದು ॥
ಜಗದ ಪರಿವಿಡಿ ನಮ್ಮದಲ್ಲದೆ

1 ಬಾಹಿರರು, ಕ. ಖ, ಚ,   2 ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮದೊಳಿಲ್ಲ, ಚ

ಸೊಗಸಿ ರಾಜ್ಯವನಿತ್ತು ನೀನಿದ
ವೊಗುಚಿದರೆ ತನ್ನಾಣೆ ಯೆನುತಪ್ಪಿದನು ಸಹಭವನ [1] ॥ ೫೯

ದುಶ್ಶಾಸನನು ಹಿಂತಿರುಗಿದುದು.

ಭ್ರಾಂತಿಯೇಕೆ ಭವತ್ಪರೋಕ್ಷದ
ಲಂತಕನ ಪುರವಲ್ಲದುರ್ವೀ
ಕಾಂತೆಗಳುಪಿದೆನಾದರೊಡಹುಟ್ಟಿದನೆ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ॥
ಸಂತವಿಡುವೀಮಾತು ಸಾಕಿ
ನ್ನಂತಿರಲಿ ನಿಮಗೇನು ಹದನಾ
ತಂಕನೊಳೀಹದನನೀಕ್ಷಿಪೆನೆನುತ [2] ಹೊಱವಂಟ ॥ ೬೦

ನಗರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಪುರಜನರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ ಬೞಿಕ ಹಸ್ತಿನ
ಪುರದ ನಿಖಿಳಶ್ರೇಣಿಕುಲನಾ
ಗರಿಕಜನಪರಿವಾರ ಮಂತ್ರಿಪಸಾಯ್ತ ಪೌರಜನ ॥
ಅರಸ ಬಿಜಯಂಗೈದು ನಮ್ಮನು
ಹೊರೆವುದಲ್ಲದೊಡಾವನಾಂತರ
ವರಕೆ ಸೇವೆಯ ಕೊಡುವುದೆಂದೊದಱಿದರು ತಮತಮಗೆ ॥ ೬೧

ದುಶ್ಶಾಸನನೇ ಮುಂದೆ ನಿಮ್ಮಗರಸಾಗುವನೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಪುರಜನದೊಳವರವರ ಮುಖ್ಯರ
ಕರೆಸಿದನು ದುಶ್ಶಾಸನನು ನಿಮ
ಗರಸು ನೃಪನೀತಿಯಲಿ ಪಾಲಿಸುವನು ಮಹೀತಳವ ॥
ಧರೆಯನಾತಂಗಿತ್ತೆ ತನಗೀ
ಸುರನದಿಯ ತೀರದಲಿ ಕಾಶೀ
ಶ್ವರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಿರವು ಘಟಿಸುವುದೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೬೨

---

1 ತೆತ್ತಿದನು ಖಳಪತಿಯ, ಡ, 2 ಯ್ಯಂತರದೊಳಾಹದನನೀಕ್ಷಿಪುದೆನುತ, ಚ,

ಹೀಗಿರುವಾಗ ದೈತ್ಯರು ಬಂದು ಸಹಾಯರಾಗಿರುವೆವೆಂದು
ಹೇಳಿದುದು.

ರಾಯನೀಪರಿನುಡಿದು ಜನಸಮು
ದಾಯವನು ಕಳುಹಿದನು ಸೂನೋ[1]
ಪಾಯಸಾಪೇಕ್ಷನು ವರಸಮಾಧಿಯೊಳಿರಲು ರಾತ್ರಿಯಲಿ |
ದಾಯವಿದು ನಮಗೆಂದು ದೈತ್ಯನಿ
ಕಾಯ ಬಂದು ರಸಾತಳಕೆ ಕುರು
ರಾಯನನು ಕೊಂಡೊಯ್ದು ತಿಳುಹಿದರವರು ಸಾಮದಲಿ || ೬೩

ಅರಸ ನೀ ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶದಿ
ಮರಣದೀಕ್ಷಿತನಾದೆ ಗಡ ನಿ[2]
ಮ್ಮರಸುತನಕನುಚಿತವ ಬಗೆದೈ ಕಾಳುಮಾಡಿದೆಲ[3] |
ಸುರರು ಪಾಂಡುಕುಮಾರರಾಗವ
ತರಿಸಿದರು ಗೆಲವವದಿರಿಗೆ ತಾ
ವಿರಲು ಸುಡಲೀದೈತ್ಯವಂಶವನೆಂದರಾಖಳರು || ೬೪

ಸಾಯದಿರು ನಿನಗಿಂದ-ಮೊದಲು ಸ
ಹಾಯರಾಹವಕೆ ರಿಪುಕಾಂ
ತೇಯರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಡ ನೀನು ತಿಲಾಂಶಭೂತಳವ |
ಲಾಯಸಹಿತೀಗಜರಥಾಶ್ವನಿ
ಕಾಯ ನಿನ್ನದು ದೈತ್ಯಸಚಿವಪ
ಸಾಯಿತರು ನಿನ್ನವರು ಸಾವೆವು ನಿನ್ನ ಸಮರದಲಿ || ೬೫

ಮಾನವರು ತಾವಿಂದು ನೀವೇ
ದಾನವರು ಗಂಧರ್ವರಿಂದಭಿ
ಮಾನವೆಮಗಕ್ಕಾಡಿಹೋಯಿತು ಹೇಬಲೇನದನು |
ಮಾನಿನಿಯು ಮೂದಲೆಯನಾಪವ

---

[1] ಸುಮನೋ, ಕ, ಖ, ಟ. [2] ಗಡ ನೀ, ಟ.

[3] ಮರುಳೆಲನಾವಿರುತಿರಲು ನಿನಗೇತಕೀ ಚಿಂತೆ, ಟ,

ಮಾನಸುತನ ಸಗರ್ವವಚನವ
ನೇನ ಹೇಱುವೆನೆನುತ ಸುಯ್ದನು ಕೌರವರ ರಾಯ ॥ ೬೬

ನರರು ನೀವ್ ದಾನವರು ತಾವೆಂ
ದಿರದಿರೊಡಹುಟ್ಟಿದರು ನಿಮಗಿ
ನ್ನರಸ ವೇಳಾಯಿತರು[1] ವೆಗ್ಗಳದೈತ್ಯಭಟರೆಲ್ಲ ।
ಸುರಪುರದ ಸೂಳೆಯರ ಪಡಿಗವ
ನಿರಿಸುವರು ಗಂಧರ್ವರವದಿರ
ಕರುಳ ತಿಂಬೆವು ತಾವೆನುತ ಘರ್ಜಿಸಿತು ಖಳನಿಕರ ॥ ೬೭

ಎಂದು ಭೂಪನ ತಿಳುಹಿ ಕಳುಹಲು
ಬಂದು ಮರಳಿ ಮಹೀತಳಕೆ ತ
ನ್ನಿಂದುವದನೆಯ ಮಾತಿನಲಿ ನಿಂದಾತ ತಾನಾಗಿ ।
ಬಂದನರಮನೆಗಖಿಳಜನವಾ
ನಂದರಸದಲಿ ಮುೞುಗೆ ಪುರದಲಿ[2]
ಸಂದಣಿಸಿದುವು ಗುಡಿಗಳೋಸಗೆಯ ಲಳಿಯ ಲಗ್ಗೆಯಲಿ ॥ ೬೮

ಮತ್ತೆ ನೆಗ್ಗಿತು ನಯವಧರ್ಮದ
ಕುತ್ತುದಲೆ ನೆಗಹಿದುದು ಸತ್ಯದ
ಬಿತ್ತು ಹುರಿದುದು ಪಟ್ಟಗಟ್ಟಿತು ಮಿಗೆ ಕೃತಘ್ನತೆಗೆ ।
ನೆತ್ತಿ ಕಣ್ಣಾಯ್ತಧಮತೆಗೆ ನಗೆ
ಯೊತ್ತಿತಾಱಿಡಿ ಸುಜನಮಾರ್ಗವ
ಕೆತ್ತುದಟಮಟವೀಸುಯೋಧನಸೌಮನಸ್ಯದಲಿ ॥ ೬೯

ಮಱೆದು ಕಳೆದನು ಬಂದಲಜ್ಜೆಯ
ಬಱನದಿನವನು ಮುಂದಣುಪಹತಿ
ಗುಱುವದೈತ್ಯರ ಮೈತ್ರ್ಯದಲಿ ಹಿಗ್ಗಿದನು ನೆನೆನೆನೆದು ।
ಮುಱಿದುದಿನ್ನೇನಹಿತದರ್ಪದ

---

1 ವೆಳ್ಳಾಯಿತರು, ಕ. ಖ. ಚ.　　2 ಪುರನಪಿ, ಕ. ಖ.

ಹೊಱಗೆ ಯೆಂದುತ್ಸವದಲವೆನಿಪ
ಮೆಱೆದನಧ್ವರಶಾಲೆಯಲಿ ಮಾಡಿದ ಮಹಾಕ್ರತುವ ॥ ೭೮

ಕೇಳಿದರು ಪಾಂಡವರು ಕುರುಭೂ
ಪಾಲಕನ ಸಂಕಲ್ಪವನು ಪಾ
ತಾಳದಲಿ ಸುರವೈರಿವರ್ಗದ ಸಾರಸಂಗತಿಯ ।
ಮೇಲಣಧ್ವರಕರ್ಮವನು ನಗು
ತಾಲಿಸಿದರಡಿಗಡಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲನಂಘ್ರಿಯ ನೆನೆವುತಿರ್ದರು ವೀರನಾರಣನ ॥ ೭೯

ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಇಪ್ಪತ್ತಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಚಂಡಬಲರಾಧೇಯನೆಡೆಗಾ
ಖಂಡಲನು ಬರಲಿತ್ತ ಕೊಟ್ಟನು
ಕುಂಡಲವ ಕವಚವನು ಪಡೆದನು ಸುರಪನಾಯುಧವ ॥

ಕರ್ಣನಿಂದೊಡಗೂಡಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಚಿಂತೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಕೌರವ ಘೋಷಯಾತ್ರೆಯ
ಮೇಲೆ ದ್ರೌಪದಿ ಬಂದುದಕೆ ಧರ್ಮಜನು ಮಾಡಿದುದ ।
ಬಾಲಿಕೆಯ ನುಡಿ ಚಿತ್ರಸೇನನ
ಕಾಳಗದಿ ತನಗಾದ ಭಂಗದ
ಸೋಲವನು ಚಿಂತಿಸುತಲಿರ್ದನು ಕರ್ಣನೊಡಗೂಡಿ ॥

ನಾಳೆ ಕರ್ಣನನೆಯ್ದಿ ಸುರಪತಿ
ಲೀಲೆಯಲಿ ಕುಂಡಲವ ಕವಚವ
ಕೋಟುಗೊಂಡೈತಪ್ಪನೆನೆ ರವಿಯುಱಿದು ಮನದೊಳಗೆ ।
ಹೇೞುವೆನು ಕರ್ಣಂಗೆ ಶಕ್ರನ
ಬೇಳುವೆಗೆ ಸಿಲುಕದಪರಿಯನೆಂ
ದಾಲಿಸುತ ರವಿಯಿದ್ದನಿತ್ತಲು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨

ಇರುತಿರುತ ರವಿಸೂನು ಗಂಧ
ರ್ವರಲಿ ತನ್ನಯ ಕೀರ್ತಿಲತೆ ಪೈ
ಸರಿಸಿದಂದವನೈದೆ ಚಿಂತಿಸುತಿರಲು ರಜನಿಯಲಿ ।
ತರಣಿ ಕಂದನ ಮೋಹದಿಂದವೆ
ಧರೆಗೆ ಬಂದನು ನಾಗನಗರಿಯ
ನಿರದೆ ಬಂದಪನರ್ಧರಾತ್ರಿಯೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩

ತರಣಿ ನಡುವಿರುಳೈದಿ ಕರ್ಣನ
ಹೊರೆಯೊಳಾವಿರ್ಭವಿಸಲಾಗಳ
ಸುರವರಿಯನಾಗಮನವಾಕಸ್ಮಿಕವಿದೇನೆಂದ ।
ಬರಲಿಕಾತನ ಮನೆಯ ಕಾಹಿನ
ಚರರಱಿಯದಂದದಲಿ ಕರ್ಣಗೆ
ಸರಿಯೆ ನಳನಹುಷಾದಿರಾಯರು ಪುಣ್ಯದೇಶೆಯಲಿ ॥ ೪

ಭರದಿ ಮೈಮುಱಿದೆದ್ದು ಮಂಚದೊ
ಳಿರದೆ ಕೆಲಸಾರುತ್ತ ತನುವನು
ಭರಿತಪುಳಕದ ಬಳವಿಯಲಿ ನೋಡಿದನಿದಾರೆನುತ ।
ಹರಿಯೊ ಗಮನಿಯೊ ಹರನೊ ಬರುವನು
ಹರಿಯೊ ನಿಜಮಾರುತಿಯೊ ದೇವೋ
ತ್ತರನು ಸಾಕ್ಷಾದ್ಧರಿಯೆನುತ ಮೈಯಿಕ್ಕಿದನು ಪದಕೆ ॥ ೫

ಬಾಗಿಲಲಿ ಬಂಧನವು ಸಡಿಲಿವೆ
ಈಗ ದೀಪಜ್ವಾಲೆ ಮಸುಳಿದು
ವೀಗ ನೀವೆಂತಿಲ್ಲಿಗೈದಿದಿರೆನುತ ಬೆಱಗಾಗೆ ।
ಯೋಗದಿಂದವೆ ನಿಜವ ತೋಱಿಸ
ಲಾಗ ರವಿಸುತ ಹರುಷದಲಿ ತಲೆ
ವಾಗಿರಲು ಕೈವಿಡಿದು ಮಗನನು ನುಡಿಸಿದನು ತರಣಿ ॥ ೬

ಕರ್ಣನಿಗೆ ಸೂರ್ಯನ ಹಿತೋಕ್ತಿ.

ಮಗನೆ ಕೇಳ್ಕೈ ಸುರಪನೆಯ್ದುವೆ
ನಗಡುಗೊಳಿಸಲು ಕವಚವನು ನೀ
ತೆಗೆದು ಕೊಡದಿರು ಕುಂಡಲವನೀಯದಿರು ನೀನೆನಲು ।
* ಮುಗಿದ ಕರದಲಿ ನುಡಿದನಾಗಳೆ
ಗಗನಮಣಿಯನು ನೋಡುತವೆ ಮಿಗೆ
ಸುಗಮವೇ ಸಂಸಾರ ನಿತ್ಯವೆ ತಾತ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭

ನಾಕುಮುಖದಲಿ ಕಮಲಸಂಭವೆ
ಲೋಕವನು ನಿರ್ಮಿಸುವನದಱೊಳು
ಕಾಕನೈಯ್ದುವೆ ನಿಜಮನುಷ್ಯಶರೀರಿ ತಾನಾಗಿ ।
ಒಕರಿಸುವೀವಿಷಯಧರ್ಮವಿ
ವೇಕೆ ತನಗೀ ಸತ್ಯವೊಂದೇ
ಸಾಕು ಕೇಳಲಿ ತಂದೆ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಕರ್ಣ ॥ ೮

ಕರ್ಣನು ಅದನ್ನೊಪ್ಪದೆ ತನ್ನ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು
ಹೊಗಳಿಕೊಂಡುದು.

ಆಡಿದರೆ ಚಿತ್ತದಲಿ ಖತಿಯನು
ಮಾಡಬೇಡೆಲೆ ತಾತ ತನಗೀ

---

* ಮುಗಿದ ಕರದಲಿ ನುಡಿದನಾಕಲಿ
ಯುಗದ ಕರ್ಮದ ದೇಹವಿದನಾ
ಸೊಗಸುವೆನೆ ಸತ್ಕೀರ್ತಿ ಧರ್ಮವೆ ತನಗೆ ಗತಿಯೆಂದ, ಖ.

ಗೂಡಿನಲಿ ಹಿತವಿಲ್ಲ ಕಾವ ಮಾದಿಗಳಿಗಾಶ್ರಯುವ ।
ಮಾಡಿ ದೃಢವನು ಶಿಬಿವಧೀಚಿಯು
ಗೂಡಿದೀಜೀಮೂತವಾಹನ
ರೂಢಿಗಿವರೊಳಗಿರ್ದ ಕೀರ್ತಿಯನಱಿವೆನಲ್ಲೆಂದ ॥ ೯

ತನಯನಿಂಗಿತವಱಿದು ತನ್ನಯ
ಮನದೊಳಗೆ ಮತ್ತೊಂದುಪಾಯವ
ನೆನೆದು ರವಿ ನುಡಿಸಿದನು ಕಂದನ ಮೇಲಣೊಲವಿನಲಿ ।
ಅನುಪಮದ ಶಕ್ತಿಯನು ನೀನಾ
ದನುಜರಿಪುವಿನಲೀಸಿಕೋ ಯೆಂ
ದಿನಾತ ರವಿಯುಡಱಿದನು ಗಗನವನರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦

ತರಣಿಯಂತರ್ಧಾನದಲಿ ನಿಲೆ
ತರಣಿನಂದನ ಹರುಷಚಿಂತಾ
ಭರದಲಿದ್ದನು ರಜನಿಯುಡಗಿದುದರುಣನುದಯದಲಿ ।
ಹರಿಯು ನಾಮವ ನೆನೆಯುತಂಗವ
ಮುಱಿಯುತುಪ್ಪವಡಿಸಿದನುರುತರ
ತರಣಿಗರ್ಘ್ಯಕ್ರಿಯೆಯ ಮಾಡಿದ ಭಕ್ತಿಭಾವದಲಿ ॥ ೧೧

ವಿಪ್ರವೇಷಧಾರಿಯಾಗಿ ಇಂದ್ರನು ಬಂದುದು.

ಬಂದುದಿನ[1] ಶತಮನ್ಯು ವಿಪ್ರರ
ಚಂದದಲಿ ನಡೆತಂದು ಕರ್ಣನ
ಮಂದಿರಕೆ ಬರಲಾತನಿದಿರೆದ್ದವರ ಸಂತೈಸಿ ।
ತಂದು ಜಲವನು ಪದಯುಗವ ತೊಳೆ
ದಂದು ಪೀಠದಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಪದ
ಕಂದು ನಮಿಸಿದನರ್ಘ್ಯವಿತ್ತಾದರಿಸಿ ಮನ್ನಿಸಿದ ॥ ೧೨

---

1 ಅಂದಿನಲಿ, ಕ.

ಏನು ಬಿಜಯಂಗೈದ ಹದನನು
ಮಾನನಿಧಿ ನೀವ್ ಬೆಸಸಿ ಯೆನೆ ರವಿ
ಸೂನುವಿಂಗಿತವೆಱಿಯುತಾಶೀರ್ವಾದವನು ಮಾಡಿ ।
ಸಾನುರಾಗದಿ ಹರಸಿದರೆ ವರ
ಭಾನುನಂದನ ಮೆಚ್ಚಿ ನಿಮ್ಮಡಿ
ಯೇನುವೆನು ವರಿಸಿದುದನಿತ್ತಪೆನೆಂದನಾಕರ್ಣ ॥ ೧೩

ಇಂದ್ರನು ಕವಚಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಬೇಡಿದುದು.

ಕೊಡು ತನಗೆ ನೀನಿಂದು ಕವಚವ
ದೃಢತರದ ಕುಂಡಲವನೆನಲಾ
ನುಡಿಗೆ ರವಿಸುತ ಖಡುಗದಲಿ ಸೀಳಿದನು ನಿಜತನುವ ।

ಕರ್ಣನ ದಾನ.

ಹಿಡಿ ಯೆನುತ ಕುಂಡಲವ ಕವಚವ
ನೊಡನೆ ತಾ ಧೈರ್ಯದಲಿ ಶಕ್ರಗೆ
ಕೊಡಲು ನಿಜರೂಪಿನಲಿ ನಿಂದನು ಬಿಗಿದಬೆಱಗಿನಲಿ ॥ ೧೪

ದೇವದಾನವ ಯಕ್ಷಗಂಧ
ರ್ವಾವಳಿಯು ಸುಭಟರಲಿ ಬಲಿಶಿ
ನ್ಯಾವಸಾಹಸಿಧೀರನೆಂಬುದನಱಿದುದಿಲ್ಲವಲ ।
ಭಾವಿಸಲು ಸರ್ವಾಂಗರಕ್ತದಿ
ಪೂವಲಿಯ ಮಾಡಿದನು ವೀರರ
ದೇವನೀನೆಂದಿಂದ್ರ ಕೊಂಡಾಡಿದನು ಭಾನುಜನ ॥ ೧೫

ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ರವಿಸುತನೆ ನೀ ಮನ
ಮೆಚ್ಚಿದುದ ವರಿಸೆನಲು ತಾ ನೆನೆ
ದಚ್ಚರಿಯ ಬೇಡಿದನು ಶಕ್ತಿಯನೀವುದೆನಗೆನಲು ।

ಇಂದ್ರನು ತನ್ನಾಯುಧವನ್ನು ಕರ್ಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುದು.

ಬಿಚ್ಚಿ ಗವಸಣಿಗೆಯಲಿ ತನ್ನಯ
ನಚ್ಚಿನಾಯುಧವನ್ನು ಕರ್ಣನ
ನಿಚ್ಚಟದ ಮನವ್ಯೈದೆ ಹರುಷದಿ ಕೊಟ್ಟನಮರೇಂದ್ರ ॥ ೧೬

ವರಿಸಿದನು ನಿನಗಾಂತರಿಪುಗಳ
ನೊಱಸಿ ಬಱಿಕಿದು ತನ್ನನೆಯ್ದುವ
ವರವಿದಕೆ ಪ್ರತಿಕಾರವಹವರವಿಲ್ಲ ಕೇಳೆಂದ ।
ಹರಸಿ ಕರ್ಣನ ಬೀಳುಕೊಟ್ಟು
ದರಿಸಿ ಸುರಪತಿ ಚಿಗಿದನಭ್ರದೊ
ಳುರುಪರಾಕ್ರಮಿ ಯಿದ್ದನಿತ್ತಲು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೭

ಇಪ್ಪತ್ತಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ರಾಯನರಸಿಯ ಹಿಡಿದೆಳೆವರಿಪು
ರಾಯದಳವನು ಮುಱಿದು ಫಲುಗುಣ
ವಾಯುಜರು ಪರಿಭವಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರು ಕಲಿಜಯದ್ರಥನ ।

ಕೌರವನ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಸೈಂಧವನು ಕೇಳಿದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಲೆಕ್ಕಕೆ ಸಂದುದಟವೀ
ಪಾಳಿಪರ್ಯಟನ ಪ್ರಬಂಧಕೆ ವರುಷಹನ್ನೊಂದು ।
ಮೇಲೆಮೇಲಾಕುವ ವಿಪತ್ಕ

ಲ್ಲೋಲಕೋಲಾಹಲಿತಕಲುಷಕ
ರಾಳಕಾಲಾಂಬುಧಿಯೊಳೀಸಾಡಿದರು ಬೇಸಱದೆ ॥ ೧

ಸಿಂಧುದೇಶಕೆ ಬಂದನವನಿಪ
ಬಂಧಕೃತಿಯಲಿ ಬಟ್ಟಿಕ ಬಿಡುಗಡೆ
ಯಂಧಭೂಪತಿಯುಳಿಯ ಕೇಳಿದನಾಜಯದ್ರಥನು ।
ಅಂಧತೆಯನೇನೆಂಬೆನೈ ಪ್ರತಿ
ಬಂಧಕರು ಬೇಡೆನಲು ಜಯದಭಿ
ಸಂಧಿಯಲಿ ಸೀವರಿಸೆ ಸಂವರಿಸಿದನು ಸೈನಿಕವ ॥ ೨

ನೆರಹಿದನು ಹದಿಮೂಱುಸಾವಿರ
ಕರಿಘಟೆಯನೈವತ್ತುಸಾವಿರ
ತುರಗವನು ಹದಿನೆಂಟುಸಾವಿರಕನಕಮಯರಥವ ।
ಚರಣಚಾಪಟರೈದುಲಕ್ಕವ
ಬರಿಸಿದನು ಬಹುವಾದ್ಯರವ ದಿ
ಕ್ಕಿರವೊಡೆಯೆ ಸೂಳೈಸೆ ಮೇಳೈಸಿದನು ಮೋಹರವ ॥ ೩

ಜೋಯಿಸರ ಮಾತನ್ನುಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಹೊರಟುದು.

ಜೇಯ ಭಾಸ್ಕರಭೌಮರಶುಭ
ಸ್ಥಾಯಿಗಳು ಗುರುಮಂದರಭಿಭವ
ದಾಯಿಗಳು ವಿಪರೀತದೆಸೆ ಬುಧಶುಕ್ರರಾಹುಗಳ ।
ಯಾಯಿಗಳಿಗಪಜಯ ನಿವಾಸ
ಸ್ಥಾಯಿಗೊಳ್ಳಿತು ಚಿತ್ತವಿಸೆ ಯೆನೆ
ಜೋಯಿಸರ ಜವನಿಕೆಗೆ ಸಿಲುಕೆನೆನುತ್ತ ಹೊಱವಂಟ ॥ ೪

ನಾನಾವಿಧ ಅಪಶಕುನಗಳು.

ಉರಿ ಹೊಗೆಯ ದಿಕ್ಕಿನಲಿ ಹಕ್ಕಿಗ
ಳೊಱಲಿದುವು ಗೋಮಾಯುರವವೆ
ಬ್ಬರಿಸಿದುದು ದೆಸೆದೆಸೆಗಳಲಿ ಸೂಚಿಸಿತು ರಣಭಯವ ।

ದುರುಳನದ ಕೈಕೊಂಬನೇ ಕುರು
ನರಪತಿಯು ತತ್ಸಂಪ್ರದಾಯದ
ಗರುಡಿಕಾಱನಲಾ ಚತುಷ್ಟಯದುಷ್ಟಮಂತ್ರಿಗಳ ॥ ೫

ಪಾಂಡವರ ಆಶ್ರಮದ ಬಳಿ ಬಂದು ಸೈಂಧವನು ಇಳಿದುದು.

ಭರದ ಪಯಣದ ಮೇಲೆ ಪಯಣದೊ
ಳುರುವಣಿಸಿ ನಡೆತಂದು ಪಾಂಡವ
ರರಸನಿಹ ವಿಮಳಾಶ್ರಮದ ವಿಪಿನೋಪಕಂಠದಲಿ ।
ಹರಹಿದುವು ಗುಡಿ ಗಜಹಯದ ಮಂ
ದಿರರಚನೆ ರಹಿಯಾಯ್ತು ಬಿಟ್ಟನು
ಕುರುನೃಪಾಲನ ಮೈದುನನು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬

ದೂತರೊಡನೆ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿದುದು.

ಏನ ನೆನೆದನೊ ದುಷ್ಟಮಂತ್ರವಿ
ತಾನದೀಕ್ಷಿತ ಕಳುಹಿದನು ಮದ
ನಾನುರಾಗದಲಾಭರಣವನುಲೇಪನಾದಿಗಳ ।
ಸಾನುನಯದಲಿ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ಮಾನಿನಿಗೆ ಕೊಡಿ ನಿರ್ಜನದೊಳಬು
ಜಾನನೆಯ ಸೇರಿಸುವುದೆಮಗೆಂದಟ್ಟಿದನು ಚರರ ॥ ೭

ಬನದೊಳಡಗಿದರವರು ಕುಂತೀ
ತನಯರೈವರು ಬೇಂಟೆಯಾಡಲು
ನೆನೆದು ಧೌಮ್ಯನನಬುಜಮುಖಿಯಾಶ್ರಮದ ಕಾಹಿಂಗೆ ।
ಮುನಿಜನಂಗಳ ನಿಲಿಸಿಕೊಂಡರು
ಧನುವ ಬೆಂಬತ್ತಳಿಕೆಗಳ ನೃಪ
ಜನಲಲಾಮರು ಬನಬನದಲರಸಿದರು ಮೃಗಕುಲವ ॥ ೮

ಹೋದರವರತ್ತಲು ವಿಕಾರವಿ
ನೋದಶೀಲರು ದುಷ್ಟರುಬ್ಬಟೆ

ಬೀದಿವರಿದುದು ಪರ್ಣಶಾಲೆಗೆ ಬಂದರಂಗನೆಯು ।
ಆದರಿಸಿ ಮುನಿಜನವನೊಯ್ಯನೆ
ಕೈದುಗಳ ಹೊಱಗಿರಿಸಿ ದೂರದ
ಲಾದುರಾತ್ಮರು ಕಂಡು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದರು ಮಾನಿನಿಗೆ ॥ ೯

ದೇವಿ ಚಿತ್ತೈಸುವುದು ನಿಮ್ಮಯ
ಭಾವ ಕೌರವನೃಪನ ಮೈದುನ
ಭಾವಿಸಲು ದುಶ್ಶಳೆಯ ರಮಣನು ಕಲಿಜಯದ್ರಥನು ।
ಈವಿವಿಧರತ್ನಾಭರಣ ಪ
ಟ್ಟಾವಳಿಯನನುಲೇಪನಾದಿಯ
ಪಾವುಡವನವಧರಿಸಬೇಕೆಂದಿಳುಹಿದರು ಮುಂದೆ ॥ ೧೦

ಎಸೆವಳೇ ದುಶ್ಶಳೆ ಜಯದ್ರಥ
ಕುಶಲನೇ ಪಾವುಡುವನೀವೊ
ಪ್ಪಿಸುವುದೊಡೆಯರ ಮುಂದೆ ಬಿಜಯಂಗೈವರೀಕ್ಷಣಕೆ ।
ಶಿಶುಗಳಾವೆಮಗೀಸ್ವತಂತ್ರದ
ಯೆಸಕವೆಲ್ಲಿಯದಕಟವೆಸ್ತು
ಪ್ರಸರವೆಮಗೇಕೆಂದು ನುಡಿದಳು ನಳಿನಮುಖಿ ನಗುತ[1] ॥ ೧೧

ನಾರಸೀರೆಯನುಡುವೆವೆಮಗಾ
ಹಾರವೇ ಫಲಮೂಲತತಿ ಶೃಂ
ಗಾರವೆಮಗೆ ಪತಿವ್ರತಾಗುಣವಲ್ಲದಿತರದಲಿ ।
ಸೇರುವುದೆ ಮನವಿದನು ಪಾಂಡುಕು
ಮಾರರಿಗೆ ತೋಱಿಸುವುದೈ ಬೀ
ಡಾರವನು ಬಿಡಿ ಬೇಱೆ ವನದೊಳಗೆಂದಳಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೧೨

1 ನಗುತ ನಳಿನಾಕ್ಷಿ, ಚ.

ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ಇರಲು ಸೈಂಧವನಿಗೆ ತಿಳುಹಿದುದು.

ತಾಯೆ ನೀನಿವನೊಪ್ಪುಗೊಂಬುದು
ರಾಯ ಬಡವನೆ ಮತ್ತೆ ಪಾಂಡವ
ರಾಯರಿಗೆ ಪಾವುಡವನಟ್ಟುವವಿವನುಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ।
ಆಯತಾಂಬಕಿ ತೆಗಿಸಿ ಯೆನೆ ನಡಿ
ರಾಯಸವಿದೇಕೆನುತ ದೂತರ
ನಾಯುವತಿ ಜಡಿದೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕಳು ತಳಿರ ಮಂಟಪವ ॥ ೧೩

ಮಸುಳಿತವದಿರ ಮೋಹಿ ಕಾರ್ಯದ
ಬೆಸುಗೆ ಹತ್ತದೆ ಸತಿಯ ನುಡಿಯಲಿ
ರಸವ ಕಾಣದೆ ಖಾತಿಯಲಿ ಮರಳಿದರು ಪಾಳೆಯಕೆ ।

ಸೈಂಧವನ ಬರುವಿಕೆ.

ಉಸುರಲವ್ವೆವು ಜೀಯ ಸೋಲಳು
ಶಶಿವದನೆ ಗುಣಸಾಮದಲಿ ಸಾ
ಧಿಸುವುದರಿದೆನೆ ತಾನೆ ನೋಡುವೆನೆನುತ ಹೊರವಂಟ ॥ ೧೪

ಹೆಗಲಹಿರಿಯುಬ್ಬಣಕತಾರಿಯ
ಬಿಗಿದುಡಿಗೆ ರತ್ನಾಭರಣ ಝಗ
ಝಗಿಸೆ ಝಣಝಣರವದ ರಭಸದ ಖಡಿಯ ಮಿಗೆ ಮೆರೆಯೆ ।
ಬಗುವೆಸಾಧುಜವಾಜಿಕತ್ತುರಿ
ಯಗರುಪರಿಮಳದಂಗಸಾರದ
ವಿಗಡಹೊಕ್ಕನು ಬನವನಾಪಾಂಚಾಲಿಯಾಶ್ರಮವ ॥ ೧೫

ತೊಲಗಿದುದು ಮುನಿನಿಕರವೀತನ
ಸುಳಿವ ಕಂಡು ಸುತೇಜದಲಿ ಖಳ
ತಿಲಕ ಬಂದನು ಪರ್ಣಶಾಲೆಯ ಮುಖದ ಮಂಟಪಕೆ ।

ಸೈಂಧವನ ಮಾತು.

ಲಲನೆ ವೊಳಹೊಗಲೊಡನೆ ಹೊಕ್ಕನು
ನಳಿನಮುಖಿ ಬಂದವ ಜಯದ್ರಥ
ನಳುಕಲೇಕೆ ದ್ರೌಪದಿಯೆ ನೀನೆನುತ ಮಂಡಿಸಿದ ॥ ೧೬

ದ್ರೌಪದಿಯ ಮಾತು.

ಬೆದಱಲೇತಕೆ ನಮ್ಮ ನಾದನಿ
ಮೆದವಳಿಗ ನೀನಾದರೊಡಹು
ಟ್ಟಿದನು ನೀನಹೆ ಯೆನಗೆ ನಿನ್ನಲಿ ಬೇಱೆ ಭಯವೇನು ।
ಸದನವಿದು ಪತಿಶೂನ್ಯ ತಾನೆಂ
ಬುದು ಸತಿವ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಯನುಚಿತ
ವಿದು ವಿಚಾರವ ಬಲ್ಲೆ ನೀನೆಂದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ ॥ ೧೭

ಅಹಹ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವತಿಸ
ನ್ನಿಹಿತವಲ್ಲಾ ನಿನಗೆ ಹಲಬರ
ಮಹಿಳೆ ಸತಿ ಯೆನಿಸುವೊಡೆ ಸೂಳೆಯರೇಕಪುರುಷರಲಿ ।
ವಿಹರಿಸುವರೇ ಲೋಕಧರ್ಮದ
ರಹಣಿ ರಚಿಸುವುದೈಸಲೇ ನಮ
ಗಿಹುದು ಮತವಲ್ಲದರೆ ಮಾಣಲೆನುತ್ತ ಮುಂದೆದ್ದ ॥ ೧೮

ತರಳೆ ಮಿಗೆ ತಲ್ಲಣಿಸಿ ತಳರೋ
ವರಿಯ ಹೊಗುತಿರಲಟ್ಟಿ ಮೇಲುದ
ಬರಸೆಳೆದು ತುಱುಬಿಂಗೆ ಹಾಯ್ದನು ಹಿಡಿದು ಕುಸುಬಿದನು ।
ಒರಲಿದಳು ಹಾ ಭೀಮ ಹಾ ನೃಪ
ವರ ಧನಂಜಯ ಹಾ ಯೆನುತ ಕಾ
ತರಿಸೆ ಕಮಲಾನನೆಯ ಕಂಠವನವಚಿ ಹೊಱವಂಟ ॥ ೧೯

ಮುನಿಜನಗಳ ಬುದ್ಧಿವಾದ.

ರಾಣಿವಾಸವಲಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ನಾಣೆ ಬಿಡು ಬಿಡು ಯೆನುತ ಸುಜನ

ಶ್ರೇಣಿ ಯಡ್ಡೈಸಿದರೆ ಬೀಸಿದನವನು ಖಂಡೆಯವ ।
ರಾಣಿ ನಡೆ ನಡೆ ನಮಗೆ ಪಾಂಡವ
ರಾಣೆ ಯಿಟ್ಟರು ಮುನಿಗಳಲ್ಲಿರ
ಲಾಣೆ ತಪ್ಪುವದೆನುತ ಹೊಱವಂಟಿಸಿದನಾಶ್ರಮವ ॥ ೨೦

ಒಡನೆ ಬಂದನು ಧೌಮ್ಯಮುನಿ ಮೊಱೆ
ಯಿಡುತ ಘನರಕ್ಷೋಘ್ನ ಸೂಕ್ತವ
ನಡಿಗಡಿಗೆ ಜಪಿಸುತ ಜಯದ್ರಥ ಬೇಡಬೇಡೆನುತ ।
ಮಿಡುಕುದ್ಯೈತರಲೌಕಿ ಹೊಕ್ಕನು
ಪಡೆಯ ಮಧ್ಯದ ರಥವನೇಱಿಸಿ
ನಡೆದನವ ಸೂಟಿಯಲಿ ತಾಟಿಸಿ ರಥದ ವಾಜಿಗಳ ॥ ೨೧

ಚೆಲ್ಲಿತೀ ಋಷಿವರ್ಗ ದೆಸೆದೆಸೆ
ಗೆಲ್ಲ ಹರಿದರು ಬಾಯಮೋಱೆಯ
ಪಲ್ಲವದಪಾಣಿಗಳ ಸೂಸುವಬರ್ಹಿಸಮೆಧೆಗಳ ।
ತಲ್ಲಣದ ತೋಪಿನ ವಿಷಾದದ
ವಲ್ಲರಿಯ ಹೂದೊಡಬೆಗಳ ಹೊ
ಯ್ವಲ್ಲೆಗಳ ಋಷಿಜನವ ಕಂಡರು ಪಾಂಡುನಂದನರು ॥ ೨೨

ಋಷಿಜನರಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ವರ್ತಮಾನವನು ಕೇಳಿದುದು.

ಏನು ಗಜಬಜ ಋಷಿಜನಂಗಳಿ
ಗೇನಪಾಯವು ನಮ್ಮ ಬನದಲಿ
ದಾನವರ ದುರ್ಘಟದ ದುರ್ನಯವಲ್ಲಲೇ ಯೆನುತ ।
ಹಾ ನರೇಂದ್ರ ಮನೋಹರದ ಮೃಗ
ಯಾನಿರೂಢಿಯ ಬಿಸುಟು ಬಂದನಿ
ದೇನಿದೇನೊಳಗವೆನುತ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ನಗುತ[1] ॥ ೨೩

1 ಬೆಸಗೊಂಡನವರುಗಳ, ಚ,

ಹೇೞಲಮ್ಮವು ಜೇಯ ಸಿಂಧುನೃ
ಪಾಲದಶಮುಖನಾದನಾಪಾಂ
ಚಾಲಿ ಜಾನಕಿಯಾದಳಂದಿನ ರಾಜಕಾರ್ಯವಿದು ।
ಮೇಲೆ ರಾಘವತನದ ತೋಟಿಯು
ತೋಳ ಬಿಂಕವು ನಿಮ್ಮದೆನೆ ನರ
ಪಾಲನನುಜರು ನಗುತ ಹರಿದರು ಬಿಟ್ಟ ಸೂಟಿಯಲಿ ॥ ೨೪

ಐದುವೆಡೆ ಮೇಣ್ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿಯು
ಕೈದು ಮನೆಯಲಿ ಬೇಂಟೆಕಾಱಱ
ಕೈದು ಕೈಯ್ಯಲಿ ಸಮಯವಲ್ಲ ಮಹಾಸ್ತ್ರಕರ್ಷಣಕೆ ।
ಮೈದುನನ ಮೈಸರಸಕೇಹುಲು
ಗೈದು ಸಾಲದೆ ತಂಗಿ ದುಶ್ಶಳೆ
ಯೈದೆತನ ಬಯಲಾಯ್ತೆನುತ ಬೆಂಬತ್ತಿದರು ಖಳನ ॥ ೨೫

ಭೀಮಾರ್ಜುನಸೈಂಧವರ ಯುದ್ಧ.

ಕಂಡರಡವಿಯಲವನನೆಲವೋ
ಭಂಡ ಫಡ ಹೋಗದಿರೆನುತ ಕೈ
ಗೊಂಡು ಸುರಿದರು ಸರಳನಾಪಿಂಗಳಿಯ ಸೇನೆಯಲಿ[1] ।
ಭಂಡರಿವದಿರು ತಾವು ಕಡುಹಿನ
ಖಂಡೆಯದ ಸಿರಿವಂತರಿವರು
ದ್ದಂಡಭಟರೆನುತಾಜಯದ್ರಥ ನಿಲಿಸಿದನು ರಥವ ॥ ೨೬

ಸೆಱೆಸಹಿತ ತಾನೈದುವೆನು ನಿಜ
ಪುರಿಗೆ ನೀವಾನುವುದು ಭೀಮನ
ನಿಱಿವುದರ್ಜುನನೊಡನೆ ನಿಮಗುಗ್ಗಡದ ಸಮರವಿದು ।
ಇಱಿತಕಂಜದೆ ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯದ
ಹೊಱಿಗೆಯುಳ್ಳನವಾಯ ಬಿರುದಿನ
ಮಱುಕವುಳ್ಳಭಟಾಳಿ ನಿಲುವುದು ತಡೆವುದರಿಭಟರ ॥ ೨೭

1 [illegible]

ಸೈಂಧವನ ರಥವನ್ನು ತಡೆದುದು.

ಎಂದು ವಾಘೆಯ ಕೊಂಡು ರಥವನು
ಮುಂದೆ ದುವ್ವಾಳಿಸಿದನಿತ್ತಲು
ಹಿಂದೆ ನಿಂದುದು ಗಜರಥಾಶ್ವಪದಾತಿಚತುರಂಗ ।
ಇಂದುಮುಖಿಸಹ ತೇರು ಹಾಯ್ದುದು
ಮುಂದೆ ಹೊಳ್ಳಗರಡ್ಡವಿಸಿದರೆ
ಬಂದ ಹೊಲ್ಲೆಹವೇನೆನುತ ಹೊಕ್ಕೆಚ್ಚನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೧೮

ಮುಱಿದು ಮರನನು ಭೀಮನಹಿತರ
ನೊಱಸಿದನು ಮಲೆತಾನೆಗಳ ಹೊ
ಕ್ಕುಱುಬಿದನು ತುಱುಗಿದನು ಭಟರ ಭದ್ರವಿಮಾನದಲಿ ।
ಜುಱಿತಡಗಿನಿಂಡೆಗಳ ಮಿದುಳಿನ
ನಿಱಿಗರುಳನೊಣವಸೆಯ ಜಿಗಿಯುಲಿ
ಮೊಱೆದುದಾಮರನಲ್ಲಿ ತಳಿತುದು ಹೂತುವೆಂಬಂತೆ ॥ ೧೯

ಸಾಯಲಾರದೆ ಸುಭಟವರ್ಗವೆ
ಕಾಯಲಿರಿಸಿದೆ ಭಟರ ತಲೆಗಳು
ಬೀಯವಾದುವು ಮತ್ತೆ ರಪಣವ ತೋಱಿಸಾ ರಣಕೆ ।
ರಾಯರಂಗವನೆತ್ತ ಬಲ್ಲ ನಿ
ಜಾಯುಧವ ಹಿಡಿ ನಿನ್ನ ಬಿರುದಿನ
ಬಾಯ್ಲೆಱವುದು ಮಧುವನೆನುತುರುವಣಿಸಿದನು ಭೀಮ ॥ ೨೦

ಧನುವ ಕೊಂಡನು ಸರಳಸಾರದ
ಲನಿಲಜನು ಮುಸುಕಿದನು ಪಾರ್ಥನ
ಮೊನೆಗಣೆಯ ತಱಿದೊಟ್ಟೆ ಬೊಬ್ಬಿಱಿದನು ಜಯದ್ರಥನು ।
ತನತನಗೆ ಸೈಂಧವನ ಬೆಂಗಾ
ಹಿನ ಭಟರು ಭಾರಣೆಯಲೈದಿದ
ರನಿತುವನು ನಿಮಿಷದಲಿ ನಿರ್ಣೈಸಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ ॥ ೨೧

ಅಂಜದಿರು ಕಮಲಾಕ್ಷಿ ಧೌಮ್ಯನಿ
ರಂಜನನ ನುತಿವಾಕ್ಯವೇ ಪವಿ
ಪಂಜರವಲೇ ಯೆನುತ ಹಾಯ್ದನು ಪವನಸುತ ರಥಕೆ ।
ಕುಂಜರನು ಕೈಯಿಕ್ಕಿ ನಿಲುಕದೆ
ಕಂಜವನವನಿಲಜನ ಝಾಡಿಯು
ಜಂಜಡಕೆ ಧಿಟ್ಟನೆ ಜಯದ್ರಥನರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೦

ಸೆಳದೊಡಾಯುಧವಾತನೀತನ
ನಿಲುಕಿ ಹೊಯ್ದನು ದಂಡೆಯಿಂದದ
ಕಳದು ಮೊರುತಿ ಹೊಕ್ಕಡವ ಚಿಮ್ಮಿದನು ಚೀಲಯುವ ।
ಖಳನ ಬಾಹುವನೊದೆದು ತುಱುಬಿಗೆ
ನಿಲುಕಿ ಕುಸುಬಿದನವನ ಗೋಣಿನ
ನಲಗ ಹೊಡಲು ಕಂಡನರ್ಜುನನಾವೃಕೋದರನ ॥ ೩೩

ಭೀಮ ಬಿಡಿಸದಿರವನ ಗಂಟಲ
ನೀಮದಾಂಧನನೊಯ್ದು ಕೆಡಹುವ
ಭೂಮಿಪತಿಯಂಘ್ರಿಯಲಿ ಕಾಯಲಿ ಮುನಿದು ಮೇಣ್ಕೊಲಲಿ ।
ತಾಮಸನ ಬಿಗಿ ಯೆನಲು ನಗುತು
ದ್ದಾಮನೆಂದನು ಕೊಲುವೆನೆಂದೇ
ಕಾಮಿಸಿದೆನ್ನೆ ಪಾರ್ಥ ಕೆಡದೇ ಯೆನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪ ॥ ೩೪

ನೆನೆಯದಿರು ಸಂಕಲ್ಪಹಾನಿಯು
ನನುಚಿತಕೆ ಮನಮಾಡದಿರು ಮಾ
ನಿನಿ ಯಿರಲಿ ರಥದಿಂದ ಕುನ್ನಿಯ ಕೆಡಹು ಧಾರುಣಿಗೆ ।
ಮುನಿಪನೇಱಲಿ ರಥದ ವಾಜಿಯ
ನನುಕೊಳಿಸಿ ಸಾರಥ್ಯದಲಿ ಬರ
ಲೆನುತ ಭೀಮನ ಮನದ ಖತಿಯನು ಬಿಡಿಸಿದನು ಪಾರ್ಥ ॥ ೩೫

ಸೈಂಧವನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಧರ್ಮರಾಯನ ಬಳಿಗೆ ತಂದುದು.

ವೈರಿಬಾಹುದ್ವಯವ ಬದ್ದುಗೆ
ದಾರದಲಿ ಕಟ್ಟಿದನು ನಾರೀ
ಚೋರ ನಡೆ ನಡೆ ಯೆನುತ ತಿವಿದನು ಬಿಲ್ಲಕೊಪ್ಪಿನಲಿ |
ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಮತವೊ ನಿನ್ನವಿ
ಕಾರವೋ ಹೆಂಗಳ್ಳವಿದ್ಯೆಯ
ನಾರು ಕಲಿಸಿದರೆನುತ ತಂದರು ಧರ್ಮಜನ ಹೊರೆಗೆ || ೩೬

ಅಣ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಭೀಮನು ಸೈಂಧವನನ್ನು ಬಿಡುವಿಕೆ.

ಸಿಂಧುಭೂಪನಲಾ ಭುಜಾಗ್ರದ
ಬಂಧನವ ಬಿಡು ಭೀಮ ಶಿವ ಶಿವ
ನೊಂದನೈ ನಿಷ್ಕರುಣಿ ನೀನೆಂದೆನಲು ನರನಾಥ [1] |
ಕೊಂದು ಬಿಸುಡುವನೇಮ ಕಂದ
ರ್ಪಾಂಧಕನನುಳುಹುವೊಡೆ ತನಗಿ
ನ್ನಿಂಧನವ ಹೂಡಿಸುವುದೈಸಲೆ ಯೆಂದನಾಭೀಮ || ೩೭

ಹದನಿದೊಳ್ಳಿತು ತಂಗಿ ವೈಧ
ವ್ಯದಲಿ ನವೆಯಳೆ ಸುಬಲನಂದನೆ
ಯುದರ ಕುಂತೀದೇವಿಯುದರಕೆ ಭಿನ್ನಭಾವನೆಯೆ |
ಕದನದಲಿ ಹಿಡಿವಡದವರ ಕೊಲು
ವುದು ನರೇಂದ್ರರ ಧರ್ಮವಲ್ಲಿ
ನ್ನಿದಱ ಮೇಲಾವಱಿಯೆವೆಂದನು ಧರ್ಮನಂದನನು || ೩೮

ಈತನಱಿಯದೆ ಮತ್ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ
ಖ್ಯಾತಿಮಸುಳದೆ ತಿದ್ದುವದನೇ
ಭೂತಳಾಧಿಪ ನೀವು ಬೆಸಸುವುದೆನಲು ಮುನಿಜನನ |

[1] ನೀವೆಂದನವನೀಶ, ಚ,

ಆತ ನೋಡಿದನಾವುದಿದಕನು
ನೀತಿಯೆನೆ ಧೌಮ್ಯಾದಿಸುಜನ
ವ್ರಾತ ನಿಶ್ಚೈಸಿದುದು ಮನದಲಿ ಧರ್ಮನಿರ್ಣಯವ ॥ ೩೯

ಮಾನಧನರಿಗೆ ವಧೆಯೆನಿಪುದಭಿ
ಮಾನಭಂಜನವಿವನು ಕಟ್ಟಭಿ
ಮಾನಿ ಭಂಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಡೀತಂಗಿದುವೆ ಮರಣವಲ ।
ಈನುಡಿಯು ಸಲಿಸಿದನು ಕಲಿಪವ
ಮಾನಸುತನಿದು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವಿ
ಧಾನವನು ಚಿತ್ತೈಸಿ ಯೆಂದುದು ಸಕಲಮುನಿನಿಕರ ॥ ೪೦

ಅಹುದೆನುತ ಕಲಿ ಭೀಮ ಮಾಡಿದ
ರಹವನದನೇನೆಂಬೆನ್ಸ ಕೂ
ರಿಹಕಠಾರಿಯ ಹಣಿಗೆಯಲಿ ಬಾಚಿದನು ಸಿರಿಮುಡಿಯ ।
ಅಹಿತಶಿರವಿದೆಲಾ ಯೆನುತ ಗೃಹ
ಮಹಿಳೆಯರು ವಿಹಿತಾಂಗುಲಿಯ ಸಂ
ಪ್ರಹರಣದಿ ಪರಿಭವಿಸಿದರು ಘೊಳ್ಳೆನಲು ನಿಖಿಳಜನ ॥ ೪೧

ಬಿಟ್ಟರೀತನ ತೋಳ ಹಿಂಗ್ಗೈ
ಗಟ್ಟುಗಳ ನೆಲೆ ಘಡ ಕುನ್ನಿ ಹೋಗೆನೆ
ಕೆಟ್ಟಕೇಡನದೇನ ಹೇಳುವೆನಾಜಯದ್ರಥನ ।
ಬೆಟ್ಟದಿಂದುರುಳುವೆನೊ ಹಾಸಱೆ
ಗಟ್ಟ ಹೊಗುವೆನೊ ಮಡುವನೆನುತಡಿ
ಯಿಟ್ಟನಂತಃಕಲುಷ ಚಿತ್ತದುರಂತಚಿಂತೆಯಲಿ ॥ ೪೨

ಜಯದ್ರಥನ ತಪಸ್ಸು

ಚಿಂತಿಸಿದೊಡೇನಹುದು ಹೊಗುವೆನು
ಕಂತುಮಥನನ ಮಱೆಯನಿವದಿರಿ
ಗಂತಕನು ತಾನಹೆನು ಗೆಲುವೆನು ಬಳಿಕ ಬವರದಲಿ ।

ಭ್ರಾಂತಿಯೇ ಬಿಡು ತನ್ನನೆನುತ ಪು
ರಾಂತಕಧ್ಯಾನದಲಿ ವಿಮಲ
ಸ್ವಾಂತನೇಕಾಗ್ರದಲಿ ಭಜಿಸಿದನಿಂದುಶೇಖರನ ॥ ೪೩

ಇವನ ನಿಷ್ಠೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಗೌರೀ
ಧವನು ಮೈದೋಱಿದನು ರಾಜ
ಪ್ರವರ ಕೊಟ್ಟೆನು ಬೇಡು ಸಾಕು ಭವನ್ಮನೋರಥವ ।
ವಿವರಿಸೆನೆ ಕಂದೆಱೆದು ಮುಂದಣ
ಶಿವನ ಕಂಡನು ಮೈಯ್ಯ ಚಾಚಿದ
ನವನಿಯಲಿ ಜಯ ಜಯ ಮಹೇಶ ನಮಶ್ಶಿವಾಯ ಯೆನೆ ॥ ೪೪

ಸೈಂಧವನಿಗೆ ಈಶ್ವರನು ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು

ವರದನಾದ್ಯೆ ಶಂಭು ಕರುಣಾ
ಕರ ಹಸಾದವು ಪಾಂಡುಸುತರ್ಕೈ
ವರನು ದಿನವೊಂದಱಲಿ ಗೆಲುವುದು ತನಗಭೀಷ್ಟ ವಿದು ।
ಕರುಣಿಸಾದರೆ ಯೆನಲು ನಕ್ಕನು
ಗಿರಿಸುತೆಯ ಮೊಗ ನೋಡಿ ಭಾರಿಯ
ವರವನೆ ವರಿಸಿದನು ಜಯದ್ರಥನೆಂದನಿಂದುಧರ ॥ ೪೫

ಪಾಶುಪತಶರವೆನ್ನ ಸತ್ವವಿ
ಲಾಸನದೆ ಫಲುಗುಣನ ಕೈಯ್ಯಲಿ
ವಾಸವಾಬ್ಜಭವಾದಿಬಿರುದರ ಬಗೆಯದಾಹವಕೆ ।
ಆಸುಭಟನೊಬ್ಬನನುಳಿಯೆ ಬಳಿ
ಕೇಸು ಪಾಂಡವರುಗಳನೊಂದೇ
ವಾಸರದಿ ಗೆಲು ಹೋಗು ನೀನೆಂದನು ಮಖಧ್ವಂಸಿ ॥ ೪೬

ಸಾಕು ಜೀಯ ಹಸಾದ ವೆಂದವಿ
ವೇಕನಿಧಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡನೀಶನ
ನೀಕುಮಾರರು ಬನದಲಿದ್ದರು ಖತಿಯ ಭಾರದಲಿ ।

ನೂಕು ನೂಕಾಡುವ ವಿಪತ್ತಿನ
ವೈಕೃತಿಗೆ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ದಿಟ
ವಾಕೆವಾಳನೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದರಸ ಬಿಸುಸುಯ್ದ ॥ ೪೭

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸಂವಾದ

ಬಂದಮಾರ್ಕಂಡೇಯಮುನಿಗಭಿ
ವಂದಿಸಿದನೀಬ್ರಹ್ಮಸೃಷ್ಟಿಯು
ಲಿಂದು ತಾನಲ್ಲದೆ ಸುಧಾಕರಸೂರ್ಯವಂಶದಲಿ ।
ಹಿಂದೆ ನವೆದವರಾರು ಪರಿಭವ
ದಿಂದ ನಮ್ಮಂದದಲಿ ವಿಪಿನದೊ
ಳಿಂದುಮುಖಿಯರು ಭಂಗ ಬಟ್ಟರೆ ಯೆನುತ ಬಿಸುಸುಯ್ದ ॥೪೮

ಎನಲು ನಕ್ಕನು ಮುನಿಪನವನಿಪ
ಜನಶಿರೋಮಣಿ ಕೇಳು ನಿಮ್ಮಿಕ್ರ
ಬನದೊಳಬುಜಾನನೆಯನೊಯ್ದನಲೇ ಜಯದ್ರಥನು ।
ಅನುಜರಾಗಳ ಹರಿದು ಮರಳಿಚಿ
ವನಜಮುಖಿಯನು ತಂದರವನನು
ನೆನೆಯಬಾರದ ಭಂಗಬಡಿಸಿದರೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೪೯

ಅರಸ ಮಱುಗದಿರಾವಪಾಡಿನ
ನರಪತಿಗಳ್ಳೆ ನೀವು ವಿಶ್ವಂ
ಭರನ ಘನತೆಯ ಕೇಳಿದಱಿಯಾ ಕೈಟಭಾಂತಕನ ।
ವರಮುನಿಯ ಶಾಪವನು ತಾನೇ
ಧರಿಸಿ ನರರೂಪಿನಲಿ ನವೆದುದ
ನರಸ ಬಣ್ಣಿಸಲೆನ್ನ ಹವಣಲ್ಲೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೫೦

ಶ್ರೀರಾಮಕಥೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳಿದುದು

ಅಡವಿಯಲಿ ತೊಲಲಿದನು ರಾವಣನ
ಮಡದಿಯನು ರಕ್ಕಸನು ಕದ್ದನು

ಕೆಡಿಸಿ ಬೞಿಕಱಿಸಿದನು ರಾಣೀವಾಸವನು ಕೂಡೆ ।
ಕಡಲ ಮಧ್ಯದ ಖಳನೊಡನೆ ಕೈ
ದುಡುಕಲಲ್ಲಿಗೆ ತೆತ್ತಿಗರು ನಾ
ಡಡವಿಗೋಡಗದಾಳುಕುಮರಿಗಳ ಸುರವಿಗ್ರಹಕೆ ॥ ೪೧

ಸಾಗರದ ತೆಱೆಗಳಲಿ ಗಿರಿಗಳ
ತೂಗಿ ಸೇನೆಯ ನಡೆಸಿ ದಶಶಿರ
ನಾಗ ಹಿಂಗಿಸಿ ರಾಮ ರಮಣಿಯ ಬಿಡಿಸಿದಾಯಸವ ।
ಈಗಳೀನರರೇನನಾನುವ
ರಾಗರುವರಘುರಾಮ ವಜ್ರಕೆ
ಬೇಗಡೆಯ ವಿಧಿ ಮಾಡಿತೆಂದನು ಮುನಿ ನೃಪಾಲಂಗೆ ॥ ೪೨

ಎಂದು ರಾಮಾಯಣವ ವಿಸ್ತರ
ದಿಂದ ಹೇೞುತ ಸಂತವಿಟ್ಟನು
ಕಂದುಕಸರಿಕೆ ಯಡಗಿತಾಧರ್ಮಜನ ಚಿತ್ತದಲಿ ।
ಸಂದಣಿಸೆ ತನುಪುಳಕಪರಮಾ
ನಂದರಸಮಯನಯನಜಲಭರ
ದಿಂದಲೆಸೆದರು ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೪೩

ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಮಾರಣದ ಮಂತ್ರದಲಿ ಪಡೆದನು
ದಾರಮೃತ್ಯುವನರಸ ಕೌರವ
ವೀರ ಪಾಂಡುಕುಮಾರಕರನೊಱಸೆಂದು ನೇಮಿಸಿದ ।

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನು ನಾನಾಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ರಾಮಾಯಣವನಾಮುನಿ
ಹೇಳಿದನು ಹೋಳಿದನು ಭೂಪನ ಮಾನಸವ್ಯಥೆಯ ।
ಹೇಳಿದನು ಸಾವಿತ್ರಿಯುನ್ನತ
ಶೀಲವನು ಪತಿಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೆ
ಕಾಲನುಂಗಿದ ಪತಿಯ ತಾ ಮರಳಿಸುತ ತಂದುದನು ॥ ೧

ಪತಿಭಕುತಿಯುನ್ನತಿಕೆಯಲಿ ನಿ
ಷ್ಠಿತೆಯುಲಾ ಸಾವಿತ್ರಿಯಾಕೆಯು
ನುತಚರಿತ್ರರ ಪ್ರೋಲು ನಿಮ್ಮಾ ದ್ರೌಪದೀದೇವಿ ॥
ಹಿತವನಾಚರಿಸುವಳು ವಂಶೋ
ನ್ನತಿಯನುದ್ಧರಿಸುವಳು ನಿಮಗುಪ
ಹತಿಯದೆಲ್ಲಿಯದೆಂದು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಮುನಿ ನುಡಿದ ॥ ೨

ಮಾನನಿಧಿಸಾವಿತ್ರಿಯ ಉಪಾ
ಖ್ಯಾನವನು ಕೇಳಿದನು ಚಿತ್ತ
ಗ್ಲಾನಿಯನು ಬೀಟ್ಕೊಟ್ಟನಮಳೋತ್ಸಾಹಭಾವದಲಿ ॥
ಕಾನನಾನುಭವಕ್ಕೆ ಕಡೆ ಯಿ
ನ್ನೇನು ನಮಗೆನುತತುಳಹರುಷಾ
ನೂನಕುಂತೀತನುಜರಿರ್ದರು ಪರ್ಣಶಾಲೆಯಲಿ ॥ ೩

ಹಿಂಗಿದುವು ಹನ್ನೊಂದುವರೆವರು
ಷಂಗಳಟವೀತಟದೊಳಿರಲಾ
ತಿಂಗಳೊಳಗೊಂದಾದುದಾಪತ್ತಾಮಹೀಶರಿಗೆ ॥
ತುಂಗವಿಕ್ರಮನೀಮುನೀಶ್ವರ
ಸಂಗತಿಯ ಸೊಗಸಿನಲಿ ಬಹುದಿವ
[illegible] ॥ ೪

ಕೀಚಕನು ಕೌರವರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದುದು.

ಇತ್ತಲಾಕುರುರಾಯವೆಳತವ
ಮುತ್ತಿದನು ಕೀಚಕನು ತುರುಗಳ
ನೊತ್ತವನು ತೋಳಡಿದು ತಿರುಗಿದನತ್ತ ವಹಿಲದಲಿ ॥
ಬಿತ್ತಿದರು ಕುರುಪತಿಗೆ ಭಯವನು
ತತ್ತಳದ ತವಕದಲಿ ರಾಯನ
ನೊತ್ತದಕ್ಷೋಹಿಣಿಯು ಮಾರ್ಬಲಸಹಿತ ಹೊರವಂಟ ॥ ೫

ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ಕೀಚಕನನ್ನು ತಡೆದುದು.

ನದಿಯ ಮಗ ಗುರು ಗುರುತನೂಜನು
ವಿದುರಭಾರದ್ವಾಜಮುಖ್ಯರು
ಕದನಗಲಿಗಳು ಕರ್ಣಸೌಬಲಸಕಲಭಟನಿಕರ ॥
ಮದಮುಖದ ಕಾಲಾಳು ತೇರಿನ
ಕುದುರೆ ಮದಗಜರಾಜಿಬಹಳಾ
ಭ್ಯುದಿತ ಬಲ ನೆರೆದೆದ್ದು ನಡೆದುದು ಭರದ ಪಯಣದಲಿ ॥ ೬

ಬಿಟ್ಟಸೂಟಿಯೊಳ್ಯದಿ ಪಯಣದೊ
ಳಿಟ್ಟಣಿಸಿ ನಿಂದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ
ಮುಟ್ಟಿ ಬಂದರು ತಾಗಿದರು ಚೂಣಿಯಲಿ ನಾಯಕರು ॥
ಬಟ್ಟವಿಸಿ ಕೀಚಕನು ಮುಳಿದರೆ
ಯಟ್ಟಿ ಹೊಯ್ದರು ಪುರಕೆ ಮುಷ್ಟಾ
ಮುಷ್ಟಿಯಲಿ ಗುರುಭೀಷ್ಮರವಿಸುತರಡ್ಡಗಟ್ಟಿದರು ॥ ೭

ಎಲವೊ ಕೀಚಕ ಹೋಗದಿರು ನಿ
ಲ್ಲೆಲವೊ ಹುಲುಮಂಡಳಿಕ ನಿನ್ನಯ
ಬಲುಗಡಿಯ ತೋರುವುದು ನಿನ್ನಂತರದ ರಾಯರಲಿ ॥
ತೊಲಗು ಸೈರಿಸೆನುತ್ತಲುರೆ ಬಿಲು

ಬಲುಸರಳ ಸರಿವಳೆಯ ಸುರಿಯ
ಲ್ಕಲಘುವಿಕ್ರಮ ಕೀಚಕನು ಸವರಿದನು ಶರತತಿಯ || ೮

ಎರಡುಶರದಲಿ ಕರದ ಚಾಪವ
ತರಿದನಾರವಿಸೂನು ತುರಗವ
ವರರಥವ ಹುಡಿಮಾಡಿದನು ಗಂಗಾಕುಮಾರಕನು |
ಶರತತಿಯುಲವನುರವನುದರವ
ಬಿರಿಯ ಕೆತ್ತಿದ ದ್ರೋಣ ನೊಸಲಲಿ
ಯಿರದೆ ಹಾಯ್ದನು ಕೀಚಕನು, ಪರಿಭವದ ಸೂಚಿಯಲಿ || ೯

ಮುರಿದನುತ್ತರನಾವಿರಾಟನು
ಪುರಕೆ ಸರಿದನದಿತ್ತ ತುರುಗಳು
ಮರಳಿದುವು ತಾ ಯಿರುಳುಗಾಳಗದೊಳಗೆ ನಲವಿನಲಿ |
ಅರಸ ಕೌರವರಾಯ ಹಸ್ತಿನ
ಪುರಿಗೆ ಬಂದನು ಮತ್ತೆ ರಿಪುಗಳ
ಪರಿಹರಿಸುವೆಂದವನು ನೆನೆದೋರಂತೆ ಚಿಂತಿಸಿದ ೧೦

ದುರ್ಯೋಧನನು ಮಾರಣಹೋಮಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕನಕನನ್ನು
ಕರೆಕಳುಹಿದುದು.

ಅರಸ ಕೇಳ್ಕೈ ಕನಕನೆಂಬನು
ವರಮಹಾಮಾರಣದ ಯಜ್ಞದ
ಪರಿಯನರಿಯುವನೆಂದು ಕುರುಪತಿ ಕರೆದು ಬೆಸಗೊಳಲು |
ಕರವ ಮುಗಿದನು ಕೇಳು ಭಾಷೆಯ
ನರಸ ಯಜ್ಞವರಚಿಸುವೆನು ಕುರು
ಸರಸಿರುಹವನದಿನಪನೆಂಬುದ ಕೇಳ್ದು ನೀನರಿಯ || ೧೧

ಕನಕನು ತನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೊಂಡುದು.

ವಿತಳಗಳನೇಳುವೆನು ಬಗಿದಾ
ಯುತಳದಲ್ಲಡಗಿರಲಿ ಮೀಣೀ

ಕ್ಷಿತಿಯನೇಜಿನು ಮಿಾಱಿ ಬ್ರಹ್ಮನ ಪುರಿಯೊಳಡಗಿರಲಿ ।
ಪೃತೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಕೊಂದು ಪೂರ್ಣಾ
ಹುತಿಯೊಳಗ್ನಿಗೆ ಬೇಳದೊಡೆ ಸ
ನ್ನುತಹುತಾಶನಗೀವೆ ತನುವನು ಕೇಳು ಕುರುರಾಯ ॥ ೧೨

ಮೃಡನು ತನ್ನಯ ಜಡೆಯಡಿಯನಡು
ಗಡಲಮಡುವಿನೊಳಿರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲಿ
ಬಿಡದೆ ಪಾಂಡುಕುಮಾರರಡಗಲಿ ಹರಿಯ ಹೊಕ್ಕುಳಲಿ ।
ಮಡಗಿ ಕೊಳಲಾಬ್ರಹ್ಮ ತನ್ನಯ
ನಡುಕಮಂಡಲದೊಳಗೆ ರಿಪುಗಳ
ಕಡಿದು ತಿನಿಸುವೆನಿದಕೆ ಸಂಶಯವೇಕೆ ಹೇಟೆಂದ ॥ ೧೩

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಯಜ್ಞಸಾಧನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟದ್ದು.

ಎನಲು ಹರುಷಿತನಾಗಿ ಕೌರವ
ಜನಪನೇಕಾಂತದಲಿ ಮನ್ನಿಸಿ
ಕನಕಗೊಲಿದೊಡನಿತ್ತನನುಪಮಹೋಮಸಾಧನವ ।
ನೆನೆದ ರೀತಿಯ ತಂತ್ರ[1]ಮಾರಣ
ದನುಪಮಿತಮಂತ್ರೋಚ್ಚರಿತರಹ
ವಿನುತಪೂಜಾಪಾತ್ರರನು ಕರೆಸಿದನು ಭೂಸುರರ । ೧೪

ಚರುಘೃತಾದಿಯ ಸಂಸ್ತರಣದಿಂ
ಬರುಹಿಹೊಱೆಗಳ ಸಮಿಧೆಯಾಹುತಿ
ವರಣಮಂತ್ರಾನ್ವಾಹಪೂರ್ಣಾಹುತಿಸದಾಕೃತಿಯ ।

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೂತೋತ್ಪತ್ತಿ.

ಕರಣಕಾರ್ಪಣ್ಯದಲಿ ಹುತವಹ
ಗೊಱೆದು ಮೆಚ್ಚಿ ಸಲಗ್ನಿಕುಂಡದೊ
ಳುರುಭಯಂಕರಭೂತವುದಿಸಿತು ರೌದ್ರರೂಪಿನಲಿ ॥ ೧೫

1 ನೆನೆದನೊದರುವಮಂತ್ರ. ಖ.

ಮೂಱುವೊಗ ಬಾಯ್ಗಳು ಕಣ್ಣೀ
ರಾಱು ಕೃತ್ಯೆಯು ಬೆನ್ನೊಳೊಪ್ಪುವ
ಮೂಱುಕಾಲುಗಳೇೞುಕೈ ಕಣ್ಣೊಂದು ನೆತ್ತಿಯಲಿ ।
ತೋರಕರದ ಕಪಾಲವೊಂದುಱೆ
ಮಿಱುವ ಮೆಱೆವ ತ್ರಿಶೂಲಬಟ್ಟಲ
ಭೂರಿಭೀಕರಭೂತ ನುಡಿದುದು ಕೃತ್ಯವೇನೆಂದು ॥ ೧೬

ಆ ಭೂತವು ಕನಕನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು
ಅವರ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದುದು.

ಹೋಗು ಪಾಂಡವರಾಯರಿಹ ವನ
ಕಾಗಿ ನೀನವರೈವರನು ನೆಱೆ
ನೀಗಿ ನೀನಾಹುತಿಯನಿಂದನುವಾಗಿ ಭಕ್ಷಿಪುದು ।
ಬೇಗದಲಿ ಕೊಲು ಹೋಗಿಯವರನು
ಸಾಗಿಸಿಯೆ ಯಡಗಗ್ನಿಕುಂಡದೊ
ಳೀಗಿದುವೆ ತಾ ನೇಮವೆಂದನು ಕನಕ ಕೈಮುಗಿದು ॥ ೧೭

ಎಂದು ನೇಮಿಸೆ ಭೂತ ಭುಗಿಭುಗಿ
ಲೆಂದು ಧಗಧಗಿಸುತ್ತಲುರಿ ಭುಗಿ
ಲೆಂದು ಕರ್ಬೊಗೆ ತುಡುಕುಲಬ್ಜಭವಾಂಡಮಂಡಲವ ।
ನಿಂದು ನೋಡುತ ಕೆಲಬಲನನೋ
ರಂದದಿಂ ದಗೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ನಂದಗೆಡಿಸುವೆಭರದೊಳೈದಿತು ಘೋರಕಾನನಕೆ ॥ ೧೮

ಕಂಡು ವ್ಯಮೆಱೆದಾಗ ಖಗಗಳು
ದಿಂಡುಗೆಡೆದುವು ಹೊಗೆಯ ಹೊಯ್ಲಿನ
ಚಂಡತರದೈವಕ್ಕೆ ಸರಿಯಿದಿರಿಲ್ಲವೆಂದೆನಲು ।
ಗಂಡುಗರ್ವವುದಾರತೇಜೋ
ದ್ದಂಡಮಂಡಿತರಾಹುಗಜನು
ದ್ದಂಡಭೂತ ವಿಪಿನಕೆ ನಡೆದುದು ಪಾಂಡವಾಶ್ರಮಕೆ ॥ ೧೯

ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪಾಂಡವರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೋಸ್ಕರ ಉಪಾಯವನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿದುದು.

ಇತ್ತಲಾದ್ವಾರಕೆಯೊಳಗೆ ದೇ[1]
ವೋತ್ತಮನು ತಾ[2] ನಱಿದು ತನ್ನಯ
ಚಿತ್ತದಲಿ ಕೃತ್ರಿಮದ ಮುಖದೊಳಗಳಿವರಿವರೆನುತ ।
ಮೃತ್ಯುವಿರಹಿತರೂಪನಾಕ್ಷಣ
ಕಿತ್ತಲೊಬ್ಬನೆ ನಡೆದು ಬಂದನು
ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾಗಿ ಮಮ ಪ್ರಾಣಾ ಹಿ ಬಿರುದೆನಿಸಿ ॥ ೨೦

ಯಮನ ನೆನೆಯಲು ಬಂದನಾಕ್ಷಣ
ಕಮಲನಾಭಗೆ ಕರವ ಮುಗಿದನು
ಯಮಗೆ ಬೆಸನೇನುಂಟು ಜೀಯ ನಿರೂಪಿಸುವುದೆನಲು ।
ಸುಮನಸಾನತಚರಣ ನುಡಿದನು
ವಿಮಳಕೃತ್ರಿಮಮುಖದಲಳಿವರು
ಹವಣ ಹೇಳೆಂದೆನಲು ನುಡಿದನು ಭಾನುನಂದನನು ॥ ೨೧

ದೇವ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ಮಾಯಾ
ಕೋವಿದನು ನೀನಱಿಯದುದ ನಾ
ನಾವತೆಱದಿಂ ತಿಳಿವೆವೀಪಾಂಡವರ ಜೀವನಕೆ ।
ಆವತೆಱದಿಂದಳಿವು ಘಟಿಸುವು
ದಾವ ಬಗೆಯನು ಬಲ್ಲಿರೆನೆ ರಾ
ಜೀವಲೋಚನ ನಗುತ ಬಳಿಕಿಂತೆಂದನಾಯಮಗೆ ॥ ೨೨

ಅಸುವನುಳಿದವರುಗಳ ಮುಟ್ಟದು
ವಿಷದ ಕೊಳದೊಳಗಿರಲು ಕೊಲ್ಲದು
ಅಸಮತತ್ವದ ಧರ್ಮಸಾರವ ನುಡಿಯುತಿರೆ ಕಂಡು ।

---

1 ಳೋಲಗ ಖ, ಝ. 2 ವಿತ್ತುಹರಿಯಿಂದ, ಖ, ಝ.

ಮಿಸುಕದಿದು ತಾ ಮರಳಿ ಕನಕನ
ವಸುಮತೀಶನ ಮುಖಿದು ಪೋಪುದು[1]
ವಿಷಮಭೂತಕ್ಕಜಭವಾದಿಗಳರಿದು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೩

ಯಮನಿಗೆ ಯಕ್ಷನಾಗೆಂದು ಹೇಳಿ ತಾನು ಮೃಗರೂಪವನ್ನು ತಾಳುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ನೀನು ವನದೊಳು ವಿಷಸರೋವರ
ದಾನದಿಯು ಕಾದಿಹುದು ನಾನಾ
ಮಾನನಿಧಿಗಳ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಮನೆಯು ಹೊಕ್ಕಲ್ಲಿ ।
ನ್ಯೂನದೌಪಾಸನದ ಅರಣಿಯು
ಸಾನುರಾಗದಿ ಮೃಗದೊಳೊಯ್ವೆನು
ಕಾನನಾಂತರಬಟಿಸಲುವರೆನ್ನೊಡನೆ ನೃಪವರರು ॥ ೧೪

ಆ ಭೂತವು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿಂತಿರುಗುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ಬಂದು ಮಾರ್ಗಶ್ರಮದ ಬಟಲಿಕೆ
ಯಿಂದ ನೀರಡಸುವರು ವಿಷವನು
ಮುಂದಱಿಯದೀಂಟುವರು ಸಾವರು ಬಟಿಕಲವನಿಪರು ।
ನಿಂದು ನೀರೊಳು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವ
ನಂದದಿಂ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಪೇಳುವ[2]
ಸಂಧಿಯಲಿ ಯಾಕೃತ್ಯೆ ತಾನನುಚಿತದಿ ಮರಳುವುದು[3] ॥ ೧೫

ಎನಲು ಯಮ ಕೈಕೊಂಡು ಬೀಳ್ಕೊಂ
ಡನುಪಮನ ಮನವೇಗದಿಂ ತಾ
ನೆನೆದ ನಿಮ್ಮಿಸಿಯಾಕ್ಷಣದಿ ವಿಷಸರಸಿ ಯಮನಲ್ಲಿ ।
ಘನತರದ ಯಕ್ಷಸ್ವರೂಪದ
ವಿನುತಮಾಯೆಯೊಳಡಗಿದನು ಯಮ
ಜನಪ ಕೇಳ್ ಕೃಷ್ಣರಾಯನ ಕಪಟನಾಟಕವ ॥ ೧೬

1 ಅಸುವ ಭಕ್ಷಿಸಿ ಯಡಗುವುದು ಮಿಗೆ, ಝ, ಖ.
2 ಪೇಳುತ, ಖ. 3 ಸಂದಿರಲಿ ಕಾಹೂತಕೃತಿಯನುಚಿತದಿ ಮರಳುವುದು, ಕ.

ಸಾರವೆಹ ಮೃಗರೂಪದಿಂದನು
ಸಾರಿಯಾಗಲು ಹೊತ್ತು ಕೃಷ್ಣನು
ದ್ವಾರಪಾಂಡವರಾಯ ವಿಮಳಾಶ್ರಮದ ವನತತಿಯು ।
ಕಾರಣಿಕಮೃಗವೆರಣಿಯನು ಕೊಂ
ಡೋರೆಯಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ವೆನೆನುತವೆ
ಮೋರೆಯಿಂದೀಕ್ಷಿಸುತಲಿರ್ದುದು ಕೇಳು ಕೌತುಕವ ॥ ೨೭

ಆರನಾರೈ ಕೊಲುವೆರಾರಿಂ
ದಾರು ಸಾವೆರು ಹರಿಯುವೊಸತಿ
ನೀರಜಾದ್ಯರು ಮುನಿಯೆ ಹರಿವುದೆ ಆಯು ತೀರದೊಡೆ ।
ಮಾರಿ ಮೃತ್ಯುಗಳೊತ್ತಿ ಮೊಬ್ಬಿಪ
ಕಾರವಾವುದು ಸತ್ಯನಿಷ್ಠರ
ಸಾರಭಕ್ತರ ಕಾವ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಣನು ॥ ೨೮

ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಧರಣಿಪತಿ ತಂದಿತ್ತನಾದ್ವಿಜ
ನರಣಿಯನು ಬಳಿಕಮಲಧರ್ಮದ
ಸರಣಿಯಿಂದೆತ್ತಿದನು ಬನದಲಿ ನಿಜಸಹೋದರರ ॥

ಪಾಂಡವರು ವನದಲ್ಲಿದ್ದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಪಾಂಡುಕುಮಾರರಡವಿಯ
ಪಾಳಿಯಲಿ ಕಾಲವನು ಕಳಿದರು ಹಲವುಮಾಸವನು ।
ಆಳಿದರು ವನವಾಸದಾಯುಸ

ದ್ವಾರಕೆಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನು ಸಂ
ಮೇಳಸೌಖ್ಯವ ಸೌಮನಸ್ಯದ ಸುಖದ ಭಾರದಲಿ ‖ ೧

ಮೃಗರೂಪಿಯಾಗಿ ಅರಣಿಯನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದುದು.

ಪಾಲಿಸಲು ಭಕ್ತರನು ಪರಮುದ
ಯಾಳು ದ್ವಾರಕೆಯಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲ ಬಿಜಯಂಗೈದು ಪಾಂಡವರಕ್ಷಣಾರ್ಥದಲಿ ।
ಕಾಲನನು ಕರೆದೊಂದುಪಾಯವ
ಮೇಳವಿಸಿ ತಾ ಬಟಿಕ ಭೂಸುರ
ನಾಲಯವ ಸಾರಿದನು ಹೊಮ್ಮಿಯಾಕೃತಿಯ ತಾಳಿ ‖ ೨

ವಿಮಲವಾನಪ್ರಸ್ಥಜನರಾ
ಶ್ರಮದೊಳಗೆ ಸಾರಂಗಮೃಗವಿಳೆ
ಯಮರನೌಪಾಸನದ ಸಾಧನದರಣಿಯನು ಕೊಂಡು ।
ಕಮಲಸಖನುದಯದಲಿ ಸಂಧ್ಯಾ
ರಮಣಿಯಭಿವಂದನೆಗೆ ಸನ್ಮುನಿ
ಸಮಿತಿ ಹಿಂಗಿದ ಬಳಿಕ ಕೊಂಡೋಡಿತ್ತು ವಿಪಿನದಲಿ [1] ‖ ೩

ಎಲೆಲೆ ಮೃಗವರಣಿಯನು ವಂಚಿಸಿ
ಕಳೆದುದೋ ಕಾಳಾಯ್ತೆನುತ ತ
ಲ್ಲಳಿಸಿದಳು ನಿಜಪತಿಯ ಭಯದಲಿ ಮುನಿಯ ವಧುವೆಂದು ।
ಹೊಳೆಯ ಸಂಜೆಯ ಸಾಧುಗಳು
ಕಳವಳಿಸಲಾದ್ವಿಜನುಖಿದು ಪಾರ್ಥಿವ
ರಿಳೆಯ ಬಿಟ್ಟಿರಲಾ ಯೆನುತ ಹರಿತಂದನಾಶ್ರಮಕೆ ‖ ೪

ಧರ್ಮರಾಯರಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದು.

ಎಲೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ದೋಷವಿದು ನಿ
ಸ್ಖಳವಿಗೈದುವುದರಣಿಯನು ಮೃಗ

1 ಇತು ವನಾಂತರಕೆ, ಚ

ವೆಳದು ಕೊಂಡೀಹೋದರ ಹೊಕ್ಕುದು ಬಹಳಕಾನನವ ।

ಅರಣಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋದ ಪಾಂಡವರನ್ನು
ವಿಷಸರೋವರಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದುದು.

ಅಱಿದುದನ್ವಾಧಾನ ವಿತರರ
ಹಱಿವಿಗಾನೊಳಗಾದೆನೆನೆ ದ್ವಿಜ
ತಿಲಕನೌಪದ್ರವವನಱಿದವನೀಶ ಹೊಱವೆಂಟ ॥ ೫

ಜಾಳಿಸಿದ ಹೆದೆಬಿಲ್ಲು ಮುಮ್ಮೊನೆ
ಬೋಳೆಗಳ ನಿಡುಗುಂಡುಗಳ ಬಡಿ
ಕೋಲುಗಳನೆಕ್ಕಡವನುರುಪಾರಿಯದ ಕುಪ್ಪಸವ ।
ಮೇಳವಿಸಿ ಹೊಱವೆಂಟನವನೀ
ಪಾಲ ಬೇಂಟೆಗೆ ಮೃಗದ ಹೆಜ್ಜೆಯು
ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆಯು ಹರಿಸಿದನು [1] ತನ್ನನುಜರೊಡಗೂಡಿ ॥ ೬

ಕಾಣಿಸುತ ಕಂಗಳಗೆ ತಾನತಿ
ಜಾಣಿನಿಂದುಱೆ ದೂರವಲ್ಲದೆ
ಕಾಣಿಸುತ್ತರಣಿಯನು ನೋಡುತ ಮುಱಿದು ಕೆಲಬಲನ ।
ಕ್ಷೋಣಿಪತಿಗಳು ಮುಟ್ಟ ಬರಲ
ಕ್ಷೀಣಮೃಗ ಪುಟನೆಗೆದು ಹಾಱುತ
ಕೇಣದಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದುದಿವರನು ವಿಷಸರೋವರಕೆ ॥ ೭

ತರಣಿಯನ್ವಯನಂದು ಮಾಯಾ
ಹರಿಣನನು ಬೆಂಬತ್ತಿ ವಿಹ್ವಲ
ಕರಣನಾದಂದವರು ಮಹದಾರಣ್ಯವಾಸದಲಿ [2] ।
ಧರಣಿಪತಿ ಬಱಿಸಲಿಸಿ ಮುನಿಪತಿ
ಯರಣಿಯನು ಕೊಂಡೊಯ್ವ ಹುಲುಮೃಗ
ಸರಣಿಯಲಿ ಸೈವರಿದರಂದಾರಣ್ಯಮಾರ್ಗದಲಿ [3] ॥ ೮

1 ನಡಸುವನು, ಚ. 2 ವೀಥಿಯಲ್ಲಿ, ಕ. ಖ. 3 ಕರ್ಣಮಾರ್ಗಣರು, ಚ.

ಇಱುಬಿನೊಳಗದೆ ಕುತ್ತು ಪೆರ್ಮರ
ದುಱಿಗಲೊಳಗದೆ ತೊಡಚು ಬಾಣವ
ನೆಱಗಿ ತಿವಿ ತೋಡಿಟ್ಟಯುಲಿ ಸಿಡಿವಲೆಯನೊಡ್ಡೆನುತ ।
ಅಱಿಸಿದರು ನಟ್ಟಡವಿಯುಲಿ ನ್ವುಂ
ದುಱುಬಿದರು ಬೆಳ್ಳಾರವಲೆಗಳ
ಹರಹಿ ಸೊಪ್ಪಿನ ಸೋಹಿನಲಿ ಸಿಲುಕಿಸಿದರಾಮೃಗವ ॥ ೯

ಆ ಮೃಗವನ್ನು ಹಿಡಿದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯು ಹಿಮಾಂಶುವಿ
ಶಾಲವಂಶಜರಡವಿಯುಲಿ ಮುನಿ
ಪಾಲನರಣಿಯನೊಯ್ದ ಮೃಗವನು ಹಿಡಿದರೊಳಬಿದ್ದು ।

ಆಗ ದಾಹವಾಗಲು ನೀರನ್ನು ತಾರೆಂದು ನಕುಲನಿಗೆ
ಹೇಳಿದುದು.

ಮೇಲೆ ತೋಱಿತು ಢಗೆ ಮಹೀಶರ
ತಾಳಿಗೆಗಳೊಣಗಿದುವು ಬಱಲಿಕೆ
ಯೇಱಗೆಯುಲಾಸನ್ನಲತೆಯಿಱುಬಿನಲಿ ಮಲಗಿದರು ॥ ೧೦

ದೂರವಾದುದು ನಿಳಯುವೀಕಾಂ
ತಾರ ನಿರ್ಜಲವೈದಲಂಘ್ರಿಗೆ
ಭಾರ ಪದವಿನ್ನೇನು ಹದನೆಂದರಸನಱಿವೆಱದು ।
ನೀರ ತಾರೈ ಹೋಗು ನಕುಲ ಸ
ರೋರುಹದ ಪತ್ರದಲಿ ನಿರ್ಮಲ
ವಾರಿಯನು ತಹುದೆಂದು ಕುಂತೀಸೂನು ನೇಮಿಸಿದ ॥ ೧೧

ನಕುಲನ ಗಮನ.

ಬಗೆದನೇ ಬಱಲಿಕೆಯನತಿಸಹ
ಸಿಗಳ ದೇವನು ಹಿರಿಯನಾಜ್ಞೆಯ
ನುಗುಳಲಮ್ಮದೆ ಧನುವ ಕೊಂಡನು ನಡೆದನತಿಪಥವ ।

ದ್ರುಗುಮನೋಮಂಜುಳದ ಕಂಜಾ
ಳಿಗಳ ಕಡುಪರಿಮಳದ ಪಸರದ
ಸೊಗಸು ಮಿಗೆ ತೀಡಿತ್ತು ಪದ್ಮಾಕರದ ಪವಮಾನ ॥ ೧೨

ಹಿತವನೈ ಹಿರಿಯೈಯ್ಯನೆನಗಂ
ದತುಳಬಲ ಪರಿತೋಷದಲಿ ಮಾ
ರುತನ ಬೆಚ್ಚವಿಡಿದೈದಿದನು ನಕುಲಾಂಕನಾಕೊಳನ ।
ಹತಿಯುಹುದು ನಿನಗೊಮ್ಮೆ ತಪ್ಪದು
ಹಿತವು ಬಟಿಕೆಂಬಂತೆ ಖಗ ಸಂ
ತತಿಗಳುಲಿದೊಪ್ಪಿದುವು ಪದ್ಮಾಕರದ ತೀರದಲಿ ॥ ೧೩

ಇರವಿನಲಿ ರಚನೆಯಲಿ ಮಧುರೋ
ತ್ತರವ ನೆಱೆ ಬೀಱುತ್ತಲಂತಃ
ಕರಣದಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಕೊಂಡಿಹಕುಜನರಂದದಲಿ ।
ಪರಿಮಳದ ಪಸರದಲಿ ಶೈತ್ಯೋ
ತ್ಕರುಷದಲಿ ಲೇಸೆನಿಸಿ ಕುಡಿದರೆ
ಹರಣವನೆ ಹಿಂಗಿಸುವ ಸರಸಿಯ ವಾರಿ ಚೆಲುವಾಯ್ತು ॥ ೧೪

ಖಳರ ಸತ್ಯದ ಪೋಲು ವಂಚಿಸಿ
ಕಳೆದುದಾತನ ಮನವ ಮಾಯೆಯ
ಚೆಲುವಿನಂತಿರೆ ಚದುರುಗೆಡಿಸಿತು ತಿಳಿಯಲರಿದೆನಿಸಿ ।
ಲಲನೆಯರ ಹೃದಯದವೊಲೀಕ್ಷಿಸೆ
ನೆಲೆಯನೀಯದ ಕೃತಕಸರಸಿಯ
ಸುಲಭತೆಗೆ ಸಹದೇವನಣ್ಣನು ಸೋತು ನಡೆತಂದ ॥ ೧೫

ಇಳಿದು ಮೊನೆಮುಂಜೆಱಗನಗ್ರಕೆ
ಬಳಿದು ಹೊಕ್ಕನು ಜಾನುದಘ್ನ
ಸ್ಥಳವನಂಜಳಿಯಿಂದ ತೊಳೆದನು ಚರಣವದನವನು ।

ತುಳುಕಿದನು ವಾರಿಯನು ತನ್ನಯ
ಬಳಲಿಕೆಯ ಪರಿಹರಿಸಿ ಭೂಪತಿ
ಗಳಿಗೆ ಬಳಿಕಾನೊಯ್ವೆನೆಂದನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ॥ ೧೬

ನಕುಲನು ನೀರನ್ನು ಕುಡಿವಾಗ ಯಕ್ಷನು ಬೇಡೆಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ಜಲವನಂಜಲಿಯಿಂದ ಮೊಗದೀಂ
ಟಲು ನೆನೆಯಲಭ್ರದಲಿ ಗುಹ್ಯಕ
ನುಲಿದನೆಲೆ ನಕುಲಾಂಕ ಮಾಣೆನಗುತ್ತರವ ರಚಿಸಿ ।
ಬಳಿಕ ಸಲಿಲವನೀಂಟು ಮಾತುಗ
ಳೊಳವು ಮರುಳಾಗದಿರೆನಲು ಧಗೆ
ಗಳುಕಿ ಬಳಲಿಸೆ ಮೇಲನಾಲಿಸಿ ಮೀಱಿದನು ನುಡಿಯ ॥ ೧೭

ನಕುಲನು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಲು ಸಹದೇವನ ಆಗಮನ.

ಜಡಿಯಲೆರಡಳ್ಳೆಗಳು ಕೊಳದಲಿ
ಕುಡಿದನುದಕವನಬುಜದೆಲೆಯಲಿ
ಪಿಡಿದನನಿಬರಿಗಮಲಜಲವನು ಮರಳಿ ನಿಮಿಷದಲಿ ।
ತಡಿಯನಡಱಲು ಧೊಪ್ಪನವನುಱೆ
ಕೆಡೆದು ಪರವಶನಾದನಿತ್ತಲು
ತಡೆದನೇಕೆಂದಟ್ಟಿದನು ಸಹದೇವನನು ನೃಪತಿ ॥ ೧೮

ತವಕ ಮಿಗೆ ನಡೆತಂದು ವೈಮಱೆ
ದವನ ಕಂಡನು ಬಹಳ ಧಗೆ ಪರಿ
ಹರಿಸಲುದಕವ ಕುಡಿದು ಬಳಿಕಾರೈವೆನಿದನೆನುತ ।

ಆತನು ಯಕ್ಷನ ಮಾತನ್ನುಪೇಕ್ಷಿಸಲು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವಿಕೆ.

ಲವಲವಿಸಿ ತಾಳಿಗೆಯ ತಲ್ಲಣ
ದವನು ಹೊಕ್ಕನು ಕೊಳನನಮಳಾಂ
ಬುವನು ಮೊಗೆದನು ಮೊಗಕೆ ನೆಗಹಲು ಮೇಲೆ ದನಿಯಾಯ್ತು ॥

ಬಿಡುಬಿಡೆಲೆ ಸಹದೇವ ತನ್ನಯ
ನುಡಿಗೆ ಮಾಱುತ್ತರವ ಕೊಡು ಮುಂ
ಗೆಡದೆ ಮುಂದಣ ನಿನ್ನವಸ ಕಂಡಿಂತು ಮರುಳಹರೆ ।
ಮಡಿಯಲೆಳಸದಿರೆನಲು ಥಗೆಯುವ
ಗಡಿಸೆ ಸ್ವೈರಿಸಲಱಿಯದುತ್ತರ
ಗುಡದೆ ಜಲವೀಂಟಿದನು ದಾಂಟಿದುದಸು ಕಳೇಬರವ ॥ ೨೦

ಈತನತಿ ವ್ಯೈಮಱಿದನಿತ್ತಲು
ಕಾತರಿಸಿದನು ಭೂಪನಿಬ್ಬರ
ಮಾತು ಮುಖದಿರುಹಿತ್ತು ಶಿಶುಗಳಿಗಾವಹದನಾಯ್ತೊ ।

ಅರ್ಜುನಾಗಮನ.

ತಾತ ಹೋಗ್ಯೈ ಪಾರ್ಥ ಬಾಲಕ
ರೇತಕತ್ತಲು ತಡೆದರೆಂಬುದ
ನೀ ತಿಳಿದು ತಾ ಜಲವನೆನೆ ಕೈಕೊಂಡು ನಡೆತಂದ ॥ ೨೧

ಹಿಮದ ಗಾಳಿಯು ಪಥವಿಡಿದು ಮೆ
ಧ್ಯಮದ ಪಾಂಡವನೈತರುತ ಮುಂ
ದಮಲಸರಸಿಯ ತೀರದಲಿ ಕೀಲಿಸಿದ ಮಗ್ಗುಲಲಿ ।
ಯಮಳರೊಱಗಿರೆ ಕಂಡು ಮನದಲಿ
ತಮವ ಹಿಡಿದನು ನೀರಕುಡಿದೀ
ಮಮತೆ ಮಿಗಲಾರೈವೆನೆನುತೀೞದನು ಸರೋವರವ ॥ ೨೨

ಚರಣವದನವ ತೊಳೆದು ಥಗೆ ಡಾ
ವರಿಸಲಕ್ಷಮನಾಗಿ ಕರದಲಿ
ತೆಱೆಗಳನು ತೆಗೆನೂಕಿ ಮೊಗೆದನು ಗರಳಮಯಜಲವ ।
ಮರುಳೆ ನೀ ಕೌಂತೇಯ ಮಾದ್ರೇ
ಯರನು ನೋಡುವುದೇನು ನನಗು
ತ್ತರವನಿತ್ತುದಕವನು ಕುಡಿ ಯೆಂದುದು ನಭೋನಿನದ [1] ॥ ೨೩

1 ವಚನ, ಚ.

ಮೇಲನಾರೈವನೆ ಸುತೃಷ್ಣಾ
ಲೋಲಚಿತ್ತನು ಕಾಮಮೃಗಯಾ
ಕೇಳಿಲಂಪಟನರ್ಥಲಾಭದ್ಯೂತಲೋಲುಪನು ।

ಅರ್ಜುನನು ಪರವಶನಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ತಟಾಕದ
ಕಾಳಕೂಟವನೀಂಟಿ ತಡಿಯಲಿ
ಕಾಲಿಡುತ ಡೆಂಢಣಿಸಿದನು ಮೈಮರೆದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೭೪

ಮಡಿದರಿತ್ತಲು ಮೂವರನುಜರು
ತಡೆದರೇನು ವಿಚಿತ್ರವಾಯಿತು
ನಡೆ ಸಮೀರಕುಮಾರ ನೀ ಹೋಗತ್ತಲಡಗದಿರು ।

ಭೀಮನು ಬಂದು ಇವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ತಾನೂ
ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದುದು.

ತಡೆಯದೈತಹುದೆನೆ ಹಸಾದದ
ನುಡಿಯಲವನೈದಿದನು ಹೆಜ್ಜೆಯ
ಹಿಡಿದು ಬಟಿಸಲಿಸಿದನು ಬರೆ ಬರೆ ಕಂಡನದ್ಭುತವ ॥ ೭೫

ಥಟ್ಟುಗೆಡೆದಸುಗಳೆದ ತನ್ನೊಡ
ಹುಟ್ಟಿದರನೀಕ್ಷಿಸಿದನುಸುರಿನ
ಬಟ್ಟೆಯನು ನೋಡಿದನು ಮೂಗಿನ ಬೆರಳ ಬೆಱಗಿನಲಿ ।
ಮುಟ್ಟತಿವರಿಗೆ ಮರಣವಿನ್ನೇ
ನಟ್ಟಿ ಕೊಲುವೆನು ಜವನ ಮೃತ್ಯುವ
ನಿಟ್ಟೆಲುವೆನುದುರಿಸುವೆನೆನುತೊದಱಿದನು ಕಲಿಭೀಮ ॥ ೭೬

ಮನ್ನಣೆಗೆ ಹಿರಿಯೈಯ್ಯನೆಂದಾ
ನಿನ್ನು ಬಗೆವೆನೆ ಜವನ ಗಂಟಲ
ಮುನ್ನ ತಿರುಹುವೆನೆನುತ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾಗಿ ಖಾತಿಯಲಿ ।

ಇನ್ನೊದಗಿ ಫಲವೇನು ಕುಡಿವೆನು
ಮುನ್ನ ಜಲವನು ಬಳಿಕ ನೋಡುವೆ
ನೆನ್ನವರ ಮಾರ್ಗವನೆನುತ ಮೊಗೆದನು ವಿಷೋದಕವ ॥ ೨೭

ಮಾಣುಮಾಣುತ್ತರವ ಕೊಡು ಮುಂ
ಗಾಣಬೇಹುದು ತಂದೆ ತನಗೀ
ಕ್ಷೋಣಿಯಲಿ ಪೂರ್ವದ ಪರಿಗ್ರಹವೀಸರೋವರವು ।
ಜಾಣನಾದರೆ ಜಾರಬಿಡು ಬಿಡು
ಕೇಣವನು ಮಾಣೆನಲು ಗಗನದ
ವಾಣಿಯನು ಮನ್ನಿಸದೆ ಪವನಜನೀಂಟಿದನು ಜಲವ ॥ ೨೮

ಭೀಮನೂ ಪರವಶನಾಗಿ ಬಿದ್ದುದು.

ದಡದಡಿಸಿ ಕೊಳನಿಂದ ಹೊಱಟಡಿ
ಯಿಡುತ ಬಱಲಿದನನಿಲಸುತನವ
ರೊಡನೆ ಮೈಯಿಕ್ಕಿದನು ಕಳಚಿದ ನೀಲಗಿರಿಯಂತೆ ।

ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನ ಆಗಮನ.

ಅಡಿಗೆಡೆದನಾಭೀಮನಿತ್ತಲು
ಕಡು ನಿರೋಧವ ಹಿಡಿದು ತಾನೇ
ನಡೆದು ಬಂದನು ಧರ್ಮಸುತನಾಕೊಳನ ಪಥವಿಡಿದು ॥ ೨೯

ಮೇಲೆ ಮಗುಳ್ದಲಿಗಳ ಚಾಚಿದ
ತೋಳ ಮೇಲಣ ತಲೆಯ ಸುಯ್ಲಿನ
ಲೀಲೆಯಡಗಿದ ಮುಖದ ಮಸುಳಿದ ಕಾಯಕಾಂತಿಗಳ ।
ಮೇಲೆ ಮಸಗಿದ ಮಗ್ಗುಲಿನಲಿಹ
ನಾಲುವರನೀಕ್ಷಿಸಿ ಮಹೀಪತಿ
ಕೋಲು ಮಱುಮೊನೆಗೊಂಡವೋಲ್ ಮಱುಗಿದನು ಚಿತ್ತದಲಿ ॥

ಮುಸುಕನರೆದೆಗೆದವರವರ ಮುಖ
ದುಸುರುಗಳನೀಕ್ಷಿಸಿದನಕಟಾ

ಶಿಶುಗಳಿಗೆ ಕಡುಹಾನಿಯಾಯಿತೆ ಶಿವ ಶಿವ ಮಹಾದೇವ ।
ನಿಶಿತಶಸ್ತ್ರದ ಗಾಯವಿಲ್ಲು
ಬ್ಬಸದ ಸಾವಿಂಗಾವುದೋ ತಾ
ನಸುಗಳೆಯುದೆಯು ಕೆಟ್ಟೆನೆಂದಟಿಲಿದನು ಮನದೊಳಗೆ ॥ ೨೧

ಧರ್ಮರಾಯನ ಪ್ರಳಾಪ.

ಇಂದಿನಲಿ ಕಡೆಯಾಯ್ತಲಾ ವಿಮ
ಲೇಂದುವಂಶಕೆ ಕೌರವನ ಛಲ
ಸಂದುದಿನ್ನಹಿತಾವನೀಶರಿಗಾಯ್ತು ಪರಿತೋಷ ।
ಕೊಂದರಾರೋ ಅಕಟಕಟ ಅರ
ವಿಂದನಾಭನ ಕೃಪೆಗೆ ಬಾಹಿರ
ನಿಂದು ತಾನಾದೆನೆ ಮಹಾದೇವೆನುತ ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೨೨

*ಹರ ಹರಾ ಶಂಕರ ಕೃಪಾಕರ
ಪೊರೆಯೊ ಪುರಹರ ಆವತೆರದಿಂ
ತೊರೆವೆನೊಡಲಿದನಕಟಕಟ ಶ್ರೀಕಾಂತ ಮುರವೈರಿ ।
ಗರುಡವಾಹನ ಕಮಲಲೋಚನ
ಧರೆಗೆ ಹೊರೆಯಾದೆನ್ನ ತನುವನು
ಯಿರದೆ ಬಿಸುಡುವತೆರನ ಕೃಪೆಮಾಡೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೨೩

ಧಾರುಣಿಗೆ ಬಲವಂತತಮ್ಮದಿ
ರೋರಣದಿ ಮಿಗೆ ನಾಲ್ವರಿರುತಿರೆ
ಭೂರಿಮುದದಿಂ ದಡವಿಯೋ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೆನುತಿದ್ದೆ ।
ಆರಿಗೊಱಲುವೆನಾರ ಸಾರುವೆ
ನಾರು ತನ್ನನು ಸಲಹುವರು ಕಾಂ
ತಾರದೊಳಗಾನೊಬ್ಬನಾದೆನೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೨೪

* 33ನೆಯ ಷದ್ಯದಿಂದ ಆರುಪದ್ಯಗಳು ಕ, ಗ, ಝ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

ಎಲ್ಲಿ ಗರಳವ ಕುಡಿವೆನೋ ತಾ
ನೆಲ್ಲಿ ಸುರಗಿಯನೊಡ್ಡಿ ಬೀಳ್ವೆನೊ
ಯೆಲ್ಲಿ ನೂಕುವೆನೀತನುವ ಯಿದನೆಂತು ಕಳಚುವೆನು ।
ಫುಲ್ಲನಾಭನ ಕೃಪೆಗೆ ಬಾಹಿರ
ನಲ್ಲದೊಡೆ ಕೃಪೆದೋಱನೇ ತಮ
ಗಿಲ್ಲಿ ಕಡೆಯಾಯ್ತಡವಿಯೊಳಗೆಂದೆನುತ ಹಲುಬಿದನು ॥ ೩೫

ಆವಜನ್ಮದ ದುರಿತಫಲನಿಂ
ದೀವಿಪತ್ತಿಗೆ ಸೇರಿಸಿತು ಮು
ನ್ನಾವನೋಂಪಿಯನರೆಯನೋಂತೆನೊ ಯಿಲ್ಲದಿರೆ ತನ್ನ ।
ಜೀವಸಖರುಗಳಿಂಗೆ ಮರಣವೆ
ತೀವಿ ತಾ ಕಣ್ಣಾಱೆ ಕಂಡಿ
ನ್ನಾವಬಾಳಿಕೆಗೊಡಲ ಹಿಡಿದಪೆನೆನುತ ಹೊರಳಿದನು ॥ ೩೬

ತೋಱದಿರೇ ತಮ್ಮದಿರ ತನ್ನನು
ಮಱದಿರೇ ಸುಕುಮಾರರಿರ ಮ್ಮೈ
ಮಱದಿರೇ ತಾ ಮಾಡಿದವಗುಣದಖಿಳದಾಯುಸವ ।
ನೆಱೆಯ ತಾಳುತ ನಿಮ್ಮ ಮನ ಬೇ
ಸಱಿಕೆ ಯಾದುದೆ ಆವ ತೆರದಿಂ
ದುಱುವಪ್ರಾಣವ ತೋಱದಿರೆಂದನು ದೆಸೆಗೆ ಬಾಯ್ವಿಡುತ ॥ ೩೭

ಎಂದು ದೆಸೆದೆಸೆಗಳಿಗೆ ಬಾಯ್ವಿಡು
ತಂದು ನಾನಾತೆರದಿ ನಿಜಗುಣ
ವೃಂದವನು ಹಲುಬಿದನು ತಮ್ಮದಿರಿರವನೀಕ್ಷಿಸುತ ।
ಕಂದರಿವರನು ಕಾಣೆನೇ ಹಾ
ಯೆಂದು ಥಗೆಯುವಗಡಿಸಲಾಕ್ಷಣ
ನಿಂದು ನೋಡಿದ ಕೊಳನ ಜಲವನು ಭೂಪನಱವೆಱದು ॥ ೩೮

ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯಲು ಧರ್ಮರಾಯನ ಪ್ರಯತ್ನ.

ಹೋಗಲಿನ್ನೀ ನೀರುಗುಡಿದಿವ
ರಾಗಹೋಗಡಿಸುವೆನೆನುತ ಥಗೆ
ತಾಗಿದವನಿಪನಿಳಿದು ಹೊಕ್ಕನು ವಿಷಸರೋವರವ ।
ಬಾಗಿ ಮೊಗೆದನು ಜಲವನಭ್ರದೊ
ಳಾಗಲಾದುದು ರಭಸವೆಲೆ ಸಕ
ಲಾಗಮಜ್ಞ ಮಹೀಶ ಕೇಳೆಂದುದು ನಭೋನಿನದ ॥ ೩೯

ಅನುಜರವಿವೇಕಿಗಳು ಪರಿಣತ
ತನದಲಧಿಕನು ನೀ ನಿಧಾನಿಸಿ
ತನಗೆ ನೂಱುತ್ತರವನಿತ್ತು ನಿರಂತರಾಯುದಲಿ ।
ತನುವಿಗಾಪ್ಯಾಯನವ ಮಾಡುವು
ದೆನಲು ಸ್ಥೈರಿಸಿ ಥಗೆಯ ನೋಡದೆ
ಘನಪಥದ ನುಡಿಯಾರದಂದವನೀಶನಾಲಿಸಿದ ॥ ೪೦

ಬಿಸುಟನುದಕವನಾನುಡಿಯನಾ
ಲಿಸಿದನಾರೈ ನೀನು ನಿನಗಾ
ಗಸದಲಿರವೇನಸುರನೋ ಕಿನ್ನರನೊ ನಿರ್ಜರನೊ ।
ಉಸುರೆನಲು ತಾಂ ಯಕ್ಷನೀಸಾ
ರಸವು ನನ್ನದು ನಿನ್ನ ತಮ್ಮದಿ
ರಸುವನೆಳೆದಪೆನಾನು ಕೇಳೈ ಧರ್ಮಸುತ ಯೆಂದ ॥ ೪೧

ಬಾಲಕರು ನೀವೆನ್ನ ಮಾತನು
ಕೇಳಿ ಯುದಕವ ಕುಡಿವುದೆನೆ ಭೂ
ಪಾಲ ನಿನ್ನವರೆನ್ನ ಮಾತನು ಕೇಳಿ ಮನ್ನಿಸದೆ ।

ಯಕ್ಷನು ಹೇಳಿದುದು.

ಮೇಲುಗಾಣದೆ ನೀರಗುಡಿದು ವಿ
ಟಾಳಿಸಿದರಿಂದೆನ್ನ ಮಾತನು
ಕೇಳಿ ನೀನುತ್ತರವ ರಚಿಸೆಲೆ ರಾಯ ನೀನೆಂದ ॥ ೪೨

* ಆವುದೈನಿನ್ನಱಿತ ನಿನಗಾ
ನಾವ ಪರಿಯಿಂದುಸುರ್ವ ನೀನದ
ನೋವಿ ಬೆಸಗೊಳಲೆನಿತ ಕೇಳುವೆನೆನಲು ಗುಹ್ಯಕನು |
ನೀವು ಕರ ಧರ್ಮಜ್ಞರೆಂಬಭಿ
ಭಾವಿಗಳು ಗಡ ಧರ್ಮಕಥನವ
ನೋವಿ ರಚನೆಯು ರಚಿಸುವುದು ಯೆನೆ ನೃಪತಿಯಿಂತೆಂದ || ೪೩

ಧರ್ಮರಾಯನ ವಾಕ್ಯ.

ಧರ್ಮವೆಂಬುದನುಸುರಬಹುದೇ
ಧರ್ಮವಾರಿಗೆ ಗೋಚರವು ತ
ದ್ಧರ್ಮಸಾರವನಱಿವನಾರೀವರ್ತಮಾನದಲಿ |
ಧರ್ಮವಱಿದುದನಱುಪುವೆನು ತಾ
ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತಕೆ ಸೊಗಸಿದೊಡಮದ
ನೆಮ್ಮ ಕೇಳ್ಲೆ ಖಚರ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ನೃಪತಿಗಿಂತೆಂದ || ೪೪

ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಧರ್ಮರಾಯನ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು.

ಜಲನಿಧಿಗೆ ಸರಿ ಸರಸಿಯಾವುದು
ನೆಲಕೆ ಹಿತವೆನದಾರು ಮರ್ತ್ಯ
ವಳಿಗೆ ಮಾತೆಯದಾರು ಸೂರ್ಯಪ್ರಭೆಗೆ ಸರಿಯೇನು |
ತಿಳುಹು ಧರ್ಮಜ ಸಕಲಧರ್ಮಾ
ವಳಿಯ ಸಾರವನೆನಲು ಯಕ್ಷನ
ಬಲುಮೆಗವನೀಪಾಲನತಿಪರಿತೋಷದಲಿ ನುಡಿದ || ೪೫

ಗಗನವೆಬುಧಿಗೆ ಸರಿ ಸರೋವರ
ಜಗಕೆ ಹಿತವೆನು ಶಕ್ರ ಮರ್ತ್ಯ
ಳಿಗಳ ಮಾತಾರೂಪುಗೋವುಗಳದು ನಿದಾನ ಕಣಾ |
ಬಗೆಯಲಗ್ಗದ ಸತ್ಯವೆಂಬುದು

* 43 —44ನೆಯ ಪದ್ಯಗಳು ಕ, ಗ, ಝ, ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಗಗನಮಣಿಗೆಣೆ ಯೆನಲು ಚಿತ್ತಕೆ
ಸೊಗಸಿ ತಲೆದೂಗಿದನು ಮಗುಳಿಂತೆಂದನಾಖಚರ ‖ ೪೬

ನಯವಿದನೆ ಕೇಳಾವನೈ ಕ್ಷ
ತ್ರಿಯನು ವಿಪ್ರನೊಳಾವನೈ ಶ್ರೋ
ತ್ರಿಯನು ಸುಜನರೊಳಾವನೈ ಮಹಪುರುಷನೆಂಬುವನು ।
ನಿಯತಧೀರನದಾರು ದೇವ
ಪ್ರಿಯನದಾವನು ಕಠಿನಕಷ್ಟಾ
ಶ್ರಯನದಾವನು ಧರ್ಮಸುತ ಹೇಳೆಂದನಾಖಚರ ‖ ೪೭

ಧೃತಿಯುತ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ವೇದ
ವ್ರತಯುತ ಶ್ರೋತ್ರಿಯನಹಿಂಸಾ
ರತನು ಮಹಪುರುಷನು ಸುಧೀರನು ಸಾಧುಸೇವಕನು ।
ಸತತ ಪರರುಪಕಾರಿ ದೇವ
ಪ್ರತತಿವಲ್ಲಭ ಪರರ ಗುಣದು
ನ್ನತಿಯ ಸೈರಿಸದವನೆ ಕಷ್ಟನು ಯಕ್ಷ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೪೮

ನಿಂದ್ಯನಾವನು ಲೋಕದೊಳಗಭಿ
ವಂದ್ಯನಾವನು ಜೀವವಿರೆ ಮೃತ
ನೆಂದೊಡಾವನು ದೇಶ ಕಳವಹುದಾವತೆರದಿಂದ ।
ಸಂದ ಯಜ್ಞವದೆಂತು ಕೆಡುವುದು
ತಂದೆ ಹೇಳೆನೆ ಧರ್ಮಸುತ ಸಾ
ನಂದದಿಂದವೆ ಕಾಣಿಸಿದನಾ ಖಚರಗುತ್ತರವ ‖ ೪೯

ಕೇಳು ಪರನಿಂದಕನೆ ನಿಂದ್ಯನು
ಹೇಳಲೇಂ ಪರಹಿತನೆ ವಂದ್ಯನು
ಹೇಳಿದಿಚ್ಛೆಗೆ ನಡೆವ ನೃಪತಿಗೆ ಕೆಡುವುದಾದೇಶ [1] ।
ಕೇಳು ನಡೆವೆಣನೇ ದರಿದ್ರನು

---

[1] ನೃಪನಿಂದಳಿವುದಾದೇಶ, ಚ.

ಸೊಲದೆಸಿಸಿದ ದಕ್ಷಿಣೆಯು ಯ
ಜ್ಞಾಳಿ ನಿಷ್ಫಲವೆಂದು ನುಡಿದನು ರಾಯಕೌಂತೇಯ ॥ ೫೦

ನರಕಿ ಯಾವನು ಸುಜನರಲಿ ಬಾ
ಹಿರನದಾವನು ಲೋಕವಱಿಯಲು
ಹರಣವಿರೆ ಹೊಂದಿದನದಾವನು ಭೂಮಿಪಾಲರಲಿ ।
ಮರುಳನಾವನು ಮಾನಭಂಗದಿ
ಭರಿತನಾವನು ಹೇೞು ಧರ್ಮಜ
ಸರಸಿಯಲಿ ಬಱಿಕುದಕವನು ಕುಡಿ ಯೆಂದನಾಖಚರ ॥ ೫೧

ಕೊಳದ ಮಧ್ಯದಿ ಧರ್ಮನಂದನ
ತಿಳುಹುತಿರ್ದನು ಧರ್ಮತತ್ವವ
ಬೞಲಿದನು ಬಿರುತಡಿಯಲೀ ಕೌರವನ ಕೃತ್ರಿಮದ ।
ಬಲುಬಿರಿವಘನಭೂತ ಬಂದುದು
ನೆಲೆಯ ಧರ್ಮಜನಾಗ ಕಂಡುದು
ಎಲೆ ಮಹಾದೇವೆನುತ ಮುೞಿದುದು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಿಗೆ ॥ ೫೨

ಎನೆ ಕೃತಘ್ನನೆ ನರಕಿ ವಿದ್ಯಾ
ಧನಮದಾಂಧನೆ ಬಾಹಿರನು ಹೊ
ಕ್ಕನುವರವ ಹಿಂಗುವ ಮಹೀಪತಿ ಜೀವವಿರೆ ಮೃತನು ।
ವಿನುತಗುರುವಱಿಯದನೆ ಮರುಳಂ
ಗನೆಯರಲಿ ವಿಶ್ವಾಸಪರನೇ
ಜನವಱಿಯಲಭಿಮಾನಹೀನನು ಯಕ್ಷ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೩

ಒಲಿದನೊಡಲನು ಧರ್ಮಸಂಗತಿ
ಗಳ ಸುಸಂವಾದದಲಿ ನಿಜತನು
ಪುಳಕ ಗಬ್ಬರಿಸಿದುದು ಸಲೆ ನೀಗಿದುವು ದುಷ್ಕೃತವ ।
ಎಲೆ ಮಹೀಪತಿ ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ಬೇ

ಡಱಿದ ತಮ್ಮಂದಿರಲಿ ವೊಬ್ಬನ
ತಲೆಯ ಬದುಕಿಸಿ ಕೊಡುವೆನೆನೆ ಯಮತನುಜನಿಂತೆಂದ ॥ ೫೪

ಅಸುವನಿತ್ತೈ ಯಕ್ಷಪತಿ ಜೀ
ವಿಸಲಿ ನಕುಲನು ಧನ್ಯ ತಾನೆನೆ
ನಸುನಗುತ ಚೇತರಿಸಿ ಮೈಮಱಿದೆದ್ದನಾನಕುಲ ।
ನಿಶಿತಮತಿ ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ಮಗುಳಿ
ನ್ನಸುವನೊಬ್ಬಂಗಿತ್ತೆನೆನೆ ಜೀ
ವಿಸಲಿ ಸಹದೇವಾಂಕನೆಂದನು ಧರ್ಮನಂದನನು ॥ ೫೫

ಜನಪ ನಿನ್ನಾಳಾಪವೆನ್ನಯ
ಮನಕೆ ವಿಸ್ಮಯವಾಯ್ತು ಭೀಮಾ
ರ್ಜುನರು ನಿನ್ನೊಡಹುಟ್ಟಿದರು ನೀನವರಿಗತಿಹಿತನು ।
ಅನುಜರವರಿರಲೇಕೆ ಮಾದ್ರಿಯ
ತನುಜರೆಚ್ಚರ ಬಯಸಿದೈ ಹೇ
ಳೆನಲು ನಸುನಗೆ ಮೊಳೆಯೆ ನುಡಿದನು ಧರ್ಮನಂದನನು ॥ ೫೬

ಸಾವು ಬೊಪ್ಪಂಗಾಗೆ ಮಾದ್ರೀ
ದೇವಿ ತನ್ನನು ಕರೆದು ಶಿಶುಗಳ
ನೋವುಕೇಡಿದು ನಿನ್ನದಾರೈದಿವರ ಸಲಹುವದು ।
ಭಾವಭೇದವನಣುವ ಬಗೆಯದೆ
ಕಾವುದೈ ಯೆಲೆ ಮಗನೆ ಬೆಸಸಿದ
ಳಾವೆಪರಿಯಲಿ ಮಱೆವೆನೈ ಮಾದ್ರೀಕುಮಾರಕರ ॥ ೫೭

ಎನಲು ಮೆಚ್ಚಿದನೆಱಿದ ಭೀಮಾ
ರ್ಜುನರ ಹರಣವನಿತ್ತು ನಿಜನಂ
ದನನನಪ್ಪಿದನೊಲವು ಮಿಗೆ ಯಮರಾಜನೈತಂದು ।
ತನುಜ ಸಾಕಿನ್ನಾಯ್ತು ನಿಮಗೀ
ವನನಿವಾಸವು ಬೀಱುಕೊಡಿ ಮುನಿ
ಜನವ ನಿನ್ನಜ್ಞಾತವಾಸಕೆ ಮನವ ಮಾಡೆಂದ ॥ ೫೮

ಆ ಭೂತವು ಕನಕನನ್ನು ತಿಂದುಹೋಗುವಿಕೆ.

ಆ ಸಮಯದಲಿ ಕನಕ ಹರಹಿಸಿ
ದಾಸುಹೋಮಕೆ ತೃಪ್ತಿವಡೆಯಿಸಿ
ವ್ಯಾಸಲಿನ ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಯ ಕೊಡುವಾಮುಹೂರ್ತದಲಿ ।
ಭೂಸುರದ ತೇಜಃಪ್ರಕಾಶವ
ವ್ಯಾಸಲಱಿಯದ ಭೂತ ನಡೆತಂ
ದಾಸಗರ್ವನ ಕನಕನನು ತಿಂದಡಗಿತಗ್ನಿಯೊಳು ॥ ೫೯

ಬಳಿಕ ಯಮನು ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿ
ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದುದು.

ಯಮನ ಬಱಿಕೊಲಿದೀಪ್ರಸಂಗದ
ಕ್ರಮವ ಕೃತ್ಯೆಯ ಹದನನೆಲ್ಲಾ
ಯಮತನೂಜಂಗಱುಹೆ ತದ್ವೃತ್ತಾಂತಸಂಗತಿಯ ।
ಕಮಲನಾಭನ ಕರುಣದಳತೆಯ
ಕ್ರಮವನಱುಹಿಸಿ ಬೞಿಕ ಮುಂದಣ
ವಿಮಲದಜ್ಞಾತಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಿ ಹರಹಿದನು ಮಗನ ॥ ೬೦

ನೀವು ಪಾಂಡವರೆಂದು ನಿಮ್ಮನ
ದಾವ ಮಾನವರಱಿಯದಿರಲಿ ಮ
ಹಾವಿಭವದಲಿ ಬೆಳಗುವುದು ಬಱಿಕವನಿಮಂಡಲವ ।
ದೈವಬಲ ನಿಮಗುಂಟು ವೋಣಿ
ನ್ನಾವುದರಿದಲ್ಲೆಂದು ತನುಜನ
ನೋವಿ ಮನ್ನಿಸಿ ಬೀಱುಕೊಟ್ಟನು ಪಾಂಡುನಂದನರ ॥ ೬೧

ಅರಣಿಯನು ತಂದಿತ್ತು ಧರಣೀ
ಸುರನ ಮನ್ನಿಸಿ ಕಳುಹಿ ಮುನಿಗಳ[1]
ಕರೆಸಿ ಧೌಮ್ಯಾದಿಗಳಿಗೀಹದನಱುಹಿ ಬಳಿಕಿನಲಿ[2] ।

1 ಮುನಿಗಳನು ಭೂ, ಚ
2 ಸುರರ ಸಚಿವರ ಪರಿಕರರ ಧೌಮ್ಯಾದಿಮಂತ್ರಿಗಳ, ಚ.

ವೆರಸು ಭದ್ರಾಸೂನುಪಾಂಚಾ
ಲರನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಮೊದಲಾ
ಗಿರೆ ನಿಜಾಪ್ತರನವರವರ ಪಟ್ಟಣಕೆ ಕಳುಹಿದನು ॥ ೬೦

* ಹರಿನಮೋ ಜಯ ಭಕ್ತರಘಸಂ
ಹರ ನಮೋ ಜಯ ಸಕಲಭುವನೇ
ಶ್ವರ ನಮೋ ಜಯ ಕೃಷ್ಣ ಕೇಶವ ವಿಷ್ಣು ವಾಮನನೆ ।
ಪರಮಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕ ಜಯ ಗುಣ
ಭರಿತ ನಿರ್ಮಳರೂಪ ಜಯ ಜಯ
ಕರುಣಿ ರಕ್ಷಿಸು ರಾಯ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ ॥ ೬೩

ಅಂದು ಭೂಪತಿ ನೆರೆದಪರಿಜನ
ವೃಂದವನು ಸಂತವಿಸಿ ನೀವು ಮನ
ಬಂದ ಠಾವಿನಲಿಹುದು ವೆಮ್ಮಾಜ್ಞಾತಹೋಹನಕಾ ।
ಎಂದು ಕಳುಹಿಸಿ ಅನುಜರೊಡನಾ
ಯಿಂದುಮುಖಿ ಸಹಗಮಿಸಿದನು ನಲ
ವಿಂದ ನೆನೆವುತ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಶಿರಿಪದವ ॥ ೬೪
§

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಚಿಂತ್ಯಮಹಿಮಗದಗು ವೀರನಾರಾಯಣ ಚರಣಾರವಿಂದ
ಮಕರಂದವಧುಪಾನ ಪುಷ್ಟವಚಪಟ್ಟದೀನಿಕಾಯ ಶ್ರೀಮತ್
ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಯೋಗೀಂದ್ರವಿರಚಿತಮಪ್ಪ
ಕರ್ಣಾಟ ಭಾರತಕಥಾ ಮಂಜರಿಯೊಳ್
ಅರಣ್ಯಪರ್ವಂ ಮುಗಿದುದು.

* ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯವಿದೆ.

§ ತಾಯಿತಂದೆಯು ನೀನೆ ಸರ್ವರಿ । ಗೀಯಸತ್ತು ಜಗತ್ತು ನಿನ್ನಲಿ ಮಾಯೆಯಿಂ ತೋರುವುದು ನಿನ್ನನು ತಿಳಿಯಲ್ಪಡಗುವುದು । ಮಾಯಿ ನೀ ಸವಿಶೇಷಮಿಥ್ಯೆಯು ॥ ಮಾಯೆಯಳಿದದ್ವೈತ ಸತ್ಯವು ॥ ರಾಯಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನೆ ಪೆಶತಿಲ್ಲ ॥ ಇದು ಮುದ್ರಿತವಾದ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರುವುದರಿಂದ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಿಲ್ಲ.